

0
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

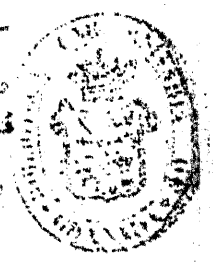
Del Regio & la Comy de San. B.B.S.
B2-9607

TYPOGRAPHVS
LECTORI.

H Res hosce de Persici Re-
gni statu libros, ex Ad-
uersarijs in quibus si-
tu panè ac puluere ob-
ducti obsitique iacebant, impor-
tuna studiosorum quorundam ef-
flagitatio in lucem aspectumque
protulit. Eorum enim precibus vi-
ctus auctor, urbe undique obsessa,
& velut Sagena circumvallata,
dum pulsu Tympanorum op-
pidum vicatim circumsonaret,
dum machinis tormentisque bel-
licis mœnia adèsque quaterentur.

à ij

TYPOGRAPHVS
LECTORI.

H Res hosce de Persici Re-
gni statu libros, ex Ad-
uersarijs in quibus si-
tu panè ac puluere ob-
ducti obsitique iacebant, impor-
tuna studiosorum quorundam ef-
flagitatio in lucem aspectumque
protulit. Eorum enim precibus vi-
ctus auctor, vrbe undique obsessa,
et velut Sagena circumuallata,
dum pulsu Tympanorum op-
pidum vicatim circunsonaret,
dum machinis tormentisque bel-
licis moenia adèsque quaterentur,

4
*dum, multus ubique pavor, & plurima mortis imago, hisce commentarijs recognoscendis, & in unum corpus colligendis, operam studiumque nauavit. Ac planè, licet non minus Musa quam Leges inter arma sileant, cum tamen nec à iure adsiduè dicundo, nec subsæcivis horis, à scribendo, bellici strepitus fragorésque retardarunt. In eoque uno adquiescens ille, animum à molestijs, quæ ante oculos obuersabantur, quoad potuit, abduxit: arbores fortè serens quæ alteri sæculo profint. Frue-
 re, Lector, & vale.*

INDEX QVO VNIVERSVM
 HORVM LIBRORVM ARGV-
 mentum breuiter comprehenditur.

LIB. I.

QVO, DE REGIA MAIESTATE,
 totòque Persici regni statu agitur.

IM PERII persici origo	1
Quot annis stetit, variæ auctorum sen- tentiæ	2
Persarum Rex, Μέγας βασιλεύς, & Rex Regum, di- ctus	4
Genere deferebatur Imperium	6
Aliquando ad proximiorum	6
Tandem ad eum qui ex regia stirpe esset electus.	7
Nothi à successione alieni	7
Sola morte rex mutabatur	8
In expeditionem proficiscens successorem desi- gnabat	8
Pasargadis à gentis suæ sacerdotibus inaugura- batur	8
Cidari imposita à Surena	9
In sella regia locabatur	10
Nomen mutabat	10
Deorum honoribus colebatur	10
Eum adeuntes humi prosternebantur	11
Venerandi & supplicandi mos	12
Apud persas à Cyro primum introductus	15
Peregrini ad Regem non, nisi eum adoraturos se promitterent, admissi	15

INDEX.	
Græcis seruire id atque indecorum habitum	17
Item Indæis	18
Imago aurea proponebatur adoranda, accessuris ad Regem	21
Salutantes Regem, imperium æternū optabant	21
Occurrentes Regi, manus inferebant manicis	22
Rex, vt augustior esset, raro se conspiciendum præbebat	23
Abseq; Regis iussu Regiā nemo ingrediebatur	24
Negotia per Internuntios expediebantur	24
In portis Regiæ, procures stabant	26
Sellæ Regiæ insidere capitale fuit	27
Item, vestem regiam induere	29
Velum lecticæ, qua pellex deferretur ad Regem, alleuare, eius conspiciendæ causâ, fas nõ erat	29
Et in venatione feram, priusquàm Rex telum mississet, ferire.	29
Reges Persarum soluti legibus	30
Eorum ditioni subditi Seruos se dicebant	30
Regem Dominum vocabant	31
In consilijs haud impune Regi contradicere licebat.	32
Summæ in Regem obseruantix exempla	33
Litteris eius anulo obsignatis contradicere nefas	34
Sine muneribus Regem salutare non licuit	35
Dies natalis eius celeberrimus	36
Mortuo Rege indictum iustitium	36
Regis filijs honos exhibitus	37
Regis insignia, Tiara recta	37
Diadema	43
Stola Medica	46
Candys Murice infectus	49

INDEX.	
Tunica purpurea albo distincta	7
Candys manuleatus	51
Reges criniti fuerunt	54
Inaures gestarunt	54
Zona præcingebantur	55
Braccas & feminalia gestabant	55
Vt & omnes Persæ	57
Reges Sceptrum aureum ferebant	58
Sedes stans temporum vicibus mutabant	58
Æstate Susis, hieme Ecbaranis, degebant	59
Aliquando Persèpoli, vel Parsagadis	62
Regia eorum aurea	64
Sella	66
Lectus	68
Huic superstabat vitis aurea	69
Regiæ horti appliciti erant	70
Item paradisi, qui & Viuaria	71
Horti pensiles Babylonici	73
Murorum Babylonis ambitus	76
Reges vnus Choaspis aquam bibebant	79
Vt Parthorum Reges, Eulæi	81
Aurea aqua	81
Chalybonio vino utebantur	82
Pane triticeo	84
Exquisitissimis epulis	84
Iter facientes à subditis cæna excipiebantur	85
Natalem suum præcipuè sollempnem & festum agebant	85
Ministri purè loti & pretiosè vestiti, Regibus ministrabant	86
Non nisi exploratis esculentis ac poculentis, Reges quicquam sumebant	87
Ab aulicis, Regis genio, mensæ epulis instructæ	87

apponebantur	89
Ludos & cantus adhibebant Conuiujs	89
Omni voluptatum genere distuebant	92
Quosdam conuiuio adhibebant	98
Quibusdam cœnæ partem mittebant	98
Reliquiæ inter quos diuiderentur	98
plures vxores ducebant	99
Reginarum frons Diademate victus	99
His, ad cultum & ornatû, ciuitates adtributæ	100
Solo metu absque custodibus seruabantur	101
Reges pellicum greges habebant	101
Hæ Reges semper comitabantur	104
Earum quædam psaltriæ, tibicinæ, fidicinæ & μουσικῶν	89. 90
Liberi Regum summa cura educabantur	104
Quibus artibus instruebantur	104
Excitati ex somno Reges sui officij admonebantur	106
Cottidie rem diuinam faciebant	106
Mos in procedendo	108
Sæpe regiones sibi subditas obibant ac peragrabant	112
Ius subditis dicebant	115
Religio in capitalibus causis	116
Ea in re Septemuirorum & eorum qui Iudices Regij dicebantur, opera utebantur	118
In Iudices corruptos seuerè vindicabant	119
Præmijs egregiâ facta remunerabantur	120
Item liberorum multitudinem	122
Bene de se meritorum, quos Orofanges vocabant, nomina in commentarios referebant	122
Dona erga bene meritos	123. 124
Secundum à se locum interdum dabant	125. 126

Dona regia, Medicæ vestis, Torquis aurci, Armillarum aurearum, oppidorum in alimenta,	127.
128. vsque	137
Legatis exterarum gentium munera	138
Reges, per Mithram iurabant	139
Dextra data fidem obstringebant	140
Venatione exercebantur	142
Ad eam rem ferarum viuaria	144
Imperium Persarum in Satrapias diuisum	146
De earum numero variæ opiniones	146
Satraparum officium	149
In consilium à regibus adhibebantur	150
Scribas regios sub se habebant	151
Sux administrationis rationem reddebant	151
Quæcannis in prouincias inspectores mittebantur, à quibus de statu cuiusque prouinciæ Rex certior fieret	152
Præter Satrapas alij Vrbiû, alij Arcium præfecti	153
Officium cuiusque quale	153
Tribuni militibus per stationes dispositis imperabant	156
Limitanei præfecti	156
Ærarium in singulis prouincijs	156
Ærario custodes præerant	157
In Ærarijs pecuniæ regiæ adseruabantur	158
Ex tributis redactæ	159
Darius primus tributum imposuit	160
per φορολόγοις Tributa colligebantur	161
Summa eorum	161
Alij Regum reditus	162
Equi tributarij, & Canes	162
Reges ministros habebant qui Regis Oculi, & Aures, dicebantur	163

Item cohortem Equitum, quos <i>Αξυβάρης</i> vocabant	164
Ex Doryphoris lecti mille virtute præcipui, qui Melophori appellabantur, in aula Regia excubabant	166. 167
Corporis Regum custodes magno numero	167. 168. 169
His Annonæ ex reliquijs mēſæ Regiæ, erogatæ	171
Regij Cognati qui propius lateri Regio admittebantur	171
<i>Ομόνομοι</i> qui pro ſoribus Regiæ ſtabant	172
Megiftanes	173
Surenas ſummus magiſtratus	174
Oſtarij	175
Internuntij	176
Chiliarchus admiſſionalis	177
Cubicularij	178
Domestica miniſteria ex Eunuchis	178
Regij Scribæ qui res geſtas litteris mandarent	180. 104
Item Edicta & Reſcripta conſcriberent	180
Edictorum & reſcriptorum formula	181
Non vna lingua ſcribebantur	182
Regio Anulo obſignabantur	182
Anuli character	183
Archiatros peregrinos Reges in comitatu habuerunt	186
Item pueros qui horas nuntiarent	188
Leges in publicum prodeuntes, Sceptriſiferi antecedeabant	188
Ex miniſtris vnus recipiendorum hoſpitem curam habebat	189
Varia alia miniſtrorum genera	189

Curſus publici inſtitutio	189
Angari, & Aſtandæ	190
Variorum officiorum nomina aliquot Perſicæ	191
Regibus Perſarum venenum paratum ad facilem mortem	192
Quædam herbæ quibus ad valetudinem vel cultum utebantur	192
Propria Mauſolea, quibus condebantur, Reges habuerunt	194
Loculo aureo conditus Cyrus	195
Eius ſepulchrum	196. 197
Tituli ſepulchris additi	197.

LIB. II.

QVO DE RELIGIONE, LEGIBVS,
moribus, inſtitutiſque Perſarum tractatur.

Perſæ Iouem colebant	203
Solem	204
Sub Mithræ nomine	206
Oromazum, vel Orogmadura & Arimanem	208
Lunam, & Venerem	209
Ignem	210
Aquam	213
Flumina, Tellurem, Ventos	214
Templa, Signa, aut alraria Dijs non ponebant	216
Inde in Græcorum templa odium	217
In loco puro ſacrificabant	221
Sacrificandi ritus	ibid.
Sacra omnia Magi obibant	226
Magorum dignitas	227
Origo, & incrementum	228
Doctrina	231
Mulierum etiam erant ſacerdotia	236

Perfarum dies sollempnes	236
Perfarum educatio & institutio	238
Forum liberale, in quo ingenui instituebantur	234
In quattuor classes, ex quattuor ætatibus, diuisum	242
Puerorum educatio & munus	242
Ephoborum	256
Virorum	264
Senum	265
Tenuioris fortunæ hominum educatio	267
Perfis rifus effusus vitio erat	268
In itinere mos	269
Victus antiqui parcitas deinde luxus & vinolentia	271. 272
A conuiujs virilibus matresfa. an arcerentur	273.
	274
Consilia inter Scyphos ac pocula	277
Abaci, Lecti, Triclinia & eorum strata	280. 281
Perfarum coniugia	289
pellicatus libido	293
A Perfis Eunuchorum origo	294
Perfæ non expertes Musicæ	300
Perfarum mollities, suppellex, horti, vineæ	312. 303
Salus vti diceretur, & Osculi mos	304. 305
Vestitus, Tiara	309
Vestis longa & luxa fluitans, Candys,	312
Calasiris,	315
picta vestis	316
Caunaces	317
Chirothecæ, Braccæ, Calceamenta.	318
Torquibus & Armillis utebantur	319
Item inauribus	320
Lapillis & gemmis delectabantur	ibidem.

Aliquot peculiare illis lapilli	321
Comam nutriebant	ibidem.
Faciem pigmentis fucabant	ibidem.
Perfarum lugubria	322
In iudicijs criminalibus rei carcere & vinculis coërcebantur	325
Inauditum neminem puniebant	325
pœnarum grauiffimarum genera, Capitis amputatio	325. 326
Crux	327
Exuffio	329
Pellis detractio	ibid.
Viurum Defoffio	331
Lapidatio	332
Veneficorum supplicium peculiare	332
Supplicium <i>ἡ δὲ Σαρπηδὼν</i>	333
Leuiorum criminum pœnæ, membri alicuius amputatio	ibidem
Excæcatio	335
Ignominia	ibidem
Publicatio bonorum	336
Vnius ob noxam aliquando omnes propinqui puniti	336
Artaxerxis Longimani in pœnis clementia	337
Quædam contumeliarum species	338
Perfæ religiofè fidem feruabant	338
Vias floribus sternebant	339
Quæ à Perfis ad alios profecta sunt	340
Mollusca nux	ibidem
Perfica mala	341
Medica mala	343
Galli Gallinacci, Phasiani	344
Mensuræ perfarum	345

Nummi	346
Lingua persica	348
Quædam vocabula persica	349
persarum sepeliendi ratio	350

LIB. III.

DE RE MILITARI.

P ersæ à primis annis militiæ affueti	355
Vacatio militiæ nemini dabatur	357
Armatura qualis	358
Acinaces	359
Copis, Sagaris	360
Lorica	361
Gerra	363
Palta	364
Arcus, & Pharetra	366
Fundæ	371
Galeas nullas gestabant	372
Equitatu præstabant	372
Equorum ornatus	375
Equi Nisæi eximiæ magnitudinis & velocitatis	376
Equites cataphracti & Clibanarij	379
Ex curribus Reges pugnabant	382
Falcatis curribus ex Cyri instituto utebantur	384
Ad bellum affectus suos secum ducebant	389
Annonæ & comæntium summa cura	390
Ordo agminis persarum	393
Castrametandi ratio	396
Tabernacula, & in ijs luxus	398
Item in Gladijs, vaginis, frenis equorum, & ceteris rebus	402
Ex quibus conscribatur exercitus	404
Cardaces	405

Exercitus diuisio	406
Recensio, & lustratio	407
Aciei Dispositio	408
Leones <i>ωεθυαροι</i>	409
Bellum indicturi Aquam & Terram petebant	410
Copiarum Xerxis numerus	415
Rex prælijs adesse non cogebatur	422
In media Acie stabat	422
Ab eius tabernaculo belli Signum dabatur	423
Signorum in bello varietas & differentia	425
Regale signum, Aquila	425
Sauciorum qui in prælio, vulnera acceperant, cura	426
Desertores feuerè puniebantur	427
In victos aliquando Reges sæuebant	427
Insidijs & dolo, persæ non pugnabant	428
Excubias vigilanter agebant	428
Exploratoribus utebantur	429
Equos suos strepitui armorum assuefaciebant	430
Vrbes quibus machinis obsidebant	ibidem
Oleum Medicum	431
Sagena vrbes circumuallabant	432
Flumina pontibus iungebant	433
Xerxes etiam Helespontum iunxit	434
Cyri in Gynden amnem indignatio, & de eo sumpta vltio	435
Xerxes Athon perfodit	437
Nauium persicarum genera	437
Primi persæ arces condiderunt & præsidijs munierunt	438
Hieme bellum non gerebant	ibidem
Apud Persas certamen singulare in visu erat	439
Per arma Persæ adoptabant	ibidem

Fœdera cum vicinis inibant	ibidem
Fidem hosti daram seruabant	440
Liberum com meatum aliquando dabant	ibid.
Reges quemquam suorum seruire ægrè patiebantur	ibidem
Militiæ tempus à 20. ad 50. annum: qui honestam missionem dabat.	441.

INDEX LOCORVM, QVI IN
HIS LIBRIS EMENDANTVR.

<i>Ælianus</i>	59	<i>Hesychius</i>	56. 466. 467
<i>Æmilius Probus</i>	405	<i>Isidorus</i>	53. 57. 80
<i>Apuleius</i>	65	<i>Pollux</i>	43. & 55. 314
<i>Aristophanis scholiastes</i>	135	<i>Plutarchus</i>	173. 321. 379.
<i>Arrianus</i>	195. 454		411. 427
<i>Athenæus</i>	18. 167	<i>Seneca</i>	436
<i>Clemens Alexandrinus</i>	201	<i>Seruius</i>	284
<i>Curtius</i>	78. 410	<i>Strabo</i>	200. 209. 214. 222
<i>Donatus</i>	285	<i>Strabonis Interpres</i>	261
<i>Eustathius</i>	76	<i>Suidas</i>	89. & 90
<i>Heliodorus</i>	382		

Μνημονικὰ ἀμφοτέρωτε.

<i>Ciceronis</i>	466	<i>Strabonis</i>	160
<i>Dionis Chrysostomi</i>	76	<i>Eustathij lapsus</i>	76
<i>Senecæ</i>	251. 436	<i>Item Suidæ,</i>	457.

Errata Interpretum.

<i>Diodori Siculi</i>	171. & 172	<i>Procopij</i>	34
		<i>Strabonis</i>	195. 196.
<i>Herodoti</i>	42. 124. 456		224. 305
<i>Platonis</i>	101. 148	<i>Xenophontis</i>	22. 240
<i>Plutarchi</i>	173		

DE REGIO

DE REGIO PERSARVM
PRINCIPATV, LIB. I.

ES à Persis, terra, marique, gestas, literis mandare non institui: sed hoc argumentum, alijs, quibus commodum videbitur, cōcedens, eos tantum ex veteri gentis illius memoria flosculos carpam, qui ad

Regij nominis decus, Imperij maiestatem, totumque Regni statum, ac veritate pene obrutos ritus, pertinent. Atque hoc quidem libro, quibus honoribus à suis coli Reges solerent, quæ essent eorum Insignia, qui vestitus, vitæ que cultus: quæ Aulae ac palatij, dignitates: quæ regni administrandi ratio, exponam. Reliqua quæ ad populi mores, instituta, leges, rem militarem spectant, in alios libros conferam.

Persarum gens, obscura prius, initium commēdationis & famæ accepit à Cyro, qui adeptum Medis, Lydisque, imperium primus in Persidem intulit, & è minimo tenuissimoque, maximum & florentissimum, Asia subacta, & vniuerso Oriente in potestatem redacto, reliquit. Huic successit filius Cambyses, qui Imperio patris Ægyptum adiecit: à quo deinde, ad Darium vsque, qui ab Alexandro victus, & à Cognatis occisus, vitam pari-

ter cum Persarum regno amisit, Persica res in suo statu manserunt. Terrarum enim, quas illinc sinus Persicus, hinc Hellespontus claudit, domini, innumeris prope nationibus longe latèque Reges imperarunt. Nec tamen vltra ducentos annos regium hoc imperium stetit, Dionysius Halicarnass. lib. I. scribit. Quanquam apud Q. Curtium lib. IIII. Darius, cum militari more suos ad Arbela dimicaturos cohortaretur, Persicum imperium secundo cursu per CCCXXX. annos ad summum fastigium à Diis cunctum fuisse prædicat. Cui consentiens D. Hieronymus, ad Danielis cap. IX. continua XIII. Regum serie, regnatum in Perside per CCCXXX. annos, notat. At Strabo lib. XV. permixtis Persarum Macedonumque temporibus, Imperij illius annos paulò longius profert. Clemens vero Alexandrinus lib. I. Stromat. accuratius subductis temporum rationibus, summam efficit annorum CCCXXXV. In quo & variari inter alios quoque video. Nam D. Augustinus lib. XI. de Ciuitate Dei, cap. X. annos colligit CCCXXXIII. Sulpitius autem Seuerus lib. II. sacrae histor. annos ducentos & quinquaginta. Est & inter Constantinum Manassem, & Georg. Cedrenum, non parua dissensio: quorum hic, in suis Annalibus, non nisi CCCXIII. annos Persarum imperio adscribit. Ille, πῶς Περσῶν βασιλείαν ἐφ' ὅλοις καθέστησαν ἔτησι πεντακκοίσι, ait. A quibus etiam discedens Agathias lib. II. annos CCCXVII. Persarum monarchiæ tribuit. Vt ut se res habeat, toto illo ducentorum, & quod excurrit, annorum tractu, imperium hoc quo de agimus, caput super cetera ita extulit, ut quod illi amplitudine, magnificentiaque, iure

conferri possit, habeamus nullum. Illius certè vires ex numero & apparatu copiarum, quas Darius & Xerxes in Europam effuderunt, æstimare licet. Vnde ab ipsis, quanquam oppido infestis Græcis, Persarum Regē Μεγάλη βασιλείας nomine & titulo ornatum, mirum non est. Aristides in Romæ encomio, Περσῶν ἄρχῆν σκεψόμεθα, ἢ πᾶν πῦρ ἐν τῷ Ἑλληνισμῷ ἐξέσθῃτο. καὶ Μεγὰν περιέχετο ἐπὶ τοῦτον καλεῖσθαι, πῶς ἔχοντα αὐτῶν βασιλείαν. Et quidem, ut Dio Chrysostr. Oratio. III. de Regno, tradit, Μεγὰς βασιλεὺς κέντημι μόνος εὐκείνος. Atque hanc temporibus suis vulgi ore trita appellationem, Isocrates Græcis, probri loco, & quasi captiuitatis & seruitutis argumentum, obijcit: Sic enim in Panegyrico, Οὐ βασιλεὺς τὸν Μεγὰν αὐτὸν προσεταγορεύοντι, ἀλλὰ πρὸς αἰχμαλώτοις γενόμενος; Indèque iocosi occasionem Agesilaus arripuisse dicitur. Nam, ut Plutarch. in Apophthegmat. scribit, εἰρημένον, τὸν Περσῶν βασιλέα, Μεγὰν προσεταγορεύον: ἢ δὲ εὐκείνος, εἶπερ, μὸς μείζων, εἰ μὴ δικαιοτέρος, καὶ ἄφροι ἕτερος; Eademque ratione Plato lib. III. de Legibus, omnes fere Persarum Reges nomine tenus dumtaxat Magnos fuisse, ita scribit, καὶ οὐδὲν βασιλεὺς ἐν Περσῶν ἐδέξασθαι τὸν μέγαν γένον ἐν ἀμύθῳ, πᾶν γὰρ ὄνομα π. Persarum quoque legatos ad Philippum Macedonum Regem missos, cum Alexander, licet admodum puer, de rebus minime puerilibus, sed quæ eius ætatis captum excedere videbantur, percontatus esset, stupefactos dixisse, ὁ πάς ἑστὶ βασιλεὺς Μεγὰς, ὁ δὲ ἡμέτερος, πᾶσις, Plutarchus lib. II. de Fortu. Alexan. memoriæ prodidit. Ipse etiam Alexander, ut Arrianus lib. VI. refert, incredibili gloriæ cupiditate flagrans, iamq; de nouo orbe quærendo cogitans, Medorum & Persarum Reges, cum exiguam Asiæ partem re-

gio dominatu tenerent, immerito Magnos Reges appellatos dicebat.

Nec hoc titulo contenti Persarum Reges, sese REGES REGVM vocitabant: Et ita in Inscriptione monumenti Cyrum appellatum, Strabo lib. xv. testatur. Extant Artaxerxis ad Patum literæ, Hippocratis miscellaneis Epistolis insertæ, cum hac Inscriptione, *Αρταξέρξης, Βασιλεύς Βασιλέων, Γάτος χερσίν.* Sic & lib. i. Esdræ, cap. vii. *Αρθασουδα βασιλεύς βασιλέων, Εσδρα Ισραήλ, και Αναγκάστη τῶ Σεκ νόμου, χερσίν.* Quinetiam postquam in Parthorum nomen, potestatemque Persæ transferunt, eundem quoque sibi nominis honorem Reges vindicarunt. Plurarchus in Pomp. *Οθεν ἐδὲ ἠξίωσεν τὸν Παρθον διπληράφων, ὡς παρ' οἱ λατοί, ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΒΑΣΙΛΕΩΝ παρσαγορῶσιν.* Proinde apud Suetonium in Caligula, cap. v. REGIS REGVM nomine, Rex Parthorum exaudiendus est. Eiusque cognominis prætermissionem Parthorum Reges non æquo animo tulisse, argumento est, quod Dio lib. lv. de Phraate narrat, qui solo Phraatis nomine ab Augusto per litteras appellatus, rescribens, Regis Regum titulum nomini suo adscripsit, Augustum, quod par pari referret, nulla alia quam Cæsaris appellatione dignatus. Similitérque Tigranem, qui eundem sibi nominis honorem adrogabat, vehementer offensum fuisse Plutarch. in Lucullo memorat, quod eū Lucillus Regem Regum non appellasset. Sapor etiam Persarum Regi ad Constantium litteras cum huiusmodi inscriptione, REX REGVM SAPOR, *particeps syderum, frater solis & Luna,* Ammianus Marcellinus lib. xvii. refert. Sed & apud Procopium lib. i. de bello Pers. Alamandarus Cabadem

Persarum Regem alloquens *βασιλέα βασιλέων* appellat. Pari saltu Antonius, Orientis imperium inter liberos ex se & Cleopatra susceptos, partitus, eos voce sua, Regum Reges renuntiavit, ut Plutarchus in eius vita scriptum reliquit. Nec tamen à Persarum Regibus ortum hæc appellatio ducit. Nabuchodonosorem namque Babylonium Regem, Daniel cap. ii. ita affatur, *Σὺ βασιλεύς βασιλέων.*

Persarum autem regnum parentium morte liberis lege obueniebat, nec alijs quàm qui regia stirpis essent, deferebatur, quemadmodum Constantinus Manass. in Annalib. scribit. Quod Strabo lib. xv. significat, cum ait, *βασιλευσιν τῆ ἑσθ' ἀπὸ γένους.* Idemque, translato ad Parthos imperio, feruatum, testatur Iosephus lib. xviii. Antiquit. Iud. cap. iii. *συμπερονήσαντες δὲ, inquit, οἱ ἑταίμοι τῶ Παρθων, ὡς ἀβασιλευσιν ἐν ἀμύχανον πολιτείας: οἱ δὲ βασιλευσιν ἐν τῷ γένους τῶ Αρσακιδῶν. ἔσθ' ἐπέροισ δ' ἄν νόμιμον.* Et ideo Tiberij tempotibus, quia neminem gentis Arfacidarum summæ rei imponere poterant, interfectis ab Artabano plerisque, aut nondum adultis, Regis Phraatis filium, Romæ poposcisse eos, ut genus Arfacis ripam apud Euphratis cerneretur, Tacitus lib. v. Annalium narrat. Reddito postea Persis imperio, idem mos retentus. Procopius lib. i. de bello Persico. *Πέρσας δὲ ἔθ' ἡμῖς ἀνδραῖ ἐς τὴν βασιλείαν καθίσταται ἰδιωτῶ γένος, ὅτι μὴ ἔστιν ἐν παντὶ πᾶσιν γένους τῶ βασιλείᾳ ὄντος.* Et aliàs, eodem libro, *ἔτε νόμος αὐτῶν εἰσὶν, ὅς δὴ ἐν ἑξ Πέρσας ἐς τὴν ἀγοταίᾳ, τὰς ἀρχαῖς φέρεται. ἀλλ' οἱς ἡ γὰρ ἐκείνη καὶ γένος παρσῶν.* Quibus consentanea Constantinus quoque Manasses scribit.

Plane post Ochi & Arsis eius filij cædem, cum nemo ex Ochi liberis ad quem regnum lege rediret, superesset, ἐρήμου, vt Diodor. Sicul. lib. xxvii. loquitur, ὄντος τῆ βασιλείας οἴκου, καὶ μηδενὸς ὄντος τῆ χειρὸς τοῦ ἀγαθέξουδου πλὴν ἀρχῶν, Darius regnum Bagoæ Eunuchi beneficio adeptus est. Vnde & Alexander ei per epistolam apud Arrianum lib. i i i. exprobrat, quod occiso Arse, Bagoæ ope, imperium occupasset, ἢ δικαίως, οὐδὲ χειρὸν Ἰρσοῶν νόμον. Eundem Alexandrum Curtius lib. vi. milites ita alloquentem facit: Ne Darius quidem hereditarium Persarum accepit imperium, sed in sedem Cyri, beneficio Bagoæ castri hominis, admissus. Similiterque Strabo lib. xv. eius Spadonis operâ, Darium ἐν ὄντα τῆ γῆμοις τῆ βασιλείων, Regem factum scribit.

Filiorum vero natu maximum, regnum, ætatis priuilegio, sibi vindicasse, quod ius & ordo nascendi, & natura ipsa gentibus dabit, Iustin. lib. ii. docet. Plato quoque in Alcibiade, ἐπιστάτην δὲ γῆνται ὁ παῖς ὁ παρσεβυταπός, οὐδὲ τῆ ἀρχῆ. Idem in Lyfide, Εἰ ἀεὶ ὁ μέγας βασιλεὺς πότερον τῆ παρσεβυτάτω ἢ οὐ τῆς Ἀσίας ἀρχῆ γίγνεται. Eodémque iure Persas posterioribus temporibus lege ita iubente vsos, Zozimus & Procopius testantur. Sic enim ille lib. xii. histor. τὴν μὲν ἀδελφὸν τὴν αὐτῆ νεώτερον ὄντα, βασιλεία χροπονοδοσι καὶ αὐτῶν, τῆ νόμου τῆ παρσεβυτέρω τῆ βασιλείας παίδων διδάντης τῶ τῆ ὄλων ἡγεμονίαν. Procopij vero lib. i. de bello Persico verba sunt hæc. τῆ τὰ οἱ παίδων τὴν παρσεβυτάτων Καίσην, τῆς μὲν ἡλικίας ἀνεκα, ἐς τῶν βασιλείαν ὁ νόμος ἐκείνη. διὰ Καίσην οὐδὲ μὴ ἡρεσκον, ἐβίαζον δὲ τῶν τε φύσιν καὶ τῶ νόμῳ ἢ τῶ πατρὸς γῶμῳ. Mota tamen de Regno controuersa inter Ariamenem, seu vt alij vocant Artabazarem, & Xerxem Darij filios, arbiter ex compro-

misso sumptus Artabanus communis vtriusque patruus litem secundum Xerxem minorem natu dedit: non alia ratione, quam quod hic ex patre iam Rege, ille ex priuato adhuc susceptus esset: quemadmodum Herodot. lib. vii. Iustin. lib. ii. & Plutarchus ἐπὶ φιλαδέλφους literis prodiderunt. Sed & post Cabadis Persarum Regis mortem orta inter eius filios de regno contentione, Cabadé Cosroi fratri, quem ætate anteibat, postpositum, propterea quod is luscus esset, accepimus. Persis enim altero oculo captum, aut qui naso, auribusve mutilatis, vel aliqua membrorum prauitate, deformitateve esset, Regem constituere, non licebat. Idque lege veritum fuisse, Procopius lib. i. de bello Persico tradit. De Cabadis enim Regis Persarum liberis loquens, Ζάμης δὲ, αἰτ, ὅς τῆ δευτερεῖα ἐφάρετο, τὴν ὁ φθαλμοῖν τὴν ἕτερον ἐκκεκαμμένον, ἐκάλουν ὁ γάμος. ἕτεροφθαλμον τῶν, ἢ δὴ τῆ γυνὴ λάβῃ ἐχθίβμον, οὐ γέμεις Γέρσας βασιλεία κατῆσταται. Et alias καὶ τῶ τῶ αὐτοῖς πολλὴ πείδος τῆς Ζάμου ἀρχῆς, τῶ δὴ ὁ νόμος, ἀπὶ τῆς τῆ ὁφθαλμοῦ λάβῃς, ὡς τῶν μοι ἐρήθη, ἐκάλουε. Ad extremum tamen eò rem redijisse, vt Persarum regnum, non tam lege, quàm suffragijs procerum deferretur, idem Procopius non semel ostendit: ita tamen, vt non alij, quàm qui stirpis Regiæ essent, ad regni culmen eueherentur. Apertè certè apud eum lib. i. de Bello Pers. Mobodes pronuntiat, οὐδένα χελῶν αὐτοματων ἐς τῶν βασιλείαν ἵεναι, ἀλλὰ ψήφῳ Ἰρσοῶν λογίμων.

Apud Persas vtique, filios naturales & ex pelli-
cibus susceptos, à regni successione summos & repulso, quandiu iusti & legitimi liberi superessent, Herodot. lib. i i i. tradit. Pausanias tamen in Eliacis Darium nothum, Isogæo Artaxerxis iusto

filio in regno capeſſendo populi conſenſu ante poſitum memorat.

Ceterum more recepto apud Perſas, Rex non niſi morte mutabatur: Contra quem morem, Artaxerxes Darium filium per indulgentiam viuus Regem conſtituit, nihil ſibi, vt Juſtinus lib. x. ſcribit, ablatum exiſtimans, quod in filium conuuliſet, ſinceriusque gaudium ex procreatione ſe caputurum, ſi inſignia maietatis ſuæ, viuus in filio cõſpexiſſet. Cui Dario etiam à patre indultum fuiſſe *ἵπτεον ὀρθῶ φέρειν*, Plutarch. in Artaxerxe auctor eſt. Quin & ipſummet Artaxerxem Cyri minoris fratrem viuo adhuc patre, Regem appellatum fuiſſe, idem Plutarch. cùm in eius vita, tum lib. ii. de Fortu. Alexan. literis prodidit.

At cùm in longinquam expeditionem Rex proficiſcebatur, regni ſucceſſorem designare ſoliturum, idque lege lata inualuiſſe, Herodot. lib. ii. ita ſcribit, *δει μὲν ἀποδείξαι βασιλείαν, καὶ τὸν Περσῶν νόμον, οὐτὼ φραπνέεται*. Eiuſdem quoque gentis legibus, cautum, *διωρεαὶ ἀπὲν τὸν ἀναδελφέντα, καὶ διδόναι τὸν ἀναδελφέντα, πᾶν τὸ ἀπτηθὲν, ἀπὸρ ἢ διωρατὸν*. Plutarchus in Artaxerxe notat: Eamque legem *ἀμυστον ὃν Πέρσαις νόμον* ibidem vocat.

Reges autem Perſarum, Paſagardis à gentis ſuæ ſacerdotibus, inaugurari & initiari ſolebant, eo ritu, quem Plutarch. in Artaxerxe declarat. Moris enim fuiſſe tradit, vt Paſagardis, (*τὸ πρὸς τὴν ἰῶν*, vt Strabo lib. xv. ait, *τὸ βασιλεῖον ἀρχαῖον*) in bellicæ cuiuſdam Deæ, quæ Palladi conferri & adſimilari poterat, phano, Reges veſte ſua poſita, cam qua Cyrus cùm priuatus adhuc eſſet, vti conſueuerat, induerent: dein offam, ſeu maſſam, ficuum comederent:

Terebinthi etiam aliquid erodendo abſumerent: ad extremum, oxygala, ſeu acidi lactis, poculum haurirent. Nec verò, vt Cicero lib. i. de Diuinatione, tradit, quiſquam Rex Perſarum eſſe poterat qui non ante Magorum diſciplinam ſcientiamque percepſiſſet. Id quod confirmat philo Iudaus in lib. de ſpecialib. legib. his verbis. *Αὐτὸ οὐδένα φασι, ὅτι βασιλείαν ἀφ᾽ ἀρχῆς ἠέωαι δυνάμειν, παρ᾽ αὐτοῖς* (de Perſis loquitur) *εἰ μὴ σφ᾽ ἄλλο τὸ Μάγων ἡμοῖς κακοῖν ἰωνητικὸς τὸ γράει*.

Eorum autem qui ad regium culmen euehebantur, capiti Cidarim, Diademæque, imponi conſueuiſſe, ex eo colligo quod Cteſias in Perſicis, Ochi inuiti & reluctantis caput à proceribus regni Perſici, Diademate victum fuiſſe, refert, inquit, *καὶ ἐπέβητο αὐτῷ τὴν κίρταειν, οὐπ᾽ ἔχρον*. Idipſum & Plutarchus in Apophtegmi. oſtendit, his verbis, *ἀποδελχθέντος δὲ τοῦ Εἰρέξ βασιλέως, ὁ μὲν Αἰεταρῆς ἀδελφὸς παροσκύνεισε καὶ τὸ Διάδημα ἀπέβηκεν*. Omnium etiam apud Iosephum lib. xx. Antiquit. Iud. cap. ii. Artabanum in Parthorum regnum reſtituens *ἀπέβηκεν αὐτῷ τὴν κεφαλὴν τὸ Διάδημα ἀφ᾽ ἑλῶν τῆς ἐαυτοῦ*. Ad Surenam vero gentilitio iure pertinuiſſe, Regum capiti Diadema imponere, Plutarch. in Craſſo docet. De Surena namque loquens, *καὶ ἡμοῖς, αἰτ, μὲν οὐδὲ ἀρχῆς ἐκέλευτο, βασιλεῖ ἡμοῖς παρ᾽ ἅπαν, ὅτι πρῶτον τὸ Διάδημα ἀπέβηκεν*. Atque ita Surenam patrio more Tirydatem inſigni Regio vinxiffes Tacit. lib. v. narrat. Ibidemque delectum capiendõ Diademati diem concelebraſſe: ea que ſolemnia regni dicit. Surenam autem, Magiſtratum fuiſſe apud Perſas Zozius lib. iii. ſcribit, & quidem, vt Ammianus Marcell. lib. xxx. tradit, *potestatis ſecundæ poſt Regem*. Plane Parthorum Regem Artabanum duplici Dia-

demate caput vinxisse Herodian. lib. vj. narrat.

Nouos autem Reges in Regia Sella locari consueuissent, indicio est quod de Ariamene Plutarch. in lib. περὶ φιλαδέλφου. narrat. Nam cum Artabanus regnum Persarum Xerxi sententia sua adiudicasset, Ariamenes confestim exiliens, fratrem adorauit, ἔλαμβανόμενος, vt Plutarch. loquitur, πῆς δὲ ξίας, εἰς τὸν θρόνον ἐκάθισεν τὸν βασιλεῖον. Artaxerxes quoque vt Estheri. cap. i. legimus ἐνέθρονήσθη ἐν Σέσσοις.

Porro in more positum fuisse vt ad Imperium accedentes Reges nomina mutarent, Ctesias notat. & ita, post mortem Ochi Regis Codomanū in memoriam pristinae virtutis Regem à populo constitutum, Darij nomine, ne quid Regiæ majestati deesset, honoratum, Iustin. lib. x. scribit.

Iam verò Deorum honoribus Persarum Reges à suis coli solitos, testis est apud Curtium lib. viii. Cleo Siculus, qui non ingenij solum, sed etiam nationis vitio adulator, cum Macedonibus auctor esset, vt Alexandrum tanquam praesentem Deum venerarentur, hac assentatiuncula Regis sui gratiam aucupatur. *Persas quidem, non pie solum, sed etiam prudenter, Reges suos, inter Deos colere. MAIESTATEM ENIM IMPERII, SALVTIS ESSE TVTELAM* Artabanum etiam Darij Praetorem, Plutarch. in Themistocle, ita loquentem inducit. Ἡμῖν δὲ πολλῶν νόμον καὶ κελεύων ὄντων, καὶ πολλοὺς οὐ πὸς θεῶν, ἡμῶν βασιλέα, καὶ προσκυνοῦν, εἰκόνα θεοῦ πάντα ἑξῆς. Cui hac in parte consentiens Menander, principem esse εἰκόνα ἑμψυχον θεοῦ dicebat. Plinius quoque Panegyrico. *Principem dat Deus, qui erga omne hominum genus vice sua fungatur.* Quod cum illi Euangelicæ lucis expertes pronuntiabāt, quis

tum diuino eos numine & spiritu afflatos negeti Nec enim alia Christianorum de Principibus sententia est. Testis Tertullian. lib. ad Scapulam, *colimus, ait, Imperatorē, sic, quomodo & nobis licet, & ipsi expedit, vt hominem à Deo secundum: & quicquid est, à Deo consecutum, & solo Deo minorem.* Hac autem de causa Xenophon in Oratione de Agesilao, Persas notat, tāquā *ἀθεϊοῦντας ἢ τὰς ἡθεῶν ἡμῶν καρποῦσθαι.*

Ac planè eos qui ad Persarum Reges adibant, non modo capita flectere, & submittere, sed & procumbentes humi, corpora prosternere, consueuissent, ex compluribus Q. Curtij locis licet intelligere. Sic enim lib. viii. *itaque more Persarum, Macedonas VENERABVNDOS, ipsum SALVTARE, PROSTERNENTES HVMI CORPORA.* Rursusque eodem libro. *Quod si, ait Cleo, ceteri dubitent, semetipsum, cum Rex inisset cōuiuium, PROSTRATVRVM HVMI CORPVVS.* Idem lib. v. de coniuratis, inita aduersus Darium consilia, obsequij soliti simulatione, te gentibus, *PROCUMBENTES,* ait, *HVMI. Quem paulo post in vinculis habituri erant, sustinere VENERARI.* Et hoc est, quod idē Curtius lib. iij. matrem & vxorē Darij, Ephesionem pro Alexandro, *SVO MORE VENERATA* esse scribit. Idipsum sentiens Valer. Max. lib. iij. cap. vij. de Darij matre hæc ait, *Ephesionemque, more Persarum, ADVLATA, tanquam Alexandrum SALVTAVIT.* Ipse etiam Alexander apud Curtium lib. v. Sifigambin alloquēs, *PROCUMBENS,* ait, *sapè me VENERARI voluisti, inhibui.* Valer. Max. lib. vij. cap. iij. de sex Persis qui Magorū dominatione oppressa, regnū Darij, equi hinnitū victi, addixerunt, *Auditoque*

eo, sex reliqui summæ potestatis candidati, cōtinuò equis delapsi (*vr est mos Persarum*) HVMII PROSTRATIS CORPORIBVS, *Darium Regem*, SALVTAVERVNT. Ioseph. lib. xx. Antiquit. cap. iij. de Rege Parthorum Artabano, qui Tzaata occurrit, Πρώτον γάρ, κτ' τὸ πᾶτερον, προσκυύνησεν αὐτόν.

Denique Persicam προσκυύησιν, *humi iacentium adulationes*, Linius lib. ix. *Persicam* verò *seruitutem* Seneca, lib. iij. de Benefic. cap. xij. & lib. iij. de Ira cap. xvij. vocat. Eumque ad sua vsque tempora in perfide mansisse ritum, Socrat. lib. vij. histor. Eccles. cap. viij. ostendit.

Pronos autem Persas, manibus post tergum reductis, Reges suos venerari consueuisse, Lucian. in Nauigio, seu votis, significare videtur his verbis, Ἀλλὰ τίς μὲν ἑμῆς, ὦ βασιλεῦ, χεῖρ ὀπίθεσι, καὶ ὑποκύνεσσι, εἰς τὸ Περσικόν, προσκυύω σε, ἀεὶ λαχρῶν εἰς ὑμῖσι τὸ χεῖρ, ἑμῶν τὸ ὑποκύνε.

Quamquam fuerit ne hoc προσκυύήσῃς, an ἱκεσίαις ἄξιμα, non immeritò dubitatur. Supplices quidem certè apud Assyrios manus post tergum connectere consueuisse Ammianus Marcell. lib. x v i i i. docet. Is enim de Antonino, qui ad Saporem Persarum regem transfugerat, verba faciens, *ab Vrserino* (ait) *agnitus, sublata Tiara quam capiti summo ferebat honoris Insigne, disiluit equo, curuatisque membris humum vultu panè coniungens salutauit: patronum, & dominum appellans: manus post tergum conuertens, quod apud Assyrios supplicis indicat formam.* Alium verò in Persica veneratione manu gestum Heliodor. lib. ix. historia Ethiop. prodit. Quò loci Oroondates Hydaspem persico ritu manibus passis, & dextra in læuam conuersa veneratus, dici-

tur. Ea namque & vis ac potestas horum verborum, τὸ χεῖρ προσκύνεσσι, καὶ τὸ ὑποκύνεσσι ὄντι διαφέρει ἀδελφάξας, καὶ λαῖς προσκύνεσσι. Vt vt se res habeat, ita procubiuisse eos vt & mento Regiæ solum panè cōtingerent, argumento est, quod Alexandrum Persis suo more venerantibus, Polyperchon Macedo vnum ex his mento solum contingentem per ludibrium cœpit horrari, vt vehementius id quateret ad terram, quemadmodum Q. Curtius lib. viii. refert. Vnde Martialis Epigr. xxii. lib. x. illas diuinorum honorum blanditias, quas Domitiano rerum potente, in vsum assentatio inuenerat, eo extincto, libertatèque populo restituta, orbe Romano summouens, ad Parthos quibus regiæ solum osculari moriserat, ita ablegat,

Frustrà blanditiæ, venitis ad me

Attritis miserabiles labellis.

Dicturus Dominum, Deumque, non sum:

Iam non est locus hac in vrbe vobis:

Ad Parthos procul ite pileatos.

Et turpes humilèsq;e, supplicèsq;e,

Pictorum sola basiate regum.

Et hac ratione, Persarum reges *Adoratos*, veteres aliquot auctores scribunt. Iustinus lib. vj. *Conon diu Rege per Epistolas frustra fatigato, ad postremum ipse ad eum pergit: à cuius aspectu, eò colloquio prohibitus est, quòd eum more Persarum Adorare nolle.* Lamprid. in Alexand. Scuero, *Adorari se vetuit, cum iam cœpisset Helioabalus Adorari, Regum more Persarum.* Trebellius Pollio in Zenobia, *Adorata est more Persarum.* Sulpitius Seuerus lib. ii. Sacræ histor. *Erat ea tempestate Regi* (de Artaxerxe loquitur) *Haman quidam persamiliaris quem æquatam sibi, Adorari, more Regum, præ-*

ceperat. Nam quod Græci *προσκυῖν*, illi *Adorare*, Alij, in quibus sunt Curtius, & Æmilius Probus, *Venerari*, dicunt. Herodorus etiam lib. i. *προσκύτων*, *προσκυῖν*, ait.

Procubuisse vtrique Adorantes, & in terram procidisse, non modò Lucretius lib. v. & Ouid. lib. i. *Metamorph.* docent, sed & Diuus Mathæus, apud quem cap. ii. de Magis Christum adorantibus scribitur *καὶ προσκύνησαν αὐτῷ*. Apud eundem fallax ille humani generis hostis, Christum tentans, *ταῦτα πάντα σοὶ δῶτο*, Ait, *ἐὰν προσκύνῃς μοί*. Quin & Geneleos cap. xix. *καὶ προσκύνησε τῷ προσώπῳ ἐπὶ τῷ γλῶ*. & cap. xliii. *καὶ προσκύνησαν αὐτῷ ἐπὶ τῷ γλῶ ἐπὶ προσώπῳ*. Aliàs etiam, vt cap. xix. & xxiii. *Genes.* legere est, *προσκυῖν ἐπὶ τῷ γλῶ*. Et Numer. cap. xxii. *καὶ κούρας προσκύνησε τῷ προσώπῳ αὐτοῦ*. Et Exodi cap. xii. *καὶ προσκύνῃς τῷ κειρῷ*. Danielis etiam cap. iij. non femel legimus *πίπτοντες*, vel *προσκύντες προσκυῖν*. Denique psal. xciiij. coniunguntur hæc, *προσκυῖν στήθεσσι*, & *προσκύψασθαι*.

Tigranem porrò, more gentis suæ, Pompeium ita veneratum, Plutarchus in Pompeio, & Dio lib. xxxvj. narrant. Illius verba sunt hæc, *καὶ τέλος, ὡς πρὸς αὐτὸν ἦλθε τὸν Γόμπαθίον ἀφελόμενος τὸ κταεῖν, ἄρμησε πρὸς τὸ πρόσωπον ἕξαι, καὶ κατὰ βαλανῶν αὐτοῦ, ἀρχίσαι δὴ πάντων προσκύνειν αὐτὸν ὡς ζωῶσαν*. Hic verò, Tigranem, diademate posito, Pompeio misericordiam commouisse refert, *ἐς τὸ γλῶ πτόντα, καὶ προσκυνῶντα*. Similique modo Arzina Regem Dauid adorasse dicitur: Sic enim lib. ij. *Regum*, cap. vlt. scriptum est, *καὶ προσκύνησε τῷ βασιλεῖ ἐπὶ προσώπῳ αὐτοῦ ἐπὶ τῷ γλῶ*. Sed & Carthaginensium legatos ritu gentis coram Scipione procubuisse, Liuius lib. xxx. refert.

Quod idem Polybius in *Eclogis* *περὶ προσκυῖν*, cap. xv. narrans *προσκύντες*, ait, *ἐπὶ τῷ γλῶ, ἀξίνως ὡς πόδες κατεφιλοῖεν, ἐν τῷ συνεδρίῳ*. Idem in iisdem *Eclog.* cap. xcviij. de Prusia rege, *καὶ καθεῖς*, ait, *ταῖς χείρας ἀμφοτέραις προσκύνησε τῷ ἑδῶν*. id est, vt Liuius libro xlv. vertit, *Summisit se, & osculo limen Curie contigit*.

Ceterum non cominus modò, sed & eminus ita Persarum Reges colebantur: nec qui eos adibant expectabant dum propius accederent: verum ex quo in Regum conspectu erant, proni, demisso & cernuo capite, eos salurabant. Quod Lucianus indicat in *Nigrino* cum ait, *οἱ δὲ σεμιότεροι καὶ προσκυῖνται ἀειδύροντες ἢ πρόρωθεν, ἢ δὴ ὡς Πέρσης νόμος*. Atque huiusmodi venerationis originem à Cyro imperij illius conditore rectè arcessit Arrian. lib. iij. de reb. gest. Alex. *λέγεται τὸ προσκύνειν προσκυῖν τῷ ἀνδράπων Κρόνον, καὶ ἐπὶ τῷδε, ἐμμεῖναι Γερασίου τε καὶ Μηδούς, τῷ ἑπιπέσηται*. Nam Cyro cultum hunc exhibitum, Xenophon lib. viij. *Παιδ. Κυρ.* narrat.

Nec à subditis tantum, & his qui ditioni suæ parebant, ita se coli Reges Persarum instituerant: verum etiam, peregrinis quibuslibet, atque adeo exterarum nationum, liberorumve populorum Legatis, qui in Regum congressum colloquiumque venire vellent, eadem venerationis necessitas imposta erat: nec cum ipso rege coram agere eis licebat, nisi eum prius solito & patrio Persarum more venerati essent. Proinde peregrinos vndeunque aduenientes, & ad Regem perducì postulantes, Chiliarchus, Tribunusve, qui Admissionalis officio fungebatur, percontari solebat, num in animo haberent Regem venerari, & ne sibi non prædictum dicerent, denuntiabant, aliter negotia

sua quàm per internuntium, confici transigique posse: quòd Regis aures non aliis, quàm qui eum venerati prius essent, paterent. Ac si quidem se ad id obsequij paratos esse dicerent, ad Regem admitterentur: sin recusarent, conspectu colloquióque Regis prohibiti, sua aliis mandata edere, & ad Regem perferenda dare cogebantur: atque ita ab eo cui partes hæc Rex mandabat, responsum ferebant. Vnde Artabanum Tribunum hæc ad Themistoclem verba facientem Plutarch. in Themist. inducit. Εἰ μὲν οὖν ἐπιγινώσκῃς ἡμέτερον, προσκυνησὶς, βῆτι Γε. καὶ βασιλείᾳ θεάσαισθαι, καὶ προσήπειν: εἰ δ' ἄλλο τι φρονεῖς, ἀγγέλοις ἐπέροις χρῆσθαι, πρὸς αὐτὸν, βασιλεὶ τὸν ἕπιπελον ἀπόδοσ' ἀκροάσαι μὴ προσκυνησάντων. Hæmeniam etiam Thebanum Tithraustes Chiliarchus de hoc ritu ita apud Ælianum i. Var. histor. cap. xxi. præmonet. Νόμος δὲ τῶν ἑπιπρωσῶν Πέρσας τὸν εἰς οφθαλμοὺς ἕδόντα τῶ βασιλέως, μὴ πρὸς τὸν λόγον μεταλαβῆναι, ἀλλ' ἢ προσκυνησάντων. ἐὶ τῶν αὐτῶν δὲ συντησάντων θελῶν αὐτῶν, ὡς εἰ Γε. ἐκ τῶ νόμου δρᾶν, εἰ δὲ μὴ, τὸ αὐτὸ Γε. τῶ, καὶ εἰ μὴ δὴ ἀποθήσεται, καὶ μὴ προσκυνησάντων.

Itaque Conon Atheniensis, cuius forti & fideli opera Pharnabazus Lydiæ Ioniciæque Satrapes usus erat, cum ad Regem Artaxerxem, ut consilia de summa republica iniret, missus esset, eius congressu colloquioque fuit prohibitus, quòd eum, more Persarum, adorare noluisse, quemadmodum Iustinus lib. vj. scribit. Quod Æmilius probus in Conone paulò copiosius ita expressit: *Postquam venit, primum ex more Persarum, ad Chiliarchum, qui secundum imperij gradum tenebat, Tithraustem accessit, seque ostendit cum Rege colloqui velle, Nemo enim sine hoc admittitur: huic ille, inquit, nulla mora est:*

est: sed tu delibera utrum malis colloqui, an per litteras edere, quæ cogitas. Necessè est enim, si in conspectu veneris, VENERARI te Regem, quod προσκυνησάντων illi vocant: hoc si tibi graue est, per me nihilo secius, editis mandatis, cõficiæ, quod studes. Tum Conon. Mihi verò, inquit, non est graue quemuis honorem habere Regi: sed vereor ne ciuitati meæ sit opprobrio, si, cum ex ea ciuitate sim profectus, quæ ceteris gentibus imperare consueuerit, potius Barbarorum, quàm illius, more fungar. Itaque quæ volebat, huic scripta tradidit. Græcis enim in libera Republic. ortis ac procreatis, turpis & indecora huiusmodi veneratio semper visa est. Vnde Aristoteles lib. i. Rhetoric. ad Theodect. honorum genera recensens, inter τῶ βαρβαρικῶν, ponit προσκυνησάντων καὶ εὐσεβείας.

Eòque nomine Isocrates in Panegyrico, Persas tanquam fracti & abiecti animi viros, qui Diis debitos honores mortali Regi tribuerent, sic infectatur. Εἴθετα ζῆδροι δὲ πρὸς αὐτοὺς τῶ βασιλείοις, καὶ προσκυνησάντων, καὶ πάντα ἔσπον φρονεῖν ἡγετῶντες, θνητὸν μὲν ἄνθρωπον προσκυνοῦντες, καὶ δαίμονα προσταγροῦντες, ἧς δὲ θεῶν, μᾶλλον ἢ ἧς ἄνθρωπων καταφρονοῦντες. Quamobrem Sperchies & Bulis Spartiatæ, Xerxi à ciuibus suis, ob violatos, contra ius gentium, Darij caduceatores dediti, Xerxem, statim atque Susis in eius conspectum prodierunt, à stipatoribus Regis, adorare iussi, constanter abnuerunt: ac tametsi detrectantium capita deorsum in terram vi impellerentur, flecti nihilominus animis non potuerunt, ut Regem venerarentur: quòd dicerent à moribus & patriæ institutis alienum esse, mortalem quemquam adorare, nec se eius rei gratia illuc venisse. Id quod Herodotus lib. vii. memorat his verbis.

Ὡς ἀρέσθισαν ἐς Σασσάνει βασιλεῖ εἰς ὄψιν ἦλθον, πρῶτον μὲν τὸ
 δουροφόρον κελυθόντων, καὶ ἀνάγκην σπῆσι προσφρόντων προσ-
 σκυμένῳ βασιλῆα προσκλιπόντας, ἐν ἔφρασαν, ἃ δέμενοι ἕω-
 πτόων ὄπι κεφαλῶν, ποιήσῃ τῶν τε ἔδμεν. ἕτε γὰρ σπῆσι ἐν νό-
 μῳ (ἦ), ἀνδρῶπων προσκυμένῳ, ἕτε καὶ τῶν τε ἦκειν. Leonnarum
 quoque, cum Persico ritu adorari Alexandrū
 à Persa quodam confpexisset, ὁτι γὰρ σπῆσι τὸ γέματος τῆ
 Γρῆσθ, ὡς ἑπεινοδ, Arrianus lib. III. memorat. Quin-
 etiam Athenienses Timagoram inter officium fa-
 lutationis Darii Regē, more gentis illius, adu-
 larum, capitali supplicio adfecerunt: vnus cuius
 humilibus blanditiis, totius vrbis suæ decus Persi-
 cæ dominationi summissum grauiter ferentes, vt
 Valer. Maxim. lib. VI. cap. III. memorat. Quod &
 Plutarch. in Artaxerxe & in Pelopida perstrinxit:
 & Athenæus lib. VI. apud quem tamen, in Tim-
 agoræ locum, Euagoras perperam irrepfit. Tim-
 agoram autem, huius venerationis obsequio, in
 maxima apud Regem gratia fuisse, idem Athe-
 næus lib. II. scribit. Nec minus quàm Græci, hanc
 Iudæi venerationem auerfati sunt. Mardochæus
 enim, δὲ πτω θφίαν, καὶ πὼν οἴκοθεν αὐτῶ νόμον, Amanem
 adorare, licet Regis Artaxerxis iussu, eo honore à
 reliquis Persis coleretur, præfractè recusauit, nec,
 vt Ioseph. lib. XI. Antiq. cap. VI. scribit, τῶ θεῶ ἡμιλλῶ
 παρέρχεν, τῶν τε ἐκείνω πρῶσθ ἂν ὑπῆμινε. Quæ res sto-
 machum Amani ita mouit, vt inde excidium toti
 Iudæorum genti minatus, molitūsq; sit: quam il-
 le, ira incensus, ad internecionem deleuisset, ni
 Dei Opt. Max. bonitas eius nefarios conatus com-
 pressisset. Similiter Theagenem non sustinuisse,
 τῶ κεφαλίω νόθῳ εἰς τὸ προσκυμένῳ, Heliodor. lib. VII.
 histor. Ethiop. narrat.

At Themistocles, ciuium suorum inuidia, pa-
 tria pulsus, vt Xerxis colloquio frueretur, hoc eū
 obsequij genere sibi demereri non recusauit,
 quemadmodum Plutarchus in eius vita auctor
 est. Timagoram quoque Cretensem, seu Enthym-
 num Gortynium, Artaxerxem, patrio Persarum
 more, veneratum esse, Athenæus lib. II. refert.

Contra, Pelopidas, post Leuetricam victo-
 riam, à ciuibus suis Legatus ad Artaxerxem mis-
 sus, adduci nunquam potuit, vt huic iugo collum
 subderet. Ismenias verò qui eandem cum eo Le-
 gationem obibat, rationem inuenisse fertur, qua
 posset, aliud agens, aliud simulans, fucum Persa-
 rum oculis facere, specièque tenus, salua liber-
 tate, Regem adorare. Vtriusque propositum Plu-
 tarchus in Artaxerxe attigit: huius verò dolum
 bonum fufus Ælianus lib. I. Var. histor. cap. XXI.
 exponit. Nam cum Regis adeundi & alloquendi
 facultas non aliter daretur, quàm si eum venera-
 retur, tacitus apud se viam iniit, qua demisso hoc
 & humili salutationis munere fictè & simulatè
 defungens, eos ludificaretur. Statim enim atque
 in Regis conspectum venit, anulum sensum digi-
 to detractum, clam & nemine animaduertente, ad
 pedes abiecit, quem mox iacentem sustulit: eò-
 que corporis gestu, quasi venerabundus procu-
 buisset, visus est patrio Persarum mori institutò-
 que paruiffe: cum re verà nihil se indignum, aut
 præter ciuium morem, admisisset.

Enimuero post Darii victum Alexander,
 (quemadmodum Q. Curtius lib. VI. & Iustin. lib.
 XII. narrant.) patrios mores, disciplinamque Ma-
 cedonum Regum salubriter temperatam, & ciui-

lem habitum, velut leuiora magnitudine sua ducens, Persicæ Regiæ, par deorum potentia, fastigium, æmulari cœpit: Macedonâsq; tot gentium uictores paulatim seruilibus ministeriis imbuere & captiuis pares facere, expetiit. Quæ luxu & peregrinis infecta moribus cum veteres philippi milites palam auersari essent, incepto desistere coactus est. Interiecto deinde aliquo tempore, prepararis omnibus ad bellum Indicum necessariis, quomodo celestes honores vsurparet, iterum mente agitauit. Itaque, vt idem Curtius lib. viii. & Iustin. lib. xii. memorant, non *saluari se, sed adorari iussit*, & persico Regiæ superbix more, Macedonas iacere venerabundos, humique corpora prosternere, voluit. *Nec desuit, ait Curtius, talia concupiscenti, perniciosa adulari, perpetuum Regum malum, quorum opes assentatio sapit quam hostis euerit. Non tamen Macedonum hæc fuit culpa (nemo enim illorum quidquam ex patrio more mutare sustinuit) sed Græcorum, qui professionem honestarum artium malis corruperant moribus.* Qua de causa Hermolaus Macedo vnus ex coniuratis qui Alexandri occidenti consilium inierant, hæc ei apud eundem Curtium in os exprobrat. *Persarum te vestis, & disciplina delectat: patrios mores exosus es. Persarum ergo, non Macedonum Regem occidere voluimus, & te transfugam belli iure persequimur. Tu Macedonas voluisti genitrici tibi ponere, venerarique te vt Deum. Tu Philippum patrem auersaris, & si quis Deorum ante Iouem haberetur, fastidires etiam Iouem. Miraris, si liberi homines superbiam tuam ferre non possimus?*

Præ ceteris verò, Callisthenes philosophus, ab Alexandro quocum Aristoteli operam dede-

rat, ad prodenda memoriae acta eius accitus, *προσεκίνησεν ἰσχυρῶς ἀποσταθῆναι καὶ φιλοσόφως ἀποτρέψαι*, laudatur à Plutarcho in Alexandro. Qua de re verba ab eo grauius liberèque facta Arrian. lib. de rebus gest. Alexandri, & Curt. lib. v i i i. commemorant. Quæ velut cygnea tanti viri cantio fuit. Nam dum Alexandrum Persica Macedonum salutatione gaudentem obiurgaret, & ad maiorum mores inuitum reuocare perseueraret, in eius odium incurrit: ac tandem, veluti coniurationis aduersus eum factæ pariceps, miserè tortus trucidatusque interiit: vt, præter superiores auctores, Valerius Maxim. lib. vii. cap. ii. & Diogen. Laërt. in Aristot. scribunt. Retentus tamen est Macedonibus mos salutandi Regis, explosa adoratione, Callisthenisque *cædem fera pœnitentia consecuta*, quemadmodum Iustinus lib. xv. ait.

Verum, vt ad institutum de honoribus, qui Persarum Regibus habebantur, sermonem, à quo Alexandri causa digressi sumus, reuertamur, Apollonij ætate, Babylonem ingredientibus, auream Regis imaginem propositam fuisse, quam nisi adorarent, aditu & ingressu vrbs prohibebatur, Philostrat. lib. i. de vita Apoll. scribit his verbis. *Ἀφοκρίθῃ δὲ αὐτῷ εἰς Βαβυλῶνα, ὁ Σαρπηπίης, ὁ ἐπὶ τοῦ μεγάλου πυλῶν, μαθὼν ὅτι καθ' ἰσοκλείας ἦσαν, ὄρεξεν χερσὶν εἰκόνα τῆ βασιλείας, ἢ εἰ μὴ προσεκίνησεν, ἢ θεμπὸν ἢ ἐσφοικτῆ εἶσαι. προσβόλοντι μὲν οὐκ ἴσως τῆ Ρωμαίων ἀρχαίας ἐδεμίκα ἀνάγκη τούτων ἀρετῆ Βαρβαρῶν δὲ ἦκοντι, ἢ ἀφισαρῶντι πλὴν χερσιν, εἰ μὴ πλὴν εἰκόνα προσδεχέμενοι, ἀπὸ μὲν δειλῆ φησαι.*

Enimvero qui Reges salutabant, sempiternam illis vitam, & æternum imperium precari solebant. Ita Næmeas Artaxerxem alloquens lib. j.

νεαμίε cap. II. ο βασιλεύς αὐτῶν εἰς τὴν αἰώνια ζήτω. Sinætas etiam apud Ælian. lib. I. Var. histor. cap. xxxii. Artaxerxem Mnemonem compellans, inquit, ὁ βασιλεύς Ἀρταξέρξης, δι' αἰώνος βασιλεύσῃς. Satrapæ quoque in Darij conspectum venientes, ita eum cap. vi. Danielis salutant, Δάει βασιλεύς εἰς τοῦ αἰώνος ζήτω. Similiterque Chaldæi ad Nabuchodonosorem perducti, his eum vocibus affantur Danielis cap. II. βασιλεύς εἰς τοῦ αἰώνος ζήτω.

Sciendum est etiam eos qui in Regum oculos incurrebant manicis manus inferuisse. Cuius observationis auctorem habeo Xenophontem qui lib. II. ἐλληνικ. Cyrum minorem, Regios honores appetentem, non alia de causa Antofacem & Mitræum interfecisse narrat, quàm quòd, ei obuij facti, manus intra manicam non contraxissent, quæ reuerentia solis Regibus exhibebatur, vt ibidem subdit, in hæc verba. ὅτι αὐτὰ ἀπαντῶντες, ὅ δὲ ἔσωσαν διὰ τῆς κόρης τὰς χεῖρας, ὅτι οἱ βασιλεῖς μόνω. ἢ δὲ κόρη ὅτι μακρότερον ἢ χεῖρας, ἢ τὴν χεῖρα ἔχων, ὅ δὲ ἀδύνατον ποιεῖσθαι. Hunc ritum idem Xenophon paulò obscurius perstringit lib. VIII. πύθ. Κυρ. his verbis, Καὶ οἱ ἵππεῖς δὲ πάντες παρήσαν καὶ ταπεινότες ἀπὸ τῶν ἵππων, καὶ διηρόκοτες τὰς χεῖρας διὰ τῶν καυδύων, ὡς οὐ καὶ γὰρ ἐπὶ δειροῖσι ὅταν ὁ βασιλεύς. A quorum verborum mente & sententia longè aberrauit Latinus, alioquin fidus, interpretes: hoc enim sensit Xenophon amiculis manus inferuisse eos, in quos Rex oculos conijciebat. Nò abs re ergo est, quod inter alia Cyri processus sollemniam, eum manibus extra manicas exertis in publicum prodijisse, idem Græcus auctor eodem lib. ita narrat, τὰς δὲ χεῖρας ἔξω τῶν χεῖδων εἶχε. Cuiusmodi χεῖδεις, superiore loco κόρας, haud scio an

perfica lingua, idem nuncupauerat.

Reges autem, vt venerabiliores essent, à vulgi consuetudine remotos esse debere, persæ cenfebant. Itaque persarum Rex, perrarò sui copiam populo faciebat: & vt Xenophon in Agefilai laudatione scribit, τὸ ἀσπασίως ὀρεῖσθαι καὶ διεσπασσέντος ἔστι, ἐσιμναίετο. Iustin. lib. I. Apud Persas persona Regis sub specie maiestatis occultitur. Quod & Aristot. in lib. de Mundo, significat cum ait, Αὐτὸς μὲν γὰρ, ὡς λόγος, ἴδρουται ἐν Σέσις ἢ Εκκατανοῖς, παντὶ ἀόρατος, id est, vt Apuleius vertit, nulli temerè notitiam oris sui pandens. Similiterque à Deioce, quem sibi Medi Regem constituerant, institutum, ὀρεῖσθαι βασιλῆα ὑπὸ μηδένος, Herodot. lib. I. tradit. Quod ea præcipuè de causa placuisse scribit, vt ne adsiduo conspectu, Regis persona vilesceret. Quod non omnino Valer. Max. improbare videtur, qui, non quidem conspectu, verum humili & tria consuetudine, quò sit venerabilius, vacuum esse oportere censet quicquid in excelsò fastigio positum est. Eaque media sententia Paulo nostro non displicet, qui in yltiorem familiaritatem prouinciales admittèdos negat, propterea quòd ex aequali conuersatione contemptus nascatur. Atque mos hic occasionem Comaridi Mago præbuit, vt pro mergide (cui regnum post Cambylis fratris mortem debebatur) Oropastem fratrem suum, ei oris & corporis lineamentis persumilem subijceret, cum neque dolum subesse arbitraretur quisquam: neque, vt maximè suspicaretur, detegere posset, propterea quòd Regiæ se parietibus Rex luxu & mollitie diffluens, conuineret. Enimvero Statiram Artaxerxis coniugem, quòd aperta lectica & velo patente, circumferretur,

facileſque ad eum aditus quilibet è populo haberet, magnam à Perſis gratiam iniſſe, Plutarch. in Artaxerxe teſtatur his verbis. *Εν τοῖς μάλιστα κεραι-
σμένω ὅψιν παρήχε τοῖς Γέροαις, ἢ τῆς γυναικὸς Σαπείρας ἀρ-
μαμάξα, γυμνή ἢ δὲ ᾠδραπετασμαίων αἰεὶ παροσφραδύνη, καὶ
διδόσασα ταῖς δημόσιον ἀσπίδα δαυ αὐτῶν καὶ παροσφραδύνη.*
Quin & ipſe Artaxerxes, vt idem Plutarch. in Apophthegmat. ſcribit, *Ὅτι μόνον τοῖς ἐν τῷ γένει οἰσιν ἑαυτὸν
ἀνέδωκε παρῆχεν, ἀλλὰ καὶ πῶν γυναικῶν πῶν γνησίων ἐπέδωκε ὅτι
ἀρμαμάξης τῆς αὐλαίας ἀπέλεγειν, ὅπως οἱ δέο μύθοι καὶ πῶν ὀδόν
ἐν τῷ γένει οἰσίν.*

Sed nec abſque Regis iuſſu, Regiam ingredi licebat: & qui Regis ad eundem fieri copiam poſtula-
bat, is pro foribus Regiæ ſtans, per Internuntium aduentum ſuum Regi ſignificare neceſſe habebat,
vel deſideria ſua ad Regem perferenda ei manda-
re. Plèraque autem omnia per Internuntios cum Regibus, ex Deiocis, vt Herodot. lib. i. tradit, in-
ſtituto, tranſigebantur. Cuius rei exemplum ſup-
peditat idem Herodotus lib. iiii. de Syloſonte lo-
quens in hunc modum. *Αναβὰς δὲ εἰς τὴν Σοῦδα, ἵζεντο εἰς
τὴν παροσφραδύνη ἢ βασιλείας οἰκίαν. καὶ ἐφῆ Δαρεῖος ὀδρῆτης ἦν.
Αναβὰς δὲ τῶν αἰκῶν οὐκ ἔπειτα ὁ βασιλεὺς ἦν. Εὐδὲ ποτε forte
reſpexit Plautus in Milite glorioſo, Actus iiii. Sc.
i. cum ait,*

Permirum ecceſtor prædicat

Te adiuſſe, atque exoraſſe, per episto-lā aut per nuntiiū.

Quaſi Regem adiri eum aiunt. Similitèrque po-
ſteriorum Imp̄p. temporibus, per Admiſſionum
magiſtrum accitos eos qui Reges conueniebant,
ex Ammian, Marcell. lib. xiiii. apparet. Proinde
ſingulari Iure, præmiſſique loco, inter ſeptem Ma-
gorum percuffores conueniſſe, vt vnicuique eo-

rum, *ἀλλὰ εἰσαγγελέως Regiam ingredi liceret, extra
quam ſi cum vxore Rex iaceret, Herodot. lib. viii.
narrat. Quo pacto conuento cùm Incaphernes,
vnus ex ſeptem, non ſtetiſſet, manuſque Ianitori
& ei qui à Reſponſis erat, eum aditu, hoc nomine,
arcentibus, quòd liberis operam dare Regem di-
cerent, attuliſſet, de conſilij ſentètia, à Dario dam-
natus, capite pœnas luit. Legem etiam tuſiſſe Ar-
taxerxem ne quis cuiuſlibet ſexus in atrium inte-
rius Regiæ, non vocatus ingrederetur. Si quis ali-
ter, ſeu aduerſus ea, feciſſet, protinus ad ſuppli-
cium raperetur, niſi virgam auream Rex porre-
xiſſet, ex ſacra Eſtheris hiſtoria intelligimus. Hu-
ius enim legis ſanc-tè religioſèque obſeruata me-
tu, liberam ſibi Artaxerxis Regis viri ſui ad eundem
facultatem minimè dari, Eſther Mardocheo re-
nuntiarum iuſſit, his verbis, *Εἰς πάντα τῆς βασιλείας γινώ-
σκες, ὅτι παρῶ ἀνδρῶν ἢ γυνῶν, ὅς εἰς ἐλθούσασα παρῶ πὴν βασιλεία
εἰς πῶν αὐτῶν πῶν ἐσωτέρων ἀκλήτως, ἐν ἑνὶ αὐτῶν ᾠδραπετα,
πῶν ᾧ εἰς ἐκτείνη ὁ βασιλεὺς πῶν χροστέων ῥάβδον, αὐτὸς ᾠδραπετα.
Paullo aliter Iofephus lib. xi. Antiquit. cap. vii.
capitis pœna ſanxiſſe Artaxerxem, ne quis eum in
ſolio ſedentem minimè vocatus adiret, ita ſcribit.
*Εἴηκε δὲ καὶ νόμον ὁ βασιλεὺς, ὥς τε μηδὲν αἰεὶ ἰδῶν αὐτῶν
παροσφραδύνη καὶ κληθέντα, ὁ πῶν ἐπὶ τῶν θρόνων κατέζοιτο. παροσφρα-
δύνη δὲ πὴν θρόνον αὐτῶν πελέκεις ἐχόντες ἀνδρῶν παρῶ, παρῶ πὴν
καλάζην τοῖς παροσφραδύνη ἀκλήτως πὴν θρόνον. κατῆστο μύθοις, λυ-
ρον χροστέων ἐχόν αὐτὸς ὁ βασιλεὺς, λῶ, ὅταν πῶν ᾠδραπετα ἢ ἡγελε τῶν
ἀκλήτως παροσφραδύνη, ὅς ἐπεινε παρῶ αὐτὸν. ὁ δὲ ἀπὸ μύθους αὐτῶν,
ἀνδρῶν λῶ. Et mox, Eſtherem ita loquentem in-
ducit. *Καὶ ὁ εἰσερχόμενος παρῶ αὐτὸν ἀκλήτως ᾠδραπετα, πῶν
εἰ μὴ πῶν ᾠδραπετα βυλομύθος παροσφραδύνη πῶν χροστέων ῥάβδον, ᾧ γὰρ
ᾠδραπετα ποιήσεν ὁ βασιλεὺς ἀκλήτως, παρῶ αὐτὸν εἰς ἐλθούσασα, ὅτι****

ἐκ ἀποθνήσκῃ μόνος, δήσῃ συγγνώμης τυχὼν ἔζεται. Quibus consentanea Zonaras quoque refert Tomo I. & quam Iosephus, ῥάβδον, ille λύρον: quos hic, πελέκεις ἔχοντας ἀνθρώπους, ille πελεκυφόροις vocat. Esther autem cultu vultuque quammaximè ad mœrorem cōparato, cubiculum Regis eo infcio ingressa cùm in hanc legem commississet, ad Regis pedes pro uoluta veniam deprecata est. At ille prounus sella exiliens, manu supplicem alleuauit, amplexusque, bono animo esse iussit: ac demum virga aurea capiti imposita, omni eam metu liberauit. At Sulpitius Seuer. lib. II. sacr. histor. ideo Estheri adeundi Regem potestatem non fuisse, ait, quòd, *more Persarum, Regina, introire ad Regem, nisi accessit nec licebat: nec tamen, cùm erat Regi libitum, sed statuto tempore admittebatur: & fortè, tum ita euenisse, vt diebus triginta proximis separata à conspectu Regis Esther haberetur.*

Regum certè limina optimates omnes & proceres Persarum terebant, quemadmodum Xenophon lib. VIII. παρδ. docet, narrans, Chryfanta auctore, Persas æquum censuisse, τοῖς ἀνθρώποις αἰεὶ παρῆναι ἐπὶ θύραις, καὶ παρέχιν αὐτοῖς χρῆσθαι ὅτι βέληται, ἕως δὲ ἀφίη Κέρως. Itaque vt pudor apud eos plus valeret, quàm timor, omnemque illi turpitudinem verborum & rerum obscœnitatem vitare, risum comitè leuitatis aut ineptiæ tenere, exultantem lætitiā comprimere, itémq; animo & orationi moderari, nec insolenter se efferre, vel solo loci in quo versabantur, aspectu, discerent, purpuratos omnes, nedum corporis custodes, ἐπὶ ταῖς θύραις ἑστῆσαν, Cyrus constituit. Ita Oræten nobilem Persam, ἐπὶ τῆς βασιλείας θυρέων κατήμειον proponit Herodot. lib.

III. vt & Amanem, qui proximum à Rege tenebat locum, πρὸ τῆς ἀλφῆς stantem, Iosephus lib. XI. Antiquit. cap. VI. Inde Prætores, magnates & aulicos omnes, generali, τῶν ἐπὶ θύραις βασιλείως, nomine appellari inuenio, Plutarch. in Themistocle. λεγόντων ἐπὶ γυμνασίου ἑλληνικῶν ἀγορῶν ἐπὶ Ἰωνίας, πρὸς ἕνα τῶν ἐπὶ θύραις βασιλείως. Et paulò post τῶν ἐν εἰσέσει τοῖς ἐπὶ θύραις, ὡς ἐνεπύθοντο τοῦτομα παρόντος αὐτοῦ. Idem in pelopida. ἐπιπτα τοῖς ἐπὶ θύραις Σατραπάταις καὶ στρατηγοῖς, καὶ ἡγεμόσιν ὀφθαλμοῖς, θαύμα καὶ λόγον παρέχον. Athenæus lib. VI. de Nicoftrato Argillo. ἀκούων μὲν τῶτο ποιῆν καὶ τῶν ἑστῶν τοῖς πρὸ ταῖς θύραις ἑστῆσι βουταῖς. Ac nec stationem hanc deferere cuiquam licebat, propterea quòd apparere & præsto esse oportebat eos, quorum operâ obsequiumque Rex requirebat. Nam & ἐπιζητεῖν solitum Regem, ὡς τις ἀπὸ τοῖς παρῆναι κατήκει, ex cap. III. Esther, & Xenophonte lib. VIII. παρδ. cognoscimus. Sed & qui Regi desideria precèssve perferre cupiebant, pro foribus Regiæ stantes, expectabant dum ille sui copiam eis faceret. Herodot. lib. III. ἐλθόντες εἰς τοῖς Πέρσαις αὐτοῖ τε καὶ γυμναστικῆς, σάπτες καὶ ταῖς θύραις τῆ βασιλείως, βοῶσι. Et aliàs eodem lib. ἢ δὲ γυμνῆ τῆ Ἰνταφρῆνας φαιτύσσα ἐπὶ ταῖς θύραις τῆ βασιλείως, κλαίεκε δὲ καὶ ἀδύρετο. Mardochæum etiam ad Regis Artaxerxis ianuam moratum, Estheris historia narrat.

Hoc amplius apud Persas capitale fuisse, Regis sellæ, quam Diodor. Sicul. lib. XVII. βασιλικῆν θρόνον vocat, insidère, Valer. Maxim. lib. V. cap. XVI. & Q. Curtius lib. VIII. & Frontin. lib. III. Stratagem. cap. VI. tradunt. In eamque rem non minus lepidum Alexandri dictum, quàm humanum factum commemorant, Nam cùm regione, quæ Gabaza

appellabatur, Macedo quidam gregarius miles, frigore pæne exanimatus, in castra vix tandem peruenisset, eo viso, Alexander quamquam ipse tunc, admoto igne refoueret artus, ex sella sua exsiliit, torpentemque militem, & vix mentis compositum, demptis armis in sua sede iussit consistere: Ille diu, nec vbi requiesceret, nec à quo esset exceptus, agnouit: tandem recepto calore vitali, vt regiam sedem regemque vidit, territus surrexit: quem intuens Alexander, his eum Curtij verbis affatus fertur. *Ecquid intelligis, MILES, quanto meliore sorte, quam Perse, sub rege viuatis? illis enim, in sella Regis cõsedisse capitale foret: tibi saluti fuit.* Proinde cum Xerxes Artabanum patruum regali ornatu in solio sedere iussisset, vt experiretur, num ei in somnis, idem spectrum quod sibi ad bellum Gracis inferendum stimulos admouebat, obuersaretur, valde reluctatus est Artabanus, *ἐν ᾧ ἰδύμενος*, vt Herodot. lib. VII. loquitur, *ἐς τὸν βασιλικὸν θρόνον ἵζεσθαι*. Vrgente tamen Rege imperata facere coactus est. Huc pertinet quod Arrian. lib. VI. tristia omnia & signa quæ Alexandri obitum præcesserunt commemorans, narrat. Nam cum Alexander milites recens conscriptos, in Macedonicos ordines diuidens, è sella regia, siti affectus, surgens, paulum inde concessisset: interim obscurus quidam homo per medios Eunuchos Regiæ sellæ circumfusos, in eam sessum se contulit: vnde illum pellerè & deicere, lege Persarum vetante, non ausus est quisquam: quod sinistrum aliquid portendere omnes qui aderant censuerunt: ac præ dolore ora & pectora vnguibus lacerare cœperunt. Quæ paulò aliter Diodor. Sicul. lib. XYII. refert. Regiam autem Par-

thorum Sellam Traianum cepisse, eamque repenti Parthorum Regi Antoninum Pium denegasse, Capitolinus in eiusdem Antonini vita scribit.

Sed nec vestem Regiã gestare cuiquam licuisse, indicio est, quod Plutarchus in Artaxerxe refert de Tiribazo, qui cum Artaxerxi candyn eius disfutum & discissum demonstrans, eum sibi dono dari postulasset, Rex quidem annuit, interdixit tamen, ne gestaret: At ille contra Regis voluntatem faciens, candyn induit: cuius illiciti facti, quo Persæ offendebantur, inuidiam insaniam excusatione Rex amolitus est.

Præterea, si quæ ad Regem pellex duceretur, nefas erat lecticæ opertæ qua gestabatur, velum, eius inspiciendæ causa, alleuare. Quem morem Diodor. Sicul. lib. XI. ita expressit. *Ἐθοις γὰρ ὄντος τοῦ βασιλέως τῶν Πέρσων τὸν ἀργυρὸν παλλακικὴν βασιλείᾳ κομιζέειν τῷ πτωχῷ ἀπίνης κεκρυμμένῳ, καὶ οὐδ' ἀπαντῶντων μηδὲνα πολυπραγμονεῖν, μηδὲ κατ' ὄψιν ἀπαντῆσαι τῇ ἀργυρίῃ.* Idem & Plutarch. in Artaxerxe confirmat, *Δύσζηλα γὰρ, ἰνκuiens, τῆ βαρβαρικῆς θρησκείᾳ ἀκόλαστον, ὥστε μὴ μόνον τὸν προσελθόντα καὶ ἴδοντα παλλακικῆς βασιλείας, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐν πορείᾳ προσεζέληντα καὶ διελάσσαντα τὰς αἰμαξίας ἐφ' αἷς κομιζομέναι θανάτῳ κολλᾶσθαι.* Eoque modo Themistoclem, ne qua ei à persis, quibus inuisus erat, iniuria oriretur, sub specie pellicis, lecticæ impositum ad Artaxerxem tutò deductum, Plutarch. in Themistocle, & Artaxerxe, narrat.

Quinetiam Regibus suis tantum Persæ tribuebant, vt in venatione feram, priusquam Rex telum misisset, ferire non liceret: cuius obseruantiam gratiam primus Artaxerxes Macrochir subditis suis fecisse legitur. *τοῦτο γὰρ*, vt Plutarch. in Apophthe-

gmat. loquitur, *πρωτοβουλήν ἐκέλευσε, ἢ συλλυμνησπιώτων τῶν δουλομένων καὶ βυλομένων.*

Perfarum planè Reges legibus solui erant: illisque quod libebat, licebat. Idque ita patrijs legibus cautum, Iuris Perfici prudentes Cambyfi consulenti responderunt, apud Herodot. lib. iiii. Proinde Plutarchus in lib. de trib. generib. rerumpub. *Ἐρέσαι μὲν, αἰτ, ἀποκρατῆ βασιλείαν καὶ ἀυπεύθυνον ἀπεκλιρωσαντο.* Atossa quoque de Xerxe apud Æschylum *ἐν Πέρσαις κακῶς, δὲ περὶ ζῆτος, αἰτ, ἔχ' ὑπεύθυνος πόλις.* Vsq̄ adeo autem liberè Perfarum Reges imperabant, vt omnes qui eorum ditioni parebant (quemadmodum Plutarchus *περὶ ἀπὸς* J. testis est) pro seruis & mancipijs haberent, sola vxore excepta. Nec aliter, ab illis, subditi cuiuscunque conditionis, ordinis, gradusque essent, appellabantur. Secundū hunc receptum in illa gente loquendi morem Artemisia apud Herodot. lib. viii. Xerxem ita affatur, *Σοὶ δὲ ὄντι ἀείστο ἀδερῶν πάντων, κακαὶ δοῦλοι εἰσίν.* Hinc Barbaros Dario subditos, *Δαρεῖν δούλους;* Polæmon in Orat. funebri Callisthenis, vocat. Inde Aristagoram Milesium, seruum vocat Darius in sua oratione ad Persas quam Herodot. lib. vii. refert: & Pelopem Phrygem, maiorum suorum seruum appellat Xerxes, apud eundem Herodot. eod. lib. Ibidemq; Xerxes Pythium Lydum increpans qui vacationem militia vni ex liberis suis concedi postularat, *Ἐὼν, αἰτ, ἐμὸς δοῦλος, πὴν χεῖρ πτωχικήν, αὐτῆ γυναικὶ συνέπεισαι.* Gobrias sese Cyro dedens lib. iiii. *παῖδ. δίδωμι, αἰτ, σοὶ ἐμειπὸν δοῦλον καὶ σύμμαχον.* Eoque nomine appellari se, Prouinciarum præfides & alij quacunq̄ dignitate potestatéve præditi, ac vel ipsi germani Regum fratres, atque adeo

Reguli stipendiarij, non grauatè patiebantur. Itaque Cyrus, Artaxerxis fratris seruus vocatur in illo Xenophontis lib. i. *Αραβας.* loco, *αὐτῶν μὲν Κύρου, δούλου ὁ ἴστος ἔδειξ ἀπὸς περὶς βασιλεία.* Et lib. ii. arma Cyri, suo quasi iure, repetijse Regem narrat, *ἐπίσθρ Κύρου ἦσαν, τῶ ἐκείνου δούλου.* Sed & Aristoteles lib. de Mundo, *στρατηγῶν, ἐ Σατραπάτας, Δούλους τῶ μεγάλης βασιλείας* appellat. Hinc & Darium *ἐκ δούλου καὶ Ασαήδου,* ad Regium dominatum prouectum, Plutarch. lib. i. de fortit. Alexand. scribit. Idem Darius apud Curtium lib. v. Nabarzanis dicto offensus, eum, *pestimum Mancipium* vocat. Apud Athenæum quoque lib. xii. Annarus Babylonix præses Regis seruus appellatur. Eaque de causa Arcarij, & Scribæ, nec non ipsimet Prouinciarum Rectores, in suis ad Artaxerxem litteris, quæ lib. i. Esdræ cap. iiii. v. & vi. referuntur, sese *συνδούλους* inscribunt. Sed & Darius, apud Ioseph. lib. xi. Antiquit. cap. iiii. Magistris equitum Samaritanæ Prouinciæ rescribit in hæc verba. *βασιλεὺς Δαρεῖος Ταγῆανὰ καὶ Σαμβαβῶ τῶν ὑπάρχων τῆς Σαμάρειᾶ καὶ τῶν λοιπῶν συνδούλους αὐτῶν, τῶν ἐν τῆ Σαμάρειᾶ.* Vice mutua, Satrapæ alijque officiales, Darium & Artaxerxem *Δεσπῶται,* se ipsos vero *Δούλους* vocant, in illis litteris, quæ Esdræ lib. i. cap. iiii. v. & vi. & à Iosepho lib. xi. Antiquit. Iud. cap. ii. laudantur. Agesilaus quoque apud Xenophont. lib. iiii. *Ἐλληνικ.* Perfarum imperio subditos, Pharnabazi *ὁμοδούλους* vocat. Proinde apud Herodotum lib. vii. viii. & ix. Xerxem Regem alloquentes, Masistes eius frater, Mardonius consobrinus, nec non Artemisia Carum Regina, eum *Δεσπῶτην* nūcupant. Similitérque Maxim. Tyr. Serm. iiii. Mardonium *δὴλὸν οἰκέτην,* Xerxem verò

πρωφάντα δεσποτῶν vocat. Eoque potissimum vitio Persarum imperium breui corruisse, Plato lib. III. de Legibus censet, quod ablata populo penitus libertate, dominationem supra modum inuexissent, amicitiamq; & communitatem à Repub. sustulissent. Xenophon quoque lib. VI. ἐλλωικ. Persas δουλείαν μᾶλλον ἢ δμνὴν μεμνηστικώτατος scribit. Ideo & Agesilaus, ut Plutarch. in Apophthegmat. refert, Asianos Ἰθθαίοις μὲν κακοῖς ἔσθ', δούλοις δὲ ἀγαθοῖς dicebat. Vnde Cicero lib. X. Epist. ad Artic. graue imperij iugum, *regnum* appellat, *non modò Romano homini, sed ne Persæ quidem cuiquam tolerabile.*

Nec patienter modò, verum etiã libenter, & ut Curtius loquitur, OBEDIENTER AC PIE, Persæ imperata faciebant. Et quidquid eis à Regib⁹ oneris ac muneris imponebatur, id læto atque alacri animo, impigrè ac sine vlla detrectatione suscipiebant. οὐδὲ ἀπειθῶν, ait Strabo lib. XV. Σπλιμηθῆς κεφαλίω ἢ βραχίονα, ἐρρίπει. Quineriam, ut ex Nicolao Stobæus Serm. XII. tradit, qui verberibus flagrisve Regis iussu cædebatur, gratias ei agebat: præclare secum agi existimans, quod Rex eum in memoria habere se, hoc facto testatus esset. Ita in beneficij loco iniuriam ponebant.

Sed & qui à Rege dissentiebat, haud impune id auferebat. In more namque positum fuisse Ælian. lib. XII. Var. histor. cap. XII. tradit, ut si quis de rebus seriis ac dubiis consilium Regi daturus accederet, is super aureo latere staret: & quidem, si vtilia & honesta suasisse visus esset, pro præmio, latere donaretur: flagris tamen, si Regi contrariam sententiam dixisset, cæderetur. Insolenter verò & arroganter, Xerxes Græciæ bellum inditurus

Sturus adhibitis Asiæ principibus, *Ne viderer*, inquit, *meo tantummodò vsus consilio, vos contraxi. Ceterum mementote parendum magis vobis esse, quàm suadendum*, quemadmodum Herodot. lib. VII. Valer. Maxim. lib. IX. cap. V. & Iustin. lib. II. scribunt.

Proferam & ex Herodoti lib. VIII. aliud erga Reges suos obseruantia argumentum. Nam cum Xerxes naue phœnicia vectus in Asiã se reciperet, exortaque ingenti tempestate, & naue supra modum onusta vectoribus, in summum discrimen adduceretur, metu perculsus, gubernatorem interrogauit, an omnis præcisa salutis spes esset: ille vnicam superesse respondit, si multi ex vectoribus sese in mare conijcerent. Quibus auditis Xerxes ita loquit⁹ fertur. Cum in vobis, Persæ, vè videre est, Regis vestri sita sit salus, quantã vobis ea cure sit, demonstrandi tempus datur. Quæ cum is dixisset, protinus illi eum venerati, in mare desiliisse perhibentur. atque eo iactu leuata naue, Xerxes impendente periculo liberatus, in Asiã sospes incolumisq; peruenit. Hanc etiam Persarum obedientiam ad sua vsque tempora perseuerasse, Ambrosius Hexaëmeron lib. V. cap. XXI. testatur his verbis. *sed & apes illæ quæ non obtemperauerint legibus Regis, pœnitenti condemnatione se mulctant, & immoriuntur aculei sui vulnere. Quod Persarum populi hodièque seruare dicuntur: ut pro commissi pretij ipsi in se propriæ mortis exequantur sententiam. Itaque nulli sicut Reges Persarum tam grauissimas in subiectos habent leges. Denique solam sibi obsequij gloriã relictam Persæ credebãr. Quam summã ac pœnè incredibilem eorũ erga Reges suos obseruantiam Virgil. lib. III. Georgic. commendauit his versibus*

Præterea, Regem non sic Ægyptus, & ingens Lydia, nec populi Parthorum, aut Medus Hydaspes, observant.

Enimuero literis Regio anulo obfignatis nemo contradicere audebat: sed ex absque mora effectui mandabantur, quemadmodum cap. VIII. Esther scribitur.

Regum, præterea arcana, mira fide celasse Persas, Q. Curtius lib. III. scribit: non metus, non spes, eliciebat vocem qua proderentur occulta: Vetus disciplina Regum, silentium vitæ periculo sanxerat, linguaque grauius castigabatur, quam vllum probrum: Ob hanc causam omnium quæ apud hostem Darium gererentur, ignarum fuisse Alexandrum, Curtius ibidem ait. Ammianus etiam Marcellin. lib. XXI. *speculatores, ait, & transfuga, subinde venientes, repugnantia prodebant: Ideo futurorum incerti, quod apud Persas, nemo consiliorum est conscius, præter optimates taciturnos & fidos, apud quos silentij quoque colitur numen: Ac planè, Taciturnitatem optimū ac tutissimum administrandarum rerum vinculū, scitè appellat Valer. Max. lib. II. cap. II. vulgò quoq; creditur hūc morè confirmare Procopius lib. I. de bello Persico, propterea quod apud Latinum interpretem legitur, pro certo affirmari non posse quam pœnam Persæ vxori Cabadis, cuius astu vir è custodia euaserat, irrogarint, Idcirco quod Persæ, alijs non communicant: Sed hoc a Procopij mente abhorret, qui de Persarum silentio ne in somnis quidem, vt aiunt cogitans, hoc tantum voluit, se nihil comperit de ea re haberè, Propterea quod Persæ inter se dissentirent, sententijsque discreparent, hoc enim significant Græca eius verba, ἡ δὲ Περσῶν ὁμιλοῦσθαι ἐν δόμοις.*

Illud constat Persas eximia semper caritate Reges suos dilexisse, nec vlli nationi sanctius augustinive Regum nomen fuisse. Innatum vero & insitum illis Regum suorum amorem multa declarat. Primum enim pro salute principis, vota ab omnibus, qui tam priuatim, quam publicè sacra facerēt, suscipi consuevisse, Herodot. lib. I. auctor est. Deinde moribus ita comparatum erat vt Regem absque munere adiret nullus: ac vel tenuiorum munuscula, & quæcunque pro viribus offerebantur, à Rege summa facilitate & humanitate excipi cōsueuerant. Eumque morem, postquam Persæ in Parthorum potestatem venerunt, retentum, Seneca Epist. xvii. ita scribit. *Reges Parthos non potest quisquam salutare sine munere.* Nicolaus Lyranus in cap. II. Euangel. D. Math. *Dicitur, ait, quod Reges Persarum semper cum muneribus solent adorari. Quo more & Magos Christum adorantes ei munera obtulisse ait.*

Regi ergo iter facienti, pro se quisque omnes munera ferebant. Et Agricola quidem, nec non opifices, vt Ælianus lib. I. var. histor. cap. I. tradit, neque vilia & exilia, neque nimis pretiosa & magna donaabant: sed alij, boues, aut oues, alij, fruges, aut vinum: Tenuiores vero lac, palmas, & caseum, pomà denique, & fructus quibus crudis vesci solebant, vbi ad maturitatem peruenierant: Item primitias eorum quæ tellus ferret gigneretque, dono dabant: taliaque Regi Persidem peragranti, à singulis quorum fines pertransiret, apponebantur, quæ non Tributi, sed doni loco censebantur: Eoque titulo ipse ea accipiebat lubens. Proinde Sinetam Persam, cum procul à suo Tugig-

rio Artaxerxi Mnemoni, casu occurrisset, ac præ manibus nil quod Regi offerret, haberet, ad Cyrū fluuium, ne officio deesset, cursu contendisse ferunt, & aquam vtraque vola haustam hilari latōque vultu Regi obtulisse: munus faustis votis, bonisque verbis, quantum potuit, ornasse. Quod Plutarchus in Artaxerxe, & Apophthegmat. & Ælianus lib. i. Var. histor. cap. xxxii. non immerito litteris mādandum esse censuerunt. Ab iisdem auctoribus & illud memoriæ proditum est, eidem Artaxerxi Mnemoni in transitu, pomum *καρφένος μέλι* à Mife oblatum: quod ille grato animo accipiens, coniecturam se inde capere dixit, posse eum hominem ciuitatem sibi creditam suæque commissam fidei, è minima & tenui, magnam efficere, ingentique eum præmio remunerarus est.

Natales etiā Regum dies persis festi erant: anniuersariisque sacris & publica lætitia celebrabatur. Plato in Alcibiade, *βασιλέως ἡμέθλια πῦσαι θυή, καὶ ἑορταῖζεν Ἀσία*. Sed & ex vsu *moris gentici*, vigiles ipsos iustitiam, felicitatēque Regis sui, canoris vocibus extollere solitos, Ammian. Marcellin. lib. xxiiii. testatur.

Ceterum non viuos modò Reges honoribus, sed & mortuòs luctu publico prosequiebantur. Etenim post eorum excessum, iustitium per quinque dies indicebatur: quo temporis interuallo iura omnia, & Leges silebant, tanquam Regis patrociniò orbæ, quo incolūmi saluæ erant. Quod apud Stobæum, Serm. xlii. Selinus significat his verbis, *Πρῶσις ὁ νόμος τῶν ὀπίτε βασιλεὺς ἀποθάνη, ἀρχαίων δὲ πέντε ἡμερῶν, ἢ ἀφαινοῦσθαι αἰεὶ ὅτιν ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ νόμος*.

Sed & facer ille, æternusque ignis, quem in focus suis quisque pro Lare familiari adorabat, Rege vita functo, extinguebatur: quemadmodum Diodor. Sicul. lib. xvii. docet. Nam cūm Alexāder iusta Hephæstioni faceret, eūmque publicè patrio Perfarum more lugeri vellet, *πᾶσι* vt Diodor. ait, *τοῖς καὶ τῶν Ἀσίων οἰκοδοσι καθεστῆται, καὶ τῶν Πέρσων ἱερὸν πῦρ καλεῖσθαι, ὅτι μὲν αἱ Πέρσαι, μέγιστον τελεῖσθαι τῶν ἐπιφορῶν, τὸ ποθεῖν αἰῶνας οἱ Πέρσαι ποιεῖν καὶ τῶν βασιλέων τελευταί.*

Regum etiā filijs magnum honorem & reuerentiam exhibere Persas confueuisse, Herodot. lib. iii. scribit. Denique Perfarum res in tantum magnitudinis potentiaē que fastigium euectas, non virtute & viribus, Isocrates in Æginetico, & Nicocle, scribit, sed quod vnus imperio libenter & cupidè paruerint, Regiāque maiestatem præ ceteris summa semper obseruantia coluerint. Obssequium certè & patientiam imperij longè præstantiorem fuisse quam ceteris, ac vel in ipsi, quibus imperabant, feris & Barbaris nationibus eximiam Regum maiestatem fuisse, Q. Curtius lib. v. ait. Ideoque ne honos Regi non haberetur, Darium Bessi & Nabarzanis conspiratione prehensum aureis compedibus, catenisque vinctum fuisse, idem auctor cum Iustino lib. xi. scitè scribit: Cuiusmodi vinculis oneratos à Cyro Astyagem, ab Artaxerxe Cyrum fratrem, Dio Chrysoptom. Oratio. vltima, & Iustin. lib. v. memorant.

Sed quoniam qua obseruantia & veneratione Perfarum Reges a subditis colerentur, abunde exposuisse mihi videor, ad Regum insignia, Regalēque cultum & ornatum nostra se conuertet oratio. Atque vt de Regio capitis insigni primū

dicam, Tiaram quæ & Κυρβασία dicebatur, gestasse
 Persarum Reges non est ignotum. Maxim. Tyr.
 Sermo. x. ἐπιμυρωρύχῳ ὁ Μέγας βασιλεὺς τὴν παρὰ αὐτὸν ἔχων.
 Et Tiara quidem Regibus cum Prætoribus, &
 præsidibus prouinciarum commune capitis te-
 gmen erat. Nam vt Tzetzes historicorum ver-
 sum Chil. viii. cap. clxxxix. ait, Τιάρα, σκέπη κε-
 φαλῆς ὑπὲρ ἧς ὄρεται Ἡέρσις. Verum hoc intererat,
 quod Regum Tiara, recta & sursum elata erat, api-
 ce seu cono in sublimē erecto: Reliquorum verò,
 deorsum vergebat, & in frontem deducebatur.
 Soli nanque Regi rectam Tiaram gestandi, ius
 erat. Quod Tisaphernes apud Xenophontem lib.
 II. Ἀναβάσας Κυρ. disertis verbis adstruit, τὴν μὲν γὰρ, in-
 quiens, ἐπὶ τῇ κεφαλῇ Τιάραν βασιλεὺς μόνω ἔξεισιν ὀρθῶν
 ἔχων. Idemque lib. viii. περὶ δ. Κυρ. Cyrum curru emi-
 nentem processisse narrat ὀρθῶν ἔχοντα τὴν Τιάραν.
 Aristophanes ἐν Ὀρνίσσιν.

Διά τῶν τ' ἄρ' ἔχων, ἐ νῦν αἰσῶν βασιλεὺς ὁ μέγας δευτέρου
 ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τὴν Κυρβασίαν, ἧς ὀρθῶν μόνος ὀρθῶν.
 Ad quem locum Scholiastes, πᾶσι γὰρ, ait, Πέρσις ὄρεται
 τὴν Τιάραν φορεῖ, ἀλλ' ἐν ὀρθῶν, αἰς Κλείταρχος ἐν τῇ δευτέρῃ,
 μόνω δὲ οἱ ἧς Ἡέρσις βασιλεὺς ὀρθῶν ἔχωντα. Ibidemque
 Κυρβασίαν eandem esse cum Tiara tradit, & adiicit,
 τοῖς μὲν δὴ τοῖς ἐξ ὅσων καὶ ἐπισημένω, καὶ περὶ ἀλλοτρίων εἰς τὸ μέ-
 γαλον ἔχων, τοῖς δὲ βασιλεύσιν, ὀρθῶν. Similiter Suidas, Τιά-
 ρα, κάσμος δὴ κεφαλῆς, ἡ δὲ βασιλεὺς μόνω ὀρθῶν ἔφορον
 ὄρεται Ἡέρσις. οἱ δὲ στρατηγὸι κεκλιμένω. Idem alibi Κυρβα-
 σις, ἐννοῖ μὲν Τιάραν, ἢ οἱ βασιλεὺς ἧς Ἡέρσις ὀρθῶν ἔχωντα. οἱ δὲ
 στρατηγὸι ἐπὶ κεκλιμένω. Sed & Hefychius, Τιάρα, ἢ κερ-
 μὴν κυρβασία. τῶν δὲ οἱ Ἡέρσις βασιλεὺς μόνω ἔχωντα ὀρθῶν: οἱ
 δὲ στρατηγὸι ἐπὶ κεκλιμένω. Plutarch. περὶ φιλαδέλφειας, de
 Xerxe, καὶ καταβαλὼν τὴν Τιάραν αὐτὸν φοροῦσιν ὀρθῶν αἰ

βασιλεύοντες. Idem lib. ii. de Fortuna Alexan. Darium
 Bagoæ Eunuchi beneficio ad regni culmen eue-
 ctum narrans, καὶ σὺν αὐτῷ ἐκδυστάμνος Ἀλεξάνδρου ἀειεθετο ἢ
 βασιλικὴν καὶ ὀρθοπαγῆ κίτταν. Lucian. in Nauigio seu
 votis, Τιμὸς τὴν Τιάραν ὀρθῶν ἔσται καὶ τὸ Διάδημα. Apud
 eundem in dialogo Alexandri & Philippi, hæc
 Philippus Alexandro filio obijcit, σὺ δὲ καὶ τὴν Μα-
 κεδονικὴν χλαμύδα καταβαλὼν, καὶ δὲ αὐτῷ. ὡς φασὶ, μετετέδωκε
 καὶ Τιάραν ὀρθῶν ἐπέδωκε. Rursus in Piscatore, εἰ τις ἐν βα-
 σιλικῷ ἀνέματι ὀρθῶν Τιάραν ἔχων, καὶ Διάδημα, καὶ τ' ἀπὸ οὗτα
 βασιλείας γινώσκω. Quin & Dion Chrysostom.
 Oratio. priore de seruitute & libertate, Tiara re-
 ctæ vsus priuatis capitis, periculo, interdictum
 indicat his verbis, τοῖ γὰρ οὗτοι οἱ Πέρσις βασιλεὺς, ὅπως μὲν ἡξί-
 μονος ὀρθῶν τὴν Τιάραν, ἐφρόντιζεν, καὶ εἰ τις δὴ τις τῶν ἐπισημῶν,
 αὐτῶν ἐκέλευσεν ἀποστῆσαι αὐτόν. Eunapius in Ardesio,
 μικροῦ Ἰανὸς ἐδέησε, τὸν Ἡέρσις βασιλεὺς, τὴν τε ὀρθῶν μεταβαλὼν
 Τιάραν.

Proinde, cum Demarato Lacedæmoniorum
 Regi à Xerxe (cui ille aduersus Græcos bellum
 paranti magno vsui, & in rebus gerendis adiumento,
 fuerat) concessum esset, petere quodcunque
 vellet, id vnum postulauit, vt sibi equo insidenti,
 Sardes, cum recta Tiara, ingredi liceret, quemad-
 modum ex Philarcho Suidas refert. Plutarch. in
 Themistocle, Ἐπειδὴ δὲ Δημάρατος ὁ Σπαρτιάτης αἰτήσασθαι
 αὐτῶν κελύθει, ἠτήσασθαι τὴν Κίτταν, ὡς φασὶ οἱ βασιλεὺς, ἐπε-
 ρεῖσθαι, εἰσελάσαι δὲ Σαρδέων. Ob eamque postulatio-
 nē Xerxé ira exarsisse subiicit Seneca lib. vi. de Be-
 nefic. cap. xxxi. Itaque Xerxes pudore, quàm damno
 miserior, Demarato gratias egit, quod solus sibi verum
 dixisset: ὅς permisit petere quod vellet. petit ille, vt Sar-
 dis, maximam Asiæ ciuitatem, curru vectus intraret, re-

Etiam capite Tiaram gestans: id sibi datum Regibus. Artaxerxes planè, Dario filio, quem se viuo hereditatem suam quodammodo cernere passus est, Tiaram rectam ferre indulfit, vt supra ex Plutarcho cōprobauimus. Sed & qui imperium vsurpabant, hi rectam Tiaram assumebant. Hinc Bessum, qui Dario cæso imperium occupare nisus est, Τιαρῶν ὀρθῶν, καὶ Γόρσην σολῶν sumpsisse, Arrian. lib. III. narrat. Idémque lib. VI. refert, ab Artobare Mediæ satrape, Bariaxen Medum vincitum ad Alexandrum deductum, affectati regni reum, ὅτι, αἰτ, ὀρθῶν πῶν κίθαριν ἀειδέμενος, βασιλέα προσεῖπεν αὐτὸν Πόρσων τε καὶ Μηδῶν. Et hunc Persarum morem imitatus Antonius, Alexandrum vnum ex liberis, in publicum produxisse fertur, ἐσθὴν Μηδικήν, Τιαρῶν καὶ κίθαριν ὀρθῶν ἐχούσῃ, vt Plutarc. in eius vita scriptum reliquit. Quod Persarum æmulos Parthos seruasse inuenio. Etenim Artabanus Parthorum Rex, in regnum, vnde factionibus procerum pulsus fuerat, Izatæ Adiabenorum Regis opera restitutus, vt gratiam de se bene merito referret, maximis, qui apud Parthos habebátur, honoribus adficere studēs, πῶν τε Τιραν, vt Iosephus lib. XX. Antiquit. cap. III. narrat, ὀρθῶν ἐπέστρεψεν αὐτὰς φορεῖν, καὶ ὅτι χρυσῆς κλίης κροτίδων, ὁ μόνον ὅτι γέρας καὶ σημεῖον τῶν Γόρσην βασιλέων.

Igitur satis superque probatum est, Regum Tiaram, ὀρθῶν, reliquorum, ὀπισθηκίμων, seu ὑποκεκλιμένη, & hoc amplius, ἐπιστημένη, καὶ εἰς μέτωπον προσβάλλουσαν, fuisse, id est implicatam, inuolutámque, & in frontem proiectam. Verùm septem Persis Magorum percussoribus, & eorum posteris, præmij loco concessum fuisse, vt in anteriorem partem capitis prominentem Tiaram gestarent,

Plutarchus in Politicis docet his verbis. Τοῖς δὲ τοῖς Μάγους ἀνελοδοσὶν ἐπὶ τὰ Πέρσους ἐδωκεν αὐτοῖς, καὶ τοῖς ἀπ' αὐτῶν ἄρχομένοις, εἰς τὸ μωραδεν τῆς κεφαλῆς πῶν Τιαρῶν φορεῖν. τὸτο γὰρ ἐπισημαίνον σύμβολον, ὡς εἶοιτο, χρωαῖτες ὅτι πῶν προσέξιν. Atque ita à Regibus & à ceteris diuerso modo Tiaram gestasse videntur, propterea quòd non vt Reges erectam, ac veluti ad perpendicularium in caput elatam: neque vt priuati, in frontem propendentem & demissam, sed medio quodam flatu in sinciput proiectam, prominentemque gestabant. Tiaram autem D. Hieronym. ad cap. III. Danielis, genus ait, esse pileoli, quo Persarum Chaldecorumque gens vitur: de cuius forma & figura, ex his quæ subieci locis aliquid coniectura colligi poterit. Xenophontis siquidem lib. V. Ἀτακάσ. verba sunt hæc. Ἐπὶ δὲ τῆς κεφαλῆς κρετὴν σκύπνα, οἰάσθαι τὰ Παφλαγονικὰ κράβυλον ἔχοντα καὶ μέσον ἐξήντατα διαροισθῆ. Quem locum Suidas citans, Κράβυλον explicat, πλέγμα περιχρὸν εἰς ὄξυ λήγον. Cuius interpretationi Thucydidis quoque Scholiastes accedit: nec diffidet Seruius in III. Æneid. Virgilij, *Retiolum quod comas colligit*, Κραβύλλω dici tradens. Crinium ergo in acutum desinentium figuram, Tiaræ speciem imitari inde elicitur. Dionys. Halicarnass. lib. II. de Salijs, καὶ τοῖς κακλιμένοις. Ἀπικας ὀπισθηκίμωνι τῶς κεφαλῆς, πῶν ὑψηλοῖς εἰς ἄνω σιναρομένοις κροισίδες, οἷς ἑλλωες προσσασσοροῖσι Κυρβασίας. Strabo lib. XV. Vulgum quidem Persarum ἀπὲρ κεφαλῆς πῶν, & vt aliàs appellat, ῥάκος Σιδονίον ἀπὲρ κεφαλῆς. Principes autem viros, Τιαρῶν ἀπὲρ πηλοῦ τῶς τῶν Μάγων, gestasse scribit. Ibidémque Tiaram, πῶν πυργωτὸν vocat. In Tiara autem & χῆμα & χρώμα, Plutarchus in Alexand. memorat, Sed & Aristophanis

Scholiasfes ad hūc Comœdiæ, quæ Ἀχρηεῖς inscribitur, versum, Ἀχρημαὶ γὰρ παρέβησι καὶ τοῖς ἑσπέραις, Persicas Tiaras ἑσπέραις habuisse ait, quò forte respexit Philostratus lib. II. Imagin. capite de Themistocle, cùm de Regè Persarum loquens ait, καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς ὅτι χρυσοῦ θρόνου τυκτοῦς ἂν ὡς ἑσπέραις. Interpres vero Æschyli in Persas τῶν φελαίων, ἔ τῶ λόφῳ τῆς βασιλικῆς Τιαρᾶς καὶ περικεφαλαίας meminit: & περικεφαλαίης, τὸ σέμμα appellari ait.

Sanè Persarum pilea coactilia non fuisse, seu ex coactis, id est ex lanis villisve, confecta, sed ex pannis compacta, docet Herodoto lib. VII. Hoc enim significat, cum ait, περὶ μὲν τῆσι κεφαλῆσι ἔχον (de Persis loquitur) Τιαρᾶς κελεομενίδους πύλους ἀπαγῆας. Quorum postremorum verborum sententiam interpretes adsecutus non est. Pileæ quoque Romana æquè fuisse ἀπαγῆ, indicat hic notissimis poetæ versus,

Tritus pilea suta de lacernis.

Sed & Cidarum byssinam Darium pollicitem his qui propositam quæstionem aptius & verius expedirent, apud Ioseph. lib. XI. Antiq. Ind. cap. IIII. & Esdræ lib. III. cap. III. legimus. Tiaram vique tempora & buccas velasse ostendunt, Ovid. & Iuvenal. Ille siquidem lib. XI. Metamorph.

Tempora, ait, purpureis tentat velare Tiaris.
hic verò fat. VI.

Phrygia vestitur bucca Tiara.

Tiaram porro diuersam fuisse à Mitra, indicat Herodot. lib. VII. qui Persas Tiaratos, si ita loqui liceat, seu pileatos, fuisse: Cissios vero, pro pileis, Mitras gestasse, ita scribit, ἂν τὴν δὲ τῆν Πηλων, μὲν φοροῖ ἔστω. Hoc idem Max. Tyr. Sermo. X. ostendit, ἂν τὴν

Μηδικῆν, inquit, Τιαροφορῶν δὲ Μακεδονικῆν μὲν φοροῦσιν.

Proprio autem nomine, in signe capitis Regum Persarum, Citaris, seu Cidaris (vtrumque enim promiscuè vsurparum Hefychius testis est.) appellabatur. Pollux lib. VII. Onomast. cap. XIII. Ἰσσοῦν μὲν ἰδίᾳ, Καυδίους καὶ ἀμάξουσι καὶ Τιάρα, ἡ καὶ Κυρβάσιον, ἔ Κίδαριον, καὶ Πίλον κελοδοσι. Sic enim eum locum supplendum censeo. Idem lib. X. cap. XXXVI. ἡ δὲ Κανθία Πίλος Μακεδονικὸς ἑσπέραις Μενανδρῶν ὡς περὶ Κυρβάσιον Ἰσσοῦσι. Ita enim mihi locus ille restituendus videtur. Subijcit deinde Ἡρόδοτος δὲ καὶ Κίδαριον. Hefychius cum Suida, Κίδαριος Γίλος βασιλικὸς ὄν καὶ Τιαρᾶν κελοδοσι. Philo Iudæus de vita Mosis lib. III. Κίδαριον τὸν οἱ τῆν ἑσπέραις βασιλεῖς, ἀπὸ Διαδήματος εἰ ὠδοῦν χρῆσθαι.

Quamquam Persarum quoque Regibus Diadema Græci auctores tribuunt, & ad Tiaram rectam, Diadema accessisse docent, Xenophon lib. VII. παιδ. De Cyro, Εἶχε δὲ καὶ Διαδήματα περὶ τῆν Τιάρα. Plutarchus lib. περὶ φιλαδέλφειας, de Xerxe, τοῖς τὸν Διαδήματα, καὶ καταβαλὼν τῶν Τιαρᾶν. Lucianus quoque, in Nauigio, seu de votis, & rursus in Piscat. Diadema cum Tiara sociat. Fit & Diadematis Regis Persarum mentio, lib. III. Esdræ: Εὐόque Mardocheum redimitum in publicum prodijisse narratur.

Quinimo, Diadematis nomine, Cidarum designant, quod Diodoro, & Iustino collatus Arrianus aperte comprobatur. Alexandrum enim ex habitu Regum Persarum, Diadema, insolitum antea Regibus Macedonicis, assumpsisse Iustinus lib. X. narrat: Similitérque Diodorus Sicul. de eo verba faciens, lib. XVII. εἶτα, τὸ τε Ἰσσοῦσιν Διαδήματα, τῶν νεοειρηματιῶν ἀπὸ τῶν αὐτῶν ὁ νεοειρηματιῶν ἐφόρη, ἀμειψαὶ ἐκ ἐπιπέδου. Arrianus verò Κίδαριον Ἰσσοῦσιν ex Persico luxu Ale-

xandrum mutuatum, refert lib. IIII. ita quod ille, Πρωτον Διάδημα, hic Κίθαρον Γρσηκην, dicit. Ac deinde lib. VI. Diodoro consentiens Arrianus, Cidarin & Diadema confundens, Alexandri Κασίαν & τὸ σωεχρόνον αὐτῆ Διάδημα numerat. Vnde apparet, eodem modo Macédonicæ Causiæ, Cidarin eum adiunxisse, quo Tiaræ rectæ apud Persas cōnectebatur. Simili cultu vnum ex Antonij filijs, Κασία Διάδημα τὸ φέρων κεκοσμημένον, processisse Plut. in Antonio scribit. Eodemque modo Tigranem Τιαρὰν καὶ Διάδημα πρὸς αὐτῷ, Dio, lib. XXXVI. & in eius Epitome Xiphilinus, indicant.

Verum qualis esset Cidaris, vnus nobis Curtius Rufus aperit lib. III. his verbis. *Cidarin Persæ Regium capitis vocabant in signe. Hoc cerulea fascia albo distincta circuibat.* Rursusque lib. VI. de Alexandro. *Itaque purpureum Diadema, distinctum albo, quale Darius habuerat, capiti circumdedit.*

Præterea Myrrha & Labyzo Cidarin delibutâ fuisse didici ex Athenæo & Hesychio. Ille enim de Cidari talia ex Dione scribit, καπεσθιδάζετο ἐν συμύρης καὶ τὸ καλυμένον λαβύζῃ. Εὐώδης δὲ ὄσιν ὁ λαβύζος καὶ πολυτιμώτερον τῆς συμύρης. Hesychij verò de Cydaris ornatu & apparatu verba hæc sunt. Ἐστὶ δὲ ἐκ συμύρης καὶ λαβύζῃ ἢ δὲ λαβύζος ὅτι πολυτιμώτερον αὐτῆ τῆς συμύρης, καὶ ὄζῃ ἢ δὲ τὸν καὶ θυμίαμα ὅτι κέλλισον πρὸς βασιλεῖ. ἐκ τούτων ἢ Κίθαρις πέπλασαι. Ex quibus perspicuè liquere arbitror quid sibi Curtius velit, cum lib. VI. *Regni in signe* Bello ex capite direptum, itémque lib. VII. cum Bessum Comares admonet, magnum onus sustinere eum capite, *Regium in signe*. Vtrobique enim Tiam rectam, cum purpurea fascia albo distincta, accipe: quod & *Decus capitis sui*, Darius

apud eundem Curtium appellat. Athenæus verò lib. XII. τὸ πρὸς ἀσθημον ὁ ἐπιζεντο τῆ κεφαλῇ οἱ τῶ Γρσην βασιλεῖς.

At in reliquarum gentium Regio dominatu, Diadema (quod omnibus notum non est) nihil aliud fuisse, quàm candidam Fasciam, qua Regum frons præcingebatur, compertum habeo. Demonstrat hoc satis apertè Lucian. in Nauigio, seu de votis, Diadema, ταινίαν λευκὴν πρὸς τῶ μετώπῳ, vocans. Idem in Dialogo Diogenis & Alexandri, Diadema hoc verborum ambitu designat, Διαδέδημόν ταινίαν λευκὴν πρὸς κεφαλῷ. Argumento est etiam, quod Valer. Maxim. lib. VI. cap. II. Fauorinum, Pompeio fascia crus alligatum habenti, Regias vires exigui panni cauillatione, exprobrantem, dixisse narrat. *Non refert qua in parte corporis sit Diadema.* Suetonius quoque in Iul. Cæsare, cap. LXXIX. inter cetera regij nominis à Cæsare affectati indicia, ponit, *Coronam lauream candida Fascia præligatam*, statuz eius non inuiti à quodam à plebe impositam. Plinius lib. XI. cap. XVI. *Est Regibus Apum, in fronte macula, quodam Diadematē candidans.* Denique Ammianus Marcellinus lib. XII. *Diadema, Fasciolam candidam Regiæ maiestatis in signe*, appellat. *Pannum* vocat Valerius Maximus, non illo modò quem supra adduxi, loco, sed & lib. VII. cap. II. his verbis. *Rex etiam subtilis iudicij, quem ferunt traditum sibi Diadema, priusquam capiti imponeret, considerasse, ac dixisse: O nobilem magis, quàm felicem pannum.* Cuius Regis nomen à Valerio silentio suppressum Stobæus edit, Serm. XLVII. Antiochumque fuisse, liquidò declarat. Et quod ille *Pannum*, hic, ἐξίκος, vt & Monima Milefia apud Plutarchum in Lucul-

lo, nuncupat, Capiti quidem impositum, Valerius Maxim. significat, & Aurelius Victor apud quem in cap. de Caligula, *insigne Regni Capiti nectere*, legitur. Vnde & *Capitis Decus*, vocatur à Seneca lib. 1. de Clementia, & in Hercule furente, Actus II. Scen. I. & in Agamemn. Act. I. Sc. 1. & *Capitis insigne*, à Liuius lib. xxvi. & *Regium insigne*, à Tacito lib. XII. Annal. & *Regium decus*, à Sallustio, in bello Iugurthino. Regum frontem eo reuinctam fuisse, Seneca in Thieste Act. II. Choro, & Act. III. Scen. II. docet, utrobique *Regiæ frontis notam*, appellans. Similitérque in Choro Act. I. II. eiusdem Tragediæ, *ille qui donat Diadema fronti*. vnde Ann. Flor. lib. III. *veste, ait, purpurea, argenteoque Baculo, & Regium in morè fronte redimita*. Atque hoc diadema, Regum insigne, Liberum Patrem inuenisse, Plinius lib. VII. cap. LVI. tradit. In orbes utique sinuatum fuisse tegmen capitis Parthorum Regum, Tacit. lib. VI. Annal. indicat, cum ait, *Nuntiauerunt accola Euphratem nulla imbrium vi, sponte in immensum attolli: simul in albetibus spuma, in modum Diadematis, sinuare orbes*. Sane Saporem Persarum Regem aureum capitis arietini figmentum, interstitium Lapillis, pro Diademate gestasse, Ammian. Marcellin. lib. XIX. refert.

Quod autem ad reliquum Regum vestitum atinet, constat stolas eos fuisse, & vsque ad talos demissam vestem purpuream gestasse. Cuius rei vel vn^o Iustinus locuples testis est lib. XII. quò loci de Alexandro, qui, ne inuidiosus in se vno Persarum luxus conficeretur, suos quoque in societatem vocandos duxit, ita loquitur, *Amicos quoque suos longam vestem auream, purpureamque sumere in-*

bet, ut luxum quoque, sicut cultum imitaretur Persarum. Cuiusmodi vestem Herodot. lib. VI. & VII. Xenophon. lib. VIII. περδ. Plutarch. in Alexand. vita & lib. I. de fortuna eiusdem Principis: Arrian. lib. II. & VI. Alian. lib. I. Var. histor. cap. XXI. & Zonaras Tomo I. Μηδικήν σολών vocant: Æmilius Probus in Pausania, *Medicam vestem*. Xenophon vero lib. I. Αναβάσ. Alian. lib. I. cap. XXXI. & Athenæus lib. XII. Πισικὴν σολών, & Curtius lib. VI. *vestem Persicam*, quam & lib. III. *Pallam* vocat. Eandem Plutarch. in Alexan. & Athenæus lib. I. σολών βαρβαρικὴν dicunt.

Huius autem vestis talaris vsus Cyrus in Persidem induxit, ut Xenophon. lib. VIII. περδ. de eo verba faciens, ita scribit. *Σπολὼν τε γούμῳ ἔλετο πλὴν Μηδικήν, αὐτὸς τε φορεῖν καὶ τοῖς κοινῶνας ταῦτῳ ἔπειθεν ἀδύναδαι. αὐτὴ δὲρ αὐτὰ σὺν κρύψτην ἐδόκει, εἰ τις ἔσθῃ καὶ Ἰσμαίρ ἐδέξῃ ἔχοι, καὶ καλλίστοις καὶ μερίστοις ὀπίσθην ἔχουσαι τοῖς φορουμέναις*. Atque adeo eius generis vestes quamplurimas, suis largitum Cyrus: Zonaras Tomo I. Annali. post Xenophontem narrat. Quanquam, si ab vltima antiquitate res repetenda sit, originem hæc vestis species ducit à Semiramide: Eam namque hoc genus vestis excogitasse, cum iter illi instaret subitum & longum, Diodor. Sicul. lib. II. memorat, indicās *ὀπίσθην καὶ νεανικὴν σολών* fuisse: additque, *καὶ τὸ σιμῶλον τοιαύτη ἕως ἔπειν αὐτὴ χεῖρας ὡστὶ ὑπερον Μιθριδῆς ἠγαστῆρος τῆς Ἀσίας, φορεῖν πλὴν Σεμεράμιδος σολών, καὶ μὲν ταῦτ' ὁμοίως ἴσθαι*. Iustinus lib. I. de Semiramide. *Igitur brachia & crura velamentis, caput tiara regis: & ne nouo habitu aliquid occultare videretur, eodem ornatu & populum vestiri iubet: quem morem vestis, exinde gens vniuersa tenet*. Hanc autem Medicam vestem eandem cum Serica Procop. lib. I. de Bello Pers.

facit. Pretiosissimam verò illam Regum longam vestem fuisse, multo auro, multisque gemmis, cōijcere licet, cum ex cap. 111. Esther, tum ex eo quod de Cyri minoris ornatu Persico, Cic. lib. de Senectute, ex Xenophōris Oeconomico commemorat. Quinetiam *αεμαίμερον αεί τῷ τῷ βασιλέως ὄμασι κόσμον* fuisse, *ἢ μωρίων καὶ διαγλίαν ἑλεάντων*, auctor est Plutarch. in Artaxerxe. Eundemque principem, *τῷ πολλῷ τῆς ὀπφαιεῖας αὐτοῦ ἐνδεδυκότα, ἔδλω δὲ χροσὸν καὶ λίθων πολυτελών*, in folio resedisse, narratur Esther cap. v. Concordat Iosephus lib. xi. Antiq. Jud. cap. vi. qui sedisse eum ait *ἐπὶ τῷ θρόνῳ τὸν βασιλικὸν αεμαίμερον κόσμον, ὃς ἦν ποιήλης μὲν ἐσθῆτος, χρυσὸν δὲ καὶ λίθων πολυτελοῦς*.

Nec auro modò & purpura insignem, sed & varijs animalium, auiumque, figuris, distinctam Q. Curtius ostendit, vestitum Xerxis describens, his verbis, *Pallam auro distinctam, autem accipires, velut rostris inter se corruerent, adornabant*. Quod & Philostrat. lib. ii. Imagin. cap. de Themistocle, significat, quum ait, *Καὶ ἔδειον περὶ πόδες μορφάς, διαποικιλιοῖσι βαρβάροι*. Illius verò Pallæ Persicæ figurâ quadrangulâ fuisse, Dionys. Halicarn. lib. iii. docet. Illic enim Hetruscōs legatos, tarquinio, inter cetera *σύμβολα τῆς ἡγεμονίας*, artulisse refert, *χιτῶνα πορφύρεον χρυσοῦσιμον, καὶ αεμαίμερον πορφύρεον ποικίλον, ὃς ἀνδρῶν καὶ Περσῶν ἐφοροῦν οἱ βασιλεῖς: πολλὴ ἔπι τρεῖς ἄνων γε τῶν χιτῶνας καὶ αεμαίμερον ἐκεῖνα, ἢ ἢ ἡμιμύκλιον*. Mathematicis autē *πετραγώνον* est, quadratum cōstans quatuor lateribus æqualibus, & quatuor rectis angulis. Quæ & Pallij Græcorū forma & figura erat, quæ admodum Terull. in lib. de Pallio indicat, *in viris autem*, inquit, illic *pallij extrinsecus habitus, ἔσ' ipse quadrangulus, ab utroque*

utroque laterum regeſtus, ἔσ' cervicibus circumſtrictus, in fibulæ moſu, humeris adqueſcebat. Et in fine eiusdem libri, Pallium fingit ita loqui, *Omnia liberalitas studiorum, quatuor meus angulis, regitur*. Hartbanus etiam de rerum naturis lib. xxi. cap. viii. Pallam dē finit *quadrūm pallium muliebre, ὡςque ad vestigia*.

Tunicam præterea, quam patrio sermone *Καὶδων* appellabant, Reges induisse, ex Plutarchi libris quibus Alexandri vitam & fortunam literis mandavit, liquet. Atque ut Tiara capitis, ita & Candys corporis commune Persarum tegmen erat. Lucian. *ἐν δὲς κερπηρῶν. Καὶ μονοῦχι καὶ δων ἐνδεδυκότα ἐς τὸν Αασυρεῖον ἔσπον*. Suidas *Καὶδὲς χιτῶν Περσικῶς*. Quibus verbis Hesychius addit, *ὃν ἐμπορπιῶτα οἱ σραπῶτα*. Verum Regum Candys à ceteris purpuratorum & procerum amiculis, non pretio tantum, sed & colore distabat. Nam, ut Pollux lib. vii. Onomastic. cap. xiiii. tradit, *ὃ μὲν βασιλεὺς καὶ δὲς ἀμιπύρφυρος: ὃ δὲ ἄλλ' ἀμίων, πορφύροις*, erat. Quibus verbis Pollux demonstrat, hoc eximij Candyn Regium supra reliquos habuisse, quod murice & Conchylio, id est marina purpura, tinctus esset. Ea quippe secundum Græcorum interpretationem vocis *Αλιπύρφυρος* significatio est. Hesychius, *Αλιπύρφυρος ἀμυρῆ, τὸ ἔστιν ἐκ θαλασσίας πορφύρας*. Eustath. in vii. Iliad. *ἀλιπορφύρεα αἰθῶν τῶν παλαῶν ἀλίνκυστα, ἀμυρῆ, πορφύρεα*. Et in v. Odyss. *Αλιπορφύρεα* inquit, *ἔσ' πορφύρεα δίκην ἀμῶς, ἢ ἔσ' ἀμυρῆ*. Nam & *Αλυρῆ*, Suidas *θαλασσιπύρφυρος* interpretatur. Diodorus Sicul. lib. x vii. fecit. ii. in Persepolitana præda multas à Macedonibus militibus direptas vestes pretiosas narrans, *ταῖς μὲν*, ait, *θαλασσίαις πορφύρεαις, ταῖς δὲ, χρυσοῖς ἐνυφασμαῖσι πεποικιλῆρας*. Cuiusmodi murice infectas

vestes præ ceteris purpureis in pretio fuisse, indicio sunt hæc quæ apud Stobæum cap. LXXXIII. legimus, εἴματα ποικίλα ἀπὸ βασιλέως βασιλεὺς τῶ κόκκυ. Rursumque apud eundem cap. xci. ex Naumacho, εἴματα δ' εἰσαλήτης αἵματος κόκκυ. Eius verò generis vestes Persarum Regibus, Phœnicum oram maritimam cui imperabant suppeditasse, verisimile est quod illic laudatissimus murex legebatur: ibique purpuræ Baphia Imperatores Romanos, Constantinopolitanosque habuisse, notum est. Posterioribus verò seculis aliud ex Sandice Indica purpuræ genus in pretium venisse apud Persas, Vopiscus in Aureliano auctor est: ad cuiusmodi purpuras, cum reliquæ Romanorum purpuræ iungerentur, cineris specie decolorari, ut ait ille, videbantur, diuini comparatione fulgoris.

Regum utique amiculum purpureum, μεσολθικον, seu δρελθικον (vtrumque enim idem valet) fuisse obseruari: qualem habitum, nemini, præter Regem, gestare licuisse, docet Xenophon lib. viii. περὶ. qui Cyrum indutum fuisse χιτῶνα πορφυροῦ μεσολθικον refert. Plutarch. in Alexandri vita, de his qui Persarum imperio suberant, Οἱ μὲν Ἕθνην, αὐτὸς ζῶντι καὶ τὸν δρελθικον αὐτῷ χιτῶνα περιεσπασσῶσι. Alexander etiam postquam in Persarum mores transiit, τὸν Περσικὸν Διάδημα περιέθηκε, καὶ τὸν δρελθικον ἐνεδύσατο χιτῶνα, ut Diodor. Sicul. lib. xviii. scribit. Quod & Ehippi Olynthij auctoritate firmatur, ex quo Athenæus lib. xi. hæc verba citat, Κατ' ἐκείνην ἡμέραν χιτῶνα μὲν δαπε πορφύρεον, καὶ χιτῶνα μεσολθικον καὶ Κασσιανὴ ἔχοντα τὸ διάδημα τὸ βασιλικόν. Tigranem quoque Armenia Regem, Diodor. lib. xxxvi. indicat gestasse χιτῶνα μεσολθικον, καὶ τὸν Κασσιανὸν τὸν ἐλοπόφυρον. Tarfen-

fem quoque Tyrannum Lyfiam πορφυροῦ καὶ μεσολθικον χιτῶνα gestasse, Athenæus lib. v. memorat. Idem lib. xiiii. Phallos χιτῶνα μεσολθικον vsq; tradit. Sed enim quæ sit harum Græcarum vocum vis ac potestas, cum Plinio, Curtius planum facit. Ille enim lib. xxi. cap. vi. δρελθικον, Mevio-candidum interpretatur. Hic verò lib. iii. & vi. cum Diadema Darij describit, μεσολθικον seu δρελθικον, purpureum albo distinctum vertit. Aliàs, purpureum cui medium album intextum erat, reddit. De Darij nanque cultu lib. iii. loquens, ait, Cultus Regis, inter omnia, luxuria notabatur: purpureæ tunicæ medium album intextum erat. Ac ne quis à parum idoneo auctore interpretationem sumptam suspiceretur, Curtius hic ex cuius scriptis toties à me auctoritas in his libris ad faciendam fidem petitur, ijs temporibus vixit, quibus bonas artes & studia literarum flourisse, nemo inficiari possit. Nam, nisi me coniectura fallit, hic historix Alexandri auctor, CURTIUS ille RVFVS EST, qui iam inde à Tiberij temporibus Rempub. attigit, & cui, dum Africa Proconsuli, velut comes & sectator haereret, spectrum muliebri figura sese obtulit, eique prouinciæ præfuturum eum, prædixit. Quod & euentus re ipsa comprobauit. Claudio enim imperante Africam cum imperio obtinuit, triumphaliaque insignia adeptus, ibi diem obiit, quemadmodum Tacitus lib. xi. Annal. & Plin. Epist. xxvii. lib. vii. memorant. Itaque ad Claudium imperatorem pertinet, quod ille lib. x. scribit, in hæc verba. Proinde iure merito quæ populus Romanus salubrem se principi suo debere profiteretur, cui nolitis, quam penè supremam habuimus, nouum sidus illuxit. Huius Hercule non solis

ortus lucem caliganti reddidit mundo, cum sine suo capite discordia membra trepidarent. Quot ille tum extinxit faces? quot condidit gladios? quantam tempestatem subita serenitate discussit? Non ergo reuiescit solum, sed etiam floret imperium. Absit modo inuidia, excipiet huius seculi tempora eiusdem domus utinam perpetua, certe diuturna posteritas. Idemque mecum sentiet qui de eius loci interpretatione Sueton. in Claudio cap. x. & xi. & Ioseph. lib. xix. Antiquit. cap. ii. & iii. consulat, à quibus discet, post Caij cædem, per biduum, de mutando Reipub. statu, adferendaque communi libertate, hæsitatum. Senatu verò segniori in exequendis conatibus, per tædiū ac diffensionem diuersa censentium, & multitudine quæ circumstabat, Rectorem vnum, & nominatum Claudium, exposcentium, imperium ei stabilitum atque firmatum. His & illud addam, Curtium hunc Rufum à Suetonio, clarorum Rhetorum albo adscriptum fuisse. Manuscriptis enim eius Argumenti codicibus, tam eorum quæ extant, quam quæ iniuria temporis perierunt capitum, Catalogum seu Indicem breuem repperiri Achilles Staius testatur: in quo Porcio Laroni, Q. CURTIUS RVFVS subiungitur. Ceterum, vt ad ordinem à quo me Curtij iniecta mentio auerterat, redeam.

Candyn amiculum fuisse chirodorum, suspensum ex humeris, Pollux lib. vii. Onomast. cap. xiii. docet. Ac certè, prolaxis vltra brachia & vsque in primores manus, ac prope in digitos Tunicas vsos Persas, Strabo lib. xv. indicat: cuiusmodi Tunicas, Græci χειρωτάς, id est manicatas, appellabant. Hanc siquidem vocis illius Græcæ signifi-

ficationem Agell. lib. vii. cap. xii. tradit, eamque Romanos vsu suam fecisse, demóstrat: Publij Africani orationem contra Sulpitium citans, in qua ille Chiridotam tunicam dixerat. Quam vocem Lápridius quoque in Heliogabalo vsurpat: vnde obiter admonebo Isidori lib. xix. Origin. locum emendandum esse hoc modo, *Manuleata tunica, id est, manicata, eo quòd habeat manicas: quam Græci χειρωτων vocant.* Chiridotas autem fuisse Barbarorum vestes Herodian. lib. v. testatur his verbis, *πρωτὴ δὲ χιτῶν βαρβαρῶν χιτωνας χρυσου περις, & θυρηταις χειρωτωνις, καὶ ποδηρας ἀνεζωσμενος.* Et alio eiusdem libri loco, *ἀνεζωσμενοι, οἱ μὲν χιτωνας ποδηρας καὶ χειρωτωνις νόμα φονίκαν.* Quod genus vestium Romani, quorum tunica substricta & circa humerum desinentes erant, molle censebant, tunicisque vti virum, quæ manus totas operirent, probro ducebant. Qua de causa Virgil. lib. ix. *Æneid.* huiusmodi vestes, vt fæmineas & probrosas, criminatur. Quinetiam Alexander è cultu quidem Persarum vestem sumpsit, Candyn autem, vt Diodor. lib. xvii. & Plutarch. lib. i. de Fort. Alex. auctores sunt, respuit. Regum planè, vt & reliquorum Persarum tunica χειρας, seu manicas, habebant quibus eorum manus tegebantur, extra quas, vt supra docuimus, non licebat persis coram Rege manus exercere. *Manuleati* ergo, vt Plautus Pseudolo, Seneca Epist. xxxiiii. & Sueton. in Caligula loquuntur, erant quicumque Regi apparebant. Rex verò ipse, manibus extra manicas protensis, conspiciendum se præbebat. Ex his efficitur, Regum insignia, quæ Dionys. Halicarn. lib. iii. *σμβολα τῆς ἡγεμονίας*, & Dio Chryostom. Oratio. xiiii. *βασιλείας σημεῖα* νο-

cant, fuisse Tiarā rectam cum Diademate, Candyn *ἡμιπύρρον & μεσόδιον*. Cuiusmodi insignia imperij Darium fugietem indecorē abiecit, ne cultum proderetur, Curtius lib. III. narrat. Eademque ornamenta Antonius in Alexandrum vnum ex filijs conferre placuit. Eum enim ex se & Cleopatra narum, Antonius (quemadmodum Plutarchus in eius vita refert) in publicū produxit, *ἑδῆπ, Τυρίδαεν ἢ Κίσαρον ὀρθῶν ἐχρῆσθη*: quę quidē, vt subijcit, *οὐδὲν Μήδων* erant. Alexandri verō successores, *κενῆτοι ἢ χλαμῶν, & καυσία διαδηματηφόρων κεκοσμημένοις* fuisse, Plutarchus eodem loco tradit. Diadema autem sinuatum fuisse in orbes, indicat Tacit. lib. v. cum ait, Tyridatem, omen imperij seu prosperi transgressus auspiciū, hoc accepisse, quod eo sacrificante, Euphratem nulla imbrium vi, sponte in immensum attolli, simul albenibus spumis, *in modum Diadematissinuare orbes*, contigit.

Persarum utique Reges crinitos & capillatos fuisse, indicio est Vespasiani dicterium, quo Comitem, qui suis temporibus apparuit, elusit, dicens ad Persarum Regem pertinere, *cui capillus effusior*. quod Suetonius in Vespasiano, cap. xxiii. & Sex. Aurel. Victor. memorant.

Reges etiam in aures gestasse, argumento est quod Cyri sepulcro illata fuisse *ὀνότια*, Arrian. lib. v. 11. refert. Ita Perosa Persarum Regi ex aure dextra pendeat *μαγίδρος, λουκόπη τε ἢ μαγίτοις ὑαφῶδῃ ἐπιμας. Ἐὼς ἢ δέξιοδ ἀπικρέμασι*, vt Procop. lib. I. de bello Persico refert. Quod & Parthorum genti familiare fuisse, Tertullian. in lib. de cultu Fœminar. tradit his, verbis, *scrupulosa Venus auribus vulnera intulit, & tanti habuit vexationem*

operis sui & cruciatus infantia tunc primū dolenis, vt ex illis, ad ferrum nati corporis cicatricibus grana nescio quę penderent: quę planē Paribi, per omnia quęque sua, bullarum vice inserunt. Zona etiam accinctos fuisse Persarum Reges, Curtius lib. III. docet, cum ait, *zona aurea muliebriter cinctus, acinacem suspenderat cui ex gemma erat vagina*. Diodor. Sicul. lib. xv. 11. de Alexandro. *ἔπι τῆς ἀρσενῆς ἀξίονος ἀπέβητο, & τῶν ἀγάλων ἀνεδύσατο χιτῶνα, & τῶν ἀρσενικῶν ζώνων* vnde & Plutarch. in Alexandro, eos qui Persarū: imperio parebant *ἀρσενικῶν ζώνων ποροποιουμένους* vocat. *ἀνέζωσμένοις* planē *χιτῶνας* Barbarorum Herodian. lib. v. vno & item altero loco memorat.

Hoc amplius, Bracchis & feminalibus, Regum crura velabantur. Proinde Xenophon lib. v. 11. 1. Pæd. Cyri habitum describens, habuisse eum ait, *ἀπὸ τῶν σιέλεων ἀνὰξυείδος ὀσθνοβαφῆς*. Siquidem *ἀνὰξυείδος* Hefych. & Suid. *φινιμάλια καὶ βεσῆια* interpretantur. Eustath. etiam in I. Iliad: *ἀνὰξυεις*, ait, *τὸ ἀπὸ τῶν Ρωμαίων βεσῆιον δηλοῖ*. Cuiusmodi feminalia, seu brachas vsq; ad genua pertingentes, à Græcis *ἀεισικελῆ* appellari, D. Hieronym. Epist. ad Fabiol. scribit. Quę cum recta sit vocis *ἀνὰξυείδος* interpretatio, quæro quid sibi velit Pollux lib. vii. Onomastic. cum ait. *καὶ ἑρσῶν ἰδρῖ ἰδῆα καὶ δῆς, καὶ ἀνὰξυεις, ἡ καὶ κυρβασιαν καὶ κίσαρον καὶ πῖλον κελόσσι*. Falsum enim est, synonyma ista esse: & brachas pileo, perinde est ac celum terræ miscere. Ac planē pollicem delirasse, nemini sano verisimile fiet: nec dubium est, deesse vocem *Τιλέρα*, quę ex contextu euolauit, quam si reuocet & inseras, in hunc modum, *καὶ ἀρσῶν ἰδρῖ ἰδῆα καὶ δῆς, ἢ ἀνὰξυεις, & Τιλέρα, ἡ καὶ κυρβασιαν ἢ κίσαρον ἢ πῖλον κελόσσι*, verba consta-

bunt, & ijs sententia congruet. Quamquam si cui cum Lazaro Bayfio placeat ita emendare, πῶ δὲ Κυρβασίαν, &c. non valde repugnabo. Ac rectum est quod in fine adijcit, τὰ δὲ ἀναξυειδῆς ἢ σκελεῖας κελόδοσιον. Σκελεῖας autem Hefychius interpretatur τὰ ἄνω σκελῶν σκεπάσματα, eaque à Parthis Σαράβαα (sic enim emendo) vocari tradit. Quam vocem pro Persica agnoscit Suidas, his verbis, Σαράβαα (ita quippe lego) ἐστὶς ἄσρακῆ. ἔτι δὲ λέγουσι βερέμια. Proinde Antiphanes ἐν Σιῶδασις ἢ Τάροις apud Pollucem lib. vii. cap. xiiii. & lib. x. cap. xl. Σαράβαα ἢ χιτῶνας πάντες ἀνδρῶδες. Hefychius etiam alio loco Σαράβαα, ait, ὡς τὰ κνημίδας, aut ut magis placet κνήμας ἐνδύματα. In cuius verbi explicatione nugatur Isidorus, lib. xix. Origin. ex quo tamen Publij locū elicimus, quem ad superiora loca adiungam. Ex eō enim hæc verba citat: *Vt quid ergo in ventre iuo Parthi Sarabara suspenderunt?* Inuenitur & hoc verbum cap. iiii. Danielis, vbi sic est, πῶ οἱ ἄνδρες ἐπινοῖ ἐπιδήσασιν σὺ πῶς Σαράβαροις ἀντὶ καὶ Τιάραις. Et eod. cap. καὶ τὰ Σαράβαα ἀντὶ ἐν ἡλλοιάθῃ. Quamquam D. Hieronym. in suis ad illud Danielis caput commentariis, hanc scripturam improbat. Sic enim priorem illum locum conuertit. *Et confestim viri illi vincti brachii suis & tiara & calciamenti & vestibus.* Vbi ille pro braccis, aut, quas symmachus ἀναξυειδῆς interpretatus est, Aquila & Theodotion, Saraballa dixerunt, & non, ut incorruptè legitur, sarabara. *Lingua autem Chaldaeorum, Saraballa crura hominum vocantur & tibia: ὁ μόνυμος braccæ eorum quibus crura reguntur & tibia, crurales & tibiales appellata sunt.* Eamque vocem ut idem Hieronym. in Epist. ad Innocent. de muliere sapius icta, vsurpat.

Cererum Persas omnes Braccatos fuisse, & crura feminalibus velasse, Pollux lib. vii. Onomastic. cap. xiiii. docet. πῶσων μὲν, inquit, ἰδία Κανδῆς καὶ ἀναξυεῖς. vt Aristagoras & Milesius apud Herodot. lib. v. de Persis loquens in hunc modum, *Αναξυειδῆς ἔχοντες ἔρχονται εἰς τὰς μάχας.* Persas etiam, vt & Parthos, Τιάραν καὶ ἀναξυειδῆς gestasse Dio Chrysostomus Orat. lxxxi. scribit. Inter βαρβαρικῶν quoque κόσμον ἑξαλλον καὶ ἀμόκωτον, Plutarch. in Alexandri vita, & lib. i. de eiusdem fortuna, Τιάραν, καὶ Κανδῶν καὶ ἀναξυειδῆς, ponit. Et his Braccis atque Candye, vt & Tiara abstinuisset eum principem, Plutarchus ibidem, cum Diodoro lib. xvii. scribit. Vnde & *persicam braccam*, Ouid. lib. v. Trist. Eleg. xi. dixit, & *Medos braccatos*, Persius Sat. i. i. i. Suidas in voce Κανδῆς hæc ex vetusto scriptore ad Persas pertinentia verba profert: *Α ποδῶσταις δὲ τὸν Κανδῶν καὶ τὰς ἀναξυειδῆς.* Isidor. lib. xix. Origin. *perse brachia & crura lincamentis, caput Tiara regunt.* Quo loci, *velamentis*, legendum indicat Iustinus, è cuius fonte hic riuulus manauit. Apud eum namque legitur, Semiramidem brachia & crura velamentis, caput Tiara texisse. Curtius lib. iiii. de Babylonij mulieribus, *ad vltimum, (honos auribus sit) ima corporum velamenta proijciunt.* Eustathius autem in lib. ii. Iliad. πὸ κράνυμμα τῆς ἀϊδῆς à Romanis Βερέκακ, ab alijs, *Αναξυειδῆς*, ἐν τῷ ἀνασῦρεδαμ, dici tradit.

Nec luxu caruisse eas procerum Braccas docet Xenophon, lib. i. *Ανάβαα.* Κύρ. his verbis, *Ἐχοντες τῶσπερ τοῖς πλουτεῖς χιτῶνας καὶ τὰς ποικίλας ἀναξυειδῆς.* Quinetiam principes viros ἀναξυειδῆς περιπῆν υἱος, Strabō lib. xv. tradit. Ipsas quoque mulieres in

Perfide brachis vsas, ex Philostrato in Rhodogynes Icone colligitur. Bracchas autem *tegmen Barbarum* Romanos existimasse, vel vnus Tacitus de Cæcina loquens, locuples testis est.

Postremo, sceptrum aureum Reges Persarum gefasse, indicat Xenophon lib. viii. πικρ. Κύρ. apud quem Cyrus moriens hæc ad filios verba facit. Οὐ πόδε τὸ χειροῦ σπείπρον, τὸ πῦρ βασιλείαν ἀεισώζον ὄντιν, ἀλλ' οἱ πσοὶ φίλοι σπείπρον βασιλεύσιν ἀγνέσονται. Sed & χειρὸν ῥάβδον Regis Artaxerxis, legere est, Esther cap. vi. & v 111. & apud Ioseph. lib. xi. Antiquit. Iud. cap. vi. Verùm de Regio vestitu cultúque satis superque. Proximè sequitur, vt quibus in locis degere ac versari Reges solerent, vtique eorum Regiæ extractæ, instructæque essent, dicamus.

Persarum Reges certo loco, continuas sedes nõ habebant, sed eas statit temporum vicibus mutabant: alibi æstate, alibi hyeme moram facientes. Cyrus quidem certè, vt Xenophon lib. viii. πικρ. scribit, τὸν μὲν ἀμφὶ τὸν χιμῶνα χειρὸν διήγην ἐν Βαβυλωνί ἐπ' ἀμύας (αὐτὴ γὰρ ἀχένη ἢ χῶρα) τὸν δὲ ἀμφὶ τὸ ἔαρ, τρεῖς μῶνας ἐν Σύσις, πῦρ δὲ ἀμύα τῶ θέραις, δύο μῶνας ἐν Εκβατανίσις. Similiter & Zonar. Annal. to. i. de Cyro, ἐν Βαβυλωνί μὲν, αἰτ, μῶνας διήγην ἐπ' αἰ, τὸν χειρὸν δὲ τὸν χιμῶνα διήγην γὰρ αὐτὴ ἢ χῶρα τρεῖς δὲ μῶνας καὶ ἀμφὶ τὸ ἔαρ ἐν Σύσις ἐν δὲ Εκβατανίσις δύο διήγην μῶνας πῦρ τῶ θέραις ἀμύα. Quod eius institutum reliqui deinceps ferè secuti sunt. Xenophon lib. iii. Αναβάσ. ἢ δὲ περὶ ἔω, αἰτ, ὅτι Σοδσα, καὶ Εκβάτανα φέρει, ἐντα θερίζον καὶ ἐαρίζον λέγεται βασιλεῖς. Plutarch. in lib. de Exilio. Καίτοι, τρεῖς γὰρ Περσῶν βασιλεῖς ἐμακαρίζον, ἐν Βαβυλωνί τὸν χιμῶνα ἀείζοντα, ἐν δὲ Μηδίαι, τὸ θέραις: ἐν δὲ Σύσις τὸ ἡδιστὸν τῶ ἔαρος. Hoc & Ælianus lib. iii. de Animalib. cap. xiii. significat, cùm

de Græcum migratione, & celi mutatione tractans, addit, Ὅριον δὲ ἤλιονται ἀνθρώποι θανισσὴν τῶ Περσῶν βασιλεῖας, εἰς ὀπισθημὴν ἀέραν χεῖρας Σοδσα καὶ Εκβάτανα ἀδούτες, καὶ τὰς δεξιὰ καὶ ἀριστεὰ τῶ ἔρσου τῶ θρυλλημῶν μετὰ τῆς Αἰθίας lib. xii. Dipnosiphist, Διαβουνοὶ δὲ ὅτι στυφὴ ἐξήρουν τῶ ὠτοὶ παύτων ἀνθρώπων ἀφ' αὐτῶν, ὧν ἢ οἱ βασιλεῖς ἐχέμαζον μὲν ἐν Σύσις, ἐλαρίζον δὲ ἐν Εκβατανίσις. Et mox, ἐν Περσῶν βασιλείᾳ ἀειζώντων ἢ ἐν Βαβυλωνί τὸ λοιπὸν τῶ ἀναυτῶ μέραις, Quæ res Aristidi, in Oratione de Romæ laudibus, an sam ad reprehendum dedit. illic enim Persarum Reges Scythis Nomadibus comparat, quasi vagi & erronei, hac atque illac commearent. Verba eius sunt hæc, Μεταναστασιν πνέει βασιλεῖς, & σκυθῶν νομαδῶν ποσὶ τὸν διεφερον, ὅσον ἐκ ἐφ' ἀμαξῶν ἀειζόντων, ἀλλ' ἐφ' ἀρμαμαξῶν νομαδῶν πνέει βασιλεῖς ἢ πλαιητες διὰ πῦρ ἀπίστων ἢ τὸν φοβόν τῆς ἐν ταῦτῶ κατὰ θέραις πεζόποτις ὡς ἐξ ὀπίσθου ὡσπερ πνέει βύρσαν πῦρ ἐαυτῶν χεῖρας, ἢ πύρτα κραπίωντα καὶ μὲν βασιλεῖς ὡσπερ πνέει Σοδσα, εἴτα Εκβάτανα. Ea planè ratione Persarum Reges adsecutos ferunt, vt in verna temperie, & ἐαρινῶν δαλπιῶν ἢ ψυχῶν, vitam perpetuò degere.

Quæ cùm ita se habeant, quomodo stare potest, quod Ælianus lib. x. de Animalib. cap. vi. scribit, cochleas Ponticas, Persarum regem, æstiuos dies, Sufis, hibernos verò, Ecbaranis agentem imitari? Hoc enim Græca eius verba sonant, Ποντικοὶ δὲ ἄσαι κοχλίας τὸν Περσῶν βασιλεῖα μεμυμῶνται θερίζοντα μὲν ἐν Σύσις, χιμαρίζοντα δὲ ἐν Εκβατανίσις. Quæ planè corrupta sunt, & eorum vitio, fidus alioquin interpretis præceptus in errorem actus est. Sic igitur procul dubio, commutatis verbis, ille locus restituendus est, θερίζοντα μὲν ἐν Εκβατανίσις, χιμαρίζοντα δὲ Σύσις. Cur autem Sufis ea anni parte morarentur,

in caufa erat, quòd, vt Strabo lib. xv. & ab eo mutuatus Eufthathius in Dionyf. de Situ orbis fcribit, καὶ Σούσοις ἔκπυρον τὸν ἀέρα ἐχθρὸν, & καυματηρὸν, ὥστε ἢ φθάνουσι αἱ σαύραι καὶ οἱ ὄφεις ἐν τῇ διεμβραίνῃ τῆς ὁδοῦς, διὴ καὶ ταφλέζονται, καὶ λυτὰ εἰ ἢ ἡροῦ ἕδατα εἰς τὸ λύσαιδάμ ποσπύγντα ἰσχυρὰ ἐκθερμαίνεταί ποσπύγνμα. Susa autem, à loci amœnitate & floriditate nomen traxisse, ex Aristobulo & Chare Antylenæo Athenæus notat, propterea quòd lingua Persica, S v s v m, lilium significaret. Similiterque idem Eufthathius in Dionysium, Susa, εἴς τὸ πόπου ἀνθηρὸν, ita vocata scribit. Σοῦσα γὰρ ἐστὶ χλωεῖα, καὶ κρίνα. Stephanus verò, lib. de urbibus, Susa vocata ait ἀπὸ τῶν κρίνων, ἀ πολλὰ ἐν τῇ χλωεῖ περιέχει ἐκείνη. Ad fluium autem Choaspem sita fuisse Susa, illicque domicilium Reges constituisse, Herodot. lib. v. scribit. in hunc modum, ἐν γῆ Κιαισῆ ποταμῷ τὸ δὲ Χοασπία, κέντρα ἐστὶ τῆς Σοῦσα ταῦτα, ἐνθα βασιλεῖς τε μέγας διαγταν ποιεῖται, καὶ τῶν χρημάτων οἱ ἡστυροὶ ὠκυῖδα εἰσὶ. Cyrum etiã loci opportunitatē sequutum, Susis τὸ τῆς ἡγεμονίας βασιλεῖον constituisse, quòd ea vrbs victis à se gētibus immineret, Strabo lib. xv. scribit. Ibidemque οἰκηθῆλον τῆ βασιλεῖ ἀποδεχθῆμενον ait Pausan. in Laconicis, vt & Ammian. Marcellin. lib. xxiii. *Susa, sæpe domicilium Regum.* Diodorus quoque lib. xvii. καὶ πολέοντα ἐν Σούσοις βασιλεύει. Plinius lib. vi. cap. xxvii. *infra est Susiane, in qua vetus regia Persarum, Susa, à Dario Hydaspis filio condita.* Quæ verba vti accipienda sint, Ælian. lib. i. de Animalib. cap. lix. docet, qui à Dario laurius ædificata, & ædium Regiarum magnificentia ornata fuisse Susa scribit. Alioquin enim refragaretur vetustas, quæ à Tithono eiusque filio Memnone Susa condita credidit. Vnde oppidum

hoc Μεμνονέιον ἄστυ, & βασιλῆα καὶ Μεμνονέια, Herodot. lib. v. vocat. Eius certè arx, Μεμνονέιον à Strabone lib. xv. vocatur. Sed & Ælian. lib. xiii. de Animalib. cap. xviii. καὶ Μεμνονέια Σοῦσα nominat, Stephanus de urbibus Susa, Μεμνονος κτήματα οἰκδομηθῆσαν ἐπὶ τῆς ἀκρας καὶ ἐν Σούσοις βασιλῆα, καὶ διαμείναντα μέχρι τῆς ἑσπέρων ἡγεμονίας. κληθέντα δὲ ἀπ' ἐκείνυ Μεμνονέια. Cui & Diodor. lib. ii. ad stipulat. Cassiodorus verò lib. vii. variat. Epist. xv. *Cyri medorum Regis domum, quam Memnon arte prodiga, illigatus auro lapidibus fabricauit, inter fabricarum, septem, terris attributa miracula, numerat.* Iosephus certè lib. x. Antiquit. Iud. cap. vlt. & lib. xi. cap. v. Susa, μετ' ἑπολιν τῆς ἑσπέρων seu ἑσπέρων appellat.

Nec est silentio Ecbatanorum Regia prætermittenda, quam Herodot lib. i. prædicat. Ecbatana namq; Medorū Metropolim Diodor. lib. xvii. vocat. Q. Curtius lib. v. *Ille iam Ecbatana peruenerat, Caput Mediae nunc tenent Parthi, eaque æstiuæ gentibus.* Athenæus tamen lib. ii. nulla Ecbatanorum mentione facta, Καὶ οἱ παρθῶν βασιλεῖς, αἰτ, ἐαρίζουσι μὲν ἐν ῥαγαῖς, χμαζοῖσι δὲ ἐν Βαβυλωνί. Mediam vti que diuersoria & magnos recessus, eosque nemoribus manū confitis amœnos, habuisse, Q. Curtius lib. v. ii. narrat. Eaque, vt ibidem adijcit, *præcipua Regum Satraparūmque voluptas erat.* Atque adeo vbique in Regis Persarum ditione βασιλῆος σατραπείας fuisse, καὶ καλυπσίας καλλίστας, Aristagoras Milesius apud Herodotum lib. v. Cleomeni exponit. Quippe præter Susa & Ecbatana alias quoque complures Regias, teste Strabone lib. xv. Persarum Reges habebant: & in his, Pasagardas ac Persepolim, consentiente Arriano lib. i. de Reb. gest. Ale-

xand. Illic verò Regiam gazam fuisset, & *ἡ ἐν Ἰσταν-
ροις, & τὰ μνημεῖα*, ait Strabo, *ὡς ἐν πόσις ἐρυμωτέροις ἢ
ἐν μαιπερρονικαῖς*. Cyrum vtiq; Pasagarda præ ce-
teris celiuisset, ibique Regiam, seu victoria monu-
mentum, condidisse, quod eod loci Astyagē bello
vicisset, idem ostendit : & Anaximenes ἐν μεταλα-
γῆς βασιλείων confirmat, apud Stephanum lib. de
urbibus, cuius verba sic habent. *ταῖς δὲ Πασαγάρδαξ
ἐκείθεν ὁ Κόρος, ἐφ' ἧ πότιν ἠδὲ ἑξ ἑσθῆτος Ἀστυάγην ἐπι-
κτενοῦσι καὶ ἐταῖς δὲ ἡ πότις διέρι μιν ὠθεῖται, ἠδὲ τὸν ἑσθῆτι-
δον*. Eadem de vocis huius notatione seu etymo,
Eustath. in Dionysium tradit.

In Persepolitana quoque vrbe (quam, Caput
Persici Regni, Plinius lib. vi. histor. cap. xxv. Justin.
lib. xi. Q. Curtius lib. iiii. Diodorus Sicul.
lib. xvi. *μὲν ἑσθῆτιν τῆς ἑσθῆτος βασιλείας* vocant) palatium
ædificasse Cyrum, Elian. lib. i. de Animalib.
cap. lix. auctor est. Pasagarda quoque fuisset, *βασί-
λεια ἐν ἑσθῆτι ἢ μάλιστα τῆς πολιτείας τῆς ἐσθῆτιν*, id est re-
rum adseruatarum & reconditarum, idem Strabo
eodem lib. scribit: eaque, *τὰ μεγάλα ἢ καὶ τὴν οἰκουμέ-
νην ἑσθῆτιν βασιλείαν*, Diodor. lib. xvii. vocat. Hanc
urbem opulentia Regia supra ceteras refertam
fuisse, Q. Curt. lib. v. confirmat his verbis. *Ἡ-
νὺς ὕβρις διουτίαι κίχρε προετίαι. In hanc totius Persi-
æ opes congessebant Barbari: aurum, argentiūque cu-
mulatum erat. Vestis ingens modus, suppelles non ad
vsum, sed ad ostentationem luxu comparata. Hanc
etiam urbem multis annis illustrem, refertamque orbis
terrarum spolius fuisse, Justinus lib. xi. ait. Denique
vrbs hæc, vt Diodor. Sicul. lib. xvii. scribit, *περ-
σικῶν τῆς πότις ὑπὸ τῆς πότις ἡλιγῆς ἑσθῆτιν πότις, ὑπὸ τῆς ἑσθῆ-
τιν τῆς πότις ὑπὸ τῆς πότις ἡλιγῆς ἑσθῆτιν πότις**

ἑσθῆτις ὠδεαμονίας. Regia autem in arce sita erat, cuius
descriptionem propter *ἡσθῆτιν πολυτέλειαν* histo-
riæ suæ inferere operepreium Diodorus duxit.
Arcem enim cūm satis ampla & spatiosa esset, tri-
plici muro cinctam fuisse refert: quorum primus,
immenso sumptu extructus erat, altitudine cubi-
torum xvi. exornatus pinnis. Secundus, fabrica
priori assimilis, duplo altior erat. Tertij ambitus
figura erat quadrilatera: eius autem murus altitu-
dinem habebat cubitorum lxx. duro lapide, & ad
perpetuitatē appositissimo ædificatus. Latera sin-
gula æneas habebant portas, quibus adstabant
valli ænεί xxi. cubitorum longitudine. Hi qui-
dem ad percellendos spectantium animos, illæ ad
firmitatem comparata. Qua parte arx ad Orientem
spectabat, aberat ab ea, quatuor iugeribus
mons, qui Regius vocabatur, in quo erant sepul-
cra Regum. In eadem arce etiam erant Regiæ
mansiones complures, extructæ sumptuose: &
thesauri ad pecuniarum custodiam accommodatē
fabricati.

Enimuero multa cedro ædificatam fuisse Per-
sepolitānam Regiam, Q. Curtius lib. v. retulit,
cui Alexander, stimulos admouente ebrio scorto,
primus ignem iniecit, aliisque faces subdentibus,
celeriter igne concepto, latè sese fudit incēdium,
vt narrant Diodor. Sicul. lib. xvii. Arrianus lib.
iii. & Curtius lib. v. qui vrbs illius casum ita de-
flet. *Hunc exitum habuit Regia totius Orientis, vnde
tot gentes antè iura petebant, patria tot Regum, vnicus
quondam Græciæ terror, molita mille nauium classem, ex
exercitus, quibus Europa inundata est, contabulato mari
molibus, perfossisque montibus, in quorum specus fretum*

immissum est. Ac ne tam longa quidem ætate, quæ excidium eius secuta est, resurrexit. Alius vrbes habuere Macedonum Reges, quas nunc habent Parthi. Huius vestigium non inueniretur, nisi Araxes amnis ostenderet.

Septam autem fuisse Perlarum Regiam multis ianuis & stipatoribus, Aristoteles lib. de Mundo scribit, cuius verba ipsa Græca, quod factum Perfici Regni graphicè depingant, subiieci. Sic autem habent. Αλλ' ὅτι ἰσχυροὶ τὰ Κὰμζύσου, Ξέρξῃ τε καὶ Δαρείῳ καθέστησαν, εἰς σπουδαιότητα καὶ ἰσχυρότητα ὑψὸς μεγαλοπρεπείης διεκεκόσμητο. Αὐτὸς μὲν γὰρ, ὡς λόγος, Ἰδρυτο ἐν Σάσις καὶ Εὐκαταίοις παντὶ ἀόρατος, θαυμαστὸν ἐπέχων βασιλείαν οἶκον, καὶ περὶ εὐλοκὸν χερσῶν καὶ ἤξιόνων καὶ ἤξιόνων ἀσπίδοις τα. πολὺν δὲ πολλοὶ καὶ σωεχῆς, καθ' ἑαυτὴν τε συχνοὺς εἰρησμοὺς εὐδοκίᾳ ἀπὸ δὴ λίλων, θυραῖς τε χαλκῆς καὶ τειχῆσι μεγάλοις ἀσπίδοις. ἔξω δὲ τούτων ἀσπίδες οἱ καθέσθησαν καὶ δοκίμοι τα διεκεκόσμητο, οἱ μὲν αἰμὸν αὐτὸν βασιλείᾳ δορυφόροι τε καὶ θεράποντες, οἱ δὲ ἐκείνου καθ' ἑαυτὴν φύλακες, πλωροὶ τε καὶ ὠπαικαστὴ λεγόμενοι ὡς ἀπὸ βασιλείᾳ αὐτὸς δεσποτῆς καὶ θεὸς ὀνομαζόμενος πάντα μὲν βλέπτοι, πάντα δὲ ἀκούοι. χωρὶς δὲ τούτων δὴ καὶ ἀσπίδων καθέσθησαν τῶν ἑσπέρων, καὶ στρατηγὸν πλέμων, καὶ κωνηγεσίαν, δάρον τε δόπον δέκλῆρες. ἦν δὲ λοιπὴν ἔργων ἐκείνου καὶ τὰς χεῖρας ὅτι μὲν ἔχεται, καὶ δὲ συμπάσαν ἀρχὴν τῆς Ἀσίας, περὶ πηλὸν ἑλληνιστῶν μὲν, ἐκ ἦν καθ' ἑαυτὴν μερῶν. Ἰνδῶν δὲ, οἱ ἦν καθ' ἑαυτὴν ἕως διελθῆσαν καὶ ἔστη στρατηγὸν καὶ Σατραπῆν καὶ βασιλείς, δούλοὶ τῶν μεγάλων βασιλείων. ἡμεροδρομοὶ τε καὶ σκοποὶ, καὶ ἀρχελοφόροι καὶ φύλακες, φρυκτωεῶν τε ἐποπῆρες. ποσοπὸς δὲ ἦν ὁ κόσμος καὶ μάλα τα ἦν φρυκτωεῶν καὶ ἀρχελοφῶν πρὸς πρὸς δὴ λίων ἐκ πρὸς πρὸς τῆς ἀρχῆς μέχρι Σάσις καὶ ὀκταταίων. ἄσπε τὸν βασιλείᾳ γνωσθῆν αὐτῆμερον πάντα τὰ ὅτι Ἀσία καὶ ἡμεροδρομῶν. Quem Aristotelis locum, Apuleius in lib. eiusdem argumēti & tituli, Latinum fecit, in hūc modum. *Cambyses & Xerxes & Darius potentissimi Reges*

Reges fuerunt, horum præ potentia quam ex opibus collegerant, lenocinium vitæ effecerat celsior: cum eorum aliter apud Susam & Ecbatanas, vt in sano quodam factus, nulli temerè noticiam oris sui panderet, sed circumseptus admirabili Regia, cuius tecta fulgerent, eboris, argenti, luce flamma, auri vel electri claritate. Limita vero alia præ alijs erant. Interiores fores exteriores ianue muniebant, porteque ferratæ & muri adamantina firmitate. Ante fores, viri fortes stipatorésque regalium laterum tutela peruigili, custodiam, per vices sortitum, sustinebant. Erant inter eos diuersa officia in comitatu Regio. Armigeri quidam, at extrinsecus singuli custodes locorum erant, & Ianitores, & Atrientes. Sed inter eos Aures Regiæ & Imperatoris Oculi quidam homines vocabantur, per qua officiorum genera, Rex ille ab hominibus Deus esse credebatur, cum omnia vbicunque gereretur ille Otacustarum relatione discerat. Dispensatores pecunie, Questores vectigalium, & Tribunos ætarios habebat, alios & alios præfecerat ceteris urbibus alij venatibus agendis prouinciam nacti, pars domibus & muneribus præfecti putabantur, & ceteri perpetuis magnisque curis obseruatione singularum rerum appositi erant, sed omne Asiaticum Regum ab Occidente Hællæspontus terminabat, ab ortu gens inchoabat Indorū. Duces ac Sarrapæ vbique dispositi & permixta locis omnibus atque nocturni exploratores, & per vices incensa faces ex omnibus Regni sublimibus locis in vno die Imperatori significabant quod scito opus. Quæ verba valde in æditis exemplaribus deprauata, à me sunt manu scriptorum codicum beneficio, in integrum restituta. Facit autem hic locus ad eorum firmādam opinionem, qui librum illum de Mundo, vt pote-

stante adhuc, & nec dum euerſo Perſarum imperio ſcriptum, Ariſtoteli merito adſcribendum cenſetur: quem ſine cauſa plerique ad alium auctorem transferunt.

Porro auream Regis Perſarum Domum Philoſtrat. lib. II. Imagin. in Themiftoclis tabula, ſtirctum & per tranſennam attigit. Apud Aſchylum quoque ἐν Πέρσῳ, Atoſſa χρυσοστέλαις ſuas δόμοις ἰάττα. Nec non Dio Chryſoſtomus Oratione II. de Regno, αὐλῶν τῶν Ἀσιατικῶν βασιλείων fuiſſε πολυχήμεται & πολύχρυσον ait: Menelaique habitationem, ab Homero lib. III. Odyſſeæ, tanquam Perſicam aut Medicam Regum habitationem deſcribi. Sed & χρυσοῦ ὅτι τῶν Ἰνδοῦ βασιλείας οἶκος prædicat Lucian. in lib. περὶ οἴκου: cuius Arſacidas conditores facit, quam tamen popularem duntaxat admirationem habuiſſε, propter magnificentiam laude carentem, ſcribit.

Sed & in aurea ſella ſediſſε Perſarum Regem Philoſtrat. lib. II. Imagin. illo quem paulò antè laudavi loco, oſtendit. Cteſias quoque meminit δῖος χρυσοῦ quod Magnus falſus Rex in cubiculo habebat, cuius pede arrepto contra percuffores ſuos pugnavit. Xerxé etiam ἐν χρυσοῦ δρόνῳ καθήμερον, naualem pugnam ſpectaſſε, Io. Tetzēs hiſtor. Chil. I. cap. xxxII. ſcribit. Aureo pariter folio Alexandrum uſum Athenæus lib. XII. ſcribit. Eiuſdem mortui corpus aureo folio impoſitum Qu. Curtius lib. VI. refert. Alian. lib. IX. var. hiſtor. cap. III. καὶ ἐν μέσῳ δὲ τῆς σπλῆνῆς χρυσοῦς ἐπέθετο δρόνος, καὶ ἐπὶ αὐτῶν καθήμερος Ἀλέξανδρος ἐχρηματίζετο. Arrianus autem lib. VI. δρόνον βασιλεῖον Alexandri deſcribens, fuiſſε ait κλήρας ἐκαστῶν τῶν δρόνων ἀργυροπόδας, ἐφ' ὧν οἱ αἰμῶν αὐτῶν,

ἐπαυροὶ ἐκαστῶν. Similiter Athenæus lib. XII. ex Ehippo Olynthio, ἐν τῶν ἀφ' αἰσίου ἐκείνου αὐτῶν χρυσοῦς δρόνος, καὶ κλήρας ἀργυροπόδας ἐφ' ὧν καθέζετο ὁ βασιλεὺς ἐχρηματίζετο τῶν ἐπαυρων. Vnde Dio Chryſoſtom. Oratione XLIX. Perſarum Reges ἀδρόνοις χρυσοῦ καθήμεροις βασιλείας vocat. ipſius etiam Cyri qui Regis Darij minor natu filius erat, cum prouinciam ſibi à patre decretam obtineret δρόνος, ἐφ' ᾧ ἐκάθιστο, ἀργυροῦν τὴν χρυσοῦν fuiſſε Xenophō lib. I. ἐλλλητικῶν indicat. Regiam vero ſellá & δρόνον τῆς βασιλείας Suſis Reges habuiſſε ex cap. I. & V. hiſtorię Eſther, patet. Eámque urbem ingreſſus Alexander, in Darij ſella conſediſſε dicitur: Quod conſpiciens Democitus Corinthius, vt Plutarch. lib. I. de Fortuna Alexand. narrat, præ gaudio lachrymans, maxima voluptatē & lætitia Græcos caruiſſε dixit, qui morte prærepti, Alexandrum Darij ſellæ inſidentem non vidiffent.

De hac autem Regia ſella, in qua priuatis conſidere capitis pœna interdicitum fuiſſε, ſupra docuimus, hiſtoriam non iniucundam Diodor. Siculus lib. XVII. ſectio. II. refert, quam Curtij verbis enarrabo. Hoc enim interprete Græcus auctor gloriabitur. Sic igitur Diodori ſententiam Curtius lib. V. de Alexandro Suſa ingreſſo agens, expreſſit, *Conſedit deinde in Regia Sella, mulio pedes imulſiore, quàm pro habitu corporis. Itaque cum pedes imulſum gradum non contingerent, vnus ex Regijs pueris menſam ſubdidit pedibus: & cùm ſpadonem, qui Darij fuerat, ingemiſcentem conſpexiſſet Rex, cauſam mæſtitie requiſiuit. Ille indicat, Darium veſci in ea ſolitum, ſeque ſacram eius menſam ad ludibrium recidentem ſine lachrymâ conſpicere non poſſe: ſubiit ergo Regem verecun-*

dia violandi hospitales Deos: iamque subduci inebat, cum Philotas, Minime vero feceris Rex, sed Omen quaque accipe, mēsam ex qua libavit hostis epulas, tuis pedibus esse subiectam. Quò loci notandum est, quod Diodorus πὸ κτ' πὴν θρόνον ὑποβάσπον dixit, Curtium, *imum gradum* vertisse. Et quidem θρόνον Athenæus lib. v. καθεδραν σὺν ὑποπόδιω interpretatur. Quod autem Plutarch. lib. ii. de fort. Alexand. in Darij precatatione & Κύρη θρόνον dixit, Horat. Ode ii. lib. ii. *Cyri solum*, Curtius vero lib. vi. *Cyri sedem* vocat. Sellam planè Regiam Parthorum Regi repetenti quam Traianus ceperat, Antoninum Pium pernegasse, Capitolinus in eius vita scribit. Enimvero fellæ illius in qua sedens Persarum Rex populo Ius reddere solebat, ornatum Athenæus lib. x i i. declarat his verbis. ὁ δὲ θρόνος ἐφ' ᾧ ἐρχομένης ἐκ τῆς ἁφροδίτης, χρυσοῖς ἰσθμῶν ἀφελεσθέντων τέσσαρες κιονίσκοι λιθοκόλληται χρυσοῖς, ἐφ' ᾧ διετέταται ἰμάτιον ποικίλον πορφυρεῖον.

Præterea Aureo lecto cubare Reges solebant, qui mos & ad Parthos transijt. Proinde Artabanus Parthorum Rex, Adiabenorum Regem, cuius ope in Regnum restitutus fuerat, quàm maximis posset honoribus ornare cupiens, Τίταρον ὁρθὴν ἐπέστρεψε αὐτῷ φορεῖν, καὶ ἐπὶ χρυσοῖς κλίνης καθέδρην, ἀσπρῶν μόνων ἐστὶ γάρρας καὶ σημεῖον ἑστῆς βασιλείων, ait Iosephus lib. xx. Antiquit. Judaic. cap. i i i. Ei etiam ex tribus corporis custodibus qui verioris orationis palmam ferret, pollicitum Darium ἐπὶ χρυσοῖς, seu ἐπὶ χρυσοῖς καθέδρην, lib. i i i. Esdræ cap. i i i. & apud Iosephum lib. x. Antiquit. Judaic. cap. iiii. legimus. Sed & Aureo tabernaculo, nauem Sidoniam, qua Xerxes vehebatur, instructam fuisse, Herodot. lib. vii. refert. Auream quoque Plata-

num, item Auream arbutiuam vitem Regis Persarum, historiarum monumenta prædicant. Xenophon lib. vii. ἑλλητικ. Ἐπὶ καὶ πλὴν ὑμνησθῆναι δὲ χρυσῆν πλάτανον ἐχόμενον ἐφ' ᾧ τῆς ἰσθμῆς σίτου παρέχον. Quare Athenæus lib. vii. hæc philarchi verba adfert, πρὸς χρυσοῖς πλάτανος καὶ πλὴν χρυσοῖς ἀμπέλον, ὑφ' ἧς οἱ Περσῶν βασιλεῖς ἐρχομένης πολλὰς καὶ θήμβους, σμαραγδίνους βότρυς ἐχούσας, καὶ ἑστῆς ἰνδικῶν ἀνθρώπων δῶρον πεινυσιόχων λίθων ὑπεραλλότων τῶν πολυτελείας. Planè aurea Platano, simul & aurea vite, Darium à Pythio Lydo hospite suo donatum Herodotus lib. vii. memoriæ prodidit. Plinius lib. xxxiii. cap. x. *Quota vero ille ipse (neque enim de regibus loquor) portio fuit Pythij Bithyni qui Platanum auream vitemque nobilem illam Darii Regi donavit.* Vnde Tzerzes historia vers. cap. xxxii. πύθιος πύτων (Xerxem videlicet) ὁ Λύδης ὡς ποδὸν νηπιον Δαρειῶ, Αναδινδράδα δέδωκε, καὶ πλάτανον πρὸς χρυσοῖς. Atque aureæ huius platani meminit Dio Chrysostom. Oratio. lviij. Eius etiam, vt & χρυσοῖς ἀναδινδράδος, Plutarch. lib. ii. de fortuna Alexandri mentionem facit, narrans Alexandrum à tenera ætate, Regiæ indolis specimen exhibuisse in eo, quòd Regis Persarum legatos ad patrem missos nihil de aurea illa vite, nec alijs id genus ludicris percòtatus foret. Vitem autem illam gemmis ornatum fuisse, & lecto superstantem Athenæus lib. xii. planum facit. Hæc enim ex Chare Mytilenæo lib. v. Alexandreïdos verba adducit. Λύδης δὲ ἐν τῇ καίτωνι καὶ λιθοκόλλητος ἀμπέλος χρυσοῖς, ὑπερ' ἧς κλίνης. Huius vitis uvas ex pretiosissimis lapillis coagmentatas fuisse, ibidem refert, Amyntam auctorem laudās, cuius hæc verba adfert: πλὴν δὲ ἀμπέλον τῶν τῶν Ἀμυντῶν ἐφ' ᾧ τῶν σαθμοῖς, καὶ βοτρυῶν ἐχόν ἑστῆς πολυτελεσάτων ἡ-

φων. σωπεθημενοις. fuisse hoc Theodori opus, Himerius ἐν μεγαλειῶς docet, Καὶ ὄρκος, inquit, Δαρεῖος βασιλειον καὶ ἀμπελος Ἀρταξέρξῃ χροσῆ, Θεοδώρῳ Σαμῆς πῆγμα.

Palatijis vero Regum hortos applicitos fuisse, ex cap. vii. Esther colligitur. Erant & illis agri confecti ac diligenter confiti, quos ὄρξο δέισσις lingua sua vocabant, in quos animi laxandi & remittendi causa fecedere & morari consueverant. Xenophon Oeconomico de Rege persarum loquens, Ἐν ὁ πόσις τε χῶρας ἐνοικεῖ καὶ εἰς ὁπόσας ὀθησέφεται, ῥηθιδεῖται τούτων, ὅπως κήποι τε ἔσονται, οἱ Παρσέρξοσι καλέμβροι, πάντων καλῶν τε καὶ ἀγαθῶν μεσὶ ὁπόσα ἢ γῆ φύζῃ ἐτέλεθ. καὶ ἐν τούτοις αὐτίς τῶ πλείεσσι δέσσεισιν, ὅταν μὴ ἄρα τῶ ἐπίσι δέσειρη. Et mox ait, cum in his paradisis Rex versari soleret, operam dedisse eum, ὡς κάλλιστοι κατεσθλασμένοι δένδρεσι καὶ τοῖς ἀμφοῖς ἀπασι καλοῖς ὅσα ἢ γῆ φέρῃ. Eiusmodi septum in vrbe phœnicia Sidone habuisse Reges Persarū indicio est, quod Diodor. lib. xvi. scribit, βασιλικὸν ὄρξο δέισον, ἐν ᾧ τὰς καταλυσῆς, οἱ δὲ Γρῶν βασιλεῖς εἰσῆσαν ποιῆσαι, δένδροτομήσαντες, δέσσειραν. Plutarchus etiam in Artaxerxe, Ἐπι δέ, inquit, εἰς σελμὸν κατέβη βασιλικὸν, ὄρξο δέισσις ἔχοντα δαυμασῆς, καὶ κεκοσμημένους δέσσειρας, ἐν ταῖς πέριξ ἀδένδρω καὶ ψιλῶ. Vnde Hesychius Παρσέρξοσι, πῶ βασιλέως κατέλιπον interpretatur. Quam vocem è Perside in Græciam migrasse illa Xenophontis modò prolata verba satis apertè indicant: disertè vero id ipsum confirmat Pollux lib. ix. cap. ii. his verbis. Οἱ δὲ ὄρξο δέισσι βαρβαρικὸν ἔστι δοκαῖο τῶνομα, ἢ κει καὶ κῆρσῶσιν εἰς χῆσιν ἐλλωικῶν, ὡς καὶ ἀμὰ πολλὰ ἔστι Γρῶσιον vsurpatur & ab Hebræis vox hæc, parden, è persico idiomate, vt Ecclesiastici cap. ii. & Canticor. iiii. apparet. Valeant ergo qui cum Suida peregrit-

na huius vocis originem ὄρξο τὸ δένδρον, id est βρέχου, aut ὄρξο τὸ πῶ δέισαι, id est, βοτανῶν συλλογῶν ποιῆσαι, arcessunt.

Paradisos autem Persarum μεσὶ δένδρων καὶ θηρίων fuisse Xenophon lib. iii. ἐλλωικῶν docet. His enim inclusa feræ alebantur, quas Reges, voluptatis simul & exercendi corporis causa, agitare exercereque consueverant. Itaque Astyages ad Cytum apud Xenophont. lib. i. παρδ. τὰ πῶ, ἐν ταῖς ὄρξο δέισσι θηρία δίδωμι σοι. Et alias eod. lib. ταχὺ δὲ ἐν ταῖς ὄρξο δέισσι θηρία ἀνιλάκει, δῶκαν, καὶ βάλλων, καὶ κατακῆσαν. Ac paulo post, Εφλυ αροδιδυ, ὅτε τῶ ἐν ταῖς ὄρξο δέισσι θηρία ἐθηρώμεν. Idem lib. i. Αναξάσ. de Celenis Phrygiæ vrbe, Ἐν τῶδε Κύρω βασιλεια ἴω, καὶ παρσέρξοσι μέγας, ἀρῶν θηρίων πλήρης: ἀ ἐκείνος ἐθηρῶεν ἀπὸ ἵππου, ὅποτε γυμνασῶν βέλοιο ἑαυτὸν τε καὶ τοῖς ἵπποις. Philostrat. lib. i. de vita Apollonij, Μέλλων δὲ πότε πῶς θήραν γυμνασῶν ἔστι ἐν τοῖς ὄρξο δέισσις χρωρίων, ἐς οἷς λέοντες ἀπὸ κεινται τοῖς βαρβαροῖς καὶ ῥῆκοι καὶ παρδάλεις. Vnde hisce paradisis clausas feræ θηρία ἀδελωκοδμημενῶν Xenophon lib. i. παρδ. vocat. Cuiusmodi septa Romani Viuaria appellabant, Agell. lib. ii. cap. xix. Viuaria quæ nunc dicuntur, septa quædam loca in quibus feræ viua pascuntur. Et mox, Viuaria autem quæ nunc vulgus dicit, sunt quos Græci ὄρξο δέισσις vocant. Ammian. Marcellin. lib. xxxi. De Gratiano, Intra septa, quæ appellant Viuaria, sagittarum pulsibus crebris dentatis conficiens bestias. Cuius generis saltus multos in regione quæ Bazaria appellatur, fuisse, Curtius Rufus lib. viii. ita scribit. Barbaræ opulentie in illis locis haud vlla sunt maiora indicia, quam magnis nemoribus, saltibusque nobilium ferarum greges clausi. spatiosas ad hoc eligunt silvas crebris perennium aqua-

rum fontibus amenas. Muris nemora cinguntur, Turresque habent venantium receptacula. sed & Ammian, Marcell. lib. xxiiii. refert in lucorum tractu, extentum fuisse spatium & rotundum Lorice ambitu circumclusum destinatas Regiis voluptatibus continens feras Ceruicibus lubatis Leones, armisque Hisprios apros & vrsos (vt sunt Persici) vltra omnem rabiem seuientes, & alia lecta immania corpora bestiarum. Venationes quoque regias fuisse in Babylone, & omnibus generis bestias quæ murorum eius tantum ambitu coercerentur D. Hieronymus in Elia cap. xii. scribit. Hisce verò consecris agris supra modum oblectatos Persarum Reges, vel ex eo liquet, quod Sardinum Paradisum manu sua conferere Cyrus minor, non sit grauatus: Quod post Xenophontem in Oeconomico, Ælianus lib. i. de Animalibus cap. xix. refert. Sed ipsum Xenophontem Latine, Ciceronis ore loquentem, audiamus, Eius enim in lib. de Senectute verba sic habent, Xenophon in eo libro qui est de tuenda re familiari, qui Oeconomicus inscribitur, refert, Cyrum minorem Persarum Regem, præstantem ingenio atque imperij gloria, quum Lysander Lacedæmonius vir summæ virtutis venisset ad eum Sardis, eisque dona à socijs attulisset, & ceteris in rebus comem erga Lysandrum atque humanum fuisse, & ei quendam consecrum agrum, diligenter consuetum ostendisse. Quum autem admiraretur Lysander & proceritates arborum, & directos in quincuncem ordines, & humum subactam atque puram, & suauitatem odorum, qui afflarentur è floribus: tum eum dixisse, mirari se non modo diligentiam, sed etiam sollicitiam eius, à quo essent illa dimensa atque descripta: & ei Cyrum respondisse, Atqui ego omnia ista sum dimensus;

mei sunt ordines, mea descriptio: multæ etiam istarum arborum mea manu factæ sunt. Tum Lysandrum intuentem purpuram eius, & nitorem corporis, ornatumque Persicum multo auro, multisque gemmis, dixisse: Rectè verò te Cyre beatum ferunt, quoniam virtuti tuæ fortuna coniuncta est. Eisdem Cyri minoris hortos prædicat & Ælianus lib. i. de Animal. cap. lix. Cuius verba Græca cum Latinis Ciceronis cuiuslibet comparanda relinquo. Alexandrum vero hisce Persarum Septis Græcia aduectas arbores poni iussisse Plutarch. lib. iii. Symposiac. auctor est.

Hoc loco celebres illos hortos pensiles Babylonis tacitus præterire non possum: Hos enim inter septem orbis mira narrari, Lactantius lib. iii. De falsa sapientia, cap. xiiii. prodidit: De quibus hæc Diodor. Sicul. lib. ii. γὰρ καὶ ὁ κρεμασὸς καλεῖται καὶ περὶ τῶν ἀκρόπολιν: ἢ Σεμεράμιδος, διὰ τὸν ὕψος τῶν βάλκων κατασκευασάντος χεῖν γυμνακὸς Παλλακῆς. ταῦτα τὰ ἔργα αὐτῶν ἦσαν τὸ ἕδος τῶν βασιλέων καὶ τῶν ἐπισημοῦν ἀρχόντων, ἀλλὰ καὶ τῶν βασιλέων μνηστῶν ἐξ ἑσπέρας περὶ τὴν φιλοτεχνίαν τῶν τῆς Περσίδος χώρας ἰδιότητα. Horti autem illi vt ibidem subiungit, patebant in singula latera quatuor iugera: accessus verò montosus erat, habebatque extructiones aliàs ex alijs aptas, ita vt theatri aspectum referret: sub extructis autem ascensibus ædificatæ erant testudines sustentantes totum viridarij pondus, seque inuicem sensim paululum exuperantes accessu. Fornici autem supremo cuius altitudo erat L. cubitorum imposita erat suprema Hortorum superficies ambitui propugnaculorū adæquata. Deinde muri sumptuosè firmati & stabiliti crassitudinem habebant pedum xxii. Egressus autem quilibet lati-

itudinem habebat x. pedum, Culmina tegebantur lapideis trabibus, longitudine, vna cum epibolis, pedum xvi. latitudine vero, IIII. Tabulatum autem trabibus impositum, primo quidem substratum habebat calamum multo bitumine illitum, deincepsque laterem coctum duplicem gypso colligatum, tertio superinstructum erat, tectum plumbum, ne aggeris humor alius penetraret: super hæc aggesta erat terræ magna vis quæ sufficeret alendis maximarum arborum radicibus. Solum autem adæquatum & complanatum, plenum erat arborum omnis generis, quarum & magnitudine & reliqua venustate spectatores caperentur. fornices lumen excipientes, quod se mutuo excederent, habebant multas & varias Regum diatras: Quarum vna supremam superficiem multis locis incisam habebat, & machinas ad hauriendas aquas, quibus aquæ magna vis ex flumine sursum attollebatur, quod à nemine externo perfpici poterat. Similiter & Strabo lib. xv. hortos istos pensiles describens, quadrata figura fuisse, eorumque singula latera quatuor iugera patuisse scribit. Continebanturque, ut ibidem ait, ac fulciebantur concameratis fornicibus, firmatis super talis cuborum similibus, quorum alij super alios erant impositi. Tali autem illi concaui erant, terra pleni ad excipiendas & alendas maximas quasque arbores: ex coctili latere & bitumine constructi, tam ipsi, quam fornices & testudines. Supremum tectum ascensus scalares habebat, & cochleas ipsis appositas, per quas aquam sursum in hortos ex Euphrate assidue attollebant ij quibus id oneris mandatum erat. Fluvius siquidem mediâ civi-

tatem præterfluebat, latitudine stadij, cui erant horti impositi. Placet etiam Q. Curtij de iisdem hortis locum, ex eius lib. v. subijcere: ut eo modo Latina eius verba cum Græcis Diodori & Strabonis coniungi possint. *super arcem, ait ille, vulgatum Græcorum fabulis miraculum, Pensiles Horti sunt, summam murorum altitudinem æquantes, multarumque arborum umbra & proceritate amani. Saxeæ pile, quæ totum onus sustinent, instructæ sunt. Super pilas lapide quadrato solum stratum est, patiens terræ quam altam injiciunt, & humoris quo rigant. adeoque validas arborum sustinent moles, ut stipites earum VIII. Cubitorum spatium crassitudine æquent, in L. pedum altitudinem emineant, & frugiferæ æquæ sint, ac si terra sua alerentur. Et cum vetustas non opera solum manu facta, sed etiam ipsam naturam paulatim exedendo perimat, hæc moles, quæ tot arborum radicibus premitur, tantique nemoris pondere onerata est, inuiolata durat: quippe xx. lati parietes sustinent, xi. pedum intervallo distantes, ut procul visentibus silvæ montibus suis imminere videantur. Syriæ Regem Babylonie regnantem, hoc opus esse molitum memorie proditum est, amore coniugis victum, quæ desiderio nemorum sylvarumque in campestribus locis virum compulsi naturæ genium amœnitate huius operis imitari. Illius autem Assyriorum Regis huiusmodi hortorum auctoris nomen quod Diodor. Sicul. eumque secutus Curtius silentio prætermisit, efferre mihi in promptu est, indicium deferente Iosepho lib. x. Antiquit. Iudaic. cap. xi. qui Nabuchodonosorem patris Regiæ, aliam adiecit cum horum, hortorum accessione, ita scribit. Εν δὲ τῆς βασιλείας τούτου, ἀκαλλήματα λίθινὰ ἀνωκοδόμησε, πλεῖν ὅσων ἀποδοῦναι ὁμοιοτητα τῆς ὄρει, καὶ κατὰ φύσιν δένδρεσι παντοδαποῖς,*

ἔχειράσασα καὶ κρεπεσιδίασε πὺν καλὴν κρεμασὸν ἀπὸ δὲ
 σον, διὰ τὸ πῶ γυναικᾶ αὐτῆ ὀπιθυμῆν τῆς οἰκίας διγύσεως,
 ὡς πεδραμμένῳ ἐν τοῖς χῆ Μιδίαν τόποις. Fallitur ergo
 Eustathius in suis Dionys. de situ orbis commen-
 tarijs, qui Semiramidi huiusmodi hortos acceptos
 fert, in reliquis bellè cum Diodoro conveniens,
 his verbis, ἐκλίσε δὲ (Semiramidem intellige) καὶ
 δεξιάμην μεγάλην ἢ κῆπον ἐπὶ γὰρ θαυμασὸν, ὅτι κελύμενον
 κρεμασὸν, ὅς περ ἀπλῶρος μὲν ἦν, ἐκείνη δὲ πλῆθυνε εἰς πε-
 τραπέδον καὶ ἦν ἐν καὶ αὐτὸς πρὸ ἐπὶ ἀκρομυκῶν θαλάσσιων.
 Atque hi sunt κρεμασὸν κῆποι quorum Plutarch. lib.
 11. de Fort. Alexand. mentionem facit. Qua in
 parte sit ne μνημονικῶ ἀμνηστῆματ Dio Chrysofostomus
 lapsus, aliorum esto iudicium. Ille enim Orationis
 flumen aureum fundens, Susis, pensilem hortum
 in extremo Orationis παρὶ πλῆθυνε ita adsignat, Οὐδὲ
 ἀνθρώποι ποτὶ ἀνθρώποι διδελμονες ἀπότοι καὶ ἀφρονες ἐστὶν ἂν
 πὺν ἐν τῆσιν ἀπὸ δὲ σον οἰκαδμήσεων, ὅς ἦν, ὡς φασι, με-
 πᾶρος ἀπας. Leguntur & pensiles hortos, imò vero
 totum oppidum, fecisse, Ægyptiæ Thebæ, auctore
 Plinio lib. xxxvi. Natur. histor. cap. xliii.

Ceterum quoniam in Babylonis mentionem
 incidimus, non alienum foret quæ de eius vrbis
 pulchritudine ac venustate literis & memoria
 prodita sunt hîc inferere. Nec enim pensiles mo-
 do horti, sed & ipsa vrbis mœnia omnium in se
 ora & oculos conuerterunt: vsque adeo ut inter
 septem mirabilia orbis opera numerentur. Ve-
 rum ad alia que huius instituti propria sunt festi-
 nans satis habeo locos vnde huius rei cognitio
 peri possit, indicasse. Igitur qui amplitudinem vr-
 bis nosse desiderabit, sumat in manus Herodo-
 tum lib. 1. Diodor. Sicul. lib. 11. Strabon. lib. xvi.

Propertium, lib. 111. Eleg. ix. Plini. lib. vi. cap. xxvi.
 Curtium lib. v. Solinum in Polyhistore. Neminem
 illi patientur à suis discendi epulis non satiatum
 discedere. Tantum admonebo, inter eos scripto-
 res de murorum & turrium altitudine, & ambitus
 spatio, non omnino contuenire. Omnium quidem
 in vnum consentiens fert opinio, inclytæ illius
 vrbis murum laterculo coctili, bitumine, harenæ
 vice, interstrato, interlitum fuisse, eiusque spa-
 tium xxxii. pedum latitudinem amplexum: ita ut
 quadrigæ inter se occurrentes sine periculo com-
 mearent. Verùm, secundum Curtium, *altitudo mu-
 ri quinquaginta cubitorum eminebat spatio: Turres de-
 nis pedibus, quàm murus, altiores erant. Totius operis
 ambitus cccclxviii. stadia complectebatur.* At
 secundum Plinij opinionem Babylon sexaginta
 milia passuum muris amplectebatur, ducentos pe-
 des altis, quinquagenos altis, in singulos pedes
 ternis digitis, mensura ampliore quàm Romana.
 Cuius vestigijs insistens Solinus vrbem sexaginta
 millia passuum circuitu paruisse scribit, murisque
 circumdatam, quorum altitudo c c. pedes detine-
 bat, latitudo quinquaginta, in singulos pedes ter-
 nis digitis, vltra quam mensura Romana erat, al-
 tioribus. Herodotus vero, *σταδοῖς περὶ ὅδου τῆς πόλεως
 ὅσδ' ἄκουτα ἢ περὶ ἀκροσῶν, πῆχος δὲ περὶ ἄκουτα πηχῶν βασι-
 λῆων τὸ ὄρος, ὅσος δὲ δυναστῶν πηχῶν* fuisse scribit. Quæ
 quidem regium cubitum fuisse tribus digitis vul-
 gari cubito ampliorem, ait. Ctesias autem, Dio-
 doro teste, *πῆχος σταδίων περὶ ἀκροσῶν ἑξήκοντα* fuisse scri-
 pserat. Clirarchus, & qui cum Alexandro in Asiã
 traiecerant, *περὶ ἀκροσῶν ἑξήκοντα καὶ πέντε σταδίων.* Murum
 etiam, vrbem Diodor. memorat, Ctesias scripse-

rat fuisse, πενήκοντα ὀργάνων. Recentiores, alij, πηχῶν πενήκοντα. Strabo vero Babylonem habuisse κώκλον τῆς πύργου περιεκασίαν ὀδοῦκοντα πέντε σαδίων. πύργος δὲ τῶ πύργου ποδῶν δύο καὶ τετρακόσια. ὕψος δὲ τῆς μὲν μισοπυργίαν, πύργος πενήκοντα, τῆς δὲ πύργων ἑξήκοντα, πλὴν δὲ πύργον ὄντι τῶ πύργου, ὡς τῆς τριπτά ἐναντιοδρομῶν διήλοις. Quos locos in concordiam adducere difficile est, cum in ea re sententijs & scriptis veterum auctorum, variatum constet. Vt tamen Clitarcho consentiat Curtius, crediderim in notis numerorum vitium esse, & ita legendum, *Totius operis ambitus CCCLXV. stadia complectitur.* Eoque nos, ipsemet Curtius velut manu ducit. Subdit enim *singulorum stadiorum stru-cturam singulis diebus perfectam esse, memoriae proditum est.* Quæ verba indicant numerum stadiorum, dierum, quibus annus constat, numerum æquasse. Similitérque apud Strabonem, περιεκασίαν ἑξήκοντα πέντε σαδίων lubens emendauerim: eiusque auctoritate emendandum quoque censuerim quod in Curtij codicibus, legitur, *Turres denis pedibus quam murus altiores sunt, & totidem cubitos, pedum loco, substituendos.* A Curtio vero & Strabone Plinius & eius simia Solinus aberrant. Horum enim uterque, altitudini murorū ducenos, latitudini quinquagenos pedes tribuit: cum illi, duntaxat altitudini LXXV. pedes, latitudini XXXII. adsignent. Nec enim maiorem pedum numerum efficiunt cubiti, quibus altitudinem latitudinémque eorum murorum definiunt. A quibus omnibus discrepans Herodotus totidem cubitos, quot Plinius pedes, altitudini murorum, tribuit: Herodotum vtiq;e, quod ad vrbs ambitus spatium attinet, Plinius secutus videtur, qui ab illo, verbis, non sententijs

dissentit. Ambitus enim Babylonis ab illo positus, Stadiorum quadringentorum octoginta, efficit, Romana computatione, sexaginta millia passuum. Denique mirificè congruerent omnia, si pro pedibus, cubitos, apud Plinium legeremus. Alioquin enim numerorū ratio constare non potest. Diuus etiam Hieronymus in Esaiæ cap. XIII. ex Herodoto & Græcis alijs historicis tradit Babylonem in campestribus, per quadrum, sitam, ab angulo vsque ad angulum muri, sexdecim millia tenuisse passuum, id est, simul per circuitum, quadringenta octoginta Stadia. Sed me sentio paulo longius esse prouectum, quàm propositi argumenti ratio postularet. Igitur, vt ad ea quæ ad huius libri institutum pertinent, redeam, de Regum cottidiano victu dicere adgrediar.

Perfarum Reges, vnus Choaspis, fluij Susa præterfluentis, aquam potabant, quemadmodum Herodot. lib. 1. & post eum Aristides Oratio. in puteum Æsculapij, memorant. Ideoque ea vna ex omnibus aqua decocta & in argenteos vrceos, seu urnas, condita, quacumque iter facerent multis quadrigis vehabatur. Quod ex Herodoto ita tradit Athenæus lib. 11. ὁ Γρῶν βασιλεὺς, ὡς φησὶν ἐν τῇ ἀπορίῃ Ἡρόδοτος, ὕδωρ ἀπὸ χοάσπης πέντε λέγεται, τὸ πρὸ Σοδσα ῥέοντος. τὸ δὲ μόνον πινῆ οὐ βασιλεὺς. τὸ δὲ ἑτέρου ὕδατος ἀπεψήμηνον, πολλὰ καὶ ἄλλα ἀμείζαι περὶ ἀνικτοὺς ἡμῶν νεμεσι κομίζουσι ἐν ἀγέλοις δεγυρέοις, ἐπονται οἱ. Quo modo verò ea Regia aqua decoqui, & vasis infusa Regi deferri solet, Ctesias in Persicis, eodem Athenæo teste, exposuerat, eamque aquam & leuissimam & suauissimam esse tradiderat. Solinus in Polyhisto. *Choaspes ita dulcis est, vt Persici Reges quandiu intraripas*

Persidis fuit, solis sibi ex eo pocula vendicavit: & cum eundem foret peregrè, aquas eius secum veltarint, quorum partem Isidor. lib. XIII. Origin. cap. XXI. descripsit, cuius corrupta verba, ex Solini codice emendanda sunt *Ælian. var. Hist. lib. XII. cap. XL. Γὰρ δὴ αἰφύδια εἶπετο τῆς Ἐέρξης πολυτελείας & ἡμέλει νείας πεπληρωμένα, & οὐδ' ἔξ ὕδαρ ἠκολούθη τὸ ἐκ τῆς χοάσπου.* *Ausonius de Burdegala,*

Vnum per cunctas solitus portare Choasphem.

Quo nomine, Choasphem, Regiam Lympham, Tibullus lib. III. vocat. Maximus Tyr. Serm. xxxiii. de Diogene loquens, ἠδὲ πο, αἰτ, τῆς κρήνης παύλαχθ' ὡς ὁ Καμβύσης χοάσπη μόνω. Idem Serm. xxxiiii. χορηγοῖσι δὲ ἔξ οἰοταμοὶ τῆς βασιλείας ἠδοναῖς, πακτωλὸς χρύσον. Νείλος πυρόν, χοάσπης ὕδαρ. Clemens Alexand. lib. II. Pædagog. cap. II. καλλίστην ὕδαρ εἰς πόσιν τὸ χοάσπειον αἰτ. Eustath. in commentar. Dionys. de Siru orbis ad hunc versum, ἤχρον ἰνδὸν ὕδαρ. χοάσπης αἰτ ὅς ἐκ τῆς Ἰνδου ἡλιόμορος ποταμοῦ, καθ' ἄρ' ῥέων δὲ καὶ τῆς Σοδσε, ἔξ ἢ ἔξ μόνος ἐπιέν ὁ τῆς Γρῶν βασιλεὺς. & τὸ βασιλικὸν ὕδαρ τὸ Χοάσπειον. Xerxé quoq; sitibundú Choaspiam aquá poposcifse *Ælian. lib. XII. Var. histor. cap. XL. refert. Vnde Persarum Reges, quod solam Choaspiam aquam bibentes, reliquum terrarum orbem sibi aridum & aquæ inopem eo pacto facerent, Plutarch. in lib. de Exilio ita mordet. Ἔπειτα τῶν μὲν Γρῶν βασιλέων καταγεωγῶμεν, εἰ γὰρ δὴ ἀνήγες τὸ τῆς χοάσπου μόνον ὕδαρ πίνοντες, αὐτὸν αὐτοῖς πλεὺς ἡλίω ποιοῦσιν οἰκουμένην. Choaspi verò Plinius lib. xxxi. cap. III. Eulæum focium adiungit, Parthorum Reges, inquit, Choaspe & Eulæo tantum bibunt, & ea, quamvis in longinqua, comitantur illos: & horum placere potum, non quia sint amnes, apparet, quoniam nec è Tigri, nec Euphrate, nec è multis*

è multis alijs bibunt. Idem lib. VI. cap. XXVII. Susianem ab Elymaide determinat amnis Eulæus, ortus in Medis, mediòque spatio, cuniculo conditus, ac rursus exortus, per Mesobatenem lapsus, circuit arcem Susarum, ac Diana templum augustissimum illis gentibus: & ipse in magna ceremonia. Siquidem Reges non ex alio bibunt, & ob id in longinqua portant. Plinio aditipulatur & Strabo, qui de Persarum Regibus hæc lib. XVI. scribit, Δια δὲ τὸν ποδὸν εἰς τρυφῶν ἔξέπεισιν οἱ βασιλεῖς, ὡς πε πυρόν μὲν ἔξ Ασσον τῆς Αἰολίδος μετῆέσσαν. οἶνον δὲ ἐκ Συείας τὸν χαλυβῶνιον, ὕδαρ δὲ, ἐκ τῆς Εὐλαῖας, πάντων βλαφρότατον, ὡς τ' ἐν Ἀπικῇ κοτύλη, δραχμῆ ἀφοκώτερον ἔσθ. Solinus etiam in Polyhistore, cap. xxx. vt qui fonte Pliniano labra proliuisset, flumen, ait, Eulæum, quod ortum à Medis, tam puro flore inclytum est, & inde omnes Reges, non alias quam eimi aquas bibant.

Præterea de Regis Persarum potu, Athenæus lib. XII. Dipnosophist. hæc ex Agathocle adfert, Ἐν Πέρσῃς ἔσθ' καὶ χρυσῶν καλέμενον ὕδαρ: ἔσθ' δὲ τύπου λίθου εἰς δρομήματα, καὶ μηδὲνα πίνει ἀπ' αὐτῆς ἢ μόνον βασιλεὺς, & τὸν πορευόμενον αὐτῆς τῶν περὶ δαν, τῶν δὲ ἡλίω ἐάν τις πίνῃ, θάνατος ἢ ζημία. Plutarchus etiam in Alexandro ex Dinone narrat, Reges Persarum, vt imperij sui amplitudinem comprobarent, & re ipsa ostenderent se in omnes imperium obtinere, aquam ex maximis quibusque & longinquis fluminibus petere, ararioque inferre, & cum thesauris suis reconde- re consuevisse. Verba Plutarchi ita habent. Δίνων ὃ φησὶ καὶ ὕδαρ λαπὸ τῆς Νείλου καὶ τῆς Ἰσροδ, μὲν τῶν ἡλίω μεταπημιπομόροις εἰς πλεὺς γάλας ἀποπήχεσαι τῆς βασιλείας, ὅς ἐκ βασιλευμένων τὸ μέγιστος τῆς ἀρχῆς, καὶ τὸ νεκρῶν ἀπάντων. Quem Dinonis locum Athenæus quoque lib. II. perscringit hoc modo, Οὐδὲ Δίνων ἐν τῇ Γρῶνικῇ ποταμῶν

ματαιώς ὡς γε φησὶ καὶ ἄλλοι δὴ μὲν ἀμιμοναίους ἀπὸ Αἰγυπτῶν ἀμπελί-
 πεδῶν βασιλεῖ, καὶ ὕδαρ ἐκ τοῦ Νείλου. Nihilō tamen se-
 cius Darius, licet in Persicis hīscē educatus deli-
 tijs, cūm in fuga aquam turbidam, & cadaueribus
 inquinatam bibisset, negavit vnquam se bibisse iu-
 cundius. *Nunquam*, videlicet (vt Cicero lib. i. Tu-
 sculan. quæstion. ait) *sitiens biberat*. Quod Artaxer-
 xi contigisse, Max. Tyrius in Regis nomine errās,
 Serm. xxxv. scribit. Sed temperare mihi non pos-
 sum, quin elegantem eius locum subiiciam. Ait il-
 le, Οὕτω λέγεται Ἀρταξέρξης ὁ Περσῶν βασιλεὺς πῶς μὲν ὑφ'
 ἡδονῆς μακρὰς καὶ εἰρηνῶς διλιευκοῖς, μὴ σιωπῆναι τῆς θύπης
 ὡς παρεσιδύαζεν ἐν Ἀσίᾳ τὸ θείπτον, ἐπιμπῶν δὲ πόμα ποταμῶν οἷ
 κρύλλισσι: ἐμὴν χεῖρ ἄνω τὸ δὲ αὐτῶν πῶς διαταῖν τέχνη μωλεῖαι. ἀλλ'
 ἐπεὶ πόλεμος αὐτῶν ἐκ Σαλατίνης ἦλθε, καὶ ἑλλωες μωλεῖαι, καὶ
 στρατηγὸι θηνοί, ἡπληθῆς, ἐφθάρη ἑπὶ ψιλὸν λόφον, ὅπου τῆς νυ-
 κτὸς ἀναπαύσασα μῆμος, ἐδήμησεν ὁ δύνωνος παρῶτον. τότε, ἔνθα
 ἦν, ἔ Χοάσσης, ἔ Τίρεις, ἔ Νείλος, ἐκὼ ἐκπῶμαται, ἐκ οἰνοχόοι,
 καὶ ἡ γὰρ πῶς παρῶθ' ἀφ' ἑδρῶς μάρδου λαβῶν ἐν αἴσκη ὕδαρ ὁ δῶδός.

Vt autem aqua non omni, ita nec vino quoli-
 bet, sed eo tantum Chalybonio è Syria aduecto
 Persarum Reges vtebantur, quemadmodum Stra-
 bo lib. xv. tradit. Athenæus lib. i. Dipnosophist.
 ex Possidonio ὁ Περσῶν βασιλεὺς τὸν χαλυβῶνιον μόνον οἶνον
 ἔπινεν, ὡς φησὶ Ποσειδώνιος, καὶ Δαμασκῶ τῆς Συρίας γίνεσθαι,
 Περσῶν αὐτῶν καὶ περὶ τῶν σαυῶν τὰς ἀμπελίαις. Quò respec-
 xit Plutarchus lib. i. de fortuna Alexand. cūm ait
 ἔ δὲ πρυφαί Μηδοῖαι καὶ ἀπείλαι καὶ γυνάμεις, ἔ δὲ χαλυβῶ-
 νιος οἶνος. Εὐὸq; vino inebriari ipsis semel quotannis
 licuisse, ex Athenæo lib. x. didici, cuius verba sunt
 hæc, παρῶθ' δὲ Περσῶν τῶν βασιλεῖ ἐφίπται μεθύσκεισθαι μῆ
 ἡμέρα, ἐν ἡ δύοισι τῶν Μίδρη. Qua de re & Duris lib. vii.
 historiar. vt ibidem refert, hæc scripserat. *Εν μόνῃ τῶν*

ἰορῶν τῶν ἀγροῦντων ὑπὸ Περσῶν τῶν Μίδρη, βασιλεὺς μεθύσκει,
 καὶ τὸ Περσικὸν ὀρχήται. τῶν δὲ λοιπῶν ἑδρῆς καὶ πῶς Ἀσίαν, διὰ
 πᾶντες ἀπέχονται καὶ πῶς ἡμέραν τῶν τῶν ὀρχήσας. Quem
 Duridis locum Eustathius in v. Odyll. citat. Reli-
 quo toto anno, fuisse Persarum Reges modera-
 tiores in potu, arguit, quod ex Selino Stobæus
 Serm. XLII. scriptum reliquit, consueuisse eos, *παρῶ
 τῶ πίνην, παρῶ τῆς ἑφροσσηῆς ἀελεῖσθαι*. Hinc Darij, qui
 Magos de medio sustulit, monumento inscriptum
 fuisse, Athenæus lib. x. refert, ἡδονῶν καὶ οἶνον πῶ-
 νην πολὺν καὶ τῶν φέρην καλῶς. Idem & de seipso Cy-
 rus minor prædicabat, vt Plutarch. in Artaxerxē
 commemorat. Cambysen Regem, quemadmodum
 Seneca, lib. iii. de Ira, cap. xiiii. scribit, *nimis
 deditum vino, præxaspes vnus ex carissimis monebat,
 vt parcius biberet: turpem esse dicens ebrietatem in Rege,
 quem oculi omnium auresque sequerentur. Ad hoc ille,
 vt scias, inquit, quemadmodum nunquam excidam mi-
 hi, approbabo iam, ἔ ὀculus, post vinum in officio esse,
 ἔ manus. Bibit deinde liberalius quàm alias, ἔ capa-
 cioribus scyphis: ἔ iam grauis, ἔ vinolentus, obiuirga-
 toris sui filium, procedere vltra limen iubet, allenatâque
 super caput sinistra manu stare, tunc intendit arcum, ἔ
 ipsum cor adolescentis (id enim se petere dixerat) figit,
 recisioque pectore, hærens in ipso corde spiculum ostendit:
 ac respiciens patrem, an satis certam haberet manum, in-
 terrogauit. At ille negavit ἄπολλινεμ ποτῶν certius mit-
 tere. Dij illum malè perdant, animo magis quàm condi-
 tione mancipium.*

Xerxem autem, diebus singulis, semel tantum
 cibum cepisse, argumento est quod Herodot. lib.
 vii. narrat, ab Abderitis eum splendida, & opipara
 cœna acceptum, de cuius sumptibus Megacreon-

tem Abderitam dixisse, magnam se dijs habere gratiam quod minimè bis in die epulari Xerxes foleret. Abderitas enim si prandium, cœnæ par, illi instruendum fuisset, tantum sumptum ferre non potuisset.

Plane triticeo pane vesci Reges solitos Herodotus scribit, non tamen ex quouis tritico, sed ut Strabo lib. xv. ait eo qui ἐξ Ἀσσυ τῆς Αἰολίδος.

Regum vero mensæ conquiritissimis epulis ex-truebantur. Quod Xenophon in libello de Agesilai laudibus, testatur his verbis: τῶν Γῆσι πάντων γλυπτοῦσινται μασιώντες ἢ δὴ ἡδέως ποιοῦν, μωλοὶ δὲ πρὸς αὐτοῦ ἢ δὴ ἡδέως φαγοῦσι. Similitérque Max. Tyrius, Serm. xxxv. ἐμυχανῶντο, ait, αὐτῶν πρὸς διαίτην πέγραυ μωλοῦσι. Quin & Athenæus lib. vii. ex Dinonis Rerum Persicarum libris, memorat, Persarum Regi, ex omnibus esculentis, quæ regiones eius imperio subditæ ferebant, aliquid, primitiarum instar, in epulis apponi solitum: Peregrino vero cibo, & potu non vtendum primos Reges duxisse, eandemque sibi abstinentiæ legem posteriores dixisse. Quare cū inter reliqua bellaria, caricæ Atticæ secunda mensa apposita, Eunuchus quidam aliquādo intulisset, rogasse Rex fertur vnde aduectæ essent, & cū responsum tulisset, Atticæ eas esse, vetuit obsonatoribus ne emerent: velle namq; se non emere, sed in ipso solo in quo gignerentur, eas, quantum quoque modo videretur, decerpere: Regis illius nomen silentio ab Athenæo prætermis- sum prodit Plutarch. in Apophthegmat. qui hoc Xerxi Darij filio tribuit. Cambysi autem interim dum fame eius exercitus miserè peniret, *seruatas generosas aues, & instrumenta epularum camelis vecta,*

Seneca lib. iiii. de Ira cap. xx. scribit: Præ ceteris vero cibus commendatum διός ἐγκέφαλον inuenio. Sic enim Suidas, διός ἐγκέφαλος, πρὸς κάλλιπον βράσμα. ἔπι λέγεισιν οἱ Πέρσαι ἐπὶ τῆς ἡδύπαρουμύτων. ἢ βασιλέως ἐγκέφαλος. Medici quoque mali grana Parthorum reges in esculētis decoxisse, Seruius in 2. Georgic. tradit.

Præterea Regi, quemadmodum ex Amynta ἐν σαθροῖς Πρῶτοις, Athenæus lib. ii. tradit, magna ex Persicis iuglandibus olei copia exprimebatur. Oleo quoque, quod in Caramania ex spina fiebat, vsum Regem, ibidem narrat. Illud etiam obferuat idem Athenæus, à Ctesia æque ac Dinone, dum omnia quæ Regibus ad prandium parabantur, recensent, nullam neque piperis neque acetii (quod omnium condimentorum præstantissimum) factam mentionem. Ex eodem Dinone ibidem addit, salem Ammoniacum Regi Persarum ex Ægypto allatum.

Sanè Regem Persarum à subditis, quacunquē iter faceret, cœna excipi solitum, & hoc munus, more, legēue, singulas ciuitates quas ille adijisset, pro facultatum viribus necessario obijisse, cū in eam rem pecunia, velut tributum, exigere- tur, Athenæus lib. iiii. ex Theopompo memorat: maximósque in eiusmodi cœnas sumptus factos ait, vt interdum viginti, interdum triginta talenta, & plura, impenderentur.

Natalem vero diem, præ cæteris, lætum & festum Persarum Reges agebant. Zozimus lib. ii. histor. de Hormisda, τὸ πάθος αὐτῶν βασιλευσάντων, καὶ πρὸς γυμνήλιον ἡμέραν ἐπιπελοῦστος καὶ τῆς Πρῶτων νόμον. Astyagem etiam amicos cōuiuio excepisse, ἐπὶ τῶν γυμνήλιος, Xenophon lib. i. πμδ. Κυρ. ostendit. Natali vtique

Regum die, Regale epulum instruebatur: quod ex apparatus magnificentia, & quia numeris omnibus absolutum erat, Persica quidem lingua, ΤΥCΤΑ, Græcè vero τέλειον id est perfectum, nuncupabatur, vt Herodot. lib. ix. refert, cuius verba ad eam rem pertinentia, Athenæus lib. iii. laudat. Eo vero die, Regem caput comere, purgare, & mundare consueuisse, congiarium populo Persico dare, donâq; & largitiones tribuere idem, Herodot. auctor est. Eius quoque diei festiuitati hoc Persarum Reges indulgebant, vt quæ ab ijs tum petere ntur ea denegare non sustinerent, exoratorésque redirent qui oratores accesserant, sicut eodem loco Herodotus subiicit.

Adhibitam insuper regalibus mensis, non lauitiam modo, sed & exquisitam munditiam, dubium non est: vt non immerito *Persicos apparatus* Horatius commendet. Idque ex eo Mardonij apparatu, qui in Pausaniæ potestatem venit, colligere licet: item ex his quæ de Darij tabernaculo, Plutarch. in Alexandri vita, & Curtius lib. i i i i. narrant. Regem certè ipsum, vbi quid eduliorum attingisset, mantilibus manus tergere solitum, Xenophon lib. i. πικρ. docet his verbis, quibus Cyrus Astiagem auum ita affatur. *Οτι σε ερωω όταν μὲν τὸ ἀρπυιῶν εἶη, εἰς ἡδὲν τῶν ἄλλων ἀπολαύσεων, όταν δὲ τούτων ἕως ἡμέρας, εὐδαιμονίας ἀπολαύσεις τῶν ἄλλων εἰς τὴν χρονομαχίαν.*

Porro septem Eunuchos in Regis Artaxerxis conspectu ministrasse, mensæque eius adstitisse, narratur in Hebræo Codice Esther cap. i.

Quotquot autem Regi præsidenti ministrabant, eos purè lotos, & pretiosa veste indutos fuisse, Athenæus lib. i x. ex Heraclide Cumano refert.

Proinde Theagenes qui Reginz Arfacæ à poculis erat, cum munere suo fungebatur, ἐδῆκε τὴν βασιλικὴν μεσημεριένου, καὶ ἐπέπιδε καὶ χρυσοῖς καὶ ποσειδωνίου λιθοκόμοις ἐκοσμήσει, vt Heliod. lib. vii. hist. Æthiop. narrat. Regij quidè pincernæ & pocillatores, operâ dabant, vt aptissimè, decentissimèque vinû fundarent, ac Regibus propinarent, eaque in re magnam curam & diligentiam adhibebant: Phialam tribus summis digitis, ita offerentes vt facillime prehendi posset. Quod Xenophon lib. i. πικρ. Κυρ. narrat in hunc modum. *Οἱ δὲ τῶν βασιλικῶν τούτων οἰνοχοοὶ καὶ μὲν τῶν οἰνοχοοῦσι ἐκ χρυσοῦ ἐλάτοις, καὶ δίδουσι τοῖς περὶ δακτύλοις ὀρχώμετες τῶν Φιάλων, καὶ προσφέρουσιν ὡς εὐδαιμονίαν τὸ ἔκπωμα ἐκλεπτότατα τῶν μέλλοντι πίνειν.* Ideoque ad hoc ministerium ab Arfaca adsumptus Theagenes, ab Heliodoro inducitur, *προσφύσει Ἀρσικήν προσσπινὴς κερεσπιδῶνος, εὐρυθμόν τε ἔχει καὶ ἀκροῖς τοῖς δακτύλοις ἐπιχρῶν τῶν Φιάλων.* ibidèmq; huius ministerij ergo Abacos, quos *κυλικαφόροις τείποδας* vocat, habuisse eos, idem Heliodor. indicat.

Et quia multis vita Regum insidijs erat exposita, ne venena eis infunderetur, calicem labris non ante admouebant, quàm pincernæ potum gustu explorassent. Eaq; de causa, post Phialam porrectam, qui Regi à poculis erant, Cyatho ex ea haustum vinum in sinistram manum fundentes, abforbebant. Quem ritum Xenophon. eod. lib. ita exponit, *οἱ τῶν τῶν βασιλικῶν οἰνοχοοὶ, ἐπιδὸν ἐνδιδουσι τῶν Φιάλων, ἀρπυιῶντες ἀπ' αὐτῆς τῶν κιατῶν, εἰς τῶν ἀεστερῶν ἄλλων ἐλάτοις κατάρροφουσιν, τὸ δὲ, εἰ φάρμακα ἐλάτοις, μὴ λισιτελεῖν αὐτοῖς:* Eandèmq; in cibis cautionè adhibuisse Reges, & cum sibi à venenis timentent, non nisi prægustatos cibos cepisse, credibile est.

Hoc enim à Regibus passim obseruari solitum Xenophon in Hierone, & Athenæus lib. III. docent. Atque adeo primos Persas instituisse, ministrorum gustu cibos explorari, Suidas tradit, his verbis, *Ἐδέεσθαι τὸ μὲν ὄνομα Ἐμμελιῶν, ἢ δὲ χρεία Πρῶτων, ἢ ὅς περ ἄλλοις. τὸ πρῶτον, καὶ πρῶτον τῶ βασιλείῳ εἰς ἀσπράλαιαν.* ex ministris igitur qui epulas inferebant, quidam prægustatorum munere fungebatur. Regij utique pincernæ Neemiæ, qui Xerxi ministrabat, fit mentio apud Ioseph. lib. II. Antiquit. Judaic. cap. v. fuisse autem pocillatorū munus honorificū patet ex Herodoto lib. III. quò loci ait, filium Præxaspis fuisse Cambysis pincernam, additque *ὡμὴ δὲ τῶν πρῶτων σμικρῆ.* Antipatri etiam filios Philippum & Iollam prægustare ac temperare Alexandri potum solitos, Iustin. lib. XII. narrat. Iam obsonatores, cocos, structores, aliòsque id genus gulæ artifices & ministros Persarum in aula abundasse non est ignotum. Antiochus certè Legatus ad Artaxerxem missus, hoc potissimum, ut Xenophon lib. VII. Hellen. testatur, renūtiavit, *ὁ ἀσπασκίπτος ἄρτοκόπις καὶ ὁ ψωπίσις καὶ ὀνοχοίς, καὶ θυρωροὶς παντοδατοὶς ἔχει θυρώρας.* Inter Darij etiam Impedimenta, quæ Damasco capta in Parmenionis potestatem venerunt, inuenti sunt, ut Athenæus refert, qui ollas perfricarent & abstergerent, viginti nouem: lactarij tredecim, nec non qui potum sedandæ per æstum siti pararent septendecim. Cellarij, & qui vinum colis defecarent, septuaginta: Vnguentarij quadraginta: & qui coronas plecterent, sexaginta sex.

Ceterum qui in Aula principis versabantur,

Genio Regis, mensam cibis epulisque instructam cotidie apponebant. Quod assentandi studio Nicostratum Argium turpiter fecitasse Athenæus lib. VI. narrat his verbis, *ἐκείνην ἡμέραν ὁπότε μέλλων διαπνεῖν τρεῖς ἄπειραν παρεστήτη χροῖς, ὀνομαζῶν τῶ δαίμονι τῶ βασιλείῳ, ἐμπλήσας σίτου καὶ ἄλλ' ὀλίγων ὑπερπεδείων, αὐτῶν μὲν τὸ ποιεῖν, καὶ ἄλλ' Πρῶτων τοὺς ἀπὸ τῶν θυρώρας διατίθεντας.*

Conuiuiales autem ludos, tota Perside, Regibus purpuratisque cordi fuisse, Qu. Curtius lib. V. tradit. Sed & cōclauē ubi rex epulabatur, mulierum vocibus cantūque Symphonïæ personabat. Ac planè, ut hoc quoque voluptatis qua Reges perfruebantur, genus exequar, Musicis vocibus, numeris, & modis, oblectatos Persarum Reges satis cōstat. Primùm enim Angari cuiusdā, qui in Astyagis aula *ὡς ἄλλ' ὁ δὲν ἐνδοξότατος,* meminit Athenæus lib. XIII. Eūnque ad epulas Regis accitum, sollemne carmen cecinisse refert. Idem lib. III. pellices cantibus suis Regum aures detinuisse scribit: quarum vna auspicabatur, numerisque & verbis præibat: reliquæ deinde confertim accinebant. Atque adeo in delitijs, Tibicinas, Fidicinas, Psaltrias, Perfici Reges habebant: Cuiusmodi mulieres à Græcis *Μυσοῦργοις*, patrio vero Persarum sermone, *Ζαῖβα*, aut ut codices manuscripti habent, *βάρβα*, vocatas Suidas auctor est.

Regum utique in has *Μυσοῦργοις* propensam animi affectionem testatur Athenæus, cuius verba ipsa ponam. *Ἐπιουδαμίαν δὲ καὶ οἱ βασιλεῖς ἀπὸ τῶν Μυσοῦργων, ὡς δήλον ποιεῖ Γαργηδίων, ἐν τῇ πρὸς Ἀλέξανδρον ἐπιστολῇ, ὡς ἐπέσειεν αὐτῶ μὲν τὸ Δάμασκον ἔχειν, καὶ τῆς ἄποσταθῆς τῶ Δαρειῶ ἐπιστολῆς ἡμετέρας. Καταλειμμάμενος*

αὐτῶν αἰγυμάλωτα, γραφῆ καὶ αὐτῶν. Παλλακίδες δὲρον Μυσουργοὶ τῆ βασιλείῳς περιακοσίας εἰκοσιπέντε. Xenophon quoque in extremo lib. IIII. παρδ. Κυρ. Cyro è præda selectas Μυσουργοὶ δύο, τρεῖς κράπεις, nariat. Athenæus lib. XII. pellices totam noctem, vocis ac fidium cantu, traducentes, somnum Regi conciliasse, ex Heraclide Cumano refert. Eodémque lib. ex Ctesia, de Annaco Babylonæ præside hæc transcripsit, αὐτῶν εἰς δῆπνον εἰσέεισαν πενήκοντα καὶ ἑκατὸν ψαλλοσσι, καὶ ἀδουσαι γυμναῖκες. ἑψαλλον δὲ αὐτῶν καὶ ἦδον εὐαῖνε δῆπνοῦτος. Harum mulierum, ut Suidas scribit, aliæ tibia caneant, aliæ psallebant Psalterio, tum Pentachordo, tum Heptachordo. Eadem fidium cantui accinebant. Fidium autem cantus non ad cantilenam accommodatum habebat melos, sonum ac canorem, uti apud Græcos fieri consueverat: sed erat veluti cantilenæ præludium. Simulæque autem mensa remouebatur, desinebant canere. Cum vero fundi sibi merum Rex iubebat ex integro canere & psallere occipiebant. Qua de re Suidæ verba sunt hæc. Μυσουργοὶ, ψαλλοσσι. αἱ δὲ Μυσουργοὶ βαρβαροὶ ἦσαν γυμναῖκες, ὄνομα αὐταῖς ὀπιχόμενον, βαρβαροί: καὶ τούτων αἱ μὲν αὐλοδοσσι, αἱ δὲ ψαλλοσσι πενταχόρδων: αἱ δὲ ἑπταχόρδων ψαλλοσσι. αἱ αὐτῶν δὲ καὶ περὶ αὐτοσσι τῶν ψαλλοσσι, ὁ ψαλλοσς ὃ ἢ περὶ ἢ ὠδὸν ἔχει πεπονημένον τὸ μέλος, καὶ οὐ παρῆλλησιν, ἀλλ' ὅτιν οἷος ἐδδῶσμος ἔστι τῆ ὠδῆ. Καὶ λήροντι μὲν τὸ πῶπου τῶν βασιλεί καὶ ἠ ὠδῆ ἐλυπεπύετο: ὅποτε ἐίχεαι καλδύσεν, αὐτῆς ἠρχοντο ἔδην, καὶ ψαλλῆν. Quem locum vel ea potissimum gratia adduxi, ut inde mendum tollam. Vitiosum est enim quod legitur, οἷος ἐδδῶσμος ἔστι. emendandumque, οἷος ἐδδῶσμος ἔστι. Idque non scriptorum tantum codicum fide, sed & alio ipsius Suidæ loco ita esse planum faciam. Sic enim, in voce

ἐνδδοσιμον, scriptum lector inueniet, ὁ δὲ ψαλλοσς, οἷος ἐδδῶσμος ἔστι τῆ ὠδῆ. Psalmus autem, ut interpres Aristophanis in Auibus explicat, proprie, τῆ τῆς κισῶρας ἠχον, id est sonum, seu fidium pulsus significat: ut, psallere, est, fides pulsare. Apud Persas igitur cantum præcedebat pulsus fidium, qui proludij loco præmittebatur, non ille quidem ad numeros, vel verba cantilenæ, accommodatus: sed pro arbitrio citharistriæ. Enimvero Parthis quoque Persarum luxuriæ successoribus & æmulis, muliebrem hanc Musicam placuisse, ostendit Plutarch. in Crasso, quod loci actum de eius cæde triumphum narrans, αἰτ. Κάτοπι δὲ εἶποντο Σελουκιάδες ἐπαύρα Μυσουργοὶ, πολλὰ βωμόλοχα καὶ γυμναῖα, δὲ ἀσμάτων, εἰς θηλύτητα καὶ ἀνανδρείαν τῆ Κεράσου λέγουσσι. Ibidemque, consentiente Appiano in Parthis, Parthos plerumque choreis, & cantibus, noctem cum id genus mulieribus insomnem transegisse memorat. Alias quoque gentes, feminis quæ tibias inflarent, Cithara personarent, fides pulsarent, & psallerent, vsas inuenio. De Haliæte quidem Rege Lydiæ, Herodot. lib. I. scribit. ἐστραπύετο δὲ ὑπὸ σπειρίων τε, καὶ πικλίδων, καὶ αὐλοσ γυμναῖκων τε καὶ ἀνδρείων. A quo loco caliginem Latinus interpres non depulit, qui verbum verbo reddens, Haliætem in expeditionem processisse scribit, *ad cantum fistularum fidiumque: ac tibiæ tam muliebris, quam virilis*. Verum postrema hæc verba in tenebris iacere non sinit Agellius, qui eorum sententiam, & Herodoti mëtem perspicuè lib. I. noct. attic. cap. XI. expressit. Eius igitur ore Herodotus non minus dilucidè quam Latine, ita loquitur. *Haliætes autem Rex tertius Lydiæ, more atque luxu barbarico prædiuus, cum bel-*

lum Milesijs faceret, concinentes habuit fistulatores & fidicines: atque feminas etiam Tibicinas in exercitu, atque in procinctu habuit, lasciuientium delitias conuiuio- rum. Tibicinas etiam, nuptijs, epulis & conuiujs adhibitas, docent Plautus Aulular. Act. II. Sc. I. & Act. III. Sc. III. Mostellar. Act. III. Sc. II. Epidico Act. II. Sc. II. & Terentius Adelphis Act. V. Scen. VII. Horatius lib. I. Oda XIII. *Nec meretrix Tibicina, cuius ad strepitus salias terra grauis.* Fidicinarū etiam fit mentio apud Plaut. Epidico Act. II. Sc. III. & Act. III. Sc. III. Puellam quoq; Citharistriam quæ Ienoni impurissimo seruiebat, prædicat Terent. Phormio. Act. I. Sc. II. Idem psaltria meminit Adelph. Act. III. Sc. VII. vt & Cicero lib. III. Tusc. quæst. & pro Sestio. Horat. Ode XIII. lib. III. *doctæ psallere femina.* Plutarch. ἐν ἑρωτικῶν. Αὐλητικίδες δὲ Σάμιαι, καὶ ὀρχηστρίδες, αἰολόισαι, καὶ τὸ μὲν πᾶσι ἐχρούσαι ἄνεκτα καὶ Ἀραδικαία, θεῶν δὲ βασιλέων ἐπέκεινται. Charrem quoque Atheniensem in expeditione militari duxisse αὐλητικίδας, καὶ ψαλτρίδας, καὶ πιζαίς ἐπαίρας, Athenæus lib. XII. narrat. Ibidem de Stratone Sidoniorum Rege talia refert. ὁ δὲ Στρατῶν μετ' αὐλητικίδων καὶ ψαλτρίδων, καὶ κισσελιδῶν, κατεπεθίαστο ταῖς σιωπῆσιν: καὶ μετεπέμπετο, πολλὰς μὲν ἐπαίρας οἷοι Γελοποννήσου: πολλὰς δὲ Μισούρορος, καὶ Ἰωνίας: ἐπαίρας δὲ περὶ Ἰσπικίας ἕξ ἀπίσης τῆς ἐλλάδος, ταῖς μὲν, ὠδῆσιν, ταῖς δὲ, ὀρχηστικαῖς.

Sed, vt ad propositum reuertamur, Perfarum Reges ita viuiebant, vt nulla tam exquisita posset inueniri voluptas qua non abundarent. Vique adeo autem luxu & delitijs diffluebant: vt artifices haberent conquirendarum & comparandarum voluptatum. Quinetiam ijs qui nouum aliquod edulij, voluptatisve genus excogitassent, publicè

præmia proponerent, quemadmodum Athenæus lib. XII. Dipnosophist. testatur his verbis: ὧς γὰρ πολεμιστὶ καὶ αὐτῷ de Perfarum Rege loquens, ἡδὲ βραχμα, διδοὺς ἄλλα τὰ πολεμικῶν, idem lib. III. Dipnosophist. ex Theophrasti lib. περὶ βασιλείας, τίς, αἰτ, Πρῶτων βασιλεὺς ὑπὸ τρυφῆς παροικῆσθην τίς ἐφθελόκοισι λεία κερῶν ἡδονῶν, ἀργυρῶν πλῆθος. Cicero lib. V. Tusculanar. Quæstio. *Nam Xerxes quidem refertus omnibus præmijs donisque fortunæ, non equitatu, non pedestribus copijs, nõ nauium multitudinem, non infinito pondere auri contentus, præmium proposuit qui inuenisset nouam voluptatem, qua ipse non fuit contentus.* Valer. Max. lib. IX. cap. II. *Xerxes opum Regiarum ostentatione extimia, eonisque luxuria gaudebat, vt edicto præmium ei proponeret qui nouum voluptatis genus reperisset.* Quæ Regum miserâ & anxiam luxuriam, qua efficiebatur vt eorum Regnum omni esset voluptatum genere inferius, Athenæus lib. XII. hoc epilogo denotat, ὁ Πρῶτων βασιλεὺς ἀθλοποσῶν τίς τὰς ἡδονὰς αὐτῶν γινώσκουσιν, ὑπὸ πάντων αὐτῶν ἡδονῶν ἡποικῶν ἀπέδραξε τῶν βασιλείων. Ideoque non iniuria Diogenes, vt Cicero lib. V. Tusculanar. quæstio. scribit, disputare solebat, quanto Regem Perfarum vitæ fortunæque superaret, sibi nihil deesse: illi nihil satis numquam fore: se eius voluptates non desiderare, quibus numquam satiari ille posset: suas eum consequi nullo modo posse. Sed & in Gorgia Socrates, cum esset ex eo quæsitum, *Tu igitur ne de Perfarum quidem Rege magno potes dicere, beatus ne sit? An, ego, respondit, possum, cum ignorem quàm vir doctus quàm vir bonus.* *Quid tu ne in eo sitâ beatam vitam putas?* Sic enim Græca Platonis verba Cic. lib. V. Tusc. quæstio. in Latinum cõuertit. Quæ fufius Dio Chrysof. Oratio. III. persequitur.

Vt plurimum autem Rex solus cœnabat. Interdum tamen vxor cum eo, & aliquot ex liberis, epulabantur: quod Athenæus lib. iiii. tradit, in hunc modum, *ὡς δὲ πλείους, ὁ βασιλεὺς μόνος ἀείσσει καὶ δὴ πλείους ἐπίσσει δὲ καὶ ἢ γυνὴ αὐτοῦ συνδύχνηται, καὶ τῶν υἱῶν ἐνίοις.* Præter vxorem verò, matrem quoque mensæ adhibuisse Artaxerxem, ita tamen vt hæc, supra, illa, infra illum adsideret, ostendit. Plutarchus in Artaxerxe, his verbis, *πραπέζης δὲ τῆς αὐτοῦ μηδενὸς μετέχοντος, ἀλλ' ἢ μητρὸς βασιλέως, ἢ γαμετῆς γυναικὸς: καὶ τῶν οὐδενῶν τῆς μητρὸς, ἢ τῶν αὐτῶν, τῆς δὲ μητρὸς, ἢ τῶν αὐτῶν.* Additque eiusdem mensæ honore Artaxerxem fratres suos, Ostacen, & Oxaten, dignatum.

Quandòque etiam Reges magnifico & lauto conuiuio Sarrapas, purpuratosque suos, excipiebant. Et ita, Artaxerxem epulum Sarrapis, Prætoribusque suis, præbuisse, historiarum monumentis proditum est. Cuius magnificentissimum apparatum qui studebit nosse, is librum Esther, cap. i. & Iosephum lib. xi. Antiquit. cap. vi. adeat. Mihi namque breuitatis studio, digium in fontes intendisse visum est satis. Similiterque Darius Mediæ & persidis præsidibus, omnibusque præfectis cœnam dedisse, narratur lib. iiii. Esdræ cap. ii. Cuiusmodi Epulas, LXX. Interpretes, vtrubique Δοχῶν vocant. Erant & persarum Regibus sollemnes epulæ, ad quas soli Cognati vocabantur: *συγγενικῶν ἀείρων* Athenæus lib. ii. appellat. Nam, vt Romani sollemne, (quemadmodum Valer. Max. lib. i. cap. i. scribit) conuiuium instiguerant, quod CHARISTIA appellabant, cui præter Cognatos, & adfines nemo interponebatur: ita persarum Reges ad hoc cõuiuium Cognatos solos admittentes, Græ-

eos, aliove, Barbaros, minimè adhibebant. Itaque honore eximio & propè singulari, ad eam Cognatorum cœnam, Artaxerxes, Timagoram Crentensem (vel, vt alijs placet, Eutymium Gortinium) inuitauit, cum is æmulatione Themistoclis incensus, ad Artaxerxem sese contulisset: Qui honor Græcorum nulli antea contigerat, nec præter eum, alij cuiquam postea concessus fertur.

Alios quoque quibus honorem habitum velent, mensæ Reges dignabantur, quos φίλοις καὶ συνατραπέζοις vocat Xenophon lib. i. αναβάσις. Sic Democedem medicum à Dario, quem valetudini restituerat, Regiæ mensæ adhibitum, Herodot. lib. iiii. narrat. Apud eundem lib. v. Darius Hystiæum ad se euocans, ὁμοστράπεζον, id est, conuictorem eum, & à consilijs habiturum, pollicetur, vt Ctefias in Persicis testatur.

Eorum autem quos ad cœnam Rex vocabat, alij foris, alij intra triclinium cœnabant, alij intus cum eo, velo tamen interiecto, ita vt Regem intueri non possent, licet ab eo conspicerentur. Quod Athenæus lib. iiii. Dipnosophist. ex Heraclide Cumano latius ita exponit. *ὅτι δὲ τῶν βασιλέων συνδύχων, οἱ μὲν ἔξω δύνουσι, οἱ δὲ ὄρουσιν ἐξέσι παντὶ τῶν βασιλευμένων, οἱ δὲ εἴσω μὲν βασιλέως. καὶ ἔπει δὲ ἐξω συνδύχουσι αὐτοῦ, ἀλλ' ἐστὶν οἰκῆματα δύο καὶ τῶν ἀλλήλων, ἐν ᾧ ὁ βασιλεὺς τὸ ἀείρων ποίεσται, καὶ ἐν ᾧ οἱ συνδύχουσι. καὶ ὁ βασιλεὺς ἐκαίνοις ὀρεῖται τῶν ἀειρομένων, ὅτι τῆς δύσεως. ἐκαίνοι οἱ αὐτῶν ἔχουσι ὄρουσιν. ἐπίσσει μὲν τῶν ἐπειδὴ εὐορτή, ἐν οἰκῆματι αἰπυρῆς δύνουσι, ἐν ᾧ καὶ ὁ βασιλεὺς, ἐν τῶν μεγάλων οἴκῳ, ὅταν δὲ βασιλεὺς κῆτον ποίεσται (ποίσει δὲ πολλὰς) συμπόται αὐτοῦ εἰσὶν ὡς μέλιτα δάδουκα. καὶ ὅταν δύνουσι, ὅς τε βασιλεὺς αὐτὸς καὶ τῶν αὐτῶν, καὶ οἱ συνδύχουσι, καλεῖται τῶν συμπόταις τῶν πρὸς τῶν θυπέων. ἔ*

ὅταν συνέλθωσιν, συμπίνονται αὐτῶν, ἢ τὸν αὐτὸν οἶνον κερκείνοι· καὶ οἱ μὲν χερμαὶ κερτήμφοι, ὃ εἶ ὅπι κλήνης χρυσόποδος κατακείμφοι, καὶ ἄλλοι μεθύοντες ἀσπύρονται. Conuiuuarum autē, qui regalibus epulis accipiebantur, modum & numerum definitum fuisse, Athenæus lib. IIII. indicat. Regum enim mensis, ad summum, duodecimi conuiuas accubuisse scribit. Ordinem verò accubationis epularis eorum, quos Cyrus ad prandium vocabat, Xenophō lib. VIII. περιδ. describit his verbis: ἄρ' δὲ ἦλθον οἱ κληθέντες ὅπι τὸ δείπνον, ἔχ', ὅπου ἔτυχεν, εἰσίστην ἐκαστὸν, ἀλλ' ὃν μάλιστα ἐπήμα, καθ' ἑκάστου πλὴν ἀεισεραὶ χερμαί, ὡς ἐπέπεθε λαβύτοπρας (ἄντης ἕσσης, ἢ τῆς δέξιας, τὸν δὲ δευτερον καθ' ἑκάστου πλὴν δέξιας, τὸν δὲ περὶ πλὴν, καθ' ἑκάστου πλὴν ἀεισεραί, τὸν δὲ περὶ πλὴν δέξιας, ἢ ἢ πλὴν ὡσιν, ὡσάντως &c. ubi obseruandum est, infra Cyrum, sinistrorsum, accubuisse eos, quorum ille fidem spectatam habebat: supra verò eum, dextrorsum, eos quibus minus fidebat: illamque sedem, hac honoratiorem habitam: propterea quod eius qui lateri nostro hæret, insidijs, læua corporis nostri pars; magis pateat, expositaque sit quàm dextra. Qua ratione, hodièque apud plerasque Orientis gentes, siue in incessu, siue in confessu, honoratior ille locus existimatur, qui sinistra alterius subest, læuamque eius latus premit: idè quòd ensis, qui læua accingitur, capulo imminet.

Verum ab huiusmodi epulis, præcipuum earum condimentum, libertas, aberat. Capite siquidem demisso, & oculis in terram deiectis, conuiuam cibum capere oportuisse, ne quis Eunuchorum, in aliquam ex pellicibus Regijs, oculos conijcientem eum animaduerneret, Lucian. in lib. de mercede conduct. significat his verbis. δεῖ δὲ αὐτὸν ὡς καθ' ἐν τῆς

Γρῆκοις

Γρῆκοις δείπνοις, κράτω νδοντα κατακείδεται, δεδιότα μή τις δουροχός σε ἴδῃ, καθ' ἑκάστου πλὴν ἑστὸν παλλακίδων. Insolentius vero se Parthorum Reges erga conuiuas suos gerebant. Nam, vt Athenæus lib. XIII. ex Possidonio refert, si quem ex amicis Rex Parthorum ad cœnam vocabat, eum mensa non dignabatur: verum humi prostratus, Rege in sublimi, & edito lecto accumbente, id demum quod ab ipso proiciebatur, canis instar excipiens, comedebat: ac læpe leui de causa, è triclinio cœnaculove abductus, virgis lorisque caesus, & cruore scædatus, illum à quo caesus erat, tanquam accepto beneficio, procumbens venerabatur. Ibidemque, Regem Parthorum, seorsim ab alijs, altioreque supra ceteros lecto, accubuisse, & ei soli, ceu terrestri Deo, mensam peregrinis cibus refertam appositam, scribit. Ad Regiam utique mensam adhibitis, necesse fuisse dolori frænos imponere, nec patienter modo, sed & libenter, iniurias ferre, Harpagi, & Praxaspis exemplis, Seneca lib. III. de Ira, cap. XIII. docet.

Quandoque vero Reges, amicis, aut his quos honore prosequerantur, partes de cæna mittebāt: quod iam inde à Cyri temporibus & eius instituto, in usum venisse, Xenophō lib. VIII. περιδ. Κύρ. notat. Postquam enim eadem cœuiuis apposita, quæ Cyro, ijdemque vesci solitum eum dixit, subiicit, ἴσα δὲ καθ' ἑκάστου πλὴν, καθ' ἑκάστου πλὴν, πλὴν οἷς αὐτὸς καὶ οἱ συνδῆκτοι χερμαί, διέδιδου οἷς αἰεὶ βυλοῖο τῆς φίλων μνημῶν ἐν δεινυαδαι ἢ φιλοφροσύνῃ. διέπεμπε δὲ καὶ τούτοις οἷς ἀγαθῶν, ἢ ἐν φιλίας, ἢ ἐν γεραιίας, ἢ ἐν ἀλλας ἡσὶ καθ' ἑκάστου. Atque hunc morem à Cyro institutum ad sua vsque tempora seruatum, ibidem ait, vt quos ex amicis demerent

vellent, eis partes de prandio mitterent: summō-
que in honore habitos eos, ad quos, in conspectu
populi, fercula de mensa Regis deferrentur. & τὰ
Timagoræ Atheniensis, qui Artaxerxē adorauerat,
τῆς ᾧ ἀρξεν τὴν βασιλείαν, ἀπὸ τῆς τραπέζης ἀπὸ τῆς με-
να, Athenæ. lib. ii. narrat: Sic & Nabugodonozorus
Babyloniorū Rex, quattuor adolescētibus Iudæis,
quos sub Eunuchi custodia educabat, ἐχορήγη, vt
Iosephus lib. x. Anquit. cap. xi. scribit, τὰ ἀπὸ τῆς
τραπέζης αὐτῶν εἰς διαίταν, καὶ ἀπὸ τῶν δειπνῶν καὶ τῶν με-
νων ἐπέμπε. Ex hoc more, Arsaca Regina Persarum,
conuiuio Persarum primores excipiens, vt est
apud Heliodor. lib. vii. μοίρας, καὶ τὸ εἰωθὸς, τῆς ἐδεσμά-
των, τοῖς παρὶ τὸν βασιλέα ἀπέπελεν.

Cænas vtique Regibus appostas eiusmodi, vt
magnæ reliquiæ fierent, Athenæus lib. i. i. i. au-
ctor est. Indèque ad stipatores, satellites, & cor-
poris eustodes, epulæ deferebantur: qui eas inter
se partiri, & æquas in partes tribuere, solebant.
Atque adeo vel ipsorum canum prandium, in Re-
gia mensa apponebatur, vt non homines modo
quorum opera Rex utebatur, mensæ ipsius partici-
pantes fierent: verum ipsa quoque domestica ani-
malia eius vsibus deseruientia inde partem ferrēt.
Quod silentio prætermittendum non censuit Xe-
nophon lib. iii. παρδ. Κύρ. ex quo Plutarchus sum-
psit quæ lib. vii. Problem. cap. iiii. scribit in
hunc modum, Περσῶν βασιλεῖς φαίνονται μόνον φίλοις καὶ ἡγε-
μοῖσι καὶ σωματοφύλακῶν ἀποπέμπειν αἰεὶ μελίδας, ἀλλὰ καὶ τὸ
τῆς δούλων, καὶ τῆς κύνων αἰεὶ δειπνῶν ἐπὶ τῆς ἐκείνων περὶ τῆς
δεσφῆς τραπέζης, ὡς ἀπὸ οἰσὸν ἰσὺ, πάντα οἷς ἐχρῶντο τῶν βασιλέων
ὁμοτραπέζους καὶ ὁμοεσίους..

Sed de his hactenus. Ad coniugia igitur Re-

gum transitum faciamus.

Enimuero stirpis Regiæ propagandæ gratia,
plures Persarum Regibus, iustas vxores ducere li-
cebat: quod & Persarum Regibus in more positū
Cicero lib. v. in Verrem tradit. Atque vt alios ta-
ceam, Darium Hystaspis filium, duas Cyri filias,
Atossam viduam, & Aristonam virginem, præte-
rè Parmyn Cyri neptē, & hoc amplius, Othanis
gnatam, eodem tempore in matrimonio habuisse
Herodot. lib. iii. & vii. refert. Nuptias autem suas
Reges omni apparatus magnificentia celebrabant.
Assuerum quidem, ob Estheris nuptias, ferias po-
pulo Persico extra ordinem indixisse, ex Iosepho
patet. Is enim lib. xi. Antiquit. cap. vi. Διέπεμψε δὲ
αὐτὸς τοῖς ἀρχαῖοις λεγομένοις εἰς πᾶν ἔθνος ἑορτάζειν αὐτοῖς τοῖς
ζάμοις ἀρχαίων. Eademque de causa eum Satta-
pas & optimates Medorum & Persarum, sollempni
epulo, per mensem integrum, excepisse, ibidem
Iosephus refert. At Lxx. interpretes, Esther cap. vii.
non epulum modò per septem duntaxat dies præ-
buisse Artaxerxem: verum præterea, tributorum
remissionem, eius festiuitatis gratia, prouincijs in-
dulsisse, narrant.

Vxorū vero, quas sibi maritali affectione cō-
iungebant, capiti diadema Reges imponebant. Sic
enim Esther cap. ii. scribitur, καὶ ἠεὶ αὐτῆς ὁ βασιλεὺς
ἑσθῆρ, καὶ οὕτως ἔλεγε πᾶσι τοῖς παρδούτοις, καὶ ἐπέθηκεν
αὐτῇ τὸ διάδημα τὸ χρυσεόν. Iosephus quoque lib. xi.
Antiquit. Iud. cap. vi. Αφικαμένης δὲ τῆς ἑσθῆρας περὶ
αὐτὸν, ἠδούκει αὐτὴ καὶ πρὸς τῆς κόρης εἰς ἔραστα, νομήμους αὐτῆς
ἀγεται χρυσεόν. Et mox, Εἰσελθούσης δὲ εἰς τὸ βασιλεῖον, πε-
πέθηκεν αὐτῇ τὸ διάδημα. Sulpit. Seuer. lib. ii. sacr. hi-
stor. Igitur iuncta Regi, breui (vt fit) vi pulchritudinis

totum eius animum facile cepit: adeo ut eam æquatam imperio, insigni Regio, veste purpurea, donaret. Cuiusmodi diadema illa, in sua ad Deum precatone, σημειὸν τῆς ὑπερφανείας μου, ὃ εἶν' ὀπί τῆς κεφαλῆς μου, vocat cap. iiii. lib. cuius histor. Monimam quoque Milesiam in coniugium à Xerxe adscitam, Diademate reuinctam fuisse, Plutarch. in Lucullo refert. Secundum quæ Heliodorus lib. v. i. i. Arsaca reginam, περὶ καὶ θηρόντι ἐφ' ἑλληνοῦ, ἀγροῦ μὲν ἐν χρυσοπείῳ ἐοῦσα φαιδρουνομένη, ὄρμεν τε πολυτελείας, Τιάρεις ἀξιώματι μεγαλαυχουμένη.

Reginas autem supra modum, seu δυνῶς, φιλοκόμοις fuisse, Ælian. lib. xii. Var. Histor. cap. i. scribit. Regali certe cultu ornatas, indicio est, quod Diodor. Sicul. de Alexandri erga Darij vxorem humanitate, loquens, ἐπεὶ ἐθνεῖν, αὐτῇ κόμον βασιλικόν. Reginis vtique regiones certas attribuebāt, ex quarum ređitu mundum sibi pararent. Qua de re Cicero lib. v. in Verré. *Solere aiunt Barbaros Reges Persarum ac Syrorum, plures vxores habere: his autē vxoribus, Ciuitates attribuere, hęc modo: Hęc Ciuitas mulieri Redimiculum præbeat: hęc in Collum: hęc in Crines. Ita Populos habent vniuersos, non solum confcios libidinis suæ, verum etiam administras.* Hoc & Socrates apud Platonem, in dialogo qui Alcibiades inscribitur, confirmat, auditione se id à quodā qui ad Regem Persarum legationis officio functus erat, accepisse memorans. Narrabat enim ille, magnam se fertilemque regionem, vnus prope diei iter patentem, peragrassé, quam incolæ Zonam Regine, nuncuparent. Esse & aliam quam Regine Calpyram: aliáque insuper loca esse & lata & feracia, ad mundum & ornatum Regine sup-

peditandum destinata: quæ ab vnaquaque mundi muliebris specie, appellationem sortita erant. Athenæus lib. i. de Antylla vrbe, quæ non procul abest ab Alexandria, ἢς, αὐτ. τῶς φόροις, οἱ πότι βασιλεῖς Αἰγυπτιοὶ τε καὶ Πέρσαι, τῆς γαμεταῖς ἐδίδσαν εἰς ζῶνας. Reginarum autem caput vnguentis delibutum fuisse, apparet ex cap. iiii. Esther, vbi & σρεπλῶν σερχῶν fit mentio. Eodémque libro, de incestu Esther Regine, hæc l. x. i. Interpretres, cap. v. scripta reliquerunt, παρέλαθε τὰς δύο ἄβρας: ἐ τῇ μὲν μὲν ἐπηρεῖδετο, ὡς βυθουρομένη. ἡ δὲ ἐπέρα, ἐπικολῶσα, κοφίχουσα τὴν ἐνδον αὐτῆς. Iosephus vero lib. xi. Antiquit. cap. vi. κοσμησασμένη ἢ ὡς ἐχρῆν τὴν βασίλισσαν, οὐκ ἔδει δεξιπῆγαις, ὧν ἡ μὲν ἐσθρηνόμην αὐτῆν κοφίχουσα ἐφθεν. ἡ δὲ ἐπικολῶσα, τὸ βαδὶ τῶ ἐνδύματος, ἐ μέρει τῆς γῆς κεραιδύον, ἀκροῖς ἀπὸ τῶς τῶς δακτύλοις, ἢ κει τῶς πὴν βασίλεια.

Iam Reginis, nullos, aliter atque Sparta, custodes adpositos, inualuissèque, vt, citra vllam custodiam, solo metu, in fide retinerentur, formidinéque pœna pudicitiam seruarent, bonos mores colerent: ac proinde nullam vnquam suspiciōnem ortam, ex alio quàm ex Rege susceptos liberos, qui Reginarum partu edebantur, Plato Alcibiade i. significat: cuius verba, vel ea maximè gratia subiecti, quod ab eorum sententia, Lemanorum Latina interpretatio longè aberret. ὃ δὲ Πλάτων. βασίλεις τῶσδε τῶν ὑπερφανῶν, ὥστε οὐδεὶς ἰσχυρῶν ἔχῃ ὡς εἰς ἄλλο βασιλεῖς ἀν' ἑαυτοῦ, ἢ εἰς αὐτῶν. Διὸ ἔφρεται ἡ τῶν βασίλειος γυνή, ἀλλ' ἢ ἰσχυρῶν.

Verum libidini laxas habenas dantes Reges, pellicum turbam, & vt Qu. Curtius loquitur, Greges, Vxoribus quas iustis sibi nuptijs iunxerant, adhibuisse, adiunxissèque, non est igno-

tum: Παλλαίδων enim multitudini sola Regum libido modum faciebat. Cui rei testimonio est quod Artaxerxem ex pellicibus, c. x. v. filios suscepisse, Iustin. lib. x. scribit. Sed & Darij Regiam Pellices ccc. l. implebant, eumque non domi modo, verum etiam militia comitabantur, vt. Q. Curtius lib. i. i. auctor est. Toridemque Pellices Alexandrum securas, idem Curtius lib. vi. & Diodor. Sicul. lib. xv. ii. memorant. Athenæus lib. x. i. i. Parmenionem Damasco in potestatem redacta, litteras ad Alexandrum misisse narrat, quibus significabat se omnibus impedimentis Darij potiturum: inter quæ inuentas pellices Tibicinas trecentas viginti nouem. Surenam etiam qui secundum à Rege Parthorum locum tenebat, secum in expeditionem duxisse Στεροσίας ἀπίνας παλλαίδων, Plutarchus in Crasso narrat.

Pellicarum autem istum, qui *maximè castas*, vt Imp. nostri loquuntur, *exasperat*, Reginas æquo animo ferre & perpeti coactas, Athenæus lib. x. i. i. scribit, tum quòd Rex, velut dominus, omne in Vxorem imperium haberet, eaque in eius manu, mancipioque esset: tum quòd, vt ex Dinone addit, Pellices Reginam colerent, ac venerarentur. Idem lib. x. i. i. ex Heraclide Cumano, tradit, c. c. mulieres Regem Persarum custodijisse: quæ interdum somnum capiebant: totam autem noctem infomnem, accensis lucernis, canendo, & psallendo, traducebant. Eas Rex vt plurimum, per Melophorum aulam admittebat.

Regiæ autem Pellices singulæ separatim recludebantur, vt Iustin. lib. i. scribit. Eius rei ergò, in Regiæ Gynæceo erat, cuius apud Athenæum

lib. i. cap. ii. & vlt. & Philostrat. lib. i. de Apollonij vita, fit mentio: Quo in Gynæceo Pellices à Spadonibus adseruabantur. Et ità, cum Artaxerxes forma præstantissimas virgines conquiri iussisset, & eas Susa deductas in conclauē mulierum, sub custodia Eunuchi Hegæi (qui Gynæceo præfectus, & ἡγεμὼν γυναικῶν ἐπὶ τῆς ἐστῆς erat) abditas, Estheris cap. ii. scribitur: quo Gynæceo eas per x. i. incensum spatium adseruatas, vt interim corpori curado, & comendo, operam darent, refertur. Ac prioribus sex mensibus, vnguentis & oleo myrteo delibutatas, reliquo vero tempore, odoribus quibusdam aspersas, & pigmentis fucatas fuisse ait. Honoris autem expertes pellices non erant. Nam & Pellicæ ad dextram Regis sedisse, eoque familiariter vsæ, narratur Esdræ lib. iii. cap. iiii. Trebellius pollio in Valeriano. *Cepit Regis thesauros: cepit etiam, quas thesauro cariores habent Reges Persici, Concubinas.* Idem Trebellius in Herode, Odenatum post deuictum Regem Persarum, quidquid *Cōcubinarum regalium*, quidquid diuitiarum gemmarumque ceperat, Herodi filio, paterna affectione peruictum, tradidisse refert.

Inter has vtique Pellices, noctium vices, Reges partiebantur, vt patet ex Hestere, lib. i. cap. ii. Et hoc est quod Herodot. lib. iii. ait ἐν ἀελίῳ τῆς γῆς διὰ γυναικῆς φοιτοῦσι τοῖς Πέρσισι. De Alexandri etiam simili luxu, Diodor. Sicul. lib. x. v. i. i. τὰς παλλαίδας ὁμοίως τῶν Δαρείω ἀελίῳ, πὸν μὴ ἀειδμόνων ἕστας ἐν ἡμέραις πληθύνειν καὶ τὴν ὀικαυτὸν ἡμερῶν, καὶ ἀλλὰ δὲ διασπορεύουσιν, ὡς ἀνὰ τὴν ἀπαστὸν ἔθνη καὶ τὴν Ἀσίαν γυναικῶν ὄπιλα ἐρχόμενας. Ἀὐτὰ δὲ ἐκάστης νυκτὸς ἀελίησαν τὴν κλίνην τῆς βασιλείας, ἵνα τὴν ἐκλογὴν αὐτὸς ποιήσῃ τῆς μελλούσης αὐτῶν συζύγου.

pellices plane, quoties Rex venatum exibat, vna cum eo proficiscebantur, vt Athenæus lib. xii. refert. Quineriam expeditionem suscipientem Regem comitabantur: quemadmodum, exemplo Darij, Curtius lib. iii. ostendit. Ioniam autem Regi magno pellices suppeditasse, Maxim. Tyr. Serm. xxxiii. scribit. Atque adeo, ex Ioniam, pellicis instar, lectica operta, Themistocles Susa delatus dicitur. Sed & Plutarch. in Crasso, complures ex Milesia & Ioniam, pellices quasitas tradit.

Liberorum verò, quos ex iustis vxoribus susceperant, educatio & disciplina summæ curæ Regibus erat. Ac proinde, statim atque maior natu Regis filius, quem proxima spes successionis contingebat, in lucem editus erat, non is vili alicui & obscuræ mulierculæ, verum, vt Plato in Alcibiade i. scriptum reliquit, Eunuchis præstâtissimis & optimis committebatur: quibus, præter educationis onus, hoc etiam mandabatur, vt eius membra componerent, dirigerentque: denique operam darent, omnique ratione prouiderent, quò puer quàm pulcherrimus euaderet. Atque in magno pretio erant, quibus id negotij dabatur. Cum vero Puer septimum ætatis annum attigisset, equitare discebat: eique Equestris disciplinæ periti magistri adhibebantur. Venatu quoque exerceri incipiebat. Anno autem decimo quarto, in disciplinam tradebatur ijs, quos Regios pedagogos appellabant. Erant hi viri selecti quatuor, ex his qui sapientissimi, iustissimi, temperantissimi, & fortissimi, apud Persas haberentur. Quorū primus, prudentia insignis, Magiam docebat Zoroastri Horomazj filij, quæ in deorum cultu ver-

sabatur: Tradebat & ille regia instituta. Alter iustitia commendatus, puerum instituebat veritatem toto vitæ curriculo amplexari. Tertius temperantia præstans, docebat, domitas habere libidines, voluptatemque corporis (quam *omnium malorum matrem*, Cicero lib. i. de Legib. vocat: quaque nullam *capitaliorem* esse pestem, idem lib. de Senectute tradit) aspernari. Quartus, fortitudine præluens, in eo laborabat, vt puerum impavidum, intrepidumque redderet, nec metu frangeretur, vt debilitaretur. Ex quo Platonis loco, Magiæ dignitatem adferere conatur Apuleius Apolog. i. Etenim, post ipsa Platonis verba relata, subiicit: *Audius ne Magiam qui eam temerè accusatis, artem esse dijs immortalibus acceptam, colendi eos ac venerandi pergnaram, piam scilicet & diuini scientem, iam inde à Zoroastre & Oromazo auctoribus suis nobilem, cælium anistitem. quippe inter prima regalia docetur. nec vlli temerè inter Persas concessum est, Magum esse, haud magis quàm regnare.* De illis verò Regijs Pedagogis, hæc Clemes Alexandrin. lib. i. Pedagog. cap. vi. scribit. Οὐκ ἔλαθον ἡμεῖς οἱ παρὰ παρσας καὶ λου-
μφοὶ Γαυδαχαροὶ, οἱ πῆλαρας τὸν ἀειπνίδειν ἐκλήροντες ἐκ-
παύτων παρσῶν, τοῖς παρσῶν αὐτῶν ἐφίτων παισίν. Sed & à mulieribus, atque Eunuchis, Regum liberos educatos fuisse, Plato lib. iii. de Legib. scribit.

Verùm vt ad Regiū cotidianæ vitæ consuetudinem accedā, illud apud Persas nunquam satis laudatum institutū viguit, quod, vt apud Homerum ad Agamemnonem à somno excitandum missum infomnium, his eum verbis acuit, οὐ γὰρ παννύχρον ὄδιν βυλιφόρον ἀνδρα, ὠλοσὶ τ' ὄππτελέφαται, ἡ πῶσα μέμνηες sic Persarum Reges ab vno de cubicularijs suis

mane cottidiè excitari consueuerant, vt ad regni procuracionem ipsis à Deo concreditam, suscipiendam, è lecto surgerent, quemadmodum Plutarch. in lib. *περὲς ἡγήμονα ἀπαθ.* refert his verbis, Ὁ μὲν γὰρ ἀφροσὼν βασιλεὺς, ἐνα ἡμέρῃ κατεκλινασθῶν εἶχε παρῶς τὸ ποταμὸν, ὡς ἐώθεν εἰσόντα λέγειν παρῶς αὐτῶν, Αἰάσαι ὦ βασιλεὺς. Ἐφροὶ τίς παραγμάτων ὦν σε φρονήζειν ὁ Μεσοποταμίας δὴς ἠδέλησε. Quineriam ex quo Athenienses incendio Sardes deleuerūt, vni ex ministris imperasse Xerxem, vt prandio apposito, ter ei inlamarer, *Δέσποτα, μέμνηο ἡμῶν Ἀσσυρίων*, Herodor. lib. ix. auctor est.

Reges planè cottidiè rem diuinam fecisse constat: eiusque rei gratia mille in singulos dies victimas, in his, Boues, Asinos, & Ceruos, cædi consueuisse, Athenæus lib. iiii. refert. Sacra verò facientibus illis, Magi adstabant: idque ex Cyri instituto. Is enim, vt Xenoph. lib. viii. *παθ.* narrat, populo planum facere studens, res diuinas sibi curæ & cordi esse, Magos instituit, ὑμνεῖν τε αἰεὶ, αἶμα τῆς ἡμέρας, τοῖς θεοῖς, ἔθ' ἡμέραν δι' ἐκατὸν ἡμέραν, αἰεὶ οἱ Μάγοι θεοῖς εἰποῖεν: eaque vti à Cyro constituta erant, à successoribus constantissimè seruara subiicit. Strabo quoque lib. xv. apud Persas, Magos *συνεῖναι τοῖς βασιλευσὶ ὑφ' ἡμετέρων* τὰ παρὰ τοῖς θεοῖς tradit. Præsentibus ergo Magis Rex hostias immolabat. Philostrat. lib. i. de vita Apollonij, his verbis, *ἐτυχὲ μὲν θύων παρόντων ἡμῶν Μάγων αὐτῶν. τὰ παρὰ τοῖς θεοῖς ἐκείνοις δρᾶσαι*. Eos etiam Regum consilijs intimos fuisse, significat Dio Chrysostom. Oratio. xlix. illos iniquiens constitutos, *ἐπιθεσάτας τοῖς βασιλεύουσιν, ἔδρῶντας*: quod & Propius lib. i. de bello Persico adstruit.

Persarum autem Reges, priusquam sacra face-

rent, de pietate differuisse, ac verba fecisse, testis est Stobæus, Serm. *xxiii.* ex Selino, his verbis, οἱ Ἰβρωτῶν βασιλεῖς, παρὰ μὲν ἡμῶν θυσιῶν, παρὰ δὲ δυνάστεως ἐλάττωνται. παρὰ τῶν πόνων: παρὰ φροσύνης. πολεμῶν δὲ μάλλοντες, παρὰ ἀνδρείας. Testatam vtiq̄ pietatem suam reliquit Cyrus, eo decreto, quod lib. i. *Esdra*, cap. v. memoratur. Etenim non modo templum Dei Hierosolymis instaurari permisit: verumetiam ex arca sua, & de tributis, quæ ei à regione transfiumen sita pendebantur, sumptus necessarios ad opus absoluendum suppeditari præcepit. Tauros quoque Oues, agnos, & quicquid ad rem diuinam & sacrificia opus esset, præstari, frumentum item, sal, vinum & oleum, in dies dari sacerdotibus iussit: vt sacra Deo immortalī, & pro salute Regis, filiorumque eius, vota facerent. Atque huic decreto idem Cyrus, sanctionem, secundum *Lxx.* interpretum versionem, subiicit huiusmodi. *Καὶ ἀπ' ἐμοῦ ἐπέθη γλώσση, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ὃς ἀγαθὴ τὸ ρῆμα τῶτο, κατεσκευήσεται ἕλκον ἐν τῆς οἰκίας αὐτοῦ: ἔθ' ἡμέραν ποιεῖται ἐπ' αὐτῶν. ἔθ' ὁ ὄμιος αὐτοῦ τὸ ὄνομα ἐκεῖ κατασφραγίσαι πάντα βασιλεῖα, ἔθ' λαὸν, ὃς ἐπιτενεῖ τιτὼ χεῖρας αὐτοῦ ἀγαθῶν, ἔθ' ἀφανίσαι τὸν ὄμιον τῶ θεοῦ ἐκείνον τὸν ἐν Ἰβρασαλήμ. Cui Cyri decreto Darius subscripsit, in hunc modum, *Εγὼ Δαρειὸς ἐθήκη γλώσσῃ: ἐπιθεθῶς ἔσται.**

Quibus autem verbis idem Cyrus, voluntatem suam de hac re populo sibi subdito notam fecerit, eamque per omnes ditioni suæ subiectas regiones promulgauerit, pete lector ex cap. x. *Esdra*: vnde & formulam, qua Edicta, decretaque Regum Persicorum concipi solebant, aliquatenus colligere licet.

Iam Cyri processum è Regia, Xenoph. lib. viii.

παρδ. κωρ. accuratè describit, præfatus, vnam ha-
 iniisse rationem Cyrum, qua maiestatem Regibus
 conciliaret, imperiũmque, cuius tutelam in ma-
 iestate positam, scitè Q. Curtius pronuntiat, au-
 gustius, venerabiliusq; efficeret. Hinc Imperato-
 ris Iuliani, qui Eunuchos, Cocos, Tonfores, pala-
 tio exegit, factum à plerisque hoc nomine impro-
 batum Socrates, lib. iiii. histor. Eccles. cap. i. tradit,
 ἐπιπαρομένη ἢ ἐκ τοῦ βασιλικοῦ πλοῦτου, ὅτι πολλοὶ ἐχθιστοὶ
 κατὰ πληθεῖς, ἀκαταφόροντων ἐπίκει βασιλείαν. id est, vt Cas-
 siodor. lib. vi. histor. Tripart. cap. i. verit, quod
 remoto fastu palatii, contemptibile videretur imperium.
 Persarum ergo Rex, Regia egrediens, vt Deos sa-
 lutarum iret, vel iis sacra faceret, hac pompa pro-
 cedebat (ipsamet enim de ea re Xenophontis ver-
 ba ponam) Σπήχοι, εἰσηκαστα ἔνθεν ἕως ἔνθεν τῆς ὁδοῦ, ὅσων ἕως
 ἐπίσταται ἢ ἀπὸ βασιλείας μέλλει ἢ αὐτῶν, ὧν ἐπιπέ οὐδὲν ἔστιν εἰσε-
 ναίησιν μὴ πεπημυθῶν. μακροφόροι δὲ κατέσκευσαν οἱ ἔσταιον εἰ-
 ζες ἐνοχλοῖν. Quibus verbis declarat, ordines ex
 vtraque viarum, per quas Rex incessurus erat,
 parte positos: intra quos cancellos, nemini præ-
 ter Honoratos ingressus patebat. Mastigophori
 eos qui ordines interrurbarent, summoiebant.
 Pro foribus autem Regiæ, seu palatii, hastati
 erant, & equites ex equis descendebant. Apertis
 verò Regiæ foribus, vt idem Xenophon tra-
 dit, primum quidem ducebantur tauri eximij qua-
 terni, Ioui & alijs Dijs quibus rem diuinã facien-
 dam esse Magi statuebant. Post hos ducebantur
 equi, Soli grata & accepta hostia. postea educe-
 batur currus albis equis iunctus, aureum habens
 iugum, coronis redimitus, Ioui sacer: postea, So-
 lis currus, albis quoque equis vectus, eodemque

modo coronatus vt prior. Educebatur deinde ter-
 tius alius currus, cuius equi puniceũ stratum habe-
 bant: pone currum sequebantur homines, Ignem
 ferentes in foco ingenti. postea exibat Rex, cur-
 ru vectus, rectam habens Tiamam, & amiculũ pur-
 pureum albo distinctũ, & circa crura, braccas pur-
 pureas. Cognati etiã eius, iisdem insignibus erant
 conspicui. Regis autem exerta erant extra mani-
 cas manus. Procedente verò curru, præcedebant
 quatuor millia scutorum. Currum præterea ab
 vtraque parte circumdabãt bis mille hastati. Sub-
 sequebantur & Scepترigeri equis insidentes, cum
 iaculis, circiter trecenti. Equi deinde qui Cyro
 alebantur, aureis frenis ornati adducebantur,
 circiter ducenti. Hos sequebantur ter mille per-
 sæ: postremo loco equites Medi, Armenij, Hyr-
 cani.

Toties autem à me in hisce commentarijs pe-
 titas ex Xenophontis libris, κατὰ παρδ. κωρ. auctori-
 tates, non est quod quis in dubium vocet, hoc ob-
 tentu, quòd eos libros Cicero non ad historiæ fi-
 dem, sed ad effigiem iusti imperij scriptos censue-
 rit. Nam, quòd ad Persicos ritus & mores attinet,
 nihil à vero alienum se comminisci ipsemet pro-
 fitetur: adserens non semel, suis etiamnum tem-
 poribus seruata ea quæ à Cyro instituta prædi-
 cat. Oculati autem testis, & qui tot Persici impe-
 rij regiones peragrasset, quis est qui fidenti eleuare
 ausit? Plane quod is hac in parte tradit, testimo-
 nio quoq; Herodoti & Curtij confirmatur: quo-
 rum verba, quod ad aciei ordinem pertinent, in
 extremum librum reieci. Illud dumtaxat in tran-
 situ notandum moneo, quod de Igne qui Regi

præferbatur, Xenophon perstringit. Erat enim hic facer & æternus ignis de quo Ammia. matcell. lib. 23. *ferunt*, ait, (de Magis loquitur) *etiam si iustum est credi, ignem calidus lapsus, apud se sempiternus ferulis custodiri: cuius portionem exiguam, ut faustam, præisse quondam Asiaticis Regibus dicunt: quem quidem ignem post Regum excessum, extinctum, supra demonstrauimus.*

Sanè Persarum Rex, vix vniquam pedibus incedens, aut de plano, sui copiam populo faciebat: sed vel curru vectus, aut in equo sedens, Regiam egrediebatur: nec aliter conspiciendum se, extra Regiam, præbebat. Idque maiestatis conseruandæ causa, inualuisse verisimile est: cuius recepti moris testis est Athenæus lib. XII. Dipnosophist. qui de Rege Persarum loquens, *ὅτε, ait, εἰς ἐγαίτω αὐλῶν ἦσαν, ἀπέβαινον δὲ τὸ ἄρμα, οἷοτε δὲ ἐπ' ἵπποις, πεζὸς δὲ οὐδέποτε ἐωρεῖτο ἐξω τῶν βασιλείων.* Quinetiam si quando per Melophorum aulam pedibus incedebat, substerni consueuisse *ἡλοπαπίδας Σαρδιανούς* ἐφ' ἃν οὐδείς διῆς ἐπέβαινε ἢ βασιλεὺς, idem Athenæus eodem libro testatur. Equum autem in quem Rex ascendebat, *χρυσόχαλκον* fuisse, Xenophō lib. I. περὶ δ. κῶρ. docet. Plerumque vero in rheda Persarum Reges vehi, atque adeo in ipsis præliis currum inscendere consueuerant. Et ita Darium *triumphantis* magis quàm *dimicantis more*, curru sublimè, prælium cum Alexandro iniisse, Q. Curtius lib. III. & IIII. narrat. Idem lib. V. *Darius, signo ad eundem dato, currum, pristino more, conscendit.* Albis autè equis tractos Regum currus, indicat Seneca lib. III. de Ira cap. XXI. ubi de Cyro, qui Gynden latè fufum amnem, vado transire tentauit, verba fa-

ciēs, *ibi, ait, vnus ex his equis, qui trahere Regium currum albi solebant, abreptus, vehementer commouit Regem.* A Luciano vtiq̄ue in Timone, & in lib. de Mercede conductis; & in Epistolis Saturni, & in Somnio, siue Gallo, *λευκὸν ζεύγος*, in delictiarum argumento ponitur. Ad eam rem Persarū Reges nisæis equis utebantur. Ita Herodot. lib. VII. *Χερχεμ* vectum ait, *ἐφ' ἄρματος ἵππων Νισαίων.* Nisæos autem equos, à regione quadam Mediæ, quæ ingentes equos ferebat. nomen traxisse, Herodot. ibidem tradit. *Εστὶ, ait ille, πεδίον μέγα τῆς μηδικῆς, τῷ ὀνόματι βεῖ Νισαίων. τοῦ δὲ ἄν δὴ ἵπποις πῆς μεγάλοις φερῆ τὸ πεδίον τῆτο.* Quorum equorum præstantiam Dio Chrysostom. Oratio. I. de Regno, & Maximus Tyr. Serm. XXXIII. celebrant. Themistius Oratio V. *ὅτι ὅτι χρυσῶ ἄρματα αὐτῷ παρεπέμπουσιν Νισαίων ἵππων.* Huiusmodi verò equos, albos fuisse, indicat Philostratus lib. I. de vita Apollonij, cum de Rege Persarum loquens, *αἰε, λευκὸν ἢ ἄρα ἵππον, εἶδ' σφόδρα Νισαίων, κατὰ δὴν ἐμμελλε.* Quot autem impedimenta secum, Heliogabali ærate, Reges Persarum iter facientes ducerent, ostendit Lamprid. in Heliogabalo, *sexcenta*, inquit, *vehicula dicitur duxisse, adferens, decem milibus Camelorum Persarum Regem iter facere.* Cum vero Rex Persarum curru descenderet, neque defiliabat, quamuis exigua esset altitudo à terra: neque hominum manibus fulciebatur, sed aurea sella illi semper apponebatur, cui pedes imponens, descendeat. Eius rei ergò, vnus è Regis famulis sellam ferens, currum semper sequebatur, vt auctor est Athenæus lib. XII.

persarum vero Rex, iter vehiculo faciens, temporis fallendi, rædiique vitandi causa, philyrium,

& quo id scinderet, cultellum, manibus tenebat, quemadmodum *Ælianus* lib. XIII. var. histor. cap. XII. tradit. Prorsus enim, neque libri vllius lectioni vacabat, nec cogitationes in res aliquas ferias aut graues impendebat. Qua potissimum de causa, *Persarum Reges*, *Seneca* lib. III. de Ira cap. VII. *Barbaros*, vocare non dubitauit: *quos nulla eruditio, nullus literarum cultus, imbuerat.* Cum autem è *perlide* in *Mediam* migrabat *Rex*, quòd ea *Regio* *scorpijs* infestabatur, triduo antequam itinere se committeret, omnibus eius tractus incolis venationem *scorpiorum* indicebat: & cum qui quamplurimos confecisset, muneribus donabat, vt idè *Ælianus* lib. XV. de *Animalib.* cap. XXVI. refert.

Solebant autem & *Persarum Reges*, veteri instituto, omnes ditionis suæ *provincias* obire, lustrare, peragrare, vt *Xenophon* in *Oeconomico*, & *Aristides*, *Oratione* de *Roma*, tradit. Id quod *Oebari* monitu & hortatu, *Cyrum* instituisse credibile est. Primus enim ille, *Aristide* teste, *Cyrum* longinquam peregrinationem grauatè ferentem monuisse fertur, prorsus illi, nollet velleret, excursions eiusmodi faciendas, siquidem imperio potiri cuperet: in eamque rem vtrius similitudinè vsus, qui inflatus ac turgidus pede facile premeretur coërcereturque: sublatò vero ac remoto pede, mox exurgeret: rursusque calcatus, subsideret.

Ac planè *Plinius* in *Panegyrico* veri principis munus esse ait, *reconciliare amulas ciuitates, tumentesque populos non imperio magis, quàm ratione, cõpescere, intercedere iniquitatibus Magistratuum: infestumque reddere quicquid fieri non oportuerit.* Postremo, ve-

mo, *velocissimi sideris more, omnia inuisere, omnia audire, & vndecunque inuocatum, statim, velut numen, adesse & adsistere.* Ad eas verò *provincias* quas adeundi, & oculis suis inspiciendi facultas non dabatur, & *fidos Legatos*, qui earum statum vice sua explorarent, sibi que renuntiarent, mittebat. Atque vbi, vel per se, vel aliorum relatu, *rectores* *moderatoresque* *provinciarum* perbellè officium suum facere, benè que & ex *provincialiù* utilitate *provincias* regere comperisset, hominumque multitudine affluere vrbes, agros optimè cultos, & arboribus confitos, & vberi fructuù prouentu, copijs abundare, rescisset, illarum *præsides* & *rectores* non minus muneribus quàm laudibus honoribusque auctos, ad alias dignitates promouebat: eis que regendas alias *provincias* mandabat. Qui verò per *foecordiam* & *ignauiam* exhaustam, ac tenuem, incolis que infrequentem *provinciam* reliquisse deprehendebantur, eos, grauitè multatos, potestate eis decreta abdicabat.

Ac planè *Persarum Reges* summopere satagebant, vt *ciuitates* quæ in eorum regno & ditione erant, bene ac beatè habitarentur, propterea quòd, vt *Libanius* lib. II. *Epistolar.* ait, *ταῖς πολλῆς οἰκειῶν κελῶς, βασιλείας ὄντιν ἀσπάλεια.* *Popularium* ergo quietem, & otium, cotàmque disciplinam publicam, non minus quàm rem militarem, & bellicamunia, ad curam & sollicitudinem suam reuocabant: studiumque adhibebant, vt omni remoto metu, agricolæ agris colendis, negotiatores mercaturis faciendis, opifices mechanicis artibus exercendis, liberè vacarent. Eòque modo, *Tributis* in quibus nerui *Reipub.* positi sunt, consule-

bant: prudenter cogitantes, malè & negligentèr cultis agris, aut opificibus ferias agentibus, artiumque suarum exercitio prohibitis, tributa pèdi non posse: καὶ γὰρ, ῥηθὲν Ζε (vt ait in Oeconomico Xenophon) οἱ καλοὶ πλὴν χέρων ἐργαζόμενοι, ἔτε τοὺς φρουροὺς πρὸ φοισιν, ἔτε τοὺς δασμοὺς δύνανται ἀποδιδόναι. Itaq; vt à vi & iniuria facta τεστάq; oppida tuerentur, nec vllā agricolæ, opificesve ignauiæ inertiaq; que suæ causam prætenderent: rationem inuenerunt, qua securitatem subditis præstantes, eorum industriam acuerent: eoque modo, dum agrorum cultura & opificijs singulorum animi intenti essent, cum frugibus, tum etiam & alijs, quæ ad victum cultumque corporis necessaria erant, regio quæque abundaret. Hoc consilio & hac mente, quorundam Magistratuum fidei vrbes, & regiones committebant, alijs arcium custodiam cum præsidijs credebant, &, vt Xenophon in Oeconomico ait, alios constituiebant ἄρχοντας ἢ καποικιωτῶν τε, καὶ ἐργαστῶν, simulque, ἢ ἐργων ὀπισημύμοις: alios verò, ἄρχοντας ἢ ἀπὸ στρατιῶν φρουρῶν, quos & φρουραρχοὺς appellat. Illorum muneri incumbēbat, δασμοὺς ἐκ ἢ καποικιωτῶν καὶ ἐργαστῶν ἐκλέγειν. Et siquidem mandatum sibi munus Phrurarchus, seu Arcis custos, non obiret, nec ab vrbs & regionis incolis vim iniuriæque propulset, eius nomen apud Principem deferebat: ac socordia incuriaque reum postulabat, quòd opus facere, & artes suas exercere, ἀφουλάξαιαν incolæ non possent. Contrà, si Arcis præfecto securitatem & pacem ita conciliante, vt qualibet opera tuto exerceri possent, Præfectus vrbis nihilominus ὀλιγάθρωπὸν τε καὶ ἄρχὸν πλὴν χέρων haberet, ignauumque desiderare populum patere-

tur, eum, quasi impositam sibi à Rege personam, non ex fide, nec ex vtilitate publica sustineret, reum Phrurarchus agebat. Atque ita alter alterum, si in officio malè negligentèr versaretur, obseruabat.

Iam verò Persarum Reges ius dicere consueuissè Ioseph. lib. xi. Antiq. Iud. cap. iiii. ostendit, Ipsam quoque Semiramidem cum Regio capitis insigni, è folio, iura reddidissè, Plutarch. ἐν Ερωτικ. declarat. Loci autem in quo Persarum Reges ius dicebāt, admirabilem ornatū Philostrat. lib. i. de vita Apollonij, ita describit, φασὶ δὲ ἀρδρῶνι ὄνυχον, τὸν φασὶ ὃ ἀρδρῶνι ὄνυχον ἦν τὸν ἄροφον, ἐνδολε ἀνιχθῆαι χρομα, οὐρανὸν ἰανὶ εἰκασιμένον, Ἐπφεισὶν ἂν αὐτὸν κατηρέφθαι λίθῳ, κωνωπάτη δὲ ἡ λίθος, καὶ οὐρανὸν ἰδεῖν. θεῶν τε ἀγάλματα, οὐ νομίζον ἰδρυνταίω. καὶ χρυσῶ φαίνεται, καὶ δακτύλῳ ἀξέρος. δικάζῃ μὲν δὴ ὁ βασιλεὺς ἐπέσθαι. χρυσῶ δὲ ἰνυξὲς ἀποκρέμαται τῷ ἄροφον πέτραρες, πλὴν ἀδραστῶν αὐτῶν παρεγλυφῶσαι, καὶ τὸ μὴ ἰσθὶ τοῦ ἀρδρῶνι αἰρεσθαι. τούτους οἱ μᾶζοι αὐτῶν φασὶν ἄρμῶσθεσται, φοιτῶντες ἐς τὰ βασίλειά. καλοδοσι δὲ αὐτῶν θεῶν γλώσσας.

De capitalibus verò causis, ipsos etiam Reges Persarum, cognoscere statuerèque solitos, constat: & quod in principe exigebat Claudianus, vt esset piger ad pœnas, ad præmia velox, hoc mihi Persarum Reges præstitissè videntur. Etenim recta secum reputantes via, nullam vnquam de morte hominis cunctationem, longam censeri, propèque esse vt lubenter condemnent qui citò: meminem vnquã properè festinantèrve damnabant: nec inauditū quemquam, aut indicta causa, ad supplicium duci iubebant. Quamobrem vel grauissimorum facinorum & criminū reos, carcere per aliquod temporis spatium contineri, ac de criminibus obie-

ctis interrogari curabant. Et ita, mora aliqua interposita, plerumque etiam quaestione habita, de capite sententiam ferebant. Quod Epiphanius lib. II. cap. de Manichæis ostendit, de Mane loquens in hunc modum. *πρωτάματι βασιλικῶ ἐμὲ ἀλλεπαίεις τὸ δεσποτέιον. οὐ γὰρ θύξυς οἱ ἦν Πρῶτων βασιλεῖς, παρὶ Ζηροειας, καὶ ἦν παρὶ μέγιστος ἀπίστας, ἦν ἀπὸ πημάτων δρώντων, εἰσφέρουσιν: διὰ ἀποστοτέρων ἕνα ἑθνοῦσι θανατικὴν ψῆφον, μεταβασιάνων πρὸς ἐπιπειλαμύρους ἐξελήθει.*

Ac nec ob vnum aliquod admissum, in reos, nocentēve facinoris cōiuctos, animaduerti moris erat: sed ita demum, si comparatis eorum inter se, bene, vel malē, factis; mala prauallere præponderarēque liqueret. Quod ius Persarum moribus aut legibus comparatum fuisse, Aristides Orat. de paraphtegmate, in extremo, scribit. Et certe, inter reliqua Persarum instituta, hoc Herodotus laudat vel maximē, τὸ μὴ μῆτις ἀπίστας εἶνεκα, μήτε αὐτὸν τὸν βασιλέα μηδὲνα φρονδίζην, μήτε ἦν δόξαν Πρῶτων μηδὲνα ἦν αὐτοῦ οικετέων, ὅτι μᾶ ἀπίη ἀνήκεσον παῖδος ἔρδην, διὰ λογισμῶν, καὶ δολοῖα πλέα τε καὶ μέγιστον ἀδικήματα εἶναι ἦν ἕπουργημάτων, οὕτω δὲ θυμῶ κρατῖ. Ergo si quem in periculum capitis, famæ, existimationis, adduci, eoque nomine in iudicium vocari contingeret: totius ante actæ vitæ ratio habebatur: & in iudicando, non minus ea quæ præclare ac fortiter gesserat, quàm ea quæ commisisse arguebatur crimina, perpendebantur, numerabantur, ponderabantur: & vtriusque in libræ examine positus, vtram in partem sanx propenderet, ac vergeret, spectabatur. Et quidem, si rei in Rempub. merita, delictorū numero ac pondere superiora essent, Absolutio: sin fecus, Condemnatio sequebatur. Atque hoc

modo, publicæ, domesticæ quæ quaestiones exercebantur: parique causæ cognitione adhibita, à Regibus & Magistratibus, & à patribus intra priuatos parietes, iudicia reddebantur.

At semel latam de capite sententiam, ne Regi quidem reuocare retractarēque licuisse, argumento est, quod Diodor. lib. XIII. de Dario refert, qui cū Charidemum duci ad mortem iuffisset, ὠδύς, αἶτ, μετενόησε, καὶ κατεμήματο ἑαυτὸν, ὡς τὰ μέγιστα ἠμδρτικώτα: ἀλλ' οὐ γὰρ ἔω δυνάτων τὸ γαργῶς ἐξελήθει βασιλικῆς ἐξουσίας ἀρχήντων κατασιβίδοσιν. Cū verò, in aliquos lege agi, capitēque animaduerti iubebat Rex, hi zona prehenfi, lictoribus, apparitoribusque tradi solebant, à quibus protinus ad supplicium rapiabantur. Testis Xenophon lib. I. *Ἀναβάσ. Μετὰ ταῦτα κελδῶντος Κύρου ἤελθοντο τῆς ζώνης τὸν Ορόντιον, ὅτι θανάτω, ἀπαντες ἀσιασάντες καὶ οἱ συγγενεῖς, εἶτα δὲ ἐξήχον αὐτὸν οἰς παροστὰχθην.* Apertius Diodor. lib. XI. *ὁ μὲν Δαρεῖος, ἐπιπλασθῆντος τῆς τῶ χαλδῆμου ζώνης, καὶ τὸν ἦν Πρῶτων νόμον, παρὲδω πῖς ὑπερέτας, καὶ παροστὰξεν ἀποκτείνεσθαι.* Eius etiam in quem Rex ira accensus, incandesceret, caput obnubi solitum, & ira è Regis conspectu subductum, Hebræi interpretes ad cap. V. II. Esther notant.

Enimuerò ad moratoriam illam Regum in capitalibus iudicijs cunctationem, plerumque etiam humanitas accedebat. Ammianus Marcellin. lib. XX. inter cetera Valentiniani vitia, hoc vel præcipuè notat, quòd ita erat effusior ad nocendum, vt nullum aliquando damnatorum capitis, eriperet morte: cū multa imitari debuisset peregrina atque interna exempla. *Humanitatis, & Pietatis: quas sapientes, consanguineas virtutes esse defini-*

niunt: quod Artaxerxis proposito exemplo firmat in hunc modum. *Artaxerxes Persarum ille Rex potentissimus, quem Macrochira membri vnus longitudo cōmemorauit, suppliciorum varietates, quas semper natio exercuit cruda, lenitate genuina castigans, Tiaras, ad vicem capitum quibusdam noxijs amputabat: et ne secareret aures, more Regio, pro delictis, ex galerus fila pendentia præcidebat: quæ temperantia morum ita tolerabilem eum fecit et verecundum, vt adnitentibus cunctis multos et mirabiles actus impleret, Græcis scriptoribus celebratos.* Quod breuiter Plutarchus in Apophthegmat. pestrixnit, his verbis. *Ἀρταξέρξης ὁ Ξέρξης, ὁ Μακρόχρη προσαρροβυτής, διὰ τὸ πῦρ ἑτέρων χρεῖ μακροτέρων ἔχει, πρὸς τοὺς αἰμολογίους ἔβη ἡγεμονικόν, ἡμμελίαν ἔπαξεν, αὐτὴ τὸ πῶμα μαστιγῶν, μαστιγῶν δὲ συμμῶν ἀποδυσμύριαν τῶν ἡμμελῶν, καὶ αὐτὴ τὸ πῦρ κεφαλῶν ἀποπλίθει, πῦρ Τίανων ἀποτμήριων.*

Ceterū erant apud Persas selecti Iudices, βασιλεὺς seu βασιλῆες Δικασταὶ vocati, qui ex cōsultissimis iuris Persarum legebātur: quorum erat perpetuus magistratus, nec nisi in demortui locum alius sufficiebatur. Hi ius, postulatibus reddebant, leges patrias interpretabantur, & ad eorum collegium controersia omnes referebantur: quemadmodū Herodot. lib. iiii. memorat, ea parte qua Cambysem de iure conubij cum sorore, huiusmodi Iudices consuluisse scribit. De rebus autem controersisq̄ue omnibus Iudices hosce adiri Cyrus constituit, vt lib. viii. κέρ. πινδ. Xenophon narrat. Plutarchus etiam in Artaxerxe, eum quæstionem de Darij coniuratione, his Iudicibus regijs mandasse prodidit, & ab his illum capite damnatum. Atque in hoc Iudicum collegium ab Artaxerxe adscitum

coopratūmq̄ue Rhacocem Medū, quod aduersus filium tristem & acerbam summa cum seueritate sententiam dixisset, *Ælianus lib. i. Var. histor. cap. xxxiiii.* refert, ex quo & illud colligitur, eos prouincias obijisse: quin etiam, Regem, quaquā iter faceret, comitari solitos, indicio est, quod Herodot. lib. iiii. refert, in Cambyfis aduersus Ægyptios expeditione, huiusmodi regionum Iudicum decreto, morti addictos denos ex primoribus Ægyptijs, pro singulis Persis, qui à Memphitanis cæsi fuerant.

Curabant autem Reges, vt quàm integerrimè ius à Regijs istis Iudicibus diceretur. Quamobrem cum ex eorum collegio vnus, nomine Sisamnes, ob rem iudicandam pecuniam cepisse conuictus esset, Cambyfes ex corpore eius detractam pellem fellæ intendit, in eaque filium eius iudicaturum confidere iussit. Qua atroci & noua pœna, ne quis postea Iudex corrūpi posset, prouidit, quemadmodum Herodot. lib. v. & Valerius Max. lib. vi. cap. iiii. scribunt. Ammianus Marcellin. lib. xxiiii. attingit, his verbis. *Nam quod supersedere corio damnati ob iniquitatem iudicis, Iudex alius cogebatur, aut finxit verustas, aut olim recepta consuetudo cessauit.* Eadem certè de causa, & Darius, Sandocem nummarium iudicem, hoc iudicandi munere in comitatu suo fungentem, in crucem agi iussit quod pecunia corruptus malè iudicasset, quemadmodum Herodot. lib. vii. scribit, *πὺν δὲ πρὸς τὸν πῦρ βασιλεὺς Δαρείος, ἐπ' αὐτῷ πινδὲ λαβῶν, ἀφ' ἐστρωρῶσε, ἐόντι ἔβη βασιλῆων δικαστῶν. ὅτι ὁ Σανδῶνης ἐπὶ χρημασὶ ἀδικῶν δίκην ἐδίκησε.* Apud Persas etiam Septemuiros fuisse, prudentes patrij iuris, legūmq̄ue interpretes, Ioseph. lib. xii. Antiquit. Iudaic. cap. vi. testa-

tur, eos τις ἐπὶ τῶν Περσῶν, οἱ τῶν νόμων ἄρχησιον ἐχουσι παρ' αὐτῶν, vocans: quos Artaxerxem de coniugis suæ contumacia consuluisse, ibidem scribit. Eos Zonaras, Tomo. I. ἐπὶ τῶν Περσῶν συμβούλοις vocat. Et de consilij huius sententia, Esdræ missum ad Iudæam inspiciendam, narrat Artaxerxis epistola, quæ Esdræ cap. vii. extat, in hæc verba. Ἀπὸ τοῦ ἑσθραίου τοῦ βασιλέως, εἰς τῶν ἐπὶ τῶν συμβούλων ἀπεσταλῆν ὅτι σὺ ἐλάτῃς ἐπὶ τῶν Ἰουδαίων. Ad quem locum Nicol. de Lyra, in libro, ait, Esther legitur, moris fuisse Persarū Regibus, ut in cunctis agendis vel discernendis, septem consiliariorū consilio virentur. Verūm ille locus in septuaginta interpretum versione desideratur. At in veteri Latina Bibliorum interpretatione, quæ ad Hebræorum exemplaria facta est, habetur, in hæc verba, Vnde iratus Rex & nimio furore succensus, interrogavit Sapientes, qui ex more Regio ei semper aderant, & illorum faciebat consilio, scientium leges ac iura maiorum. Erant autem primi & proximi, Cithena, & Cethar, & Admatha, & Tharhis, & Mares, & Marsana, & M amucha, septem duces Persarum, atque Medorum: qui videbant faciem Regis: & primi post eum residere soliti erāt.

Atque ut peccatis supplicia, apud Persas, ita, rectè factis, præmia, honoresque extabant. Etenim eos qui sub se agebāt, non pœnarum modò metu: sed præmiortum quoque exhortatione, bonos efficere cupiētes, omnes qui fortiter quid ac præclare gesserāt, aut de Repub. bene meriti erant, largire prolixèq; remunerabantur. Cui rei testimonio est quod de Zopyro Herodot. lib. vii. refert. Sapienter nimirum illi (quæ & Solonis sententia fuit, quemadmodum Cicero Epist. xv. ad Brutum scribit) censebant, Rempubicam duabus rebus con-

tineri, Præmio & Pœna: Honore & Præmijs virtutem atq; industriam ali: generosos quosq; animos, ad labores strenuè capeffendos, ad pericula pro patria adeunda, præmijs, honoribus, & gloria accendi. quis enim, ait ille, virtutem amplectitur ipsam, Præmia sit tollas? & ita, Mascani Xerxis Prætori, & Dorisci præfecto, annua dona ac munera, à Xerxe, & eius filio Artaxerxe, missa, quòd cum ceteri Prætores Thræcia & Hellefpono viribus Græcorum pulsi essent, solus hic sede moueri, & deijci non potuerat, Herodot. lib. vii. refert.

Omnia fanè in Rempub. merita, ac fortiter gesta, plurimùm, apud Persas, ad honorum incrementa valuisse, Herodotus, lib. iii. demonstrat his verbis. καί τινες γὰρ ἐν τοῖσι Περσῶσι, αἱ ἀγαθουργίαι, ἐς τὸ πλεῖστον μεγάλους τιμῶνται. Magnòque adeo, apud Reges Persarum, viros egregios, in pretio habitos constat. Vnde Hyndanes Xerxis Prætor, Asianæque maritimæ oræ Præfes, Spartanorum legatos Xerxi conciliare studens, hæc eis apud eundem Herodot. lib. v. i. i. proponit, ὅτι περὶ τῶν αἰσθητικῶν βασιλευσὶ ἀνδραῖς ἀγαθοῖς τιμῶν ἐς ἐμὲ τε καὶ τῶν ἐμῶν πραγμάτων ἀποκρίνοντες, οὗτοι δὴ καὶ ὑμεῖς, εἰ δόητε ὑμῶν αὐτοῖς βασιλευσὶ (δεδόξασθε γὰρ πρὸς αὐτὸ ἀνδρες εἶναι ἀγαθοῖς) ἔχαστος αὐτῶν ἐμῶν ἀρχῶν τῆς Ἑλλάδος, δόντος βασιλῆος.

Nec virilem modò, verūm etiam muliebrem virtutem remunerabantur. Matronarum certè, (quarum opera, ut Justin. lib. i. refert, in prælio contra Altyagem acies à fuga constitèrat) honoridatum, legèque à Cyro lata cautum, ut quotiescūque Rex peregrè rediens, vel alicunde adueniens, Persopolim ingrederetur, singulæ matronæ aureū ab ipso ferrent, scriptum reliquit Plutarch. in lib.

cui Titulus est, Γωαρχὸν ἀρέται. Cuius largitionis euitandæ gratia; rarius eam regionem Principes aliquot adijisse; Ochum verò qui ob avaritiam & sordes malè audijt, eius ingressu abstinuisse; legimus. Contrà, Alexander Persidem ingressus, mulieribus sollempnia munera perfoluit, insuperque alterum tantum prægnantibus largitus est, vt idè Plutarch. in Alexandro narrat, inquiring, ἔδωκε τὸ νόμισμα τῆς γωαρχίης, ὡς ἄν εἰώθησαν οἱ βασιλεῖς, ὁσάντις εἰς Γέρας ἀφίκονται, δίδωται χρυσῶν ἑκάστη. Et hoc est, quod Xenophon lib. viii. de Cyri in Persidem profectioe loquens, Ἐδωκε, ait, καὶ ἄρξαι Γέρας καὶ Γῆσιν, ὅσα ἄν χὲν γυνὴ εἰδῶσιν, ὅσα ἄν ἀφίκηται βασιλεὺς εἰς Γέρας.

Sed nec patribus ob πολυτελείαν præmia, apud Persas deerant. Nam cum ad sobolem procreandam replendaque liberis ciuitates, maximè esse necessarium ducerent, proletarios munerarier: præmia quotannis publicè his qui liberorum numero familias auxissent, eoque modo, hominum adiectione, imperiū ampliassent, proponere consueuissè Reges, Strabo lib. xv. auctor est, his verbis πῶτάσιν δὲ καὶ οἱ βασιλεῖς ἄλλα πολυτελείας, κατ' ἔπος.

Præcipuè verò gratos se, ac memores, Reges præstabant ijs qui bene de ijs meriti erant, quos, O R O S A N G A S, patria lingua, appellatos, Herodotus lib. viii. tradit. Etenim ne meriti cuiusquam memoria intercideret, solebant O R O S A N G A R V M. nomina in Commentarios referri: quibus Phylarchum adscriptum, multisque agrorum iugeribus donatum, Herodot. eod. lib. narrat. Mardochæo quoque, qui Eunuchorū coniurationem detexerat, nulla illico præmia Artaxerxes perfol-

uit: tantum, αὐτὸ τὸ ὄνομα, vt Ioseph. lib. xi. Antiquit. cap. vi. refert, ὅτις τῶν ὑπομνημάτων συγγραφοῦντος ἐπέδωκε σημειώσασθαι, vel, vt Lxx. Interpretes, Esther cap. i. i. aiunt, Ἐπέταξεν κραταχρῆσαι εἰς μνημόσινον ἐν τῇ βασιλικῇ βιβλιοθηκῇ, κατ' ἰσχύος μάρτυρα εἶναι ἐκ κομίας. Proinde magna libertate & fiducia Syloson Samius, Susa ascendens, etsi nullum in aula notorem haberet, ad Regem Darium adijt, & in vestibulo Regiæ, vt Herodot. lib. iii. narrat, constitit, καὶ ἔστη, vt ille ait, Δαρεῖος Εὐδρότης ἔβη: quod ei antequam ad regni fastigium euectus esset, amiculum dono dederat. Alianus quoque lib. xii. Var. histor. cap. xl. refert, Xerxem, in loco quodam deserto sitibundum, antequam venissent eius comæatus, proclamari iussisse in castris, vt si quis aquam Chospiam haberet, eam Regi bibendam daret, inuentum quendam qui pauxillum, idque turbidum, haberet: quod ille Regi porrexit: qui auidè bibit, καὶ Εὐδρότιον τὸν δόντα ὀνόμισεν, ὅτι αὐτὸν ἔπεισε τῇ δόξῃ, εἰ μὴ ἐκεῖνο ἀπρέθη. Thebanos quod Xerxi auxilia aduersus Græcos misissent, Diodor. lib. xvii. scribit, μόνους ἦν ἑλλήνων ὡς Εὐδρότας ἡμάδαται ἄρξαι τοῖς βασιλεῦσι ἦν Γῆσων: καὶ ἦν βασιλέως τοῖς παρεσβδουσι ἦν θεβαίων ἡδεσται ἄρνοις. Democedi Crotoniati medico, cuius opera, ex ancipiti morbo conualuerat, quam gratiam Darius rettulerit, Herodotus lib. iii. narrat. Vinculis enim quibus ab Oroote Satrapa, oneratus fuerat, liberatum, duobus aurearum compedum paribus donauit: deinde ad suas coniuges deduci eum iussit per Eunuchos, qui sanitati redditum, eius beneficio, Regem, nuntiantes, his verbis vsi sunt: ὡς βασιλεὺς εἶπεν εἴναι, ὅς τινος ψυχῶν οἱ ἀπέδωκε: cuius officij remunerandi causa, vt ille subiicit, ὑποτύπησεν

αὐτῶν ἐκείνη, φιλίῳ τῷ χρυσοῦ σὺν ἡνικ ἐδώρετο τὸν Δημοκλή-
δεα· ἔπειθ' ἐπὶ τῷ δαίφιλῳ ἐδώρεθ' ὡς τις δαυπιπῆοντες ἀπὸ τῆς φιλί-
λεῶν στρατῆρος ἐπιμυθὸς οὐκίτης, δ' ἄνομα λυδ Σκύτων, ἀνελέγα-
πο, καὶ οἱ χεῖμα πολλὸν ἔχουσι σιωελέ, δη. Quibus ver-
bis, quorum scopum non omnino attingisse videretur
Interpres, Herodotus significat, Regis uxores
Democedi Phialam stateribus, id est, ut Spidas ex-
plicat, aureis nummis, referat, cum theca, dono
dedisse, tam largo munere, ut nummos qui ex
Phiala, mulieribus succutientibus, exciderant, de-
mocedis affecta seruus colligens, magnam inde
pecuniarum vim reportarit.

Præterea Democedem hunc, amplis ædibus
Sufis habitasse, Regi Dario conuixisse, Regiæ μέ-
σῃ adsedisse, affatimque ei omnia præbita, solo in
Græciam reditu denegato, Herodotus eod. lib.
scribit, his verbis δῖκόν τε μέγιστον ἔχει· καὶ ὁμοστῆ· ἀπὸ τοῦ
βασιλέως ἐργασίῃ τε· πάλιν τε ἐνός, τῷ εἰς· Ἐκλινας ἀπένειμα, πᾶν-
τα τ' ἀπὸ οἱ παρῶν· Hic ille est Democedes, quem
Athenæus lib. xii. Atossæ (filiæ Cyri,) uxoris
Darii, quam mammarum dolore; cruciatuque
fanauerat, artificio, reditum in patriam impe-
trasse, Crotonemque reuersum, illic morari con-
stituisse, refert. Vbi cum Persa quidam, tanquam
Regis mancipium, manu iniecta vindicaret, ad-
fertores libertatis nactus est ciues suos Crotonia-
tas, qui detracta stola Persica, Prytanis apparito-
rêm, ea induerunt. Ex quo, apud Crotoniatas
more recepto inualuit, ut Persica vestè amictus
lictor, septimo quoque die, cum Prytane, aras &
altaria deorum circumiret, non fastus aut inso-
lentiæ causa, sed quodd veluti per ludibrium, ita
Persis insultarent.

Abderitas etiam, ut ad ordinem redeam, bene
de se meritos, Xerxes Acinace aureo, & Triremi
aurea, donauit, referente Herodoto, lib. viii.

Interdum autem, Persarum Reges, si quos eximio
ac præcipuo honore adficere cuperent, eos primis
sedibus collocabant, eisque secundum à se lo-
cum assignabant. Proinde, ut est apud Plurarchum
in lib. ἀπὸ φιλαδελφίας, Xerxes, Ariameni fratri fe-
cum de regno contendenti munera mittens, ea,
ab his quibus perferenda dabat, iussit commen-
dari verbis hisce, τούτοις σε νῦν ἡμᾶ, ἔξῃς ὁ ἀδελφός, ἀν-
δρῶν βασιλεὺς κρίσει καὶ ἄλλοις Περσῶν ἀναγορεύσει, δίδωσί σοι δευ-
τέρω μετ' αὐτὸν ἔξῃ. Dictis fides adfuit. Eum enim Re-
gem factum, Ariameni fratri concessisse δευτέρω μετ'
αὐτὸν ἔξῃ, idem ipse Plurarch. in Apophthegmat.
scribit. Sic & Darius, ei qui propositam quaestione
acutius soluisset, pollicitur, μετ' αὐτὸν ἔξῃν ἀποσε-
δρῆσαι, ut est apud Ioseph. lib. xi. Antiquit. Iud. cap.
iiii. vel, ut Esdræ cap. iii. Δεύτερον κατέπεισε Δαρείου. Pro-
inde, quemadmodum vtrubique refertur, ut quod
se daturum receperat Darius re ipsa præstaret,
Zorobabelem, cuius sententia vicerat, alloquens,
Συλκαπαθήση δὲ μοι, dixit, teste Iosepho: vel, ut apud
Esdræ cap. iii. ἐχόμενος μου κατέθρονον. Estheris quoque
cap. iii. de Aman talia scribuntur, Μετὰ τούτα ἐδόξασεν
ὁ βασιλεὺς Ἀρταξέρξης ἡμᾶν ἀμαδαθὸν βυγαῖον, καὶ ὕψιστον
αὐτὸν· καὶ ἐπεσπῆσάν τε πάντων τῶν φίλων αὐτοῦ· καὶ πάντες οἱ ἐ-
πὶ τῇ αὐτῇ προσκυνοῦντες αὐτῷ. ἕτως γὰρ προσέταξεν ὁ βασιλεὺς
ποιῆσαι. Eademque de eo Iosephus lib. xi. Antiquit.
cap. vi. narrat. Præterea Artaxerxis litteras addu-
cit, quibus Aman hoc elogio ornabatur, τῷ δὲ ἔξῃ
Ἐφορῶν καὶ δικαιοσύνην παρ' ἐμοὶ πᾶν ἀποστῆναι μοίρας
δύσῃς καὶ πᾶν ἐχόντος, καὶ μετ' ἐμὲ δευτέρω, εἰς πῖν καὶ βί-

ἔαμεν ὄνομα Ἀμαίης κληρονομικῶς ὑποδείξαντός μοι. Simili-
térque cap. III. Esth. Αμαίη ὁ δευτέρου ἐν τῇ βασιλείᾳ, id
est, vt Ioseph. lib. II. Antiquitat. cap. VI. loquitur
τῷ δευτέρου ἐξ ὄνομα τῆς βασιλείᾳ ἡμῶν. Eidémque Regem
dedisse προσφύζην καὶ ἡγεῖσθαι τῆς βασιλείας, refertur,
cap. V. Esther.

Osculum etiam quandoque dabant ijs, quos ho-
nore prosequerantur: & ita, Darium osculo ex-
cessisse Zorobabelem, legimus apud Iosephum lib.
XI. Antiquit. cap. III. & Esdræ, lib. III. cap. III.

Artaxerxes vtique Hippocratem, ad se, nomi-
nis eius fama impulsus, euocans, præmiisque pro-
positis alliciens, hoc ei litteris suis, quæ inter sum-
mi illius medici epistolas extant, pollicebatur,
ijsdem cum honoribus fruendum, quibus præ-
stantissimi quique Persarum: futurumque eum
ἰσοπαροῦν τῆς ἀείψεως. Sed & qui post Artaxerxem in
Perside regnarūt, si quem Græcorum in suas par-
tes trahere, & ad se pellicere studebant, hoc ei
Epistolis chirographi vim habituris, promitte-
bant, ὡς μείζων ἔσονται, παρ' αὐτῶν, Οἰμωποκλέους; quem
admodum Plutarch. in Themistocle tradit. Ac
planè reliquis peregrinis habitos honores, ad eo-
rum quibus Themistocles adfectus fuit, fastigium
amplitudinēq; non accessisse, idem Plutarchus eo-
dem loco ita scribit, ὅθεν γὰρ ἦσαν αἱ τιμαὶ, ταῖς τῶν ἄλλων
ἐοικῆται ξένων. ὅτι καὶ κληρονομικῶν βασιλείᾳ μετέσχε, καὶ τῶν οἰκισ-
τῶν ἀγαπητῶν. ὡς τε καὶ μητρὶ τῆ βασιλείας εἰς ὅλην ἡγεῖται, καὶ ἡγε-
σταίᾳ σωτηρίας ἄνευ κούσεως δὲ τῆς μαχίμων λόγων, τῆ βασιλείας
κελεύσαντος. Assyriorum etiam rex Combabo ami-
co, fidei quam expertus erat remunerandæ causa,
hæc apud Lucianum in lib. de Syria dea, pollicetur
τιμῆ, μεγάλη δαρεὴ ἀπὸς ἐστίν, χρυσὸς τε πολλός, καὶ ἄργυρος ἀπλε-

τος, & ἐσθῆτες Ασσυρίων. & ἵπποι βασιλῆσι ἀπὸς ἐστίν δὲ παρ'
ἡμῶν ἀνθ' ἐσθῆτων, οὐδὲ τις ἀπὸς ἐστίν σε ὄψιος, οὐδὲ ἡ γυναικί
ἀμαίη θύναζομαι.

Quibus præterea siue honoribus, siue præ-
mijs, siue muneribus, bene merentes, aut qui gra-
tia apud Reges valebant, adfici solerent, hoc loco
commodè subiuncturus mihi videor.

Ac primum, Medica Veste donari, summo apud
Persas honori ducebatur. Proinde Orkasti vni ex
septem Persis Magicidis, qui primus consilium
cædis illius iniurat, alijsque sex coniuratos in so-
cietatem adsciuerat, communi consilio præmium
decretum esse, vt posteri Medica quotannis veste,
de publico, donarentur, Herodot. lib. III. auctor
est. Acanthios quoque, quod in fossa fodienda
quam fieri præceperat, strenuam operam nauaf-
sent, alacresque se ad bellum, & ad omne obse-
quium paratos exhibuissent, Xerxes Medica ve-
ste donauit, vt idem Herodot. lib. VII. refert. Me-
dicas vtique vestes, Persidi prius incognitas, ami-
cis Cyrum largitum fuisse, exindēque ad Persas
hoc vestis genus translatum, Xenophon lib. 8. παρ' ἑ-
narrat. Medicam autem olim appellatam vestem,
quam posteriora sæcula, sericam nūcuparunt, Pro-
cop. lib. I. de bello Pers. tradit his verbis αὐτῆ
δὲ ὅτιν ἢ μετὰ ἔα ὅτι ἢς εἰώθεαι τῷ ἐσθῆτα ἡγεῖται ἐσθῆτα, ἡ πᾶ-
λαι μὲν Ἑλλήνες, Μηδικὴν ἐκάλουν, νῦν δὲ, Σηρικὴν ὀνομαζοῦσιν.
Interdumq; Δωροφορικὴν vocitatum, Eliā. lib. I. var.
histor. cap. XXI. docet. Inter cetera enim quæ à
Persarum Rege, exterarum nationum legatis da-
bantur, munera, recenset τῶν Μηδικῶν ὄνομα δὲ
addit τῆ σελῆ, Δωροφορικῆ Hesychnus Δωροφορικῆ, ἐσθῆς
οὕτω λεγεται ἡ βασιλικὴ Περσῶν δαρεῖται. Athenæus lib. I.

φουρίδα ἰνδία, ἔ Φέλλια λαβίων, ἔ Σβηπὸν ἀειδέμερος, ἔ ῥηλὴ κελθόντι ὑπὸ κοῦόν Γι. Mithridati etiam ob egregiam in bello, aduersus Cyrum, nauataram operam, præmia hæc dedit Artaxerxes. ὡς κελευῖ μὲν ἑδῆται Γι. Γωῖτω, Μιθριδάτης, ὁ βασιλεὺς ἑδάκε· κελευῖ δὲ Σβηπῶν, ἔ Φέλλια· πολὺ δὲ ἀέλιος ὁ Ακινάκης, ἢ μακρότερον σὲ καὶ ἀεὶς ῥηπὸν ἀπασι πεποιμέν, vt Plutarch. in Artaxerxe memorat. Datamen quoque, ob eam rem, quod Theium Dynasté Paphlagoniæ captum ad se perduxisset, Artaxerxes ita remuneratus est: *optima* (ipsamet enim Æmilij Probi verba ponam) *veste contexit, quam Satrapæ Regij gerere consueuerant: ornauit etiam Torque atque Armillis aureis, ceteroque regio cultu.*

Atque hoc ornamentorum genus à Medis, & Babylonijs, originem duxit. Testis Iosephus, apud quem, lib. x. Antiquitat. cap. ii. Balthasar Medorum Rex, per præconem pronuntiarum iussit, Quicunque litterarum, quæ in pariete scriptæ erant, sententiam explicasset, daturum se ei Σβηπὸν ἀειδω χύγιον χρύσειον, (siue, χρύσειον ἀεὶ πλὴν ἀγέλα Σβηπὸν) καὶ πορφύρεν ἑδῆται φορεῖν, ὡς οἱ ἦν ῥηλὸν βασιλεὺς, Sulpitius Seuerus, de Daniele, lib. ii. sacræ histor. Nam ἔ Nabuchodonosor eum regno præfecerat, ἔ Balthasar veste purpurea, ἔ Torque aureo donatū, tertium regni principem constituerat. Tertullian. in lib. de Idololatr. igitur purpura illa, ἔ aurum, cernicis ornamentum, eodem more apud Ægyptios ἔ Babylonios insignia erant dignitatis, quo more nunc Prætexta, vel Trabæ, vel Palmata, ἔ Corona aurea sacerdotum prouincialium: sed non eadem condicione. Tantum enim, honoris nomine, conferebatur his, qui familiaritatem Regum merebantur. Vnde ἔ purpurati Regum vocaban-

ant à purpura, sicut apud nos à toga Cædida, Candidati.

Porro ad aureos Torques, Acinaces, Armillas, etiam aurea equorum fræna accedebant: cuiusmodi ornamentorum auidissimos Persas extitisse, Dio Chrysostom. Oratio. ii. de regno ita scribit. καὶ φάνεται χρυσοφορίας ἐπιτηδίων ὁ Ομηρος, ἔ Γωῖται εἰς πόλεμον, Φελίων τε καὶ Σβηπῶν. ἐπὶ δὲ χρυσοῦν φαλακράων, καὶ χαλκῶν ὁ ποῖα τῶν ῥῥοῦσας φασὶν ὀπηθεύειν. Vnde inter Persicos nobilium virorum cultus, Curtius lib. i. i. aurea vasa, & aureos frenos ponit. Huiusmodi autem aureis frenis instructos equos, χρυσοχαλκίους Græci vocant. Xenophon lib. viii. παρδ. οἱ δὲ αὐτὰ Κύρῳ τρεφόμενοι ὑπὸ τοῦ παρὴντο χρυσοχαλκίνοι. Et ita quoque Crasso, Equum χρυσοχαλκίον, Surenæ iussu adductum, Plutarchus in Crasso, narrat. Nec singulares tantum equi, eo modo ornabantur, verum etiam qui curribus, rhedisve iungebantur. Inde χρυσοχαλκίον ἄβμα, Eisdra cap. i. Virgata autem fuisse Equorum Regiorum strata, Xenophon lib. viii. παρδ. docet.

Atque huiusmodi erant honoratorum, apud Persas, insignia, quæ vixque Hippocrati pollicebatur Artaxerxes, cū ἔ futurum eum ἰσχυρὸν τῶν ἀείσοις litteris suis denuntiabat. Idemque sentit Plutarchus in Themistocle, cū ait eum, ἡμῶν νομῶν, ὁμοίαι ῥῥοῦσας τῶν ἀείσοις: quod genus loquedi vsurpans Plato in Alcibiade. i. καὶ ἀνέχων, αὐτὸς οἱ δὲ δόκωσ ἦν ἀεὶ βασιλέα ἀείσοι ἔν.

Interdum Reges, his quos amore & beneuolentia cõplectebantur, aut quos demereri studebant, oppida aliquot fruenda donabant, ex quorum reditu alerentur, & ea quæ ad victum cultumque corporis necessaria essent, sibi pararent. Et ita, Pythar-

chum Cyzicenum à Cyro septem vrbium reditu donatum, Athenæus, prompto ex Agathoclis libris testimonio, refert. Demaratum etiam Lacedemoniorum Regem, regno, patriâque pulsum Xerxes ὑπέδειξεν μεγαλωσί, ἢ γλυῖν ἢ πόλιος ἔδωκεν, vt Herodot. lib. v. i. ait. Plutarch. in Alexand. ἰσχυρὰς δὲ τῆς μάχης ἡγουμένης, ἐνίκησεν ὁ κελεύμενος Ἀλέξανδρος, ἔδωκεν ἡγάθειν, δάδεικεν κέρμας, ἔδωκεν πολλὰ Ἰβησικῆ χηΐδαυ. Sanè cum Darius, priuatæ adhuc fortunæ, amiculo, (quod πύργω χλαμίδα, Herodotus huius historiæ parens, lib. i. i. vocat) Sylofontis Samij delectatus, curiosiore contemplatione fecisset, vt vltro sibi, & quidem à cupido, daretur, postea regno potitus, quàm grata muneris illius æstimatio animo eius hæssit, ostendit. *Totam* namque, vt Valerius Max. lib. v. cap. ii. scribit, *urbem, & insulam Samiorum, sylofonti fruendam tradidit.* Sylofontem autem illum Polycratis Samij tyranni fratrem fuisse, ab eoque priuatam relictum, Strabo, lib. xiiii. ait: additque. Δαρείος δὲ τῷ Ὑσασιῶος χειροσάμῃος ἐδῆται, ἢ ἐπεδύμῃσεν ἐκείνος, φοροῦντα ἰδὼν (οὐ πῶ δὴ ἐβασίλευε) πότε βασιλευσάντος αὐτέλαβε δῶρον, ἃ πνευσνίδα; *Alian. Variæ Histor. lib. iiii. cap. v. Καὶ Δαρείος δὲ ὁ Ὑσασιῶος ἑβασίλευσάντος λαβὼν ἱμάτιον, ἐπὶ ἰδιώτης ὢν, ὅτε ἐπικρατῆς ἐγένετο τῆς βασιλείας, ἔδωκεν αὐτῷ τῆς πεπεϊδὸς πύργω, τῆς Σάμου. χρύσεια χαλκείων, φαίης ἀμ.* *Non enim, vt eleganter Valerius ait, Pretium rei æstimatum, sed occasio liberalitatis est honorata; magisque, à quo donum proficisceretur, quàm ad quem perueniret, prouisum.* Cuius historiæ qui pleniorẽ cognitionem desiderabit, poterit ex ipso fonte, id est Herodoti lib. iiii. sitim explere.

Nonnumquam etiam vrbes complures in alimenta donantes, eas ita pariebantur, vt pani præbendo, vrbs vna: vino suppeditando, altera: obsonijs, alia, attribueretur. Cuiusmodi liberalitatis genus erga Themistoclem exercuisse eos, historiæ monumentis proditum est. Quod princeps scripsit Thucydides, lib. i. his verbis, *μημίσειον μὲν οὐδ' αὐτῷ scilicet Themistocli, ἐν Μαγνησίᾳ, ὅτι τῇ ἀσιανῇ, ἐν τῇ ἀγορῇ, τῷ τῆς ἐπὶ ἡρχῆς τῆς χώρας, δόντος βασιλέως αὐτῷ. Μαγνησίαν μὲν, ἄρπον, ἢ περὶ σφῆρα πενήτηκοντα τάλαντα τῷ ἐνιαυτοῦ. Λάμψακον δὲ, ὄνον (ἐδῆκει ἐπὶ πολλοῖσι πῶσι οὐδ' ἴσθι) Μυαυῶτα δὲ, ὄψον.* Hunc securus Strabo, lib. xiiii. de Myunte agens, τῷ τῶ, αἰτ, ὄψον λέγεται Θεμιστοκλεῖ δῶναι Ἐρένης, ἄρπον ἢ Μαγνησίαν, ὄνον ἢ Λάμψακον. Diodor. Sicul. li. xi. de Xerxe, ἐδωρήσατο, αἰτ, ὄψον αὐτῷ (videlicet Themist.) ἢ πόλιος τρεῖς, πῶδος δὴ σφῆρα, ἔδωκεν αὐτῷ ἰσχυρὰς πόλεων ἔχουσαν ὄπον, εἰς ἄρπον: Μυαυῶτα δὲ, εἰς ὄψον, ἔχουσαν Σαλατιν ἑπὶ χηΐδω. Λάμψακον δὲ, ἀμπελοφυτῶν ἔχουσαν χώραν πολλὴν, εἰς ὄνον. Quibus, interpretis vice, *Æmilius Probus, ἐ Latio prodies, accedet: cuius, de Themistocle, in eius vita, verba sunt hæc, Magnis muneribus ab Artaxerxe donatus, in Asiam redijt, domiciliūque Magnesiæ sibi constituit.* Namque hanc urbem ei Rex donauerat, *his vsus verbis, quæ ei panem præberet: ex qua regione, quinquaginta ei Talenta quotannis redibant: Lampscum, vnde vinum sumeret: Myuntum, ex qua obsonium haberet.* Vnde adhibenda interpretatio est his ce eiusdem Plutarchi, lib. de Fort. Alexand. verbis, *φυγῶν ἐτυχῆ δαρεῶν μεγαλὴν ἰσχυρὰν βασιλέως, ἢ τρεῖς πόλιος ἰσοφόρους ἡγάθει, πύργω μὲν εἰς ὄπον, πύργω δὲ εἰς ὄνον, πύργω δὲ εἰς ὄψον.* Verum in eo Probus à Strabone, & Diodoro, itidemque Plutarcho in Themist.

stocle diffidere videtur, quod non à Xerxe, ut illi, sed, cum Thucydide, Themistoclem, ab Artaxerxe, muneribus, quibus de agimus, donatum, scribit. Quod discidium facile componi potest. Ille enim Probi, Artaxerxes Mnemon, Xerxis quoque nomen obtinet. Μουζῶν autem, vrbs Ionæ fuit, quemadmodum Stephanus Philonis auctoritate, & Apollodori, primo Chronicorum, scribit, citans ex Strabonis XII. verba hæc, quæ habentur circa finem, καὶ τὸ πᾶσι Μαγνησίαν καὶ Μυουῦπτα: quæ mirum est conquisisse illum, cum potuisset certius & clarius testimonium petere ex alio Strabonis lib. XIII. loco, in quo est, πόλις Μυυῖς, μία τῆς Ἰαδῶν: Videat ergo Thucydidis interpres, quo auctore freuet, Μυουῦπτα, πόλιν esse Κασίας, scripserit.

Quidam addunt, non in Cibaria modo, sed & in Vestiarium, atque adeo in Stratum, quo, ut Virgil. lib. III. Æneid. loquitur, *membra reponeret*, Themistocle Xerxem, vrbes nominatim concessisse Plutarch. in Themistocle, Ξέρξῳ πόλεις δὲ αὐτῷ μὲν οἱ πλεῖστοι δὲ Δίωκα λέγουσιν, εἰς ἄρτον καὶ οἶνον καὶ ὄψον, Μαγνησίαν καὶ Λαμψακὸν καὶ Μυουῦπτα. δύο δὲ δήματα προσέτιθησαν ὁ Κυζηκικός Νεαύθης, καὶ Φαιίας, Περσῶν τε, καὶ Γαλατσηνῶν, εἰς σρωμνῶν καὶ ἀμπυρῶν τε. Athenæus lib. I. ὅτι Θεμιστοκλῆς ὑπὸ βασιλείας ἔλαβεν δωρεὰν πέντε Λαμψακῶν εἰς οἶνον, Μαγνησίαν δὲ εἰς ἄρτον, Μυουῦπτα δὲ εἰς ὄψον, Περσῶν τε καὶ τῶν Γαλατσηνῶν, εἰς σρωμνῶν καὶ ἡματισηκῶν. Id quod & Interpres Aristophanis in Equites, ad versum, Ὁ Θεμιστοκλῆς τὰρ δαίματα, &c. adnotat: cuius verba, post tot classici auctores, adscribere superuacuum censerem, nisi leuidensis mendii tollendi causa: Apud eum enim ita scribitur, ἀρχαῖστῆς ὁ βασιλεὺς, δωρεῖται αὐτῷ τρεῖς πόλεις. Μαγνησίαν εἰς ἄρτον: Λαμψακὸν, εἰς οἶνον: Μυουῦπτα, εἰς ὄψον. ὡς δὲ

Κλειώθης, ἔ Περσῶν τε εἰς σρωμνῶν, ἔ Παλατσηνῶν, εἰς σρωμνῶν. vbi, pro Κλειώθης, emenda, ex Plutarcho, Νεαύθης. hic est enim Neanthes Cyzicenus, Historicus, quem Attali sæculo vixisse, Athenæus lib. xv. tradit: qui Ἑλληνικῶν libros cōplures scripserat, quorū tertium, ac quintum, citat idem Athenæus lib. III. & XIII. sextum etiam, lib. VII. Ac ne cui in supra citatis locis ex varietate nominis Περσῶν τε & Περσῶν τε error obijciatur, sciat, auctore Stephano, vtramque scripturam rectam esse: eamque Troadis Timagoram etiam ab Artaxerxe ijs muneribus, honoribusq; cumulatam, quibus nullus vnquam Græcorum post hominum memoriam fuerat, Athenæus lib. II. ita scribit. Ἀρταξέρξης σκηνῶν μὲν ἔδωκεν αὐτῷ εἰς φέρονται τὸ κελύκος, ἔ τὸ μέγεθος, καὶ κλῆνῶν ἀργυροπόδα. ἐπέμπε δὲ καὶ σρωμάτια πολυτέλη, καὶ τὸν ὑποσρωμνῶν: φάσκειν, ὡς ὅτι τῶν πᾶσι Ἑλλήνων ὑποσρωμνῶν. καὶ ὅτι τὸ Συλγηνικὸν ἀριστον ἐκείνη τὸ Κρήας, ὅτι τὴν βασιλεία ἡματισηκῶν: ὅτι οὐδὲν ἄλλο τῶν Ἑλλήνων ἐγγύετο, ἀλλ' οὐδ' ὑστέρων. Paulo aliter Plutarchus in Pelopida, de eodem Timagria, οὐ γὰρ μόνον χρυσίον, οὐδὲ ἀργύρεον, ἔλαβεν, ἀλλὰ καὶ κλῆνῶν πολυτέλη, καὶ σρωμάτια δωρεῶν τε, ὡς Ἑλλήνων ἐκ ὅτι τῶν μόνων. ἐπὶ δὲ βροδὸς ὀδύνηκοντα, καὶ βικύλοισι, ὡς δὴ τῶν ἀρρωσίων ἕνα γαλακτικός βοῆν δέμβρος. τέλος δὲ κατέβαιναν ἐπὶ θαλάσσαν ἐν φορείῳ κομιζόμενος, καὶ πέντε τετακταί τε. τῶν κομιζομένων μὲν ἐδόθη τῶν βασιλέως. Timagoram autem hunc, Cretensem Athenæus appellat, eumque Themistoclis æmulatione incensum, ad Artaxerxem se se contulisse narrat. Plutarchus verò, ab Atheniensibus Legatum ad Artaxerxem missum, ac post reditum, quod ingentia illa ab Artaxerxe munera cepisset, merito damnatum, capite penas luisse, in Pelopida

scribit, Verum ut illius cupiditas infamata, ita ex diuerso pelopidæ continētia summè laudata, quòd in ea re modum tenuit: ut qui non in totum Artaxerxis muneribus morosè abstinerit, sed ijs duntaxat, quæ Xeniorum, amicalisq; tessere, modum excedebant. Hoc enim sibi vult Plutarchus (quod non omnes Interpretes capiunt) cum de Pelopida in eius vita ait, ἦν δὲ δάριον ἕδεν ὃ, ἢ μὴ χαίρειος τῷ σύμβολον ἢ φιλοφροσύνης, δεξιά αἴματος. Idem Artaxerxes, Antalcidæ Laconi coronam capiti detractam, dein, vnguento pretiosissimo delibutam & perfusam, misit, ut Dipnosophistar. Athenæus lib. II. scribit. Ad hæc, lectum argenteis pedibus, & σραμνῶν ἢ σκληρῶν ἑσπερόφορον ἀρήνιλον, ἢ ἱρόνον ἀργυροῦν, ἢ ὀπίχρυσον σκιαδίον, καὶ φιάλας λιθοκολλητοῖς χρυσοῖς ἢ ἀργυροῖς δὲ μεγάλας ἑκατόν, ἢ κρατήρας ἢ παιδίσκας ἑκατόν, ἢ παιδίσκας ἑκατόν: χρυσοῖς τε ἑξακμηλίους, χρυσοῖς ἦν εἰς τὰ ὀπίσθηκα καὶ τὴν ἡμέραν διδραχμῶν ἑξακμηλίους ἢ φαντοπιδας ἦν ὀπίσθημάτων. ἐκ τῆς κελευμένης σφενδαῖν πεπιτημένων, eidem Artaxerxem donasse, Athenæus lib. II. refert. Plutarch. in Pelopida, de Artaxerxe. καὶ τῶι δοκεῖ μάλιστ᾽ ἦν Ἑλληνῶν Ἀνταλκίδαν ἡμῶσι τὸν λακεδαίμονιον, ὃ πὸν σέφραμον, ὃν πίνων ἀφελέκειτο, βαλίας εἰς μύρον, ἀπέστειλεν. Idem Plutarch. de Artaxerxe, hæc in libro vitæ eius scribit, τὸν Ἀνταλκίδαν ἑσπερόφορον εἰς Πέρσας ἀναβάντα. ἢ ποτὲ λαβῶν ἕνα ἦν αὐθιγῶν σφραγῶν, ἢ βαλίας εἰς μύρον τὸ πλυτελέστατον, ἀπὸ δειπνῆ, ἐπέμπε τῷ Ἀνταλκίδῃ, ἢ πάντες ἐθαύμασαν τὴν φιλοφροσύνην.

Sed & Exercitu donari, eximij apud Persas doni loco habebatur. Auctor Herodot. lib. IX. in narratione de Xerxe & Artaxyntra, in qua ait, Ἔσται δὲ κάρτα, ὃ σραπὸς, δῶρον.

Verum omnium regionum munerum præstan-

tissimum erat, Mola aurea. Et ita Megabyzo cuius maximè opera Babylonem ceperat, Xerxes præter alia multa, Molam auream dono dedit, sex Talenta pendentem. Quod apud Persas omnium Regionum munerum pretiosissimum fuisse, Ctesias in Persicis scribit.

Interdum autem Reges, his quibus gratificari volebant, potestatem faciebant postulandi, quæcunque liberet. Sic Xerxes, ut est apud Herodot. lib. IX. Artaxyntra consuetudine delectatus, ἐκέλευσε αὐτὴν αἰτήσαι ὃ, ἢ βίβεται οἱ ἡμέτεροι, ἀπὸ ἦν αὐτῶν ἑσπερόφορον, πάντων τῶν τεύξεσθαι αἰτήσασθαι. Assuerus etiam Estherem, ut eius historiae cap. V. refertur, ita interrogasse dicitur, πὴ δέλης Εσθήρ, ἢ ἢ ἢ ἢ πὸ ἀξίωμα, ἕως ἡμῶσι τῆς βασιλείας μου, ἢ ἕσαι ἢ. Quod & Iosephus lib. XI. Antiquitat. cap. VI. narrat his verbis, τὴν Εσθήρην ἐκέλευσεν αὐτῇ δηλοῦν πὴ βούλεται: μηδεὶς ἑσπερόφορον, μοι δὲ τὸ μέρος τῆς βασιλείας ἐδελέσθαι λαβῶν. Demarato quoque Xerxem permisisse petere quod vellent, Seneca lib. VI. de Benefic. cap. XXXI. scribit, Quod Plutarchus in Themistocle sentit, cum Demararum iussum ait, αἰτῆσαι τὴν δωρεάν.

Sane in eo sollempni & anniuersario epulo, quod à Regibus eo die quo imperium susceperant, præbebatur, cui Persicum nomen erat Τυγτα, nefas erat Regi quidquam eorum, quæ inter pocula postularentur denegare, quemadmodum Herodotus lib. IX. tradit.

Posterioribus quoque Persarum temporibus, eodem etiam modo liberales se & munificos Reges erga bene merentes exhibuerunt. Testis Procopius libro primo de Armenio quodam, cuius magna extabant in Pacuuium Persa-

rum Regem merita, agens. *διὸ δὴ αὐτὸν ὁ παυδορρος, ὅτι
ἂν βούλοιο αἰτεῖσθαι, ἡξίον, ἰσχυροῦσιν, ὅτι οὐδενὸς παρὸς αὐ-
τὸν ἀπύχησι. ὃ δὲ διὰ οἱ οὐδὲν ἡμέσθαι ἡξίον.* & ibidem de Ia-
cobo Cyro recluso. *Καθάδης, μὲν οὐ αἰτεῖν τὸν αἰθρα ἐπέ-
λθον, ὅτι αὐτὰ βυλομῆρα εἶπ: χρηματι οἰόμενος αὐτὸν μετὰ
λα αἰτήσιν. καὶ πὶ καὶ νεανιδουσαί, μὲρος ὡς οὐδενὸς παρὸς αὐτὸν ἀπυ-
χίσι.*

Sed & Regem designatum, ab eo qui designauerat, donū perere moris erat, καὶ διδόναι τὸν ἀναδέχθεντα αὐτὸν ἢ δωρεάν. auctor Plutarch. in Artaxerxe. Itaque cum Aspasiam Cyri pellicem, quam Artaxerxes uxorem duxerat, cedere sibi patrem, Darius, Rex ab eo designatus postulasset, Legis apud Persas sanctè religiosequè servatæ vinculo, polliceri coactus est: Sed cum honestè negare non posset quod temerè promiserat, arte promissum elusit, vt cum eodem Plutarcho Iustinus lib. x. scribit.

Denique, liberalitate & munificentia Persarum Reges animos subditorum sibi deuinciebant. Maximas enim largitiones fecisse eos, Xenophon lib. viii. πικρῶ. testatur. *Διαμύη* inquit, δὲ ἐπὶ καὶ νῦν, βασιλεύουσιν, ἢ πολυδωεῖαι. In Donatiuis vero suis, quem ordinem, modumque tenerent, idem Xenophon Oeconomico exponit: cuius verba ipsa subiēci, φειδῶν δὲ ἡνέες, ὅταν δώροισι διδῶν ὁ βασιλεὺς, παρῶν μὲν εἰσκαλεῖν τοῖς πολέμοιο ἀγαθοῖς, γερνοῖται, ὅτι οὐδὲν ὄφελός πολλα ἔραυ, εἰ μὴ εἶεν οἱ ἀρήξοντες. δεύτερον δὲ, τοῖς κατὰ σκιδάζοντες, καὶ χάριτας ἀείσας, καὶ ἐξ ἑρῶν ποιῶντας, λέγονται, ὅτι οὐδὲ ἂν οἱ ἀξίμοιο διδάσθαι ζῆν, εἰ μὴ εἶεν ἑξαζόμενοι.

Lautia verò, seu sollempnia munera, quæ Legatis exterarum gentium ad se missis, Persarum Rex præstare solitus erat, huiusmodi erāt, vt Ælian. lib. i. Var. histor. cap. xxii. tradit, *Τάλαρτον μὲν ἐκάστο Βασι-*

*Ευλαῖον ὄπισθίμου ἀργυρεῖα. Τάλαρτα δὲ, φιάλαι δύο ἀργυρεῖα
διώαται δὲ τὸ ἑλάτων τὸ βασιλευσίων, δύο καὶ ἐβδωμμίοντα
μιάς Ἀπίας. Ψέλλια τε, καὶ Ακινάκων ἐδίδου, καὶ Σβεπίον: χυλίων
Δαρεϊκῶν ἄξια ζεῦτα: καὶ σολίω, ἐπ' αὐτοῖς, Μιδιάνη, ὄνομα
δὲ τῆς γῆς, Δωροφορεκῆ. Supra alias autem Græciæ legationes, Thebanam, quam Pelopidas obiuit, Artaxerxem, ipsius præcipuè Legati admiratione morum, plurimi fecisse; Plutarchus in Pelopida tradit.*

Reges Persarum hospitium quandoque cum iis apud quos diuerterant, contrahere: quandoque etiam, societatem & amicitiam cum alijs gentibus inire ac iungere consueuerant. Et ita, Xerxes Pithij Lydi muneribus, bono quoque vultu, & oratione delectatus, apud Herodotum lib. vii. inter cetera quibus eum ornat, ξένον, αἰτ, τί σε ποίωμαι ἐμὸν, καὶ τί τ' ἐπιτήρων ἀποπλήσω, παρ' ἐμοῦ τοῦ θείου καὶ ἐπὶ αὐτῶν χιλιάδας. Xenophon lib. de Agesilai. laudib. litteras refert Agesilao, à Rege Persarum allatas παρ' ἑξενίας καὶ φιλιίας: posteaque Agesilaum ait πῶ βασιλέως ξένου, ἀσπνatum. At Pelopidas, legatus à Thebanis ad Regem Artaxerxem missus, cum alia quæ petierat, impetrauit, tum hoc, τοῖς ἡθελοῖς παπειμοῖς φίλοις νομίζεσθαι βασιλέως: vt Plutarchus in illius ducis vita scribit.

Hoc loco, de Regij iurifurandi conceptione, sollempni que fidei Regum vinculo, rectè atque ordine mihi videor esse dicturus. Persarum Reges per Mithrem, hoc est, diuinum Solis numen, iurabāt. Plutarch. in Apophtegmat. Artaxerxem Mnemonem, Νῆ τὸν Μίθραν, Iurantem inducit. Qua verborū formula eiusdem Artaxerxis iurifurandū concipitur, ab Æliano lib. i. Variè histor. cap. x x x i i i.

Xenophon etiam in Oeconomico, Cyrum minorem ipsdem conceptis verbis iurantem facit, in hunc modum, ὀμνῶμι σοι τὸν Μίθραν. Apud Q. Curtiū lib. III. Darius, solem hunc Mithrem, sacrumque æternum inuocat ignem, vt militibus suis, dignam veterem gloria, maiorūque monumentis, fortitudinem inspīrent. De hac autem Iurisiurādi formula sensisse videtur Valerius Maxim. cū lib. IX. cap. II. ait, Darium sanctissimo versis iureiurando obstructum.

Reges verò, Dextra data, fidem suam obstringebāt, eratq; hoc sanctissimū fidei pignus: & vt Diodorus Sicul. lib. XVIII. loquitur, ἢ πῶς αὐτῆ βεβαιώσεται τῶνδε τοῖς Πέρσας. Proinde, vt ibidem Diodorus narrat, cū Sidonij aduersus Regem Artaxerxem rebellassent, Mentor, qui in ea ciuitate opibus auctoritatēque pollebat, sibi cauens, Thessalionem famulorū fidissimum ad Regem, gratiā hanc ab eo inire studens, misit, qui ei nuntiaret, sibi in animo esse, Sidonios populares suos prodere, & cū eo in bellum aduersus Ægyptios proficisci; fortemque ac fidelem operā ei polliceretur, vt qui locorum gnarus esset. Quem nuntium grato animo Rex accepit, defectionisq; se Mentori gratiam facere, ac veniam dare dixit, dummodo promissā impleret: dona quoque amplissima daturum se recepit. At Thessalio, nudo Regis sermone minimè contentus, insuper, fidei vinculum, Dextram Regis postulauit, hoc ei à domino nominatim mandatum esse dicens. Quam rem in contumeliam Rex accipiens, quasi dicto suo fides non haberetur, in dubiūque verba eius vocarentur, continuo à licitoribus rapti Thessalionem, & ultore gladio feriri iussit. At ille, cū facturum quidem Re-

gem quod ei libuisset, exclamaret, sed Mentorem cui ea omnia præstare quæ pollicebatur, in promptu erat, nihil profus effecturum, quòd Rex ei fidem dare detrectasset, percussit eo dicto animum Regis, qui pœnitentia ductus, sententiam mutauit, reuocatòq; Thessalioni Dextram porrexit, & eum abire permittit. Xenophon in lib. de Agesilai laudibus, Κόπης δὲ ὁ ἦν περλαργῶν ἀρχῶν βασιλεὶ μὲν ἔχοντι κούε Δεξιῶν πύμποντι. Sic fide data, Artaxerxem sibi Mentorem conciliasse, Georg. Gemistus plethō narrat lib. II. his verbis, Μέγιστε δὲ, δὶ τὸ Δεξιῶν δόσασ, ἀπειποίησε. μετῆν τὸρ αὐτῆ τῶνδε Γέσας πῆσις. Darius certè, multis vulneribus à Cognatis confossus, cū, spirans adhuc, ab yno ex Alexandri militibus, quem captiuus Persicæ linguæ peritus comitabatur, ex voce, indigenam adesse cognouit, perferri quædam Alexandro iussit, & in his hæc; Quòd ad necis suæ vltionem pertinebat, iam non suam, sed exempli, communemque omnium Regum esse causam: quam negligere illi & indecorum esset, ac periculofum: quippe cū in altero, iustitiæ eius, in altero, etiam vtilitatis causa verfaretur. In quam rem, vnicum pignus fidei Regiæ, Dextram se ferendam Alexandro dare, dixit: posteaque, porrecta manu, expirauit. Et hoc est quod Plutarchus in Alexandro, Darium, data Polycrati manu, in his nouissimis vocibus defecisse refert. Ἀλέξανδρος ἀποδῶσας τοῖς τῶν χεῖρας, Ἀλέξανδρον δὲ οἱ θεοὶ, πῆς εἰς μετῆρα, καὶ χεῖρας αὐτῶν, ἐβήπειαιας, καὶ τῶνδε δίδωμι τῶν Δεξιῶν δὶ τὸ Γδ. Sed & apud Xenophont. lib. III. πμδ. Κύρ. Cyrus Gobriam alloquēs. Ἐγὼ δὲ θεοῦ δῶρος δίδωμι τῆ τοῖς τῶν ἐμῶν καὶ λαμβάνω τῶν σῆν Δεξιῶν. θεοὶ δὲ ἡμῶν μέγιστες ἔσονται. Eodemque modo,

obsides Hyrcanij Cyro fidem dant, & accipiunt. Nam cum Cyrus eos interrogasset, num haberent quo fidem obligarent, & vera se dicere testarentur: ipsi vicissim καὶ σὺ, αἰνῶν, ἡμῖν θεῶν τε πιστὰ ποίησον, καὶ Δεξιῶν δόξαι, ἢ αὐτῶν φιλίαν καὶ τοῖς δόξαις τῶν αὐτῶν ἀντιπάλων ἀντιπάλων ἐπιπέσειν. ἐν τούτοις, τὰ πιστὰ δίδωσιν αὐτοῖς, ἡμῖν, ἐν ἐπιπέσειν αὐτῶν ἀντιπάλων ὡς φίλοις καὶ πιστοῖς χρησάμενοι αὐτοῖς. Idem & apud Parthos receptum fuisse, Ioseph. lib. x v i i i. Antiq. Judaic. cap. xii. ita scribit: ὁ δὲ Ἀρταβανος τοῖς τε παρσώσις θεοῖς ἐπιπέσειν ὑπομνήσας, μηδὲν κερκὸν δρασθῆναι αὐτοῖς καὶ πλεῖον δεξιῶν ἐδίδου. ὁ δὲ μάλιστα τῶν παρσῶν πᾶσι τοῖς ἐκείνη βαρβαροῖς περὶ δόξα καὶ τὴν ἡρωϊκὴν γίνεσθαι τοῖς ὁμιλοῦσιν. οὐ γὰρ αὐτῶν ψυχαῖς πιστὰ δεξιῶν ἔπειτα αὐτῶν δόξαις ἡρωϊκῆς οὐδὲ πιστεύειν ἐπιδοῦσιν, εἰ πιστὰ δὲ ἀσφαλείας δόξαις ἡρωϊκῶν, παρσῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀδυνατοῦσιν καὶ θεσπίζουσιν.

Ex quibus lumen accipit, quod Q. Curtius lib. vi. scribit, Alexandrum, fidem, quo Persæ more accipiebant, Nabarzani dedisse. Idemque, lib. viii. de eodem Alexandro, *Lætus*, ait, simplicitate Barbari, Rex Dextram, fidei suæ pignus, dedit.

Ceterum, ut ad ea quæ restant gradum promoveamus, Venatu sæpè Perfarum Reges exercebantur, eique rei studiose operam dabat. Nec singulis modo mensibus, semel atque iterum, verum etiam sæpius, venarum proficiscebantur, mediam custodum corporis partem secum ducentes, Xenophon lib. i. παρδ. ὅταν δὲ ἔξω βασιλεῖς ἐπιθῆσαν, ἐξ ἀρχῆς πλεῖον ἡμισέων τῆς φυλακῆς. ποιεῖ δὲ τὸ πλεονάζον τὸ μίλιον. Hoc à Cyro ideo institutum, idē lib. viii. παρδ. tradit, quod eiusmodi exercitationem ad militarem proximè accedere, & ad bellicos labores perferendos assuefacere, diceret. Ut enim belle à Cicerone scriptum est, Venatu ad similitudinem bellicæ disciplinæ

exercemur. Cuiusmodi corporis exercitationem in Principe summè laudat Plinius in Panegyri. in quo Traianum adloquens, *Quæ enim*, ait, *remissio tibi, nisi lustrare saltus, excutere cubilibus feras, superare immensa montium iuga, & horrentibus scopulis gradum inferre, nullius manu, nullius vestigio adiutum.* Et mox. *Olim hæc experientia iuuentutis, hæc voluptas erat: his artibus futuri duces imbuebantur, certare cum fugacibus feris, cursu: cum audacibus, robore: cum callidis, astu: nec mediocre pacis decus habebatur, submota campis irruptio ferarum, & obsidione quadam liberatus agrestium labor.* *Vsurpabat gloriam istam illi quoque Principes, qui obire nõ poterant. Vsurpabant autem, ut domitas fractasque claustris feras, ac deinde in ipsorum quidem ludibrium emissas, mentita sagacitate colligerent.* Huic (videlicet Traiano) *par capiendi, querendique sudor, summèque & idem gratissimus labor, inuenire.* Eandem etiam ut bono principi aptè cõuenientem, Dio Chrysostom. Oratio. i i i. de Regno valde commendat his verbis, ὁ δὲ ἀγαθὸς βασιλεὺς, κάλλιστον δὲ ὑπὲρ μάχης ἡγήσασθαι, Κυνηγεσίῳ καὶ τῷ πλεονάζοντι χεῖρι δὲ ἢ τὸ μὲν σῶμα γίνεσθαι ῥωμαλεώτερον: ἢ ψυχὴ δὲ ἀνδρείοτερον, & πολέμια δὲ ἀπαντὰ ἀσκειται: καὶ τὸ ἐπιπέσειν καὶ δραμῶν, ἀνακρίσθαι, & ὑφίστασθαι πολλὰ ἔξω δόξα καὶ κέρμα ἀνέχεσθαι, καὶ ψυχῆς ὑπομνήσας. πολλὰ δὲ καὶ λιμῶν: καὶ ψυχῆς πειρασθῆναι, δὲ τε τῆς ἐπιπέσειν καὶ τῆς ἐπιπέσειν καὶ τῆς ἐπιπέσειν. His igitur de causis crebro, & magna alacritate, magno etiam comitatu, frequentique iuuentutis concursu, Venatio peragebatur. Quod & Parthorum Reges factitasse accepimus. Proinde Germanici morte nuntiata, Regum Regem ad indicium maximi luctus, & exercitatione venandi, & conuictu Megistanum, abstinuisse, quod apud

Parthos iustitij instar est, Suetonius in Calig. cap. v. refert. Darium autem Regem in venatu ferarum, Herodot. lib. III. narrat, *δορυδρασκοντα ἀπὶ ἴππων, στραφύλακιν πόντους, κρημνὸς ἰχθυοτέρως ἐστράφη. ὁ δὲ οἱ ἀστράγαλος ἐξεχάρησε ἐκ τῆς δόρυον.* Verum quibus armis instructos esse oporteret Iuvenes qui Regem venantem adsectabantur, Xenoph. lib. I. *παρδ.* exponit.

Venationis autem causa, tanta Canum Indicorum multitudo alebatur, vt ad præbenda ijs cibaria, quattuor in Babylonis planitie, magni vici adtributi essent, aliorum tributorum immunes, quemadmodum Herodotus lib. I. tradit.

Non semper autem in campis apertis Reges venabantur, sed & Viuariis inclusas feras agitabant. Sed enim vt laboriosam illam & maruam venationis speciem Dio Chrysostom. laudibus effert, ita mollem hæc, desidè & ignauam improbat: propterea quòd eo modo feras, velut carcere clausas, in promptu potestatéque habentes Persæ, non tantum earum inuestigandarum labore leuabantur, sed & extra omnem aleam positi, animos indulgent vacui ab omni metu periculi, quod ad eunt qui se feris obijciunt, easque acrius insequuntur. Ipsamet Dionis verba, quibus *πρὸς κλην* istam *θήραν* vellicat, in mediũ proferre non pigebit. Ea sic habent, *ἐκείνοι μὲν γὰρ (de Persis loquitur.) Περσῶν αἰετοὶ ἀετλοὶ ὄντες, ὅποτε ἐπιθυμῶσάν, ὡς ἄν ἐν εἰρήνῃ, τὰ θηρία ἐκλεναί, ὡς μὴ ζήτησάντα πονεῖν, μήτε αὐτὸν κινδυνεύοντες, ἀπελάσῃ, ἢ δεδουλασθῆναι. ὁμοίως δὲ ἀφηροῦντο πῶν ἐπὶ τῆς βίβρου ἡρώ, ἢ πῶν ἐπὶ τῆς φασίας ἀποδύει, ἢ πῶν ἐπὶ τῆς συμβλῶναι ἀγωνίαν. ὁμοίον γὰρ ἐπὶ τῶν, ὡς ἄν οἱ πολεμικοὶ φασκοῦντες*

ἔθ), ἀφείτες τὸ τοῖς πολεμοῖς μάχεσθαι τοῖς ἀρχμαλώτοις οἰκελασόντες ἐκτεταται. Nec alia Astyagis sententia fuit, qui eiusmodi venatione nugasagi pronuntians, apud Xenophont. lib. I. *παρδ.* causam hanc addit, *ὁμοίων γὰρ ἐμοὶ γε δοκοῖ ἔθ), οἶον ἄν εἴ τις δεδουλασθῆ ζῶα θηρῶν.* Imperatoris quoque Gratiani in simili venationis genere ignauia, nec maleuolorũ sermones, in quos incurrit, nec Amm. Marcellini lib. xxxi. linguam notamque effugit. Nemini verò licebat sagittam, iaculum, telũ ve in feras contorquere, priusquam Rex animũ ea voluptate expleuisset. Itaque cum Regem Artaxerxem, inter venandum, leo ad ortus esset, periculũq; illius, quod à fera Regi imminabat, propulsandi causa, megabyzus bestiam eam sese in pedes erigentem iaculo feriens occidisset, indignatus Rex quòd occupasset feram cedere, antequam in eam telum misisset, eum decollari iussit, quemadmodum Ctesias in Persicis refert. Astyagem etiam, cum venationi interesset, venuisse, ne quisquam feras iaculo peteret, *ἄν Κόρος ἐμπηθεῖν βάλλων,* Xenophon lib. I. narrat. Illam tamen obseruantiam postea abrogatam supra docuimus.

Verum, quòd promissi fidem impleamus, tempus est, vt ad formam regendis Persarum prouincijs datam, accedamus.

Vniuersum autem Persarum imperium, in Præfecturas, & Prouincias, quas illi *SΑΤΡΑΠΙΑΣ*, earumque rectores, *SΑΤΡΑΠΑΣ* appellabant, distributum erat. Herodotus lib. I. *ἢ ἀρχὴ τῆς γῆρος (ἑσθῆς) πῶν οἱ Πέρσαι Σατραπῆων κελεύοισι.* Rursusq; lib. III. *Ἀρχὴς, à Persis Σατραπίας* vocari tradit. Isocr. in Paneg. *οἱ καταλαμβάνοντες αὐτὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, οἱ καλοῦσι Σατραπῆας.* Suidas, *Σατραπεία, ἐπιρρημα: Ἡεὶ, Σατραπῆς, ἀρχὴ γῆρος ἑσθῆς*

λάται: Ἑβραϊκὴ δὲ ἡ λέξις, Satrapæ etiam, χωρῶν ἀρχόντες vocantur in Artaxerxis Epistola quæ Esther cap. viii. ponitur. Herodianus lib. v. à Cyro ad Darium vsque qui ab Alexandro victus est, Asiam omnem μέχρι Ἰωνίας, καὶ Καρίας, ὑπὸ Σατραπείας Περσικαῖς διοικείσθαι scribit. Plutarchus in Themistocle, Πέρσης ἀρχὴ ἐπιπέσης ὄνομα. Σατραπείων τῆς αὐτῆς φρυγίας, & ibidem λόγον τῆς Ἀσίας Σατραπείας περισηνέσκον. Philostratus lib. i. de vita Apollonij, Σατραπείας ὅτι ἦν μεγάλην πηλῶν Βασιλῶνος. SATRAPÆ autem verbo vtuntur Plinius, lib. v. cap. v. Curtius lib. iiii. & vi. & Emil. Prob. in Agesilao. SATRAPEN etiam apud Terentium Heautontimor. Act. iii. Sc. i. Emil. Prob. in Conone, & Curtium pluribus locis, legere est. SATRAPAS tamen vt plurimum, Curtius, Prætores vocat. Orōtem etiam Cicero lib. v. de Finib. Darij Prætozem appellat. Iustinus verò SATRAPEN, Præfectum vocat. Veluti lib. v. ad Tisaphernen Præfectum Darij Regis profugit.

In Satraparum verò, & Satrapiarum numero, non leuiter variari notandum est. Darium quidem, primū, CCCLX. SATRAPAS constituisse, iisque tres summos SATRAPAS præfecisse, Iosephus lib. x. Antiquit. Iudæic. cap. xiiii. tradit. Hic est Darius, Medorum Rex, quem Babyloniorum regno, Baltharem Nabuchodonosoris nepotem exuisse, D. Hieronym. in Esaia cap. xii. tradit. Quem Georg. Cedrenus, Artaxerxis quoque, Astyagis, & Nabogiadi nominibus appellatum, Cyrique auum fuisse, ait. Iosephus verò, Astyagis filium facit. Cui Danielis historia in Satrapiarum numero haudquaquam consentit. Eius enim libri, cap. v. refertur, eundem Darium, prouincia-

rum, quæ sub ditione eius erant, Præfides, seu SATRAPAS CXX. habuisse: qui quidem Triumuiris, quibus ille summam rerum commiserat, actus sui rationem reddere tenebantur. At Darius Hystaspis filius, ad commodiorem tributorum quæ gentibus sibi subditis imperabat, præstationem, alias alijs non finitimas modo, sed & longè locorum interuallo disiunctas nationes attribuens, ἀρχαί (quemadmodum Herodot. lib. i. i. scribit) κατεπέθετο εἰκόσι, ταῖς αὐτῆς καλέουσι Σατραπείας. Rurfus, hunc ipsum Darium CXXVII. Satrapias fecisse, disertis verbis Ioseph. lib. xi. Antiquit. cap. iiii. significat, cum ait ipsum lautissimo conuiuio accepisse τοῖς ἦν Μήδων ἡγεμόνας, καὶ Σατραπείας τῆς Ἑβραίας καὶ Τοπαρχίας τῆς Ἰνδικῆς ἀρχὴ τῆς Αἰθιοπίας καὶ τοῖς στρατηγοῖς ἦν ῥκζι. Σατραπειῶν. Quod & lib. iii. Esdræ, cap. iiii. confirmatur. Illic enim narratur, Darium cœnam dedisse Σατραπείας, καὶ Τοπαρχίας τοῖς μετ' αὐτὸν, ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς, μέχρι τῆς Αἰθιοπίας, ἐν ταῖς ἑκατὸν καὶ εἰκοσι ἑπτά Σατραπείας. Quem numerum ab Artaxerxe seruatum, Iosephus lib. xi. Antiquit. Iudæic. cap. vi. docet, his verbis. ὁ βασιλεὺς δὲ τῶν βασιλείων ὁ Ἀρταξέρξης, καὶ καταπέθετο ἀπὸ Ἰνδίας ἀρχὴς Αἰθιοπίας ἦν Σατραπειῶν, ἑκατὸν εἰκοσι ἑπτά ὑστὸν ἀρχόντας. Et alio eiusdē capituli loco, ἐκέλευσε γράφειν τοῖς ἐθνεσιν ὑπὸ ἦν Ἰουδαίων, τοῖς τε οἰκονομοῖς καὶ Ἀρχισιν, ἀπὸ Ἰνδικῆς, ἕως τῆς Αἰθιοπίας, ῥκζ. Σατραπειῶν ἡγουμένων. Esther quoque cap. i. de eodem Artaxerxe scribitur, ὅτι ὁ Ἀρταξέρξης ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς ἑκατὸν εἰκοσι ἑπτά χωρῶν ἐκράτισεν. Eiusdem libri cap. viii. Epistola Artaxerxis ponitur cum inscriptione huiusmodi, βασιλεὺς μέγας Ἀρταξέρξης, τοῖς ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς, ἕως Αἰθιοπίας, ἑκατὸν εἰκοσι ἑπτά Σατραπείας, χωρῶν ἀρχαί, χάρειν. Verum mihi non liquere ingenuè fateor, quæ Plato-

nis mens fuerit, cum de Dario lib. III. de Legib. scribit in hunc modum. ἕξτον δ' εἰς πέντε ἀρχῶν, καὶ λαβῶν αὐτῶν ἑβδόμος, δεικνύται, ἑπτά μέρη τεταμένους, ὧν καὶ νῦν ἐπισημικρὰ οὐκ ἐστὶν ἀλλελεπταί, καὶ νόμοις ἡξίον θεῶν οἰκεῖν, ἰσότητά τινά κενῶν εἰσφέρειν, καὶ τὸν τῷ Κύριον ἀστυνομήσαντι Πέρσαις, εἰς τὸν νόμον ἐπέδου, vel vt alij legunt, ἐπέδου. Falluntur certè in huius vocis, ἑβδόμος, interpretatione, qui eam ita accipiunt, quasi septimus in Perside regnauerit Darius. Non enim ordine, & numero, Rex Persarum septimus, sed, ex septem Magorum interfectoibus, vnus, reliquorum suffragijs Rex renuntiarus & appellatus est. At qui me angit scrupulus in sequentibus verbis positus est. Illam enim quam à Dario factam ait ἀρχὴς εἰς ἑπτά μέρη partitionem, nec probabili quidem quæ mihi satisfaciat, coniectura adsequi adhuc potui.

At postquam Parthi rerum potiti sunt, illas persarum Satrapias, in duodeviginti Regna diuiserunt: ex quibus vndecim, *Inferiora*, reliqua septem, *Superiora*: appellabantur. Plin. lib. VI. cap. XIII. *Namque Persarum Regna, quæ nunc Parthorum intelligimus, inter duo maria, Persicum & Hyrcanum, Caucasus iugis attolluntur, vtrinque per deuexa laterum.* Idem eiusdem lib. cap. XXV. *Ipsa Persis, aduersus occasum sita, obtinet litora D. L. M. passuum: etiam in luxum diues, in Parthorum iam pridem translata nomen.* Et mox, *Regna Parthorum duodeviginti sunt omnia. Ita enim diuidunt Prouincias, circa duo, (vt diximus) maria: Rubrum, à meridie, Hyrcanum, à Septentrione.* Ex his, *vndecim Superiora dicuntur: incipiunt à confinio Armenia, Capiisque litoribus: pertinent ad Scythas: cum quibus ex æquo degunt.* Reliqua septem Regna, *Inferiora* appellantur. Enimvero, ab vno Satrape interdum plures Pro-

uinciarum regebantur: Sic, Lydia Ioniaeque eundem Satrapam, Æmil. Prob. in Datame, & Arrian. lib. I. commemorant. Herodot. quoque lib. I. I. Oroetem, νόμον, τὸν τε Φρύγιον καὶ Λυδίον καὶ Ἰωνίαν, obtinuisse refert. Sed & Xerxè regnante vnum eundemque τῆς Συρίας, καὶ Φοινίκης, καὶ Σαμάρειας ἑπαρχὸν fuisse, ex Iosepho lib. XI. Antiquit. cap. VIII. & Esdræ, III. cap. VI. patet: quibus in locis ἑπαρχὸς appellatur, qui aliàs Satrapes. Similique modo, quas alij Σατραπείας, Plutarch. in Apophthegmatis, ἑπαρχίας vocat. Isocrates in Panegyrico, Ecatomnem qui Satrapiam Cariae obtinebat, Καελίης Ἐπιστάθμων vocat, vt Harpocration, in decem Rhetor. Lexico interpretatur. Curtius lib. V. de Alexandro, *Vxorium deinde gentem subactam, Susianorum satrapæ contulit, Pharnabazō autem summum imperium maritimæ oræ Dariūm dedisse, Q. Curtius lib. III. narrat.* Cuius oræ maritimæ Satrapem, Sardibus morari & consistere consueuisse, Pausanias in Laconicis docet. Solebant vero Satrapiarum filijs Regum decerni, vt ex Herodoti lib. VII. & Xenophon. lib. I. *Ἀναξάδο.* apparet. Dariūm vtique, Cyro, minori natu filio, ciuitates, quarum Præfectus erat, testamento legasse, Iustinus lib. V. narrat. Hystaspem etiam Artaxerxis filium natu minorem, quo tempore pater ab Artabano obruncatus est, obtinuisse τῶν ἐν βασιλείᾳ σατραπείων, Diodor. Sic. lib. XI. refert.

Satrapæ ergo prouincijs præerant, eorumque fidei & curæ prouinciæ committebantur. Horum vtique muneri & officio iucumbebat, prouincialibus imperare, eorum vtilitatibus prospicere, tributa cogere, primisque custodibus stipendia exsoluere: & quidquid insuper fa-

cto opus esset, effectum dare, & vt Xenophon lib. VIII. *παρδ.* ait, ἀρχὴν ἦν ἐνοικιαύτων, καὶ τὸν δασιμόν λαμβάλλοντας, τοῖς τε παροῦσι φρεσὶς δαυῖαι μισθόν, & ἀλλο πελεῖν ὅ, π ἀρ δέη. Huiusmodi prouinciarum Præsides, Regem de toto prouinciarum quas regebant statu, certiozem faciebant: litterisq; & per nuntios, vt se res haberent, significabant. Mandatis enim, quæ illis dabantur, continebatur, vt prouincias ita regerent, vti è re publica, fide & religione eorum esse videretur. Quibus etiâ imperasse Cyrum, vt quoad eius fieri posset, ea omnia imitarentur, sequerentur, obseruarent, quæ ipsum agere viderant, Xenophon ibidem scribit.

Porro in consilium à Persarum Regibus SATRAPÆ, & prouinciarum præsides, adhibebantur. Id ex eo apparet, quod Esdræ lib. III. cap. III. scribitur. *Ἐκάλεσεν πάντας τοὺς Μεγιστάνας τῆς Περσίδος, & τῆς Μιθιδάας, καὶ Σατραπείας, καὶ στρατηγούς, καὶ ὑπαρχούς, καὶ ἐκείησεν ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ.* Esther quoque cap. III. ἀρχόντες ἦν ἐθνώων, ἐχρὶς τῷ βασιλείῳς memorantur.

Cum verò Reges Persarum, aliquos in consiliū adhibentes, eos ad sidere iubebant, in medio loco ipsos cōsedisse docet Lucian. in Nauigio, seu votis, his verbis, ἐγὼ δὲ, καὶ μέσον, ὡς νόμος βασιλεύσει ἦν Περσῶν, ἐπειδὴ αὐτοὶ συμπαραδρόβην αὐτοῖς βάλωνται. Sed & à prouincialibus coli & obseruari Satrapas, Persis placuisse, Xenophon lib. V. *παρδ.* ita scribit, οἱ καὶ τῶν Ἀσίων ἕσπε βασιλεῖ ὄντες, θεοεπένοισι τὰς ἦν ἀρχόντων δόρας. Quinetiâ pro foribus Prætorij stetit in prouincijs, iuuenes bene ac liberaliter educatos, qui Præsidium mandatis parerent, eosque venatū proficiscentes comitarentur, idem Xenophon eod. lib. demonstrat. Satrapas autem è publico an-

nonas accepisse, indicio est quod Philostratus lib. I. de vitâ Apollonij, vinum his cottidie præbitum narrat.

Eos etiâ Regios sub se Scribas habuisse, quibus, inter cetera quæ ad eorū munus pertinebant, recitandæ dabantur literæ quæ à Rege mittebantur, apparet ex Herodoto lib. III. Satellitio quoq; instructos, & satellitibus stipatos huiusmodi Satrapas fuisse, idem eodem lib. ostendit. Oroëtem enim Lydiæ Ionixq; præfectum, vt ille ait, χίλιοι Ἔσθαιον ἐδδρυφόρου. Ceterum Satrapis in fide & officio manentibus, castèque & integrè munus suum obeuntibus, non temerè successores dabant: vt à peritis & assuetis, facilius prouinciæ continerentur. Artaxerxes tamen regnum ordinans, ἦν ὑπαρχόντων Ἐσθαιῶν τοῖς ἀποπέλαις ἐχρονται, παρὸς αὐτῶν ἀπέτησε. ἦν δὲ ἐαυτοῦ φίλων ἐπιλέξας τοῖς ἄλλοις, πικρὸ δὲ καὶ τὰς Ἐσθαιῶν. quemadmodum Diodor. Sic. lib. XI. scribit. Nec verò ἀνεκλόγητοι, aut ἀτυχεύονοι huiusmodi Satrapæ erant, quinimmo, si prouincias, Phaniæue expulasse, prouinciales spoliasse, vexasse, pecunias extorsisse, aut aliâs malè versati esse dicerentur, Repetundarum postulari poterant, conuictique, non remoueri modo, cum existimationis macula atque nota: sed etiam grauius in exemplum coerceri, & pro delicti modo plēcti, solebant. Alexander quidem, vt Arrianus lib. VII. narrat, Abulidem Susiorum Satrapen, & Oxatrem eius filium, quod in Susios multa auarè, ac superbè commisisse perpetrassèque deprehensi essent, occidi iussit. Eiusdem Alexandri aures, prouincialium de Satrapis querelis patuisse, ex eo apparet, quod idem Arrianus, lib. VI. narrat, Orxinem Persidis præfectum, quod

phana spoliasset, sepulchra violasset, multosque Persarum iniuste peremisset, damnatum, & in crucem actum, Peuceste in locum eius suffecto.

Contra, qui probe laudabiliterque prouincias rexerant, & à Rege gratiam inibant, & alijs super alios honoribus dignitatibusque cumulabantur. Vnde eueniebat, vt nihil magis bonis Præsidijs ad sequentes honores prodesset, quàm peractis optimè Magistratus: eaque ratione, Magistratus, Magistratu: honore, honor petebatur. Et cùm omnia benefacta in luce collocari iuuet, vberriimū virtutis industriæque suæ fructū, fortes viri capiebant, Regem bene functi administratiq; muneris, restem & conscium habere. Ac planè verè Plinius Panegyrico adserit, vtile ac salutare esse Præsidijs⁹ prouinciarum, hanc habere fiduciam, paratum esse sanctitati, industriæque suæ maximum præmium, iudicium Principis, suffragiū Principis, additque, ante Traiani imperium, si quis quid benefecisset, Cæsarem nescisse, aut si scisset, testimonium non reddidisse: Ita eadem illa (inquit) *sen negligentia, seu malignitas Principum, cum male consultis impunitatem, recte factis nullum præmium polliceretur: nec illos à crimine, et sordibus, nec has deterrebat à laude. At nunc si bene aliquis prouinciam rexerit, huic quæ sita virtute dignitas offertur: patet enim omnibus honoris, et gloriae campus.*

Licet autem summam Satrapis, quorum spectatam fidem habebat, potestatem Reges concessissent, in eorum nihilominus Satrapias aliquem ex principibus viris, quorannis, cum imperio velut Inspectorem mittebant: qui Satrapis, si qua in re auxilio egerent, opem, & suppetias ferret: ipso

etiam si negligentius in officio versarentur, coerceret, curua corrigeret, & quæ è republica esse viderentur, ordinaret: sin minus, ad Regem referret, vt malis quibus prouincia premeretur, suo arbitrio mederetur: quorū in prouincias aduentu, gaudio exultas plebs, tanquā ipsis prouincijs præsentia sua, Rex ea bona circumferret, Regis Filium, Fratrem, Oculū, in eas terras descēdisse, sermonibus iactabat. Qua de re ipsamet Xenoph. ex lib. I. πειθ. verba apponā. Εφοδευει αληθ κειτ επι αυτων αιει, στρατευμα εζων. ος λω μνη τις ηβδ Σατραπων επικουλαις δεινται, επικουρει λω δε τις υβειζιη, Γροφρονιζιη. λω δε πς η δεσμων φορις αμυθιη η ηβδ ενοικρον φυλακης η οπως η χωση ενδρος η, η δη ο πι ηβδ τεταζμενων εβραλιπι Γωπα πωπτα κειτευ βεπιζι, λω ζ μη δευνηται, βασιλει απαγγελιη ο δε ακουων, βαλδιεται περ τε απικλοιωτης. και οι πολλαις λεγόμενοι. επι βασιλεως υος κειτα βαμης, βασιλεως αδελφος, βασιλεως οφθαλμος. και ενισπειν εκ φανόμενοι επι ηβδ. εφοδων εισιν. απο βεπιεται ζδ εκασος αυτη ο ποθεν αι βασιλεις κελδύ. Quinetiā præter Satrapas, qui toti prouinciæ præerant, quidam Urbibus & oppidis: quidam vero earundem vrbium Arcibus præficiabantur. Nec enim vni eidemq; Urbis, & Ακροπόλεως, siue Arcis, custodiam mandabant: sed alij erant, Urbium, alij, Arcium, Custodes: quod Xenophō in Oeconomico perspicuè tradit. Hoc enim pro certo ponens, atque statuens, non minus fatigisse Reges Persarum, οπως η γη ενδρος εσαι λω ηβδ κειτικωωτων, η οπως οφ φυλαξεται λω ηβδ φρερωωτων: addit, κεισαι η αυτω οι Αρχοντες δεβεταιζμενοι εφ εκαστερον, εχ οι αυτοι, αιλλ. οι μνη δρχουσι ηβδ κειτικωωτων τε και ηβδ ερρατηδ, και δεσμοις εκ τωτων εκ λεγουσι. οι ελ αρχουσι ηβδ ωπλισμενων φρερων.

Alijs planè Urbium, alijs Arcium custodiam adtributā fuisse, indicat Curtius lib. v. his verbis, Rex,

Persidis fines adiunxit, Susa urbem Archelao, & praesidium trium millium tradidit: Xenophilo, arcis cura mandata est. Eodem lib. Alexandrum, arci Babylonis Agathone praesidere iussit, cum DCC. Macedonum trecentisque mercede conductus: Praetores qui regioni Babyloniae, & ciuitati praesent, Menaxtam & Apollodorum reliquisse, narrat. Arrianus quoque lib. 111. Alexandrum Sufianis reliquisse Satrapen Abuliten, φρέραρχον δὲ, ἐν τῇ ἀκρᾷ τῆς Σύβων, Mazarum, narrat. Diuersa verò Praefecti Vrbi, & Custodis Arcis, munia erant, & ille quidem, τῆς ἐνοικουώτων Ἀρχων, καὶ τῆς ἔργων ὀπιδηγούμενος, defixos tam in Agricolas, quàm in Opifices qui in fordida, Sellulariaque arte versantur, & in illam omnem ciuitatum fecem, oculos habebat: id agens, & sedulò curans, vt quam quisque nosset artem, in hac se exerceat, & ne inerti otio, vrbis, regionisque incolæ, marcescerent. Atque vt liberè, ac tuto, animòque otioso & ab omni periculi metu vacuo, pro se quisque diligenti agrorum culturæ, urbanisque artificijs operam impenderet, ad officium Arcis Custodis pertinebat, ne quam oppidani à praesidiariis militibus, vel ab hostibus, iniuriam acciperent. Praefectus ergo vrbi rationem otij negotiisque ab vnoquoque exigere necesse habebat, rationibus & ipse reddendis Regi obnoxius. Eius enim culpæ Agricolarum, artificumque desidia, atque ignauiam imputabatur, si modò ab illis Phrurarchus, id est arcis custos, iniuriam propulsaasset. Etenim, εἰάν φρουράρχος μὴ ἰκανῶς τῆς χώρας ἀρήγη, agricolæque vel opifices non possent ἐργάζεσθαι ἐξ ἑτῆς ἀσφαλείας, eius rei periculum Phrurarchus praestabat. Quapropter Ἀρχωντος seu Praefecti muneris

quoque incumbere Phrurarchum officij sui admonere, cessantemque aut detrectantem, reum ἀσφαλείας apud Regem agere. Vicissimque, si παρόχροντος τῆς Φρουράρχου εἰρήνῃ τῆς ἔργων, ὁ Ἀρχων ὀλιγαίθρων ἢ τε παρέχεται καὶ ἀρὸν τιτὸν χάριαν, eum Phrurarchus socordia reum postulabat. Ita alter, quasi obseruator actus, alterius, erat: deteriorisque status tam ciuitatum, quàm vicorum & pagorum qui ad eas pertinebant, in alterutrum eorum culpa reiciebatur: denique si pecora derelinquerentur, agricultura desereretur, mercatorum negotiatio conquiesceret, artes βαναυσική (quas Cræsus apud Xenophon. lib. vii. παυδ. πηγῆς τῆς κελῶν, verissimè appellat) iacerent, huius vel illius vitio ea res adscribebatur. Satrapen verò in prouincias missum, tam Φρουράρχου, quàm Ἀρχωντος τῆς ἐνοικουώτων, personam sustinuisse, & vtriusque partibus functum, Xenophon in Oeconomico scribit. Satrapes ergo, ne quid ex horum vel illorum Magistratuum desidia vrbes regionesve, detrimenti caperent, videbar: rusticæ & urbanae plebi consulebat: communique & publicæ vilitati inseruiens, omnibus æqualiter hominibus securitatem praestabat. Officio quoque Praefecti vrbi continebatur, tributa exigere, & vt ea ex fide penderentur, sollicitè attendere. Nec verò quidquam tributis decedere, aut deperire, poterat, agris qui in eius tutela erant optimè cultis: & opificibus bellè opus suum facientibus. Cyrus etiam, vbi primum φρουραὶ καὶ φρουράρχοι vrbibus à se subactis imposuit, his praecipisse, μήο μὲν οὐδὲν πολυπορευόμενῃ, τε δὲ πύχῃ διαστάσει, Xenophō lib. viii. παυδ. scribit.

Hos amplius, quietis quoque publicæ ac securitatis, tuendæ causâ, per regiones ac prouincias, stationes militum dispositas habebât, quibus Tribunus præerat, qui, *χιλιάρχος ἦν καὶ πῶν χώρων φυλακῶν*, vocatur à Xenophonte, lib. viii. παμθ. Porro tam Chiliarchi isti, quam Arcium Phrurarchi illi, non à Satrapis, sed ab ipfomet Rege cōstituēbantur, cui vni parebant, nec alterius cuiusquam dicto audientes erant. Hoc ideo constitutum, vt si quis Satraparum, vel fastu elatus, vel opibus, aut clientium multitudine fretus, res nouas moliretur, aut se insolentius gereret, aduersarios paratos præsto haberet, qui eius conatus frangerēt, & vim reprimere possent. Auctor idem Xenophon lib. viii. παμθ. qui hoc tradit in hæc verba, *τοὺς μέγιστοι ἐν ταῖς ἀκραῖς φρουραρχοὶ, καὶ τοὺς χιλιάρχους ἦν καὶ πῶν χώρων φυλακῶν ἐν ἑαυτοῖς ἐβούλετο αἰνοῦν. ταῦτα δὲ παρεωσέτο, ἐν τοῶν ὅπως, εἶπε ἦν ἡ βασιλεῦς ὑπὸ πλοῦτος καὶ πῆθος ἀνδρῶν πάντοτε ἐβούλετο, καὶ ὅτι χιλιάρχοι μὴ πείθεσθαι, ὁ δὲ αἰπταλοὺς ἔχοι ἐν τῇ χώρῃ. Et aliquot interpositis, αἰς δὲ πτε Κεδρος κρατεροῦσατο. οὕτως ἐπὶ καὶ μὴ βασιλεῶς εἰσὶν αἱ ἐν ταῖς ἀκραῖς φυλακῆ καὶ οἱ χιλιάρχοι ἦν φυλακῶν ἐν βασιλείῳ εἰσὶ κεραινωτάτες, καὶ τῶν βασιλέϊ ἀποκαταμμένοι. Atque hæc velut frenis cohibendam Satraparum potestatem censuerunt.*

Quinetiâ Philostratus in Apollonij vita, lib. i. ἐν βαβυλωνος ὄροις φρουρὰν à Rege cōstitutam refert, *ὡς ἐν τῇ περὶ ἡλθέ πρὸς μὴ ἐρωτηθεὶς ἑαυτὸν τε καὶ πόλιν, καὶ ἐφ' ὅπ' ἦτο.*

Habebant autem Persarum Reges in singulis prouincijs Ærarium, Ærariique præfectos: Et ita, Tyridatem pecuniæ quæ ex vna Satrapea redigebatur, *custodem*, Curtius lib. v. memorat. Eodēque libro Bagophanem arcis Babylonica, & Regiæ

pecuniæ eius regionis *custodem*, Alexandro obuiam egressum narrat. Extat Darij Epistola apud Ioseph. lib. xi. Antiquit. Iud. cap. iiii. qua sumptus ad templi Hierosolymitani constructionem, ἐν τῷ βασιλικῷ Γαζοφυλακίῳ ἦν φέρων τῆς Σαμωδείας, suppeditari mandat. Apud eundem Ioseph. eiusdem lib. cap. v. Xerxes Efdræ præberi iubet sacrorum sumptus, ἐν βασιλικῷ Γαζοφυλακίῳ. Eaque de re scripsisse se *τοὺς Γαζοφυλακίῳ τῆς Συρίας καὶ τῆς Ἰονίης*. Sic & Efdræ cap. v i r. ab Artaxerxe Edictum ad omnes qui thesauris suis, trans flumen, præpositi erant, emisit, vt quidquid ab eis Efdras sacerdos, Scriba legis Dei cæli, postulasset, ilico præstaretur. Strabo lib. xv. Persarum Reges, licet Susa valde ornassent, nihilominus etiam coluisse Persopolin, & Pasagardas scribens, addit, illic Gazam & Theaurum Regum fuisse. Pasagardis quoque, Κύρις τῶ περὶ τὸν ἠσσωροῖς recõditos Arrian. lib. iii. scribit. Pecuniæ ergo quæ thesauris inferebatur, Custodes habebât. Cuiusmodi pecuniam, GAZAM, Persico sermone appellatam, non est ignotum. Q. Curtius lib. iii. *Ante Solis ortum, pecuniam Regiam (GAZAM Persæ vocant) cū pretiosissimis rerum, efferrî iubet.* Põponius Mela lib. i. cap. xi. *In Palesina, est ingens & munita admodum, Gazæ: sic Persæ ærarium vocant: & inde nomen est, quod cū Cambyses armis Ægyptum peteret, hinc belli & opes & pecuniam intulerat.* Hefychius, *Γάζα, τῶν Περσῶν βασιλεία, ἢ οἱ ἐν τῷ πολλῶν φερόμενοι φεροι.* Suidas vero, *Γάζαν, ἠσσωρόν* interpretatur. Seruius in lib. i. & ii. Æneid. *Gazam, Persarum lingua, census, & diuitias*, significare notat; & esse numeri singularis tantum. Huiusmodi autem ærarij præfecti, & hi quibus Gazæ cura credita erat, Γάζα

φύλακες, vocatur à Iosepho lib. xi. Antiquit. Judaic. cap. i. & ΙΙΙΙ. & Γαζοφυλακῶτες à Diod. Sic. lib. xvii. Regiæ pecuniæ custodem vocant Æmilius Probus in Darame, & Q. Curtius lib. v. Vetus Bibliothecæ interpres, in Esther cap. iiii. *Arcaviū Γαζα* vertit.

Porro fidem propè excedit, ingens, & immensa auri vis quam thesauris Darij reconditam, historiatarum monumentis proditum inuenio. Primū enim in Damasci Gaza, *summam pecuniæ signatæ, fuisse Talenta duo milia & sexcenta: facti argenti pondus, quingenta æquasse*, Curtius lib. iiii. scribit. Idem lib. v. post Darium secundo prælio victum, Arbela, Alexandro tradita refert, Regia supellectili, & *quattuor millium Talentum Gaza* repleta. At Diodor. lib. xviii. Sectione ii. ἀργυρίαις τάλαντα περιχθία, Arbels reperta narrat. Sufis verò per deditionem receptis, Alexander, vt idem Diodorus eodem lib. refert, ὄρεν ἀσπίου χρυσοῦ καὶ ἀργύρου πλείω ἢ πέντε δρακμῶν τάλαντων καὶ ὀκτακλίαια τάλαντα χρυσοῦ, χαρσικλήρα Δαρείων ἔχοντα. Plutarchus quoque πέντε δρακμῶν τάλαντα νομισμάτων, & præterea ἄλλω κατασιδῶν καὶ πολυτέλειαν ἀδύνητον καὶ πορφύρας ἑρμιονικῆς τάλαντα πεντακλίαια, Sufis inuenta, in Alexan. vita scribit. Eo loci etiā Arrianus lib. iiii. ἀργυρίαις τάλαντα εἰς πεντακσίμωια, fuisse, narrat. Curtius lib. v. vt verò urbem (Susa intellige) intravit, *incredibilem pecuniæ summam ex Thesauris egesit L. millia Talentum, argenti non signati forma, sed rudi pondere. Multi Reges tantas opes longa ætate cumulauerant, liberis, posterisque, vt arditabantur: quas vna hora in externi Regis manus intulit.* Erat enim Sufis & Persepoli sanctius ærariū, in quod, præfidij causa, tantas opes à Cyro, ad Darium vsque, Reges intulerant. Testis Diodorus

lib. xviii. his verbis, τῶντα, ἐκ πολλῶν χρόνων, οἱ βασιλεῖς ἀθικία διετήρησαν, πρὸς τὴν ἀπολοῦν τῆς τύχης ἀπολιπόντες αὐτοῖς καταφυγῆς. Idem eodem libro de Persepolitani thesauris, οὗτοι, αἰτ. ἀπὸ Κύρου τὸ πρῶτον Πέρσων βασιλευσάντων, μέχρι ἡμῶν ὑποκειμένον κειμένων, ἠθροισμένων ἢ πρῶτον δαν, ἔρχον ἀργύρου τε καὶ χρυσίου. Itaque in Persepolitana arce, Alexandrum, δώδεκα μυριάδας τάλαντων, εἰς ἀργυρίαις λόγῳ ἀργύρου τὸ χρυσίου inuenisse refert. Curtius in eius urbis Gaza, fuisse, *Centum, & viginti milia Talenta*, ait. Accessisse ad hanc pecuniæ summam, captis Pasargadis, *sex milia Talentum*. Denique, post Darium tribus præliis victum, direptam eius, Damasci, Gazam, *adhuc X L. milia Talenta clausa*, reperta fuisse ab Alexandro, Iustin. lib. xi. scribit. Strabo etiā lib. xv. *χρυσίαις ἢ ἐν Βαβυλωνίῳ, ἢ ἐν τῇ Σοαποπέδῳ, αὐτὰ τὰ ἐν Σούσις, καὶ τὰ ἐν Περσίδι, τέσσαρας μυριάδας. Τινὲς δὲ, καὶ πέντε λέγουσι. Ἄλλοι δὲ, πάντα πάντοθεν σωμαχθῆναι, πρὸς δὲ δώδεκασιν εἰς ἑκκῆταται, οὐκ ἴσως καὶ δέκα μυριάδας τάλαντων. Τὰ δὲ Δαρείω φυγόντι, ἐκ τῆς Μηδίας σκευεκομμέντα, Τάλαντα ὀκτακλίαια.* quin & Athenæus lib. xii. ex Chare Mitylenæo refert, cubili Regio contiguas, ad caput, fuisse ædes, quinque lectis instructas: in quibus auri Talenta quinquies mille, perpetuò adferuabantur. Id Cervical Regium appellabant: Cubilis verò pedibus, alias ædes trium lectorum eapaces, vbi argenti talentorum tria milia erant reposita: quas, *Subsellium, scabellum* ve Regis appellabant.

Illam verò infinita auri vis, immensa Regum Gaza, è tributis conficiebatur & conflabatur. Strabo lib. xv. Perfarum Gazophylacia ab Alexandro direpta, narrans, addit, ἀΐστυτις χρόνους ἀΐστυπρωπο, εἰς ἐδάσμολόγησιν Πέρσων τῶν Ἀσίων. Idem eodem

libro, inter ea quæ Persis ἐθμα fuisse tradit, ἐν Σοσπίσι, αἰτ, ἐκείτω, ἢ βασιλέων ἐπὶ τῆς ἀκρας, ἰδίᾳ πεποιθῆσαι ἀσκισιν, καὶ θησαυροῖς, καὶ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ, ἂν ἐπὶ τῶν φόρων, ἕσθημινματα τῆς οἰκονομίας. Plane Cyro & Cambyse regnantibus, nulla dum Tributa, Stipendiâque, gentibus, quæ ijs parebant, imposita erant: sed munera duntaxat Regibus ferebantur. Primus Darius Hystaspis filius, cùm totum Persarum imperium in prouincias Satrapiâsque diuisisset, Tributum singulis indixit. Auctor Herodot. lib. iiii. Sed & Strabo lib. xv. πὸν δὲ ἐξέταξαντα τοὺς φόρους, Δαρῆιον ἦν. Quod vt rectum est, ita, quæ apud eundem auctorem sequuntur, πὸν μακρόχρηστος, & κείλιτον αὐθροπὸν, πῶν τῶ μήκιστος ἦν βασιλέων, euertuntur à Plutarcho, & Emilio Probo, quos si duces sequamur, nõ iste Darius, sed Artaxerxes Xerxis filius, eo habitu corporis cùm esset, Μακρόχρηστος cognomen inuenit, ἐξ ἧ τὸ πῶν ἐπέσαν χρεῖσι μακροτέραν ἔχον, vt Plutarch. in Apophthegmat. scribit, id est, vt idem initio vitæ Artaxerxis Mnemonis exponit, dextram sinistra longiorem. Vnde & Longimanus à Latinis appellatur. Sed hæc obiter dicta sũt. Ad Darium redeamus. Is prudenter cogitans, neque quietem gentium sine armis, neque arma sine stipendijs, neque stipendia sine Tributis haberi posse, Persis Tributa imposuit. Onera enim imperij (ita quippe ex Plinij ore loquor) vt, pro vtilitate publica, Tributa institui, ita singulorum iniurijs coegerunt. Horum vtique à Dario indictorum tributorum causa, Persæ cùm Cambysem, Domini, Cyrum, Patris appellatione ornarent, Darium, Institorem, seu Propolam vocitarunt, vt Herodot. lib. iiii. refert. Κατὰ πλοῦς enim, quo verbo Herodot. vitur, Suidæ est, μεταβολεῖς

μεταβολεῖς, autem Interpreti Aristophanis in Pluto, est, ὁ καὶ πῶν κοτόλιω πωλῶν, ὡς τῶν οἱ ναῦ λεγόμενοι Κετῆλαι, quem ab ἐμπορείᾳ, καὶ παλιγκραπῆς & αὐτοπώλης, separat: eorumque verborum differentias exponit. Eustathio vero μεταβολεῖς, sũnt, ἐβολῶν καὶ ἀφ᾽ ἑαυτῶν, οἱ αὐτὰ καταλάσσοντες.

Quanquam æquum se, & moderatum, Darius, in Tributi descriptione præstitit. Nam, vt Plutarch. in Apophthegmat. scribit, τοὺς φόρους τοῖς ὑπηκόοις ἔδωκε, μετεπέμψατο τοὺς παρῶντες ἢ ἐπαρχῶν, & πάλιν φόρον ἠρώτησε, μὴ βαρῆς εἶσιν. φησάντων δὲ, μετελῶς ἔχον, ἐκέλευε, πλεῖν τοὺς ἡμίσεις, ἔκρασον. Ionibus autem subactis, qui aduersus Darium rebellauerant, Artaphernes Sardinium Præses, per *parasangas*, (ita enim Persæ tricenastadia appellabant) conferre iussit tributa: quæ, vt ab Artapherne imposita fuerant, suis etiam nũ temporibus Æratio à prouincialibus illata, Herodot. lib. v. refert. Tributarias autem functiones in viginti partes, Darius distribuit: quarum enumeratione ac distributione Herodot. lib. iiii. ponit.

Horum tributorum colligendorum gratia, Reges, in singulis prouincijs φορολόγοις habebāt, vt ex cap. iiii. & iiii. E. Idræ, patet, & φορολογουμένοις, vt Diodor. lib. x. v. i. Negotium etiam Satrapis, aliisque qui in Magistratu, potestateve erant, datum vt à prouincialibus, ex fide Tributa pensitarentur, supra ostendimus.

In summa autem, subductis rationibus, in Regium fiscum, ex annuis tributis, quaterdecies milena, quingena sexagena Talenta Euboica, Herodoto teste, quotannis redigebantur. Iustinus vero lib. xiii. Alexandro, in annuo vectigali tributo, *Tricena millia Talentum* fuisse refert. Persarum pla-

ne agri immunes erant, vt Herodot. lib. III. att.

Tributa autem arcæ inferri non solebant: sed eorum condendorum ratio ea erat, quanti Herodot. lib. III. exponit. Liquefactum enim aurum, argentumque, in fictiles fidelias infundebatur: expleta mox fidelia, subinde frangebantur, ex eoque auro argentovne, quoties pecuniæ Rex indigeret, tantum concidebatur, quantum vsus postulabat.

Enimvero præter tributa ac stipendia, singulis regionibus quæ sub Persarum Imperio erant, aliquid ad alendum Regem & eius exercitum, indictum fuisse, Herodot. lib. I. significat his verbis, βασιλεῖ τῶν μεγάλων εἰς Ἑσθλῶν αὐτῶν τε, καὶ τῆς στρατιῆς, διαραύρηται πᾶρες τῶν φόρων, γῆν πάντα ὅσους ἀρχῆ. Strabon lib. x v. de Regibus Persarum, περιπέδουσι δὲ ἐκ μέρους τῆς ἀστυκίας, ἀργύριον, ἐκ δὲ τῆς μισθώσεως, ἀ φέρει ἐκαστὴ χώρα ὡς τε καὶ χρώματα καὶ φάρμακα, καὶ πάλιν ἔρεαν, ἡτοιμισθῶν τῶν πλείων καὶ δρημματα ὁμοίως. Atque ita ab Armenijs, equos tributarios illatos, Xenophon lib. III. Αναβάσι. ostendit, Ἀνηρώτων, inquit, τὸν καινὰ γὰρ δὲ τῶν παλαιῶντος ἑρμιωνέως, τίς εἴη ἡ χώρα. ὁ δὲ ἤγγυ ὅτι Ἀρμενία, καὶ πάλιν ἡρώτων, ἵνι ἴσσωσι τρέφονται ὁ δὲ ἤγγυ, ὅτι βασιλεῖ δικασίως. Ex duodecim autem, quibus annus constabat, mēsiibus, Babylonix Satrapæa, mēsiibus quattuor, Asia vero vniuersa, reliquis anni partibus, Regem alebat: subijctique Herodotus eo quem supra laudavi loco, Tritachmæ Artabasi filio, quem Rex ei tractui præfecerat, quotquot diebus, singulas argenti plenas Artabas præstitas. Ad hæc, erant ei peculiare equi, præter bello destinatos: admittarij, octingenti, cum equarum, à quibus admittebantur, sexdecim milibus: nam singuli à vicenis admittebantur. Præterea canum Indicorum multitudo alebatur, vt supra diximus.

Enimvero Persarum Reges, vt Xenophon lib. VIII. παρδ. Κύρ. docet, Ministros, seu officiales quosdam, habebant qui Regum Aures, & Oculi, appellabantur. Apuleius lib. de Mundo, aulæ Persicæ festum ex Aristotele describens, sed inter eos, ait, Aures Regiæ, & Imperatoris Oculi, quidam homines vocabantur: per quæ officiorum genera, Rex ille ab hominibus Deus esse credebatur, cum omnia, quæ vbiunque gerentur, ille Otacustarum delatione disceret. Aristides Oratio. Panegyri. Cyzicena. Ὁ μὲν τὸν ἄλλο Γρῶτον βασιλεὺς ἐδίδου καὶ διαφορὸν κελεύουσι τὸν κελεύουμον βασιλέως ὀφθαλμὸν καὶ βασιλέως ὄψα. Aristophanes in Comædia quæ Ἀχρηῆς inscribitur. Καί νυν, ait, ἀζωντες ἡκαρδὴν ἡνδρατίεσσι τὸν βασιλέως ὀφθαλμὸν: ad quem locum Scholiastes, οὗτω ἐκείλου τοὺς Σαβράτας, δι' ὧν πάντα ὁ βασιλεὺς ὀπισκοπεῖ. ὡς βασιλέως ὄψα, οἱ ὄψακουσῆ, δι' ὧν αἰκούσῆ τὰ περιπέδουσι ἐκαστὴν πάντα χωρὶς ὡς συμμάχοις χεῖται. Citatque Aristotelis ex lib. III. Politic. locum, quo, velut rem absurdā, plurium Oculorum, & Aurium, obsequia rider. Dio Chrysofom. Orat. III. de Regno, ὁ μὲν Πέρσης ἐνα ἑνα ἔσαν, ὀφθαλμὸν βασιλέως λεγόμενοι, καὶ τῶν οὐ ἀπουδαῖον αἰθρῶν ἀλλ' ἐν τῆς ὀπισχυόντων ἀγγων ὅτι τὸ ἀγαθὸν βασιλέως οἱ φίλοι πάντες εἰσὶν ὀφθαλμοί. Suidas, ὀφθαλμὸς βασιλέως, ἀπὸ τῶν μέγα δυνάμειος ἀδελφὸν βασιλεῖ. οὗτω δὲ ἐκείλου τοὺς Σαβράτας δι' ὧν πάντα ὁ βασιλεὺς ὀπισκοπεῖ ὡς βασιλέως ὄψα τοὺς ὄψακουσῆς δι' ὧν αἰκούσῆ τὰ περιπέδουσι ἐκαστὴν πάντα χωρὶς. At Tzetzes histor. Chil. x. cap. CCC L. huius vocis interpretationem largius porrigens, à Persis ait ὀφθαλμοὺς βασιλέως vocatos, τοὺς ἀεὶ ἐκείλους αἰθρῶν καὶ θιερῶν. Heliodor. lib. VIII. Περσῶν γὰρ βασιλείας αὐλαῖς ὀφθαλμοὶ καὶ Ἀκοαί, τὸ θινούχων ἡῆος. οὐ πάλιν, οὐ αὐτῆς αἰσῆς τὸ πῶν τῆς θινούχων μετῶσης. ἀλλὰ μόνου τῶ πιστεύσαντος αἰσῆς. Atque hunc

Magistratum in Artaxerxis comitatu, gessit Artaxerxis, vt Plutarchus in Artaxerxe scribit. Æschylus quoque in Persis, Xerxis Alpistum, Xerxis ὀφθαλμῶν, memorat. Ad quem locum Interpres, οἱ Περσῶν γὰρ βασιλεῖς εἶλον δύο πινὰς οἷς ἐπέτρηπον πινῶν κοινῶν ὀφθαλμῶν. οἷς βασιλέως ἐκάλωον ὀφθαλμοῖς. Ibidemque ex quorundam sententia ait, ad Oculi Regij officium pertinuisse, ἀειδμῶν τὰ στρατεύματα. Ad eos utique qui Aurium Regiarum partibus & munere fungebantur, Apollonium, cum propter vestitus nouitatem, tum quod venerari Regis statuam recusaret, perductum, Philostrat. lib. i. de vita Apollonij narrat. Idem alio loco. Σατυροῦτος δὲ, αἰτ, τῆ φρσ. εἰ, αὐτῆ ἐπέταξο βασιλέως πρὸς οἷμα ὀφθαλμῶς. Oculorum autem & aurium Regis Persarum munus erat, obseruare & audire quid vbique toto Regno diceretur agereturque, & ad Regem referre. Quò fiebat vt is vbique locorum pro præsentī haberetur. Idque consequutum esse Cyrum beneficijs & honoribus adficiendo suos, narrat Xenophon, lib. viii. παρδ. Nam dum is ampliffimis muneribus eos qui oportuna & cōmoda ei retulissent, renuntiasentque, muneraretur, perfecit vt multi sedulò inspicerent, auscultarētq; ea que è re principis fore existimarēt. Hinc factum est, vt vulgo iactatū sit, persarum Regem multos habere Oculos, Aurēsq; multas. Regibus planè hanc aurium & oculorum copiam non deesse, quæ non vera modò perferat renuntietque, sed & insuper aliquid de suo cumuli, seu auctarij loco, addat, Lucian. de mercede cōducti. ita scribit, ὅτι γὰρ οἱ ὀφθαλμοὶ βασιλέως πολλοὶ, οὐ μόνον τὰ ἐπιτηδῶνα ἀλλὰ αἰετὶ προσσημεῖσθαι, ὡς μὴ νοσησῶν δοκῶν. Igitur cohortem, Reges Persarum habe-

bant, quæ decem milibus Equitum Persarum, quos Ἀθάνατοι id est IMMORTALES, vocabant, constabat. Hesychius Ἀθάνατοι, πύγμα ἰππέων, παρὰ Πέρσας, μωλίων ἀνδρῶν. Suidas, Ἀθάνατοι, μώλοιο Περσῶν ὀπίκτοι. Curtius, lib. iii. Proximi ibant, quos Persæ IMMORTALES vocant, ad decem milia. Cultus opulentia Barbaræ, non alios magis honestabat. Illi, aureos Torques, illi vestem auro distinctam habebant: manicatasque Tunicas, gemmis adornatas. Confirmat & hunc immortalium numerum Procopius lib. i. de Bello Persico. Hoc autem nomine, eam ob causam appellabantur, quod in demortuorum, eorūque qui morbo fontico laborantes, causariam missionem meruissent, locum, alij sufficerentur, integro semper manente numero, quemadmodum Herodotus lib. vii. docet in hunc modum. Εἰκαλέοντο δὲ Ἀθάνατοι οἱ ὄψου οὗτοι ὅτι τὸ δεῖ εἶπες αὐτῶν δὲ ἐλίπε πὸν ἀειδμῶν, ἢ θανάτου βιασθεῖς, ἢ νόσῳ, δῆλος ἀνὴρ ἀνάρητο. καὶ ἐγένοντο οὐδάμα, οὔτε πλείονες μωλίων, οὔτε ἥσσονες. κόσμιον δὲ πλείον παρὲν ἔχοντο εἶς πάντων Πέρσας, καὶ αὐτὸ ἀεισοὶ ἔσαν. Vnde Pausanias in Phocicis, Gallorum TRIMARCIAM, πρὸς μίμησιν τῶ ἐν Πέρσας ἀειδμῶν τῶ μωλίων, οἱ ἐκάλωον Ἀθάνατοι, institutam sibi videri ait. Hoc tantum intererat, quòd in eorum, qui in acie ceciderant locum, Persæ quidem, confecto demum prælio, alios succenturiabant. Galli verò, in pugna ipsa, cæsis, vel faucijs Equitibus, integros sufficiebant: confestimque, nulla interposita mora, Equitum deficientium numerum supplebant.

Fuisse autem, ex omni Persica gente delectorū Equitum turmā istam, indicat Herodotus, qui Immortales hosce, μωλοῖς Πέρσας ἀπολεγεμένους, lib. vi. i. vocat item Diodorus Sicul. cum lib. xi. ait,

πρωτόπριμης τοῦ ἤθ' Περσῶν ἑπιπέλοις, ὀνομαζομένων Αἰθιόπων, καὶ δουλοῦντας τοῖς ἀνδραγαθίαις πρωτοῦν ἤθ' συροπυρομένων. Vnde Suidas in Αἰθιόπων interpretatione, eos μωλοῖς Περσῶν ἑπιπέλοις definit.

Non ex alia verò, quàm ex Persarum gente, in has vexillationes conscriptas fuisse, præter supracitaros locos, indicio est, quod Herodotus lib. vii. ait, Mardonium à Xerxe præmissum, delegisse sibi Πέρσαι πάντας, τοῖς Αἰθιόποις, καλεομένοις. Polydaman-tem autè à Dario euocatum, tres ex hac Immortalium cohorte, singulari prælio, Susis succidisse, Pausanias Eliacor. lib. ii. narrat.

Ex his verò, qui in Immortalium numeros relati erant, Doryphori, seu hastati, mille, ijque fortissimi ac præstantissimi, legebantur, qui quòd aurea mala, hastis, præfixa, ferrèt, Μηλοφόροι vocabantur: de quibus Athenæus lib. xii. ex Heraclide Cumanò hæc adducit. Ἦσαν δὲ οὗτοι (videlicet Μηλοφόροι) τῶν Δορυφόρων, καὶ πρὸς πάντας Πέρσαι, ὅτι τῶν συρόπων μήλα χρυσῶν ἔχοντες, γίγνοι τὸν ἀειθμόν, ἀειθίνδω ἐκλεγομένοι οἱ τῶν μωλοῶν Περσῶν τῶν Αἰθιόπων καλεομένων. Quem Athenæi locum Eustathius in lib. ix. Odyss. attigit. Hefychius, Μηλοφόροι, θεραπεία περσικὴ τοῦ βασιλέως. Diodor. lib. xvii. Sectio. i. συνήσαν δὲ τοῦτοις, οἱ τε Μηλοφόροι πολλοὶ τοῖς ἀνδραγαθίαις, καὶ κατὰ τὸ πλῆθος. Eorū etiam Arrian. lib. iii. mentionē facit. Themistius Oratio. v. ἢ ὅτι ἐδορυφόρου αὐτὸν ἀχιμοφόροι, καὶ Μηλοφόροι χρυσῶν ἔσκελευμένοι.

Non temerè autem, aut sorte, conscriptos fuisse eiusmodi Melophoros, verù Αειθίνδω, Athenæus ait. Hoc quid valeat explicat Moschopulus, πρὸς ἑρδῶν, in hunc modum, Αειθίνδω ἐκλέγεται, ὅταν κατὰ τοῖς εἰσίοις ποιῆται πλὴν ἐκλογῶν.

Melophoros autem in aula excubasse indicat

Athenæus lib. xi. De Regalibus enim concubinis, & Regum consuetudine cum illis, loquens, ait, χρῆται δὲ αὐταῖς καὶ πολλοὶ οὐ βασιλεῖς ὄντες τῶν Μηλοφόρων αὐλοῖς. Αὐλῶν verò, idem Athenæus lib. v. olim significasse ἀναπνεόμενον ποτόν, scribit. καὶ δὲ, vt subijcit, τὴν βασιλείαν λέγουσιν Αὐλοῦ, ἥτις, ὄντος τὸν μεγάλους ἔχον τοῖς πρὸ τῶν οἰκονομῶν οὐκ ἔστι τοῖς οἰκονομῶν, ὄντος τὸν μεγάλους ἔχον τοῖς πρὸ τῶν οἰκονομῶν οὐκ ἔστι τοῖς οἰκονομῶν. Idè Athenæus lib. xii. ex Clearcho Solensi tradit, à Medis ad Persas trá- sisse Μηλοφορέαν, μὴ μόνον ὧν ἔπαδον πρὸς αὐτοὺς, ἀλλὰ καὶ τῶν τῶν Δορυφορέων, ἔστι, εἰς ὅσον ἡ λῆσον ἀναδράς ὑπομνήμα. δύ- ναται τὸν ὡς ἔστιν ἡ ἀειθμοφόρος ἀμα καὶ μάταιος αὐτῶν πρὸς τὸν βίον τρυφή καὶ τοῖς τοῖς λῶν καὶ καταπλισμένοις ἀργύρας ἀπο- φέρειν.

Alexandrum quoque post Darium victum, ho- rum Melophororum satellitium, Alian. lib. ix. Var. histor. cap. iii. ita scribit. καὶ πρὸς τοῖς Πέρσαι πεντακόσιοι, οἱ καλεομένοι Μηλοφόροι, πρὸς αὐτῶν (scilicet Alexandri σκευῶν) ὅπως εἰστικῶσαν, πορφύρας καὶ κηλίας ἠδὲ μωλοῖς σολεῖς. Quod & Athenæus lib. x i i. iisdem propè verbis ex Phylarcho refert: ex quorum lo- corum collatione, didici, μέδοσιν in Aldina Athe- næi editione scriptum, πικύλλμασιν ἐκπεπονημένοι πολυτελέσιν, cum legendum sit ἐκπεπονημένοι. Et quod Athenæus, οὐρανίκοις, ab Aliano ὄροφον dici, no- tandum est.

Persarum porro Reges, latus tam ab externis quam domesticis hostibus, magno stipatorum fa- tellitiumque agmine muniebant, qui Δορυφόροι & Αχιμοφόροι, passim à Græcis auctoribus ideo quòd hastati essent, appellantur: Αχιμαῖς enim eos, cum Acinacibus gestasse, apparet ex Herodoto lib. iii. qua parte Oræta eadem narrat. Huiusmodi au-

tem satellitum, quibus corporis custodiam mandabant, cohortes, ex Persarum potissimum gente conscribebantur. Corporis enim custodes, non alios quàm populares suos, sibi adsciscabant, quos & inuiolatam fidem illis præstitisse Q. Curtius lib. vi. docet, apud quem Nabarzanes, in suis ad Alexandrum literis queritur, agitasse Darium *custodiam corporis sui, cōtra ius fasque, peregrino militi, tradere, damnata popularium fide, quam per ducentos annos inuiolatam Regibus suis præstitissent*. Quamquam Darium, cui Ochus nomen erat, ex Hebrais tres adolescentes spectatæ fidei, corporis custodes habuisse, Ioseph. lib. xi. Antiquit. Iud. cap. iiii. & Sulpit. Seuer. lib. ii. histor. Sacr. scribunt. Hi sunt, qui Efdra lib. iii. cap. iii. τρεῖς νεάνισκοι Γραικοφύλακες, οἱ φυλάσσοντες τὸ σῶμα τῆ βασιλείας, dicuntur. Atque hi spiculatores, *Regiam*, vt Æmilius Probus in Data-
me loquitur, *tuebantur*.

Pro foribus certè Palatij excubasse eos, ex ii. & iii. cap. Esther, & Iosepho lib. xi. Antiquit. Iud. intelligitur.

Cyrum etiam sibi, ex Persis decem milia Spiculatorum conscripsisse, qui noctu interdiique Regiam custodirent, cum ipse intus otium ageret, Xenophon lib. vii. ita scribit. Λαμβάνει οὐδὲ τούτων (scilicet Persarum) μυρίους δορυφόρους, οἱ κνήφου μὲν νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐφυλάσσοντες τὴν βασιλείαν, ὁπότε ἔστω βραδύτης; ὁπότε δὲ ἔξωσι, ἐγγὺν καὶ ἐγγὺν πεταχθέντες ἐπαρδύοντο. Etiamque custodiæ diligentiam seruata ad suauisque tempora, subiicit.

His corporis custodibus, Præfectus dabatur: cuiusmodi Præfecturam gessisse, Ariochum, Ioseph. lib. x. Antiquit. Iudaic. cap. xi. tradit, cum de Da-

niele loquens, ait, *πρῶτον Αειόχου, καὶ πλὴν ἑβὴ Σαματιοφυλάκων τῆ βασιλείας ἀρχῶν πεπτευσμένον*. Eodemque munere Artabanum functum, in Xerxis comitatu, Diodor. Sicul. lib. xvi. docet, qui cum ἑβὴ Δορυφόρων ὑψηλοῦ μόνον vocat. Duo etiam Eunuchi, Ἀρχισαματιοφύλακες Regis, memorantur, cap. iiii. Esther.

Porro honori non modico ducebatur, in huiusmodi spiculatorum, & custodum corporis numeros referri. Existimandi copiam præbet Ioseph. lib. xi. Antiquit. Iudaic. cap. iiii. qui de Zorobabele, cui vetus cū Rege Dario amicitia intercesserat, Γραικοφυλακῶν, inquit, αὐτὸν μετ' ἑβὴν δύο κριταῖς ἀξιῶς, ἀπέλαβεν ἧς ἕπτα ἑκατῶν. Alexander quoque, vt Diodorus Sicul. lib. xvii. loquitur, τοῖς ὀπιφανεστάτοις τῶν ἀνδρῶν δορυφορεῖν ἔταξεν, ἐν οἷς ἦν καὶ ὁ Δαρεῖς ἀδελφὸς Ὁξιάδης.

Reges ergo magna Satellitum manu stipabantur: eorumque latera, obiecti ac circumfusi Stipatores, defendebant, qui incurrentibus periculis se opponerent. Curtius lib. iii. *Ipsum Regem dimicantium, tria milia delectorum equitum, assueti corporis custodiæ, sequebantur*. Horum etiam Σαματιοφύλακων nocturnis excubijs somnum Regis muniēbāt, vt Xenophontis paulo ante adducta verba testantur. Vnde apud Iosephum lib. x. Antiquitat. cap. ix. de Rege scribitur. φυλάττεται δὲ ὑπὸ γρηγοροῦτων, καὶ ὡσανεὶ δεδεδυμένων ὑπὸ τῶ φόρου, κατελιπὴν τὸν οὐδὲν τολμᾶ κοιμῶμενον, οὐδὲ τῶ ἰδίων ἀναχωρήσας, ποιεῖσαι πρῶτον, ἀλλ' ἐν ἔργον ἡγευμένοις, ἀναγκάσθον τὸ φυλάττειν τὴν βασιλείαν οὕτω πρῶτον.

Tutissima quidem Regum custodia, in eorum, qui parent, animis ac beneuolentia posita est: quo satellitio stipati, securam Principes, omni amoto metu, vitam degunt: animoque tranquil-

Io, liberé cibum ac somnū capiunt: alioquin omnia tuta timent: ipsiſque rerum experimentis cognoscimus, veriffimum eſſe quod Imperator Marcus Philoſophus, apud Herodian lib. i. prædicat, ἡ Δορυφόρων φέρειν ἡσυχίαν ῥυεῖται τὸν Ἀρχόντα, εἰ μὴ παροῦνται οἱ ἄλλοι ὑπὸ τῶν δυνάστων. Hoc vnico Traiani exemplo confirmāſſe contētus ero: Gratiffimum enim Senatui populoque Romano fuiſſe, Plinius in Pannegyr. ait, quod ille primo ſtatim die, latus ſuum credidit omnibus. Neque enim, adiicit, *ſtipatus ſatellitum manu, ſed circumſuſus vndique, nunc Senatus, nunc equeſtris ordinis flore, prout alterutrum frequentia genus inuoluiffet, ſilentis quietoſque lictores tuos ſubſequebare.* Et mox. *Quanto nunc tutior, quanto ſecurior, eadem domus, poſtquam eius, non crudelitatis, ſed amoris excubijs, non ſolitudine & clauſtris defenditur: & quid ergo? Nos diſcimus experimento, fideliffimam eſſe cuſtodiam Principis, ipſius innocentiam.* Hæc arx inacceſſa, hoc inexpugnabile munimentum, munimento non ege-
re. Sed tamen, ad ingenitam Perſis erga Reges ſuos venerationem, etiam, ſalutis & maietatis cauſa, corporis cuſtodes accedere, placuit. Eoque exemplo aliarum gentium principes, eiufmodi Cuſtodibus latus tegendum conſuerunt.

Ex illis autem Δορυφόροις vnum, ſellæ aureæ pedibus Regis, è curru deſcendentis, ſubijciendæ cauſa, regium currū ſequi ſolitum, docet Athenæus, lib. xii. ex Dinone narrans, Regem Perſarū nunquā curru deſiliſſe, ſed ſemper, pedibus ſellæ aureæ impoſitis, deſcendiſſe, ſic vt nunquam ſolum contingeret: addit, *ὡς περὶ* (ſcilicet Regi magno) *χρυσοῦς δίφρος ἐπίθετο: ἐπὶ τῷ ἑπιβάτην κατέθη. & ὁ βασιλεύς Δορυφόρος εἰς τὸ πρὸ εἶπτο.*

Regij autem ſtipatores, æs non merebant, ſed à Rege annonas capiebāt, eiſque, ex Regalis menſæ reliquijs, vt ſupra diximus, cibaria præſtabantur. Quemadmodum enim apud Græcos, mercenarijs militibus in ſtipendium pecunia numerabatur, ſic Perſarum ſatellites, annonas, à Rege, inſtipendij rationem accipiebant. Quod Athenæus lib. iiii. docet, in hæc verba, *μὲν δὲ πλείους τούτων ἦν ἱερείων, καὶ ἄλλοι σιτίων, οἷς ἡγεμονία βασιλείας, ἦν δὲ Δορυφόρων καὶ ἄλλοι πελοποννησίων τούτοις ἐκφέρειται εἰς τὴν αὐλήν, ἡ ἰδίῳ ἀπαιτῶν, μελέδαις ποιήσαντες τὴν κρεῖων καὶ τῶν ἀφῆτων ἴσας διαμοιῶνται. ὡς περὶ δὲ οἱ μισθοφόροι ἐν τῇ Ἑλλάδι μισθὸν ἀργύριον λαμβάνουσιν, οὗτοι τὰ σιτία παροῦνται τῷ βασιλεύς εἰς ὑπόλογον λαμβάνουσιν.*

Ceterum inter eorū ordines qui Regum lateri proximi erant, quidā Συγγενεῖς, id eſt, vt Curtius lib. iii. & iiii. & Iuſtinus lib. x. in extremo, loquuntur, COGNATI, vocabantur. de quibus eiufdē Curtij ex lib. iii. verba apponam. *Exiguo interuallo, quos Cognatos Regis appellant, decem & quinque milia hominum. Hæc vero turba, muliebriter propemodum culta, luxu magis, quam decoris armis, conſpicua erat: Doryphori vocabantur.* Diodor. lib. xvii. Sectio. i. *Δαρείος τὸ λαοὺς κέλευτος ἠγούμηνος, συναγωνιστὰς εἶχε τοῖς Συγγενεῖς, ἰππεῖς ἑπιπέλοις ταῖς ἀρεταῖς καὶ δυνάμεις, χιλιούς ἀφελεινημμένους εἶλην.* iſtos etiam Συγγενεῖς, acie inſtructa, circa Dariū locatos, Arrian. lib. iii. refert. Sed & Curtius lib. ix. Dariū decem legatos Cognatorum principes, ad Alexandrum miſiſſe, refert. Et idem Arrian. lib. vii. Et ita Συγγενεῖς quoque accipe apud Diodor. lib. xvii. in quo eſt, *καὶ τῶν φίλων καὶ τῶν Συγγενῶν ἐπελέγετο* (de Dario ſermo fit) *ποῖς διδόμεναις, ἂν τοῖς μὲν ταῖς ἀρμοζύσας ἡγεμονίας κατεπέλεξε, ποῖς δὲ μὴ ἑαυτοῦ κινδυνώδην παροσσεπέην.* Hos Diodori Arrianiſque interpretes,

minus peritè, *Consanguineos*, reddunt. Honorariam verò appellationem huiusmodi fuisse, nec vllò sanguinis iure, aut aliquo naturali cognationis vinculo, competijſſe, ex eo planum fit, quod, inter cetera victoriæ præmia, tribus satellitibus hoc quoque Darium proposuiſſe, *Καὶ Συρηνῆς μου*, vel, *ἐμῶς, κληθήσεται*, *Eſdræ* lib. iii. cap. ii. & iii. & apud Iosephum lib. xi. Antiquit. cap. iii. legimus. Alexandrum etiam hoc Cognatorum nominis honore, Persas quosdam adfecisse, Arrian. lib. vi. narrat his verbis, *καλέσας εἶσω, τῶν Περσῶν τοὺς ἐπιλείους, ταῖς τε ἡγεμονίας αὐτοῖς τῶν Πέρσεων δένεμεν, καὶ ὅσοις Συρηνεῖς ἀπέφλωε, πύποις δένόμμοι ἐπόησε φιλεῖν αὐτῶν μόναις*. Quæ res Macedonum animos non leuiter offendit: quorum querelas Callinices perferens, ita cùm Alexandro, apud eundem Arrianum expostulat: *Περσῶν μὲν ἕνεκα ἢ δὴ πεποιήσασιν σαυτῶν Συρηνεῖς, καὶ κελευῶνται Πέρσων συρηνεῖς Ἀλεξάνδρου, καὶ φιλοῦσι σε. Μακεδόνων δ' ἐούπω πῶς γινεται αὐτῶν τῆς πμῆς*. Cui satisfaciens Alexander, *ἀλλ' ὑμᾶς τε ἐφ' ἑξυμπαύεται, ἐμῶν τῶν Πέρσων Συρηνεῖς, καὶ τὸ γε, ἀπὸ τοῦτου, οὕτω κελεύεται*. Quo dicto, Callinices, *περσεύων, ἐφίλησεν αὐτὸν, καὶ ὅς τις δήμιος φιλοῦσιν ἠθέλησε*. Vnde colligitur Cognatos istos Regis, non adorandæ tantum purpuræ ius habuisse: verùm, & ad oris osculum admissos. Peculiarem etiam à Rege, his Cognatis cænam datam, quæ *Συρηνικὸν ἄριστον* vocabatur, cui extraneus nullus adhibebatur, supra docuimus.

Erant & principes quidam viri ab honoris æqualitate *ὁμόμοι* appellati, quorum apud Xenophontem lib. i. & ii. *παρδ.* non semel fit mentio. Hi assiduò pro foribus regiæ stantes, præstò erant ad obsequia, manentes donec à Rege dimitteren-

tur. Chryſantem namque Persis auctorem fuisse censendi, *ἐν τῆμοις ἀεὶ παρῆναι ὅτι θύρας καὶ παρέχον αὐτοῖς χρῆσθαι, ὅπ' βουλευται, ἕως δὲ ἀφῆν Κόρος*, Xenophon lib. viii. *παρδ.* scribit. Proinde, vt subijcit, *ἐφ' ὧν τῶν θύρων τῶν θύρας Κύρου, οἱ ἐν τῆμοι σὺν τοῖς πωοῖς καὶ τῶν ἀρχμαῶν*. Idè lib. vii. *ἐν τῶν θύρας ὅτι τοῖς ἀρχμαῖς τοῖς ὁμοῖμοις δέχον* tradit. Regiæ foribus adstare, cōsistereque, ex Cyri præcepto, *proceres & primates omnes, apud Persas vsu receptum fuit*. Ideòque apud Plutarch. in Themistocle *τῶν θύρας* appellatione, non corporis modo custodes, vt quidam interpretatur, sed purpuratos ac Torquatos quoslibet accipe. Quod perspicuè idem Plutarchus in pelopida, docet, *ἐπιπτα* inquires, *τοῖς ὅτι θύρας Σατραπῆς καὶ στρατηγῶν καὶ ἡγεμόνων ὀφθαίς, δαύμα καὶ λόγον παρέχον*. Sic cap. xxx. *Eſther, Omnes serui Regis, qui erant pro porta Regis*, vt habet vetus versio. Nam Seruos omnes appellatos eos qui in aulico aliquo officio Ministerioque versabantur, non dubium est: quos ad fores Palatij confidere, & morari consueuisse constat.

Persarum etiam & Parthorum proceres, ac purpuratos, *M E G I S T A N A S* interdum appellari obseruandum est. *Eſdræ* namque lib. iii. cap. iii. legimus, *rescriptum, πῶσι τοῖς Μεγιστῶν τῆς Μηδείας καὶ τῆς Περσίδος πάντες τοῖς Μεγιστῶν τῆς Περσίδος, & Μηδείας, καὶ Σατραπῆς, καὶ στρατηγῶν, καὶ πατέρων*. Daniel. quoque lib. iii. *ὅτι Ναβουχοδονόσορ ἐπέστη ἐν σπουδῇ, καὶ εἶπε πῶς Μεγιστῶν αὐτῶν*. Iudith. cap. ii. *Nabuchodonosore, σιωπαίτεσε πάντες τοῖς θεροπόντας αὐτῶν, καὶ πάντες τοῖς Μεγιστῶν αὐτῶν*. in Euangel. D. Marci cap. vi. Herodes dicitur cænam exhibuisse, *τοῖς Μεγιστῶν αὐτῶν καὶ τοῖς χλιαρχοῖς*. Ioseph. lib. xx. Antiquit. cap. ii. de Artabano in regnum restituro, *καὶ Ἀρταβάνης οὕτω δὲ Ἰσάβητι πάλιν εἰς τὴν*

ἀρχὴ καὶ ἡσασται παρ' αὐτῶν ἐμπειρῶν, διὰ τοῦ Μεγιστανέως.
Alexander Aphrodis. in Topic. ὁ τιμὴς ὁ εὐεργέτης παρ' αὐτῶν
βασιλέως, ἢ παρ' αὐτῶν Μεγιστανέως. Hefychius, Μεγιστανέως, οἱ ἐν
ἰσχυροῦσι ὄντες. Quod nomen Latini quoque auctores
vni suum fecerunt. Nam & Megistanus Babylonios,
Q. Curtius lib. v. dixit: & Suetonius, in Caligula, cap. v. Parthorum regem, in luctu, Megistanū conuictū abstinuisse, refert. Tacitus lib. xv. Annal. Megistanus Armenios, qui primi à nobis defecerant, pepulit sedibus.

Fuit & apud Partho Persas, celfo dignitatis gradu, Magistratus, qui SVRENAS vocabatur: quo in officio positos, noui Regis frontem, patrio gentis more, Diademate reuinxisse, proximūque à Rege locū obtinuisse, iam in trāfitu docuimus. De cuius Magistratus auctoritate, potestateque, fastu etiam Regalique magnificētia eius, qui hoc officium, quo tempore Crassus à Parthis victus, cæsusque est, gerebat, integrum Plutarchi locum, quem supra strictim attingi, subijcere operæpretium censui. Verba in Crasso sic habent, οὐδὲ γὰρ μὲν τῶν πυχρότων ὁ Συρλίως δὴ αὐτῶν πλουτῶν
ἐστὶ καὶ ἡμῶν καὶ δόξῃ, μὲν βασιλεία δευτέρως. ἀνδρεία δὲ καὶ
δυστόνη τῶν κατὰ αὐτῶν, ἐν Πάρθοις παρ' αὐτῶν. ἐπὶ δὲ μελέθῃ
καὶ καλλιῶν ἑσπέρως, ὡς οὐδεὶς ἕτερος. ἑξήλων δὲ κατὰ αὐτῶν
καὶ χιλίας σκόλοφορέμωτος Καμήλοισι, καὶ ἑξήκωσις ἀπὸ πέντε ἐπι-
γὰτο Γαλακιδῶν. ἰππεῖς δὲ κατὰ φρεσὶ καὶ χίλιοι, πλείονες δὲ τῶν
κρούων παρέπεμπον. εἶ γὰρ δὲ τοῖς σύμπαντας ἰππεῖς ὁμοῦ πλεῖ-
στα τε καὶ δούλοις, μωλιῶν ἐν ἰσχυροῦσι. καὶ ἡμῶν μὲν οὐδὲ,
ἑξ ἀρχῆς ἐκείνητος, βασιλεῖ ἡμοῦ μὲν Γαρθῶν, ὅτι παρ' αὐτῶν τὸ Διαι-
δημα παρ' αὐτῶν. Eadem & in Appiani Parthicus curiosus lector inueniet: absque vlla vel syllabæ vnus varietate, nisi quod pro δῆα, δῆως, pro δυνότητι,

νόσητι, pro ὡς οὐδεὶς, ὅσος οὐδεὶς, scriptum est. Strabo lib. xvi. Σίννακα ἐν ἡ Κεράτος διεφθάρη ὅλη αὐτῆς
φθῆς ἰσχυροῦ Συρλίως τῶν τῶν Γαρθῶν φρεσὶ παρ' αὐτῶν. Tacitus lib.
vi. Annalium. sed vbi diem ex die prolatabant, multis coram
αὐτῶν adprobantibus, surena, patrio more, Tihidatem in signi regio euinxit. Quod genus loquēdi, idem lib. xv. vsurpans, simul, ait, Diademate caput Tirdatis euinxit. Mansisse etiam ad sua vsque tempora, hanc Magistratus huius dignitatem, Ammianus Marcellin. non femel docet. Sic enim lib. xxiii. surena, post Regem, apud Persas, promeritæ dignitatis. Rursusque lib. xxx. aduenit surena, potestatis secundæ post Regem. Eodémque lib. Surena datum à Sapore Persarum Rege negotium, refert, vt ea quæ Victor Comes, & Vrficius susceperant, armis repeteret. Zozimus lib. iii. ὁ γὰρ Συρλίως (ἀρχὴ δὲ τῶν παρ' αὐτῶν ὄνομα) λόχον
ἐν πνι πῶτω &c. Et iterum eodem lib. Συρλίως τὸ καὶ ἄλλος
τῶν ἐν δυνάμει παρ' αὐτῶν ὄντων ἑξέπεμψεν. Inuenitur & SVRENÆ nudum nomen, apud Suidam: cui tamen in vocis huius interpretatione, vox faucibus hæsit.

Reges porro Ianitorem & Ostiarium habebant. πυλῶν vocat Herodotus, lib. iii. vbi de Sylofonte ait. Ἴζετο ἐς τὴν παρ' αὐτῶν τῶν βασιλέων οἰκίαν, καὶ ἔφην
Δαρείου ὀφθαλμοῦ τῶν ἀναγῶν τῶν αἰουσιῶν ὁ πυλῶν τῶν βασιλέων,
cui imperat Darius, αὐτῶν παρ' αὐτῶν ἐστὶ, ἵνα εἰδέω
καὶ θάλων λέγῃ τῶν παρ' αὐτῶν ὁ πυλῶν τῶν Συλοσῶντα. Quinetiam pro portis Palatij, excubias, corporis custodes agebant. Quæ res, septem Persis consilia de Magorum cæde agitantibus, negotium facessere videbatur. Dario enim censenti, noctu adorandos, adgrediendosque esse, Othanes dubitatio-

nēm ita mouet, λέγει αὐτὸς ὅτι τῶν Ἑσπερίων πέλασον εἰς τὴν βασιλίαν, καὶ ἔπιχρησάμενον αὐτοῖσι. φυλακῆς γὰρ δὴ διετελεύσας αἰδέσθαι μου καὶ αὐτῶν, εἰ μὴ ἰδόν, ἀλλ' αἰλούσας, ἀς τῶν Ἑσπερίων παρησάμενον. Cui respondet Darius, ὑμεῖς δὲ ἴστε φυλακῆς ταῖς κρετελεύσας, ἐδύσασιν ἄδεν χελευπάει παρελθῆν. ἦτο μὲν γὰρ ἡμέων ἐόντων τῶν, οὐδέ τις ὄσπης οὐ παρήσας.

Post istos qui atria seruabant Ostiarios, quique primo aditu arcebant eos, quos summouendos censēbant, occurrebant alij foribus Regiæ adstantes ἀγγέλους ἐσφύροντες, quos Latini auctores Internuntios vertunt: per quos aduentium desideria, preces, postulationesque ad Regem perferebantur. Ordinem hunc Ostiiorum, Excubitorum, Admissionaliumque, nō obscurè patefacit, Herodot. lib. 111. narrans uti Magi à septem persis oppressi fuerint. Καταπεδομένοι γὰρ οἱ φύλακοι ἀδύσασιν Περσῶν κρετεύσας, καὶ οὐδὲν ποιοῦν ὑποπετεύοντες ἐξ αὐτῶν ἐσεσθαι, παλάσσαν, καὶ πῆν πῆν χελευπάει, οὐδὲ ἐπιρῶνται οὐδέ τις. ἐπεὶ τε δὲ καὶ παρήλθον εἰς τὴν αὐλήν, ἐπέκλυσαν τοῖσι ταῖς Ἀγγελλίας ἐσφύροισι Εὐνάχοισι: οἱ σφῆας ἰσφύροντες, καὶ θάλλοντες ἦσαν. καὶ αἶμα ἰσφύροντες πύσας, τοῖσι Πολυρόισι ἀπέκλυον, ὅτι σφῆας παρήσαν. Eandemque facti seriem breuiter recitans Zonaras, Annalium Tomo 1. οἱ δὲ ἐπὶ αὐδύσας ἐν τῇ ὁδῷ τῶν ἐπιχρησάμενον μαδόντες, ὠρμησαν δὲ τῶν ἐπὶ τῆ βασιλείᾳ καὶ εἰσῆσαν, παρὰ τῶν φυλακῶν μὴ κρολύμενοι. ἡδύσασιν γὰρ τῶν ὑποσφύρων τῶν αὐδύσων. παρελθόντες δὲ εἰς τὴν αὐλήν, ἐπέκλυον τοῖς Ἀγγελλιαφόροις Εὐνάχοις, οἱ σφῆας ἠρώτων, ἐπὶ χελευπάει οἰκοῖεν, ἐκκλύοντες κρετερεύσας ἰδόν. Cuiusmodi Ἀγγελλιαφόρος officio apud Cambysen functum Prexaspem, Herodot. lib. 111. ita scribit. λέγεται γὰρ εἰπεῖν αὐτὸν (de Cambyse verba facit) κρετερεύσας τῶν ἐπίμα τε μάλισσα, καὶ οἱ ταῖς ἀγγελλίας ἐσφύροντες ὄσπας.

per hos Internuntios Responfa his à quibus adibantur,

bantur, Reges dabant. Iustinus lib. 1. de Ninya Nini & Semiramidis filio. Raro à viris visus, in feminarum turba consenuit: posteriquoque eius, id exemplum sequiui, Responfa gentibus, per Internuntios dabāt. Moris utique fuisse apud Persas, ἀδύσασιν μὲν ἰδόν, καὶ χελευπάει δὲ κρετερεύσας ἑπερον κρολύοντες χελευπάει, Heliodor. lib. viii. histor. Æthiopic. tradit.

CHILIARCHVM etiā fuisse, τὸν ταῖς εἰσαγγελλίας εἰσπομπόντα τῶν βασιλέων, καὶ τοῖς θεομφοῖς εἰσάγοντα, Ælian. lib. 1. Var. Histor. cap. xxi. ostendit. Plutarchus in Themistocle, ἐπιτῶν ἡ κρετερεύσας Ἀρταξέρξῳ τῶν χηλευπάει, λέγων, Ἐλλῶ μὲν εἶναι, βουλεύσας δὲ ἐπιτῶν βασιλέων, ἀδύσασιν κρετερεύσας. Eius quoque Chiliarchi, seu Tribuni, partes fuisse, exterarum gentium legatos, ad Regem missos, aut eos qui cum Rege agere vellent, ad eumque quoquo modo adfectabant viam, admittentes, vllum sine hoc admissum, Æmil. Prob. in Conone, docet. Illic enim refert, Cononē à Pharnabazo, ad Regem Artaxerxem, Tisaphernis, qui ab eo defecerat, accusandi gratia, missum, primum, ex more Persarum, ad Tithraustem Chiliarchum, qui secundum imperij gradū tenebat, accessisse: seque ostendisse cum Rege colloqui velle. Hoc Chiliarchi munere Bagoam Eunuchum, in Artaxerxis aula, functum, Diodorus lib. xvii. refert, Sacam etiam Astyagis pincernā, Admissionalis partes obijisse, Xenophon lib. 1. πῆν. significat his verbis, οἱ δὲ Σάκας ἀδύσας κρετερεύσας τῶν ἐπιτῶν, καὶ πῆν ἔχων κρετερεύσας τοῖς θεομφοῖς Ἀστυάχοις, καὶ ἐπιτῶν οἱ μὴ κρολύοντες αὐτῶν ἀδύσασιν κρετερεύσας. Eaque gratia Sacam ἐπὶ εἰσόδου stetit, accessitque & aditu prohibuisse eos, qui intromittendi non esse videbantur, ibidem ait. Reges autem, persici sermonis ignaros Græcos,

per Interpretem audiebant: atque ita, Sylofontis Samij verba, à Dario exaudita, Herodotus, lib. III. refert. Γαρήνη δὲ πικρὸς τὸν Συλοφόντα. σὺ γὰρ δὲ ἐς μέσον ἠρώτησεν οἱ Ἐρμίω ἕως ἕως τε εἶη. Themistoclem quoque, ubi primum in Artaxerxis conspectum colloquiumque venit, per Interpretem locutum, Plutarchus in Themistocle scribit. Sic etiam cum peregrinis egisse Reges, indicat Herodot. lib. III. sermones à Dario, coram Græcis, habitos, cum Indis, narrans, his verbis, παρεόντων αὖτ' Ἑλλήνων, κείδ' Ἐρμίω ἕως μανθάνοντων τὰ λεγόμενα.

Habebant & Reges, Cubicularios, quos Plutarchus in lib. περὶς ἡγεμ. ἀπείδ. Καπιωάτας: Diodorus vero Sicul. lib. xv. & idem Plutarch. in Apophthegmat. Καπιωμιστάς, vocant.

Ad domestica autem Ianitorum, Cubiculariorum, & eorum qui à Responsis, & à Poculis, & à ministeria, Eunuchorum opera uti consueverant. Cyrus enim intelligens se custodibus corporis egere, & homines nusquam facilius capi, quam esculentis, & potulentis, balneis, somno, lecto, existimavit sibi fidissimos ad eam rem esse diligendos. Itaque spadones ad eiusmodi officia adsumpsit, & ut Xenophon. lib. VII. παίδ. tradit. ἀρχαίμυθος ἀπὸ αὐτῶν Θυρωρῶν, πάντας τοὺς περὶ τὸ ἑαυτοῦ σῆμα θεράπεισθαι, ἐποίησεν τὸν Εὐνοῦχους. Diodor. Sicul. lib. XI. Ἀνακοινωσάμυθος δὲ πῶς ἐπιβήλυ περὶς Μιθριδάτην τὸν Εὐνοῦχον, ὃς ἰὼν Κατακομιστὴς τῆ βασιλείας, καὶ πῶς ἠνεώγει τὴν ἔχων πύξιν. In Hebræo etiam codice lib. Esther cap. II. Bagathen & Tharen Eunuchos, Ianitores fuisse, & in primo palatii limine refedisse, refertur. Spadonum certe fida ministeria, Philostrat. lib. II. de vita Apollonij, prædicat. Quod genus hominum

odio habuisse, Imperat. Alexander Seuerus dicitur. Eunuchos, enim, ille, (ut in eius vita à Lampridio relatum extat) nec in Consilijs, nec in Ministerijs habuit: qui soli, Principes perdunt: dum eos more gentium, aut Regum Persarum, volunt vivere: qui à populo, etiam amicissimum principem semouent, qui Internuntij sunt, aliud quàm responderetur sepe referentes, claudentes Principem suum, & agentes, ante omnia ne quid sciat. Et alio eiusdem libri loco, Eunuchos, ait Lampridius, de ministerio suo abiecit, & uxori, ut seruos, seruire iussit. Et cum Heliogabalus principium Eunuchorum fuisset, ad certum numerum eos redegit: nec quicquid in Palatio curare voluit, nisi balneas feminarum: cum plerosque Eunuchos rationibus, & procurationibus, preposuisset Heliogabalus, hic illis & veteres sustulit dignitates. Idem, tertium genus hominum Eunuchos esse dicebat, nec videndum, nec in usu habendum à viris, sed vix à feminis nobilibus. Denique ait noluisse Alexandrū, ab aulicis suas vendi dispositiones: quod factum fuerat sub Heliogobalo; cum ab Eunuchis omnia venderentur, quod genus hominum, inquit, idcirco secreta omnia in Aula nosse cupiunt, ut soli scire aliquid videantur, & habeant, vnde vel gratiam, vel pecuniam requirant. Dij boni, quantum diuersus Alexander ab illo cuius principatu, Omnia cefferunt, Eunucho Consule, mostra.

Eunuchi quoque circa Reginas erant, quemadmodum ex Curtio lib. III. liquet. Idemque probatur, Esther cap. III. his verbis, ἢ δὲ Ἐσθήρ παρουσχάλεσσα τὸν Ἀρχαίμυθον τὸν Εὐνοῦχον αὐτῆς, ὃς παρεστήκει αὐτῇ. Eodemque respexisse videtur Terentius, Eunucho, Act. I. Sc. 2. cum ait, Eunuchum dixi velle te: quia sola virtutur his Regina. Hos etiam pellicibus & concubinis Regis, custodes adhibitos, supra ostendimus.

Infuper, Persarum Reges, Scribas, habebant, quos Γραμματεῖς βασιλῆως, Herodot. lib. III. vocat, Γραμματεῖς vocantur, Esdræ lib. I. cap. III. & Esther cap. VII. & apud Ioseph. lib. XI. Antiquit. cap. VI. scribæ Darij meminit Q. Curtius. Huiusmodi Scribas prælijs interfuisse vt ea describerent, Io. Tzetza, Histor. Chiliade I. his quos de Xerxe conscripsit, verbis docet. χρυσῶ θρόνω καθήμενος, ὡρα τῶ ναυμαχίαν. καὶ Γραμματεῖς παύσαντο, μέλλοντες τῶ πτω γράφειν. Per hos Edicta & Rescripta conscribebantur, & ad prouinciarum Præsides dirigebantur, vt apparet ex cap. III. Esther. καὶ ἐκλήθησαν οἱ Γραμματεῖς τῆ βασιλέως, μὴ πᾶσι, τῆ πεισιμαδεύεσσι, καὶ ἔγραψαν, ὡς ἐπέταξαν Ἀμαν, τοῖς Στρατηγῶσι, καὶ τοῖς ἄρχουσιν καὶ πᾶσαν χώραν. Rursusque cap. VIII. ἐκλήθησαν δὲ οἱ Γραμματεῖς & ceter. καὶ ἔγραψεν τοῖς Ἰνδοῖσι, ἔγραψεν δὲ, διὰ βασιλέως. Ioseph. lib. XI. Antiquit. cap. VI. μεταπιμφοθέντας οὐδὲ τῶ βασιλικῶι Γραμματεῖς, εὐέλδου γράφειν τοῖς ἔθνεσιν ὑπὸ τῶ Ἰνδοῖων.

Hoc loco liber interponere, etsi seiunctum ab instituto orationis cursu est, vt, quaque verborum formula, Rescripta, Edicta, Decretaque Regia, & vt Plautus loquitur, *basilicæ edictiones*, conciperentur.

Edictorum & Rescriptorum inijs ferè adscribi solebat, βασιλεὺς ἔπος, seu, τῶδε, λέγει. Et ita, apud Iosephi lib. XI. Antiquit. Iudaic. cap. I. in Edicto Cypri, Κῆρος ὁ βασιλεὺς λέγει. Eiusdemque lib. cap. II. in Rescripto Cambylis, βασιλεὺς Καμβύσης τῶδε λέγει. Sic cap. V. Esdræ, Οὕτως εἶπε Κῆρος ὁ βασιλεὺς ἔπος πᾶσιν. Similitérque Xerxis ad Pausaniam Epistola, quæ à Thucydide lib. I. refertur, principium habet huiusmodi, τῶδε λέγει βασιλεὺς Ξέρξης. Herodotus

lib. V. Darij ad Histiaum litteras adducit, hoc modo conceptas. ὑσταίε, βασιλεὺς Δαρείος τῶδε λέγει, Ἐγὼ φρονήζων, &c. Sic etiam Iudith. cap. II. Nabuchodonosor Holophernem ἀρχιστρατηγὸν τῆς δυνάμεως, affatur: τῶδε λέγει ὁ βασιλεὺς ὁ μέγας, ὁ κύριος πάσης τῆς γῆς. Ἰδοὺ σὺ ἔκελδυσθαι προσώπου μου καὶ λήψῃ, &c. Eandemque illis téporibus, verborū formulam, alijs principibus placuisse, Herodotus lib. III. docet: de Amasi loquens in hunc modum, γράψας ἐς βίβλιον τῶδε, ἐπέταξε ἐς Σάμιον Ἀμασις Πολυκράτει ὡδε λέγει. Orætis quoque ad Polycratem Sainium epistola, hanc habet inscriptionem, apud eundem Herodot. eodem lib. Οροίτης Πολυκράτει ὡδε λέγει.

Artaxerxes vtique Officialibus suis rescribens, εἰρήνω καὶ πᾶσιν, illis precatur, Esdræ cap. III. Vicissimque Præsides Dario scribentes, eiusdem Esdræ cap. V. Epistolam ita inscribunt, Δαρείω τῶ βασιλεὺ εἰρήνω πᾶσα. Darij quoque litteræ, quas scripsisse eū, Danielis cap. VI. refertur, initium habebant huiusmodi, Εἰρήνη ὑμῖν πληθυνθείη. Ἐκ προσώπου μου, ἐπέτη δόγμα τῆ ὡ πάση ἀρχῇ τῆς βασιλείας μου, &c. cetera.

Artaxerxis autem Decretum, Esdræ cap. VII. refertur in hæc verba, Ἐγὼ Ἀρξάισα. Δα βασιλεὺς, ἔθηκα γνώμην πάσης ταῖς γράμμασι, ταῖς ὡσαν τῶ ποταμοῦ.

Sanctionem vero Cyrus, suo de sacris Hierosolymitanis præcepto, si quis aliter, seu aduersus ea fecisset, subiūxit huiusmodi, τοῖς δὲ ὡρακούσαντας τούτων καὶ ἀκυρώσαντας, ἀμείψωρα θύωαι βύλομαι, ἔ παρ ὑσας ἀπὸ τῶ ἐπὶ βασιλικῶι, quemadmodum Iosephus, lib. XI. Antiquit. cap. I. refert. Eademque Sanctio obliquis verbis, apud eundem Iosephum lib. XI. cap. IV. ita citatur, τοῖς δὲ ὡρακούσαντας τῶ τῶ ἐπεσελεθρίων, συλλη-

Litteræ verò quas Persarum Regibus eorumque Officiales & ministri scribebant, his plerumque verbis inchoabantur, Γνωσὸν ἔστω τῷ βασιλεῖ, vt ex cap. 1111. & v. Esdræ apparet, vel, vt est apud Iosephum lib. xi. Antiquit. cap. 11. Γνώμαι σὲ ῥῆν.

Præter Scribas ordinarios, qui Regibus erant ab Epistolis, alium fuisse qui πάντα τὰ προσηρόμενα, siue τὰ προσηρόμενα, in scriptis redigeret, apparet ex Iosepho, lib. xi. Antiquit. Iud. cap. 11. & 111. Ac planè actis mandari, & in commentariis referri, quæcunque suis temporibus memoratu digna gererentur, statuerenturque, Reges curabant; quemadmodum Diodor. Sic. lib. 11. de Ctesia agens, indicat. Sic, Eunuchorum aduersus Regem Artaxerxem conspirationem, indicio Mardochari detectam patefactamque, iussit Rex, ad memoriam posteræ temporis sempiternam, literis mandari, & in Bibliothecam Regiam reponi, Esther cap. 11. Cuiusmodi libri, ὑπομνήματα vocantur à Iosepho: & βιβλος ὑπομνηματοποιου, cap. 1111. Esdræ, & χειρῶν μνημόσυνα ἦν ἡμερῶν, Esther cap. vi. Eos libros adiri, inspicique, re ita exigente, consueuisse, Iosephus lib. xi. Antiquit. cap. 11. ostendit. Illi enim prouinciales Magistratus Samariæ à Cambyse petunt, ὅτι σκεῖν τὰ ἦν πατέρων βιβλία. Quibus ille ita respondet, Εκέλευσα ὅτι σκεῖν αὐτὰ τὰ ἦν προσηρόμενα βιβλία, καὶ ὁ ἄρτι ἡ πόλις ἐχθροῦ βασιλεύσαν αἰεὶ γεννημένη. Darium quoque monitum à Sarrapis, vt eosdem commentarios consuleret, eiusdem libri cap. 1111. narrat. Ibidemque Zorobabel Sarrapas rogat, vt ad Darium scribant, ὅπως ὅτι σκεῖν αὐτὸν τὰ ἦν βασιλέων ὑπομνήματα, inueniat à Cyro mandatum fuisse Scribæ, templi in restauratio-

nem. Eodemque loco, de Dario, Προσητάξεν ἃ τῶν βασιλικῶν ὑπομνήματα ζητηθῶναι τὰ περὶ τούτων. Sic & cap. 1111. Esdræ, Scribæ & alij, Artaxerxem rogāt, ἵνα ὅτι σκεῖν αὐτῶν ἃ βίβλων ὑπομνηματοποιου. Eisdem rerum gestarum commentarios, sibi quandoque legi & recitari Reges iubebant, vt indicat Ioseph. lib. xi. Antiquit. Iud. cap. vi. de Artaxerxe loquens his verbis, πῶν χειρῶν μνημόσυνα ἦν ἡμερῶν, καὶ ἦν περὶ αὐτῶν βασιλέων τὰ ὑπομνήματα ἃ ἦν, ἵδνα προσητάξεν ἀναγνώσκων αὐτὰ, προσητάξεν.

Huiusmodi autem Commentarios de rebus quæ in Cyri tempora inciderant, Ecbatanis inuentos, idem Ioseph. lib. xi. Antiquit. cap. 1111. narrat. Nam cum Darius iussisset Regios huius generis libros, ad rerum gestarum fidem, conquiri: ὁ ἄρτι, ait ille, ἐν Εκβατανῶν, τῆ βασιλείᾳ τῆ ἐν Μιδία, βίβλων, ὅν ἦν αὐτὰ ἐκείνη, ἐν τῷ προσητάξεν τῆ βασιλείας ἔπει, Κόρος ὁ βασιλεὺς ἐκέλευσε, & reliqua. Quanquam Esdræ cap. v. Darius monetur Cyri commentarios requirere, ἐν τῷ ὄνομα τῆς γῆς Βαβυλωνος. Secundum quæ, eiusdem lib. cap. vi. Dario scribitur, καὶ ἐπεσκέψατο ἐν ταῖς βιβλιοθήκῃς, ὅπου γὰρ αὐτῶν ἐν Βαβυλωνί. In Medorum tamen arce repletos eos Commentarios refert. Ex his, vt locum hunc concludam, efficitur, Persicos Reges, Scrinia Memoræ, & Epistolarum, item Bibliothecas habuisse. In illo autem Esdræ loco, qui Hebraicam linguam callent, Bibliothecam, domum thesaurorum, interpretantur, traduntque duplicis generis Bibliothecas extitisse. Vnas, in quibus libri qui ad sapientiam & doctrinam pertinebāt, adseruabantur: Alias verò, in quibus Ratiociniorum publicorum codices, & ad rem summariam pertinentia volumina, reponabantur.

Iam Archiatros in comitatu suo Persarum Reges habuisse, quibus se liberósque suos in ægritudine corporum committebant, ex Herodoti lib. III. liquet. Et quidem peregrinorum, non etiam indigenarum, Medicorum opera vsos Reges Persarum, argumento sunt, Ægyptij illi Archiatri, quos, & ibidē Herodot. refert, Darius ob imperitiam, & quia morbo suo, non æque atque Democedes Crotoniates, medicinam fecissent, in crucem agi iussit: quibus tamen Democedes capitalis huius inscitia veniam impetrauit.

Medicas vtiq̄ue artes in Ægypto inclaruisse, eoque nomine Alexandriam vel maximē nobilitatam, Ammian. Marcellin. lib. XXI. testatur. Etenim eam urbem, olim liberalibus studijs floruisse, ac ne suis quidem temporibus, in eadem vrbe, doctrinas varias siluisse narrans, adijcit, *Medicinæ autem (cuius in hac vita nostra, nec parca, nec sobria, desiderantur vita nostræ adminicula crebra) ita studia augentur, in dies, vt licet opus ipsum redoleat, pro omni tamen experimento sufficiat medico, ad commendandam artis auctoritatem, si Alexandræ se dixerit eruditum.*

Porro de Democede, Archiatro, præter Herodotū videndus Suidas, & Io. Tzetzes Historicor. versuū Chilia. III. cap. XCII. In hoc Persicorū Archiatrorū ordine, & numero, non infimū locū Ctesias Gnidius tenet, quem Persicarum rerum bonū auctorem, in primis, indictum tacitus præterire nō possum. à me ergo is hoc *μνημόσυνον* feret, quod ei lubens, merito, do dicōq; , Hunc Artaxerxis Mnemonis Archiatrum fuisse, præliōque quod inter ipsum & Cyrum fratrem commissum est, in-

terfuisse, atque adeo curasse vulnus Regi a fratris inflictum, constat ex Xenophonte, lib. I. *Ἀνάξας*, & Plutarcho in Artaxerxe. Xenophōtis verba quæ & Plutarch. strictim attigit, sunt, *παύς*, videlicet Cyrus minor Artaxerxem fratrem, *καὶ τὸ σέρνον, καὶ ἡ ἀρτίστειλα τῆ γάρακος, ὡς φησὶ Κίσιος ὁ ἰατρός, καὶ ἰαδοῦν αὐτὸς τὸ ἀρτίστειλα φησὶ.* Et mox, ὁπόσοι μὲν ἦν ἀμφὶ βασιλέα ἀπέθανον Κίσιος λέγει: *παρ' ἐκείνῳ τὸρ ἰω.* A quibus Diod. Siculus dissentiens, in Cyri minoris partibus, Ctesiam fuisse, eoque prælio captū, in Artaxerxis potestatem venisse, & propter artis præstantiam, à Rege ad curam corporis adsumptum, lib. II. ita scribit, *Κίσιος δὲ ὁ Κνίδιος, τοῖς κατ' Ἡρόδοτον μὲν χρόνοις ὑπῆρξε, καὶ τὴν Κύρου στρατείαν ἐπὶ Ἀρταξέρξει πρὸ ἀδελφόν. ἡρόδοτος δὲ ἀγχμαλωπες, ἐ δὲ τὴν ἰατρικὴν ἐπιστήμην ἀγαλλοφθῆς ὑπὸ τῷ βασιλείῳ, ἐπικησάμενος ἐπι διέτελεσε πρῶτοντος ὑπὸ αὐτοῦ. τῆτος αὐτὸς φησὶν, ἐκ ἧν βασιλευσέν διφθερῶν, ἐν αἷς οἱ Πέρσαι τὰς παλαμάς πορξίζεσ, κατὰ πῖνα νόμον, εἶχον σιωπηταγμένας, πολυπορξομονήσαι τὰ κατ' ἕκαστα, ἐ σιωπαξάμενον πρὸ ἰστορίαν εἰς τοῖς Ἑλλῆνας δέξενε κείν.* Strabo, de Gnido loquens, lib. XIIII. ἐπεδθεν δὲ καὶ Κίσιος, ὁ ἰατρός, καὶ μὲν Ἀρταξέρξει. συχραξίας δὲ τὰ Σηλιακὰ, καὶ τὰ Γρσηα. Exat & apud Suidam, de Ctesia, elogium huiusmodi, *Κίσιος, κησοδρχου ἢ κησοδρχου, κνίδιος ἰατρός, ὁς ἰατρός, ἐν Πέρσαις; Ἀρταξέρξει, πὸν Μνημονα κληθέντα. καὶ σιωπραξία Περσηκὰ ἐκ βιβλίῳ εἰκοσι καξοσι. Πρατρεα κατ' ἧν καὶ Ἄσαν φόρων, libros scripsisse eū, Athenæus lib. X. docet: quorum tertium lib. II. laudat. Apud Stobæum quoque, Serm. XCIII. eiusdem de Montibus liber X. citatur. Vnus in huius Ctesia historia, fidē desiderat Plutarchus, qui in Artaxerxe famæ eius non parcit his verbis, *Κίσιος, ὡς εἶπε φιλόημος ὢν, καὶ ἔχ ἧπὸν φιλολαξον, καὶ φιλοκλέαρχος, αἰείπνας, ἐν τῇ δὴ-**

Iam Archiatros in comitatu suo Persarum Reges habuisse, quibus se liberis que suos in ægritudine corporum committebant, ex Herodoti lib. III. liquet. Et quidem peregrinorum, non etiam indigenarum, Medicorum opera vfos Reges Persarum, argumento sunt, Ægyptij illi Archiatri, quos, & ibidē Herodot. refert, Darius ob imperitiam, & quia morbo suo, non æque atque Democedes Crotoniates, medicinam fecissent, in cruce agi iussit: quibus tamen Democedes capitalis huius infcitiae veniam impetrauit.

Medicas utique artes in Ægypto inclaruisse, eoque nomine Alexandriam vel maximè nobilitatam, Ammian. Marcellin. lib. XXI. testatur. Etenim eam urbem, olim liberalibus studijs floruisse, ac ne suis quidem temporibus, in eadem urbe, doctrinas varias siluisse narrans, adijcit, *Medicina autem (cuius in hac vita nostra, nec parca, nec sobria, desiderantur vitæ nostræ adminicula crebra) ita studia augentur, in dies, ut licet opus ipsum redoleat, pro omni tamen experimento sufficiat medico, ad commendandam artis auctoritatem, si Alexandræ se dixerit eruditum.*

Porrò de Democede, Archiatro, præter Herodotum videndus Suidas, & Io. Tzetzes Historicor. versu Chilia. III. cap. XCVI. In hoc Persicorū Archiatriorū ordine, & numero, non infimū locū Ctesias Gnidius tenet, quem Persicarum rerum bonū auctorem, in primis, indicium tacitus præterire nō possum. à me ergo is hōc μνημόσμων feret, quod ei lubens, merito, do dicōq; , Hunc Artaxerxis Mneumonis Archiatrium fuisse, præliōque quod inter ipsum & Cyrum fratrem commissum est, in-

terfuisse, atque adeo curasse vulnus Regi a fractris inflictum, constat ex Xenophonte, lib. I. *Ανάξας*. & Plutarcho in Artaxerxe. Xenophōtis verba quæ & Plutarch. strictim attingit, sunt, *παύς*, videlicet Cyrus minor Artaxerxem fratrem, *χρὶ τὸ σέρνον, καὶ ἡγερώσι δὲ τῷ θώσεκος, ὡς φησὶ Κησίας ὁ ἰατρός, καὶ ἰαδοται αὐτὸς τὸ τραύμα φησὶ.* Et mox, *ὁπόσοι μὲν ἦν ἀμφὶ βασιλέα ἀπέθανον Κησίας λέγει: παρ' ἐκείῳ τὸρ ἰώ.* A quibus Diod Siculus dissentiens, in Cyri minoris partibus, Ctesiam fuisse, eoque prælio captū, in Artaxerxis potestatem venisse, & propter artis præstantiam, à Rege ad curam corporis adsumptum, lib. II. ita scribit, *Κησίας δὲ ὁ Κνίδιος, τοῖς κατὰ Ηρόδοτον μὲν χρόνοις ὑπὲρξες, χρὶ τὴν Κύρου στρατείαν ὅτι Ἀρταξέρξην πρὸ ἀδελφόν. γυρόμενος δὲ ἀρχιμάλακος, ἐ δὲ τὴν ἰατρικὴν ὀπισθὴ μὲν ἀνακλιφθεὶς ὑπὸ τῷ βασιλέως, ἐπιανθήσει ἐπι διέπλεσε πρῶτον ἰατρὸς αὐτοῦ. ἦτος αὐτὸν φησὶν, ὅτι ἦν βασιλικῶν διαφορῶν, ἐν αἷς οἱ Πέρσαι τὰς παλαμάς περιέξασκεν πᾶνα νόμον, εἶχον σιωπηταγμένας, πολυπεριγεμονήσασκεν κατὰ ἕκαστα, ἐ σιωπητά μὲν πὴν ἰσορίαν εἰς τοῖς Ἑλλήσας δὲ γενετικῶν.* Strabo, de Gnido loquens, lib. XII. I. ἐπεδθεν δὲ καὶ Κησίας, ὁ ἰατρὸς αὐτοῦ Ἀρταξέρξην. *συνεξέξασκεν δὲ τὰ Σηλιακῶν, καὶ τὰ Περσικῶν.* Exerat & apud Suidam, de Ctesia, elogium huiusmodi, *Κησίας, κησιάρχου ἢ κησιόχου, κνίδιος ἰατρός, ὃς ἰατρὸς αὐτοῦ ἐν Πέρσας; Ἀρταξέρξην, τὸν Μνημόνα κληθέντα. καὶ σιωπηλά Περσικῶν ἐκ. βιβλίου εἰκοσι καὶ πέντε.* Præterea *κατὰ ἦν χρὶ Ἄσαν φόρων,* libros scripsisse eū, Athenæus lib. X. docet: quorum tertium lib. II. laudat. Apud Stobæum quoque, Serm. XCVIII. eiusdem de Montibus liber X. citatur. Vnus in huius Ctesiae historia, fidē desiderat Plutarchus, qui in Artaxerxe famæ eius non parcit his verbis, *Κησίας, ὡς εἶπε φιλότιμος ὢν, καὶ ἦν φιλοκλήσων, καὶ φιλοκλέαρχος, αἰεί πινας, ἐν τῇ δὴ-*

ἡσθί, χώρας ἑαυτῶν δίδωσιν, ἐν αἷς ἡυόδρομος, πολλὰ δὲ καὶ κελὰ μιν ἠσκηται Κλεαρχου, καὶ τῆς λακεδαίμονος. Hippocratem vtiq̄e, summū medicorum, quibus ad se præmijs allicere Artaxerxes tentauerit, laudata non semel à nobis eius Regis Epistola declarat.

In domestico etiam Regum ministerio fuisse quosdam qui horas nuntiarent, indicat Iosephus, lib. xi. Antiquit. cap. vi. cum de Artaxerxe, loquēs, ait, πὺς εἴη τῆς νυκτὸς ὥρα, καθὼς ἦν ἐπὶ τούτω τεταχμένων, ἐπιωδάνετο. ματῶν δὲ, ὡς ὄρθρος ὄσιν, ἦδν. Alios præterea fuisse Vesti Regali excipiendæ destinatos, disertis verbis tradit Curtius lib. iii. Proximum inquit, his (scilicet Cognatis) agmen, soliti Vestem excipere Regalem.

In publicum vero prodeuntes Reges, cum alij antambulones multi, tum etiam Σκηπτοῦχοι, id est, Scepttrigeri, anteibant, quemadmodum Xenophō lib. viii. παρδ. docet. Cuiusmodi aulici muneris, idē Xenophon lib. i. Αναβάσεως mentionem facit, narrans, Cyro minore mortuo, τῷ Εὐνοδοχῷ δὲ τῷ οἱ Σκηπτοῦχος πλὴν ἑμῶν, ὄνομα δὲ Ἀρταπατίης, ἑαυτὸν ἐπιποκίηναι τῶν νεκρῶν: quem Xenophontis locum Ælianus lib. vi. de Animalibus, cap. xxv. citat. Sedisse autem in equis, Sceptuchos istos magno numero, eosque Peltratos (pelta cetra haud dissimilis est, ait Lilius lib. xxviii.) præfuisse etiā ijs aliquem non infimæ fortis, Xenophō duobus lib. viii. παρδ. locis docet: in quorum vno est, εἰ φέροντο δὲ οἱ καθ' αὐτὸν Σκηπτοῦχοι, ἐφ' ἵππων κεκοσμημένοι σὺν τοῖς Πελοπίς ἀμφὶ τοῖς περιακασίαις. In altero vero, Γαλατίας δὲ τῶν Σκηπτοῦχων ἦρχεν αὐτῶν. Ραξιδόφορος etiā & Οπλοφόρος Astyagis, Athenæus lib. xiiii. memorat. Nec vero Stratores à quibus equis imponeretur, Regibus defuisse, arguit Xenophon

lib. iii. Αναβάσεως. his verbis, ὕπαρχος δὲ αὐτῆς τῷ Τηέβατος, ὁ καὶ βασιλεὺς φίλος ἡυόδρομος: καὶ ὅποτε παρήν, ἔδεις δῆλος βασιλέα ἐπὶ τὸν ἵππον ἀνέβαλλον.

Ex Ministris etiam Regijs vnus hospitum recipendorum curam gerebat, quem τὸν ἐπὶ ξενίων, Plutarch. in Apophthegmat. vocat.

postremo multa officiorum, munerum minorumque aulicorum & procurationum genera, principalibus vñibus deseruientia, instituisse Cyrum, Xenophō, lib. viii. παρδ. Κυρ. refert: veluti Dispensatores, Actores, Susceptores, Arcarios, Procuratores patrimonij & rei priuatæ, qui reditus eius colligerēt, & sūptibus suppeditarent, quos προσόδων διοδεκτίηρας, & κλημάτων φύλακας, vocat. Item Curatores Operum, quos Εργων ὄπισθαται: nec non Curatores domus Regiæ, qui ea quæ ad victum pertinebant, procurarent, quos τοῖς εἰς πλὴν δάστων ὄπισθαταίων Επιμεληταῖς appellat. Alios etiam qui Equorum & Canum curam gererent, quos ἵππων, καὶ κυνῶν Επιμεληταῖς vocat.

Ceterum Cyrus cursum publicum instituit, quomutatis ad celeritatē equis, per veredarios, breui temporis momento certior fieret omnium quæ in remotissimis & longo locorum interuallo disjunctis regni partibus gererentur. Mansiones autē, & Stationes equorum vti dispositæ essent, Xenophon docet lib. viii. Παρδ. his verbis, Σκελετῶν ἐπὶ πόσιν ἀρ' ὁδὸν ἵππος κατενύσσει τῆς ἡμέρας ἡυόδρομος, ὡς τε διαρκεῖν, ἐπιήσσει το ἵππωνας το σὺν το δισκλείπονται, καὶ ἵπποις ἐν αὐτῆς κατέσσει, καὶ τοῖς ὄπισθαταίαις τούτων, καὶ ἀνδρα ἐφ' ἐκείτω τῶν πόπων ἐταξε τὸν ὄπισθαταίον καθὼς δὲ χροαί τῶ φρόδρα ραμίματα, & καθὼς δὲ δόνα, & καθὼς λαμβάνειν τοῖς ἀπειρητοῖς ἵπποις, & δῆλοις πέμπειν νεαλεῖς. ἐστὶ δὲ ὅτι ἔδεις τῶν νυκτῶν φασίν

ἵστασθαι τῶν τιμῶν πορεύσει, ἀλλὰ τῶν ἡμετέων ἀγγέλων τὸν τοκλει-
 εῖνον διαδέχεσθαι. Herodotus etiam lib. viii. Xerxes
 cladis à se ad Salaminem acceptæ nuntios in Per-
 sidem misisse narrans, subiicit, nihil his nuntijs
 pernicius transcurriffe in rebus humanis: eam-
 que rem hunc in modum à Persis constitutam,
 ὅσον αὐτῶν ἡμετέων ἢ πάσα ὁδὸς, ποσοδοί ἴπποι τε καὶ ἄνδρες
 διετάσσονται ἡμερησίω ὁδοῖ ἐκάστην τεταγμένοι. ποῖς ἔτε νιφετός,
 ἐν δὲ μῶρος, ἔκαστος, ἢ νύξ ἐδράμη ἢ κερταίνουσι τὸν ποσειδείμων
 ἐαυτῶν δρόμον τιμῶν ἔχουσιν. ὁ μὲν δὲ πρῶτος δρομίων ἀρχιδρόδοι
 τῶ ἐν πεταλίδιαι τῶ δευτέρω, ὁ δὲ δεύτερος τῶ τρίτῳ, τὸ δὲ ἐν τελευτῇ
 ἡδὴ κατ' ἀρχὴν διεξέρχεται ἀρχιδρόδοιαι κελεύει Ελλήσι ἢ
 λαμπροδηροεῖν, τιμῶν τῶν Ἡφαίστω βόηπελέοισι. τῶ τὸ δρομμια
 ἡδὲ ἴππων κελεύεισι Ἔρσται, Ἀγγαροῖσι. Huiusmodi ergo
 Veredarios, seu tabellarios, Ἀγγαροῖσι vocabant. Io-
 sephus lib. xi. Antiquit. Iud. cap. vi. de Artaxerxe,
 Διέπειμι δὲ ποῖς, Ἀγγαροῖσι λεγόμενοι, εἰς πᾶν ἔθνος, ἐορτάζον
 αὐτοῖς ποῖς γάμοις ἀδελφῶν. Suidas certe, ποῖς τῶν βασι-
 λέων ἀγγελοῖσι, à Persis Ἀγγαροῖσι appellatos scribit. Idē
 etiam Ἀγγαροῖσι interpretatur, ποῖς ἐν ἀδελφῶν γαμμομα-
 ποφόροις, Persicamque vocem esse ait. Hesychius
 quoque Ἀγγαρον, λέξιν Ἔρσταιν esse scribit, significare
 que ποῖς ἐν ἀδελφῶν βασιλικῶν γαμμομαποφόροις.

Ἀγγαροῖσι autem istos etiam, Persico fermone,
 ASTANDAS dictos, Suidas auctor est, Ἀσάνδαι,
 inquiēs, οἱ ἐν ἀδελφῶν γαμμομαποφοροῖσι οἱ δὲ αὐτοῖς καὶ Ἀγγαροῖσι
 τῶ ἰδίοματι Ἔρσται. Hesychius, Ἀσάνδης, ἡμερόδρομος.
 Eustath. in Odyss. τ. κελίως δὲ καὶ Ἀίλιον Διονύσιον, Ἀσ-
 τάνδῳ οἱ ἐν ἀδελφῶν γαμμομαποφοροῖσι. οἱ δὲ αὐτοῖσι καὶ Ἀσάν-
 δαι, Ἔρσται. Nec vile aut ignobile munus hoc
 fuisse videtur. Darium enim quem Alexander re-
 gno exiit, hoc munere functum apud Ochum &
 Arsem Reges, Plutarchus non semel testatur. Et

enim lib. i. de Fort. Alexand. inter fortunæ lu-
 dos, Δαρείος, αἰτ, καὶ τὸν ἔργον, ὃν ἐκ δούλων, & Ἀσάνδου βα-
 σιλέως, κέλευον Ἔρσται ἐπίστασι. Et lib. ii. & πολλῶν ἐκ δούλων
 μένος Ἀσάνδου, ἀπέλεξε τὴν βασιλικήν. Idem in Alexan-
 dri vita, Dario Alexandri speciem in somniis ob-
 uersatam narrans, τὸν δὲ Ἀλέξανδρον, αἰτ, ἔχοντα πολλῶν, καὶ
 αὐτὸς ἐφόρος ἀεθέρων, Ἀσάνδης (sic enim emendo) ὡς βα-
 σιλέως, ὑπηρετεῖν αὐτῷ.

Hic & aulæ Parthor. Persicæ officia aliquot adscri-
 bere, nō erit alienū. In his numerat Procopius CHA-
 NARANGEM: Ex eius enim lib. i. de bello Persico
 hæc verba descripsi, παρελθὼν δὲ τῶν ἐν Ἔρσταισι λογί-
 μων, ὄνομα μὲν γυστιασάνδης, χαναράνης τὸ ἀξίωμα. εἴη δὲ αὐτῷ
 Ἔρσταισι στρατηγὸς τῶν γὰρ ποσῶν αὐτοῖς τῶν ἐχαρπῆσι τῶν Ἔρσταιν
 γῆσι τῶν ἀρχῶν ἔχων, ἐν χανράνης τῶν Εφθαλίταις ὁμορος ἐστίν. At-
 que hoc Chanarangis munus post patris mortem
 Vuarames geffit, & vt ille loquitur, τὸ τῶ χαναράνης
 ἀξίωμα ἔχε. Persicā etiam potestaté ANDRASTADA-
 RANS ALANEM, idem Procopius lib. i. de bello
 Persico memorat, τὸν δὲ Σεόσην ἈΝΔΡΑΣΤΑΔΑ-
 ΡΑΝ ΣΑΛΑΝΗΝ διδύς οἰεῖται. διωτάται δὲ τῶ, τὸν δὲ ἀρχῶν
 τε ὁμοῦ καὶ στραπῶταις ἀπασιν ἐφεσῆται. τῶ τῶ Σεόσης τῶ
 ἀρχῶν ποσῶν καὶ μόνος ἐν Ἔρσταισι ἔχων, ἔτε γὰρ ἀεθέρων, ἔτε ὑπε-
 ρον, σπὶ γήρονε. Et aliàs eod. lib. ἐν Γερσῶν δὲ αὐτῷ διωτά-
 ταίσι τε καὶ ἔξοισίαι πολλῶν χανράνης, ὄνομα μὲν Σεόσης, Ἀνδραστα-
 δαναράνης τε τὸ ἀξίωμα. & μεθόδης τῶ μαρίστῳ ἔχων ἀρ-
 χῶν. Ex eodē genere est, & MYRRHANES. Idem
 Procopius eod. lib. i. στρατηγὸς δὲ ἀπασιν ἐφεσῆται, Γερσῆσι
 αὐτῷ, Μιρράνης μὲν τὸ ἀξίωμα. ἔτα γὰρ τῶ ἀρχῶν κληροδοῖ Γερ-
 σῶν His addo OVARIZEM, ex eodem Procop.
 lib. in quo est, καὶ Στρατηγὸν αὐτῶν Γερσῶν, Οὐαρίζη μὲν
 τὸ ἀξίωμα.

Ne illud quidem, vt ad institutum huius libri

peritens, silentio prætermittendum mihi videtur, vti Babylonem ingrediens Alexander, ab oppidanis exceptus fuerit, qui que potissimum obuiâ illi processerint: quod Q. Curtius lib. v. narrat his verbis, *Plures obuiam egressi sunt, inter quos, Bagophanes, Arcis, & regie pecuniæ Custos, ne studio à Mazæo vinceretur, totum iter floribus coronisque constrauerat, argenteis altaribus utroque latere dispositis, quæ non tunc modò, sed omnibus odoribus cumalauerat: Donæ eum sequebantur, greges Pecorum, Equorùmque: Leones quoque & Pardales caueis præferebantur. Magi deinde suo more Carmen canentes: Post hos Chaldaei, Babyloniorùmque non Yates modo, sed etiam artifices, cum fidibus sui generis ibat: Hi laudes, Regi canere soliti: Chaldaei, siderum motus, & stas vices temporum, ostendere. Equites deinde Babylonij, suo equorùmque cultu, ad luxuriam magis quàm ad magnificentiam exacto, vltimi ibant. Rex armatis stipatus, oppidanorum turbam, post vltimos pedites ire iussit. Ipse cum curru urbem, ac deinde Regiam, intravit.*

Ceterum, Persarum Regibus, non minus quàm Augusto Cæsari, exitum facilem, siue *διθανασίαν*, in votis fuisse, coniectura adsequi licet. Cuius rei gratia, in suos, matrisque (nec enim alium quenquam in societatem venire patiebantur) vsus, quaesitum, reconditumque venenum habebant, ex Dircæri (id auiculæ parvæ apud Indos nomen) excremento, effulsisque: quod, milij magnitudine, potu dilutum, quisquis ebibisset, modico post temporis interuallo, omnis doloris expers, & sine vllò cruciatu, vitam cum morte commutabat. Vnde missum ab Rege Indorum, huiusmodi *ἀποπάτημα*, gratissimum & acceptissimum, simul-

que

que præciosissimū Regi magno munus fuit, & ἐν τοῖς δώροις (ait *Ælianus*, lib. iiii. cap. xli. de Animal.) τοῖς μέγαις πμίοις τῶν Περσῶν βασιλεῖ ὁ Ἰνδῶν πέμπει καὶ τῶν ὀψίων ἀπὸ πάντων παρρημῶν λαβῶν, & ἀποθησαυρίζει, καὶ κερῶν ἀνιδίων ἀπὸ πάλον τε καὶ ἀμύνητορος, εἰ ἀνάγκη καταλάβοι. ἕκαστον ἕν ἐλάτεις ἐν Πέρσας αὐτὸ δῆλος, ὅτι μὴ βασιλεὺς τε αὐτὸς, & μήτηρ ἢ βασιλεὺς.

Sed & *Plinius* lib. xxxiii. cap. xvii. inter Herbas mirabiles, *Theombrotion* numerans, nasci ait, xxx. schænis à *Choapse*, pavonis picturæ similem, odore eximio. Hanc autem à *Regibus Persarum* comedi, aut bibi, contra omnia corporum incommoda, instabilitatemque mentis: eandem, *Semnon*, à potentia maiestate appellari. Idemque eodem cap. *Helianthe*, cum adipe Leonino decocta, addito croco & palmeo vino, perungi *Magos* & *Persarum Reges*, ut fiat corpus aspectu incundum: ideo eandem *Helicallidem* nominari. Præterea, *Latacem* dari solitam à *Persarum Rege*, Legatis, ut quocūque venissent, omnium rerum cōpia abūdarent, idem *Plinius* lib. xxxi. cap. iiii. tradit. Idem ipse, *Palmarum* omnium clarissimas fuisse scribit, quas *Regias* appellauere, ab honoris: quoniam *Regibus tantum Persidis seruabantur, Babylone nata, vno in horto.*

Nec de aliena minùs quàm de sua salute sollicitus *Cyrus*, cum animaduertisset plerosque omnem dum prospera valetudine fruuntur, magis de ea tuenda conseruandaque, ac victus ratione sanis corporibus accommodata, quàm de conquirendis parandisque morborum profligandorum remedijs laborare: huic quoque rei subueniendum sibi esse statuit. Medicos ergo, quemadmodum *Xenophon* lib. viii. πμδ. refert, qui ceteris præsta-

N

re videbantur, ad se vocatos consuluit, & quæcunquæ ad sanandos morbos, medicamenta, seu esculentia, potulentave, seu instrumenta, conducere ab his edoctus cognovit, ea omnia parata in condito habuit, vsui futura his qui in aduersam valetudinena incidissent: & pro cuiusque morbi genere, salutaria ægrotantibus, in tempore, medicamenta suppeditabat.

Extremam huius libri partem, Regum funera sibi vindicant: quæ omni apparatu, atque honore celebrabantur. Matrem, certè, & coniugem Darij, prouolutas ad pedes Leonnati, orasse, vt priusquam interficerentur, *Darij corpus*, ipsi, *patrio more, sepelire*, permetteretur: *functas supremo in Regem officio, se impigre morituras*, Curtius lib. iii. narrat. Sed & Alexandrum omnem honorem funeri vxoris Darij, *patrio Persarum more*, seruasse, idem Curtius, lib. vi. scribit. Ipsi etiã Dario, Alexandri beneficio, *æφλώ βασιλικήν* contigisse, Arrianus lib. iii. refert. Post excessum verò Regum, pro maximi luctus publici argumento, Ignè sacræ æternumq; extinguï solitum constat. Proinde Alexander, iusta Hephæstioni faciès, *πᾶσι*, vt Diodor. Sicul. lib. xviii. scribit, *ποῖς κτ' ἰὺν Ἀσίαν οἰκοῦσι προσέταξε*, πὸ *ᾧδε ποῖς Πέρσαις ἰβόν Πέρ κελύμενοι ἐπιμύων φέσαι, μέγχι αὐτὴν λέσση πύω ἀφοραῖ. τὸ πο δὲ εἰώθεσιν οἱ Πέρσαι ποῖν, κτ' ἰὺν ἡβ βασιλέων τελευταί.*

Persarum vique Reges sua habebant Mausolea, seu Regia monumenta, quibus corpora eorum inferri & condi consueuerant. *βασιλικὰς θήκας*, Arrian. & Ælian. appellant. Sic enim ille lib. iii. de reb. gest. Alexan. *Ἀλέξανδρος δὲ τὸ ἰδὸν σῶμα τῷ*

Δαρείω ἐς Πέρσαις ἐπέμψα, θάψαι κελύσας ἐν βασιλικῆς θήκας, καθάωρ κτ' οἱ δήοι οἱ ᾧδε Δαρείω βασιλεῖς. Hic vero lib. vi. Var. histor. cap. viii. de Artaxerxe, qui & Ochus cognominatus est, *Ἐπέφη δὲ ἄλλος αὐτ' αὐτῶν, κτ' ἀπέδθη τῶς βασιλικῆς θήκας.*

In Persepolitana, autem arce, Regum Mausoleum, seu Cōditorium, fuisse, Strabo lib. xv. tradit. Diodor. Sicul. lib. xviii. in huius arcis descriptione, ὄρος ἔσθιν πὸ κελύμενον βασιλικόν, ἐν ᾧ ἡβ βασιλέων ὑπήρχον τάφοι. At Cyri monumentum Pasagardis fuisse, ἐν *ᾧδε δέιστο πύργον οὐ μέγαν, τῷ διασεί ἡβ δένδρων ἐναποικηρυμμένον, καίτω μὲν στερεόν, αὐτὸ δὲ ἐγγύω ἔχοντα κτ' οἰκόν, σενίω τελευτῶ ἔχοντα πύω εἰσοδόν,* Strabo lib. xv. auctor est. Quibus consentanea Arrianus lib. vi. scribit, *Ἐἴμαι γὰρ, ἰνquiries, ἐν Πασάργάδασι, ἐν τῷ ᾧδε δέιστο τῷ βασιλικῷ, τῷ Κύρῳ τὸν τάφον, κτ' αὐτὸν ἡβος ἐμπεφυτεῖσθαι δένδρων πινυτίων. κτ' ἔδραπ ἔβ) κατάρρυτον κτ' πῶαν βασιλικῶν πεφυκέσαι ἐν τῷ λευκῶνι. κτ' αὐτὸν δὲ τὸν τάφον, τῷ καίτω, λίθῳ τετραπέδῳ, ἐς πέντε ἀγωνόν οἰκίμα, πεποῖησθαι αὐτῶν δὲ, οἰκίμα ἐπὶ πέντε λίθῳ ἐστρασμαμένον, θυεῖδα ἔχον, φέρουσαν ἔστω, σενίω. αἰς μούλις αὐτῶν ἐν ἰσθμῶν οὐ μέγαν, πολλὰ κροκοπαδοῦ τῶς παρὰ ἡβ.*

Loculo autem aureo, aut Arcula aurea, Cyri corpus conditum, Arrianus ibidem, ait, his verbis, ἐν δὲ τῷ οἰκίμασι πύελον χρυσοῖν (ita enim scribi fatius est) κείσθαι, ἵνα τὸ σῶμα τῷ Κύρῳ ἐπέσθαι. Et paulò post, πύελος ἐκείτω, ἢ τὸ σῶμα τῷ Κύρῳ ἔχουσα. Cui consentiens Strabo, in eo Cyri monumento Πύελον χρυσοῖν inuentam, ait: Πύελον autem Suidas, θήκην interpretatur, citans hæc verba, τῷ πύελῳ ἡβ ἱερῶν λευκῶν, τῷ κορυφαῖς ἡβ ἀποστόλων Πέτρο. Hesy chius vero *καράνα* exponit. hæc ideo, ne quis ab interpretibus Strabonis Arrianique, fallatur, quorū ille *πύελον, ἀληκοῖν*

hic vero, *Υψηλῶν* vertit. Addit Arrianus, in eo Cyri monumento, fuisse, *καλῆν τε χρυσῶν σαυρηλάτοις, καὶ πάντη ἐπιβλημάτων Βαβυλωνίων. καὶ Κανακάς πορφυροῖς ἡ ὑποσφράγματα. ἐπιπῖται δὲ καὶ ΚΑΝΔΥΣ, καὶ δήμιος χιτῶνας, τῆς Βαβυλωνίας Σχασίας καὶ ἀλευεῖδες Μηδῆ καὶ σολαὶ ὑάκωνθνοβαφείας, λέγει δὲ ἐκεῖνο. αἱ δὲ πορφυραὶ αἱ δὲ, δήμιος καὶ δήμιος χιτῶνας. καὶ Σβηπῆτοι, καὶ Διναῖακα, καὶ ὀνοπία. χρυσῶν τε καὶ λίθων κολλητῶν. καὶ βράπεζα ἐκεῖνο. quo loco, quid verbo Κανακάς, Arrianus sentiat, Res est arbitrio non dirimenda meo. Κανακάς quidē, Hefychio est ἕξφορος, quod prima facie aliquid esse videtur, propterea quod in Cyri sepulchro Acinacem inuentum, Curtius ait: sed hoc aliquid nihil est: hæc enim Interpretatio, ab adiuncto verbo, πορφυροῖς, refellitur. Strabo etiā, æquē atque Arrianus, in Cyri monumento fuisse *καλῆν τε χρυσῶν, καὶ βράπεζαν οὐδὲ ἐπιπῖται, καὶ πύθρον χρυσῶν, καὶ ἐσθῆτα πολλὰ, κόσμον τε λιθοκόλλητων* ex Aristobulo, refert. Verum contradicit Curtius, qui ab illis Græcis auctoribus quantum discrepet, palam facient ipsa eius verba quæ subieci. Forte (ait ille lib. x.) *sepulchrum Cyri Alexander iussit aperiri in quo erat conditum eius corpus: cui dare volebat inferias. Auro argentoque repletum esse crediderat: quippe ita fama Persæ vulgauerāt. sed præter clypeum eius putrem, arcus duos Scythicos, ἔτι acinacem, nihil repperit. Ceterum, corona aurea imposita amiculo, cui assuenerat ipse, solium in quo corpus iacebat, velavit: miratus tanti nominis Regem, tantis præditum opibus, haud pretiosius sepultum esse, quàm si fuisset ἐ plebe.* Attamē conciliari faciliè Latinus noster auctor Græcis potest, ipsomet Græcorum interuentu, qui bis apertum Cyri sepulchrum*

fuisse, non obscurè significant. Ac primum quidem, Alexandri iussu, Aristobulus id ingressus, ea omnia repperit, quæ eò illata erant: postea, ita violatum, expilatūque, vt nihil, vel tantiuis pretij, reliquum, avaritia *πυλωρῶν* fecerit, iidem aiunt. Ideoque cum id, interiecto aliquo tempore, iterum inspicere Alexander iussit, ea dumtaxat, quæ Curtius memorat, inuenta sunt.

Huius Cyri sepulchri custodiam, Magis mandatam, ac creditam fuisse: iisque cottidie in alimenta Ouem, singulis verò mēsis, Equum præstari consueuisse, Strabo, lib. xv. cum Arriano lib. vi. scribit. Plinius lib. vi. Natur. histor. cap. xxvi. *Inde, ad Orientem Magi obtinent Pasargadis Castellum, in quo Cyri sepulchrum est. Solinus in Polyhisto. Deinde tractus hic procedit vsque ad Castellum quod Magi obtinent, Pasargadis nomine: hic Cyri sepulchrum.* Ceterum Daniel, gratia apud Dariū Regem florens, Turrim, Ecbatanis construxit, quæ Iosephi etiam num, ætate extabat: & spectantibus recentissimæ structuræ videbatur, ac si ea ipsa die qua spectabatur, absolutum opus esset: tantam nouitatis speciem, & tam integram pulchritudinem habebat, nulla vetustatis iniuria læsam. In ea Turri, Medorum, Persarum, atque Parthorum Reges humari solitos, idem Iosephus, lib. x. Antiquit. Iud. cap. xiiii. tradit: idque ad sua vsque tempora obseruatū: & Turris eius custodiam sacerdoti Iudaicæ gentis creditam, eiusque fidei mandatam, ait.

Tumulis autem Regum, Titulos superaddi, carminaque incidi consueuisse, testantur Epigram-

mata, quæ Cyri & Darij vtriusque monumētis incisa fuisse, accepimus. Cyri quidem sepulchro Aristobulus referente Strabone lib. xv. litteris prodiderat, inscriptum fuisse: Ω ἀθροπε ἐγὼ Κερὸς εἰμι, ὁ πῶ δ' ἄρχω πῆς Πέρσαις κλησάμενος, καὶ τῆς Ἀσίας βασιλεύς. μηδ' οὐδ' ἄπονησθαι μοι τὸ μνήματός. Onesicritus vero scriptum reliquerat, Turrim x. Tabularis excelsam fuisse, & in superiore Tabulato, Cyrum cōditum, cum Græco Epigrammate, Persicis litteris insculpto, in hæc verba. *Ἐνθάδ' ἐγὼ κεῖμαι Κερὸς βασιλεύς βασιλῶν.* in eandemque sententiam, aliud Persico sermone Epigramma, Aristum verò Salaminium, longè tempore posteriorem scripsisse. Idem Strabo ait, Turrim illam duo Tabulata habuisse, ingétimque fuisse: ac trās lato à Medis ad Persas imperio exstructam (hoc enim illic valét Græca hæc verba, ὅν τῆ Γερσῶν δειδοχῆ ἰδρύσται) & bilingue Epigramma, Persicum, nimirum & Græcum, eiusdem vtrunque sententiæ, adscriptum. Quæ legentem me admiratio subit, cur in Cyri elogijs, P A T R I S P A T R I Æ cognomen, illi cunctis totius populi suffragijs, vt Herodot. lib. i. ii. & Xenoph. lib. v. ii. πῶδ. testantur, delatum, quod longe & multum reliquis in eum congestis ornamentis, antecellit, ab istis bustuarijs vatibus, sit prætermisum.

Ex hoc more, Strabo lib. xv. Onesicriti auctoritati, Darij monumento inscriptum fuisse, φίλος τῶ φίλοις, Ἰππείης καὶ Τοξότης ἀείστος ἡρόμενος. Κωννητῶν ἐνράπτωσι: πάντα ποιεῖν ἠδυνάμενος. Darij vti que Histaspis filij, monumento, Titulum fixum huiusmodi, Ἡρώμενος καὶ αἶνον πίνει πολλὸν, καὶ πῶτον φέρει κελῶς. Athe-

naus lib. x. & Eustath. in Σ. Ὀδυσ. referunt.

Antiquum autem & vetus esse, sepulchris Regum, Titulos inscribi, Nini Epitaphium demonstrat: quod ex Phœnice Colophonio, Athenæus, lib. xii. ex scripsit in hæc verba,

Ἐγὼ Νίνος πάλας ποτ' ἐγγυόμην πτόμα.

Νῦν δ' ἐν ἐτ' ἔδδεν, διὰ γῆ πεπίνυμαι

Ἐγὼ δ' ὀκώσων ἔδειξα, καὶ ὀκώσ' ἦεναι

Οὐχ ὀκώσ' ἠεὶ ἔδδεν & reliqua.

Hunc quoque morem, Sardanapali sepulchro inscriptum Epitaphium confirmat: de quo Diodor. Sicul. lib. ii. talia scribit. *Ἐπιποσῶτο ἡ πορονηθῆ Ἰουφῆς, καὶ τῆς ἀρχῆς ἠδονῆς, καὶ ἀκρασίας, ὡς τε Ἐπικλῆδον εἰς αὐτὸν ποῖσαι, καὶ ἀφραγείλαι πῆς δειδοχοῖς τῆς ἀρχῆς, καὶ πῶ ἑαυτῶδ' πλουτῶ ὅτῃ τὸν τάφον ὀπηγείλαι, τὸ συζητεῖται ἠδ' ἑαυτὸν ἐκείνη βαρβαρικῶς, μεθιερμυθῶδ' ἡ ὑπερον ἑαυτὸν ἑμίως,*

Ταῦτ' ἐγὼ ὅσ' ἔφαρον καὶ ἐφύβεισα, καὶ μετ' ἔρωτος

τέρπ' ἔπαθον. τὰ δὲ πολλὰ καὶ ὀλβια κίνα λέλειπται.

Quem Diodori locum, sed plenioré, Ioan. Tzetzes histor. Chil. iii. cap. xcvi. citat in huc modum.

Γεσφῆς, videlicet Diodorus, καὶ τὸ ὀπηγείλαι τὸ τῆ Σαρδαναπέλης,

Ὁ γραμμῆνον πέφυκε γράμμασιν Ἀστυλείας

Καὶ ἑκελμωίζομενον ἑώπε δηλοῖ τὰ ἐπι.

Εὐ εἰδῶς ὅτι θνητὸς ἔφικε, σὸν θυμὸν ἀείξει

Τερπόμενος θαλείησι, θανόντι τι ἔπις ὀνήσῃ.

Καὶ γὰρ ἐγὼ σποδὸς εἰμι, Νίνος μεγάλης βασιλεύσας,

Ταῦτ' ἐγὼ, ὅσ' ἔφαρον, & reliqua.

At Strabo, etiam statuam Sardanapali monumento cum inscriptione superpositam tradit. De Anchiala enim, (quam Sardanapali κλίμα, ex Ari-

stobulo, esse tradit) loquens, ἐν τῷ θαλάμῳ αὐτοῦ, αἶψα μνηματῶν Σαρδαναπάλου, καὶ τύπον λίθινον, συμβάλλοντα τοῖς τῆς δεξιᾶς χείρας, διακλιύλοις, ὡς αὐτὸ ἀποκροτωῖται. ἐνίοι δὲ καὶ ὀπίσθωθεν αὐτοῦ Δασυελοῖς γραμμασι ποικίλθε. Σαρδαναπάλος ὁ Ανακτινὸς Δασυελοῦ παῖς, Ἀρχαίλλω, καὶ Ταρσῶν ἐδύμω (sic enim emenda, id est, exstruxit, condidit) ἡμέρη μῆν. σὺ δὲ ὡς ἐνεεῖ ἐδωκε, πίνε, καὶ πῶζε, adijcit deinde versus hosce.

Εὐ εἶδώς ὅτι θνητὸς ἔφρις, τὸν θυμὸν ἀέξε,

Τερπόμυρος θαλίης, θανόντι τοι οὐπὲς ὄνησις.

Καὶ γὰρ ἐγὼ σαρδὸς εἰμι, Νίνω μεγάλης βασιλεύουσα.

Ταῦτ' ἐγὼ ὅσσο' ἔφαρον, καὶ ἐφύβεισα καὶ μετ' ἔρωπος

Τέρπ' ἔπαθον, τὰ δὲ πολλὰ καὶ ὄλβια κείνα κέλειπται.

Ἡ δὲ Ἐπιβίωσιον παραμένεις ἀνθρώποισι.

Ὡς τ' ἄλλα τὰ ἀνθρώπινα ἔκ' ὄντα πούτου ἀλγία τὸ ἀποκροτῆματος. μνημηται δὲ καὶ χρυσεῖος πύτων. Quæ vero, apud eum auctorem sequuntur, ea abundant, neque τωπολογίας vitio vacant. Eisdem etiam versus Sardanapali sepulchro inscriptos fuisse, ex Chryssippo Athenæus lib. v i i i, refert: nec alia vlla inter Strabonis & Athenæi codices hac in re differentia intercedit, nisi quod apud Athenæum, non τῶν ἐγὼ, sed κείν' ἐγὼ, nec μετ' ἔρωπος, sed, σὺ ἔρωπος, nec κείνα κέλειπται, verùm τὰ κέλειπται, scribitur. Postremis verò versibus hæc sunt à Chryssippo addita.

Ἡ δὲ Ἐπιβίωσιον παραμένεις, οὐδέ ποτ' ἀντὶς

ἀήσομαι, ἐκλήθω δὲ ὁ θέλων τὸν ἀπείρονα χροσόν.

Straboni consentiens Suidas, de Sardanapalo, ex Callisthene scribit hæc, Ἐν Νίνῳ δὲ ὀπίσθωθεν μνημάτων αὐτοῦ, πῶτ' ὀπίσθωθεν αὐτοῦ. Σαρδαναπάλος ὁ Ανακτινὸς Δασυελοῦ παῖς, Ἀρχαίλλω, καὶ Ταρσῶν, ἐν ἡμέρη μῆν ἐδέματο. σὺ δὲ ὡς ἐνεεῖ, ἐδωκε καὶ πίνε, καὶ πῶζε, ὡς τὰ γε ἄλλα τὰ ἀνθρώπινα (ita repono) ἵνα

ἔντα τούτου ἀλγία. πούτεσι, τὸ ὄψις διακλιύλων ἀποκροτῆματος. τὸ πρὸ ἐφεσῶς τῶ μνηματι Ἀρχαίλλω, ὑπὸ τῆς κεφαλῆς ἔχον τὰς χεῖρας, πεποιήται, ὡς αὐτὸ ἀποκροτωῖται τοῖς διακλιύλοις. Ταῦτ' ἔκ' ἐν Ἀρχαίλλω τῆ σαρδὸς Ταρσῶν ὀπίσθωθεν αὐτοῦ, ἡπὲς τοῦ κέλειπται Ζεφύρον. quo loci, τὸ ἀποκροτωῖται, est, ut Strabo loquitur, ἀποκροτωῖται. Nam & Hesychius, ἀπελέκισεν, τοῖς διακλιύλοις ἐφόφισεν, interpretatur. Idem Suidas de Sardanapalo. εἰς τὴν ἐσφάγη ὑπὸ Γερσέως. οἱ δὲ κόλακες καὶ μνημηται τῆς κείνης φιλοσοφίας καὶ γαστριμαργίας καὶ οἰσησιασίας, ἐπιγραφαί, ὡς δὲ αὐτὸ δὴθεν ἐν τῶ τὰ φων αὐτοῦ, τὸ πῶσσο' ἐγὼ, καὶ τὰ ἐλπίς. Quod autem ait Strabo etiam Chærilum horum mentionem facere, suffragatorem habet Athenæum, qui lib. x. Sardanapali sepulchro, ἐν τῇ λίθῳ, Χαλδαίκοις γραμμασι incisum fuisse Titulum scribit, quem Chærilus in Græcum transferens, numeris adstrinxit, in hunc modum, ἐγὼ δὲ ἐξασίλωσα, καὶ ἄχρη ἐώρων τὸ ἡλίον φάος, ἔπνοι, ἔφαρον, ἡφροδισίασα, εἶδώς τὸν τε χρόνον ὄντα βραχυῶ, ὅν ζῶσιν οἱ ἀνθρώποι, καὶ τὸν πολλὰς ἔχοντα μεταβολὰς καὶ κακοπαθείας, καὶ ὡν ἀν' κραιπνῶν ἀγαθῶν, διήσοι ἐξοισι τοῖς ἀπολαύσις, διὸ καὶ γὰρ ἡμέραν οὐδέ μιν παρελπίον τὸ ποικίλ. Quorum numerorum legitimum sonum neque digitis neque aure callere me nō infitior. Versus certè longiusculos huius Chærilii ἐπιποιοῦ, citat idem Athenæus lib. xi, Sed & hi versus, à Clemente Alexandrino, lib. i i, ἐρωμάτων referuntur, iisdè cum Strabone verbis: male tamè Τέρπ' ἔπαθον, pro Τέρπ' ἔπαθον, ibi legitur. Vnum etiā huius Epitaphij versus citat Plutarch. lib. i. de Fort. Alexand. his verbis, τῶς δὲ Σαρδαναπάλου μνημητοῖς ὀπίσθωθεν αὐτοῦ, Ταῦτ' ἐγὼ, ὅσσο' ἔφαρον, ἐ ἐφύβεισα. Integros verò omnes versus, Interpretæ Aristophanis, εἰς Ὀρνιδας, ex Apollodoro, & Hellanico

recenset: apud quem, aliter atque apud Strabonem, scribitur, *Εὐ δεδωκός, ὅτι θυπός ἐφίς, ὃν θυμὸν αἰεξε.* Item, pro βασιλεύσας, βασιλεύων: pro μετ' ἑωπίας, μετ' ἑώπων. Reliqui versus, qui in Strabone defunt, apud eum Interpretem, ex Athenæo supplendi, emendandique sunt: Præterea prioris inscriptionis, postrema verba sic habent, *πῖνα, πύξαι, ὄχρα: ὡς πᾶλλα αὐθενός ὄσιν ἀξία,* Illos autem versus, *ἑὼτ' ἔχω* &c. sale suo condians Cicero, lib. v. Tusculanar. *Question.* Latij iure ita donavit: *Quomodo igitur incunda vita potest esse, à qua absit prudentia, absit moderatio, ex quo sardanapali opulentissimi Syriæ Regis error adgnoskitur, qui incidi iussit in busto,*

Hæc habeo quæ edi, quæque ex saturata libido

Hausit: at illa iacent multa & præclara relicta.

Quid aliud, inquit Aristoteles, in bouis, non in Regis sepulchro inscriberes? Hæc habere se mortuum dicit, quæ ne vivus quidem diutius habebat, quàm fruebatur. Qui Aristotelis locus, in his libris qui salvi ad nos enatarunt, nusquam cõparet. Demersus est ergo naufragio eorum voluminum, quæ scripsisse eum quam plurima, Diogenes Laert. in eius vita, auctor est: quæque temporum iniuria amissa, triste nobis & acerbum sui desiderium reliquerunt.

Atque hic Persarum Reges, ad alia properans, valere iubeo.

FINIS LIBRI I.

DE REGIO PERSARVM PRINGIPATV LIB. II.

QUÆ ad Persicorum Regum maiestatem, fastum, magnificentiam, summumque in stolata sua mancipia Imperium, pertinebât, abunde libro superiore exposuisse mihi videor. Sequitur, ut de populi Persici vita, religione, legibus, moribus, institutis, dicam. Ordiam autem primum à sacris, & vnde illi, rerum agendarum, inde ego dicendi initium faciam.

Persæ, cum æternum mundi opificem Deum Opt. Max. ignorarent, pro arbitrio, sibi numina, reliquorum gentium exemplo, finxerunt. Erroris quippe caligine obductus eorum animus, è tenebris emergere, & altius arcana penetrare, veræque religionis penetralia rimari non poterat. **IOVEM** quidem coluisse eos, argumento est, quod in pompa, curram Ioui sacrum traducebant, quemadmodum Herodot. lib. III. Xenoph. lib. VII. *παιδ.* & Curtius lib. III. memoriæ prodiderunt. Idem Xenophon, **Cyrum** sæpe, **IOVEM** precantem, inducit, ut ecce lib. VII. *παιδ. μτ' δὲ ἑὼτα αἰτησάμενος Δία πατῆρα, ἡγεμόνα ἔειπε σύμμαχον, ἀνέβληκεν ὅτι τὸν ἵππον.* Quem etiam Darius apud Plutarch. lib. II. de For-

tu. Alexand. ita inuocat, Ζεὺς πατρῷος Περσῶν. Strabo lib. xv. de Persis, πὸν οὐρανὸν ἠγρούμενοι Δία.

Præ ceteris vero, quibus cultum impendebant, numinibus, SOLEM venerabantur. Pleni sunt testimoniorum libri: Hoc enim Herodot. lib. I. Strabo lib. xv. Iustin. lib. I. Macrobius, lib. I. cap. vi. & alij cōplures scriptū reliquerunt. Proinde SOLI facer currus, Regē in publico procedentē, anteire solebat, vt Xenophon lib. v. I. I. παρδ. refert. Darius etiam postquam Alexandri erga matrem, vxorem, & filias continentiam intellexit, dicitur manus ad SOLEM tendens tollensque, clara voce, sic vt exaudiri posset, precatus, vt aut se, aut Alexandrum regnare vellent, quemadmodum Athenæus lib. viii. narrat.

Persas vtique, ætate sua, Solem in linteo depictum adorasse, Tertullianus Apologet. declarat his verbis, Ad Persas si forte deputabimur: licet Solem non in linteo depictum adoremus, habentes ipsum vtique in suo clypeo: denique inde suspicio, quod innotuerit nos ad Orientis regionem trecari.

Huic Deo, ceu gratam & decoram hostiam, Equum Persæ immolabant. Iustinus lib. I. Nam ἑρ Persæ Solem ὄνυμ Deum credunt: εἰς que Equos ἁγρatos esse ferunt. Xenophon lib. viii. παρδ. ἵπποι ἄρονται, δῶραι τῷ Ἡλίῳ. Et ita, Persarum Regem, cū rem diuinam faceret, Equum album SOLI mactasse, Philostrat. lib. I. de vita Apollonij scribit his verbis, λαβὺν δὲ ἄρῃ ἵππον ἄβι σφόδρα, Νισαίον, καταδύειν ἔμελλε τῷ Ἡλίῳ, Φαλαρόις κοσμήσας, ὡς τῶρ εἰς Γομπήν. in eoque venuste ludens Himerius Rhetor, ἐν πορπεμπηκίῳ λόγῳ, αἰτ; ἄβι ἔμδβ πῶλων, ἕβαρχε πῶλοσι ἐρόε; ἔ; ἀγέρωχο; θίοις Ἡλίῳ θεῷ Νισαίαι πῶλοισι πωλῶοισιν. τῶπν ἐγῶ ἄβι πῶλον

ἑκ λῆθις κοσμήσας μουσῶν, καὶ τῆς χειρῶν μύθῳ δλον ποιήσας ἀνείδεν, ὡς τῶρ θεῷ πνι τῆς ἐμῆς ἀγέλης ἀπαρχῆς φέρων, ἀνέθηκα. Huius rei rationem non illepidam reddit Ouid. lib. I. Fastor. his versibus,

Placet Equo Persis radijs Hyperiona cinctum:

Ne datur celeri victima tarda Deo.

Nec minus, apud Armenios, SOLI Equos sacros Xenoph. lib. I. I. I. Αναβάσ. docet, καὶ ἵππον, ἱπρ- quiens, ὃν εἰλήφῃ; παλαστόρον, δίδωσι τῷ Κομωδῶρῃ ἀναδρῆ- ψῆσι, καταδύσαι, ἅπῃ ἤκουσεν αὐτὸν ἱερὸν εἶναι τῷ Ἡλίῳ.

Enimvero translato ad Parthos Persarum imperio, ad Partho Persas SOLIS quoque veneratio transijt. Eos enim Solem, patrio more, Salutasse, Herodian. auctor est, de Artabani exercitu loquens, in hunc modum, ἀσπασάμενοι δὲ τὸν ἥλιον, ὡς ἔθος αὐτῆς, οἱ βαββαροι. Proinde Saporis Regis Persarum iussu, Simeonem, cum alijs multis, quod Solem adorare recusasset, vltimo supplicio adfectū, Sozomen. lib. I. I. Histor. Ecclesiast. cap. viii. & I. x. tradit. Atque ad posteriora vsque tempora mos hic mansit: vt ex Perosæ Persarum Regis non ineleganti historia planum fit: cuius Procopium auctorem habeo. Is enim lib. I. de Bello Pers. narrat Perosam Persarum Regem Euthalitarum insidijs circumuentum: eique capto has salutis expediendæ, & libertatis adipiscendæ, condiciones, Euthalitarum Regem tulisse, vt se tanquam dominum, adoraret, fidemque, iureiurando sollempni adhibito, daret, Persas non amplius eos bello persecuturos. Qua de re Magos, quos in comitatu suo habebat, Perosas consuluit. Illi autem responderunt, quod ad iusiurandum atq̄inebat, liberum ei esse facere quæ liberet: at, quod ad ἀποσκευασίαν,

astu, dolóque fallendum esse hostem, *ἔτι γὰρ αὐτοῖς νόμον, τὰς τῶ ἡλίου ἀνατολὰς ἀποπροσκυβεῖν ἡμέρας ἐκάστη.* Eapropter tempus in hac re obseruandū, vt mane Regē Euthalitarum cōueniret, ac tum ad Solem Orientem cōuērsus, eum adoraret, atque hoc modo patrio more seruato, facti ignominiam eum vitaturum, cuiusmodi fallacia euasisset Perosam, ibidem narrat.

Solem autem MITHRÆ nomine coluisse Persas, nemo est qui nesciat, Strabo lib. x v. *ἡμῶσι τὸν ἡλίον, ἐν καλοῦσι Μίθραν.* Suidas, *Μίθραν νομίζουσιν οἱ Πέρσαι ἔτι τὸν ἡλίον, καὶ πύττα θυοῖσι πολλὰς θυοσίας, ἐν αὐτῷ εἰς αὐτὸν δεινῆσαι τὸς τελεθῶναι, εἰ μὴ ἄρα πνέων βαθμῶν παρελθῶν ἴσθ' κολάσεων, δεῖξαι ἑαυτὸν ὅσον καὶ ἀπαγγῆ.* Hesychius, *μίθρας ὁ ἡλίος παρὰ Πέρσαις, μίθρης ὁ ὠρεὸς τὸς ἐν Πέρσαις θεός.* Itaque sanctissimum Regum iusiurandum, *per Mithrem* concipiebatur: vt libro superiore demonstraui-
mus.

In *Antrō* autem, Deum Mithrem cultum fuisse, Lactantius placiad. in lib. i. Statij Thebaid. tradit. Iul. firmicus lib. i. cap. v. de errore profanae religion. *Persæ & Magi omnes qui Persicæ regionis incolunt fines, ignem præferunt omnibus elementis, & putant debere præponi. & mox, hunc Mithram dicunt. sacra verò eius in speluncis abditiis tradunt, vt semper obscuro tenebrarum squalore demersi, gratiam splendidi, ac sereni luminis non videant.* Mithræ quoque militem; initiatum in *speleo*, hoc est. specu, ait Tertullian. lib. de corona milit. Vnde D. Hieronym. Epist. ad Lactan, *specum Mithræ dixit.*

In istis vero Mithræ initijs, mysterijsque, Militi, qui initiabatur, Coronam, interposito gladio, oblatam, quam capiti suo accommodaret: Diabo-

lum insuper, ipsas res sacramentorum diuinorum æmulatum, Tinxisse, Signasse in frontibus, celebrasse Panis oblationem, imaginem resurrectionis induxisse, Tertullian. eo, quem modò laudauit, lib. auctor est. Quinetiam varijs cruciatibus corporis, probari solitos eos, qui Mithræ initiabantur, indicat Gregor. Nazianzen. aduersus Iulian. Imper. Inuectiua i. de Marco Arethufio martyrium passio, loquens, *Εἰλικετο, αἰτ, ἄρα πλατειῶν, ὠρεῖται καὶ ὑπὸ νόμον, ἴσθ' ἑλκετῶν, οὐκ ἔστιν ὅπου μὴ μέρους τὸ σφαιμαπὸς, μηχανοδῆνης τῆ ἀριτία τῆς ὕβρεως, ἀδελφῆ ἄλλως ἐν Μίθρα τῶντα κολαζομένηων.* Idem Orat. *εἰς τὰ ἀγία φῶτα: ὡς δὲ Μίθρα κόλασις ἐνδοτικὸς, καὶ ἴσθ' μωεῖσαι τὰ πιαῦτα ἀνεχομένηων,* ad quem locum, Nicetas, eos qui Mithræ sacris imbuendi erant, per duodecim suppliciorum genera deductos, nempe per famem, per ignem, per frigus, per verbera, aliósq; huius generis cruciatus, notat. Nonnus etiam in suis ad Gregor. Nazianzen. notis, Mithræ, hostias à persis castas, sacraque in eius honorem facta, ait, additque, eius Dei mysterijs non potuisse initiari quæquam, nisi prius per quosdam suppliciorum gradus transisset. Fuisse tormentorum gradus LX x x. partim remissiores, partim intétiores. Primū enim leuioribus supplicijs, deinde grauioribus adfici. Igni quoque & aqua, alijsque varijs suppliciorum generibus excruciabantur: ac demum post decursa omnia eiusmodi tormenta, exantlatósq; cruciatus, sacris imbutos fuisse. Rursusque alio loco, ad Mithræ sacra admissum neminé, nisi qui prius omnia tormentorum genera patienter pertulisset, pietatisque suæ, & fortitudinis animi, in perfrendis, ac tolerandis doloribus, specimé edidisset.

Fuisse autem LXXX. cruciatuum genera, quorum gradatim, ac statuto ordine perpetuorum, ei qui initiandus erat, necessitas imponebatur. Verbi gratia, primum ei diebus multus fodienda fossa, aperiundaque erat aqua, deinde in ignem conijcere sese, postea in solitudine morari, cibo omni per aliquot dies abstinere, necesse habebat: atque ita ad alia progredi, quousque LXXX. illis suppliciorum generibus defunctus esset. Quibus perdurans, si saluus superstesque euasisset, tum demum sacris Mithriaticis initiabatur.

Præterea Persæ, auctore Zoroastre, ROMAZVM, vel, ut alijs placet, ROMAGDAM, nec non & inter læua numina, ARIMANEM, seu Veiouem aut Auerruncum Deum, colebant, ut Plutarch. in lib. de Iside & Osiride, Laërtius in proœmio & Agathias lib. II. docent. Arimanem autem Hésychius Ditem patrem, seu Plutonium facit: sic enim explicat, *Αεμανής, ὁ Αἰδης, ἄρχὴ Πέρσων.* Xerxes plane lætitia ob Themistoclis aduentum exultans, ab Arimane precatus dicitur, ut hostibus suis eandem semper mentem, viros præstantes & fortes patria pellendi, iniiceret, quemadmodum Plutarch. in Themistocle scriptum reliquit.

Atque hi erant *Patrij Persarum Dij*: per quos, milites suos Dari^o obtestatur, apud Curt. lib. III. per quos, Tyriotes dicta sua firmat, apud eundem lib. IIII. quos & ibidem Darius manus ad cælum tendens precatur: quos & Bessus, fidei suæ testes, apud eundem lib. V. inuocat: quibus denique sacrificium ritè factum, lib. VI. narrat. Hos etiam *θεοὶ παρθενοί*, in precationibus inuocatos, apud Xenoph. aliquoties legimus. Sed & Histiaus apud Herodotum lib.

v. iurat

v. iurat in hunc modum, *θεοὶ ἐπιμυριῶν βασιλείων.* Dariū quoque Plutarchus lib. II. de Fortuna Alexand. ita precantem facit, *Ὁ θεὸς παρθενοί Περσῶν, καὶ βασιλείων θεοί*: quam Darij precationem Curtius lib. IIII. ita concipit, *Dij Patrij, primum mihi stabilite regnum, deinde si de me iam transactum est, precor ne quis potius Asiæ Rex sit, quàm iste tam iustus hostis.* Sic & *βασιλείων θεοί* accipe apud Dionem Chrysof. *ἀπὸ πάντων.* Quæ cum ita se habeat, quæro quid sibi velit Strabo, qui de Carmanis agens, Persis vnicum Deum, Martem ita adsignat, *ὅνοι τε δύοισι τῶν Ἀρχῶν, ὃν Πέρσων σέβονται θεῶν μόνον.* Liceat in re obscura coniectura uti. Equidem aut verbum *Πέρσων*, ut subditium reijciendum delendumque est: aut, quod magis est, scripserat Strabo, *ὃν τὸν σέβονται*: quæ, distante fortè aliquo, cum oscitans librarius excepisset, facili lapsu, duas separatas syllabas in vnum contraxit: & à prioris vocabuli, extremo, *ων*, à sequenti, *σε*, mutuatus, inde conflauit vocem *Πέρσων*: quam alienam esse, propositoque minimè congruere nemo est qui non videat. Absurdè certè Carmanorum religioni, Persicam, quæ suo loco separatim ab eo tractatur, intermisceri palàm est: nec aliud in animo, aut in ore habuit Strabo, quàm, Carmanos, Marti, quem vnum Deum esse credunt, Asino facere. Quod si Persis tribueret, pugnancia cum ijs quæ eo ipso libro postea tradit, loqueretur.

Lunam quoque & Venerem, Persas diuinorum numinum loco & numero habuisse, perspicuè Strabo lib. XV. scribit.

Nec vero clarissima solum illa mundi lumina, cælo fixa, verum etiam ipsum terris conceptum, ærestrémque nostrum Ignem, qui, ut Seruius in

VI. *Aeneid.* loquitur, *constat de ligno ex aëre, summa obseruantia ac veneratione colebant, quemadmodum Strabo lib. xv. docet. Maxim. Tyr. Serm. xxxviii.* τὸ δὲ βαρβαρικὸν, ὁμοίως ἀπαντες μὲν ζῶντες τῷ θεῷ, κατεστήσαντο δὲ αὐτοῖς σημεῖα διῆροι δῆλα· Γῆσιν μὲν Γῆρ, ἀγαλλμα ἐφήμερον, ἀκόρεστον, καὶ ἀδιφάρον. *Theodorit. lib. v. histor. Eccles. cap. xxxix. de Persis, ἡδὸν γὰρ τὸ Γῆρ ὑπελήφασιν.* *Euagrius lib. v. Ecclesiast. Histor. cap. xliii.* *Perfarum Regis Chofrois suppellectilem à Curte Scytha, captam memorans, πάντα, αἶτ, ἑὶ βασιλικὰ κειμήλια, ἑὶ δὲ σκευοφόρα ἄρ' ἑξῶν, σὺν καὶ αὐτοῖς φορητοῖς φέρων, ἐν οἷς καὶ τὸ χρυσὸν σεβάσον πῦρ, ὃ θεὸς καθεστήκει.* *Eustath. in Dionys. de situ orb. de Persis, ἑμψοῖσι τὸ Γῆρ.* *Isidor. lib. xiiii. Origin. cap. iiii. in Persia primum orta est ars magica: ad quam Nemroth gigas, post confusionem linguarum, abijt: ibique Persas Ignem colere docuit. Nam omnes in illis partibus Solem colunt, qui ipsorum lingua, EL dicitur.* Vnde & Samaritanos, quod à Persis originem ducerent, *ignem, more Persarum, coluisse, D. Ambrosius in Epistol. i. ad Corinth. cap. ix. scribit.*

Atque vt Romani Ianum in sacris præfabantur, ita Persis, *Ignis* in sacrificando princeps erat: eique primo supplicabatur: atque adeo cuiusque Deo rem diuinam facerent, *ignem* primum inuocasse, eique preces fecisse, *Strabo* significat *lib. xv. cum ait ὅτω εἰ δὴ δύστωσι θεῷ, προσέτω τῆς πνεύσεως.* Apud Persas etiam vt *Plut.* in *lib. de primo Frigido* tradit, ἄρ' ἡμετέρων μέγιστον ἰὺ καὶ ἀπαράτητον, εἰ Γῆρ λαβὼν ὁ ἡμετέρων, ἔ ἐν ποταμῷ βεβηχθῶς, ἀπειλοῖσθαι πύλων, τὸ Πῆρ ἐς τὸ ὕδωρ ἀφίστην. ἐπὶ χερσὶ μὲν γὰρ ὧν ἐδείτο, τυχὼν δὲ ἐκλαίετο, δῆλα τὴν ἀπειλήν, ὡς παρὰ τὸν ἰὺ καὶ τῆς φύσεως ἡμετέρων.

Ignis autem, diuinis illis honoribus à Persis cultus, perpetuò, focus, accensus, sic vt numquam deficeret, adferuabatur: eumque Regibus præferri solitum, ac demum illis vita functis extinctum, supra docuimus. Vnde Persicus ille sacer *Ignis, Aeternus* à *Curio* appellatur *lib. iiii.* Illic enim *Darius* milites suos ad prælium strenuè in eundem cohortatus, ad extremum eos per *patrios Deos, aeternumque Ignem qui præfertur aïtῶνibus*, obtestatur. Eademque ratione *Asbeson* Πῆρ, à *Strabone* *lib. xv.* appellatur, & à *Socrate, διλωκεὲς κρημύθρον* Πῆρ. Apud eum namque *lib. vii. histor. Eccles. cap. viii.* de Rege *Perfarum* scribitur, εἰώθη δὲ ὁ βασιλεὺς, ἐν οἷσιν ἦν, τὸ διλωκεὲς κρημύθρον Πῆρ προσκυπεῖν. Hoc illud est, τὸ παρὰ *Φέρσης* ἰδὲν Πῆρ καλέθρον, apud *Diodor. Sicul. lib. xvii.* *Claudianus* *lib. i.* de laudibus *Stiliconis penetrabilibus Ignē sacratum rapuere adytis.*

Sacro autem huic & aeterno *Igni*, dicata *Sacraria* quædam *Persas* habuisse constat: quæ *Γυρεῖα*, & *Γυρεσθῆα*, à *Græcis* auctoribus nuncupantur: quorum custodia *Magorum* fidei, curæ, ac vigilantia credebatur. *Strabo* *lib. xv.* ἐστὶ δὲ καὶ *Γυρεσθῆα*, σῆκοῖ πινες ἀξιόλογοι. ἐν δὲ τούτοις μέσσις, βασιλεὺς, ἐν ᾧ πολλή τε σπουδὴς, & Πῆρ ἀσβεστον φυλάττουσιν οἱ Μάγοι. καθ' ἡμέραν δὲ εἰσόντες, ἐπιδουσι ὡρῶν ὀρεθῶν, καὶ τὸ πῦρ, τὴν δὲ σμύλιν ἄρ' ἐκείδων ἔχοντες: ad quem vti que ritum, pertinent *Phœnicis Colophonij* de *Nino* Rege versus, qui ab *Athenæo* *lib. xii.* citantur.

Οὐ παρὰ Μάγοισι Πῆρ ἰδὲν ἀνέστης,

ὡς παρὰ νόμος ἐκείδουσι τῷ θεῷ ψαύων.

Theodorit. lib. v. histor. Ecclesiast. cap. xxxix. *Γυρεῖα* δὲ κηλοδισιν ἐκείνοι, τὸ πῦρ ὡς τῶν νέων. *Suidas* *Γυρεῖον* interpretatur *συμπαθῆλον*: Et hac ex vetusto quo-

dam auctore, de Imperatore Heraclio, verba citat, ο δὲ Ηρακλειος τὰς τε πόλεις κατήρη, καὶ τὰ Πυρραία διέεσφερε τῷ Γερσίῳ. Quod Heraclij factū celebrat Io. Tzetzes, histor. verf. Chil. .ii. cap. Lxvi. in hunc modū.

Καὶ πῦρ Γερσῶν πατέσθον, ὅσῳ εἰς σέβας εἶχον.

Ἐκκεραυνῶν μὲν αἰασηέν Ἰσῶ Γερσῶος πόλεις,

Λυχνοκαίαις δὲ πυρραῖς ἕως ἀειδίσα δόχους,

Καὶ σιωελεσι δὲ πυρραῖς, μεγάλας, λαβροτάταις,

Ἐπιμυθῶς τρεῖς μὲν ἄρῳ πέντε χρόνους,

Υφ' Ηρακλείου δὲ σβεσθέν μέγα πένθος Γερσίῳ.

Nec hoc quoq; tacuit Zonaras, in Heraclio. Nam Annalium Tom. .ii. Ηρακλειος δὲ, αἰτ, καὶ εἰς πῶ ἐνδοτέρω Γερσίῳ εἰσεβάλε, καὶ τὰς τε πόλεις κατήρη, καὶ τὰ περιη τῷ Γυρῶος, αὐτῶ ἐκείνῳ τῶ μισθῶν παρ' αὐτοῖς, σιωδιέφθρε.

Γυρῶον verò Hefychius interpretatur, ἀγέιον κερῶμιον εἰς πυρῶς ἐκδοσιν. At ignem qui procedenti Cyro præferebatur, foculis gestarum Xenophon lib. viii. παρδ. tradit, καὶ Γυρῶ, inquit, ὅσῳ αὐτῶ ἐπ' ἐχάρας μεγάλης αὐδρῶος εἶπον τῶ φέροντες.

Descendisse autem ad nouissima vsque Persarum tempora eandem Ignis venerationem, testis est Agathias, qui lib. .ii. Ignem sanctissimum habitum apud Persas scribit: eumque perpetuum seruatum à Magis, qui exactissimam diligentiam ei custodiendo adhibebant, quo eidem arcana peragebant sacra. Ædiculis vero adseruatum, ibidem, Socrati congruenter scribit.

Enimvero huius quo de agimus cultus Ignis originem, ab eodē, quo & Tzetzes capite, Georg. Cedrenus arcessit. de Perseo enim verba faciens, ἐπι, αἰτ, πύξαπ, ἀφῶ κεραυνῶος, ὡς σπαίσει πυρῶος, οὐρεν ὄχεν καπνέχθῃ, & mox. Καὶ γοῦν τῷ Πυρῶος ἐκείνῳ πῦρ ἠδὲ φας ὁ Γερσίος, εἶχε μὲν ἑαυτῶν βασιλεύων, εἰς τε τὰ ἴδια βασιλεία ἀγα-

γῶν, καὶ ἱβὸν τῷ Γυρῶος κατασιβυάσας, καὶ ἱβῆς ὠβλαβῆς ἀδρῶος ἐπιστησάδρους. ἀλλὰ μὲν καὶ ἐν Ἰωπόλῃ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰσῶ αὐτῶ τῆ, καὶ ὡς δὲ οὐρεν ὄχεν καπνέχθῃ, τα θεὸν σβεσθῶν τῷ Γυρῶ ἐκείνῳ διασῶσας, ἐδίδαξε πυρραῖς εἶν, μάγους Μοσιῶ τῷ Γυρῶος ἱβῆς καλέσας. Hinc, Amm. Marcell. lib. xxiii. de Magis, feruntque etiam, (si iustum est credi) ignem calitis lapsum, apud se, sempiternis foculis custodiri: cuius portionem exiguam, vt faustam, præisse quondam Asiaticis Regibus dicunt.

Vsq; adeò autem ignem coluisse Persas, vt & eo nomine, quælibet πυρραῖδῃ, venerantur, Eustath. in suis Dionys. de situ orbis commentarijs, adnotat. Nam & ea de causa, Pyropo, ceu flammam imitanti, honorem exhibuisse eos, Strabo lib. xv. testatur, his verbis. τὸ πυρραῖον ἡγεμόνων ἐν ἡμῶ, διὸ οὐδὲ νεκρῶ ποσοφροισι, καθεσθῶν οὐδὲ τὸ πῦρ κατ' ἡμῶ.

Quinetiam Aquam, Persæ, diuini numinis instar colebant: eique, non secus atque Igni, diuinos honores tribuebant, quemadmodum Strabo lib. xv. & Agathias lib. .ii. scribunt. Sidon. Apollin. Pannegyr. Leon. Magis iuratur ab illis ignis, ἔσ' ὕνδα, De°. Fluuios etiam Persas coluisse, Arnob. lib. vi. & Clemēs Alex. in ποσοφροισι tradunt: in tantum, vt nec lotio nec sputo fœdari & inquinari Flumina fas esset. Proinde in Flumine, vt Herod. lib. .i. & Strabo lib. xv. & Agathias cōsentiant, neq; lauabāt, neque vesicā leuabāt, nec inspuebāt: nec cadauer, aut alia quæ spurca, polluta, aut cōtaminata, viderentur, in profluētē abijciebāt. Ac nec manus quidē, vt iisdem testantur, viuo flumine Persæ abluebant. Verbā Herodoti, quibus hæc quæ dixi comprobantur, sunt hæc, εἰς ποταμὸν δὲ ἔπι ἐνερέοισι, ἔπι ἐμπίουσι. ἢ χῆρας ὀκαπονίζονται, ἔδὲ δὴ ὄβι ἔδὲ ἐν ποιοσιν, δὴ αὐ σέονται Γερ-

παμοις ἢ πῶντων μάχισται. Strabonis vero, lib. xv. verba sunt hæc, εἰς πταμὸν ἔτ' ὀροδον, ἔπι ἠπλοται Περσαι, ἔδὲ λδονται, ἔδὲ νεκρὸν ἐλεαλλοισιν, ἔσ' ἄλλα ἢ δονουὶ πων ἔτ' μιὰ ἐξ, sic enim emendo.

Ex hac apud Persas recepta Fluminum veneratione, fidem faciliè inueniet, quod à Tacito lib. vi. Annal. relatum extat, Tiridatem cum Vitellij copijs ad ripam Euphratis consistentem, placando *amni Equum adornasse*, prosperi nimirum *transgressus* causa, vt ibidem innuit, id est, vt felicibus auspicijs flumen illud traiceretur. Cuius rei gratia, Vitellium quoque more Romano Suuetauilibus fecisse: Sacrisque peractis litarum egregiè, ac ponte nauibus effecto, exercitum transmissum narrat.

Tellurem quoque Matrem, vt Deum, Persæ venerabatur: cui & hostias maectatas, Xenophon. lib. viii. *παρ.* dicit.

In summa, Persæ, vt Strabo, lib. xv. scribit, colebant *Ἥλιον καὶ Σελιώλιω, καὶ Ἀφροδίτω, καὶ Ἐρῶ, καὶ Γῆν, καὶ Ἀνέμοις, καὶ Ὑδαρ.* Quæ ille, Herod. duce, & auspice scripsit, apud quem lib. i. legere est, *δύοισι δὲ ἡλίω τε καὶ σελιώ, καὶ γῆ καὶ πυρὶ καὶ ὕδατι καὶ ἀνέμοισι. οὗτοισι μὲν δὴ μονούοισι δύοισι ἀρχήθεν.*

Vnde, Solis Lunæque defectus, qui Peloponnesiaci belli tempore contigerunt, Aristophani ioci materiam, in Comedia quæ *Εἰρήνη* inscribitur, præbuerunt. Illic enim Trygæus vinitor, Mercurio, tanquam grande arcanum, aperit, Solem & Lunam, propitia Persis à quibus summopere colebatur numina, consilia in necem aliorum Deorum agitasse. id enim agere sidera illa, vt bello superiores Persæ, victoresque discedant: eoque modo su-

bacta, deletaque Græcia, sibi solis cultores suppetant, ceteris numinibus desint. Sed ipsi summet Trygæum cum Mercurio sermones cædentem, & ore floridi, doctrinæque florentis, nostratis interpretis (qui versum versum feliciter reddens, ipsius propter auctoris gloriam æquat) Latina verba fundentem in scenam producamus.

TRYGÆVS, Nam Luna iam pridem, atque Sol nefarius
Consilia vestrum moliuntur in caput.

Qui Græciam omnem prodiderunt Barbaris.

MERCVRIVS, Quia nam ista faciunt?

TR. quod solemne, per Iouem,
Litare vobis sibi que placare, ijs solent,
Voluntque Barbari: inde iure postulant
Omnes semel nos funditus perbitere:
Quò, nempe, sacra cælitum cedant sibi.

MERCVR. Ergo dierum hinc illa diminutio

Et prona detrita orbitæ auvigatio.

TR. ita est amice MERCVRI.

Ad quæ verba, Interpres, οἱ βαρβαραὶ τὸν Ἥλιον, καὶ τὴν Σελιώλιω πηφῶσιν, ὡς Ἡρόδοτος ἰστορεῖ. καὶ μοχ, ὁπεικῶς δὲ οἱ βαρβαραὶ τὸν τε Ἥλιον, καὶ τὴν Σελιώλιω θεὸν μᾶλλον πάντων σέβοισι. διὰ τὸ το καὶ τὴν Δῆλιον, καὶ τὴν Εφεσον οὐ διελευμῶσιν, ὁ μὲν γὰρ Ἥλιος, Ἀπόλλων ἐνενομήσο. ἡ δὲ Ἀρτεμις Σελιώλιω.

Enimvero, cum transmissio ab Alexandri exercitu Tigri, ingens ob Lunæ defectionem religio, & ex ea, formido quædam Macedonum animis incussa esset, Alexander, vt est apud Curtium lib. iiii. duces, principesque militum frequentes adesse prætorio: Ægyptiósque vates, quos cæli, ac siderum peritissimos esse credebat, quid sentirent, expromere, iussit. At illi qui satis scirent

temporum orbis implere destinatas vices, Lunamque deficere, cum aut terram subiret, aut Sole premeretur, rationem quidem ipsis perceptam, non edocuerunt vulgus: ceterum, adfirmarunt, SOLEM, GRÆCORVM: LUNAM ESSE PERSARVM: quotiens illa deficeret, ruinam stragemque illis gentibus portendi: veteraque exempla recensuerunt Persidis Regum, quos auersis Dijs pugnassee, Lunæ ostendisset defectio. Denique Diogenes Laërt. in proœmio librorum de vitis Philolophor. Magos credidisse, ait, θεοὺς ἔϊ, & Ἰσὶρ, καὶ Γλυῦ, καὶ Ὑδαρ.

Sed iam ad Persicorum sacrorum ritus accedamus. Persæ Diuis suis neque templa, aut delubra, neque aras vel altaria ponebant: nullas etiã Deorũ pictas, fictasve imagines, aut sculpra signa, habebant: numina, apud eos, absque simulachris colebantur. Quinimmo insanã arguebãt eos, qui Deos ex hominibus ortos credentes, eos humana forma adsimilabant, hæc Herodorus suggerit, lib.

1. his verbis, Ἀγάλματα μὲν καὶ νομοὶ καὶ βασιμοὶ ἐν ἐν μόνω ποιδυμῶν ἰδρῶνται, ἀλλὰ καὶ τοῖσι ποιδυμοῖσι μὲν ἔπιφθοροῖσι αἰς μὲν ἐμοὶ δοκέειν, ὅτι ἐν ἀνδραποφύεας ἀνομοῖσι τοῖς θεοῖς, καὶ τὰ τῶν οἱ Ἕλληνας, ἔϊ. Strabo lib. xv. Ἰσῶν τελευ αἰγάλματα μὲν καὶ βασιμοὶ οὐχ ἰδρῶνται.

Magos quoque signa & simulachra Deorum damnasse, improbasseque, Diogenes Laërt. docet, qui inter cetera eorum doctrinæ capita, ait eos θεῶν καὶ κατασκευῶν.

Magis itaque auctoribus, Persarum Regem, tẽpla Græciã inflammaisse, Cicero lib. II. de Legib. ait, quòd parietibus includerent Deos, quibus omnia deberent esse patentia ac libera, quorũque hic mundus omnis, Templum esset, & domus. Asconius, in II.

Verrin. Persas merito Dijs, hominibũsque inuisos, à Cicer. dici notat: quia, non solum hostes erant, utpote Barbari, verumetiam, more gentis suæ, nulla Dijs, in terris, templa condenda esse credebant, præsertim cum vni soli, quem venerarentur, vix mundus ipse sufficeret. Illud vero Persarum institutum reprehendens Cicero, illo de Legib. lib. Melius, inquit, Græci, atque nostri: qui ut auerent pietatem in Deos, easdem illos vrbes, quas nos, incolere voluerũt. Adfert enim hæc opinio religionem vtilem ciuitatibus. Quamquã per aliquos, ab vrbe condita, annorum spatium, Romæ, Persico more, cultos Deos, D. Augustin. lib. III. de Ciuit. Dei, cap. xxxvi. ex Varrone, docet, in hũc modum, Dicit etiam, de Varrone verba facit, antiquos Romanos, plusquam annos centum & septuaginta, Deos sine simulachro coluisse. QVOD SI ADHVC, inquit, MANSISSET, CASTIVS DII OBSERVARENTVR. Cuius sententiæ suæ testem adhibet inter cetera, etiam gentem Iudæam: nec dubitat eum locum ita concludere, ut dicat: QVI PRIMI SIMVLACHRA DEORVM POPVLIS POSVERVNT, EOS CIVITATIBVS ET METVM DEMPSISSE, ET ERROREM ADDIDISSE: prudenter existimans Deos facile posse in simulachrorum stoliditate contemni. Quod verò non ait, ERROREM tradiderunt, sed, ADDIDERVNT, iam vtique fuisse etiam sine simulachris intelligi vult errorem. Idem D. Augustinus lib. VI. de Ciuit. Dei, cap. x. Senecam in eo libro quem contra superstitiones considerat, cum de simulachris ageret, talia scripsisse ait. Sacros, immortales inuolabilẽsque deos, in materia vilissima atque immobilẽ dedicant, habitus illis hominum, ferarũque & piscium, quidam verò mixto sensu, diuersis corporibus, induunt:

Numina vocant, quæ si spiritum accepto subito occurrerent, monstra haberentur.

Verum ut ex diuerticulo, in viam, id est à Quiritibus, ad Persas redeamus: omnia Græcorum fama subuertisse spoliassèque Persas, post Diodorum Sicul. lib. vi. D. Hieron. in Esaiæ cap. xxxvii. auctor est. Incendio verò absumptas, illis faces admoventibus, ædes sacras fuisse constat: quem casum deplorans Æschylus in Persis, ait.

Οἱ γὰρ μολόντες Ἑλλάδι οὐ θεῶν βρεπὴ
Ἡδυνῶτο συλαῖν, οὐδὲ τιμασθέναι νεώς.
Βαίμοι δ' αἴτιοι δαμῶνων τ' ἰδρύματα
Πρόρρηζα φύρδ' ἔξανέστραται βάδραν.

Isocrates in Panegyrico, de Persis, οἱ καὶ τῶν θεῶν ἕδης καὶ νεώς συλαῖν ἐν ᾧ ποστέρω πολέμῳ καὶ κραταίῃ ἐπιλημψαν. Vnde Alexâder apud Curtium, lib. iiii. queritur, sijs dedita templa, ruinis est ignibus esse delera à Persis. Quo nomine, Cicero in Verr. Persas, Divs, hominibusque, bellum indixisse, ait. Acriter etiam & amarè in eos Max. Tyrius Serm. xxxviii. inuehitur: quòd tantopere huic fero & agresti Deo dediti essent, cui & vorâdas ipsas vrbes, tēpla, delubra, signaque Deorum, absumenda præbuisent: Eos enim alloquens, ποθὲν ἐν μαλίστα, ait, ἀρχαῖα δὲ τὸ ἀργεῖον παπὸν καὶ ὄξυπαπὸν, οὐ ξύλων ἀπὸ τρυφῆς χρησιμώτερος μόνον, οὐδὲ ἰστίων, οὐδὲ θυμιαμάτων, ἀλλὰ τούτω τῷ ἀγάλματι καὶ τούτω τῷ θεῷ καὶ τῷ θεσπέσιον ἀγαλῶσι δεδώκεται καὶ τὰς ἀθίνας αὐτὰς, καὶ τὰς Ἰωνῶν ἱερεῖς, καὶ τὰς ἑλλήνων ἀγάλματα.

Ab hac tamen templorum clade immunes fuisse Delum & Ephesum, eorumque templa intacta reliquisse Persas, quòd illa, Apollini, qui idem est cum sole: hæc, Dianæ, quæ Lunæ esse perhibentur, sacra essent, Interpretes Aristophanis in Irenam tradit.

Enimvero non tam religionis impulsu, quàm vindictæ causa, templis Græciæ bellum indixisse Xerxem, Herodot. lib. v. ostēdit. Nam quòd Athenienses Sardibus ignes intulissent, vnâque templum Cybeles incendio conflagraisset, inde Persas offensos esse hoc obtentu, postea templa Græcorum cremasse, tradit.

Porrò ea templa à Persis delera, Græci instaurari vetuerunt: ut extaret ad memoriam posteritatis temporis sempiternam hostilis eorum impietatis monumētum, quemadmodum Pausanias in Phocicis ita scribit. ἀλλὰ βαίμοι μὲν ὀσσεῖα τῆ ἐς τὸν Ἀπὸλωννα, Ἀθῆναις δὲ δώκεσιν αὐτοῖς μοις σπας εἶν. στρατεία δ' ἢ μετὰ εἰβξον, κατέσθησε καὶ τὸ ἐν Ἀθῆναις ἱερόν. ἑλλήνων δ' τοῖς ἀπίστοις τῷ βαρβαρίῳ, τὰ κατακαυθέντα ἱερεῖα μὴ ἀπιστῶσαι σπρίον ἐδύξεν. ἀλλὰ ἐς τὸν πάντα ἕσπολείπεσαι χρόνον τῶ ἐχθροῖς ἕσπομνηματὰ. καὶ τῷδε ἔνεκε οἷτε ἐν τῇ θμιαρπῆα νοσὶ καὶ ἀθίναλοῖς τῆς ἡρας ἐπὶ ὁδῷ τῆς φαληρικῆς.

Vnde Iones ut magni animi plenos Isocrates in Panegyrico summis efferi laudibus æquum censet, quòd Diris deuouissent, execrati que essent eos, qui à Persis incensa templa refecissent, reedificassentve. Verba Isocratis ita habent. Διὸ καὶ τοῖς Ἰωνῶν ἀξίον ἐπαυνεῖν, ὅτι τῶν ἐμωρηθέντων ἱεῶν ἐπιεσέσαντο, εἰ πινες οἰκοδομήσαντες, ἢ πάλιν εἰς τὰ ἀρχαῖα καταστῆσαι βύληθῆεν ἐκ ἀπορωῶντες, ὅθεν ὅπισθ' ἀλάσσαν, ἀλλὰ ἵνα ἕσπομνημα τῆς ἐπιγνημοῖς ἢ τῆς τῶν βαρβαρίων ἀσεβείας, καὶ μηδεὶς πισυῆ τῆς πιαυτὰ εἰς τὰ τῶν θεῶν ἕδης ἔξαμροστῆν πολήσασιν: ἀλλὰ καὶ φυλάττωνται, καὶ δεδῶσιν, ὄραντες αὐτοῖς οὐ μόνον τῆς θῆμασιν ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀνάθήμασι πολεμήσαντας.

Atque adeo apud Plareas aduersus Xerxis copias dimicaturi Græci, pænè in procinctu, vno ore, communique consensu, conceptis verbis, ex

animi sententia, sese iureiurando obstrinxerunt, fanorum quæ à Barbaris incensa, & diruta erant, nullum omnino instauraturos, sed eandem locorum faciem posteris relicturos, parietinâque sese ad eos transmissuros, vt Barbaricæ impietatis sempiternum exstaret monumentum. Et enim inter eius sollempnis iurifurandi capita, hoc vel præcipuum, vltimum certè & quod agmen cogeret, fuit, *ὅτι τῶν ἱερῶν, ἧς ἐμνησθέντων, ἔκαστα κληθέντων, ὑπὸ τῶν Βαρβαρῶν, οὐδὲν ἀνομοδομήστω, ἀλλ' ὑπομνήματα πῶς ὑπὸ τῶν βαρβαρῶν εἴστω, ἔκαστα κληθέντων, τῆς τῶν βαρβαρῶν εἰσελεύσεως*: quemadmodum, Lycurgus Orat. contra Leocratem, & Diodor. Sicul. lib. xi. litteris prodiderunt.

Planè vindicta à Persis expetendæ causa, Persepolitanae vrbi faces ab Alexandro subditas fuisse, Diodor. lib. xv. ita scribit. *ἐπέσθησε δ' ὁ Ἀλέξανδρος πᾶσι ἐν Περσικῆς βασιλείᾳ, ἡμερῶν πῶς Ἕλλησι, ὅτι κακίων ἱερῶν ἔκαστα οἱ Πέρσαι πύλαι, ἔκαστα κληθέντων. Curtius quoque lib. v. Thaidem inter pocula, ad id persepolis incendium calcar addidisse refert: cum affirmaret, maximam eum apud omnes Græcos in iurum gratiam, si regiam Persarum iussisset incendi: expectare hoc eos, quorum vrbes Barbari delessent. Ebrío scorto, ait ille, de tanta re serenæ sententiam, vnus & alter, & ipsi mero onerati, assentiuntur. Rex quoque fuit auidior quàm patientior. Quin igitur vlciscimur Græciam, & vrbi faces subdimus? Omnes incaluerant mero, itaque surgunt temulenti ad incendendam vrbe, cui armati pepercerant. Primus Rex ignem Regiæ iniecit, tum consiua, & ministri, pellentesque.*

Cum ergo Persæ templorum parietibus Deos

suos non includerent: sub dio, illis, in editissimis quibusque locis, arcibus, collibus, sacra faciebant. Herodotus lib. i. οἱ δ' ἐνομίζοντο Διὶ κλέωνται, ἔπι τὰ ὑψηλότατα ἧς οὐρέων ἀναεῖ ἀνοιγίτες, θυσιὰς ἔρδειν, πῶν κύνων πάντα τῶ οὐρανῷ Δία κελόντες. Xenoph. lib. viii. παρὸς his verbis de Cyro loquens ἔθυσε, αἶτ, ἢ τε πατρῶν ἔκαστα ἡλίω, ἔκαστα πῶς ἄλλοις θεοῖς, ἔπι τῶ ἀκρων, ὡς Πέρσαι, θυσιῶν. Strabo lib. xv. de Persis, Θύουσι δ' ἐν ὑψηλῶ πύλαι, πῶν οὐρανῶν ἡγούμενοι Δία.

Et quidem ἐν καθαρῶ πύλαι sacrificasse eos, ibidem Strabo, post Herodot. lib. i. scribit. Dijs autem omnibus quos colere & venerari more gentis receptum esset, hostias Persæ cædebant, vt Herodot. lib. i. indicat. Immolabant autem macabantque Ioui maximas hostias, veluti Tauros, vt & Soli Equos, Xenophon lib. viii. παρὸς de sacrificio Cyri, ἐπεὶ δ' ἀφίκοντο παρὸς τὰ τεύχεα, ἔθυσαν τῶ Διὶ, ἔκαστα ὠλοκαύτωσαν τῶς θυσιῶν. ἐπιτετατῶ ἡλίω, ὠλοκαύτωσαν τῶς ἱπποῖς. ἐπειτα γῆ σφάξαντες, ὡς ἔξήγησαν οἱ μίτρι ἐπίησαν. ἐπεὶ δ' ἦραν τῶς συρίαι ἔχουσι. De Regum autem in sacrificijs magnificentia, diximus lib. superiore: quibus adde ex Herodoto lib. vii. Xerxem, in transitu, Mineruæ Iliensis, βοῆς χιλίας macassæ.

Sanè, rem diuinam facturos Persas, neque Aras erexisse, neque ignem accendisse, neque libamētis, Tibijs, Infulis, vittisve, aut Molis salis, vsos, inuenio. Verùm vt quisq; Diuis sacra facere instituerat, in locum purum, victimam ducens, Deum illum quem placare in animo habebat, opero capite, Corona, eaque præcipuè Myrtea, Tiaræ circumdata, inuocabat. Testis Herod. lib. i. cuius ipsa verba, vt fides penes auctorem sit, ponam. Οὐκ

βωμοῖς ποιεῦνται, οὔτε πῦρ ἀνακαίνοισι, μέλλοντες θυῖν. εὐσπονδῆν χρεώνται, οὐχὶ ἀλλά, οὐ σέμματα, οὐχὶ οὐλήσι. ἤϊδ' αἰεὶ ἐκαστὸν θυῖν θέλει, ἐς χάρον καὶ θεῶν ἀγαθῶν τὸ κίλιος, καλεῖται τὸν θεόν, ἐστὸ φανωμένος τῷ Τιταρῶν μυστήρι μάλιστα.

Coronatos sacrificasse Persas ostendit Xenophon lib. III. περὶ. his verbis, Κόρος μὲν ἐστὸ φανωμένος ἔδουε, παρήγελε δ' ἐξ ἑσπέρας ὁμοπίμοις ἐστὸ φανωμένοις καθῆς τὰ ἱερεῖα παρῆνευ. Hostiam quoque coronatam fuisse, indicat Strabo lib. xv. θυοῖσι δ' ἰνκνιενς, ἐν καθερῶ τῶ πτω κατευξάειδροι (sic enim emendo) καθῆσθαι αἰδροῖ τὸ ἱερεῖον ἐστὸ μμενον.

Quisquis autem rem diuinam faciebat, non pro se priuatim, sed pro populo faciebat: nec à Dijs vt sibi speciatim bona tribuerent, petebat: verum, vt genti vniuersæ bene esset, fauistumque felix ac salutare, Regi, populoque perfico esset, oprabat: nec aliter quam sub communi & generali Persarum nomine, ipsius sacrificantis persona Dijs commendabatur. Appellatione enim Populi, eum quoque qui sacra faceret contineri censebant. Omnibus certè, sacris, pro salute Regis vora nuncupabantur. Hæc ita esse, Herodoti verba declarant, quæ ita habent. ἐὼν τῶ μὲν δὴ τῶ θυοῖσι ἰδὴ μοιῶ οἱ ἐγγίνεται ἀεὶ ἀεὶ ἀγαθὰ. ὁ δ' ἰπῶσι τῶσι Γέροισι κατευξέται ὅτι γίνεσθαι, ἐξ τῶ βασιλεῖ, ἐν τῶ δὴ τῶσι ἀπῶσι Γέροισι ἐξ αὐτῶ γίνεται.

Macrata verò hostiæ membratim profectæ carnes Persæ coquebant, mollissimumque aliquod ac tenerimum gramen, maximè verò Trifolium, substernentes, ei carnes elixas imponebant. Magus autem sacrificio adstans, Theogoniam accinebat, siquidem hanc illi existimabant esse incantationem: modico ac demum interuallo

interposito, qui immolauerat, carnes aufererat, & ijs vescebatur vtebaturve pro vt ferebat animus. Auctor Herod. lib. I. cuius verba subieci, ἐπιστὸν δ' ἀφ' αὐτῶν κρέα κτ' ἄλλοι. τὸ ἱερεῖον, ἐψήσθη τὰ κρέα, ἔσπασσάσθαι ποίλιον ὡς ἀπῶ τῶ πτω, μάλιστα δ' τὸ περὶ φλλων, ὅτι τῶ τῶσι ἐθῆκε ἐν ταῖς κρέα. δὴ τῶντος δ' αὐτῶ, μάλιστα ἀνὴρ παρεσεὺς ἐπαείδῃ θεογονίῳ. & mox. Ἐπιθῶν δ' ὁλόθρον χρονον, ἀποφῆρεται ὁ θυοῖσι τὰ κρέα, ἐξ ἑσπέρας ὁ, π μιν ὁ λόθρος ἀφῆδ. At Strabo lib. xv. Magū qui sacrum peragebat, membratim cōsciffas hostiæ carnes, in partes his qui intererant, tribuisse, ac sua quæq; parte accepta abijisse, scribit, nullo vel tātillo Dijs relicto. Credebāt enim Deos solam hostiæ animam velle: Omētique duntaxat partem aliquam exiguam flammæ imponebant: vt quosdam tradidisse, idem Strabo scribit, cuius verba de toto hoc ritu sunt hæc, μάλιστα τῶ τῶ μάλιστα τὰ κρέα τῶ ὑφῆσθαι μὲν τῶ ἱερουργίῳ, ἀπῶσι διελοιδροῖ, τῶσι θεοῖς οὐδ' ἀπνεύματες μέρος. τῶ τῶ ψυχῆς φασὶ τῶ ἱερεῖς δειδῶ τὸν θεόν, ἄλλο δ' οὐδενός. ὁ μὲν δ' τῶ ὅπι πτω π μικρὸν π θεοῖσι, ὡς λέγοισι πνες ὅπι τῶ πτω. Quæ Strabonis verba Eustath. in I. Iliad. sua fecit hoc modo, ἤϊδ' ἰερεῖων οἱ Μαγῶ τὰ κρέα διελοιδροῖ, τῶσι θεοῖς οὐδ' ἀπνεύματες, πνες ψυχῆς τῶ ἱερεῖς δειδῶ τὸν θεόν, ἄλλο δ' οὐδενός. τῶ δ' ὅπι πτω π μικρὸν π ὅπι τῶ πτω π θεοῖσι.

Persæ ergo honorem Dijs, sola victimarum eade habebant: neque exta vlla ijs dabant, cum ea nihil eorum Dijs cordi esse censerent. Persicum verò illum Omenti in flammis liquefaciendi ritum confirmat Catullus Epigrammate de Magis, cum ait.

Gnatus vt accepto veneretur carmine diuos,

Omentum in flamma pingues liquefaciens.

Nec superis, Inferisve tantum Dijs, verum etiam

Terrestribus, & Semonibus, sacra persæ faciebāt. Hinc, Cyrum, postquàm Ioui, Tauro, Soli, Equo, fecisset: Telluri deinde Matri, atque Heroibus, hostias immolasse, Xenophon lib. viii. ita scribit, ἔπειτα γῆ σφάξαντες, ὡς ἐξήγησαντο οἱ Μάγοι, ἐποίησαν. ἔπειτα δὲ Ἡρώσι τοῖς Σουεῖαν ἐχοῖσι. His etiam parentasse, inferiāsque misisse Magos, Herodot. lib. vii. significat his verbis, ἤρας δὲ οἱ μάγοι τοῖσι Ἡρώσι ἐχέαντο. Ali- ter autem Igni, aliter Aquæ, sacra fecisse persas, Strabo lib. xv. scribit. Hoc enim valent prima eius clausulæ quam integram subieci verba: quorū vim Interpretin ipso limine impingēs ignoravit, Διαφε- ρόντως δὲ παρὰ Πυελὸς καὶ παρὰ ὕδατι δύουσι, παρὰ μὲν πυελὶ ποσειδόντες ξηρὰ ξύλα τῷ λέπιδι χεῖρας, πηδύλιω δὲ πηδόντες ἀνωθεν εἶδη ὑφάπτουσιν ἕλαμον κρατὰ χεῖρας, οὐ φουσῶντες ἀλλὰ ἐρατίζοντες, ποῖς δὲ φουσῶνταις, ἢ κερκὸν ἐπὶ πύρηντας, ἢ βολβίον, θανάτοισι παρὰ δὲ ὕδατι ἐπὶ λίμνῃ, ἢ ποταμῶν, ἢ κρῶν ἕλκοντες, βοθρον ὀρού- ζαντες εἰς τῶν σφαλαζόνται, φυλακίονοι μὴ τι τῷ πησίον ἀ- ματος ἀμαχθεῖν, ὡς μανουῶτες. Εἶτ' ἐπὶ μυρρίνῳ ἢ δάφνῳ δάξοντες τὰ κρέα, ἢ ἐσθλῶς λεπτοῖς ἐφάπτουσι οἱ Μάγοι, καὶ ἐπάδουσι ἀποπίνοντες ἕλαμον ὁμοῦ γάλακτι καὶ μέλιτι κε- κραμένον, ὅτι εἰς πύρ, ἢ ὕδαρ, ἀλλ' εἰς τὸ ὕδαφος, τὰς δὲ ἐπὶ ὕδατι ποιοῦνται πολλὸν χρόνον ἐξέδων μυελίνων λεπτὸν δέσμὸν κα- τίχοντες. Certis porro, & sollempnibus verbis, Persas Igni sacra facientes, vfos, Maxim. Tyr. Serm. xxxviii. docet, θυοῖσι, inquit, Πύσαι Πυελὶ, δὲ πφορῶν- τες αὐτὰ τῷ γυρῶς Ἑσθλῶς, δὲ πλέζοντες, Πύρ δέσπονται ἐσθε- quæ, an ille arbitrio suo finxerit, an ex ritualibus Persicæ gentis libris hauserit, in medio relinquo.

Ad sacrorum etiam Persicorum ritus, pertinent hæc Xenophontis lib. viii. παρὰ. verba de Cyro, εἶδουσι τὰ νομίζοντα ἰδέειν καὶ τὸ χοροῦ ἡγήσαντο Πέρσαις καὶ τὰ πάτρια. Chosroem quoque Persarum Regem, Soli, & alijs

Ceterum Persas Turæ Dijs supplicasse, aut diuis suis Turæ dedisse, apud eos auctores qui res Per- sicas litteris mandarunt, legere me non me- mini. Proinde ad Persarum Regem perductus Apollonius Tyaneus, iussusq; vnâ cum eo, patrio Persarum more, sacrificare, talibus dictis respon- dit, Σὺ μὲν, ὦ βασιλεῦς, εὖς πῦρ σαυτοῦ ἔσπον, ἐμοὶ δὲ, τὸν ἐμαυτοῦ σφάλαζον δύουσι, καὶ θραξέειρος τὸ λιθαντοῦ, Σο- lem precatus est, ac deinde, εὐφροσύνης τὸ πύρ, ὅτι ἐνθῆμοι τε, καὶ κενερόν φαίνονται, εὖς ἐσθλῶς, ὡς βασιλεῦς, καὶ τὸ σαυτοῦ πάτρια τὰ τὸ πάτρια ἕλαμον ὕδατι. καὶ ἀνέχοντες τῆς θυοῖας, ὡς μὴ κοινονοῖν τὸ ἀματος.

Vinum vero Persas Pateræ Dijs dedisse, ex A- thenæo colligitur, qui Persica lingua, pateram hanc, CONDY, vocatam scribit lib. xi. eiusque poculi formam ibidem exponit. Cui coniecturæ fauere videtur Claudianus lib. i. de laudib. Stili- con. his versibus Rex ipse micantem

inclinat dextrâ pateram, secretaque belli, Et vaga restatur voluentem sidera Mithrem. Xerxem quoque priusquàm in Græciam trajiceret, aurea phiala libasse, Votâque Soli fecisse, vt quod in animo habebat, adgredebaturq; bene verteret, ac deinde, Phialam in mare cum aureo Cratere & Acinace, abiicisse, Herodotus lib. vii. narrat, ὡς δὲ ἐπὶ πέντε λέει ὁ ἥλιος, σπῆδων ἐκ χρυσῆς φιάλης Ἑέρξης ἐς τὴν θάλασσαν, ὄ- χητο ποῦς τὸν ἥλιον, μηδὲ μίλι, οἱ σιωπῆζιλι τῶν σῶν τῶν ἕλαμον, ἢ μιν πῶσθι κρατῶν ἐλάσαι τὴν Εὐρώπην ποῦς τῶν ἢ ἐπὶ τῶν μασι τῶν ἐκείνης γῆνται. ὁ ἕλαμος δὲ, ἐσέελε τὴν φιάλην ἐς τὸν Ἑλλήσποντον καὶ χεῖρον κρητήρα, ἔ Περσικὸν ξίφος, τὸ ἀνωτά- μιν καλεῖσιν.

Postremo, persæ, cùm nihil rite nihilque pro- uidenter homines, sine Deorum ope, consilio, ho-

nore, auspiciari crederent, omnium rerum agēdarum initium à patriorum Deorum inuocatione Persæ capiebant: vt Cyri exemplis Xenophon nō semel testatur. Sic Xerxes expeditionem aduersus Græcos parans, apud Herodot. lib. vii. καὶ δὲ, ait, ἐξελθὼν ἀπὸ τοῦ ἐπισημότατου τοῦ θεοῦ, τοῦ Περσίδα, ἐπὶ λευκοῦ χροῦ.

Iam vero sacra omnia, publica priuatāque, obibant Magi: nec vllum absque eorum interuentu ritē sacrificium peragebatur. Herodot. lib. i. ἀπὸ τῶν δὲ Μάγων, ὅστις ἰσχυρὸς ὄντι θυσιῶν ποιέεσθαι. Ammian. Marcellin. lib. xxiii. de Magorum genere agens, Eius, ait, mysterijs, Persicæ potestates, in rebus faciendis diuini, solemniter utebantur. Erātque piaculum, aras adire, vel hostiam contrēctare, antequam Magus, conceptu precationibus, libamenta diffunderet præcursoria. Claudianus lib. i. de laudibus Stiliconis,

Κυύμῃ, iuuenicos,

Chaldeo, strauere Magi. Magi planè Regibus ac populo præbant, quibúsnam Diuis, quóque modo, res diuina facienda esset: quod Græci ὑψηλίσταται, & ὑψηλίσταται dicunt. Xenophon lib. vii. σπαρτιάταις οἷς ὑψηλίσταται οἱ Μάγοι. Strabo, lib. xv. τῶν Μάγων ὑψηλίσταται τῶν ἱερουργῶν. Idem lib. xv. de Calano Indo, συνακαλεθῆσαι τὸν αὐτὸν, ὡς ἐκφομασθῆναι τῆ βασιλείῃς, ἕως ἤντιν Ἰνδιῆς ὄρων, καθὼς τὸ κοινὸν ἔδος ἦν εἰς φιλοσόφων. εἰκείνους ἐπὶ σωεῖναι τοῖς αὐτοῖς βασιλεύσιν, ὑψηλίσταται τῶν θεῶν, ὡς τοῖς Μάγοις τοῖς Πέρσαις.

Secundum quæ, persarum Regi sacrificanti Magi adstant, apud Apollon. lib. i. de Vita Apollon. non secus ac Cyro, apud Xenophon. lib. viii. πῶσι. quó loci, narrans, Cyrum cū res secundæ erant maximè, tum maximè mediatum, pium se Deorum cultorem, ostendere, adiicit, καὶ τῆς

ἐπὶ κατεστῆσαν οἱ μάγοι ὑμνεῖν τε ἀεὶ ἅμα τῇ ἡμέρῃ τοῖς θεοῖς, καὶ εἰς ἅν' ἐκείσιν ἡμέραις οἱ μάγοι θεοῖς ἐπιείν.

Magos autem sapientiæ studijs, & rerum diuinarum notitiâ, persis præluxisse: vt apud alias gentes, Druydas, Gymnosophistas, Brachmanas, Strabo lib. v. & Diogenes Laërt. in proœmio libr. quorū de vitis philosophorum conscripsit, tradunt Apulei⁹ Apologia i. Nā si, quod ego apud plurimos lego, persarū lingua MACVS est, qui nostra, sacerdos, quod tandem est crimen sacerdotem esse? & ritē nosse, atque scire, atque callere, leges ceremoniarum, fas sacrorum, ius religionum: siquidem Magia id est, quod Plato interpretatur, θεῶν θεωρητικόν, cūm cōmemorat quibúsnā disciplinis, puerū Regiū adulescentem Persæ imbuat. Suidas, Μάγος, ὁ ἐπὶ Πέρσαις, οἱ φιλόσοφοι, καὶ φιλόθεοι. Hesych. τὸν θεοσεβῆ, καὶ θεολόγον, καὶ ἱερέα, Μαγῆτι à persis vocatum, Theodor. lib. v. hist. Eccles. cap. xxxix. τοῖς τῶν σοφῶν θεοποιούσιν, à persis, Magos appellari: Eos, τῶν Πέρσων ἐρησεῖαν, ὡς τῶν φιλον καὶ ἱερατικῶν, καὶ ἀγαθῶν ἡλικῶν ἀρχῶν ἐπισημασθῆναι, Sozomenes lib. ii. hist. Eccles. cap. viii. scribit.

Sanè Magorum scitis omnia publica priuatāque sacra subijciebantur: vt esset quò consultum plebs veniret, ne quid diuini iuris, negligendo patrios ritus, peregrinósq̄ue adsciscendo, turbaretur. Nyctegre: autem herba, quæ & Chenonychos appellatur, Magos, Parthorumque Reges, vitē ad vota suscipienda, Plinius, lib. xxi. cap. xi. tradit. Ipsos etiam Reges, Magorū factis initiatos fuisse Cic. lib. i. de Diuinat. scribit, Dio Chrysof. Orat. xli. Magos Regibus à consilijs fuisse ait, ὅτι τοῖς φύσει ἦσαν ἐμπειροί, καὶ τοῖς θεοῖς ἐδέσαντο ὡς δὲ θεοπροφῆται. Magos vtique à Cambyse suscepisse τῶν Πέρσων βασι-

λεῖα ὡςτε εἰς τὴν Αἴθιοπὴν ἑσπατιύετο, Dio Chrysostrum, Orat. de Fide, refert. Vnde Magos Regiarum ædium custodes Constantinus Manassès appellat, Plin. lib. xxx. cap. i. de Magica arte tractans, In tantum, ait, fastigiū adoleuit, ut hodiè que etiam in magna parte gentium præualeat, & in Oriente, Regum Regibus imperet. Auctoritate quoque & gratia apud Reges plurimum Magos valuisse, Socrates lib. vii. histor. Ecclesiastic. cap. viii. scribit. Nec nõ Diuus Hieronym. in Danielis cap. ii. Magos philosophos fuisse Chaldaeorum, & ad artis eorum scientiam, Reges & Principes eiusdem gentis omnia facere, tradit.

Denique maximo Magos olim in pretio & honore apud persas, fuisse Eustath. in Commentarijs Dionysij de situ orbis. scribit. Quin & Agathias, lib. ii. suis etiãnum temporibus, persas, summa obseruatia ac veneratione, Magos suos coluisse: eorum consilio ac vaticinijs omnia publica negotia gesta: de consilij eorũ sententia, bene de Repub. meritis, præmia decreta: nocētibus, contrã, pœnas irrogatas scribit: proindèq; cognitionibus principum ac Magistratuum interfuisse, nec quidquam iustum, licitum, legitimũve habitum, quod non esset eorum sententijs comprobatum.

Magorum vero ortum, progressum, incrementa, nemo melius Amimiano Marcellino exposuit. Is enim lib. xxiii. postquã, ex Platone, MAGIAM diuinorum incorruptissimum culum definiit, addit: Cui scientiæ, seculis præcis, multa ex Chaldaeorum arcanis, Bactrianus addidit Zoroastres: deinde Hystaspes, prudentissimus Darij pater, qui cum superioris Indiæ secreta fidentius penetraret, ad nemorosam quandam venerat solitudinẽ, cuius tranquillis silentijs præcelsa Brac-

manorum ingenia poriuntur: eorũque monitu, rationes mundani motus & siderum, puròsque sacrorum ritus, quantum colligere potuit, eruditius, ex his quæ didicit, aliqua sensibus Magorum infudit: quæ illi, cum disciplinis præsentendi futura, per suam quisque progeniem, posteris ætatibus tradit. Ex eo, per sæcula multa, ad præsens, vna eadẽmq; prosapia multitudo creata, Deorũ cultibus dedicatur. Cuius Magorũ originis apud veteres numerus erat exilis, verum, ut ibidẽ Amimian. Marcellin. aucti paulatim, in amplitudinem gentis solidæ concesserunt & nomẽ: villasque inhabitantes nulla murorum firmitudine communitas: & legibus suis uti permisi, religionis respectu sunt honorati. Plinius, lib. xxx. cap. i. Magicam, sine dubio, ortam in Perfide à Zoroastre, inter auctores conuenire ait, sed vnusne hic fuerit, an postea & alius, non satis constat. Eudoxus qui, inter sapientiæ sectas, clarissimam, vtilissimãque eam intelligi voluit, Zoroastrem hunc sex millibus annorum ante Platonis mortem fuisse prodidit. sic & Aristoteles. Herippus qui de tota ea arte diligentissimè scripsit, & vicies centum millia versuum à Zoroastre condita, indicibus quoque voluminũ eius peritus, explanauit, præceptorem, à quo institutũ diceret, tradidit AZONACÈ, ipsum vero quinque millibus annorum ante Troianum bellum fuisse. Et paulò post, Primus extat (ut equidem inuenio) commentatus de ea Osthanes, Xerxem Regem Persarum bello, quod us Græciæ intulit, comitatus, ac velut semina artis portentose sparsisse, obiter infecto, quacunque commeauerat, mundo. Diligentiores paulò ante hunc ponunt Zoroastrem alium Proconnessiũ. Quod certum est, hic maximè Osthanes ad rabiem, nõ auiditatem modò scientiæ eius, Græcorum populos egrit: Ac demum, non leuem & Alexandri Magni temporibus auctorita-

tem addit profusioni secundus Othanes, comitatu eius exornatus, planéque, quod nemo dubitet, orbem terrarum peragravit. Clemens lib. IIII. Recognition. persas genus suum ducere ab vno ex filijs Cham, qui *Mesraim* appellabatur, quem post obitum, *Zoroastrem*, hoc est viuum sidus, nominauerunt: Eum autem, igne à dæmone immisso, crematum, tradit: cineres lectos, & ad Persas delatos, vt ab ijs, tâquã cælo in terras delapsus ignis, perpetuis seruaretur excubijs, ac pro Deo coleretur. Plurarch. in lib. de Iside & Osiride, post relatam eorum sententiam qui duos esse Deos credebant, quasi aduersarios & ἀντιπέντοις: quorum alter Bona, alter Mala, operaretur: illumq; *Deū*, hunc *Dæmonem*, appellabāt: idem & sensisse Zoroastrem ait: qui ἐκάλε τὸν μὲν (videlicet Bonum Genium) Ὠρομάζω, seu Ὠρομάσδω: τὸν δὲ, scilicet malum Genium, Ἀρειμάνιον: μέγιστον δὲ ἀμφοῖν, τὸν Μίσρηω ἔϊ). διό, καὶ Μίσρηω Πέροσαι τὸν μεσσίτω ὀνομάζουσιν. Ac illi quidem, votorum soluendorum & gratiarum agendarum causa, felices, huic contra, malorum auertuncandorum causa, diras & furuas hostias macandas dicebat. A quò edocti Magi, vt ibidem refert, herbam quãdam ΟΜΟΜΙ appellatam, in mortario tundentes, Ditem inuocabāt & tenebras: deinde, admixto lupi iugulati sanguine efferebant & abijciebant in locum obscurum & quò solis radij non pertingerent. Quin & de Stirpibus, & de Bestijs ita opinabantur, alias τῷ Ἀγαθῷ Θεῷ, alias τῷ κακοῦ Δαίμονος ἔϊ). Alia præterea multa de Oromasde & Arimane fabulosa, ab ijs narrari subiicit.

Suidas etiam, Zoroastrem ipsius Magorum appellationis auctorem facit, Ζωροάστρου, inquit, Γερ-

σομένης ὅς ἐστι περὶ ἡξάτω, τῷ παρ' αὐτοῖς πολιτευσαμένῳ οἰσμάτις τῷ Μαζών.

Totam autem Magorum doctrinam Diogenes Laërt. in proœmio librorum quos de vitis philosophor. conscripsit, paucis complectitur, hoc modo, τοῖς δὲ Μαζοῖς καὶ τῷ θεοσεπείας θεῶν διαπειρῆσιν, καὶ θυσιῶν & θυσιῶν, ὡς αὐτοῖς μόνοις ἀκουσμένοις, ἀπο: αἰ, εἰδέναι τε καὶ εἶπε τε ἕστας θεῶν καὶ ἡγήσεσθαι, οὐκ ἔστι πῦρ ἔϊ) καὶ γῆ καὶ ὕδωρ. τῷ δὲ ζῴων καταγνώσκῃ, & μαλίστα τῷ λιγρό, τὸν ἀρρένας ἔϊ) θεοῖς καὶ θεοῖς. καὶ τε δημιουργοῦντος λόγους ποιεῖσθαι, & ἀπόστον ἡγεῖσθαι Πυελὶ καὶ Πην. & ὅστον νομίζῃ μιστὴ ἢ θυρατὴ μίγνυσθαι, ὡς ἐν τῷ εἰκοστῷ πλείτω φησὶν ὁ Σωπῶν. ἀσκεῖν τε καὶ μαυρικῆς, καὶ ἐσθρῆσθαι, καὶ αὐτοῖς θεοῖς ἐμφανίζεσθαι λέγοντας, διὰ καὶ εἰδῶτων πλήρη ἔϊ) τὴν αἰεσίαν, καὶ ἀπὸ ῥοισίαν ὑπὸ ἀνάθυμιάσεως εἰσκενομένων τῆς ἑξῆς τῷ ὄξυδερκῷ, ἀπονοσημὰ τε, καὶ χρυσοφείας ἀπυροβόλῃν. τούτων δὲ ἐσθῆς μὲν λιδικῆ, σιβαῖ δὲ, βίτη, καὶ λάρα: νοῖ. τῷ πύρος τε, καὶ ἄρτος βυπελῆς, καὶ κέλαμος, ἢ βακίμεια, καὶ κεντωῦτες (φασὶ) τῷ πυροῦ ἀμυροῦτο καὶ ἀπίδιον. τῷ δὲ χρυτικῶν μαυτικῶν ὕλη ἔργασθαι, φησὶν Αλειστέλης ἐν τῷ μαζοῖ καὶ θηρῶν ἐν τῇ πέμπτῃ τῷ ἰσοελῶν. Subijcit deinde Laërtius ex Dinonis v. historiar. Aristotelis lib. I. de philosophia, Hermippo lib. I. de Magis, Eudoxo ἐν καλιόδω, Theopompo lib. VI I I I. philippicor. & Eudemo Rhodio, duo, Magos principia statuisse, Ἀγαθὸν δαίμονα καὶ κακὸν: illum, Ioué, & ΟΡΟΜΑΣΔΕ: hūc, Ditem & ΑΡΙΜΑΝΕΜ, appellari. Magos præterea censuisse, mortales quandoque reuicturos, & sempiterno auro fruituros, καὶ ἐσθῆται Ἀσπυνοῖς, καὶ τῷ ὄντα τῆς αὐτῆς ὀπικλήσθαι διαμύρῃν. Credidisse etiam eos, ἡμῶν τῶν θεοῖς. Denique eos qui de Magorum disciplina scripserant, Herodotum mendacij in simulasse ait. Neque enim iacula in Solem, misisse Xerxem, vt ille memoria prodidit, nec

compedes Mari iniecit: propterea quod à Magis, numium loco, Sol, & Aqua, colerentur: Ex quibus perspicuè apparet, Magos Persis, falsa illa lina numina colendi, auctores fuisse. Clemens Alexandr. in *περὶ ἑπιπέφ.* Περσῶν δὲ οἱ Μάγοι, τὸ Πῶρ περιμύκησαι. Et μοχ, ἢ μοι Σαυραμαίταις κεταλῖ: γῆν, οἱς Νιμφοδύρος ἐν νομίμοις βαρβαρικοῖς, τὸ Πῶρ σέβων ἱερῶν, ἢ τοῖς Γῆρσι καὶ τοῖς Μήδοις, καὶ τοῖς Μάγοις εὐχὴν ἐν ὑπέθερον τύποις ὁ Δίνων λέγει, θεῶν ἀγάλλεσθαι μόνον. τὸ Πῶρ καὶ Ὑδωρ, νομίζοντες. Persas etiam Πυελὶ θύειν, vt Ægyptios Ὑδραπ Lucian. in Ioue Tragedo scribit. Epiphanius lib. III. contra hæres. cap. vlt. *Ἐπεὶ Πέρσαις, Μαχρυσάοι καὶ ἐκλήμυροι, οἱ εἰδωλοα μὲν βδελυπτόμυροι, εἰδωλοῖς τε ποροσημοῦντες, Πυελὶ καὶ Σεκλιῶν, καὶ Ηλίω.* Vnde, Tyridatem qui Armeniacum de se triumphum adferens, ad Neronem venit, cum Magus esset, nauigare noluisse, Plin. lib. xxx. cap. II. refert, quoniam *expuere in Maria, al. isque mortaliū necessitatibus violare naturam eam, fas non putant.*

Conuenienter etiam ijs quæ à Laërtio traduntur, Agathias lib. II. Persas, duo prima rerum omnium principia statuere: vnum Bonum, & optima quæque gignēs: alterum perniciosum, ac pessimū: ac Bonum quidem Deum, seu Creatorem, ΟΡΟΣΜΑΔΕΜ, (sic enim emendo) Cacodæmonem verò, ΑΡΙΜΑΝΕΜ, ab illis appellari, tradit.

Signa quidem & simulachra Deorum, ex discipline instituto, Magos eueritisse, inter omnes cōstituisse, Laërtius tradit. Eodemq; teste, ab his Magis Gymnosophistas originē traxisse, Clearchus lib. I. *περὶ παιδείας*, tradiderat. Ægyptijs etiam antiquiores esse, Aristoteles lib. I. de philosophia scripserat. A Sacerdotibus vtique Ægyptijs hoc differebant: quod nullius animantis cæde sese Magi pollue-

bant: præter ea dumtaxat, quæ Dijs immolabant, cum Ægyptij suis manibus quid vis, homine ac canne exceptis, occiderent.

Quædam etiam Magorum arcana aperit Dio, Chrystostom. Orat. Borysthenica: quæ subiungere, vel ea maximè gratia, è re esse censui, quod illos Ioui Solique sacros currus, quos in pompa traduci, apud Persas, consueuisse, ex Herodoto, Xenophonte, & Curtio, liquet, mysticum quendam habuisse sensum inde intelligere licet. Primùm autem, Dio, Zoroastrem, à quo Magi originem repetunt, sapientiæ iustitiæque amore captum, atque incensum, à vulgi cōsuetudine sese subtraxisse, ac secessisse in montem: ibique seorsum per aliquod tempus ætatem egisse, ponit. Deinde habitatione illa relicta, perpetuo Igne, cælitus delapso, & immisso coruscum, ardētēque, conspiciendū se præbuisse, copiāmque sui fecisse, nō passim quidem omnibus, verum dumtaxat πῶς ἄριστα περὶ ἀγγέλων περιούσιοι, καὶ τὸ θεοῦ σωτήριον δωρεάμοις, οἱς Πέρσαις Μάγοις ἐκάλεισαν, ὁπισθεμύμοις θεραπέυειν τὸ δαιμόνιον, ἐχ' ὡς Ἑλλήνες, ἀγγοῖα τὸ ὀνόματος ἕτως ὀνομάζουσιν αὐτοῖς γρηταῖς. ἐκεῖνοι δὲ τῶτε διὰ ἀδράσι καὶ λόγῳ ἱεροῖς, καὶ διὰ τῆς διὰ τρεφουσιν ἄρμα Νισαίων ἵππων. Et μοχ, τῆς δὲ γὰρ Ηλίω ἕνα ἵππον. ἔζηροῦνται δὲ τῆς μύθῳ, ἐχ' ὡς ἄρ οἱ παρ' ἡμῶν Προφήταις ἦσαν Μυσῶν, ἐκαστα φερέζοισι, καὶ πολλῆς πειθοῖς: διὰ μάλιστα αὐτοῦ δῶς. ἔ] τὸ δὲ τῆς ἐξυμπευτος, μίση ἀγγωλιῶ τε καὶ λιτόχησι, ἔστω τῆς ἀκρας ἐμπειρίας τε καὶ ῥώμης γηγοιδῆσης αἰεὶ. ἔ τῶντων ἀπαιτων, ἐν ἀπῶστοις ἀγῶνος παλιόδοις. πῶς δὲ Ηλίω καὶ Σεκλιῶν ἀρόμοις, καὶ τῶν ἵππων, μερῶν ἔ] κινήσεις, ὅθεν ἔστω αὐτῶν ὀρεσθαι ἄφρεστρον. πῶς δὲ τῆς ἐξυμπευτος κινήσεως καὶ φορεῖς, μη ξυμπευται πῶς πολλοῖς, ἀλλ' ἀγγοῖν τὸ μέγεθος τὸ δὲ τῆς ἀγῶνος. Philo Judæus lib. ὅτι πῶς ἀποδῶμος ἦ δὲ θεοῦ, Περσῶν Μάγος

ita cōmendat, τὴν φύσιν ἔργα διεργασμένοι παρὰ τῶν ἰατρῶν
 ἀγνηταί, καὶ τὴν ψυχὰς πρὸς θείας ἀρετὰς ἡρωικῶτατος ἐμφάσεως,
 ἱεροφάντωνται τε, καὶ ἱεροφάντες. Cicero lib. 1. Tusculanar.
 quæstion. *Magorum mos est, non humare corpora, nisi à feris sint antea laniata.*

Futura verò prædixisse, Deorūque voluntatem prodidisse Magos, vel vnus Cicero lib. 1. de Diuinatione, locuples testis esset, *In Persis*, ait ille, *augurantur, et diuinant Magi: qui congregantur in fana, cōmentandi causa atque inter se colloquendi*, Strabo lib. xvi. priscis tēporibus Μαῦται, seu Vates, in pretio fuisse scribit, cuiusmodi erāt Magi apud persas, παρὰ δὲ τοῖς, ait, Γέρταις οἱ Μάγοι καὶ νεκρομαντεῖς, καὶ ἐπὶ οἱ λεγόμενοι λεκαγομάνταις, καὶ ὑδρομαντεῖς. *Ælian. lib. 11. Var. hist. cap. xvii. ἢ πρὸ ἐν Γέρταις Μάγων Ἐφία, τὴν τε δὴ αὖ οἶδεν ὅποια αὐτοῖς εἰδέναι θέμις, καὶ οὐδὲ κατενέεσθαι.* Vnde Lucian. ἐν μακροβίοις, Magos vocat ἄλλος μαμπὼν καὶ τοῖς ἀνακείδρον. Cicero lib. 1. de Diuinat. *Quid ergo, quæ Magi Cyri illi principi interpretati sunt ex Dionysij versici libris proferam?* Nam cūm dormienti ei Sol ad pedes visus esset, ter eū scribit frustra appetuisse manibus, cūm se conuoluens Sol elaberetur, et abiret: et Magos dixisse, quod genus sapientum, et doctorum, habebatur in Persis, ex triplici appellatione Solis, triginta annos Cyrum regnaturum esse portendi, quod ita contigit: nam ad septuagesimum peruenit, cūm quadraginta natus annos regnare cœpisset. Herba autem Theangelide pota, Magos diuinasse, Plin. lib. xxiii. cap. xvii. tradit. Ibidem que de Aglaophonti herba, quæ & Marmaritis, ait Magos vniue ea vii, cūm velint Deos euocare.

Magos etiam ex notis corporis prædixisse, Vel-leius patercul. lib. 11. ait.

. Magos quoque de prodigijs & ostentis consultos, indicio est quod Valer. Max. lib. 1. cap. vi. de Xerxe refert, *prius quàm Athenas deleteret, Lacedæmonis inuadendæ consilia agitant, admirabile inter-cænam prodigium incidit. infusum namque patere eius vinum, nec semel, sed iterum ac tertio, in sanguinem versum est. Qua de re consulti Magi, monuerunt, vt ab incæpto abstineret.*

Horum & sobrietatem & abstinentiam continentiamque vetustas prædicat. D. Hieronymus aduersus Iouinianum lib. 11. *Eubulus quoque, qui historiam Mithræ multis voluminibus explicuit, narrat, apud Persas, tria genera Magorum, quorum primos, qui sint doctissimi, et eloquentissimi, excepta farina, et olere, nihil amplius in cibo sumere.* Clemens Alexandrin. lib. 111. *σραματ. ἀμύσει δὲ φροντίδος ὄντι καὶ τοῖς Μάγοις, οἷον τε, ἄμοδ, καὶ ἐμψύχων, καὶ ἀφροδισίων ἀπέχεσθαι.* Ob eam certè victus rationem & sobrietatem, ætatem eos in longos annos produxisset, Lucianus in Macrobijis scribit. Ac planè Strabo lib. xv. eos, *σμμωδπνὸς βίῃς ζηλωταί* appellat.

Non alios verò Magi, quàm indigenas, & perffide ortos, doctrina sua, nisi Regis permissu, imbuebant, quemadmodum Philostrat. in Protagora docet, cūm ait, *καὶ γὰρ πυθαγόσει τοῖς μὴ Γέρταις, οἱ Γέρταις Μάγοι, καὶ μὴ ὁ Βασίλειος ἔσθιν.*

Atque hos Persarum Magos, Pythagoras adijfse fertur, beata vitæ comparandæ causa, cuius cupiditate incredibili ardebat, vt Cicero lib. v. de Finib. scribit. Plinius lib. xxx. cap. 1. in Magicis commendatione, *Certè Pythagoras, Empedocles, Democritus, Plato, ad hanc discendam nauigauere, exilijs verius quàm peregrinationibus susceptis. Hanc reuersi prædicau-*

uere, hanc in arcany habuere. Democritus, Apollonicem Captiōnem, & Dardanum ē Phœnice illustrauit, voluminibus Dardani in sepulchrum eius petitis, siue verò ex disciplina eorum editis. Democritum vtiq̄e post Pythagoram, Magorum studiosissimum, idem Plinius lib. x x x i i i. cap. xvii. vocat. Apollonius etiam Tyaneus, hanc sibi in perfide, morandi, cum ad Indos iter haberet, causam fuisse, cum vt Regem intueretur, tum, *Ἐφίαι, ἢ ἄρ' ἔστιν Γέρας ἡνελῶτος ῥιγέτω μῦθῳ, Μάγους ἀρδράσι κενδεῖν δέο μῦθος, εἰς τὰ δῖα, ὡς λέγονται, Ἐφῶι ἔστιν.* Idemque aliquamdiu cum ijs conuersatus, post multa, bis in die, videlicet Meridie, & circa medias noctes habita colloquia, cum esset ex eo quaesitum quid de ijs sentiret, respondisse Philostrat. lib. i. eius vitæ, scribit, *Σοφοὶ μὲν, ἀλλ' ἔπαύσατο.* Vtrumque Philostrat. lib. v. de Vita Apollonij, scribit.

Porro apud Persas, Mulierum quoque sacerdotia erant. Mulieres autem quæ in sacerdotium Solis legebatur, castè continentèrque viuēbant: cūque perpetua ab omnibus viris pudicitia imperabatur. Iustinus lib. x. & Plutarchus in Artaxerxe memorant: qui in hac quidem continentia temperantiæ que lege congruunt: verum in eo discrepant, quòd, ille, *solis* sacerdotibus, hic, *Dianæ* quæ Ecbatanis, *Αναΐτης* nomine, colebatur, hanc pudicitia legem dictam ait.

persas vero festos dies aliquos egisse dubium non est. Nam & annua festiuitate celebrasse eos, **MAGOPHONIA** id est, diem quo Magi imperij incubatores & vsurpatores, à Septemuiris Persis interfecti fuere, Herodot. lib. iii. & Agathias lib. ii. narrant. Natales etiam Regum dies vt supra

ex Platonis Alcibiade i. docuimus, festi Persis erat. Suum etiam quisque natalem magna lætitia, & festiuitate, genio plus solito indulgens, transigebat, vt Herodot. lib. i. tradit his verbis, *ἡμέριον ὃ ἀπασῶν μάλιτα ἐκείῳ ημεῖς νομίζομεν τῆ ἐκείνου ἐγγύτω. ἐν ταύτῃ ὃ πλεόντα ἄλλων διαγοῦσι παρ' ἡμεῶν. ἐν τῇ. οἱ δὲ δάμονες αὐτῶν, βούλῃ καὶ ἵππων καὶ κάμηλων καὶ ὄνων παρ' ἡμεῶν, ὅλοις ὀπλοῖς ἐν κομῖνοισι. οἱ δὲ πένητες, αὐτῶν τὰ ἐπιείῃ ἄλλ' παρ' ἡμεῶν παρ' ἡμεῶν.*

Mithræ etiam quosdam dies dicatos fuisse, quibus Regi, vino se onerare, fas erat: saltare verò vni illi concessum, Athenæus docet, ex Duridis historiar. v i i. citans hæc, *ἐν μόνῃ ἣν ἔορτῆν ἣν ἀγορεύων ἕως Γερσῶν παρ' Μίθρη, Βασιλεὺς μεθύσκειται, ἔ τὸ Γερσικὸν ἀρχίεται.* Ex eodem genere erat etiam Saccorum festum, quod à Dione Chrysostomo, Orat. i i i. de Regno describitur: in qua, Diogenes Alexandrum alloquens, ait, *ἐν ἐνεόηκας ἣν Σακχῶν ἔορτῶν, ἐν Πέρσαι ἀγοροῖν. ἔ λαβόντες ἣν δεσμῶτων ἕνα ἣν ἔπι δυνάτω καλίζουσιν εἰς τὸν θρόνον τοῦ βασιλέως, ἔ πῶ ἐδῶτα διδόνουσιν αὐτῶ αὐτῶ, ἔ τρυφῶν, ἔ τῆς παλλακῆς χεῖρας, τῆς ἡμέρας ἐκείνης, τῆς βασιλέως, καὶ εἰς ἔδεν αὐτὸν καλῶς, πεισῖν, ἂν βέλεται, μὲν δὲ τῶτα, Σποδύσαντες καὶ μασησάντες, εἰς ἑμασιν.* Quod ludicrum seriam admonitionem in se continere docet, ὅτι πολλὰ μὲν ἀρόηται ἀνδραπαι καὶ πονηροῖσι, εὐλοῖαις τῶτης (videlicet Regalis,) καὶ τοῖς οἰοματῶσι καὶ οἰσιν. ἔπειτα χρονον γὰρ ὑβείσαντες ἀίχρῆσι καὶ χίρῆσι ἀπὸ κῶν. οὐκ οὐκ τότε ἐπέιδου θρόνοι τὸν ἀνδραπῶν ἐν ἣν δεσμῶν εἰκὸς ἔστιν τὸν μὲν αὐόητων καὶ ἀπειρον τοῦ παρ' ἡμεῶν, χεῖρῶν καὶ μακροῦ ἐξ ἑαυτὸν τῶς γιγνημένοις. τῶν δὲ εἰδέτα, ὁ δὲ ῥεῖται καὶ μη δέλην ἐκόντα σωμαιολεθρῶν διὰ μᾶλλον ὡς ἄρ' εἶχε μὲν ἐν τῶς πείδαις. Hoc etiam Saccarū festo, quæ ac Saturnalibus, seruos veste, quæ Regali haud dissimilis esset, indutos, per quinque dies

dominis imperasse, totique familiæ præfuisse, Athenæus lib. xii. ita ex Beroso narrat, Βήρασος ἢ ἐν πρῶτῳ βασιλευσαντι, τῆς λαῶς, φησὶ, μὲν ἐκκατάκη, ἀρχαῖα ἑορτή, Σακίας πρῶτος ἄρχοντος ἐν Βασιλευσάντι ἐπὶ ἡμέρας πέντε; ἐν αἷς ἑτέρας ἀρχαῖα τῆς δευτέρας ὑπὸ ἑβραίων, ἀρχαῖα τῆς οὐσίας ἕτα αὐτῶν ἐπὶ δευτέρῳ σολῶ ὁμοίαν τῇ βασιλικῇ, ἣν ἔχει καλεῖσθαι Ζωρσίλου. Cuius festi etiam à Ctesia in Persicis mentionem fieri scribit.

Inter eos autē festos dies, qui sua ætate in Perside celebrabantur, præcipuum illū fuisse, Agathias lib. ii. scribit, quem *Vitiorum interitum* vocabant, in quo, Serpentium, & venenatorum, necnon Ferarum bestiarum, pleraque interficiebant, & Magis offerebant, pro insigni pietatis argumento: hac via gratam se rem bonis Dijs, molestam verò lævis numinibus, facere credentes.

Nec statas tantum & sollemnes Ferias, verum etiam repentinas, & quæ extra ordinem, Regum iussu & imperio indicebantur, Persæ habebant: quales, Artaxerxem, dimissis quoquo versum toto regno nūtijs, pro salute & incolumitate regni, indixisse, refert Iosephus Antiquit. lib. xi. cap. vi.

Atque hæc ferè sunt quæ de prisca Persarum superstitione, ex veterum libris elici possunt. Aliè ergo mutata velificatione contendamus, & tanquam è cælo in terras migrâtes, à diuino Persarum iure, ad humanum transeamus.

Persarum Monarchiam bonis legibus, institutis ac moribus, fundatam fuisse constat. Persicas certè leges commendans, laudibûsque efferens, Xenophon lib. i. πρῶτον. eximium aliquid, ac præcipuum, eas, supra aliorum populorum leges, ha-

buisse notat. Siquidem plerique omnes Legislatores rectam puerorum adolescentiumque educationem (quæ morum caput est) insuper habentes, parentumque arbitrio liberorum institutionem relinquentes: ipsis etiam qui iustæ ætatis essent, vitam, prout liberet, degere permittentes: in vetandis duntaxat, coercendisque criminibus elaborarunt: prohibentes, verbi gratia, ne quis furtum, rapinam, iniuriam. cædem, vim, stuprum, adulterium, faceret, aut quod aliud crimē, sciens, dolo malo, admitteret: pœnâque ijs qui aduersum legum præcepta peccassent, constituerunt. Cuiusmodi leges sanxisse eos, qui primi vrbes condiderunt, populūque per agros, & silvas, palantē, ac dispersum, in cœtus & cōgregationes cōpulerunt, Horatius in Arte Poët. cecinit. At Persæ, ne admitterentur quæ legibus illis interdicebântur, sedulo curabânt: nec à vitijs, criminibûsve, ciues pœnæ metu deterrebânt: sed mentes ab ijs, cogitationēque, ipso virtutis amore abducebânt. Criminibus enim peccatisque obuiam euntes, vt virtutem colere & amplecti, vitia odisse atque auersari: atque adeo, à teneris (quod aiunt) vnguiculis, discerent iustitiam moniti, & non temnere diuos: ciuium ab ineûte ætate mores ira formabânt, nihil vt nota, animaduersionēve, aut supplicio, dignū committerent: bonosque eos efficere satagentes, vt ne in crimen incideret quisquam, neque legum laqueis irretitus obstructusve teneretur, omni arte, ac studio præcauebant.

Hunc ergo sibi propositum scopum, qua potissimum via & ratione Persici leges attingerint, idem Xenophon eod. lib. accurate exponit.

Scholam enim seu ludam publicum, in quo boni mores, bene beatęque viuendi artes, ac pręcepta docerentur, fuisse Persis *Forum* quoddam *liberale* seu *ingenuum* appellatum, ait. Cuius appellationis etymon hoc adfert, quod *Forum* illud non esset rerum venalium forum, boarium. puta, suarium, aut olitorium, vel mercibus exponendis, distrahendisque, aut opificijs exercendis, comparatum. Quinimodò ab eo Foro mercatores, negotiatores, opificesque omnes, qui in fordida arte versaretur. summoti erāt: vt ne turbę huius ac facis ciuitatis clamoribus, cõtionibusq; , illic institueretur, quies interturbaretur, neve eorum qui illic bene ac liberaliter educabantur, animi quies interturbaretur, aut strepitu aliquo eorum animi auocaretur. Xenoph. lib. i. *πικρὸν ἔστιν αὐτοῖς ἡδύθερον ἀγορὰ καλεῖσθαι, ἔνθα πάτε βασιλεία, καὶ τὰ δῆλα ἀρχία πεποιήται, ἐν τῷ θέν τὰ μὲν ὄνια, καὶ οἱ ἀγοράοι, καὶ αἱ πύτων φωναὶ καὶ ἀπειροκουλία ἀπελήλυται εἰς δῆλον ἔπει, ὡς μὴ μνησθῆται ἡ πύτων τύβη τῆ ἤβ' πεπαισμένων δὲ σμίκρα.* In cuius loci interpretatione, qui ἡδύθερον *Αγορὰν* *Forū liberum* verterunt, nõ satis verborū Gręcorum vim ac potestatē expressisse mihi videtur. Hanc autem *Fori* huius appellationē, Xenoph. fortè à foro eiusdē nominis duxit, quod in Thessalia extitisse, Aristoteles lib. vii. Politicor. cap. xii. addita vocum harum notatione, ita scribit, *ἄρεται δὲ ὑπὸ μὲν πύτων πύτων ποιῶντις Ἀγορὰς ἔστι κατισθιδυλῶ, οἷαν καὶ Θεσσαλίαν ὀνομάζουσιν, τῶ Ἐλευθέριον καλοῦσιν, αὐτῆ δὲ ὄντι, τῶ δὲ Καταραῖ ἔστι ἤβ' ὠνίων πάντων καὶ μήτε βαλάνσον μήτε γαῶργον, μήτε δῆλον μηδένα ποιοῦτον ἄρεται. Βάλλειν μὴ καλούμενον ὑπὸ ἤβ' ἀρχόντων.* Ingenui ergo Persę in liberali solo *Foro* versabatur. *Forum* vero rerum venalium non attingebant, omnique

penitus commercio abstinebant. Strabo lib. xv. *Ἀγορὰς δ' οὐχ ἀπὸνται: οὔτε γὰρ πολλοὶ σιν, οὐτ' ὠνείωνται.* Immo verò apud Persas, nulla eiusmodi *Fora* fuisse, apertè adferit Herodot. lib. i. quò loci, *Cyrum* *Lacedæmoniorum* legato respondisse refert, se nunquam pertimuisse homines illos quib⁹ locus erat in media vrbe publicus, quò conuenientes, mutuo sese iniucem iureiurando fallerent. Quę verba, vt ille ait, *εἰς πάντα τις Ἐλλῆσας ἀπέφρησε, ὅτι Ἀγορὰς κλισιάμοι, ὠνήτε καὶ ἀρήσει χεῖωνται. αὐτοὶ γὰρ οἱ Πέρσαι Ἀγορῆσιν οὐδ' ἔ' ἄδασιν χεῖ ἄδαι, οὐδέ σ' ἔ' ὄσι πεπαισμέναν Ἀγορῆν.* Hunc Persarum morem Themistius Oratio, i. sic attigit: *οὐδ' τὸν Περσικὸν νόμον ἀγορῶν μοῖσις, ὅς διεχώρισε τῆς ἀγορῆς τῆς τῆς ἡδύθεροις ἡλαπείσας, ὅτι βέβηλον ἔ' οὔτε οἰκίαν οἰκοδομεῖσθαι εἰς τὴν οὔτε μεταλλείας ἐμιδάσαντο, οὔτε τέκτονας.*

In eo autem *Liberali Foro*, Xenophon fuisse ait, *πάτε βασιλεία*, id est, *Regiam*, seu *palatium*: καὶ τὰ *Ἀρχία* id est *Iudicum Prætoria*, *Auditoria*, *Magistatuum Secretaria*, *Conuentus*, *Curias*, denique loca, in quibus principes viri, ad ius reddendum, docendum, interpretandam, iuuentutisque mores effingendos, considebant. Nam qui *Ἀρχία*, *Principia* vertunt, ex incertis incertiores lectores dimittunt. Suidas quidem *Ἀρχία* interpretatur, *Κεῖθ' ἡ χρεία*. Eodémque sensu Aristotel. hanc vocem non semel vsurpat: veluti lib. vii. Politicor. cap. xii. *ἤβ' ἡ ἀρχίαν ὅτι καὶ τὰ συμβόλια ποιέται.* Et lib. de Mundo: *ἔβ' ἡσιν ἀρχόντες ὅτι τὰ ἀρχία.* Sic & apud Charondam in *Legibus*, citatē *Stobæo*, Serm. xlii. *ὁ ἔρεξ καὶ Ἀρχία ὑπαίρων, τῆ πολυτελείας ἤβ' ἰδῶν μὴ δὲ δόξειται,* vbi *Ἀρχία*, inter *Δημόσια*, ponit.

Igitur, ijsdē *Fori* huius liberalis septus, & *Regum*, & principum *Virorum*, qui *Morum* *Magistris*

crant, sedes, continebantur.

Forum autem illud Persarum in quattuor partes, seu classes, tributum fuisse Xenophon ait: quarum vna Puerorum, secunda Adolescentum, seu Epheborum, tertia Virorum, & eorum in quibus virilis vigor completus erat, quarta Seniorum, & eorum qui ætatis beneficio, seu stipendiorum numero, vacationem militiae habebant. Hisce enim ætatum (Pueritiæ nimirum Adolescentiæ, Iustæ seu perfectæ ætatis, & Senectutis, gradibus atque incrementis,) tota Persica institutio distinguebatur. Quod significant Xenophontis verba hæc, Διήρηται δὲ αὐτὴ ἢ Ἀρρεσι, ἢ κατὰ τὰ Ἀρχαία, εἰς τέσσαρα μέρη, πύτων δὲ ἔστιν, ἐν ᾧ Παισίν, ἐν δὲ Ἐφηβοῖς, δῆλο τελεῖσις Ἀνδράσιν, δὴ καὶ τοῖς ᾧ τὰ Στρατεύσιμα ἔτι γερνοῦσι.

Pueritiam autem vsque ad decimū & septimum annū Persæ porrigebant: Adolescentiā vero, à decimo septimo anno, vsque ad vigesimū & septimū implevūt: Inde vsque ad quinquagesimū annū, Virilem ætatem: quā deinceps excipiebat Senectus.

Ac pueri quidem prima luce, aut certè bene mane, in Forum liberale veniebant: eodem loci & Ephebi, nec non quos firmata viros iam fecerat ætas, cottidie conveniebant, Seniores etiam, non modo diebus, quibus se ibidem sistere suisque potestatem facere, necesse habebant, verum etiam quotiescūque otium dabatur, frequentes sese adfuerunt; præbebant. Hoc amplius, Ephebi quoque in Archijs assidue morari & cubare, corporaque illic somno & cibo curare consueverant: excipiebantur tamen hi qui vxores duxerant, illi enim non citabantur, ac ne requirebantur quidem, nisi prodicta die vt adessent, denuntiatum esset:

Celibes vero & qui vxoribus carebāt Iuvenes, cū armis gymnics quibus exercebantur, semper Magistratibus apparebant. Hæc nos Xenophon docet hisce verbis, οἱ μὲν παῖδες, ἅμα τῇ ἡμέρᾳ, καὶ οἱ τέλειοι ἄνδρες. οἱ δὲ, γρηγορώτεροι ἢ νύκτ' ἀέκαστοι παροχρῶν, πάλιν ἐν ταῖς τεταγμέναις ἡμέραις, ἐν αἷς δὲ αὐτοῖς παρεῖναι. οἱ δὲ ἔφηβοι, καὶ κοιμῶνται κατὰ τὰ Ἀρχαία, σὺν τοῖς γυμνικαῖς ὄπλοις, πάλιν ἔφ' ἡμετέροις. οὗτοι δὲ οὐτε ὀπίσθηται καὶ μὴ παροχρῶν παρεῖναι, οὔτε πολλὰ κίς ἀπίναι καλεῖν.

Singulis vero Archijs præerant duodecim viri: nam & Persicus populus in tribus xii. diuidebatur. Ac Pueris quidem præficiebantur, ex Senioribus lectissimi viri, qui illos longe optimos effecturi videbantur: similitérque Ephebis, ex Viris qui iustæ ætatis essent, præfecti ac magistri dabantur, qui quàm optimos effecturi viderentur. Sic enim Xenophon, Ἀρχοὶ τῶν δὲ ἐφ' ἐκάστῳ πύτων ἅψ' ἡμερῶν εἰσὶν δώδεκα, καὶ (δώδεκα τὸ καὶ Περσῶν φυλαὴ διήρηται) καὶ ἐπὶ μὲν τοῖς παισὶν ἐκ τῶν γρηγορώτερον ἡρημῶν εἰσὶν οἱ ἀν' ἀποδοῦσι τοῖς παιδαῖς βελήσοις καὶ ἀποδιδυμῶναι. ἐπὶ δὲ τοῖς ἐφηβοῖς, ἐκ τῶν τελείων ἀνδράων οἱ ἀν' αὐτοῖς τοῖς ἐφηβοῖς βελήσοις δοκῶσι παρέχον. ἐπὶ δὲ τοῖς τελείοις ἀνδράσιν, οἱ ἀν' ἀποδοῦσι παρέχον αὐτοῖς μαλιναὶ καὶ τεταγμένα ποιῶνται, καὶ τὰ παροχρῶν ἡμετέροις κατὰ τῆς μεγίστης ἀρχῆς. Εἰσὶ δὲ καὶ ἅψ' ἡμετέροις γρηγορώτερον παροχρῶν εἰσὶν οἱ παροχρῶν εἰσὶν ὅπως καὶ αὐτοὶ καὶ κατὰ τὴν ἀποδοῦσιν. Iam in puerorū quidem institutione, plurimum studij & diligentiae Persæ adhibebant. Ac primum, Liberi, non prius in conspectum Patrum veniebant, quàm, vt Strabo ait, *quartum*, vt Herodotus, *quintum*, vt Valer. Maxim. *septimum*, annum impleuissent: quorū trium auctorum leuiter in hac re diffidentes locos subijcere, operæ pretium duxi. Herodot lib. i. τῶν δὲ ἢ πενταετῆς ἤρῳνται, καὶ ἀπὸ τῶν ἐπειτα εἰς ὄψιν τὰ πατρῶα πα-

ἐπὶ τῆσι γυναιξὶ διαταῖς ἔχῃ. τὸ δ' εἴνεκα τούτου ποιεῖται, ἵνα ἡ
 ἀποθανοῦ βεφορόμβρος, μηδὲ μιλύασην ἀνδρῶν τῶν περὶ παροββαλλῆ.
 Strabo lib. xv. τὰ δ' βεφορόμβρα, μέχρι τῆς πεπάρων ἐστὶν, ἡ
 ἀγεται τοῖς γονόσιν εἰς ὄψιν. Valerius Maximus lib. ii.
 cap. vi. *Iam Persarum admodum probabile institutum
 fuit: quòd liberos suos non prius aspiciabant, quàm septi-
 mum impleuissent annum: quòd paruulorum amissionem
 æquiore animo sustinerent.*

Et quoniam à teneris assuescere multum est, &
 quo semel est imbuta recens, hunc seruat odorem
 testa diu: præcipuè Pueri veridici esse, & vera lo-
 qui docebantur: vt esset in verbis & dictis fi-
 des, omnisque vanitas & fucus abesset. Sto-
 bæus Sermo. xlii. ex Nicolao περὶ ἐθνῶν, οἱ δ' ἄν-
 τῶδες αὐτῶν, de persis loquitur, ὡς περὶ μαθηματά, τὸ δὲ
 θεύην δ' ἀσκοῦνται. Atque adeo veritatis colendæ
 præcepta, Persicæ auribus inculcabantur, &
 animis infigebantur, à quinto ætatis anno ad
 vicesimum vsque, vt Herodotus tradit: vel, vt
 Strabo, ad vicesimū & quintum vsque. Illius ver-
 ba lib. i. sic habent περὶ δέουσι δὲ τοῖς παῖδας ἀπὸ πέντα-
 πτεὸς ἀρχαῖοι μέχρι εἰσπέτος Ἀληθεύεσται. Hic vero lib.
 xv. ἀπὸ δὲ πέντε ἐστὶν, αἰτ, ἕως τετάρτου ἔτιμοσι, περὶ δέουσαι
 ἀληθεύειν.

Proinde summo probro, vitiòque, Mendacium
 apud Persas ducebatur. Herodot lib. i. ἀγλασὸν δὲ αὐ-
 τοῖς, ψαυδέσται νενομισται. δεύτερον, τὸ ὀφείλῃν χρεός. Nec im-
 merito certè, Mendacium, vt ingenuo, & liberali
 homine indignum, detestabantur: quod & seruile
 vitium Plutarchus, περὶ παῖδ. ἀγωγ. appellat.

In primis etiam, Iustitiam Persæ à pueris edo-
 cebantur, & ius suum cuique tribuere, in illis li-
 beralis fori Ἀρχαῖοις addiscebant: Ac quemadmodū

pueri, apud Græcos, in ludos itabant, litterarum
 liberaliumve artium discendarum causa: sic apud
 Persas in nobili liberalis illius Fori ludo, à Magi-
 stris, qui non litigandi illis, sed iuris vias tradebāt,
 veræ germanæque iustitiæ disciplina erudieban-
 tur: Quæ de re hæc Xenophon lib. i. παῖδ. οἱ μὲν δὲ
 παῖδες εἰς τὰ διδασκαλεῖα φοιτῶντες, διδασκῶσι μανθάνοντες δι-
 καιοσύνην ἔργου ὅτι ὅτι τούτου ἀρχόνται ὡς περὶ παρ' ἡμῶν οἱ τὰ
 μαθήματα μαθησόμενοι.

Atque quòd certius discerent, tenaciùsque eorū
 memoriæ hæreret, vti quoque modo, lites, iur-
 gia, controuersias, lege, more, iure, ex bono & æ-
 quo dirimi, iudiciâq; legitimè exerceri oporteret,
 in rem eos præsentem perducebant: vt exemplis
 ob oculos propositis, quæ vt ille ait, sensibus solēt
 admouere lucem, & regere & regi discerent, duce
 ac magistra Iustitia. Itaque, sicut Augustus liberis
 Senatorum, quo celerius Reipublicæ assuesceret,
 protinus virili toga, latum clauum sumere, & Cur-
 iæ interesse permisit, quemadmodum Sueton. in
 August. cap. xxxvi. refert: ita apud Persas re-
 ceptum fuit, vt Pueri, iudicijs quæ exerceban-
 tur interessent: eoque modo, ius reddere, &
 controuersias distrahare discerent. Sed postea,
 corruptis moribus, iniuriæ magis quàm iuris
 exempla, ex ea causarum auditione Persicos au-
 ditores reportasse Xenophō lib. viii. παῖδ. queri-
 tur. ἔτι ὅτι γὰρ οἱ παῖδες ἀκούοντες ἐκεῖ παροβεν τοῖς δικαῖς δικαιοῦς
 δικαιοσύνης, ἐδοκίμου μανθάνειν δικαιοσύνην: ἔτι τούτου παντάπασι
 ἀνέστραπται. ὁ φάσι γὰρ ὅτι ὁρῶσι νικησάστας ὁ πότεροι αὐτῶν πλείονι δίκαιοσιν.

Nec vero monitis tantum præceptorum, aut
 legum sapientiæve præceptis, verum etiam re
 ipsa, iustas, de his quæ incidēbant, controuersijs,

ferre sententias, legitimásque pro cuiusque delicti modo, & mensura, multas pœnásque irrogare, & infligere docebantur. Itaque in ipsorummet puerorum discepcionibus audiendis, diiudicandísque, bonam diei partem, ijdem illi publici Iustitiæ præceptores impendebant.

Inter ipsos enim Prætextatos, siue puberes, siue proximos pubertati, cõtrouersia sæpè incidebãt, ob res, verbi gratia, subreptas, raptásve, ob conuictiũ dictum, iniuriã factam, fraudẽve aliquã admissã, Huiusmodi igitur quæstionibus motis, audiẽtiã notionẽmque, qui iurisdictioni, & Archio puerili præerant, adcommodabant: & si quidem probationem impleffet, reũmque peregisset is qui nomen detulerat, reo conuicto, noxiã pœnam infligebant: sin vero per calumniam accusationem instituisse accusator compertus esset, eum rationis pœna, aut alia legitima damnabant. Xenophontis auctoritatem nemo defugiet. Ei ergo testimonium denuntiabo, οἱ δὲ Ἀρχοντες αὐτῶν (videlicet τῶν Γαίδων) διεπελοδοσι τὸ πλεῖστον μέρος τῆς ἡμέρας δικάζοντες αὐτοῖς. γίνεται γὰρ δὴ καὶ παρὰ τοὺς δημόλους, ὡς παρὰ δούρατον, εἰς κλήματα καὶ κλοπῆς, καὶ δόρυγης καὶ βίας καὶ εἰπάτης, & κακολογίας, & δῆλων ὄλων εἰκός, οἷς δὲ ἀπὸ ἀδικημάτων τύπων ἢ ἀδικουμάτων, τιμωροῦνται, κακάζουσι δὲ καὶ οἷς ἀπὸ ἀδικίας εἰς κλοῦνται δίκασμασι. Quos autem illic Xenophon Ἀρχοντας, alio eiusdem libri loco, παιδων διδασκάλους: & quæ Ἀρχεῖα, eadem & δικημοσύνης διδασκαλεῖα, vocat.

Ab huiusmodi verò præceptoribus, præter Veritatem & Iustitiam, etiam Ingeniorum parentem Sobrietatẽ, cupiditatum, voluptatum, libidinum domitricem, Abstinentiam, Continentiam,

Temperantiam, discebant. Quas tot egregias virtutes, non tam verbis quàm factis, absque quibus dicta erubescunt, Rectores docebant. Nam cum certissimum sit, ἕνα ὑποφθεύεσθαι τῶν λόγων, Magis exemplo suo quàm præceptis, sobriè frugalitèrque vesci, ac continenter viuere, ventriq̃ ac gulæ moderari, discipulos suos docebant, & ad sui imitationem accendebant. Siquidem ad discendam temperantiam & continentiam, multum conferebat, quòd Seniores ipsos, temperanter degere, nec prius abire cibi sumendi causa, quàm Rectores, eos dimississent, oculis Pueri cerneant: tum etiam, quòd non apud Matres, sed apud Præceptorem, nec nisi signo dato à Rectorebus, cibum Pueri capiebant: ea propter illi, domo esculenta adferebant, pro Cibo quidem, Panem, pro Obsonio, Nasturtium, Potus vero gratia, vbi siti laborarent, Poculum, quo è proximo flumine a quam haurire possent. Omnia hæc (vt æs alienum more candidatorum profitear) mutua sumpsisse me à Xenophonte, ingenuè adgnosco: cuius verba, chirographi mei expungendi causa, subiecti, διδασκοῖσι δὲ τοῖς Γαίδασι καὶ Γοφροσώλων. μέγα δὲ συμβάλλεται εἰς τὸ μανθάνειν Γοφρονὲν αὐτοῖς, ὅτι καὶ τοῖς περὶ εὐσεβέτεροις ὁρῶσιν ἀπὸ πάντων ἡμέραν Γοφρόνως δίδρασκοντες. Et aliquot interiectis, διδασκοῖσι δὲ καὶ εἰς κρατῆς τῆς γαστρὸς καὶ ποτοῦ. μέγα δὲ καὶ εἰς τὸ συμβάλλεται ὅτι ὁρῶσι τοῖς περὶ εὐσεβέτεροις ἢ περὶ ἀπὸ πάντων γαστρὸς ἔνεκα πρὶν αὐτὰ φῶσιν οἱ Ἀρχοντες. Ἐὶ ὅτι ἢ τῶν ἀμπελῶν σπιῶνται οἱ παιδῆς, ἀλλὰ περὶ τῶν διδασκάλων, ὅταν οἱ Ἀρχοντες σημειώωσι. φρονταὶ δὲ οἰκασθῆναι σπινῶν, Ἀρτων, ὅσον δὲ Καρδαμον, πέντε δὲ λίτρας διὰ τῆς Καθάρσεως, ὡς ἀπὸ τῶν ποταμῶν ἀρυσσάσθαι. Eorum ergo continentiam in victu summa siccitas, & integritas valetudinis

lequebatur. Rectissime enim Horat. Sat. 2. lib. 2.

*Aspice quæ victus tenuis, quot quantaque secum
Adferat: in primis valeas bene. Nam simul abstis
Miscueris elixa, simul Conchylia, Turdis:*

*Dulcia se in Bilem vertent, stomachoque tumultum
Lenta feret Pituita. Vides ut pallidus omnis
Cæna surgat de dubia? &cet.*

Atque hoc modesto victu, adhibita etiam corporis exercitatione, eam siccitatem consequebatur, ut neque spuerent, neque mungerent, neque exsufflarent. Xenophon lib. I. *παρδ. αἰσχρὸν μὲν τὸ ἐπὶ καὶ νύκτι Γύσταις, καὶ τὸ ἀποπύην, καὶ τὸ ἀπομύθιεσθαι, καὶ τὸ φύσις μεσσίς φάινεσθαι.* Rursusque lib. VIII. *Νόμιμον ἴδ' αὐτίς μίητε πύην, μίητε ἀπομύθιεσθαι (δηλον δὲ ὅτι τῶν τε ἢ τῶ ἐν τῷ Γάματι ὕστερ φειδόμενοι ἐνόμισαν, διὰ βυλοῦμοι δὲ πόνων καὶ ἰσθράπης ἔσ' ὠμαπα στερεοῦσθαι) νύκτ' δὲ τὸ μὴ πύην μηδὲ ἀπομύθιεσθαι ἔν' ἐξομῆν, τὸ δὲ πονεῖν ἔδαμοδ' ὅπτη δένεται.* Varro Catone, vel de liberis educandis, citante Nonio in voce, *Siccum, Persæ, propter exercitationes pueriles modicas, eam sunt consequuti corporis siccitatem, ut neque spuerent, neque emungerentur, sufflatiόνε corpore essent.* Cuius loci cōcisam particulam, idem Nonius citat, in verbo *Emungerentur.*

Hoc amplius etiam Magistratibus, monitoribus, præceptoribusque parere, Pueri docebantur; Seniorumque exemplo, ad eam obedientiam excitabantur: quod vel Seniores obnixè, & omni studio, Principibus obsequi, & eorum iussa impigrè capessere, cōspicerent. Hæc ira Xenoph. lib. I. *παρδ. Διδασκοῖσι δὲ αὐτίς ἢ πείθεισθαι τοῖς ἀρχαῖσι μέγα δὲ ἐπὶ εἰς τὸ συμβάλλεται, ὅπ' ὁρασι τοῖς Γερσβυτέροις ἢ πειθομένοις τοῖς Ἀρχαῖσιν ἰσχυρῶς.*

Illi quoque non linguæ solum, verumetiam

animi, ac virtutis Magistri, discipulis suis, Fabularum inuolucris, ac figmentis ficta, vitæ regendæ, fingendisque moribus, vtilia præcepta exponebant. Laudes etiam Deorum, ac res à claris viris fortiter gestas, vel numeris, vel soluta oratione, decantandas proponebant. Quod Strabo lib. X V. non obscure significat. *διδασκαλοῖς τε λόγων ἢ τῶ φρονεσάποις χρώονται, οἱ ἢ τὸ μὴ ἰσθρῶς πῶς τὸ συμφέρον ἐπανάγοντες πλείοσι, ἔ' μὴ τοῖς χροῖσι, ἔ' μετ' ὡδῆς, ἔ' γὰρ θεῶν τε, ἔ' ἡβ' ἀείτων ἀναδιδόντες.*

Præterea herbarum & eorum quæ terra nasceretur vires, à pueris, Persæ discébant, ut nosset quæ salutaria corpori, quæ contrà noxia essent: & illa, sicubi v fus posceret, conquirere, hæc, vitare & fugere possent. Xenophon lib. V I I I. *παρδ. διὰ ἢ ἡβ' φουδῶν ἐκ τῆς γῆς τὰς διδάμεις οἱ πῆδες πῶς ὁσον μὲν εἰμαθῶν, ὅπως τοῖς μὲν ὠφελίμοις χρώντο, ἡβ' δὲ βλαβῶν ἀπέχοντο.*

Atque, ut earum quas suprâ commemorauimus, virtutum amore & studio: ita, ex diuerso, peculiari quorundam vitiorum, & in his, ut iam diximus, Mendacij odio Persæ imbuebantur.

Secundùm Mendacium, Persæ in proximo, ut Herodot. lib. I. ait, turpitudinis gradu, ponebant, aëris alieni molé: & illi vitio, hoc vicinum & ad fine malum ducebant, cùm propter plurima, tum hac præcipuè de causa, quod aëris alieni comites esse, fallaciam, infitiationem, perfidiam, turpè sui occultationem, impudètiàmque censerent: & eum qui multis creditoribus obnoxius esset, cogi plerunque verba pro re dare. Plutarchus in libello *πῶς τὸ μὴ δεῖν δανείζεσθαι. Καίτοι Γέρομαι γὰρ τὸ μὴ δεῖσθαι, δεινότερον ἢ γυνώσται ἡβ' ἀμύθηματων. πῶς τὸν δὲ, τὸ ὠφελίον ὅπ'*

ἢ τὸ ψυδὲ θεῶν ποῖς ὀφείλουσι συμβαίνει πολλὰ κίους. Appian.lib. 1. de bellis Ciuilibus, ἄποραφωῶναι τὸρ μοι δοκοῦσι οἱ πάλαι βωμαῖοι καὶ δαῖσθρ ἤλλωες τὸ δαυεῖζην, ὡς καπηλὸν ἢ βαρὺ ποῖς πένησι ἢ δὲσαι ἢ ἐχθροποιὸν, ὡς λογῶν ἢ Γέρας τὸ κίχρᾶσαι ὡς ἀπατηλὸν τε ἢ φιλοψυδές. Vere ergo Automedon in Epigrammatis, primum felicitatis gradum statuit, nihil cuiquam debere:

Εὐδαίμων, πρῶτον μὲν ὁ μὴ δὲν μὴ δὲν ὀφείλων.

Ἐῖτε δὲ ὁ μὴ γήμας, τὸ πλείον, ὅς τις ἀπαίς.

Proinde Augustus, vt est apud Macrob. Saturnal. lib. 11. cap. 111. relata ad se magnitudine aëris alieni, quam quidam Eques Romanus, dum vixerat, excedentem ducenties, celauerat, culcitam emi cubicularem in eius auctione sibi iussit, & præceptum mirantibus hanc rationem reddidit, *Habenda est ad somnū culcita, in qua ille, cū tantum deberet, dormire potuit.* Eiusmodi quoque *Alienum as, homini ingenuo, acerbam esse seruitutem*, Minuis pronuntiat.

Ingrati præterea animi crimen summè detestatos Persas accepimus, nec immerito: cū, & vno ingrati nomine, omnia vitia contineri verissimè dictum sit: & generaliter, versiculo Græco definitum, Ingrato homine terram peius nihil ferre: nec verò vllum vitium est, quod magis in odia hominum incurrat.

Ingrati ergo apud Persas actio prodita erat: legibūsq; & moribus receptum, vt in iudiciū criménque, vocari posset, is qui beneficij accepti immemor, gratias cum posset, nō retrulisset. Quem Persarū morē, causis etiā additis, Xenophon lib. 1. πικρῶς eleganter exequitur, *δικαίως δὲ ἢ ἐκλήματος οὐ ἔνεκεν ἀνθρώποι μισοῦσι μὲν ἀλλήλους μάλιστα, δικάζονται δὲ οὐδὲ ἡμισυ, ἀχαιείας, ἢ ὅν ἀν γῶσι δυνάμην μὲν χεῖρα ἀποδιδόναι,*

μὴ ἀποδιδόναι δὲ, κολάζουσι ἢ τῶν ἰσχυρῶς, οἴονται γὰρ ποῖς ἀχαιείας ἢ πρὸς τοῖς ἀν μάλιστα ἀδύως ἔχην, ἢ πρὸς γονέας, ἢ πατερίδας ἢ φίλους. ἔπειτα δὲ δοκεῖ μάλιστα τῇ ἀχαιείᾳ ἢ αἰαχμωπία, ἢ γὰρ αὐτῇ μετρη δοκεῖ ἔτι ὅτῃ πάντα τὰ ἀγρᾶ ἡγμών. Persicam quoque hanc contra Ingratos legem, alij etiam auctores memorant. Ammianus Marcellinus, lib. x x i i i. de Persis, *Leges apud eos, impendio formidatæ, inter quas diritate exuperant Latæ contra Ingratos.* Themistius Orat. 111. ἔδεν τὰρ ὅπως φιλικῶν ἔπε σωθεῖ μάλλον ἀχαιείας, ἔπε δὲ ὅλλωιν ἀχαιείας. Ἐ δὲ τῶν ὁ Γρῆσικὸς νόμος δικῶς εἰς πρῶτον ἀχαιείας, ὅτι μάλιστα ἐμπιέει μίσος ὅτι αὐτῇ. ἔδεν μὲν δὲ κολάζει νόμος, ἐν τῷ δὲ πρὸ αὐτῆς μισοῦσι μὲν ἀλλήλους, ἔδεν δικάζονται δὲ, ἀλλὰ κρύπτουσι τὸ ἔχθος. Iohannes Tzetzes Histor. verisuum Chilia. 111. cap. x c v i i i.

Καὶ τὴν Κερῶν θη φημὶ χαιεῖων μνημονύειν.

Νόμος κοινὸς ἔς Γρῆσικὸς ὅτι κατ' ἀχαιείων.

Τοῖς δυναμῶσι συμπαρταῖς χεῖρα ἀποδιδόναι,

Καὶ μὴ δίδοντας ἰσχυρῶς ἀδύων ἢ κολάζων.

Τοῖς ἀχαιείοις οἴονται ἢ γὰρ πρὸς πῶν πατερίδας,

Καὶ πρὸς γονέας ἢ πρὸς θεὸν ἀσεβείας ἔτι).

Itaque, vtrum consultò & sciens prudens, an μνημονίῳ, vt fit, ἀμνηστία, Seneca lib. 11. de Beneficijs, cap. v i i. scripserit, *Excepta Macedonum gente non est, in vlla, data aduersus Ingratum actio*, alijs iudicandum relinquo: constanter quippè in vetustis omnibus codicibus, *Macedonum*, non *Medorum*, vt quidā emendant, scribitur. Vt vt sit, nullam eo nomine neque ordinariam, neque extraordinariam actionem, aliubi competisse ait. *Aduersus maleficium omne consensimus, ἔρ homicidij veneficij, parricidij, violatarum religionum, aliubi atque aliubi diuersa pæna est, sed vbiq; aliqua. Hoc frequentissimum cri-*

men nusquam punitur, ubique improbat. Neque absoluius illud: sed cum difficultas esset incertæ rei æstimationis, tantum odio damnauimus & inter ea reliquimus, quæ ad vindictas Deos mittim⁹. Ac deinde multas rationes adfert, propter quas, crimen hoc, in legem cadere non debeat.

Nec minus inuisum Persis, Desertionis crimen fuit. Acerbas enim aduersus Desertores latus à Persis leges, Ammian. Marcellin. lib. xxxii. notat.

Persas verò summa obseruantia, ac pietate parentes suos coluisse, argumento est, quod vel in conspectum matris considerare nefas erat, nisi illa permisisset, vt Q. Curtius lib. v. docet, quò loci Alexander Sisygambim Darij matrem, quã omni honore; ac filij quoque pietate, prosequeretur, alloquês, *Quotiescunque, ait, ad te veni, donec vt considerem annueres, restitui.* Ac planè Tertullianus in lib. de Oratione, *irreuerens esse ad sidere sub conspectu, contrãque conspectum eius, quem maximè reuereris, ac venereris, ait.*

Sed & Persæ hac rara laude gloriabantur, quod apud eos nullus vnquam inuentus esset, qui parentibus suis impias manus attulisset. Nam, si quis tale quid patraisset, diligenti, super hoc, inquisitione habita, compertum semper, aut subiectum, suppositumque fuisse partum, aut adulterinum, vel obliquum à matre genus duxisse: nec adduci poterat vt crederent, tantum scelus, in alios quam spurios, aut vulgò quæstos liberos, cadere posse: alienumque à natura, & parum credibile esse, vt certus patres, à iustis liberis, interimeretur. Quod fide mea esse non iubeo, sed fides penes auctorem esto, id est Herodotum, quem in iure sistere satis habeo: & is litem exci-

piens, hæc pro se lib. i. allegat, *Ἐπολιέναι δὲ ὑδὲνα κολέροισι τὸν ἑαυτοῦ πατέρα, ἢ μητέρα. ἀλλὰ οὐκ ὅσα ἡδὴ τῶν αὐτῶν ἐξήνετο, πῶσαν ἀνάστην φασὶ ἀναζητησόμενα τῶν αὐτῶν ἀφ' οὗ θεῶν, ἢ τοὺς ὀλιμῶν ἐόντων, ἢ μοιγίαι. ὡς τὸ δὲ φασὶ εἰκός ἐστι τὸν γὰρ ἀνηθῶς πατέρα ἑαυτοῦ πατρὸς ἐπολιέναι.* Cuius fidem quoque secutus Nicolaus *ἔχει ἐξῶν*, vt est apud Stobæum Sermone xlii. *ἑαυτοῦ πατέρα κτείνῃ, ὑποβλήτων αὐτὸν οἶονται.* Planè, Artaxerxes Mnemon, (quemadmodum Æmil. Prob. ait,) cum matris suæ scelere amisisset uxorem, *tantum indulget dolori, vt eum pietas vinceret.*

Illud satis constat, Persarum moribus, Filios familias in patrum potestate fuisse. Atque adeo Aristoteles lib. viii. Ethicorum, patriam potestatem apud Persas tyrannicam fuisse ait: vfos enim liberis suis, vt seruis. Quod & Romæ olim obtinuisse non est ignotum. Patria enim Pop. Ro. potestas, proximè ad dominicam accedebat: Filiorumque familias status, parum à seruili condicione distabat: cum in illos, æquè atque in mancipia, vitæ & necis ius patres haberent.

Postremò, vt moralem hanc institutionis Persicæ partem absolvam, Persis quæcumque factu, eadem & dictu turpia censentur: nec minus verborum quàm factorum obscœnitas vitabatur: nec dicere licebat, quod non & facere, fas iusque esset. Herodot. lib. i. *ὁκόσα δὲ σπὶ ποιεῖν ἢ κτείνῃ, τῶν αὐτῶν ὑδὲ λέγειν ἔξεσται.* Nicolaus *ἔχει ἐξῶν*, vt est apud Stobæum, Sermo. xlii. *Ἦσαις ὁ μὴ ποιεῖν ἔξεσται, ὑδὲ λέγειν.*

Liberi autem omnium Persidis procerum, in Regiæ vestibulo, seu pro foribus, erudiebantur: vbi multa summæ continentiæ ac temperantiæ documenta excipere, erat: turpe autem & indecorum

nihil nec cernere nec audire. Contēplabantur itē Pueri, quibus Rex honorem haberet, & quos ignominia notaret. Quò fiebat, vt à primis ætatis annis, & imperare & parere discerent. Quod Xenophon lib. i. *Αναβάσι*. ita scribit. πάντες γὰρ οἱ Ἰβ' αἰεσίτων Γῆσῶν παῖδες ἐν ταῖς βασιλείαις θύραις παιδεύονται, ἐνθα πολλὰ μὲν ἑσφοροσύνην καὶ μακάριον ἀντιπρόθεον εἶδέν οὔτε ἀκούσασιν οὔτ' ἰδέειν ἔβη. θεῶνται δὲ οἱ παῖδες καὶ πρὸς ἡμιμαθῆτους ὑπὸ βασιλείας καὶ ἀκούσασιν, καὶ ἀλλοῖς ἀπὸ μαθημάτων ὡς ἀδύτου παῖδες ὄντες μανθάνουσιν ἀρχὴν τε καὶ ἀρχέεσθαι. In prouincijs quoque idem obseruatur, vt nobiliorum filij, pro foribus Satraparum continentia præceptis instituerentur, idem Xenophon eodem lib. ita scribit ὁπόσοι δὲ ἀνὸ γλῶσσο καὶ Ἀρχαὶ λαβῶσιν, ἀναβαλῶσιν τοῦτοις ἐπιθύρας ἰέναι, καὶ ἑσφοροσύνης ἐπιμαθῆτους, παρέχον ἀνὰ τὰς Σατραπείας χρῆσασθαι ἡ π' ἐπίσταται. παιδεύειν δὲ καὶ τοὺς ἡμιμαθῆτους παῖδας ἐπιθύρας, ὡς ἄρ' ἀνὰ αὐτὰς. & in ox. ἑστῶτα δὲ Κύρις οὐτως ποτε ἑξῆσθαι, ἐπὶ καὶ νῦν τὰς αὐτὰς ἑσφοροσύνας Ἰβ' Ἀρχόντων θύρας ὁμοίως.

Iam, vt ad ea quæ restant Persicæ institutionis capita, quæ quidem in corporis exercitatione versabantur, accedam, summa cura pueri, vt Xenophon lib. i. *παιδ.* auctor est, discabant *πῆξιόν*, καὶ ἀκοντίον. Clemens Alexandrin. lib. i. *pædag.* cap. viii. ἀλλὰ πῆξιόν μόνον οἱ παῖδες ἀνὰ τὰς μανθάνουσι. Est autē *Τοξόον*, arcu sagittas mittere, seu *sagittare*: quod verbū optimæ notæ est, ac ne quis de eius latinitate dubitet, patronos adfertoresque habet, Curtium, lib. vii. Iustinum lib. xli. *Ἀκοντίον* vero, Iaculari, id est, vt Quintilian. lib. viii. cap. xii. interpretatur, *Iaculum emittere*. Iaculum autē, excussio lacerato vibrari, intorqueri, dirigi non est ignotū. Apud Persas, vtique Equitandi, & Iaculandi, laus vige-

bat: A pueris ergo Equos ascendere, in equis federe, ferocitate exultantes domare, flectere, & ex ingenti curriculo, in exiguū gyrum cōpellere, denique ex equis pugnare, Persæ discébāt. Et quidem, à quinto anno, ad vicesimum vsque, vt Herodotus lib. i. ait: aut, ad quartum & vicesimum vsque, vt Strabo lib. xv. Pueri, Equitare, Iaculari, & Tela mittere docebantur. Herodoti verba sunt, *ἡὰς, παιδεύουσι τοὺς παῖδας ἀπὸ πενταετίας ἀρχαίμαθι, μέχρι εἰκοσαετίας, πρὸς αὐτὰ Ἰππεύειν, καὶ Τοξόον, καὶ Ἀκοντίον* Strabo verò lib. xv. *Ἀπὸ δὲ, αἶτ, πέντε ἐστὶν ἕως τετάρτου καὶ εἰκοσι παιδεύονται, Τοξόον, καὶ Ἀκοντίον, καὶ Ἰππασίον*. In eodemque exercitio perstabant etiam hi qui ad virilē ætatem peruenerāt. Xenoph. lib. i. *παιδ. αἰ δὲ αὐτὸ μὲν ἔστι φυλακὴ δὲ πρὸς αὐτοῖς ἕως ἄλλοι, ἀ Γαίτες ὄντες ἔμαθον, καὶ Τοξόον, καὶ Ἀκοντίον: καὶ δὲ γωνιζόμενοι ἑσφοροσύνας ἀλλήλοις, δὲ πλοῦσιν.* vnde Himerius ἐν *μυθεύσει*. Γῆσῶν τε πῆξα ἀουδάλοισι: καὶ πᾶσι ὁ βίος ἐκείνοις φαρέρσας καὶ βέλῃ. Athenæus quoque, lib. x. Persas, *ἰππεύειν μανθάνειν*, ait.

Eadem Equitandi, Iaculadique, ad Partho Persas, quoque disciplina, & cura transijt. Iustin. lib. xli. *Hos pari ac liberos suos cura habent, ἑσφοροσύνας Equitare, ἑσφοροσύνας Sagittare, magna industria docent.* Herodian. lib. vi. *Τοξοῖς τε καὶ ἰπποῖς ἕως τὸ πολέμειν μόνον χρῶνται, ὡς ἄρ' Ῥωμαῖοι, ἀλλ' ἔτι παῖδων συν ἀνὰ τὰς ἀναστροφῶν, καὶ ἡρώων, οὔτε τὰς φαρέρσας ποτε ἀπὸ πηξέμενοι, οὔτε Ἰβ' ἰσπανῶν ἀποβαίνοντες: ἀεὶ δὲ ἀνὰ τὰς χρῶνται ἢ κατὰ πολέμων, ἢ κατὰ ἡρώων.*

Et hæc sunt, in quibus P V E R I Persici ad septimum & decimum vsque annum, tēpus, studium, operamque ponebant: Ad quem annum vbi peruenerant, in Epheborum ordinem allegebantur puerilitatēque posita, Epheborum albo adscribe-

bantur. Xenophon lib. I. *παρδ. μέγχι μὲν δὴ ὄλε, ἢ ἐπίστα-
κιδέικα ἐπὶ τὸ ἡμεῖς, οἱ Γαῖδες τῶντα ἀποτίουσαν: ἐν τού-
του δὲ, εἰς τὴν Εφῆσοις ἐξέρχονται.*

EPHEBORVM autem (hoc enim Latio nomē vsus pridem mancipavit) alia erat, atque Puerorum cōdicio, aliúsq; vitæ modus. Hi enim summo mane in Forum liberale veniētes, vespere domum redibant. Illi vero, toto decēnij, postquam è pueris excefferāt, spatio, in Archijs, inter diu noctúque versabantur, eoque loci, cibum somnūmque capientes, adsiduè morabantur: tūm vrbis tuendæ custodiendæque causa, tūm etiam colendæ obseruandæque temperantiæ gratia. Quanto enim ad vitia procliuior, proniórque adolescētia est, eo maiore cura & diligētia indigere eam censebant. Ideoque in Rectorū conspectu, adolescētiæ anni transgebantur: præstóque Ephebi erant, si qua publica necessitas eorū operam desideraret. Ita Virorum, Senúmque, coetibus permixti, alienóque potius arbitrio viuētes, quàm suo, ad fines earum rerum non erant, quas fert adolescentia. Tales enim Iuvenes euadere ferè vsuēnit, quales sunt ij, quorum consuetudine delectantur. Quintiam liberalis illius fori finibus, ac cancellis circumscripti, Ephebi, vagandi & hác illác cursitandi facultatem non habebant, nec temerè inde, nisi venationis causa, excedebāt. Venatum enim proficiscens Rex (quod sæpius singulis mensibus contingebat) mediam Epheborum partem, reliquis in Regia relictis, educebat. Inermes verò, venationis causa, nequaquam egrediebantur: verum cūm armatura, non quidem omnino graui, sed nec penitus leui. Etenim, lorica excepta, militari-

bus

bus præliaribúsq; armis instructi, Regi, sese comites addebant. Primum quidem, mucrone quem *coridem* vocabant, in vagina recondito, accingebantur: aut *saguri*, de quibus armorum generibus, dabitur libro proximo dicendi locus. Præterea Arcus cum Pharetra, ex qua sagittæ depromerentur, ab humeris pendebar: Scutum etiam cūm Paltris, id est hastilibus, duobus, gestabant, quorum alterum mittere, & altero, si opus esset, cominus vterentur. Summo autem studio, venationi operam publicè Persæ dabant, & Rex ipse, in Venatione, æquè ac in bello, agminis ductor erat. Nam & venabatur ipse, & vti alij quoque venarentur saragebat. Eique rei non mediocris diligentia adhibebatur, quòd Venatio ferarum, quasi meditatio quædam bellicæ disciplinæ, aut velitatio, videretur. Etenim diluculo surgere, frigus & æstum tolerare, assuefacit, itinēribus & cursibus, exercet. Necessè etiam est, sagittam dirigere in feram, & Iaculo eandem petere vbicunque occurrerit. Animum quoque incallescere, & exacui necessè est in venatione, si qua sese ferox, & valida fera obiecerit. Nam ferire oportet occurrentem sibi, & ab eius incurfu cauere. Quare vix à venatione quidquam abest eorum quæ inter bellandum accidunt.

Exeuntes autem Venatu Ephebi, in prandium eadem quæ Pueris vsitata fuisse diximus cibaria & obsonia, sed aliquanto largius, & copiosius, vti par erat, ferebant: Et quidem, nulla tenus ante peractam venationem prandebant: Immo verò si feræ capiendæ causa diutius immorari oporteret, aut alioquin diem venando extrahere & eximere vellent, prandium in cœnam differebatur: & in

R

cœna, vescabantur ijs, quæ prandio parata desin-
 titaque fuerant. Postridiè verò prandio abstinen-
 tes, inediaque ad cœnam vsque patientes, vena-
 bantur: biduum illud in venatione transactum,
 pro vno die computantes, quòd vnus diei cibum
 consumpssissent. Cui abstinentiæ assuescebant, vt
 in bello, sicubi res exigeret, eadem ferre & per-
 peti possent. Nec enim difficile quidquam est,
 quod in naturam consuetudo perduxerit. *Cogita,*
ait Seneca, lib. de Tranquillit. animi, cap. x. com-
peditos, primò a ærè ferre onera & impedimenta curri:
deinde vbi non indignari illa, sed pati proposuerunt, Ne-
cessitas, fortiter ferre docet, Consuetudo, facile. Carne
 autem (quod & de Parthis Iustinus lib. xli. notat)
 non nisi venatibus quæsitâ vescabantur: alioquin
 obsonium aliud nullum illis præter merum Na-
 sturtium apponebatur. Ac ne periculum horum
 quæ dixi præstem, auctorem laudabo eum, cuius
 ore Musas quasi locutas ferunt: nec enim paginam
 nos, Atticâ Musæ verbis, implere, vitio vertet is,
 qui in Stobæo lōge plura ex iisdē scriptis cōgesta,
 æqui boniq; cōsulet. Xenophō igitur lib. i. παρδ. de
 Epheborū vitæ ratione, hæc quæ sequuntur scribit,
 Δέκε ἐπι ἀφ' οὗ αὐτὸν ἐξέλθωσι, κοιμῶνται μὲν πρὶν τῆς
 Ἀρχαίας, ὡς ἄρ' ἀποδείρηται, καὶ φυλακῆς ἕνεκα τῆς πόλεως, καὶ ἑ-
 φροσύνης. δοκεῖ γὰρ αὐτῇ ἢ ἡλικίᾳ μάλιστα ἐπιμυθίας δεῖσθαι,
 Παρέχουσι δ' καὶ πῶς ἡμέραν, ἑαυτοῖς μάλιστα τοῖς Ἀρχαίοις, χεῖ-
 ρῶτα, ἢ πὶ δ' εἰσονται ἴσθ' τὸ κοινοῦ. καὶ ὅταν μὲν δέη, πῶς μὲν
 οὐ πρὶν τῆς Ἀρχαίας. ὅταν δ' ἔξη Βασιλεὺς ἐπιθῆραι, ἀλάγῃ πῶς
 ἡμῶσαν τῆς φυλακῆς, ποιεῖ δ' ἅπαντα πολλὰ καὶ τὸ μὲν ὅς, ἔχῃ δ' εἰ-
 ποῖς ἔξισόντας, Ἐξῆ παρὰ πῶς φάρετρα, καὶ ἐν κολεῶν Κοπίδα, ἢ
 Σάραριν. ἐπὶ δ' ἢ Γέρον, καὶ Γαλπα δὺο, ὡς τε πῶς ἀφ' ἑνῆς, πρὶ
 αὐτῆ δέη, ἐκ χροῶς χεῖρῶτα. δεῖα τῶν δ' δημοσίᾳ τῶ θηρῶν ἐπι-

μῶνται, καὶ Βασιλεὺς ὡς ἄρ' ἐν πολλέμῳ, ἡγεμὸν αὐτοῖς δεῖ, καὶ
 αὐτὸς τε θηρῶν, καὶ ἄλλων ἐπιμυθῆται, ὅπως αὐτῶν ὅτι ἀμνη-
 σται δοκεῖ αὐτῇ ἢ μὲν ἐπὶ, ἢ ἄρ' ἄλλοι τὸν πόλεμον ἔξῃ, καὶ γὰρ πρὸ
 ἀλλοτρίων ἐπὶ ἐπὶ, καὶ ψυχῆ καὶ δαλπι, ἀνὰ γὰρ ἡμῶν γυμνάσει δ' καὶ
 ὁδοιπορίας, καὶ δρομοῖς ἀνάκκη δ' καὶ πῆξουσι ἑνείων, καὶ αἰονη-
 σαι, ὅπου αὐτῶν ἐπιμυθῆται. καὶ πῶς ψυχῆ δ' πολλὰ καὶ ἀνάκκη ἡγεμῶν
 ἐν τῇ θύρῳ, ὅταν δ' ἔξη ἡμῶν θηρῶν ἀμνησται. Ἰάσεν μὲν
 γὰρ δεῖ πὶ ὅμοσε γὰρ ἄλλοι, φυλακῆς ἕνεκα δ' τὸ ὅτι θρόνον, ὡς τε οὐ
 ἐξῆ δὲν ἀφ' ἑνῆ ἐν τῇ θύρῳ ἀπὸ τῆς ἐν πολλέμῳ παρόντων, ἐξῆ
 χροῶτα δ' ὅτι πῶς θηρῶν, Ἀεῖον ἔχοντες πῶς μὲν, ὡς τὸ εἶδος,
 ἢ πῶς θηρῶν, ἕνεκα δ' ὅμοιον. Καὶ θηρῶντες μὲν, ἐπὶ αὐτῶν ἕνεκα
 ἢ δ' ἐπὶ πὶ δέη θηρῶν ἕνεκα ὅτι καὶ αὐτῶν, ἢ ἄλλως βυληθῶσ
 ἐξῆ δ' ἐπὶ πρὶν πῶς θηρῶν, τὸ Ἀεῖον τῶν δ' ἐπίσταντες, πῶς ὕστε-
 ραίαν αὐτῶν μὲν δ' εἰσπῆ. καὶ μίαν εἰμῶ τῶν τῶν ἡμέρας
 λογιζοῖται, ὅτι μίαν ἡμέρας ὅτι δ' ἀπὸ τῶν. τῶν δ' ποιοῖσι τὸ εἶ-
 ρῆ δ' ἐπὶ ἕνεκα, ἢ αὐτῶν ἐν πολλέμῳ θηρῶν, δ' ἕνεκα τῶν ποιοῖν.
 καὶ ἕνεκα δ' τῶν ἔχουσι οἱ πολλοὶ τοῖς ὅτι αὐτῶν ἕνεκα. εἰ δ' μὴ, τὸ
 Καρδάμον.

De Venatione etiam Persarum Strabo, lib. xv.
 scribit hæc, θηρῶσι δὲ, Σαῦνια ἀφ' ἡπταν βάλλοντες καὶ ἑ-
 ξάδωματα, καὶ σφενδαυοῦτες. Vocis autem illius Σαῦνια,
 interpretatio, ab Hesychio petenda est: qui, Σαῦ-
 νιον, ait εἶσε, ἀκόντιον βαρβαρικόν. Addit Strabo, οὐχ ἄπῃ δ'
 δεῖ ἢ θηρῶν οἱ Γαῖδες, διὰ κομίζῃν οἷα δε, ἔτος.

Enimvero hanc Venationis exercitationem
 Persis familiarem, Cyro acceptam fert Xenophō,
 à quo institutam, ob eas quas exposuimus causas,
 lib. viii. παρδ. tradit, his verbis. τῆς πολεμικῆς δ'
 ἕνεκα ἀσκήσεως ἐπὶ θηρῶν ἐξῆ. οὐδ' ἄρ' ἀσπῆν τῶν ἀπο χεῖ-
 ρῶν τῶν ἡγούμενος, καὶ ὅλας ἀεῖον ἀσπῆν πολεμικῆν ἔξῃ,
 ἡπταν δ' ἐξῆ θηρῶν. ἔ τῶν ἐπὶ χροῶν ἐν παντὶ ἀπὸ τῶν χροῶν
 αὐτῆ μάλιστα ἀπὸ γὰρ ἐπὶ, δεῖα πῶς τῶ λαμβάνῃ φιλοπομίαν καὶ
 ἐπιθυμίαν. ἔ πῶς ἐπὶ ἀπὸ τῶν δ' ἐπὶ καὶ ψυχῆ, ἔ δαλπι, καὶ

λιμών, ἢ δὲ ἄλλοις δεινὰ αὖτις φέρειν, ἐν τῷ οὖν μάλα καὶ παρσιζέει τοῖς κοινάνας, ἢ νῦν δὲ ἐπὶ βασιλείας, ἢ οἱ δὲ οἱ οὖν βασιλείας, τῷ τε ποιούμενος δεξιὰ τοῦ σιν.

Quod si quando longius exire & spatium non liceret, Viuarij & septis inclusas feras Reges agirabant. Xenophon lib. viii. παρδ. ἢ ἰδὲ ἔπι θήραν τοῖς μὲν ἄλλοις ἐξήρην, ὅποτε μὴ μὲν δὲ ἀλίσκη τις εἴη: αὐτὸς δὲ ἢ ὅποτε ἀλίσκη εἴη, οἶμοι ἐθήρα τῶ ἐν τοῖς Παρσιδαίσις θηρία βέ- φόμδρα. Philostrat. lib. i. de vita Apollon. Μέλλων δὲ ποτε παρσὶ θήραν γίνεσθαι ἢ ἐν τοῖς Παρσιδαίσις χωρίων, ἐς οὓς Λέοντες ἀπόκεινται τοῖς βαρβαροῖς ἢ Ἀρκτοῖ, ἢ Γαρδαίης, ἢ ζῆν τὸν Ἀπολλωνίον παρσικῶν οἱ θηρώνη. Acce hoc venationis studium, Parthis quoque, quasi successione cuiusdam iure, insitum ingenitumque fuisse, Justin. lib. xli. & Herodian. lib. vi. demonstrant. Vnde Vononem apud Augustum, cui à Phraate obses datus fuerat, educatum, petitum Româ, acceptumque Regem, quamvis gentis Arfacidarum, vt externum tamen, aspernatos Parthos, Tacitus lib. i i. Annal. narrâs, addit, *Accendebat dedignantem, & ipse diuersus à maiorū institutis, rarò Venatu, segni Equorum curâ, quoties per vrbes incederet, lecticæ gestamine.* Eandemque desidiam in Sardanapalo tanquam à maiorum institutis degenerâre, noratam, Suidas de eo loquens, ita scribit, ἐν δὲ τὸν πὸ σύμπεαν ἐν τοῖς βασιλείοις δεξιὰ τῶν. ὅπλων μὲν ἔχαι πὸ μδρος, ἐπὶ ἔπι θήραν ζῆτων, ὡς παρσὶ οἱ παλαιοὶ βασιλείς.

Curfu præterea exerceri Persas, moris fuisse, à Strabone accipi, qui Tubæ sono ante lucem excitatos, velut ad arma capienda, aut ad Venationem, in vnum locum cogi consueuisset, lib. xv. scribit. Ijs vero per quinquagenos dispositis, ac distributis, ducem ex Regis, aut Satrapæ alicuius liberis

constitutum, quem currentem, sequi iubebant, Curriculo quòd triginta aut quadraginta stadia pateret, definito. qua de re Strabonis verba sunt hæc. *συνάροισι δὲ εἰς ἕνα τόπον ψόφω χαλκοῦ, παρσὶ ὄρθη, διε- ζείραντες ἔπι δεξιὰ τῶν, ἢ θήραν. τῶ ζῆντες δὲ ἀπὸ πενήκοντα ἢ γε- μάνα ἢ βασιλείας ἕνα πᾶσαν αὐτοῖς, ἢ Σατραπάου, ἢ ἐχοντα κει- λέλοισιν ἐπεδοται, χωρίων ἀφορμαῖς τε πελάκωντα, ἢ περὶ ἀρσικωντα σταδίων.* adijcit post aliquot interposita Strabo, *ἔπι τῶν δὲ ἕνα βασιλείας ἀπὸ δρόμου, ἢ ἐπὶ ἐν τοῖς πεντάθλοις, id est, vt Interpres, *Cursus & ceterorum quæ in quin- quennis exercentur, præmia ab Rege proponuntur.** Verùm, Dij melius, quam vt credam, tam imperitè & oscitanter, vocem πεντάθλοις Interpretem, quisquis est, vertisset. Lique enim mihi deierare, scripsisse illum, *Quinquertijs, Festo duce & auctore, qui Quinquertium, ait, vocabant antiqui, quem Græci, πεντάθλον, vt indicat hic versus: Omnis æqualis vincebat Quinquertio.* Strabonis autem, quod obiter dictum sit, in Latinam linguam conuertendi, Nicolaus v. Pontifex Max. negotium Guarino Veronensi, & Gregorio Tiferinati dedit. Hos labore hūc inter se partitos, ex vetustis quibusdam Epistolis didici, Guarinumque Europæ descriptionem, Gregorium, Asiæ atque Africæ arripuisse. quod imperfectum relictū opus, post excessum Pontificis, Iacobus Antonius Marcellus, Patritius Venerus, Equestris ordinis vir, confectū & absolutum, sua opera reddidit. Translationis verò fronti, Guarinus titulum inscripserat in hæc verba. *strabo rectè & acutè perspicuus, mundi designator acutissimus, atque solertissimus, vt ex Latinis, peragrandi orbis viam commonstraret, Guarini Veronensis interpretamento, Italis quoque se aperuit, Pontificante Nicolao v. eodémque mandante.*

Sed hæc à re proposita recedunt, quæ tamen interlocutum me, non piget. Ut igitur ad ordinem redeam: ad illû, vnde digressi sumus, Strabonis locum, commodissimè accedent, quæ de Gymnicis Persarum agonibus Xenophon lib. ι. παιδ. refert, Ait enim reliquas Tribus quæ domi manentes, venatum non exhibant, in his se exercuisse, quæ, Pueri cum essent didicissent: Iaculis nimirum, & telis mittendis, eaque inuicem decertâdo agitrassè. Publicè enim instituta erant iaculandi, sagittandique certamina, præmiisque victoribus proposita, In ea autem Tribu, in qua plures peritissimi & fortissimi extitissent, summo, non hi modò qui tum temporis ei præcrant, verumetiam Magistri qui præstantissimos illos Iaculatores & Sagittarios erudierant, à popularibus suis, honore adficiébantur. Xenophonis hac de re, verba sic habent. εἰ δὲ ἀνδράσιν φυλακὴν ἀπαρτίβοισι διηγεῖσθαι ἴτε ἀλλὰ ἂν πῆ- δεῖς ὄντες ἕματόν, καὶ ἄλλοι καὶ ἀκοντιστῆν. καὶ ἀγώνιστρομοὶ ἄν- τι πρὸς ἀλλήλους ἀγασσόμενοι. εἰσὶ δὲ καὶ δημόσιοι ἄνθρωποι ἀγῶνες, καὶ ἀλλὰ πρὸς ἑαυτοὺς ἐν ἡσυχίᾳ ἀνδράσιν φυλακῶν πλείστοι ὡς δαίμονες ἀν- τοὶ καὶ ἀνδρικότατοι καὶ βέλτεστοι, ἐπεινοδοσὶν οἱ πόλιτι, καὶ πῆ- σιν ἢ μόνον κεν νῦν ἀρχοντα ἀντίθετα καὶ ὅς τις αὐτοῖς παῖδεῖς ὄντας ἐπιθέουσι. Hac Sagittandi peritia, apud Persas, Catnes excelluisse fertur: qui adeo certo ictu, (à Curtio lib. vii. hæc fumo) destinata, feriebat, ut aves quoque exciperet. Nam et si forsitan, sagittandi tam celebri vsu, minus admirabilis videri ars hæc possit: ta- men ingens visentibus miraculû, magnoque honori Ca- teni fuit.

Saltatione quoque Persæ exercebântur: eamque rem ad concinnum corporis motum, roborique adiungendam agilitatem, valere censebant. Athe-

næus lib. x. Γέρουσι γὰρ, ὡς αὐτὸν Ἰππύδην, ἔγω καὶ Ορχήδειν μαμαίνουσι. καὶ νομίζουσι πῶς οὐκ ἔργασίας ἑωυτῆς κινήσιν, ἐμμελεῖ ἐνὰ λαμβάνειν γυμνασίαν τῆς τῶ ἑωυτοῦς ῥώμης. Ibi- demque Persarum Regem, illis duntaxat, qui Mi- thræ sacri erant, diebus, Persico more, saltasse, reliquos vero omnes Saltationibus tum ab- stinuisse, scribit. Idem Athenæus varia Saltationum genera recensens, lib. xiiii. Persicam silentio non prætermisit. Cuius formam exprimit Xeno- phon lib. v. Αναβάσ. Κύριος τέλος δὲ, τὸ Πισκὸν ἀρχαῖον, κρέων τὰς πέλας καὶ ὠκλασὶ καὶ ἀύισατο καὶ ἑωυτὰ πάντα ἐν ῥυθ- μῷ πρὸς τὸν αὐτὸν ἐπίη. Herodianus etiam lib. iiii. in simulatis nuptiis Antonini Caracallæ, cum Arta- bani filia, Partho Persas hoc quoque saltationis genere, lætitiæ qua exultabant, documenta dedisse, refert in hunc modum, πάντες δὲ τὸ πλῆθος βαρβαρῶν ἀύισατο τῶν ὀπιζωέοις κατεσκευασμένοι, ἐσθῆτι χρυσῶ καὶ βαφῆς ἀφύορις πεποικιλμένον, ἐόρταζε, πρὸς τὴν αὐλοῖς καὶ σύριγγαῖς τυμπάτων τε ἡχοῖς, ἐσκήριτων θυρῶν.

Iam verò, Ephedorû opera utebantur Magistratus, si qua in re præsidio op^o esset, ad latrones, facinorososque homines, cõquirédos, & ad alia quæ viribus corporis, aut velocitate gerêda essent. Xenophon lib. ι. παιδ. χρῶνται ὃ πῆς μύθοι ἡσυχίᾳ ἐφίλων αἰ ἀρχαί, ἡ πὶ ἡ φρησῆσαι δεισι, ἡ κακούργους ἐροῦνται, ἡ ληστὰς ὑποδραμεῖν, ἡ καὶ ἀλλοῖ πῶσα ἰσθὸς ἡ ἑωυτοῖς ἔργα ἔσθ. Vnde in transcurfu notandum est, eos qui ciuitatibus oppidisque præcrant, sollicitè egisse, ut malis hominibus Prouinciam purgarent, eaque de causa, grassatores, fures, homicidas, diligenter conqui- sisset, ut prout quisque deliquisset, in eum animad- uerterent: & hoc modo consecutos Præsides, vt quieta ac pacata esset prouincia quam regebant.

Præterea Strabo, de Persarum disciplina, lib. xv. scribit hæc, *Ἀπαιδοσι δὲ* (de Magistris loquitur) *καὶ λόγον ἐκαστοῦ μαθηµατος, ἅµα καὶ µεγαλοφονίαν, καὶ πνεῦ-
µαι, καὶ πλοῦσαν ἀσποκώτες, καὶ πρὸς καῖµα δὲ, καὶ πρὸς λυγρὰ,
ἔµβρον καὶ χιµάρας ὀβελίους, ὡστ' ἄβροχα φυλακίην. ἔ' ὅπλα
καὶ ἐσθήτα, ἔ' ποιµαίνην δὲ καὶ ἀρσαυεῖν, ἔ' κερπίς ἀρτίους ἔπι
χρησάται, θερµιλύτῳ µιν. Τρυοβαλάνοις, ἀρχαδί. Καλοῦσσι δὲ
Καρδάκιες, ἀπὸ κλοπίης τρεφόμενοι. Καρδά τὸν τὸ ἀνδραΐδες, ἔ'
πολεµικὸν λέγεται. ἢ δὲ καὶ ἡµερῶν διατα, ἄρτος µετ' τὸ γυµνά-
σιον, ἔ' µάζα' καὶ κέρδαµον, καὶ ἐπὶ ἄν' ἄρτος, καὶ κρέα ὀπ' α' ἢ ἐφθα'
ἔ' ὑδάτης, πόπν δὲ ὑδωρ. Et paulo post δέλιος δὲ φυπυργίην,
καὶ ῥίσοπιεῖν ἀσποδσι, καὶ ὀπλοποιεῖν, καὶ λίνα καὶ ἄρκος φιλοπυργεῖν.*

Talia fuisse Xenophon Epheborum, & Adul-
torum munia ait: quo in statu, totos decem annos
agebant. Decennio vero expleto, iustæ perfectæ-
que ætatis habebantur, & in Virorum ordinem
allegabantur ac cooptabantur: Vnde, si tempora
ad calculos reuocentur, facile quiuus, vel me ta-
cente, intellige, Persæ virilis vigoris initium, se-
ptimo & vicésimo anno defuisse.

Postquam vero ex Ephebis excesserant, no-
uam vitæ rationem Persæ ordiebantur: ad cuius
metas, decurso demum quinque & viginti anno-
rum curriculo, perueniebant.

Et illi quidē Magistratibus, non secus ac Ephe-
bi præsto erant, si qua in re, publicas utilitates ope,
consilio, iuuare possent: nec à Magistratibus offi-
cium suum, operamve requiri patiebantur, qui-
bus vltro sese offerentes adfiduè que sistentes, eo-
rum quæ imperarentur, nihil quidquam detrecta-
bant, solam obsequij sibi gloriam vindicantes.
Vtebantur autem eorum opera Magistratus, in his
rebus, quæ coniunctas prudentiæ vires exigeret,

Quippe iam consilioque, manuque (vt Ouidius
loquitur) boni, strenuam domi forisque, pro salu-
te communi operam nauabant: & sicubi militiæ
munera obeunda erant, iam non Telis & Iaculis,
Sagittis, Paltris & alijs missibilibus, quibus
anrea in pueritia, & in adolescentia affueue-
rant, instruebantur: verum armis quibus comi-
nus pugnarent, induebantur. Aërea enim Lorica
pectus tegebant: Læua, craticium, seu ex cratibus
compactum, Scutum: Dextra, Machæram, aut
Copidem gestabant: quo habitu Persæ, cum in ar-
mis erant depingebantur.

Atque Virilis hic ordo, seminarium erat Magi-
stratum, indeque legebantur omnes qui ad mu-
nera publica vocabantur: exceptis puerorum Ma-
gistris, quorum lectio, vti fieret, supra docuimus.
Horum omnium auctoritatem præstabit, idem
ipse Xenophon, qui se iam toties nexu obligauit.
Æquis igitur animis eius orationem, quæ melle
dulcior fluit, accipiamus. *Ἔσται µὲν δὴ, αἰτ, οἱ Εφηβοὶ
πρεσβυτοῖσι. ἐπειδὴ δὲ τὰ δέκα ἐπιθῆκε τελέσασιν ἔξ' ἔχονται εἰς
τοὺς τελέους ἄνδρας. ἀφ' ἧς δὲ ἐξέλθωσι χροῖον ἐκ τῆς Εφη-
βων, ἔπι αὐτῶν πέντε καὶ εἴκοσι ἐπιθῆκετο ἄρτος. πρεσβυτον µὲν, ὡς πρὸ
οἱ Εφηβοὶ, παρέχουσιν ἑαυτοὺς ταῖς Ἀρχαῖς χρησάται µὲν πὶ δέη-
σιν τῶ κοινῶ, ὅσα φρονουώτων τε ἢ δὴ ἔργα βῆσι, καὶ ἐπὶ διωα-
µέων. µὲν δὲ πὶ δέησι στρατεύονται, τὸ ἔξ' αὐτῶν οἱ ἔπι πεπαιδευ-
µένοι ἐκείν' ἔχοντες ἔ' Παλτὰ στρατεύονται. τὰ δὲ ἀλ' ἕµαχα
ὅπλα καλῆµα (ὡραναί τε πρὸς σέρνοις, καὶ γέρρον τὴν ἀει-
στερεῖ, ἢ πρὸς ἀφροῖ) οἱ Γέροισι, ἔχοντες, ἐν τῇ δέξι, Μαχά-
ραν, ἢ Κοπίδα, καὶ ἀ' ἀρχαί τ' πᾶσαι ἐκ τῶν κερπίσανται πάλω
οἱ τῶν πύδων διδασκαλοί.*

At posteaquam x x v. annos perfectæ ætatis
Viri in ciuilibus, militaribusve muneribus, &

officij, *πέλειοι* isti *Ἄνδρες* consumpserunt, annos iam nati quinquaginta, aut eo plus, Senilem ordinem ingrediebantur. Apud Persas enim inter Seniores numerari incipiebant, quotquot ætatis annum supra quinquagesimum agebant. Cuius ætatis beneficio, militiae vacationem habebant, nec ad delectum respondere, aut peregrè extra patrium solum proficisci, cogebantur: sed domi manentes, morantésque, iudicandi munere fungebantur, & iudicijs publicis priuatísque operam dabant. Nec de pecuniariis modo causis Seniores cognoscebant: verum etiam capitalium criminum quaestiones, ac iudicia exercebant. Ad eos etiam reliquorum Magistratum, qui Rempublicam gererent, & ius populo dicerent, creatio pertinebat. Quod si quis ex Ephebis, aut perfectæ ætatis Viris, quid prætermisisset eorum quæ legibus sancita constitutæque essent, aut etiam aduersus legum præcepta quid commisisset, à Tribunis & Phylarchis reus postulabatur. Accusandi etiam cuilibet ex populo facultas erat: propterea quod publica erant huiusmodi iudicia, popularésq; accusationes. Postulabantur autem apud Seniores, qui causa cognita, reóque audito, sententiã ferebãt: ac conuictum, ordine mouebãt. Semel verò ordine motus, infamia notabatur, &, vt ignominiosus, reliquum vitæ degebat. Quorum ne quis à me fidem requirat, reum debendi delegabo, & quidem idoneu ac locupletem, Xenophótem, qui hæc omnia, *παρδ. i.* firmat, his verbis, *ἐπειδὴ δὲ τὰ πάντα καὶ εἴκοσι ἔτη διετελεύσωσι, εἴησαν μὲν αὐτοὶ πλείοντι ἢ πενήκοντα ἔτη γυρνώτες ἀπὸ γυραῖς. δὲ ἔρχονται τὴν πλικαῦτα εἰς τοὺς Γραμπεροὺς, ἄντας καὶ καλλιμύθους. οἱ δὲ αὖ Γραμπεροὶ ἔπι στρατεύονται μὲν*

οὐκέτι δὲ ὡς πῆς ἐαυτῶν, οἴκοι δὲ μένοντες διαζώοισιν ἑαυτῶν κοινὰ παύτα καὶ τὰ ἴδια. καὶ θανάτου δὲ οὐτοὶ κρινόμενοι, καὶ ταῖς ἀρχαῖς οὐτοὶ πάσας ἀραυῶνται καὶ ἡ πῆς ἢ ἐν ἐφηύοις ἢ ἐν τελείοις ἀθροάσιν ἐλλίπτι, καὶ τὸ νομίμασιν, φάμισι μὲν οἱ φύλαρχοι ἕκαστον, καὶ τῶν δὴ ἄντων ὁ Βυλλόμυθος οἱ δὲ γραμπεροὶ ἀκουσάτες, ἀκρίνασιν. οἱ δὲ ἐκκριθεῖς, ἀπὸ μὸς πέντε λοιπὸν βίον διετελεύτει.

Enimvero, à vicesimo anno ad quinquagesimū vsque, Persas, Magistratus gessisse, munera publica subijisse, stipendia quoque meruisse, Strabo lib. xv. tradit, *στρατεύουσι δὲ*, inquit, *καὶ ἀρχουσι, ἀπὸ εἴκοσι ἔσθ' ἕως πενήκοντα, περί τε, καὶ ἰππέας*. Atque ita, ex Strabonis sententia, Munerum publicorum vacationem, quinquagesimus ætatis annus dabat.

Ad Honores porro & Magistratus, idonei quique ex his qui sub imperio Regum erant, nullo habito nationis, genúsve delectu, admittebantur. Xenophon lib. iii. *παρδ. Καλὸν γὰρ εἶ ἐπὶ ἰδεῖν ἕσθ' Ἰνδοὺς καὶ πτενομύθους καὶ ἀρχαῖς ἔχοντας, ὡς αὐτῶν καὶ Περσῶν καὶ Μηδῶν οἱ εὖ δοκῶσιν ἀξιοὶ εἶναι*. Nec vero, vt idem lib. i. *παρδ.* scribit, Persarum quisquam, si modò, Pueritiæ, Adultæque ætatis curriculum in publicis iustitiæ scholis confecisset, à dignitatibus arcebatur. Non enim omnes omnino Persæ liberalibus illis studijs imbuebãtur, erudiebanturque: sed hi demum qui parêtes, pro impensæ, quæ ad eã institutionem necessariò faciendã erat, modo, locupletes fortiti essent. Soli namque patres familiarum, quibus amplæ facultates, & ad liberos in illis Magistrorum vmbraculis, ac scholasticis exercitationibus, educandos, sufficientes erant: ex se natos in eos ludos in quibus ad iustitiam Pueri edocebantur, mittebant. At quibus res erat angusta domi,

officij, *τέλειοι* isti *Ἄνδρες* consumpserunt, annos iam nari quinquaginta, aut eo plus, Senilem ordinem ingrediebantur. Apud Persas enim inter Seniores numerari incipiebant, quotquot ætatis annum supra quinquagesimum agebant. Cuius ætatis beneficio, militiæ vacationem habebant, nec ad delectum respondere, aut peregrè extra patrium solum proficisci, cogebantur: sed domi manentes, morantèsque, iudicandi munere fungebantur, & iudicijs publicis priuatísque operam dabant. Nec de pecuniariis modo causis Seniores cognoscebant: verum etiam capitalium criminum quaestiones, ac iudicia exercebant. Ad eos etiam reliquorum Magistratuum, qui Rempublicam gererent, & ius populo dicerent, creatio pertinebat. Quod si quis ex Ephebis, aut perfectæ ætatis Viris, quid prætermisisset eorum quæ legibus sancita constitutæque essent, aut etiam aduersus legum præcepta quid commisisset, à Tribunis & Phylarchis reus postulabatur. Accusandi etiam cuilibet ex populo facultas erat: propterea quod publica erant huiusmodi iudicia, popularèsq; accusaciones. Postulabantur autem apud Seniores, qui causa cognita, reóque audito, sententiã ferebãt: ac conuictum, ordine mouebãt. Semel verò ordine motus, infamia notabatur, &, vt ignominiosus, reliquum vitæ degebat. Quorum ne quis à me fidem requirat, reum debendi delegabo, & quidem idoneũ ac locupletem, Xenophõtem, qui hæc omnia, *πειδ. i.* firmat, his verbis, *ἐπειδὴ δὲ τὰ πάντα καὶ εἰκοσὶν ἔτη διετέλεσσαν, εἴησαν μὲν αὐτοὶ πλείοντι ἢ πενήκοντα ἔτη γεγονότες ἀπὸ ἡμετέρας ἐξέρχονται ἢ πτωκῆντες εἰς τοὺς Γρατῆρους, ὄντας καὶ καλυμμένοις. οἱ δὲ αὐτοὶ Γρατῆροι ἔτι στρατεύονται μὲν*

οὐδέτι ἕως τῆς ἐαυτῶν, οἵμοι δὲ μὲνόντες διαζώοισθετε κοινὰ πάντα καὶ τὰ ἰδίᾳ. καὶ θανάτου δὲ οὐτοὶ κρινέσσι, καὶ ταῖς ἀρχαῖς οὐτοὶ πάντα ἀρουῶνται καὶ ἡὺς ἢ ἐν ἐφήκοις ἢ ἐν τελείοις ἀθροάσιν ἐλλίπτι ἢ ἴημίμσον, φάσσι μὲν οἱ φύλαρχοι ἕκαστον, καὶ ἄλλοι δὴλων ὁ βασιλέμμος οἱ δὲ γρατῆροι ἀκούσαντες, ἐκκρίνυσιν. οἱ δὲ ἐκκριθεὶς ἀπμοσ πὺν λοιπὸν βίον διετελεί.

Enimvero, à vicesimo anno ad quinquagesimũ vsque, Persas, Magistratus gessisse, munera publica subijisse, stipendia quoque meruisse, Strabo lib. xv. tradit, *στρατεύσας δὲ*, inquit, *καὶ ἀρχουσιν, ἀπὸ εἰκοσὶ ἔτη ἕως πενήκοντα, πελοὶ τε, καὶ ἰππῆς*. Atque ita, ex Strabonis sententia, Munerum publicorum vacationem, quinquagesimus ætatis annus dabat.

Ad Honores porro & Magistratus, idonei quique ex his qui sub imperio Regum erant, nullo habito nationis, genũsve delectu, admittebantur. Xenophon lib. *π.π. πειδ. Καὶ νῦν δὲ ἔτι ἰδεῖν ὄσιν Ἰρκακίους καὶ πισυρομάχους καὶ ἀρχαῖς ἔχοντας, ὡς αὐτὸν καὶ Πρσῶν καὶ Μηδῶν οἱ αὐτοὶ δακρύσιν ἄλλοι οἱ δὲ*. Nec vero, vt idem lib. *i. πειδ.* scribit, Persarum quisquam, si modo, Pueritiæ, Adultæque ætatis curriculum in publicis iustitiæ scholis confecisset, à dignitatibus arcebatur. Non enim omnes omnino Persæ liberalibus illis studijs imbuebãtur, erudiebanturque: sed hi demum qui parètes, pro impensæ, quæ ad eã institutionem necessariò faciendã erat, modo, locupletes fortiti essent. Soli namque patres familiarum, quibus amplæ facultates, & ad liberos in illis Magistrorum vmbraculis, ac scholasticis exercitationibus, educandos, sufficientes erant: ex se natos in eos ludos in quibus ad iustitiam Pueri edocebantur, mittebant. At quibus res erat angusta domi-

quique huic oneri ferundo, sumptibusque suppeditandis, propter fortunarum tenuitatem, non erant, hi liberos apud se continebant. & artificio aliquo instruebant: nec alij profus in Epheborum classes referebantur, ac deinde ex Ephebis in Virorum consortium adsumebantur, quam qui in illis publicis Iustitiæ Scholis educati, instituti que fuerant. Atque his solis ad honores, muneraque ciuilia aditus patebat: reliquis exclusis, qui legitimis pueritiæ rudimentis, adolescentiæ que tyrocinij non fuissent imbuit. Sed nec, ad senile illud otium cum dignitate, pertingere poterant, nisi qui Puerorum, Epheborumque disciplina eruditi, ac per eos quos diximus gradus, laboribus citra vllā reprehensionem defuncti, ad senilem tandem portum appulissent. Hæc me Xenophon docuit cuius verba ipsa è lib. I. παρ. subieci. Τούτων δ' οὐδείς ἀπελήλαται, Νόμω, πῦρ καὶ ἀρχῶν· ἀλλ' ἔστι πᾶσι Πέρσαι, πῦρ πῦρ τοῖς ἐαυτῶν παῖδας εἰς τὰ κοινὰ τῆς δημοκρατίας διδασκαλεία. ἀλλ' οἱ μὲν δεινὰ ἔργα τρέφειν τοῖς παῖδας ἀρχαῖα πῦρ ποιοῦσιν· οἳ δὲ μὴ δεινὰ ἔργα, οὐ πῦρ ποιοῦσιν. οἱ δ' αὖτ' ἐν τοῖς ἐφήβοις διδασκαλεία τοῖς δημοσίοις οὕτως ἐστὶν ἔστιν. οἱ δ' αὖτ' ἐν τοῖς ἐφήβοις διδασκαλεία τὸ νόμιμα ποιοῦσιν, ἔστιν οὕτως τοῖς τελείοις ἀδραεσι πῦρ ποιοῦσιν, καὶ ἀρχῶν καὶ πῦρ μετέχουσιν. οἱ δ' αὖτ' αὖτ' οἱ τελείοις διδασκαλεία τῶν ἀρχῶν καὶ πῦρ μετέχουσιν. οὕτως μὲν δὲ οἱ γεραιότεροι διδασκαλεία πάντων τῶν κελῶν ἕκαστος κελεύεται. καὶ ἡ πολιτεία αὐτῆ, ἢ οἴοντα γεραιότεροι βέλτεροι αὐτῆ.

Porro inter cetera quæ ad rectam nec satis vnam laudatam Persarum disciplinam spectant, non infimum locum obtinet, quod Risum, maximè que solutum & effusum, continuisse eos, nec in publico cachinnum sustulisse accepimus. Turpe quoque & inhonestum apud eos habebatur, non

modo in propatulo, sed ne quidem in conspectu cuiusquam, vesicam leuare, aut aluum soluere, ventremve exonerare: aut vomitu cibum egere: sed hæc domi, sub tecto, clam omnibus, ac remotis arbitris, peragebantur. Testimonium dictis nostris perhibet. Herodotus lib. I. Etenim inter ea, quæ Deïocem Medum primitus instituisse, vetuisseve refert, hæc lib. I. numerat. γαλῶν τε καὶ πύρ ἀπὸν. καὶ ἀπαισι τὸ γε ἔστι ἀρχῶν. Idem eod. lib. I. de Persarum institutis, καὶ σπῆν ἐν ἐμέσῃ ἔστι, οὐχὶ οὐρήσῃ ἀπὸν δῆλον. Xenophon lib. I. παρ. Κύρ-αρχῶν μὲν γὰρ γὰρ γὰρ ἐπὶ καὶ τὸ ἴοντα που φαρῶν ἕκαστος ἢ τὸ οὐρήσῃ ἐνεῖσι, ἢ καὶ δῆλον πῦρ τοῖς κοινῶν. ἔστιν ἢ ἐν αὐτῶν ἐδωδῶν ποιεῖν εἰ μὴ καὶ διαίτη μετὰ ἐξέρων, καὶ τὸ γὰρ ἐκποιούσιν ἀνήλιον, ὥστε δῆλον ποι ἀποχρῆν. Idem lib. V I I I. παρ. Εὐδῆ-τισε ἢ καὶ ὡς μὴ ἐπιούσιν μὴ ἀποχρῆν φαρῶν ἐν, μὴ δὲ μεταστρεφόμενοι ἐπὶ τῶν μὴδενος, ὡς οὐδ' ἐν θαυμαζόντες. Ammian. Marcellin. lib. XXI I I. *super his, nec stando mingens, nec ad requisita natura secedens, facile visitur persa: ita obseruantius hæc, aliaque prudenda, declinant.*

In more quoque positum fuisse apud Persas, vt dum itinera conficerent, neque ederent quidquam neque biberent: ac neque vrinam facientes, vel aluum exinanientes, conspicerentur, idem Xenophon lib. V I I I. παρ. docet. Verum ætate sua, non iam eos, vt olim, longinquas excursiones, sed tam breues fecisse, vt non mirum si interim, necessarijs illis corporis sulturis, naturalibusque deiectionibus, abstinere, scribit, his verbis, ἡ αὐτῶν ἐπιχρῶν, τὸ μεταξὺ πορευόμενοι μὴτε ἐσθῆν, μὴτε πίνην, μὴτε σπῆν διὰ τῶν ἀνακαίων μὴδ' ἐν ποιούσιν φαρῶν ἐστὶν. γὰρ δ' αὖτ' οὐ μὲν πάντων ἀπὸ-

χεδάει ἐπὶ δὲ μέρει, πρὸς μὲν τοὶ πορείας οὕτω βερεχίας ποιοῦνται ὡς μὴ αὐτὸ ἐπὶ θαυμασίῳ τὸ ἀπέχεσθαι τῆς ἀνάγκης. Et hoc ad sua usque tempora mansisse in Perside, prisca illius moderati, exercitationumque laboribus firmati victus, argumentum, Xenophon lib. 1. παρδ. scribit. Persas enim Pane & Nafurtio, famem, sitim; aquæ portione expleuisse ait: quam Perfarum frugalitatem ex eo auctore, Cicero lib. v. Tusculanar. quæstion. commēdat. *Perfarum à Xenophonte victus exponitur, quibus negat, ad panem quidquam adhiberi, præter Nafurtium.* Idem lib. II. de Finib. sit voluptas non minor in Nafurtio illo, quo vesci Persas solitos scribit Xenophon, quàm in Syracusanis mensis, quæ à Platone graviter vituperantur. D. Hieronymus lib. II. aduersus Iouinianum, *Perfarum Regis Cyri vitam Xenophon octo voluminibus explicat, polenta, & cardamo, & sale, ac pane cibario eos asserēs victitare.* Nec has Persis infuaves epulas fuisse, censebit, ait Xenophon, quisquis apud se cogitauerit, quibus eas condimentis condirent, fame nimirū & siti. Quis enim nescit quam volupe sit, famem quotiās panis genere, ac Maza ipsa, depellere: quàm item auide ac incundè arripiant aquam, qui diurnam sitim explere cupiunt? Nam & Virgilius Ecloga v. inter ea quæ gratissima sunt, ac suauissima ponit.

Quale per æstum,

Dulcis aquæ saliente sitim restringere riuo.

Mazam autè, quo verbo Xenophō vtitur, Hefychius interpretatur, ἄφριτα πεφυρμένα ὕδατι ἢ ἡλίῳ. Suidas vero σφυρῶν ἀρῶν. Nam vt ibidem ait, ὅς τις Ἀφροισίτι ὕδατι μεμιγμένῳ πλὴν Μάζου ἐδίξ. ὅς τις δὲ Ἀφροισίτι ὕδατι δὲ δειμῶν Ἀρῶν.

De Perfarum, etiam victus ratione, hæc Strabo lib. xv. ἢ δ' ἐκεῖ τῆς ἡμέρας διατα, Ἀρῶς μὲν τὸ γυμνάσιον, ἢ Μάζου, ἢ Κάρδαμον, ἢ ἀγῶν, ἢ ἰσθμῶς, ἢ κρέα ὀπίσ, ἢ ἐφθὰ ἢ ὕδατος, πικρὸν δὲ ὕδαρ. D. Hieronym. in Daniel. cap. VII. *Rigidum & parcioris victus, in morem Lacedæmoniorum, Regnum Perfarum fuit: ita vt in pulmento, sale vitetur, & Cardamo. Legamus Cyri maioris infantiam.*

Nafurtio autem delectatos Persas, quod lotij inhibendi, sistendique vim haberet, Suidas ita scribit, Κάρδαμα: ἑποχικὰ οὖρον τῶ Κάρδαμα, ἢ πύσματος, ἢ δὲ τῶ τὸ φασι τοὺς Γέρσας χεῖν δαμ. φυλάσσονται τὸν πάλαι πύσιν ἢ οὐρεῖν, ἢ ἀπομῶν δαμ. Quam tamen Nafurtij vim, Dioscorides lib. II. cap. CLXXXVIII. Cassianus in Geoponic. lib. XII. cap. XXVII. Plinius lib. XX. cap. XIII. cùm ceteras eius vires accuratè recenserent, ne attigerunt quidem.

Parcè etiam ac duriter, nec sine magno labore, Persas ab initio victitasse, propter egestatem, & regionis asperitatem, idem Xenophon lib. V. II. παρδ. docet: de Cyro enim loquens, εἰδὼς οὖν, ait, Γέρσας τοὺς οἴκοι, κακοῦ ἰωπα τοὺς ἰδὲ ὄντας δὲ πένιαι, ἑποχικὰ τατα δὲ ζῶντας δὲ πλὴν τῆς χώρας σφ' ἀγῶντα. Plato lib. II. de Legib. ποιμῶν ὄντων Γέρσων, βραχίας χώρας ἀγῶν, σελιανὴν ἢ ἰκανὴν ποιμῶν ἀπορῶν δαμ, μάλα ἰσχυροῖς, ἢ δειμῶν θυραυλεῖν ἢ ἀγῶν, ἢ εἰ σφ' ἐπεύδα δέοι, βρεπύδα. Proinde Sardanis I ydus, vt est apud Herodotum lib. I. hac ratione Cræsum à bello Persis inferendo dehortabatur, quòd aduersus eos expeditionem pararet, à quibus nec spolia, nec cōmoda vlla reportare posset: propterea quod, στίοντα αἰεβατ ἰλλε, οὐχ ὅσα ἐθέλουσιν, ἀλλ' ὅσα ἔχουσι, χῶρην ἔχοντες βραχίλων. πρὸς δὲ ἐν οὐτῶ δὲ χεῖν τῶν, ἀλλὰ ὕδροποτισσι. οὐ σφ' κα δὲ ἔχουσι βῶν, ἐν δὲ ἀγῶν οὐδ' ἐν. Verum antiquos

illos rigidósque Persarum mores paulatim Medicus, Lydiúsque luxus ita infecit corrupítque, vt priscam frugalitatem, parsimoniam, continentiámque funditus euerterit. Itaque in veteris illius, simplicis & sine arte, mensæ, locum, lauta & opipara conuiuia subierunt. Sed & qui prius abstemij & aquæ potores erant, Mero sese onerare & ingurgitare, Persæ cœpere. Itaque vt vinosos eos Herodotus lib. i. mordet, his verbis, *Ὅτι οὐδὲ κείροι παροσιέσονται*. Maxime vero in eam intemperantiám prolapsi sunt, Regibus exemplo præeuntibus. Quis enim historiam nouit, qui ignoret, quã fuerint vino dediti, Cãbyfes, Darius, Artaxerxes? de Cambyse Herod. lib. i. ii. & Senecam lib. i. iii. de Ira cap. xii. non amplo illo præconis boatu, sed exili voce, aut libello, cito. Reliquorum temulentiam inscripta eorum monumentis epitaphia loquuntur: Nam & Merobibos, & Multobibos (liceat mihi plautinos fales imitari) sese extitisse iactitant, atque gloriantur. Xenophon lib. v. i. i. πειθ. disciplinam veterem in præceps rueret cœpisse censet, ex quo *Ἀρτάξερξῆος ὁ βασιλεὺς, καὶ οἱ αὐτῷ ἡπίοις τῶ οἴνῳ ἐγγίοντο*. Quinetiam postquam cibo portionéque famés ac sitis depulsa erat, poculis non téperasse Persas, sed maioribus poposcisse, meroque feruide indulgisse, refert *Ælianus Variæ Histor. lib. x. i. i. cap. i.* *ὡς δὲ ἦλθε τὸ παρῶν παρὸς Κόρον ἢ Ἀσασία, ἐτυχὲ μὲν ἀπὸ δειπνῶν ὄν, καὶ πίνειν ἐμμελε χεῖρ ἔχον τὸν Περσικόν. μὲν γὰρ τὸ ἐμπληθύναι Ἐσφῆς οἱ Πέρσαι πάντε οἴνω, καὶ ταῖς παροσιέσασιν ἔβ μάλα ἀποθλάζουσιν, οἴονεῖ παρὸς τὸν ποτῆν, ὡς παρὸς ἀνῆπαλον ἀποδυόμενοι*. Persas quoque sibi inuicem propinasse: conuiuásque insuper suos ad bibendum compulisse, ex eo satis aperte colligitur,

colligitur, quod *Estheris cap. i.* legitur: in illo *Assueri conuiuio* quod tanto apparatu instructú fuit, nullum extitisse qui inuitos ad bibendum cogeret: cum ita Rex constituisset. Verum disertis verbis *Persicum hunc morem* adstruit *Iosephus lib. xi. Antiquit. cap. vi.* vbi de *Artaxerxe* scribit, *παροσιέζε δὲ καὶ τοῖς ἀγαθόνους, μὴ βιάζεσθαι πίνειν, τὸ ποτῆν αὐτοῖς σωεχῶς παροσιέροντες ὡς καὶ παρὸς Πέρσαις γίνεται: ἀλλ' ὅτι βέπειν αὐτοῖς, καὶ παρὸς ὁ βούλεται ἄν κειται κειμένων ἕκαστος φιλοφρονεῖσθαι*. id est, vt *Ruffinus* vertit, *Præcepit itaque Ministris, ne cogerebunt bibere eos, potionem eis offerentes: quod apud Persas fieri solet: imo vt concederent vnicique discumbentium, vt quemadmodum vellet epularetur*. *Athenæus lib. x. ii.* de *Alexandro Magno*, καὶ τὸν ἀλέξων παροσιέμενος παροσιέων, καὶ τοῖς ἄλλοις ἡτάχθησεν.

Huic etiam temulentia, solitas suas, Bacchus lætitiæ dator, & sine quo friget Venus, faces admouebat. Nã vt *Tertullian.* in lib. aduersus *Psychicos* eleganter ait, *Monstrum haberetur libido sine gula, cum hac duo, tam vnita, atque concreta sint, vt si distingi omnino potuissent, ipsi prius ventri pudenda non adhererēt*. Idémque lib. ii. aduers. *Marcionem*, *Comites gula* dicit, *libidinem et luxuriam, quæ ferè ventris castigatione frigeſcunt*. Ergo merſi vino & madentes persæ, in *Triclinia* vbi cœnabant, mulieres induci iubebant: sed an iustas vxores & matronas, an vero pellices & concubinas duntaxat? subsistit. Vt enim hoc adfirmat, ita illud negat, *Plutarchus lib. i. Symposiacor. cap. i.* quo tractat, *εἰ δὲ φιλοσοφῶν παρὸς ποτῆν, καὶ πάνυ γε, σπουδῶς καπειρωθόμενοι, λέγουσι μὴ δεῖν ὡς παρὸ οἴκο δέσποιναν ἐν οἴνῳ φθέργεσθαι φιλοσοφίαν, καὶ τοῖς Πέρσαις ὀρθῶς φασί, μὴ ταῖς γαμεταῖς, ἀλλὰ ταῖς παλλακίαι, συμμεθύσκεσθαι, καὶ συμωρχεῖσθαι*. Cuius loci In-

terpretem in medium adduco Macrobiū. Is enim, quod in transcurſu dictū ſit, vltimum Saturnaliorum ſuorum librum ex Plutarchi Sympoſiacis magna ex parte contexuit. ſic igitur ille lib. v. i. Saturnal. cap. i. Plutarchi verba in Latinum conuertit. *Doceat nos vel peregrina inſtitutio vel diſciplina à Parthis petita, qui ſolent, cum concubinis, non cum coniugibus, inire conuiuia: tanquam has, & in vulgus produci, & laſciuire quoque: illas, non niſi domi abditas tueri deceat tectum pudorem.*

Stat & ab his partibus D. Ambroſius libro de Helia, cap. x v. *Prætereâ certè ego citharam, psalteria, tympana, que cognouimus conuiuiis huiusmodi frequenter adhiberi: vt vino & cantu excitentur libidines. Plerique etiam, Perſico more, mulieres dignas temulentorum conſortio, induci iubent: & ab his phialas accipiunt atque illis ſe ſubſternunt ſedentibus: & hūc ritum ſacratæ habent obſeruaciones in ebrietatis miniſterium.*

Contrarium Herodotus adſtruere videtur, eorum Legatorum ore, qui à Megabyzo ad Amyntam Macedonum Regem miſſi fuerant, vt Dario Regi terram & aquam poſcerent: Nam cum illi benignè & comiter cœna opipara accepti eſſent, ab Amynta hospite petierunt, vt mulieres accerſi iuberet, quod dicerent, eſſe hoc in more poſitum apud Perſas, vt qui ſplendidam & ingentem cœnam exhibuiſſent, non concubinas modò, verum etiam matres familias intromitterent. Herodoti verba lib. v. ſic habent. *Ἀμύντας ἐδέκασεν τὰς Πέρσας φιλοφρόνως. ὡς δὲ ἀπὸ δείπνου ἐβλήθη τὸ εὐχρηστικόν, εἶπεν οἱ Πέρσαι τὰδε. εἶνε Μαικεδόν, ἡμῶν νόμος ἔστι τὸ πίνειν, ἔπειτα δὲ πίνειν παρὰ τὴν γυναῖκα, ὅτε καὶ τὰς παλλακὰς καὶ τὰς κουριδίας γυναῖκας ἐπὶ τῶν παρόδων, οὐδὲν*

*ἐπὶ τῶν παρόδων ἑαυτοῦ μὴ εἰδὲ ἕως, μαζάρας δὲ ξενίσεις, Δαρείου δὲ βασιλεὺς διδοίς γὰρ τε καὶ ὕδωρ, ἔπειτα νόμος τῶν ἡμετέρων. εἶπε παρὰ τῶν Αμύντας, ὡς Πέρσαι, νόμος μὲν ἡμῶν γὰρ ἐστὶν ἐν τῶν, ἀλλὰ κεραιδίας ἀνδρας γυναῖκας ἐπὶ τε δὲ ὑμῶν ἐόντες διαπομπῆ παρὰ τῶν ἐπιπέτων, παρὰ τῶν ὑμῶν καὶ τῶν τε. εἶπας ποσῶν τε ὁ Αμύντας μετεπήμπετο τὰς γυναῖκας, αἱ δὲ ἐπὶ τε κεραιδίας ἡλδοι, ἐπέησεν ἀνθὶ ἱζοπο τοῖσι Πέρσαιοι. Et vt nuper Plutarcho Macrobiū, ita huic quoque Iuſtiniana interpretem adhibebo. Sic igitur lib. vi. i. hanc hiftoriam exponit: *Megabyſus, ait, Legatis ad Amyntam regem Macedonia miſſis, obſides in pignus futuræ pacis dari ſibi poſtulabat. ſed Legati benignè excepti, inter epulas ebrietate crescente, rogant Amyntam, vt apparatus epularum adijciat ius familiaritatis, adhibitis in conuiuium ſuum filijs & vxoribus: id apud Perſas haberi pignus ac ſædus hoſpitiū, que vt venerunt, petulantius Perſis eas contrectantibus, filius Amyntæ Alexander rogat patrem, reſpectu ætatis ac grauitatis ſuæ, abiret conuiuio, pollicitus ſe hoſpitum temperatum iocos. Quo digreſſo, mulieres quoque paululum è conuiuio euocat, cultius exornaturus, grauiorèſque reducturus. In quarum locum matronali habitu exornatos iuuenes ſupponit, eòſque petulantiam legatorum ferro, quod ſub veſte gerebant, compeſcere iuber. Facit & ad hanc rem Aſſueri hiftoria: qui lautiffimam & omni apparatus genere inſtructiffimam cœnam proceribus Perſicis dans, Vuaſtem Reginam ad eas ſollentes per epulas, per Eunuchos, euocauit. At illa ire detrectauit, patrium morem cauſata, quò mulieres virilibus conuiuijs ſummoueabantur arcebanturque: nec alterius quàm coniugis oculis conſpiciendas ſe præbebant. Et reculafſe quidem illam eò accedere, Heſter, cap. i. refertur.**

Verum qua de causa, quoque obtentu, eius libri auctor silentio suppressit. At quod illuc omisum est, suppletur ex Iosepho, qui eam unam, quam supra attulimus, causam fuisse ait, cur illa, Regi, & instanti, obsequi renuerit. Iosephi igitur ex Antiquitat. lib. xi. cap. vi. verba ipsa subiungam, *πέμψας* (ait ille de Artaxerxe loquens,) *ἐκέλευσεν αὐτῷ* (*ἕως τῶ βασιλείου*) *εἰς τὸ συμπόσιον ἦκειν, καὶ λαλῆσαι τὰς γυναικῶν ἀπάσας ὑποβήλασαν.* ἢ δὲ φυλακῆ ἦν παρὰ τῶν γυναικῶν νόμον, οἱ τῶν ἀλλοτρίων βλέπειν τὰς γυναικῶν ἀπειροδύναστον, οὐ ἐπορεύετο. Nicolaus quoque Lyranus, ad cap. i. Esther ait. *Mulieres comedisse, segregatas à viris.* Nam *consuetudo, inquit, erat apud Persas, quòd coniuges, maximè nobilium, non dabant se aspectibus aliorum virorum.* His consentanea Iustinus lib. xli. de Partho Persarum moribus scribit hoc modo, *Feminis non conuiuia tantum virorum, verum etiam conspectum, interdiciunt.*

Atque huius vinolentiae inhibendae, moderandaeque causa, apud Persas quoque legibus cautum fuisse, ne maiores calices, quas *Προχοίδεις* vocabant, epulis inferrentur: Xenophon tradit, & sua tempestate, eam quidem consuetudinem permanuisse, ait: verum tamen tantum potasse eos, ut ipsi de conuiujs auferrentur, nedum inferrent: cum ipsis praeter temeto pedes labarent. Xenophontis lib. viii. *παρ. η.* verba sunt haec, *τῶ δ' ἐαυτοῖς νόμιμον μὴ προχοίδεις εἰσφέρειν εἰς τὰ συμπόσια· δηλονότι νομίζοντες τὸ μὴ ὑποπίνειν, ἢ πῶν ἂν καὶ ἄλλα καὶ γυναικῶν σφάλλειν.* τῶ δ' ἐπὶ μὴ μὴ εἰσφέρειν ἐπὶ αὐτῶν καὶ μένει. ποσοδὸν δ' ἐπίπνεον, ὥστε ἀντὶ τῶ εἰσφέρειν, αὐτοὶ ἐμφορονται. ἐπειδὴ δὲ μὴ ἐπιδύωνται ὀρθοῦντο δὲ ἑτέροις. *Quem Xenophontis locum Athenaeus lib. xi. laudans, Προχοίδεις πινὰς κύλικας, interpretatur.*

Non eo minus tamen, inter Scyphos, summa de

republica, consilia conferre Persae solebant. Verum si qua de re inter pocula deliberauerant, de eo iterum postredie referre solebant: & siquidem sobrijs idem placuisset, quod bene potis, id amplectebantur probabantque: si minus, repudiabant. Quinetiam de quibuscunque sobrijs consilia iniierant, eadem, cum mero incaluerant, in disquisitionem vocabant. Huius moris non aliud quam Herodotum testem citat Athenaeus lib. iiii. & Scholiastes Aristophan. in equites ad verba *οἶνε γὰρ ἄλλοις.* Eodem ergo teste ipse quoque utitur: cuius verba sunt haec, lib. i. *μεθυσκοῦντο οἱ εἰσέσει βαλδύεσθαι ἀποουδαίοντα αὐτῶν προχοίματα. τὸ δ' ἀνὰ δὴ σφοδρῶς βαλδύεσθαι, τὸ τῆ ὑστερήνῃ νήφοισι προχοίμα ὁ στέγχεος ἐν τῶ ἀειδόντες βαλδύεσθαι. καὶ τῶ μὴ ἀδὴ καὶ νήφοισι χεῖρον αὐτῶν. εἰ δὲ μὴ ἀδὴ μακρῶς τῶ δ' ἀνὰ νήφοντες προχοίμα βαλδύεσθαι, μεθυσκοῦντο οἱ δὲ πρὸς τῶν ὀφθαλμῶν οἰσι.* Athenaeus lib. v. *ἐν εἰσέσει δὲ καὶ τῶν γυναικῶν συμπόσιον ἐξίνοντο γυναῖκες καὶ βυλαί.* Max. Tyr. Orat. xii. de Lege Conuiuiorum ubi consilia de Rep. capiebantur apud Persas, *ἐπιπνῶν προχοίμα τῶν τῶν Περσικῶν νόμον τὸν ἀρχαῖον δι' ὃν Πέρσαι τῶν ἕδωθεν εἰσέσει ἐπέλασοντο, ἀπέκειντο τῶν Πέρσαις αἱ βυλαί εἰς τὰς δώδας. ὡς παρὰ τῶν ἀθηναιῶν εἰς τὰς ἐκκλησίας Ἀθηναίων, ἐκεῖ γὰρ γὰρ νόμος καλῶν τῶν μέθων ἐπιπνῶν αὐτῶν τῶν ἀρετῶν τῆ δώδας.* Similiterque Ammian. Marcellin. lib. xviii. *inter epulas, de apparatu bellorum, et serijs rebus, apud Persas, Graiorum more veterum, consultari, tradit.*

Sanè Persas inter epulas belli consilia agitasse Q. Curtius lib. v. i. i. narrat. Atque adeo impensius placuisse, certioraque habita ea consilia quae temulenti ceperant, quam quae sobrijs, testatur Strabo lib. x. v. his verbis, *ἐν οἴνω, τὰ μέγιστα βαλδύεσθαι, καὶ βεβαίωτα, τῶν ἐν νήμα, ἔχεται.*

Enimvero Regum exemplo, purpuratis quo-

que dubias cœnas appositas Athenæus lib. I I I I. significat. ἔγω δὲ, inquiens, καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις Πέρσαις, τοῖς ἐν δυναστείᾳ ὄσιν, ἀβρόα πάντα τὰ σίτια ὅτι πλεῖν βιάπεζαν ᾤχευθήτεται. Strabo lib. x v. Δειπνοδοσι πολυτελῶς Πέρσαις πέντες καὶ ὀλομυθῆ, καὶ πολλὰ καὶ ποιμίλια.

Vulgò tamen, Persas Cibis vsos perpaucis, Belarijs verò multis, neque ijs exquisitis, vel admodum bonis, Herodotus lib. I. scribit: indèque Persas dicere solitos, Græcos finem edendi fecisse, dum esurirent: propterea quòd secundis mensis nihil illis vilius pretij apponeretur: quod si quid appositum fuisset, nò esse modum facturos. Verba Herodoti sunt hæc, σίπιοι δὲ ὀλιγοισι χρέωνται, ὅπι φορήμεσι ὃ πολλοῖσι καὶ ἐκλειοῖσι. καὶ εἰς τὸ φασι Πέρσαις, τοῖς Ἑλλήωσι σιπειμῆοις, πενωῶνται πῶεδχ. ὅπι σπι δὲ πνε ᾤχευφορέεται· οὐ δὲν λόγου ἀλλῶν. εἰ δὲ τι ᾤχευφοροῖτο, ἐσθῶνται αὐτὸ οὐ πῶεδχ. Præ ceteris autè festis diebus summa lætitia & hilaritate natales dies transigebāt: Ataque genium eo die lautius curantes, copiosius conuiuia parabant. Ac locupletiores quidem, solidos & integros Boues, Camelos, Equos, Asinos, eòsque in fornacibus tostos & aslatos, apponebāt: humiliores vero ac tenuiores, Natalem suum minorum pecorum cæde celebrabant. Auctòr Herodotus lib. I. cuius verba Athenæus lib. I I I I. exscripsit.

Ceterum bis die cibo ventrem (vt Salustius loquitur) onerare, moris non erat: Idque ita institutum, vt solidum rebus agendis, corporique exercendo diem impenderent, Xenophon lib. v I I I. scribit, ἔ μιν ἰνκνῖες ἀεὶ δειν μὲρ ἢ αὐτοῖς μονοσιτεῖν τόμιμον, ὅπως ἄλη τῆ ἡμέρα, χρεῶνι ἢ εἰς τὰς ἀεὶ ζῆς ἢ εἰς τὸ εἰς ἀπὸν εἰς ἀμ, νμὲ γε μιν τὸ μὲρ μονοσιτεῖν ἐπὶ ἀεὶ μὲρ εἰς ἀρχαῖοι

ὃ τὸ σίτια. ἡνικα ᾤοι ᾤροῖατα ἀεὶ ζῆς, μέγχι πύτου. εἰς ἀπὸν περ ἢ ππινοντες ἀεὶ ζῆς ἰσιν ἐς τὸ ᾤοι ὀλομυθῆ καὶ μωῶνιοι. Sermone autem bono & lepido (quod caput cœnæ Cic. lib. II. de Finib. appellat) vsos Persas in epulando, demonstrat Plutarchus lib. I. Symposiacων. πὸν Γοεῖων φησι σιωδηπνοῦτα τὰ Κύρω, τότε ἄλλα θαυμάζειν τῶν Πέρσων, ἢ ὅτι ποιῶτα μὲ ἀλλήλοισι ἠρώτων, ἀ ἡδὸν ἢ βωτηθῶνται, ἢ μὴ σιωφθῶνται, ἢ εἰ τὸρ ἐπαρνοῦτες ἔτεροι πολλοῖς, καὶ ἀεὶ ζῆς ται, πῶς ἐπὶ ἀεὶ ζῆς ἢ ἀεὶ ζῆς πλεῖν δὲ βιάπεζαν ἐκείων καὶ τὴν σιωῶσιν, ᾤν καὶ σιωμματα πῶς σιωπῶνιοι ἢ δὸν ἢ καὶ χρεῶν παρῆγε.

Persas tandem ad priscam maiorum frugalitatem, tempestate sua, rediisse, Ammian. Marcellin. lib. x x I I I. testatur his verbis, *Munditias conuiuantum & luxum, maxime potandi aueritatem, vitantes vt luem: nec apud eos extra regales mensas, hora est præsitura prandendi, sed venter vnicuique, velut solarium est: eoque monente, quod inciderit editur: nec quifquam post satietatem superfluo sibi ingerit cibos: Immane, quantum restricti, & cauti vt inter hostiles hortos gradientes, nonnunquam & vineta, nec cupiant aliquid, nec contingant, venenorum & secretarum artium metu.* Parthorum quoque mores describens Iustinus lib. x L I. in cibum parcos fuisse eos, scribit. Procopius, lib. I I. de bello Persico, μὲν ὅσοι γδ, εἰ ᾤοι ἀλλοῖ πνες, αἰ Πέρσαις εἰσιν καὶ τὰ ἐς τὴν διαίτην ᾤοι ἀεὶ ζῆς σκληροῖ.

Ad mensam verò, eximia forma Pueri consistebant, iique ad nutum dominorum intuentes, diligenter ministrabant: aderāt Vnguenta, Coronæ: incendebantur odores. Duras verò Ministratorum illorum partes Ammianus Marcellin. lib. x x I I I. prædicat. De Persis namque agens. *Cutes vi-*

nis hominibus detrahunt particulatim vel solidas: nec ministranti apud eos famulo, mensæque adstanti, hiscere vel loqui licet, vel sperere: in Rosstratis pellibus labra omnium vincuntur.

Præterea lautiores Persas in ministerio habuisse, Pistores, Obfones, Cocos, Pocillatores, Xenophon lib. v. 111. παρδ. indicat in extremo: vbi, Σιπποιοῖς, καὶ Ὀψοποιοῖς καὶ Οἰνοχοοῖς, καὶ ᾠδὴ πηθένται, καὶ ἀναρουῦνται, in Procerum cohortibus, turmisque habitos, ait.

Artifices quoque comparandarum voluptatum, qui noua edulium genera, condimentave excogitarent: qui gulosius condiendi cibos, aut luxuriosius fercula struendi, viam monstrarent, acceptissimos illis fuisse, Xenophon eod. lib. non obfcure significat, cum ait, καὶ μὴ τὰ πηθόμενα ἔπι βέλτερον, ὅσα τε πρὸς τὸν ἄνθρωπον, οὐδὲν αὐτῶν ἀφύρῃται: ὅλα τε αἰεὶ κριναὶ ἐπιμαχῶν ἔσονται. Ἐὐφραδέως αὐτῶν τῶν. Ἐ γὰρ κρηνοποιῦνται ἀμφοτέρων τούτων κέλιωται.

Abacos verò auro argentoque cælato ornasse, onerasseque Persas, poculorumque & multitudine, & eximio pretio delectatos, ostendit cum Xenophonte, Strabo. Xenophon lib. viii. παρδ. ἔ μὴ ἐκπώματα μὴ μὴ ὡς πλεῖστα ἔχωσι, πύτω κελωπίζονται. Strabo lib. xv. κόσμος τε λαμπρὸς πολλῆς ἐπιπώματων τε ἔπι δῆλον, ὡς τε χρυσῶν, ἔ ἀργύρων καταλάμπεται. Fertur Pausanias cum Mardonij, qui Darij Prator erat, castris tabernaculisque positus, esset, visa supellectile eius, multo auro & argento, varijs quoque velis & Auleis, imperasse pistoribus, Coquis, Ministratoribusque Persicis, triclinium sibi sternere, cœnamque instruere, eodem modo apparatusque, quo Mardonio solebant: Quod cum illi diligenter executi

essent, obstupuit Pausanias aspectu lectorum aureorum argenteorumque belle stratorum, mensarum quoque aurearum & argentearum: necnon, magnifico totius cœnæ apparatu, epularum que ac ceterarum rerum appositarum copia, quemadmodum Herodot. lib. ix. & ex eo Athenæus lib. iiii. narrant: quod & Plutarchus in Apophthegmat. Laconic. perstrinxit. In eiusdem quoque Mardonij impedimentis, Hilotas Laconum inuenisse Herodot. lib. ix. scribit, σιλιαὶς κατασκευασμένας χρυσῶν καὶ ἀργύρων, κλίνας τε ἐπιχρυσούσας καὶ ἐπαργύρους. κρητῆρας τε χρυσούσας, καὶ φιάλας τε καὶ ἄλλα ἐκπώματα. Ἐκκοῖς τε ἐπὶ ἀμαξέων ἐπιεισοῖν, ἐν ποσὶ λέβητες ἐφάγοντο ἀνέοιπες χρυσοῖς τε καὶ ἀργύροις.

Aureis vtrique lectis discubuisse Persarum proceres, stratis pulcherrimis, textilibus stragulis, magnificis operibus pictis, ex Athenæi lib. ii. & xii. colligimus. Ac planè in sollempnis illius epuli descriptione, quod exhibuisse Assuerum, refertur Esther cap. i. κλίνας erant χρυσῶν, καὶ ἀργυρῶν ἔπι λιθοσρώπου Σμαραγδίνου λίθου, καὶ πνίνου, καὶ παλίνου λίθου. καὶ φρωμαῖς ἀφαινεῖς ποικίλως διωρησμένα κύκλω ῥόδα παπασμένα. Interdum etiã Lecti auratis pedibus erant. Athenæus lib. iiii. Regē Parthorum conuiujs γαμαῖ καὶ θήμβροις, ait, ἔπι κλίνας χρυσόποδες κατακέλυδρον. Idè Athenæus lib. xii. Cenaculū illud, in quo nuptiale epulū Persis Alexander dedit, ἐκαποντὰ κλινοῖς fuisse, ἐν ᾧ ἐκάστη μὴ κλίνη κεκοσμημένη πολλῆ γαμικῇ, εἰκοσι μῶν ἀργυρῶν, ἢ δὲ αὐτῶν, χρυσούσις μὴ.

Iam accuratè Persæ Triclinia sternebant: & in sternendis ornandisque Lectis summum studiū, operamque ponebāt. Pretiosa autem veste stragula, Lecti, tam Tricliniaries, quàm Cubicularies, ster-

ni atque ornari consueverant. Quinetiam propriam quandam, & Græcis incognitam, Lectorum sternendorum rationem, adinuenisse eos, litteris proditum est: eique specialiter ministerio addictos habuisse famulos, quos Σβωται Græci vocant. Atque adeo Persas, primos huiusmodi lectisterniatores (fas mihi sit plautinam hanc, bona omnium venia, vocem mittere) in usum inuexisse, ut explicandis stragulis suis constaret ornatus, & ordo, Athenæus, lib. III. ex Heraclide tradit. *ἡρώται τέρσαι, ὡς φησὶν Ἡερακλείδης, καὶ τοὶ λεγόμενοι Σβωταὶ ἐφύβρον, ἵνα κάσμιον ἔχη ἢ σρώσις, καὶ ἐνάφρα.* Itaque Artaxerxes, Timagoræ Cretensis *σβώματα πολυτελή* mittens, vna quoque, ut Athenæus ibidem scribit, misit *πὸν ὑποσρώσσοντα, φάσκων, ὃν ὀπίσσω τοὶ Ἕλληνας ὑποσρώνωσιν.* Similitérque Plutarchus, in Pelopida, Artaxerxes, Timagoræ Atheniensis (in eo enim non bellè ei cum Athenæo conuenit) dono dedisse *κλίνην πολυτελήν*, refert, simulque *καὶ Σβωταὶ θεσπίζοντες, ὡς Ἕλλητων ἰσὶ ὀπίσσω μένων.* Idem Plutarchus in Artaxerxe, *ἔπι κλίνην καὶ σβώματα καὶ τοὶ σρωνιώται ἐπέμεψαν, ὡς οὐ μεμαθηκότων Ἑλλήνων ὑποσρώνωσιν.* Nec satis habuisse Persas *ταὶ κλίναις μαλακῶς ὑποσρώνωσιν*, verumetiam, *pedes, ὅτι τραπεδῶν πέντα μὴ ἀντιτρέϊδι τὸ δάπεδον*, Xenophon, lib. V III. *παρδ.* scribit.

Lectos quoque interdum, Aulæis obducebant. Curtius lib. V I I I. *Nec quidquam eorum quæ inuicem iactata erant, Rex ignorabat: quum post Aulæam, quæ lectos obduxerat, staret.*

Velis etiã atque Aulæis, quæ interdum purpurea, interdum auro intexta erant, Aedes ac Tabernacula exornabantur. Tertullianus lib. de habitu mulieb. cap. VIII. de Parthis & Medis loquens. *sed*

parietes Tyrijs & Hyacinthinis, & illis Regijs velis, quæ vos operosè resoluta transfiguratis, pro pictura abutuntur. Plutarchus in Themistocle, *ἐγὼ οὐκ ἠνόητος τὴν αὐλαίαν ἀνέτελλον.* Athenæus lib. XII. de Tabernaculo in quo Alexander, epulum nuptiale populo præbuit, *ἡμεῖς ἐτέλλωτο δὲ ἐν τῇ παλαιῶν πολυτελεῖς Αὐλαίαι ζωοπι καὶ δέξχρυστοι, κατόνας ἔχουσαι ἀειχρυστοὺς καὶ ἀειαρζύροις.* Vnde apparet belluata (ut Plautus loquitur) fuisse Perfarum Aulæa, & animalium figuris insignita. Quæ vero Athenæus ζωοπι, ea, *ποικίλα Σβώματα*, eodem sensu dixit Plutarch. in Themistocle. illic enim Themistoclem in secundo suo cum Artaxerxe colloquio ac congressu, respondisse refert, *τὸν τῷ Ἀνδρῶπου λόγον εἰσκέμαι, ὅτις ποικίλοις Σβώμασιν.* dixit. *ὡς γὰρ ἐκεῖνα καὶ τῶτον, οὐτε πτόμερον μὲν ὀπίσσω κινουσαι ἔειδεν, οὐτε ἀλλόουδρον δὲ κρυπτήν καὶ δέξφθέρην, ὅθεν αὐτῷ χρῶσις δίδεν. ἐπὶ εἰ ἢ δέντος τῆ βασιλείας τῆ εἰκασίαι, καὶ δέξφθέρην δίδεν αὐτῷ χρῶσις.* Ex quibus efficitur, vetustum in Perfide Aulæorum usum fuisse. Sunt tamen qui Attalum Asiæ Regem, tot sæculorum interuallo, à Perficis Regibus remotum, Aulæis parentem adsignent, freti Scruuij auctoritate, qui & inde vocis ipsius notationem arcessit. Is enim in lib. I. Æneid. ad ea verba, *Aulæis iam se regina superbus: Aulæis*, ait, *velis pictis: quæ ideo Aulæa dicta sunt, quod primum in aula Attalæ regis Asiæ, qui populum Romanum scripsit heredem, inuenta sunt.* Ideo etiam in domibus tendebantur Aulæa, ut imitatio tentorium fieret, sub quibus bellantes semper habitauere maiores: vnde *in thalamis hoc fieri hodie cōspicimus.* Varro tamen dicit, *Vela solere suspendi ad excipiendum puluerem, quia usus cameræ ignorabatur.* Vnde Horatius. *interea suspensa graues Aulæa ruinas, In patinam fecere, irahētia pulueris atri, Quatum*

non Aquilo Campanis excitat agris. Qui versus Horatii à Seruio laudati, petiti sunt ex Sat. vii. lib. ii. Sermon. ad quem locum vet. Interpres. *Aulæa*, inquit, *cortina, vela*. Apud veteres *tensis Aulæis exercebantur conuiuia*: vnde permanfit consuetudo militibus, vt tentoria habeant: sub cameris autem tendebantur, vt si quid pulueris caderet, ab ipsis exciperetur. Idem Seruius in lib. iiii. Georgic. ad versum, *Purpurea intexti tollant aulæa Britannii*. *Aulæa* dicta tradit ab aula Attali regis, in qua primum inuenta sunt *Vela ingentia*, postquam is populum Romanum scripsit heredem. quæ verba à me, breuitatis studio, auulsa sunt à multis aliquot quæ antecedunt: quibus, inter cetera, continetur, Augustum postquam vicit Britanniam, donasse populo *Aulæa*, id est, *Vela inimica*: quod postremum quid sit nescio. Nam qui vt ab hoste capta ea vela, *inimica* appellari in animum induceret suum, ipse sibi somnia fingeret. Reddamus ergo Seruio meliorem, id est suam, mentem. Equidem prima facie Seruium scripsisse *vela mimica* crededam: postea consultis manuscriptis codicibus, inueni in his scriptum, *Aulæa*, id est, *velamina*. Donatus in præfatione cõmentarior. in Terēt. *Aulæa* quoque in scena, in terra sternuntur, quod pictus ornatus erat ex Attalica Regia, Romam vsque perlatum: pro quibus, *Siparia*, ætas posterior accepit. Est autem minutum velum, quod populo obsistit, dum fabularum actus commutantur. Cuius loci, verba aliquot, suspicione non vacant. Nam si in terra sternerentur *Aulæa*, vt prima verba sonât, populi oculis obstare in actuum mutatione, non poterant: atque ita, summa imis non consentiunt. Deinde, qui potuit minutum velum esse, cum eo scena obtenderetur, populoque pre-

tenderetur, dum fabularum actus mutaretur: nec minuta ea vela fuisse ostendit Lucretius lib. iiii. his versibus.

*Et volgo faciunt id lutea, rufaque vela,
Et ferruginea, cum magnis intenta theatris
Per malos volgata, trabesque tremantia fluitant.
Namque ibi confessum cauai subter, et omnem
Scenai speciem patrum, matrumque, deorumque
Inficiunt, coguntque suo fluitare colore:
Et quanto circum mage sunt inclusa theatri.
Moenia, tam magis hæc intus perfusa lepore
Omnia conrident conrepta luce diei.*

Quamobrem scripsisse Donatum, illic quidem, in scena intenta: vel, intexa: hîc vero, *Mimicum velum*, vero simile est. Isidorus Origin. lib. xix. cap. xvii. *Aulæa, vela picta et grædia: quæ ideo Aulæa dicta sunt, quod primum in aula Attali Regis Asiæ, cui successit P. Cælius Romanus, inuenta sunt*. Inscitè vtique Nonius, hæc ex Varronis lib. iiii. de Vita Pop. Ro. verba, citans. *Quot ex hereditate Attalica, Aulæa, Chlamydes, Pallæ aureæ: Aulæa, interpretatur, genus vestis peregrinum: subijcitque, et est tanquam Paludamentum Barbarici habitus militaris.*

Sanè, vt Aulæorum inuentorem fuisse Attalum, indeque Aulæis, (quæ vox Græca est) nomen impositum, à vero alienum est, ita veritati consentaneum, Attalum primum inuenisse, aurum velis intexere: cum duntaxat colores diuersos eorum picturæ inferere Babylon docuisset. Plinius, de pictis vestibus agens, lib. vii. cap. xlviii. *Acu facere id Phryges inuenerunt, ideoque Phrygiones appellati sunt: aurum intexere in eadem Asia inuenit Attalus Rex. vnde nomen Attalicis. Colores diuersos picturæ intexere*

re, maximè Babylon celebrauit, & nomen imposuit. Plurimis verò licijs texere, quæ Polymita appellant, Alexandria instituit.

Romanis quidem huiusmodi Stragula, Attali beneficio, qui populum Ro. ex assè heredem reliquit, beneficio, innotuere: in cuius bonis inuenta illa Vela ingentia, Scenarum ædiúmque *ἀσπιδιοματά*: quorum, tunc primùm fulgor, aciem oculorum Latinorum perstrinxit. Quæ res existimandi copiam præbuit, Aulæa inde nomen traxisse, quòd ex Attalica aula, in orbem Romanum migrassent. Indèque *Aulæa Attalica*, dixit Propertius, Elegia xxxi. lib. ii. & *Attalicum Torum*, idem Eleg. xiiii. ciusd. lib. ii. id est, Attalicis Aulæis instratum. Vestes quoque auro intextæ, *Attalicae* appellatæ, ab eodem Propert. Eleg. xvi. lib. iii. & Plinio, lib. xxxvi. cap. xv. & lib. xxxvii. cap. i.

Perfæ, porrò nō parietes tātum Aulæis, & vilius magni pretij, tegere & exornare, verum etiā ipsum ædium solum, ac pavimētum, Tapetibus sternere solebant. Nec super dura vel herbida humo, nisi substratis tapetibus, confidere moris erat. Et ita, Xenophon lib. iii. *ἐπιλωκῶν*, Agesilaum Lacedæmonium, & Pharnabazum Perfam in colloquium venisse narrans, ait, Agesilaum humi iacuisse super herbam: huic verò famulos Aulæa in quibus mollior Perfæ federe consueuerat, substrauisse: verba eius sunt hæc, *ἀσπιδιόντων δὲ αὐτῶν ἢ γέρεπόντων ῥαπιδῶν, ἐφ' ὧν καὶ ἤζουσαν οἱ Γερσῶν μαλακῶς, ἢ ἡλιώγη ἐν τρυφῆσιν.*

Non sunt & in Perfico luxu Vnguenta omittenda, quibus delibutos fuisse, maduissèque Perfæ,

minimi negotij est probare. Plin. lib. xiii. cap. i. iam *Rose succo reperio*. Nominatur enim id quoque in olui laude. *Persarum esse debet gentis Vnguentum. Sed & Paribi madent eo, & accersita commendatione, ingluvie natum virus exringunt. Primùm, quod equidem inueniam, castris Darij Regis expugnatis, in reliquo eius apparatu Alexander cepit scrinium Vnguentorum. Postea voluptas ei, à nostris quoque, inter laudatissima atque etiam honestissima vitæ bona, admissa est.* Artaxerxes, vt est apud Athenæum lib. i. *Ἀνταλίδα πρὸς λακωνί, πρὸς αὐτῶν σέφρανον εἰς μύρον βαλῆται, ἐπιμύκη.* Quinetiam Perfæ, vnguētis corpora in balneis fricare cōsueuissè, ex eo colligo, quod Alexander cū animaduertisset milites suos, vnguentatos è balneis prodire, nec iam oleo, sed vnguētis, & odoribus, dum lauarentur, perfundi, perficōque more, in seruitio & ministerio habere cubicularios, & qui eos fricarent in balneis: benignè prudentérque eos obuiogasse dicitur, quòd victores, in eorum quos vicerant mores, turpiter indecorèque transfrent: Id vt planius noscatur, ipsius Plutarchi verba in Alexandro subiijciam. *ἐπὶ δὲ τῷ πρὸς αὐτὸν ἐώρεε παντάπασιν ἐκπετραυφικῶτας, καὶ φορπηκούς τῆς διαίτης καὶ πολιτείας ὄντας, μύρω δὲ χρωμίδους, εἶναι πρὸς ἀγέμματα καὶ λυθῶν, ὅστις ἐπὶ δὲ ἡλιώ. Τελίπας δὲ καὶ Καπιωνάτας ἀελαζομίδους, ἐπιτήμιονεν πρῶτος καὶ φιλοσόφους. Σαυμάζην φάμιδος, εἰ τσοσύτης ἡγωνισάμενος καὶ πηλικούτους ἀγῶνας, ἢ μνημονθούσιν, ὅτι ἤντι κραταιοποιήσαντες οἱ κραταιοποιήσαντες ἠέδον κρατούδουσι. ἐδὲ ὄρωσι τῶς Γερσῶν βίους τῶς ἐαυτῶν ἀδελφάλλοντας, ὅτι δουλικῶτα τον ἐδὲ ὄρωσι τῶς βουφῶν, βασιλικῶτα τον δὲ τὸ πονεῖν. καὶ τοι πῶς ἀπίες, ἔφη, δὲ ἐαυτῶν γεραπύσθην ἵππων ἢ λέλχλυ αἰσθησέν, ἢ κραυῶς, ἀπὸ πηκῶς τῶ φιλικῶ του Σαυμάτος ἀπὸ δὲ τῶς ἄρας: ἐν ἵπτε, εἴπεν, ὅτι τῶ κραταιῶν πρῶτος ἡμῶν βῆσι, τὸ μὴ τῶντα ποιεῖν τῶς κειρατημίδους:*

Vnde apparet in ministerio Persas habuisse *ἑπαισ*, à quibus desfringerentur, & fricarentur: eaque gratia, vt Romanis mulieribus Ornatrices, ita Persis Ornatores inseruisse, ostendit Xenophon, lib. v. 11. 1. *παρδ.* in eorum familia recensens, *Κοσμηταί, οἱ ὑποχρῆστοι τε καὶ ἐντελειοῖσιν αὐτοῖς, καὶ ἄλλοι ῥυθμιζοῖσι.*

Persas vtique, Balneatores, circa se occupatos, seruos habuisse, testis est Xenophon eodem lib. in famulatio Persarum numerans, *Ἀνθυλάτοις*. Leticarios etiam seruos, quorum humeris gestaretur, habuisse Persas, indicio est, quod Artaxerxem Timagoræ donasse *φορεῖς τοῖς κομιζόντας αὐτὸν ἀρχιδουλεύους, μελακῶς ἔχοντα*, plutarch. in Artaxerxe refert. Idem in pelopida, de Timagora loquens, *πέλος δὲ κατέβηκεν ἐπὶ θαλάσσειν, ἐν φορεῖω κομιζόμενος, ἔπειτα εὖ πάλαντα, τοῖς κομιζοῖσι, μηδὲς ἐδίδηκεν ἄλλο βασιλεύει.*

Ex quibus efficitur, Persas, urbanam familiam habuisse varijs & officiorum & ministeriorum generibus descriptam, vt ex Xenophōtis lib. viii. *παρδ.* supracitatis locis apparet. Acerbe autem potestatem in seruos exercebant: in quos vitæ necisque ius habuisse eos, Ammian. Marcell. lib. xxiii. tradit. De Persis enim agens, *iuuxta*, inquit, *in aduersis rebus & prosperis callidi, superbi, crudeles, vitæ necisque potestatem, & in seruos, & in plebeios vindicantes obscuros.*

Etiam illud priusquam à Persicis epulis discedā admonebo, Persarum culinas Allio oppleri cōsueuisse, quod eius odore, serpentes, & alia venenata animalia fugari exploratum haberent, vt tradit Simeo Magister Antiochenus in Syntagmate de Cibariis. Facultatib. de Allio tractans, his verbis, *φύλαξοι δὲ τῶν καὶ οἱ ὄφεις ὡς αἴθρη καὶ πύγμα, καὶ ἄλλα τῶν οἱ Πέρσαι*

τὸ αἶψιν πύμαζοι αὐτῶν σκοροδῶν ἐνεπιμπλῶν. Ac nec illud prætermittendum censeo, quod de Persicarū epularum reliquijs, ab Athenæo traditum extat. Etenim cœna peracta, reliquias circumstantibus diuifas ait: cū magna & panis obsoniorūque copia, semper, sublati mēsis, superesset, inter famulos ac seruos, ab eo qui ferculis seu mensæ præerat, viritim distribuebatur: eaque singulis Diaria cibaria erant. Quæ de re Athenæi verba lib. iiii. sunt hæc, *ἔτα δὲ καὶ αἰσθητῶν τοῖς δῆμοις Πέρσαι, τοῖς ἐν δουλείᾳ ἔπι ἀφῶν πάντα τὰ σίτια ἐπὶ πῶν ἀπέζων αἰσθητῶν πῶντα, ἐπιιδὼν δὲ οἱ σὺν δῆμοις δῆμιον τῶν ἀπὸ τῆς ἀπέζης αἰσθητῶν λειπομένων, κατὰ λείπεται δὲ πλείστα κρέα καὶ ἄρτοι, ὁ τῆς βασιλείης ἐπιιδὼν ἄρτος, δίδωσιν ἐκείτω ἄλλο ἀικετῶν, καὶ αὐτῶν λαβῶν πῶν κατὰ ἡμέραν ἑσθίω.*

Sed tandem aliquando, Persicis mensis remotis, ad alia properemus:

Persis licuisse, liberorum quærendorum gratia, quas, & quot vellent, Vxores ducere: Vxoribus etiam, Pellices Cōcubināsque insuper adiungere, certo certius est. Herodotus lib. i. *γαμίεσι δ' ἕκαστος αὐτῶν πολλὰς μὲν κοινεῖσιν γυναῖκας, πολλὰ δ' ἐπιπλεῶνας παλλακὰς κρᾶνται.* Strabo, lib. x v. de Persis, *γαμοῦσι δὲ πολλὰς καὶ ἅμα παλλακὰς τρέφουσιν πολυτελείας χάριν.* Ammianus Marcell. lib. xxiii. de Persis, *effusius plerique soliti solui in Venere, agræque conueniunt multitudinem Pellicum, puerilium stuprorum expertes, pro opibus quisque adsciscere matrimonia, plura vel pauca.* Vnde apud eos per libidines varias caritas dispersa torpescit. Similiterque Iustinus lib. x v. de Parthis. *Vxores, dulcedine varia libidinis, singuli plures habent.* Quanquam olim *πολυγαμίαν*, Persas verisimile est, nō libidinis modo stimulis amplexos, verum-

etiam, quod apud eos, vt Herod. scribit, post bellicam fortitudinem in pretio habebatur numero-
sæ sobolis procreatio: cum in multitudine populi,
robur imperij positum esse censerent. Itaque pa-
tribus, & proletarijs, qui quamplurimos liberos
suscepissent, tanquam egregium aliquid præstitif-
sent, Regem annua munera misisse, ait Herodot.
lib. i. in hunc modum, ἀδραγαθὴ δὲ αὐτῆ ἀποδέδεικται,
μὲν τὸ μάχεσθαι ἐν ἀγῶνι, ὅς ἐν πολλοῖς ἀποδέξῃ παῖδας. τῶν δὲ
τοῖς πλείστοις ἀποδεκνῶντι δῶρα, ἐκπέμπει ὁ βασιλεὺς ἀνά πάν-
τες τὸ πᾶν ἡγάται ἰσχυρόν ἐστι. Iisdem etiam præmia,
quorannis, à Regibus propofita decretaque, Stra-
bo lib. xv. refert.

In eorum vero coniunctionibus, neque pu-
doris naturalis, neque honestatis publicæ, ratio
habebatur. Nulla enim reuerentia seruata, matri-
bus fororibusque iungebatur: quæ eis in manum,
iustarum vxorum loco, conueniebant. Philo in lib.
de specialib. legib. μητέρας γὰρ, οἱ ἐν τέλει Γρῦσῶν, τὰς αὐτῶν
ἀγνοοῦντες, καὶ τὰς φιλίας ἐκ τούτων, ἀδελφείας νομίζουσι, καὶ
βασιλείας τῆς μητέρας, ὡς λόγος, ἀξιόστιν. ἢ ἢ ἀνὴρ οἷοιτο δυνα-
στεύον ἀποστρέφεται, τὰς ἐς δυνάμει τελευτηκότας, ὡς ἂν ἴδωσι
ὡς ἴδωσι, ἐχέτω φυλάττειν, καὶ τὰς γυναικας. Tertullianus
Apologetico, *Persas cum suis matribus misceri Ctesias
refert: Minutius in Octauio. Ius est apud Persas misceri
cum matribus.*

Magos etiam censuisse, fas & ius esse, μητρί, ἢ
θυγατρὶ μήνυθαι, Diogenes Laërt. in præmio tra-
dit. Immo vero non alia inter Magos recepta con-
iugis, indicat Strabo cuius lib. xv. de Magis verba,
sunt hæc, τούτοις δὲ, ἐκ μητρῶν σιωρῶσθαι γενόμενοι. Hinc
Catullus.

Nascatur Magus ex Gelli, matrisque, nefando

Coniugio, & discat Persicum haruspici um.

*Nam Magus ex matre & gnato gignatur oportet:
si vera est Persarum impia religio.*

At Alexander Dario victo incestas istas, & nefas-
rias nuptias, & à naturali verecūdia abhorrentes,
inhibuit. Is enim vt Plutarch. in lib. de eius Fortu-
na scribit, docuit Γρῦσας πρὸς ἑαυτῶν μητέρας, διὰ μὴ γαμεῖν.

Nec cum matribus modò, sed & cum filiabus, ac
fororibus misceri apud Persas (honus fit castis au-
ribus) fas & iura sinebant. Diogen. Laërt. lib. ix. in
Pyrrhone, Πρῶτον γὰρ οὐκ ἄποπον ἡγεῖσθαι θυγατρὶ μήνυθαι.
Athenæus lib. v. Ἀντιόχειος δὲ ἐν θυγατρὶ ἦν Κυράν, κακο-
λογῶν Ἀλκιβιάδην καὶ ἀδελφόν ἐν λέγων, καὶ εἰς γυναικας, καὶ
εἰς τὴν δὴ τὴν διαταρ. σιωροῦνται γὰρ φησὶν αὐτὸν καὶ μήνυθαι, ἐκ θυγα-
τρὸς, ἐκ ἀδελφῆς, ὡς Γρῦσας. B. Hieronym. lib. ii. aduers.
Iouin. *Persæ, Medi, Indi, & Æthiopes regna nõ medio-
cria, & Romano regno paria, cum Matribus & Magis,
cum filiabus, & nepotibus, copulantur.* Et ita Atossa
Cyri filia, Cambyssi fratri nupsit, vt ait Herodot.
lib. iii. Vnde autem fororum matrimoniũ in vsum
venerit, idẽ exponit Herodot. lib. iii. Eũ certè ne-
fandum morem, ab Assyrijs ad Persas transfuisse,
Constantinus Manasses in Annalibus tradit. Lu-
cian. in libello πρὸς Συσύβη, de Ioue, ἔγχετο δὲ πολλὰς ἑμ-
βλῆτας, ὑπερτίω δὲ, τίω ἦσαν τὴν ἀδελφῶν, καὶ τὴν Γρῦσῶν πρὸς καὶ
Ἀσσυρίων νόμοις. Quæ in re, caprinam Persarum libi-
dinem, Clemens Alexand. acriter exagitat de il-
lis enim loquens lib. i. Pædagogi cap. viii. ait, ἡ ἐπι-
σταντες δὲ, ἀδελφῶν καὶ μητρῶν καὶ γυναικῶν, γαμεταὶ τε ἄλλα,
ἐκ παλακίον ἀναελθόντες, ἐπιμίσησαν καὶ ἀπὸ αἰ κείνων, εἰς
σιωροῦσθαι ἠσκημένοι. Agathias quoque lib. i. i. iisdem
obscenis libidinibus, sua tempestate volutatos
Persas narrat, monstraque hæc in solas terras de-

portada abominatur. Qua de re, pro Græcis ipsius auctoris, quæ nobis non suppetunt, verbis, latina Interpretis subijcere cogor. de Persis ergo agens, ait, non solum cum fororibus suis & consobrinis impudenter congregiuntur: sed cum filiabus & genitores pro scelus, miscentur, & quod omnium est impiissimum (ô natura) (ô leges) cum matribus filij. Persis autem fuisse nuper id sceleris adinuētum ex eo, quod narraturi mox sumus, nosse quis poterit. Ferunt quondam magnam semiramidem illam Assyriam fuisse eò temeritatis euectam, ut cum Nino filio habere congressum voluerit, inueniēque pertentasse: huncque venientem concubitum, remque permolestē ferentem, pergentem ad facinus matrem protrinū occidisse, patravēque id maluisse quam scelus committere. Non enim si id lege permittebatur, Ninnū duxerim ad id crudelitatis venisse. sed quid est opus nimium vetusta repetere? Paulo antequam Macedones tantas res gererent, & Persæ destruerentur. Artaxerxem Darij ferunt Parisatidem matrem, quum eodem malo afficeretur, quo & Semiramis, & secum rem habere percuperet, haudquaquam necasse: sed eiecisse iracundiū, & repulsaſse, quia nec prius id esset, nec patrium, nec in vita hominum consuetum.

In nuptijs vero contrahendis tempora quoque Persas seruasse, inuenio. nam ut Strabo lib. x v. scribit, apud eos Nuptiæ in initio verni æquinoctij celebrabantur. Spōsus vero ad lectum genialem accedebat, sumpto prius malo, vel cameli medulla, nec alium præterea cibū eo die gustabat, fumebārve. Hoc ita Strabo lib. xv. οἱ δὲ γάμοι καὶ τὰς ἀρχαίας τῆς ἑλληνικῆς ἰσημερίας ὀπιτελοῦνται παρρηχταὶ δὲ ὄντι τὸν βαλεμὸν περὶ τῶν μῆλον ἢ καμήλης μυελόν, ἧῶ δὲ ἔδεν τὴν ἡμέραν ἐκείνου. Quo autem ritu nuptiæ apud

Persas peragerentur, docet Arrianus lib. v i. qui uti Alexander cum Persica nuptias iunxerit, & à suis iungi iusserit, ita exponit, οἱ γάμοι δὲ ἐπιήθησαν νόμοι τῶν Περσικῶν, ὁπόσοι ἐπέθησαν τοῖς νυμφίοις ἐφεξῆς. & μὲν τὸν ποτὶν ἕκον αἱ γαμουμύρια. & παρεκατέζοντο ἐκείνη τῶν ἑαυτῆς οἱ δὲ ἐδέξασάντο τε αὐταὶ καὶ ἐφιήθησαν.

Nec Reges modo ut supra lib. probauimus, sed priuati quique Pellicum copia & multitudine abundabant, ut testatur Suidas, cuius, in voce μουσουργοί, verba sunt hæc, ὡς παρ' Ορότου τὸν Γέροντι φασὶν εἶπεν ὅτι τῶν δακτύλων ὁ μικρότατος, & μύελα σημαίνει, & ἕνα ἀειθρόν, ἕτω κακίον τοῖς ἑταίρας, καὶ μονάδα, & μυριάδα, ἡλιθιωῦ. Pellices autē istas gynaconide inclusas, testatur Plutarch. qui Themistoclem donis muneribūque sibi Sarrapes Lydiæ pellices conciliaſse, earūque gratia, ad placandum Sarrapem, usum, narrat, in Themistoclis vita, his verbis, φοβηθεὶς ὁ Θემιστοκλῆς εἰς τὴν γυμνασιονίην κατέφυγε. & τὰς παλλακίδας αὐτῷ παραπέουσας χρέμασιν, ἐκείνοι τε κατεπερσόνε τῆς ὀργῆς καὶ πῶς τὰ διὰ παρεῖχεν ἑαυτὸν δι' ἀλαβέστερον ἦδη.

Parthos quoque, quos in libidinem proiectos fuisse, Iustinus lib. xli. scribit, Pellicum greges aluisse, & in suo comitatu habuisse, exemplo Surenae, quod apud Plutarchum in Crasso extat, planū sit.

Licet autem Persis, & vxorum, & pellicum, multitudo placeret, aduſterium tamen, & lecti genialis iniurias, vindicasse, Iosephus eos lib. xi. cap. v i. indicat, cum ait, οἱ τῶν Περσῶν νόμοι, τοῖς δημοσείοις βλέπεται τὰς γυναῖκας ἀπειρηκασί. Atque adeo non iustas Vxores modo, sed & Pellices diligēter obseruaſse Persas, Plutarchus in Themistocle, tradit, τῷ βαρβαρικῷ γῆμοις τὸ πολὺ καὶ μάλιστα τὸ Περσικὸν εἰς ζηλοτυπίας τὴν πᾶσι τὰς γυναῖκας, ἀγριοὶ φύσι καὶ χαλεποὶ

ὄντι· ἢ τὸ μόνον τὰς γαμετὰς, διὰ δὲ τὰς ἀργυρομήτους καὶ πικρα-
κκουρήμας ἰσχυρῶς καθυφολαίησιν, ὡς ἔπο μινδενὸς ὀρεῖσθαι
ἢ ἢ εἰκόσ, ἀλλ' οἰκοὶ μὲν διατάσθαι κατακεκλεισμένας. ἐν δὲ
τὰς ὀδυνητάς, ἔπο σκλωῶς κώκω ἀφειφρακμένας, ὅτι
ἢ ἢ ἀρμαμαξάν ὀχῆσαι, τῶαυτίς τῆ Θεμιστοκλεῖ ἡμέσθαι
τῶ ἐντυξιν, Εφορος δὲ καὶ Δείων καὶ Κλείταρχος καὶ Ηρακλεί-
δης, ἐπὶ δὲ ἄλλοι πλείονες παρὰ αὐτὸν ἀφικέσθαι τὸν Σέρ-
ξην. Sic & Parthos licet πολυγάμοις, nulla delicta
adulterio gravius vindicasse, Iustinus lib. x l i.
scribit.

Ad hanc verò vxorum, Pellicumque turbam,
συνδρασεταῖαν accessisse, quis credat? Ac planè, ab hoc
Persas crimine, Ammianus Marcellinus vindicat,
qui, *puerilium stuprorum expertes*, fuisse, lib. x x i i i.
adserit. Contradicit tamen Herodotus lib. i. cuius
verba scribæ vice recitabo, nec quidquam addam
de meo. Ea sic habent. Ἐ δὲ παλαιὰς τε παιδοδραπέαις πυνθα-
νόμβροι ὅπηθδενούοι. Ἐ δὲ καὶ ἄσ' Ἑλλήων μαδόντες, παροὶ
μῆγγωται. Quod reprehendit Plutarchus in lib.
ἀπὸ τῆς Ἡροδότου κερκοηθείας, hoc modo, Πρῶτα μὲν φησι
παροὶ μισογέσθαι παρ' Ἑλλήων μαδόντας, καὶ τοὶ πῶς Ἑλλήοι
Γερόται δειδασκαλεία τῶαυτίς ὀφείλοισι τῆς ἀκολασίας, παρ' οἷς ὀ-
λίγου δέιν ἔπο πάντων ὁμολογῶνται πῶδαις ἐκπέμμεσθαι, παρὶν
Ἑλλωικὴν ἰδέιν θάλασταν. Molles quoque, cynædos, &
muliebria passos, probrosos apud Persas habitos,
testimonio est, quod apud Curtium lib. vi. Oxines
Persa ait, *nec moris esse Persis, mares ducere eos, qui stu-
pro effeminentur.*

Sanè Persæ pueris virilitatem execabant: ac
forma præstantissimos quosque mares castrabant.
Herodotus lib. vi. de Persis, ὡς γὰρ δεῖ ἐπικράτησαν ἢ ἢ
σπλιων, πῶδαις τε τῶς ἀειδέσθαι τοὺς ἐκλεργήμοι, ἔξέταμνον, Ἐ
ἐπιόβην ἀπὸ ἐπόργων, ἢ ἢ Ἐμνήχοις. Ἐ παρδένους τῶς κελλισενύ-

σται, ἀδασαυτοὺς παρὰ βασιλῆα. Dio Chrysofom. Orat.
xxi. quæ de pulchritudine inscribitur, persas pul-
chritudinem adamasse, hoc argumento probat,
ὅτι κελοὺς Εὐνύχοις ἐπόισω. Et ita Hermotimo, qui au-
ctioritate & gratia supra ceteros Eunuchos apud
Xerxem valuit, virilitatem à Panionio Chio, qui
venalitiariam negotiationem exercebat, adem-
ptam, idem Herodot. lib. viii. narrat, his verbis,
διότι γὰρ αὐτὸν (videlicet Hermotimum) ἔπο πολεμίον,
καὶ πολερόερον, ὡν ἐέτα Γανιωνίος, δὴ ἢ Χίος. ὅς τῶ ζόλῳ κερπε-
σίσατο ἀπ' ἔργων ἀποσιωπάτων. ὅπως γὰρ κλήσαιο πῶδαις εἶδος
ἐπαμμένους, ἐκταμνῶν, ἀγνέων ἐπώλεε ἐς Σαρδῖς τε καὶ
Εφεσον χερμαίων μεράλων (παρὰ γὰρ τῶς βαρβήροισι ἡμῶ-
περοὶ εἶσι οἱ ἀποόχοι, πῶσις εἶνεκα τῆς πάσης ἢ ἢ ἐνορχέων)
διότις τε δὲ ὁ Γανιωνίος ἔξέταμνε πολλοὺς, ἀπε ποιδύμνος
ἐκτυπέων τῶ ζόλῳ.

A Persis autem ortam puerorum castrationem,
ipsamque Spadonum appellationem, Stephanus
de vrbibus tradit, Σπῶδα, inquit, ἢ δειτέρως κερ-
μη Γερσικὴ ἐν ἢ παρῶτη Εὐνύχοις μεράλοι, ὅθεν Σπῶδοι λέγον-
ται. Donatus in Eunuchum Act. i. Scen. ii. Eu-
nuchos à Persis institutos putant, ex captiuis. à Ba-
bylonijs enim Hællanicus auctor est id habuisse, Ac
planè ab Assyrijs & Medis luxum hunc man-
nasse, non dubium est. Nam & Babyloniorum
Regem Nabucgodonosorem, ex Iudaica iuuen-
tute quosdam, nec non & ex alijs gentibus,
bello captos, in ipso ætatis flore, castrari cu-
rassè, Iosephus lib. x. Antiquit. Iud. cap. x v i.
ostendit his verbis, Ποίησαι ἡνάς αὐτῶς ἐκπαμίαις τὸ
δὲ αὐτὸ καὶ τῶς ἐκ τῶς ἡλλων ἐθρῶν ὅσα κερπεσε ἔψατο ληφθέν-
ταις ἐν ὡρε τῆς ἡλλικίας δεξείας. D. Hieronymus in
caput. i. Danielis scribit, Hebræos arbitra-

ri ait, Daniele[m], & Ananiam, & Misael, & Afariam fuisse Eunuchos. Athenæus lib. xii. Clearchum Solensem lib. ii. Vitarum, *ἢ Μήδων βροφῆς* differuisse refert: & inter cetera, *ἢ δὲ τῶντις, πολλοὺς διὐνεχόμεν ἢ δὲ ἀελίουαν*. Atque adeo omnium primam Semiramidem mares castrasse, Ammianus Marcellin. lib. xlii. auctor est, Postremo, in-
quiens, multitudo spadonum à senibus in pueros desinens, coloris obliuidi, distortaque liniamentorum compage deformis: ut quaquà incesse- rit quisquam cernens mutilorum hominum agmina, detestetur memoriam Semiradis reginæ illius veteris, quæ teneros mares castravit omnium prima, velut vim iniectans natura. Causam ergo castrandi Medis fuisse, *Ἰρופλῶ* Athenæus ait. Vnde Claudianus in Eutropium, lib. i.

seu Persica, ferro,

Luxuries, vetuit nasci lanuginis umbram.

Sed quò *Ἰρופη*? an ut in longius tempus forma & læuitas vultus proferretur, formosiorésque diutius permanerent: cui sententiæ lubens adquiesco: ne de ea, quam ex orno, gente peius aliquid sentire aut suspicari videar. Quamquam quâ id fini, non celat Petronius Arbitrator, Satyrico,

Persarum, inquit, ritu, malè pubescentibus annis

Subripuere viros: exsectaque viscera ferro

In venerem fregere: atque ut fuga mobilis æui

Circumscrip- ta morâ, properantes differat annos. Quin & M. Seneca Controuers. liii. lib. x. Principes viros contra naturam, diuitias suas exercere, excisorum greges habere: exoletos suos, ut ad longiorem patientiam impudicitie idonei essent, amputare, iure ac merito queritur. Quorum verborum vestigia legens D. Hieronymus lib. i. aduers. Iouinian. ait, *et in longam,*

securamque libidinem exsectus spado. Hæc verò, ferro tuncata inuentus, atque exsecta virum, despectui apud Persas æque atque in orbe Romano, aut Græco, non habebatur. Tacitus lib. vi. Annal. de Abdo Partho, quem *ademptæ virilitatis* fuisse ait. *Non despectum id apud Barbaros, vltroque potentiam habet.* Et huic potissimum hominum generi, quasi multis de causis fidissimo, custodiam curamque corporis sui credendam, Cyrum censuisse, Xenophon lib. vii. *παρ.* memoriæ prodidit. Fidei certè causa, pretiosiores fuisse ceteris, adfirmat Herodot lib. viii. *παρὰ τῶντις*, inquit, *βαρβαροισιμιώ- τροι εἰσι οἱ Εὐνοχχοί, πῖσιος εἰνεκε, τῆς πασης ἢ δὲ ἐνορχέων.* Proinde Regibus, & in cubiculo, & in mensa, circumfusi, eorum saluti inuigilabant. Argumento est, quod *Ælian.* lib. i. i. Var. histor. cap. x. Magos ait præcepisse *Εὐνεχχων ἑνί, ἢ δὲ πολλῶν παρεσῶτων, φυλακῆαι τὸν ἄρχον, τῆς ἡεραπέζης ἀσχετεθείσης.* Memoratur & à Ctesia, Xerxis cubicularius Pharnacia Eunuchus, cuius ope, Secundianus Regium cubiculum ingressus, ipsum Xerxem, somno vinoque sepultum, interemit.

Spadones quidem sine vlla flagitij suspitione, omnique stupri, vel adulterij amoto metu, in Gynaconitide (qua de ædium parte vide Vitruu. lib. i. cap. x.) diu, noctuque versatos, testatur Philostrat. lib. i. de vita Apollonij. *θεωρῶ ἀδὲς ἐμαυτὸν ἑόπου ποτὲ οἱ βαρβαροὶ τῶν Εὐνεχχῶν ἄφρονες τε ἠγροαῦται, καὶ εἰς τὰς γυμνασίου τῶν εἰσάγονται. ἐπειδὴ γὰρ ἡ ἑρμὴ πὸ ἀφροδισιάζων ἀφαιρέται σφῆς, αἰεὶ νταὶ σπῖσιον αἰ γυμνασίου τῶν καὶ ἑυθε- χυδῆν τῶν γυμνασίου βάλωνται.* Eunuchos quidè rectè Custodes virginib⁹ mulieribusve apponi *Heliod.* lib. i. x. histor. *Æthiopic.* indicat, propterea quod *ἢ δὲ*

Ζε ζυλοτόπων τὸ δυνάχων ἦρος. ὧν γὰρ ἀπίστερηται, τούτων εἰς κερ-
 λυμα τοῖς ἄλλοις ποθεῖ λέληται. Clemens Alexandrinus,
 lib. III. Pædagog. cap. III. Εὐνοῦχοι πολλοί, καὶ ἔπι μάτρο-
 ποι παρ' ἁλιόπισται τῶ μὴ δυνάσασθαι φιληθεῖν, τοῖς εἰς ἡδοναὶς ἐτέλε-
 σαι ἐραθυμείν, ἀνυπόπτης δεσπονοῦμενοι. Ideoque Adulterij
 postularum quendam qui se pro Eunucho gere-
 bat, à Iudicibus absolutum, quòd credibile eis
 non videretur, crimen hoc, in eiusmodi personam
 cadere, Lucianus in Eunucho scribit. καὶ μοιχὸς ἐάλαθ
 ποτὲ ὡς ὁ Ἀξίων φησὶν ἄρρητα ἐν ἄρρητοις ἔχων. ἀγλαὶ ποτὲ μὲν εἰς τὸν
 εὐνοῦχον ἀναφυγῶν, καὶ τῶτο κρησφύγετον ἐρόιδυμος, ἀφείθη, ἀπι-
 σθησάτων τῆ κατηγορέα ἦν ποτὲ δικαστῶν, ἀπὸ γὰρ τῆς φαιδρίας
 ὀψίως. Vnde Phauorinus, inter cetera quæ sibi mi-
 ra contigerant, hoc secundo loco numerabat, quod adulterij, licet Eunuchus, postularus esset,
 quemadmodum Philostratus lib. 1. de vitis So-
 phistar. narrat. quem tamen pro Hermaphro-
 dito habitum ait, his verbis, διφυῆς δὲ ἐπέχθη, καὶ
 αἰδρωθήναις. καὶ τῶτο ἐδηλοῦτο μὲν καὶ παρὰ τῶ εἰδιδος. ἀγλαίως
 ἐὰρ τῶ ποροσώπου, καὶ γνησιώτων εἴχην. ἐδηλοῦτο δὲ καὶ παρ'
 φθέρμασι. ὀξυγῆς γὰρ ἠκούε πο, καὶ λεπτόν καὶ ὀπίπτονον, ὡς πορὴ ἡ
 φύσις τοῖς Εὐνοῦχοις ἤρμοκε. θερμὸς δὲ οὕτω ἕως τῶ παρ' ἐρω-
 πικῶ, ὡς καὶ μοιχὸς λαθεῖν αἴψαι, ὡς αἰδρωθὲς ὑπάπου. Sed
 quando in Phauorini mentionem incidimus, re-
 ligio mihi esset, clarissimum Galliarum nostrarum
 lumen, maximúmque Arelatæ (vnde or-
 tus erat) decus & ornamentum intactum di-
 mittere. Nec vero Latinam, Græcámque tanti
 Sophistæ facundiam disserendique subtilitatem,
 sapientiæque studijs mixtá omnis generis doctri-
 nam, infractam etiam aduersus Hadrianum Im-
 peratorem libertatem, silentio præterire fas est.
 Nota sunt quæ Agellius, ab eius ore pendens, &

vix à latere discedens, ab eo excepta, litteris man-
 dauit: non obscura etiam, quæ de eo Philostratus,
 Xiphilinus in Hadriano, & Suidas memo-
 riæ prodiderūt. Spartianus in Hadriano. *Gramma-
 ticos, Rhetores Musicos, Geometras, Pictores, Astrologos
 habuit: præ ceteris, ut multi adserunt, eminente Phauori-
 no.* Illud haud scio an à quoquá adhuc animaduer-
 sum sit, ad eū spectare quæ Lucianus in Eunucho
 ait, καὶ τις ἀκαδημαϊκὸς εὐνοῦχος ἐπὶ Κελσῶν, ὀλίγον πορὴ ἡμῶν
 εὐδοκίμησας ἐν τοῖς Ἑλλησιν ὁ Διοσκυλῆς δὲ, καὶ κεκείνος αὐτὸν, εἰ πορ
 τῶ καὶ ἦν ὁμοίων ματεποίητο, εἰρξεν αὐτὸν, οὐ κερταπλαγίς ἀποτῆ
 τῶ παρὰ τοῖς πολλοῖς δόξαι. Verùm ut ad institu-
 tum de Eunuchis sermonem reuertamur, eos à
 veneris pruritu omnino alienos prisca quoque
 sæcula non existimarunt. D. Augustinus lib. v. i.
 contra Iulianum Pelag. cap. x i i i. *Nam utique
 concupiscere viuentis sentientisque natura est, ita ut non
 desit concupiscentia, quam spadonum quoque castitas
 frenet: minus quidem laboriosa, quia ubi materiam de
 qua operetur non inuenit, minus aduersus eam libido
 consurgit. Est tamen, pudicéque comprimitur, ne concum-
 bendi quamuis irritus ipse conatus, in eam turpitudinem
 veniat, propter quam Calligonum Valentimani iunioris
 Eunuchum gladio nouimus ultore punium, meretricis
 confessione conuictum. Neque enim et in libro Ecclesia-
 stico adhiberetur inde similitudo atque diceretur: Videns
 oculis et ingemiscens, quasi spado complectens virgi-
 nem et suspirans, nisi et ipsi mouerentur concupiscenti-
 æ carnalis affectibus, licet destituti carnis effectibus.*
 Et hic est Calligonus præpositus cubiculi Valen-
 tiniani, cuius D. Ambrosius Epist. xxxiii. mentio-
 nem facit.

Nec mulieribus tantum, sed & paruulis, recto-

res, custodēsque Eunuchi apponebantur. Apud Eunuchos enim, ac mulieres, infātes puerosque educatos, docet Plato lib. III. de Legibus. *διεφθαρμένω δὲ παιδείᾳ ἕκαστος τῆς λεγόμενης βίβλας ἀμνηστίας τὴν Μηδικὴν ἀφελείν ἕκαστος γυναικῶν τε καὶ ἀνοήτων παιδευθέντας αὐτὸς ἑῷς ἕστις.* Dio Chrysostr. Oratio. x x i. Persas, ait, μέγχι πολλοὺς ἰστέφεται ἕκαστος τε γυναικῶν καὶ ἀνοήτων ἢ τῶν κρείττωνων: *παῖδες δὲ μὲν παιδῶν καὶ μειράκια μὲν μειράκιων, μὴ πάλυ σινεῖναι.* Pueros quoque Eunuchis in disciplinam rectius quàm alijs tradi, Bagoas apud Lucianum in Eunucho ita contendit. *καίτοι καὶ ἐπὶ γὰρ κρείττερον ὁ Βαγῶας ἑτοίμων, ὡς πολὺ ἑθνητικῆς ἑτέρος Εὐνοδῆος πῶς νέοις διδάσκαλος, οὐδὲ ἑξ ἑθελῶ πᾶσι παρὸς αὐτοῦ ἐνδὲξασθαι δυνάμενος, οὐδὲ τῷ Σακράτοις ἐκείνος ἐκλήμα παρῶν αὐτῶν, ὡς διεφθείρων τὰ μειράκια.*

Iam ut reliqua Persicarum deliciarum genera exsequar, Musicæ expertes Persas non fuisse constat. Musicæ quoque, non virilis modo, sed & muliebri voluptate captos delinitosque illos, documento sunt, quæ de Musurgis lib. superiore diximus. Nam, ut Macrobius lib. II. in somn. Scipionis, cap. I I I. ait, *ideo in hac vita omnis anima Musicis sonis capitur (ut non solum qui sunt habitu cultiores, verum universas quoque Barbaras nationes, cantus, quibus vel ad ardorem virtutis animentur, vel ad molliem voluptatis resolvantur, exerceant) quia in corpus defert memoriam musica, cuius in celo fuit conscia.* Carmina certè quædam, patrio more, & in Deorum & in Regū laudes, cecinisse Persas, testatur Strabo lib. x v. de Magistris enim Persarum loquens ait, καὶ ῥαβδίοις χολῆς καὶ μετ' ὀδῆς, ἔργα θεῶν τε καὶ ἡβ' ἀέλτων ἀναδιδόντες. Athenæus. lib. x I I I I. τὸ παλαιὸν γὰρ καὶ ἡβ' ἡρώων παρὰ κρητῆρας καὶ ἡβ' θεῶν ποιεῖ ἡμῶς δι' ὀδῆς ἐποιοῦ-

τα, ut ex Homero docet: & mox subijcit, τὸ δὲ ἔδος τῶν καὶ παρὰ τοῖς βαρβαροῖς ἐσώζετο, ὡς φησι Δίνων ἐν τοῖς Πύσσοις. Sozimus lib. I I I. ἐπέστησαν παρὰ πᾶσιν ἕπιδεα, πῶς Πέρσας. Ἀσμαται λέγουσιν ἐπιχολῆα, τὴν μὲν τὸ σφῶν βασιλείας ἀνδρῶν ὑμνοῦντα, δεξιόθεν ἵστασθαι τὴν τὴν Ρωμαίων βασιλείας ἀξέφικτον ἐπιχολῆσιν. ἔξω γὰρ ἔφρασκον αὐτὸν τὴν τὴν Διὸς ἀμύσην αὐτῶν ἢ τὸ φρελόν.

Sanè Persæ vix vllum vnaquam pedibus iter conficiebant, sed vel in equis sedentes, vel curru vecti: Proinde Agesilaus, quem admodum in eius Encomio Xenophon scribit, Persas captivos nudos, & sub corona venire iussit: ut milites eorum corpora intuerentur, tum cādida, quia nunquam exuerentur, tum pingua & mollia, ὅτι τὸ αἰεὶ ἐπὶ ὀχμαίτων ἔστι.

Nec vero mollietati aut deliciarum gratia, illo itineris labore, superfedebāt: sed hoc bonis moribus iam inde à priscis temporibus introductū erat: ut enim assidua equitatione optimi equites euaderēt Persæ, non facile eorum quisquā pedester, aliquō excurrēs vel proficiscēs videbatur, sed semper in equo sedens. Verùm postea corruptis moribus, versa res in luxum. Equos enim, ut mollius illis insiderent, plurima stragula veste, insternebant: atque adeo plura strata equis quàm lectis iniiciebant. Vtrumque Xenophon lib. v I I I. παιδ. ita scribit. *παρὸς αὐτῶν μὲν ἐπιχολῆον αὐτοῖς μὴ ἔξωσθαι πρὸς τὸν ποταμὸν, ἵνα σὺν πλοῦς ἐνεκεν ἢ τῶν ὡς ἰπποκροτάτοις γινώσκουσι, γὰρ ἢ ἐρωμάτα πλείω ἔχουσι ἐπὶ ἡβ' ἰππων ἢ ἐπὶ ἡβ' ἄνθρωπων, οὐ γὰρ τῆς ἰππέας οὕτως ὡς αὐτὸ τὸ μαλακῆς καὶ τῆσιν ἐπιχολῆσιν.*

Persicæ quoque mulieres & lecticis, & carru-
e his, quas proprio ac speciali nomine *ΑῤῃΜΑ*

MAXAS vocant, vehebantur. Maxim. Tyri. Sermo. xxxiiii. *Θωμάζης παῖδα Μηδικήν, καὶ Ἰερίπεζον βαρβαρικὴν, καὶ Ἀρμαμάξου Περσικὴν.* Xenophō lib. iii. *παῖδ' αὐαεῶντες ὅτι τὰς Ἀρμαμάξας σὺ τὰς γυναιξίν.* Item lib. vii. *παῖδ' ἐνθευδὴν εἰς τὴν Ἀρμαμάξου ἐν ἧ ᾧρ αὐτῆ ἀρχῆτο.* Et aliās, ὅς ἀρχῆς ἦν Ἀρμαμάξων, Cuiusmodi ARMAXAS mulis iungi solitas, ex Ctesia fragmentis colligimus. Operis autem non patentibus lecticis, gestatas; ita ut, haud vllas corporis partes cuiquam conspiciendas præberent, Diodor. lib. xvi. significat, cūm de Perficis mulieribus loquens, ait, αἱ ἀγρῖσιν γυνῆμας, ἐπὶ ἀπὴναις πολυτέλεισι μόγῃς κατανομιζόμεναι, καὶ γυμνοὶ μέρος τῶ ἄρματός οὐδ' ἐν φαίνεσσι. Has verò lecticas pretiosis tapetibus, velisque ornatas & confratas fuisse, indicat idem Diodor. lib. xi. in quo ait, πολυτέλεισι ἀρματάσμασι κεκοσμημέναις, memorat. sed & ἀρματῶν πολυχρῶσιν quibus Perficæ mulieres vehebantur, idem Diodor. Sicul. lib. xvii. mentionem facit.

Persæ porro cum luxuria diffluerent, delicatæque, ac molliter viuerēt, molliter quoque cubare, quò dulciores somnos caperent, studebant. Idque stratorum & culcitarum mollitie consequebantur. Argumento est illa Cyri ad eos Oratio lib. v. *παῖδ' σρώματα ἢ νομίσετε οὐχ ὅποσα παρθεῖσιν φύξ' ἔλαι, ἀλλ' ὅποσα φρύγανα ὅρη τε καὶ πεδία αἰνῖσι.* Idem lib. vi. *παῖδ' σρωμάτων ἢ ἐνθευδέντες, μὴ δέισιντε ὡς οὐχ ἡδέως καθευδόντες.*

Opulentiam utique Persarum in supellectili & instrumento ædium, potius quam in nummis positam fuisse, Strabo lib. xv. scribit. Censébāt enim vasa & aliā supellectilem ex auro & argento, *περὶ τὰς ἀνδρείας χειρῶν ἐκ μάλλον, καὶ περὶ τὰς κειμηλίων ἀποθήσιν.*

τὸ ἢ νόμισμα τὸ περὶ τὰς χρεῖσας ἀρχαῶν, ἰκαλὸν ἔσσι, κόπῃν ἢ πάλιν τὸ τὰς ἀναλώμασι συμμετρῶν.

Fictilibus verò vfos apud Persas, eos quos ignominia Reges notarent, Athenæus lib. xi. ex Ctesia, ita scribit, καὶ γὰρ Κτησίας παρὰ Πέρσας φησίν, ὅν ἀνασπλεῖς ἀπὸ μῶσι, κεραιμῶσι χρεῖται.

Hortos etiam diligenter Persæ colebant, agrique non exiguum modum, septis claudabant, ut planum sit ex his quæ libro superiore de Paradisis diximus: quibus accedere velim, hæc Sozimi, ex lib. iiii. verba, *Παρσηνεται ἢ καὶ εἰς ἀεὶ ἔσολον, ὃν βασιλεύς θήρῃ ἐν ἄλλοις, καὶ περὶ τὸν χωρῶν ἀπειληφῶς ἐνδόν πολὺ δένδρεσι πεφυτευμένον παντοδαπῶς. ἐν πύτω θηρῶν παντοῖων ἐναποκλειόμενα γῆμι Ἰρυφῆς τε ἐκ ἡπορωτοῦ δὲ τὰ καὶ ἑσπέρῃ ἐπισταδῶν, καὶ παρὲν τὰ βασιλεῖ τῶ Σηραῖ ἡνίκαι ἀν βασιλευσίν ἐστῶντων.* In illis verò septis, arbores tam pomiferas, frugiferasque, quàm infructuosas, & præter vmbra nihil daturas, conferebant ac ponebant.

Sed nec contenti arboribus quæ ad opacandas deambulationes, gestationesve, patulis diffusæ ramis, latas præbebant spatiantibus vmbra: præterea etiā sibi manu facto opere, Vmbracula parabant: quò succederent in æstu, tempore meridiano. Cuius rei auctorem habeo Xenophontem lib. vii. *παῖδ' ἐν γὰρ μὲν τὰ θήρῃ ἐκ ἀρχῶσιν αὐτοῖς οὐτ' αἰτῶν δένδρων οὐτ' αἰτ' ἑσπέρων καὶ ἀλλ' ἐν ἑσπέρῃ σκιάσιν σκιάσιν αἰτῶν ἀπὸ μὴ χερῶν αὐτοῖς παρεῖσσι.*

Vinearum quoque instituendarum curam gefisse Persas, ex eo apparet quod Athenæus lib. i. in Damasco Syriæ vrbe etiam vinum nasci adfirmat quia ibi Persæ vineta consueverint, vineasque posuerint, Persas quoque inter eos qui vites scuerūt, numerat Maxim. Tyri. Sermo. xi.

Xenophon refert, cum fuisset osculo exceptus à
Cyro, rei novitate perculsum, interrogasse, ἢ καὶ ἐν
Γέρσας νόμος ὄντων, εἰσὶ ἀσχημένους φιλῆν, μάστιγα, φαλαί, ὅταν γε
ἴδωσιν ἀλλήλους εἰς χεῖρας, ἢ ἀπίωσι παρ' ἀλλήλων. Præci-
pua autem obseruantia Persæ colebant eos qui vi-
cinas ædes inhabitabāt. Viciniam enim illi in pro-
xima amicitia parte statuentes, edocti vsu quā sit
πῆμα κεκός γαίτων, primas proximis, secundas tribue-
bant ijs qui à primis proximi, atque deinceps pro-
gredientes, quod viciniore, hoc, arctiori necessitu-
dinis vinculo iunctos existimabant. Minimo au-
tem eos qui sedes à se remotissimas incolebant,
honore prosequi & adficere solebant. Nam cum
seipfos omnium hominum longè præstantissimos
esse crederent: ceteros prout propius habitabant,
virtute præstare, at qui ab illis longissimo inter-
uallo disiuncti erant, deterrimos esse censebant.
Verba Herodoti quæ hoc ipsum docet lib. i. extant
huiusmodi, πρῶτοι δὲ ἐν πάντων τοῖς ἀγροῖς ἐὼς ἴσθ' οἰκίζου-
ται, μετὰ γε ἐὼς τοῖς. δευτέρως δὲ τοῖς δευτέροις. μῆ δὲ καὶ λό-
γον παρεβαίνοντες πρῶτοι. ἤμισυ δὲ τοῖς ἐὼς ἴσθ' ἐκάστα οἰκηθῆναι
ἐν τῇ ἀγρῷ, νομίζοντες ἐὼς τοῖς ἐπὶ ἀγρῶν μακροῦ τοῦ πάλ-
τα ἀείροις. τοῖς δὲ ἄλλοις, καὶ λόγον τῷ λεγερῆναι τῆς ἀρετῆς ἀ-
πέχουσι. τοῖς δὲ ἐκαστῶν οἰκόντας ἀπ' ἐὼς ἴσθ', κακίους ἐπὶ.

Eorū vitique, qui Lepra, vitiliginēve laborarent,
consuetudinem, conuictum, confortiūque vita-
bant, eosque aditu omni ciuitatium prohibebant:
quod id hominum genus Soli inuisum esse cre-
derent, eiusmodique illis morbos inimissos,
quod Solem offendissent. Quinetiam peregrin-
num eo vitio infectum finibus suis pellebant. He-
rodotus lib. i. ὅς μὲν δὲ ἴσθ' ἀπάν λεπρωῖν ἢ λελκῆν ἔχει, ἐς
πόλιν ἴσθ' ἐκείνην, εἰ δὲ συμμίσθεται ἴσθ' ἀλλοίσι Γέρσας.

φασὶ δὲ μὲν ἐς τὸν ἥλιον ἀμειρόντα ἐς, εἴ τ' ἔχῃν. Ζεῖνον δὲ πάντα
τὸν λαμβανόμενοι ὑπὸ τυπέων, πολλοὶ ὄξελαινοισι ἐκ τῆς χροῆς.
καὶ παρ' ἰθὺς ἀπεισεραῖς, πλὴν αὐτῶν ἀπὸ τῶν ὀπιθέροντες. Le-
profos autem (Persica lingua P I S A G A S vocatos)
eorūque colloquiū defugisse omnes, & huius-
modi morbi simulatione Megabyzum euasisse, fu-
gāque salutem quaesivisse, Ctesias in persicis ita re-
fert. ὁ δὲ Μεγάβυζος πάντε δὲ παρ' ἴσθ' ἐν τῇ ὄξελαι ἐπι, ἀποδύ-
δρασκῆ, ὑποκρίθεις τὸν Γισάσαν. Γισάσαι δὲ λέγεται παρ' ἴσθ'
σας ἐλεπρος, καὶ ἐπὶ πᾶσιν ἀπερῶσις. Sed an hūc respe-
xerit Hesy chius, cum scribit, Καρβαῖοι καὶ Περσῶοι,
οἱ ἀφρονὲς ἢ λέπρω ἐχόντες. Εμλιωες δὲ τοῖς βαρβαροῖς, οἱ δὲ τοῖς
καραις, aliorum iudicium esto.

Ceterum, adunco nasō homines amabāt Persæ,
propterea quod Cyrus Rex quē summopere dile-
xerant, eo formæ habitu fuisset. Plutarch. in Po-
litic. Πέρσαι δὲ ὅτι χρυσὸς καὶ Κόρος, ἐπὶ καὶ νῦν ἐρωσι ἴσθ'
χρυσῶν, καὶ καλλίσις ὑπολαμβανόμενοι. Idē in Apophthe-
gmat. Πέρσαι ἴσθ' χρυσῶν ἐρωσι καὶ καλλίσις ὑπολαμβανόμενοι,
εἰς τὸ ἔδρον ἀγαπηθέντα μάστιγα ἴσθ' βασιλέων γεγονέναι χρυσῶν
τὸ ἔδος. Cyrum enim χρυσῶν fuisset Xenoph. lib. viii.
παρ' ἴσθ'. ostendit.

Persæ autē innato sibi liberalitatis studio, beatius
esse ducentes, beneficium dare, quàm accipere, ad
largiendum, quàm accipiendum, proniores erant.
Thucyd. lib. 2. de Odrysis, Κατεπόσαντα τὸν πύναντιον
τῆς ἴσθ' Πύσαν βασιλείας τὸν νόμον, ὄντα μὲν καὶ τοῖς ἄλλοις Δραξίς,
λαμβανόμενον μᾶλλον ἢ δίδουσαι, καὶ ἀφρονὲς καὶ ἀπὸ τῶν μὴ δοῦσαι,
ἢ ἀπὸ τῶν μὴ τυχῆν. οἱ γὰρ Πέρσαι παρέχουσι, μᾶλλον ἢ ἀπὸ, πα-
ρ' ἴσθ' ἀφρονὲς λαμβανόμενοι. οἱ δὲ Δραξίς τὸν πύναντιον καὶ ἐν τῷ πύ-
ναντιον παρ' αὐτοῖς τὸν μὴ παρέχοντα, χεῖματα, ὅσων καὶ νῦν ἐν
Ρωμαίσις.

Iam Veneficij crimen frequēs fuisse inter Persas

argumento est quod Xenophon, priscis temporibus, herbarum vires didicisse Persas scribit, ut noxijs cauerent, salutaria conquirerent. *καὶ ὅ, ait, εὐκρεσι βῶτα διδάσκουμένοις ἴπως ὅτι πλείστα κακοποιῶσιν. οὐδαμῶδ' ἄλλο πλείους ἢ ἐλεί οὔτε ἐποθνήσκουσιν οὔτε δέξφθίρονται ὑποφάρμακων.* Ac planè, quam fuerint in venenis miscendis tegendis, celandisque ingeniosi & industrij Persæ, Statiræ (quæ Artaxerxis Mnemonis coniux fuit) exitus docet. Licet enim infidias à focru Paryfatide strui sciens, diligentissimè sibi ab ea caueret, nulla tamen diligentia, providentiâque consequi potuit, quominus tandem veneno, quod illa miro artificio parauerat, necaretur. Molita verò nurui suæ necem Paryfatis dicitur hoc modo: Cultello, cuius pars veneno illita, pars altera intacta relicta erat, auiculâ in epulis appositâ, in duas partes secuit: & ipsa quidem eius auiculæ partè ea gladij partè quæ veneno carebat, scētâ sibi sumpsit comeditque: reliquam verò partem quam venenata gladij pars contigerat, Satatiræ porrexit, quæ nihil fraudis subesse suspicans, deglutire cunctata non est: eoque modo veneno interempta est: quam historiam Ctesias in Persicis, & ex eo Plutarchus in Artaxerxe, referunt. Ctesias verba in angustū photius cōtraxit. ait enim lib. xxiii. Persicorū Ctesias, narrari Statiræ ἀγίρειν δέξ φάρμακου. τὸ πον δέξοικουαδίντος ἴπυ ἔσπον (ἐφυλάγητο τὸρ Σπατίρειν λίαν μὴ παθῆν ὁ πέπονθε) μεγαμελί τὸ ἐν μέρος ἐπαλείφεται τῶ φαρμάκου τὸ ὅ λοιπὸν οὐ ματίχ. πύτω τέμνεται, ὀνήθιον μικρὸν μέγεθος ὅσον ὠοδ (ῥωδῶδῶν Γέρας τὸ ὀνήθιον κελοδοσι) τέμνεται ὅ δέξ, καὶ τὸ μὲν κεθαρόδιον τὸ ἴε ἡμισυ αὐτὴ λαβοδοσε Γαρύσσας ἐδίξ, τὸ ὅ περοσομικήσαν τῶ φαρμάκου ὀρέξῃ Σπατίρειν. ἢ ὅ, ἐπέθῶδισαν τὴν ὀπίδοδσαν ἑώρεα τὸ ἡμισυ, μηδὲν σωιδέιν δωμῶξ-

στα, καὶ αὐτὴ πωεαδὶξ τὸ θανάτου τὸ φάρμακων. Plutarch. in Artaxerxe, de Paryfatidis, & Statiræ iurgijs & cōtentionibus agens, ἐκ ὅ τῆς (ait) περὶ θαν ὑποφίας καὶ δέξφθορας ἐρξάμεναι παλιν εἰς τὸ αὐτὸ φοιτῆν, καὶ σιωδῆπ εἰν ὀγνήλαξ, ὀμφος τῶ δεδέναι καὶ φυλάπτεσται, πῆς αὐτῶς σῆσιος καὶ ἄπο ἴπυ αὐτῶν ἐχρῶντο. γίνεται ὅ μικρὸν ὀν Γέρας ὀνήθιον, ὀ περὶ ἄπῶμαπες οὐδ' ἐν ὄσιν, ἀλλ' ὀλον δέξπλεων πμῶξῆς ἔσπες, ἢ καὶ νομῆσιος ἀνέμεω καὶ δροδοσε. βέφρεσται τὸ ζῶον, ὀνομάζεται ὅ ῥωπτακῆς. τὸ πον φησὶν ὀ Κτησίας μικρῶ μεγαμελὶ κεχρισμένη τῶ φαρμάκου, καὶ Σπατίρειν τὴν Παρύσσας διαιροδοσαν, ἐκ μάξαι τῶ ἑτέρω μέρει τὸ φαρμάκου καὶ τὸ μὲν ἀχρεσται καὶ κεθαρόν, εἰς τὸ σῶμα βαλοδοσαν, αὐτῶ ἐδίξ. δροδοσε ὅ Σπατίρειν πεφαρμαγμένον. ὀ δ' ἐδίξ, οὐ τὴν Γαρύσσας, ἀλλὰ τὴν Μελεάνταν πμῶίτα τῶ μεγαμελίω τῶ φαρμασοῦδῶν ἴπυ κρεῶν. πῆσαι καὶ τὴν Σπατίρειν. ὀποθνήσκουσα γῆν ἢ γῆν ἢ πῶν μεγαλῶν καὶ σαταραγμῶν, αὐτῶ πει σιωιδέινεπο τὸ κεκοδ καὶ βασιλεί παρέξιν ὑποφίας καὶ τῆς μηδῆς.

Sed iam tempus est, ad Vestitum Persicum accedere. Persæ Tiara caput tegebant, initio à Semiramide orto, quemadmodum Iustinus lib. i. scribit. pollux lib. vii. i. Onomast. cap. xii. inter Persica, *Τιαράν* numerat, *ἰῶ*, ait, καὶ *Κυρβάσαι* & *Κίδαριν*, & *Γίλον* κελοδοσι. Persas autem omnes Tiaras gestasse & ab eo potissimum capitis regumέτο, inter reliquas gentes adgnitos, ostendit Anacreon his versibus.

Καὶ Παρθίους ἴξ ἀιδρας

Εγνώρισαν Τιαράς. Cimon vtiq; , cū aliquot naues Persicas cepisset, ijs milites imposuit: quorū capita, Tiaris, vt præ se speciem Persicorū militum ferrent, textit, insigniâq; his Persarum aptauit: eoque dolo Persas, nec sic opinantes, oppressit, quemadmodum Diodor. Sicul. lib. xi. narrat. Herodorus

cerrè lib. III. Perfarum capita adeo fragilia fuisse narrans, ut ea perforare quis vel solo lapilli ictu posset: in causa esse ait, quod à teneris, capita operire affuescerent, Pilea, Tiarasque gestantes. πῖσι δ', ait, Γέρονσι ὅτι ἀδυνάεις φορέοισι, ἀίπον ποδὲ. σιμῖθ' ὄφ' ἔοισι ἔξ' ἀρχῆς, Πίλοις, Τιαράς τε φορέοντες. Tiaram namque ἰλλον vocari, Pollux lib. VII. Onomasti. cap. VII. scribit. Suidas etiam in verbo Καίδης, hæc ex veruſto quopiam auctore citat: ἀποδύσαντες δ' ἐπὶ τὸν Καίδην, ἔπειτα Ἀναξυλειάδας ἔξεκλύσαντες καὶ τὸν Πίλον ἀφελόντες. Vnde & Strabo lib. xv. Tiaram, Πίλημα appellat. Ideoque Perfarum successores Parthos, Pileatos, Martialis Epigr. xxii. lib. x. vocat. Vulgus autè Perfarū, Strabo lib. xv. tradit, in capite gestasse πλῆμα πύρωπῶν, vel ut alias ait, ἑρμῆος σινδονίον π' ἀπὸ τῆς κεφαλῆς. at Principes viros, Τιαράς καθ' ἑλληνισμὸν τῆς ἑβραϊστῆς Μάχρον. Procerum ergo Tiaras, haud absimiles fuisse, Magorum Tiaris, ait. Magorum autem Tiaras, Bucculas habuisse, & ad labra vsque demissas, idè Strabo, eodem lib. docet, de Magis enim loquens, ait, Τιαράς καθ' ἑκαστὸν πλωταί, καὶ ἴσχυμας ἐκστέρων δὲν, μέχρι τῆς καλύπτῆς τῆς γαλῆς, καὶ τῆς καθ' ἑλληνισμὸν γαλῆς. Infulis verò, & filis pendentibus, Tiaras instructas fuisse, indicio est quod Ammian. Marcellin. lib. xxx. de Artaxerxe scribit, Tiaras, ad vicem capitum, quibusdam noxiis amputabat: ἵνα ne secaret aures, more Regio, pro delictis, ex Galeris, fila pendentia præcedebat. Plane in quibusdam Numismatis quorum faciem nobis Huberus Goltzius vir bono publico natus, in Fastis magistratuum exhibuit, circa Triumvirorum Reipub. constituendæ tempora quæ in DCCXV. ab v. c. annū inciderunt, Regalis Tiaræ, Persicæ, seu Cidaris, figura quædā proponitur: Ea

recta est, atq; elata, sūma sui parte turrata: à posteriori parte, Infulas pèdentes: anteriori vero, Bucculas habet. Eius medium ambit fascia alba stellulis insignita. In Cæsaris vero Augusti numis, ob signa à Parthis recepta percussis, quos idè Goltzius edidit, Parthia supplex signa illa porrigere & reddere fingitur, Tiaram vulgarem & popularem gestans in capite, Galeri forma, & Pilei quod absque vlla oræ latitudine, æquabile ex omni parte & rotundum erat: ac in acutum desinens, conumflexum inclinatumque ac paululum propèdens habebat.

Salutationis autem apud Persas indicium erat, Tiaram capiti detrudere. Eustath. in Dionysium de situ orbis, λέγειται δὲ καὶ σύμβολον εἶναι ἀσπασμοῦ παρὰ Πέρσας, τὸ ἀφελεῖσθαι τὴν Τιαρὰν τῆς κεφαλῆς. Atque ita, apud Heliodor. lib. VII. histor. Æthiopic. Arsaca Theagenem salutari. De Arsaca enim verba faciens, ἔειπε, inquit, ἔπειτα τῆς κεφαλῆς τὴν Τιαρὰν κατέβαλε, πολλὰ ἔβη παρόντων κωλυόντων. τὸ ποτὸρ πεποίηται Γέρονσι τὸ πὸν ἀσπασμὸν ἀκρίβ' ἔειπαι. Tiaram etiā honoris causa deducere solebant, in eorum conspectu quos venerabantur. Sueton. in Claudio, cap. XIII. Precanti, Tiara deducta, diadema imposuit. Sic & Tigranem vbi ad Pompeium venit, capiti Cidarin detraxisse, eamque ad pedes Pompeij demittere conatum, Plutarchus in Pompeio, refert his verbis. ὡς πρὸς αὐτὸν ἦλθε τὸν Πομπηῖον, ἀφελεῖσθαι τὴν Κίταριν, ὥρμησε πρὸς ἑβραϊστῆς ποδῶν ἔειπε, ἔπειτα καταβαλὼν ἑαυτὸν ἀρχαίε δὴ πάντων προσεπέειπεν αὐτῷ τίς γόρ' αἰσιν. ἀλλ' ὁ Πομπηῖος ἔφη, τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ κατέβαλε, προσεγαγέσθαι, ἔπειτα ἑαυτοῦ ἰδρύσασθαι. Quæ Cicero paucis complexus est. Oratio. pro Sextio, in hunc modum. Hunc (Tigranem videlicet) Pompeius cum in suis Castris sub-

plicum, abiectumque vidisset, erexit: atque insigne Regium, quod ille de suo capite abiecerat, reposuit, et ceteris rebus imperatis, regnare iussit. Sublatum quoque capiti Diadema Tyridatem imagini Neronis subiecisse, Tacitus lib. xv. Annal. narrat. Verum ad reliquum Persarum vestitum progrediamur: cuius περιώδ & πολυτέλεια Thessalos æmulatos, Athenæus lib. xiiii. tradit: eamque illis causam fuisse, Persas in Græciam inducendi.

Persas, veste longa, laxa, fluitantique, indutos fuisse, vsu eius à Medis accepto, pro certo adfirmare non dubito. cuius rei, si ab stirpe vsque exquiratur auctoritas, ad Semiramidem recurram, quæ prima, genus hoc vestis prodidisse fertur, ob eam quam Diodorus patefaciet causam: è cuius lib. ii. verba hæc quæ sequuntur prompti, περιώδ ἢ ἰδὴ οὐδὲ πολλὰν. ἡμερῶν ὄψιν μέλλουσα διαπεράσειναι πολλὰ ἢ περιμαπτύσσειν, δι' ἧς ἐν τῷ διαγνώσει τὸν περιβίβλητον ποτῆρον ἤνιρ ὄντι ἢ γυνή. αὐτὴ δὲ τῷ διαχρησῆς αὐτῆς. περιδὲ τεταίει ἐν τοῖς καιύμασιν ὁ διαπολείας, εἰς τὸ διατηρῆσαι τὸν τῷ σώματος χρώματι, καὶ τὸ σωθῆλον τῶσάντη ἕως ἐπὶν αὐτῆς χελεὶς ὡς τ' ὑπερον Μήδους ἠγασαμένους τῆς Ἀσίας, φορεῖν τῷ Σεμεράμιδος πολλῶν, εἰ μὲν τῶνται ὁμοίως Πέρσας. Medicam hanc vestem, perlucidam fluidamque fuisse ostendit Iustinus, lib. xii. de parthis loquens in hunc modum. *vestis olim sui moris, postea quam accessere opes, ut Medis, perlucida, ac fluida.* Fuisse quoque eiusmodi vestes istas, ut ventorum flatibus mouerentur, fluitarentque, Ammianus Marcellin. docet, qui de Persarum vestitu, hæc libro xxiii. scribit *Indumentis plerique eorum ita operiuntur, lumine colorum fulgentibus vario, ut licet sinus, lateraque diffusa relinquunt flatibus agitari ventorum, inter calceos tamen et verticem, nihil vi-*

deatur intectum. Vnde faciliè cuius innotescet, cur laxum Persarum amictum Manilius dixerit, Astro-nomic. lib. iiii. his versibus, *Et syriæ gentes et Laxo Persis amictu Vestibus ipsa suis hærens.*

Medica ergo Persarum vestis, erat stola serica. Quod vestis genus, muliebri magis quam virile Romæ semper est habitum: nec enim alijs quàm Marronis, ad talos stolam demissam, conuenire, Viriisque talarem & ποδῆρι vestem indecorā, Romani censuerunt. Itaque Seruius in vii. Æneid. ad hæc verba, *discinctos Mulciber Afros*, hæc adnotat: *vel habitum eorum ostendit, qui vsque ad talos fluebat: quod Plautus in Pænulo ridet, dicens, quæ est illa Auis: cum Afrum vidisset vestem demissam trahentem.*

Interiorem etiam Tunicam Persarum gestabant, quam CANDYN vocabant. Suidas cum Hesychio, Καυδέ, καὶ τῶν Περσῶν. Similitérque, inter propria Persarum vestimenta, Καυδέ, numeratur à polluce lib. vii. cap. xiii. Philostrat. in Heroic. imagine Themistoclis transfugæ ad Persas, ἐν ἀξίῳ ἐπιγνεσθαι ζώγραφος, εἰ Τιαρὰν κεκλιῶς μίμνεται, καὶ Καλάσειν, ἢ Καυδέων. Et Regium quidem CANDYN, ἀμπόρφυρον, fuisse, pollux tradit: cuiusmodi CANDYN, licet ἐλασμιένον, non licuisse priuato induere, plutarchus in Artaxerxe, de Tyribaso agens, docet. Procerum verò Candys purpureus erat: reliquorum, scorteus. hoc enim significant pollucis lib. vii. cap. xiii. verba hæc, ὁ δὲ Καυδές ὁ μὲν βασιλείος, ἀμπόρφυρος. ὁ δὲ ὄψιν ἀμῶν, πορφυροῖς: ἐστὶ δὲ ὅτι καὶ ἐκ δερμάτων. Ac plañ scorteam fuisse Persarum vestem, ex eo apparet, quod Sardinis Lydus expeditionem, aduersus Persas, quam Cræsus animo agitabat, dif-

suadens perfas vocat *αἰθρας οἱ σκυθίαις ἔδωκεν Ἀκίξου ἑταίρου*, σκυθῶν δὲ πῶς διήλω ἐδῶκεν φορέουσιν.

CANDYS vitique, quemadmodum pollux, lib. VII. cap. XIII. tradit, *Χειδωτὸς ἢ χιτὼν, κτ' τοῖς ἑταίροις ἐναπὶ ὀμβρός*. Vnde apparet, tunicas istas perficas, manuleatas fuisse, manicásque habuisse, vt lib. I. diximus. A Medis autem, inter alia, ad Perfas manasse *πορφυροῦς χιτῶνας, κτ' τοῖς Κανδῖς*, Xenoph. lib. I. *πειδ.* scribit. Perfarum enim, ante Medos subactos, vilia indumenta fuisse, Herodot. lib. I. & Xenophō lib. II. *πειδ.* testes sunt. Postquam vero, Medis adempto Imperio, rerum potiti sunt, à moribus antiquis descuerunt, & in eorum quos vicerant voluptatis castra transfugerunt. Eòque modo, vt scitè quidā in dissimili argumento cecinit, *Victores suos natio victa prebit*. Quod & Romanis post Antiochum victum accidisse, Lilius lib. XXXIX. scribit. Luxuriæ enim peregrinæ originem in urbem à deuictis gentibus inuectā, illic narrat. Verum aliquam inter principum virorum, & vulgi, Tunicas, differentiam intercessisse, Strabo lib. XV. tradit his verbis, *ἑσθῆς δὲ τοῖς ἡγεμόσι μὲν, χιτῶν χειδωτὸς διπλοῦς, ἕως ἡγευτοῦ, ὁ ὑπερδύτης μὲν, λευκός· αἰθῖνος δὲ ὁ ἐπαύω. ἱμάτιον, ἑτέροις μὲν, πορφυροῦ ἢ αἰθῖνον· χιμῶνος δὲ αἰθῖνον. τοῖς δὲ πολλοῖς χιτῶν ἕως μεσοκνημίον, κτ' διπλοῦς*. CANDYM autem, etiam ab Aristophane in Vespis *Κανδύκην* appellari, pollux lib. VII. cap. XIII. notat. Perficam etiam quandam Tunicam chiridotam, *Καντίειν* appellatā, idem ibidem adjicit. Præterea, eodem capite, ὁ δὲ, ait, *Σαράνης, Μηδῶν ἢ φόρημα, πορφυροῦς, μεσολυκῆς χιτῶν*. Quorum duarum vocum, secundum auctorem, *βεβαιωτῶ* quæ nullum habeo. ac planè, quod ad postremam attinet, mendosam esse scripturam, mihi fa-

cile persuaserim. Apud Hefychium enim inuenio, *Σάρανης, Περσικὸς χιτῶν μεσολυκῆς*: citatque hæc Ctesia, *κτ' διγέρρηξ αὐτῶν τὸν Σάρανην, κτ' τοῖς περὶ κατὰ μὲν, ἐτέλετο τε κτ' βολῶ ἐπίσ.* ex quibus Ctesia verbis colligitur, tam virile quam muliebri hoc vestis genus fuisse. Vsurparat & hanc vocem Democritus Ephesius, lib. I. de Ephesi phano, cuius verba, non minus ad perfarum, quam Ionum in vestitu luxum pertinentia, subiicere non grauabor: nec verò ὁσα esse, quibus nihil est quod demere possis, iure quisquam queri poterit. *Ἐ δὲ τῶν Ἰώνων, αἰτ, ἰοβαφῆ κτ' πορφυροῦ, κτ' κρόνια ῥόμβοις ὑφαντα, αἰ δὲ κεφαλαί, κτ' ἴσα διεκνημμένα ζώοις. κτ' Σαράνης μήλωνι κτ' πορφυροῦ, κτ' λευκοῖ, οἱ δὲ ἀκρῆς, κτ' κελασπῆς κωλυθηρῆς. εἰσὶ δὲ αἰ μὲν πορφυροῦ πύτων, αἰ δὲ ἰοβαφῆς αἰ δὲ ὑάκινθοι. λευκοῖ αἰ πῆς κτ' φλοῖας κτ' θαλασσοειδέεις. ὑπάρχουσι δὲ κτ' ῥοῦ κτ' κελασπῆς αἰ πῆς εἰσὶ κτ' αἰθῖται πύτων. ἴδοι αἰ αἰ πῆς φησὶ κτ' τοῖς κτ' κωλυθηρῆς, ὁ πῆς κτ' πολυτελέστατον ἐν τοῖς Περσικοῖς πῆς ἀλλήμασι. εἰσὶ δὲ τῶν ἀσπυθῶν ἰχθῆς κτ' κωλυθηρῆς κτ' ἀπὸ πύτων κτ' χρυσοῦς κτ' χρυσοῖς. οἱ δὲ κτ' κτ' ἰχθῆς πορφυροῦ πάντες εἰς τῶν ἴσων μοῖραν ἀμμάτ' ἔχουσιν ἀνά μέσον. Verum quas Democritus, Perficas, Pollux, Egyptias Calassires facit, lib. VII. cap. X. in his verbis, *Ἐκ δὲ λίνυ, λινοῦς χιτῶν ἐν ἀθλιωταῖς ἐφοροῦν ποδῆρη, κτ' αἰθῖς ἰώνες. Καλασπῆς, χιτῶν θασπεντὸς Αἰγυπθῆος*. Quod & Aristophanis Interpretes confirmat, ad ea *Ορηθῶν* verba, *ὀπιωπῶν αἰ δὲ ὀπιωπῶν*. Ait enim, ὁ δὲ *Καλασπῆς, χιτῶν πλάπσημος*. φησὶ δὲ *Κιφισοδῆμος*, ὅτι *Αἰγυπθῶν ἢ λέξις*. Hefychius, *Καλασπῆς, χιτῶν πλάπσημος· ἢ λινιοχῆς, κτ' ἰπτικῆς χιτῶν*. εἴηαι δὲ *λινιοῦ κτ' ποδῆρη* χιτῶνιοι. ἰχθῶν *Αελοφάνης θασπιοφραξῆς ἴσων*. Vnde emēda Suidam, apud quem *Καλασπῆς χιτῶν πλάπης*. ὕπως *Αἰγυπθῆος*. Sed vox quædam ex illo Democriti loco resonans, adhuc meo gradu remoram facit. Nec*

enim *Ακταίας* vestes silētio præteruchi me, eximiū earum pretium patitur: de quibus Eustathij in lib. 1. Odyss. obseruationem adscribam. ὡς δὲ, ait, θαλασσαι, ἢ μόνον σοιχακὸν ὄνομα ἴω, ἀλλὰ καὶ ἰματῶν παρὰ σφαιρέων, δηλοῖ ἐν τῷ εἰπόντι, πορφύρας παρὰ βολαῖς, καὶ ἰοσαφείας, ἢ ὑακινθίνας, καὶ φλογίνας, καὶ θαλασσοειδέας, ἴσως δὲ, καὶ ἀπὸ ἀκτίης θαλασσίας. παρώνυμον ἴω π φόρημα, ὡς δηλοῖ ὁ ἱεράριος τὸ, φοροῦντες ἢ καὶ ἀκταίας. ἐστὶ δὲ, φασί, ὅτι παρὰ σφαιρῶν ἰσχύος καὶ κορυφῆς χαλεπὴ, εἰ μὴ πῦρ, ἐν τῷ ἀέρω, τὸ κλάω, ἢ εἰρηιδμὴ ἀκταία, γίνεται, κατακλώνεται τὰ ἑσπεριώδη.

Eandēmq̄, *Thalasinam*, fortē dixit Lucretius lib. 1111. hoc versu, *teriturque Thalassina vestis Asidue, et Veneris sudorem exercita potat.*

Variam autem & Versicolorem vestem, quæque vario colorum genere fulgeret, Persis placuisse, ostendit Ammianus, illo quem nuper laudavi, loco, indumenta Persarum *lumine colorum vario fulsisse* narrans: quod clare comprobatur *Ælian.* lib. v. de Animalib. cap. xxi. de Pauone loquens hoc modo, *δεικνύει φιλοπόνησιν τὸ τῆς πικρῆς πολυμορφον, ὡς πῦρ ἢ Μήδων ἐσθῆται, καὶ τῶν Περσῶν ποικίλατα, πῶς ἑαυτοῦ σολὴν ἐπιδοκίμῶντος.* Terrullianus lib. de habitu muliebri cap. v 111. de Parthis & Medis differens. *Proinde et vestium de coloribus honorem serui eorum ferunt.* Persas etiam *χρῶμασι ποικιλιμύρας* vestes gestasse, medicat Diodor. Sic. lib. vi.

Eaque ratione crediderim Senecam in ludo de morte Claudij, dixisse, *pitæque, Medi Terga fugæis*, quod nimirum Medorum amicu verficoloria essent. Illam enim Triumphalem vestem, *quæ Togæ pitæ* nomen obtinuit, Halycarnas. lib. 111. πορφύρῃ ἐσθῆται ποικίλλω vocatidēmq̄ ποικίλοις ἄμυρῃ-

εν indutos Triumphantes ait. Ibidēmq̄ Hetruscos, Regi Tarquinio, hæc quibus Reges suos ornare consueuerant, insignia attulisse refert. *χρυσῆα πορφύρῃ χρυσόσημον καὶ ἀεὶ βόλοισιν πορφύρῃ ποικίλον, οἷα Λυδῶν τε καὶ Περσῶν ἐφοροῦσι οἱ βασιλεῖς.* Eodem etiam sensu, *Pitæam Togam*, apud Proper. Eleg. iii. lib. 1111. *Pitæa Strata*, apud Ouid. lib. v 111. *Metamorphor. Pitæa Tareia*, apud Virgil. lib. vii. *Æneid.* accipere debemus. Cuiusmodi vestium luxum reprehendens Clemens Alexandrin. *περὶ δαζων.* lib. 11. cap. x. *τὰ τε χρυσῶ περιημεύα, καὶ τὰ ἄμυρῃ βραχέη. καὶ ζῶων τε παρὰ σφαιρῶν γὰρ πῦρ φημι τούτων τὸν τε μωροβασίην ἐκείνων κρωκῶν, καὶ ἢ ὑμῶν ἢ βῆ δὲ βολῶν τῶν πολυτελῶν, καὶ ποικίλα ἰματῶνα ἔχοντα.* Pollux lib. v 11. cap. x 111. ὁ δὲ κατά σκλος, *χρῶμα ἐστὶν, ὃ ἔχον ζῶα, ἢ αἰθῆ ἐνυφασμένα. καὶ ζῶα τὸ δὲ χρῶμα ἐκαστὸν καὶ ζῶα τὸ πῦρ.* Pantheam etiam viro in militia proficiscenti dedisse, *χρῶμα πορφύρῃ ποικίλον, ὡς τῶν κλάω, καὶ λῶφον ὑακινθινοσαφῆ,* Xenophon lib. v 1. *παρὰ.* narrat, id est tunicam quæ rugas & sinus habebat. *Σπολίτες* enim, vnde *Σπολιδοσθῆ* nomen manat, Pollux lib. vii. interpretatur *παρὰ ἄεπιπιδες ὑπὸ δεσμοῦ γηγορῶντες καὶ τῆν πῶς χρῶμασιν ὀπιπιδες, μάστιγα βῆτων χρῶμασιν.*

Erat & Persicæ vestis genus *CAVNACES.* Aristophanes *Vespis*, οἱ μὲν κελοδοσι *Ἔρσι* οἱ δὲ *Καυνάκι*: ad quem versum Scholiastes, *Καυνάκις* δὲ *χλαῖνα* Περσικὴ ἢ ἄεπιπιδος, ὡς τῶν ἄεπιπιδων. ὁ δὲ Παλαμῆδης φησὶν, *Καυνάκις* ἐστὶ Περσικὸν ἰματῶν ἔχον ἐκ τῶν ἐτέρων μέρους μάλλοις. ἄλλως *Καυνάκις* εἶδος ἰματῶν ὡς καὶ Περσίδων κελοδοσιν. Quæ postrema verba, Suidas inde exscripsit. Pollux lib. vii. Onomast. cap. xiii. *Βαβυλωνίων* εἶδεν *Καυνάκις.* Persicas verò mulieres nō fuisse *μονοχρῶμασιν*, nec *νῆλα* sui corporis partē nudas, aperte Diod. Sic. lib.

XVII. πάδος δ' ἐ λῶ θηνότατον παρὶ τῆς ἀρχιμνηστικῆς ὀμνίας γυναικάς. αἱ γὰρ παρ' αὐτοῖς, ὡς ἐν βυβλῶ, ἐπὶ ἀπηναιγῶν πολυτελεῖσι μόγις κρηπιδόμνηται, καὶ γυμνῶν μέγρος τῆς ἑσπέριας ἡδὲν φαίνεσθαι, ποτε μονοχίτωνες καὶ τῆς ἐσθῆτος παρ' ἑρρίπικου, μετ' ὀδύρῳ δὲ ἐκ τῆς σελωῶν ἀξέπῆδων, ἐπιθεοῦσθαι θεοῖς.

Perfæ etiam manus aduersus frigora & aëris iniurias, Manicis, ac Chirothecis muniebant. Xenophō lib. viii. παρ' δ' ἀλλὰ μὲν καὶ ἐν τῆς χιμῶνι ἢ μόνον κεφαλῶν καὶ σῶμα καὶ πόδας ἀρκεῖ αὐτοῖς ἐσκεπάζουσι, ἀλλὰ καὶ παρὶ ἀκραις τῆς χειρὸς χιρῆιδας διασείας καὶ διακλυθῆσθαι ἔχουσι.

Nec braccia tantum, sed & crura, Perfæ velamentis tegebant, ex Semiramidis instituto, vt Iustinus lib. i. scribit. Cuiusmodi Crurum velamenta, Αναξυρίδας à Græcis vocari, à Latinis Braccas, & feminalia, iā notauim⁹. Vnde inter ea quæ τῆς Γῆσῶν ἰδέα esse Pollux ait, Αναξυρίδας recēset. Σκυθίας αὐτῆ, id est, scortetas, primū fuisse Perfærum Braccas, Herodotus lib. i. tradit. Postea, in crescente, in ualescenteque luxu, purpureis, ianthinis, coccineis, & alijs id genus Braccis vti cœpere. Perfæ ergo non subligaculis modò, aut Campestribus, pudenda velabant, sed & crura ipsa ac tibias, Braccis ad genua vsque pertingentibus tegebant.

Mulieres vero latis & fimbriatis Zonis cinctas fuisse, Scholiastes Æschyli in Persis tradit. Ideo enim βαθυζώνους Περσίδας ab Æschylo appellatas tradit, ὡς τὸ Κροσσῶν τῆς ζώνης ἔχων, id est, zonas fimbrijs, seu villis prætextas. Hefych. nāq; Κροσσῶν esse dicit τὰ κείτω τῆς ἱματίων τὰ ἐσθμματοῦσθαι, & ἀκίῆς, Κρόσσος, τὰ κατώτατα τῆς ἱματίων. Suidæ verò Κροσσὸς est ὁ μάλλος.

Postremū in vestitu Persico locū Calcei obtinet. Suum autem ac proprium gens Persarum calceamentum habuit. Strabo lib. x v. ὑπόδημα, eos ha-

buisse κοῖλοι, διπλοῦν, refert. Clemens Alexandr. lib. ii. παρ' ἀρχαῶν. cap. xi. χαίρων οὐδ' ἐστέον τῆς ἐπιχρῆστος καὶ ἀξέπῆδου τῆς σανδαλίων ματαμοτεχίας, καὶ κρηπιδῶν Ἀπηναιγῶν, καὶ τῆς Σικωνίας, καὶ τοῖς κοδούροισι. Περσικὰς τε καὶ ὑρρῶνικὰς. Vilibus autem foccis aut crepidis calceatos, ab initio, perfas fuisse, omnes consentiunt. Itaque Περσικὰς vilis calceamenti genus definit Stephanus de vrbibus, & muliebres fuisse videri, ita ait, Περσικὰς, εἶδος ὑπέλοις ὑποδημάτων. ἔοικα δὲ γυμνασίων ἐστίν. Eufstath. in Dionys. de Situ orbis, αἱ παρονομαζόμεναι αὐτοῖς Περσικὰς ἐμβάδες, ὡς πνεύσασθαι, ὑποδημα. ὑπέλοις. Hefychius, Περσικὰς, ὑπέλοις ὑποδημάτων, Suidas Περσικὰς, ὅσα Περσικὰς εἶσι μὲν δένδρα. ἔστι δὲ καὶ ὑποδημάτων εἶδος γυμνασίων. quæ ille sumpsit ex Scholiaste Aristoph. Νεφέλας.

Præter illum, quem recensuimus, Vestitum, etiam alia Perfæ ornamenta habebant. Nam & Torques collo, & Armillas bracchijs gestasse, ex his quæ libro superiore diximus patet. Ac planè Xenophon lib. i. his quæ Perfæ à Medis mutuati sunt adnumerat, Σπρεπλοῖς παρὶ τῶν δέρον, καὶ τὰ ψέλλια περὶ τῶν χειρῶν. Nobiliores etiam Perfæ gestasse Σπρεπλοῖς παρὶ τῶν βραχίων, καὶ ψέλλια ἐπι τῶν χερῶν, Xenophon lib. i. Αναβάσ. scribit. Sed & inter ea quæ Panthea Abradata marito dona obtulit, καὶ παρὶ τῶν χερῶν, καὶ ψέλλια πλατῆα παρὶ τῶν καρπῶν τῶν χερῶν, Xenophon lib. v i. παρ' δ. recēset. Ammian. Marcellin. lib. x x i i i. Armillis vti, monilibusque aureis, et gemmis, præcipuè Margaritis, quibus maxime abundant, adsumpti, post Indiam victam et Cræsum. Armillæ ergo, vt & Monilia, nō ex auro tantum erāt, sed ex gemmis, lapillis, Margaritis. Chares Mitylenæus lib. vii. de rebus ab Alexandro gestis, referente Atheneo lib. iii. Dipnosophistar. de Margaritis loquens. Κατα-

πεδύαζοισι δὲ αὐτῶν ὀρμίσκοις τε καὶ ψάλλιασιν ἄλλοις τε καὶ ἄλλοις ἄλλοις καὶ ἄλλοις ἄλλοις, ὡς αὐτοὶ δὴ αὐτοὶ οἱ Πέρσαι καὶ Μήδοι, καὶ πάντες Ἀσσιανοὶ πολὺ μὲν ἄλλοι ἄλλοι ἐκ χρυσίου γαβημιδύων. Vnde apparet Margaritas perforasse Persas, ut pertusis in linea vterentur. Ceterum quem alij Σίεπτον, auctor lib. I I I. Esdræ cap. I I I. Μαριάκιον ὡς τὸν βράχην vocat. Suidas *μανιάκιος* ὁ ὡς τὸν χεῖρος κόσμος, citatque hæc vetusti cuiusdam auctoris verba, quæ forte de Parthis scripta erant, *Μανιάκιος* καὶ ὡς τὸν χεῖρος ἦσαν κεκοσμημένοι.

Quemadmodum autem Romæ Bullis aureis insignitos fuisse prætextatos nemo nescit, ita de Persis, κοσμοῦνται δὲ οἱ παῖδες χρυσῶν, ait Strabo lib. xv.

Inauribus etiã vfos Persas supra docui. Diodorus Sicul. lib. v. de Insulanis quibusdam, ἐκ δὲ τῶν ὠτων, ὡς τὸν Πέρσαι, ὡς τὸν κρινοῖς ἔσπευον οἱ δὲ κοινῶς χρῶνται, καὶ τῶς χρῶμασι πεποικιλύμας ὡς τὸν περον. Huius rei gratia aures forare solebant, quod Lydis in more positum fuisse, Xenophon lib. I I I. *Ἀναβάσ*. ita scribit. Ἐπει ἔζω αὐτὸν εἶδον, ὡς τὸν Λυδοῖς ἀμφόπερα τῶ ὡτα πετρυτιδύων. Eodémque modo, Afros aureis foratas habuisse, ex Ciceronis ioco quodam patet. Nam cum Octavius qui nati nobilis videbatur, Ciceroni recitanti dixisset, *Non audio quæ dicis, ille respondit: Certè solebas beneforatas habere aures.* Auctor est Macrobius lib. VII. Saturnalior. cap. III. qui hoc eò dictum fuisse ait, quia *Octavius Libys oriundus dicebatur, quibus mos est aurem forare.*

Persis autem Gemmas & lapillos cordi fuisse, testatur Athenæus lib. III. qui ex Androsthene lib. I. τῶ τῆς Ἰνδουκῆς ὡς τὸν πλάω, Margarita apud Persas ingenti pretio cōparata ita scribit γίνονται ἢ πορφύρα τε καὶ ὄσσεων ἀλλὰ πλῆθος τῶ λοιπῶν. καὶ δὲ εἶδον, ὁ κρινοῖς ἦσαν κεκοσμημένοι.

ὡς δὲ ἡ Μαργαρίτις λίθος γίνεται αὐτῆ δὲ ἐστὶ πολυτελής καὶ τῶ Ἀσίαν, καὶ πωλεῖται ὡς τὸν Γέρασας τε, καὶ τῶς ἄλλοις τῶς, ὡς τὸν χρυσῶν.

Inter eos vero lapillos qui in Perside in pretio erant, Cerauniam Plin. lib. xxxvii. cap. ix. numerat, *parithorum*, ut ibidem ait, *Magis quæsitam, quoniam non aliubi inuenitur, quam in loco fulmine ictō: Proximum Cerauniae nomen apud eos habet, quæ appellatur Iris.* Idem cap. sequenti, *Arizoen necessariam fuisse Magis, Regem consituentibus.* Zoroastriam, etiam Magorum gemmam esse, narrari, scribit. Ibidémque, *Telicardies*, ait, *colore cordis Persas, apud quos gignitur, magnopere delectat: ut lamque appellant.*

Persas autem crinitos & comatos fuisse, Herodot. lib. III. indicat, qui Κομηνίους eos, vocat. Eaque ratione βαθυχεπεῖς appellantur in Epiphio Æschyli, quod Athenæus lib. xiiii. refert, id est densa coma. apillati. Persas etiam adscititias capiti comas adcommodare, à Medis didicerunt, ut Xenophon lib. I. παρὰ. docet. Inter ea enim quæ à Medis originem ducunt, numerat κόμας πορφυρέας. Plutarchus in Crasso, de Surena μνηστέρον, ait, εἰσβλάσμενος ἐμβέβασσι πορφυρόν, καὶ κόμας διακρινῆσθαι τῶν Περσῶν ἐπὶ τῶ φρεσὶν ὅτι τὸ φοβερόν ἦν ἀπὸ τῶν κομῶντων, vel ut est apud Appianum in *Periclitis* ἀλλοκομῶντων.

Persas etiam faciem pigmentis fucam, idque à Medis arripuisse Xenophon lib. I. παρὰ. docet. Ex Medorum enim luxu, in Persidē manasse, ὡς τὸν Ἰνδουκῆς, χρῶμασι ἐντρύψαν, ibidem ait. Ea siquidem, ut subiicit, νόμισμα ἔω ἐν Μήδοις. - Πορὰ Περσῶν

mulieres in summo mœrore & luctu, Vestes scindere, crinêsq; lacerare solebant, Indicat Diodorus Sicul. lib. xvii. vbi, post Darium victum, mulieres, *ταῖς ἐσθῆσι ἀεὶ ῥήγιαι, μετ' ὀδυρμῶν ἐκ τῶν σκευῶν excessisse* refert. Curtius lib. iiii. *ingens circa eam nobilium feminarum turba cōstiterat, laceratis crinibus, abscisâque veste, pristinæ regorum immemores Reginas.*

Idemque confirmatur Ctesia verbis, quæ ab Hefychio, in voce *ῥήγιαι* laudantur. Idem quoque, mœstitiæ suæ, planctûsq; documentû, viros dedisse, testatur Herodotus lib. iiii. *Ἐρσται δ' ὡς πῶν βασιλέων εἶδον ἀνακλαύσαντα, πῶτες τῆτε ἐσθῆτες ἐχθρῶν εἶχον, τῶν ἀπαίρων τε καὶ οἰμογῆ ἀφθόνην διεχρῆοντο.* idem, lib. viii. *ἢ ἰδοὺ δὴ ἀποσπῆ ἐς Σοδοσῆ ἀγέλην αἰπιορῶν, ὡς ἔχει Ἀθώας Ἑρῆνης, ἐπερὶ ἄνω δὴ τὴν Περσῶν τοῖς ὑπολειφθέντας ὡς ταῖς δὲ ὁδοῖς μυστήσιν πάσαις ἐσῆσαν, καὶ ἐδυμῶν θυμῶν ματα. καὶ ἀπὸ τῶν ἐσῆσαν ἐν θυσιῶν τε καὶ δὴ παθησῶν.* Curtius lib. v. *post hanc vocem spado, gemitu, non modo tabernaculum, sed etiam castra compleuit. Irrupens deinde alij, laceratisque vestibus, lugubri & Barbaro ululatu Regem deplorare cœperit.* Lugubria etiam induebant qui lugebant. Etenim *πένθημον ἐσθῆτα* sompsisse mulierem Persicam, narrat Diod. lib. xi. Curtius lib. x. *Ad Darij quoque matrem celeriter perlata est. Abscisâ ergo veste qua induta erat, lugubrem sumpsit, laceratisque vestibus humi corpus abiicit.* Et aliâs eodem lib. *perse comis suo more detonsis, in lugubri veste cum mulieribus ac liberis, non ut victorem & modo hostem, sed ut gentis suæ iustissimum Regem, vero desiderio lugebant.*

Persas quoque ob Masistrij, qui in acie Plataësi, turmas equitum ducebat, cadē, præ luctu, & seipfos, & equos & iumeta totondisse, refert Herod.

lib. ix. *πένθος ἐποίησαν το Μασιστῆ πᾶσαι ἢ στρατῆ καὶ Μαρδόνιος μέγιστον. σπείρας τε αὐτοῖς κείροντες, καὶ τοῖς ἵπποις καὶ τῆ ὑποζυγία, οἰμογῆ τε χρεώμενοι ἀπλήρωτο.* Plutarch. in Aristide, *ἐν ὧν δὲ τῶν κληρωμάτων τὸ μέγιστος τοῖς Ἑλλησιν, ἔπειτα τῶν νεκρῶν τῶν πλῆθους. ὁ λόγος γὰρ οἱ πεσόντες ἦσαν, δηλοῦν τὸ πένθος τῶν βαρβάρων. καὶ γὰρ αὐτοῖς κείρον ὅτι τῶν Μισισίων, καὶ ἵπποις, καὶ ἡμίονοις, οἰμογῆς τε καὶ κλαυθμοῦ τὸ πένθος ἐδήλωσαν.* Cuiusmodi Barbaricos luctus ridens Cicero, lib. iiii. Tusculanar. *quæst. hinc ille (ait) Agamemnon Homericus, & idem Accianus, sciens identidem intonsam comam: in quo factum illud Bionis perinde stultissimum Regem in luctu capillum sibi euellere, quasi caluitio mœror leuaretur.*

Mulieres autē non aliud magis in contumeliam accepisse, quàm lanæ admouere manus, Curtius lib. iiii. testis est.

Ceterum, quod ad iudiciorum Persicorum formam & ordinem attinet, vix quidquam habeo quod addam ad ea quæ ex superiore & hoc ipso libro, iam diximus. Inde enim, vti iudicia, siue in pecuniarijs siue in capitalibus causis redderentur, conijciendi cuique potestare facio. Tantum adjiciam Ammiani Marcell. de Persicis Iudicibus lib. xxiii. locum, *Ad iudicandum autem, ait ille, vestis rerum spectati destinantur, & integri, parum alienis consilij indigentes. Vnde nostram cōsuetudinem ridens, quæ interdum facundos, iurisque publici peritissimos, post indoctarum collocat terga.*

Rei quidem, apud Persas, in carcerem & vincula publica conijciebantur. Et ita, Ctesias, multos coniurationis & conspirationis aduersus principem inita reos, in carcerem coniectos, narrat. Q. Curt. lib. vi. *Otridates erat nobilis Perses, à Dario capitali supplicio destinatus cohibebatur in vinculis.* Sic &

minis sepultura, Pellis detractio, Lapidatio : quæ singula exemplis vel testimonijs comprobanda sunt. In primis, Capitis amputationem frequentatam in perfide, ex Xenophonte lib. v 111. παιδείας liquet. & ita, Phœnicibus caput præcidi, Xerxem iussisse Herodorus lib. v 111. narrat. Tisapherni etiam Regis magni iussu caput amputatum, Xenophon lib. 111. Ελληνικ. & in Agefilao, refert. Diodorus Sicul. lib. xv. de Artaxerxe, παρέδωκε τὸν θανάτῳ τοῖς ὑπὲρταῖς, καὶ πορροῦταξεν ἀφελεῖν τὸ κεφάλιν. Atque hoc genere pœnæ nobiliores, & honesto loco natos, adfici consueuisse, Plebeijs vero, humiliorisque loci personis, non eundem honorem habitum, auctor est Xenophon lib. 11. Αναβάσ. cum de Menone loquens, ait, μὲν δὲ τὸν ἦν ἦν δὲ τὸν δάνατον στρατηγῶν, ἡμωρηθεῖς ὑπὸ βασιλείας ἀπέθανον, ἢ ἄλλω ὡς τὸ Κλέαρχος καὶ οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ ἀπολιμθέντες τὰς κεφαλαῖς (ὡς τὸ Κελλιστος θανάτων ἐδίδκει ἔφη) ἢ ἄλλω ζῶν ἀκιδεῖς ὄντων, ὡς πρὸς λέγεται τελευτῆς τυχῆν.

Nec tamen Gladio in eos animaduertebant, vel Securi, sed ceruicibus caput, Nouacula abscindebant: vt ex Plutarcho didici. Is enim sumpsum de Dario, ob cōiurationem aduersus Artaxerxem patrē, suppliciū, sic in Artaxerxis vita, narrat. τὰ δὲ Δαρείῳ μὲν ἦν τέλειων ἀναχθέντι, καὶ ἡσας τοῖς βασιλείοις Δικασταῖς ἢ πάρων αὐτοῦ, ἀλλ' ἑτέρων κατηρηρησάντων, ἐκέλευσεν ὑπὲρταῖς, τὸ ἐκείνου χραλαιδύοις ἀποφασιν, ὡς αὐτὸν ἐπαυνεῖ κείν. ἀποφλαιδύων δὲ πάντων ὁμοίως, καὶ κατακτόντων τὸ Δαρείῳ θάνατον, οἱ μὲν ὑπὲρταῖς συλλαβόντες αὐτὸν, εἰς οἴκημα πλησίον ἀπήγαγον. ὁ δὲ δήμιος, κληθεῖς μὲν ξυρὸν ἔχων, ὡς τὰς κεφαλαῖς ἀποτέμνοισι ἦν κολαζομένων. ἰδὼν δὲ τὸν Δαρείον ἐξεπλάγη, καὶ ἀνιέρχεται. πορροῦ τὰς θύρας, ἀποβλέπων, ὡς ἢ δειψησόμενος ἢ δὲ τελευτῶν αὐτὸν ἢ ἡμέτερα βασιλείας. ἔβωθεν δὲ ἦν Δικαστῶν

ἀπειλούων, καὶ ἀκελευσόμενος, ἀνίσταται καὶ τῇ ἐπέσει χεῖρα ἀράξαι ἀμφοῦ τῆς κόμης αὐτοῦ, καὶ κατακτόν, ἀπέτεμε τὰ ξυρὸν τὸν πρὸ χεῖλον.

Plerumque verò, Dextram cum Capite, persæ abscindebant. Et ita qui Regi parere, obtemperare quæ detrectasset, ἀπολιμθεῖς κεφαλῶν καὶ βραχίων ἀπέθανον, ait Strabo lib. xv. Cyri quidem certe in bello cæsi, caput & dextram, Mesabates Eunuchus, Regis Artaxerxis iussu, præcidit. Xenophon lib. 1. Αναβάσ. ἐπέσει δὲ Κύρου ἀποτέμεται καὶ κεφαλὴ καὶ χεῖρ δεξιά. Plutarchus in Artaxerxe. λοιπὸς δὲ τὸν Περυσσάπιδι σκοπὸς ὁ τὸν κεφαλῶν ἀποτέμων, ἔ τὸν χεῖρα τὸ Κύρου Μασσαέτης βασιλείας θύροδροῦ: sed qui à Plutarcho Μασσαέτης, is in Ctesia fragmentis Βαραπάτης appellatur, his verbis, ἐπέσει Βαραπάτου, τὸ ἀποτέμωντος, πορροῦ τὰς βασιλείας, τὸν κεφαλῶν ἀπὸ τὸ Γωμάτης Κύρου. Hoc vero Cyri caput, cū dextra simul, patibulo suffixum, Xenophon ostendit lib. 111. Αναβάσ. cum de Artaxerxe loquēs, ait, ὅς καὶ ὁμομητεῖν καὶ ὁμοπατεῖν ἀδελφοῦ, ἔ πεθνήκοτος ἦδη, ἀποτέμων τὸν κεφαλῶν καὶ τὸν χεῖρα ἀνισαίρων. Causam huius dextræ amputationis hanc Ctesias adfert, quòd misso dextra iaculo, Artaxerxem Cyrus traiecisset. At Plutarchus hoc secundum legitimam iuris obseruationem, factum, in Artaxerxe tradit, his verbis, ὡς δὲ ἐπέσει τὰ νεκρὰ, ἔ καὶ δὴ ἡμεῖς νόμον Ἔρσων, ἢ δεξιά χεῖρα ἀπεικόπι καὶ ἢ κεφαλή τὸ Γωμάτος, ἐκέλευσε τὸν κεφαλῶν αὐτοῦ κομιδῆσαι, ἔ τῆς κόμης ἀράξαι ἀμφοῦ τῆς βασιλείας καὶ λαοῖς ὅτι δεικνυνοῖ τὸς ἀμφιδόξοισιν καὶ φάβοισιν. Ex hoc more, Craffi caput cum dextra abscessum, ad Hyrodé parthorum Regem, à Surena transmissum, Plutarchus in Craffi refert.

Crucis etiam supplicium, apud Persas vsu rece-

ptum fuisse patet, ex cap. vii. & viii. Esther, ubi Amanum Cruci suffixū & patibulo quod erat altitudine L. cubitorum, refertur. Eundem Amanum ἐν σταυρῷ κρεμασθέντα Ἰσπανεῖν iussisse, Artaxerxem Ioseph. lib. xi. Antiquit. cap. vi. narrat. Artaxerxes Esdræ cap. v i. lib. i. in sanctione edicti sui, Ἀπ' ἐμοῦ ἐπέθη γράμη, ὅτι πᾶς ἀνθρώπος ὃς ἀπέξῃ τὸ ῥῆμα τῶν κειταμένων ἔσται ἕνδιον ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ καὶ ὀρθώμενος παρήσεται ἐπ' αὐτοῦ. Ἐὖ ὁ οἶκος αὐτοῦ τὸ κρετ' ἐμὲ ποιηθήσεται. Cuiusmodi pœna etiam summa dignitate ac potestate præditi adiciebantur. Polycraté nanque Samiū, ab Oroete prætore Darij in Crucem actum, Cicero lib. v. de Finib. post Herodotum lib. iiii. scribit. Similiterque Artaphanes Sardium, præses & Arpagus, Histiazum Milesium, in crucem, sed truncato prius capite, sustulerunt. Herodotus lib. vi. Ἀρταφέρνης τε ὁ Σαρδίων ὑπαρχος, καὶ ὁ λαβίων Ἀρπαγος, ὡς ἀπηνετο ἀγχιμδρος ἐς Σαρδίς, τὸ μὲν αὐτὸ σάμα αὐτῷ τῶν ἀλευσάμενων, πλὴν δὲ κεφαλῆν ἑλεγχύσαντες, ἀνένεκα πρὸς βασιλῆα Δαρείον ἐς Σοδσαί. In Ctesia quoque fragmentis à Photio collectis, breuiter de Bagapate stringuntur hæc, ὃν ἔσπον τὸ δέρμα ἀειλαρεθῆς ἀνεσταυρώθη ὑπὸ Παρυσάτιδος. Sataspem, quod virgini, Zopyri filiz, vitium obtulisset, Cruci suffigendum, Mater que Darij soror erat, ea pœna (tanquam grauiorem inflictura) liberari à Xerxe impetrauit: ea lege & condicione, vt omnem ille Africæ oram circumquaque legeret, donec ad Arabicum sinum appelleret: cui decreto vt obtemperaret, bonam partem Africæ obiit, Herculis columnas præteruectus: sed emensus plurimum maris, cum eum longioris nauigationis post complures menses rædium cepisset, instituto cursu derelicto, in

Ægyptum remeauit: & illinc ad Regem Xerxem regressus, causam cur vterius progredi non potuisset, minus probabilem reddidit. Ideoque quòd iniuncto sibi labore defunctus nō esset, in crucem sublatus est: vt Herodotus lib. iii. narrat. Ipsum etiam Leonidæ Spartanorum Regis, qui ad Thermopylas occubuit, truncum, & à capite auulsum corpus, in crucē tolli, Xerxes & Mardonius eius prætor iusserunt. Herodotus lib. i x. Λεωνίδεω γὰρ Ἰσπανόντος ἐν Θερμοπύλῃσι, Μαρδόνιος τε καὶ Ξέρξης Σπαρταμόντες πλὴν κεφαλῆν ἀνεσταύρωσαν. Ideoque, vt ibidem refert, cum Pausanias, victoria, apud Platæas, eodem Mardonio cæso, potitus esset, exstitit Ægineta non infimo inter suos loco, qui suaderet, vt par pari referens, Mardonij corpus in crucem ageret: at ille respondit, non recta suadere eum. Etenim bonis Spartanorum moribus non conuenire, in mortuum sæuire, nec in ea re, barbarorum inhumanitatem, imitari se velle. Denique Alexâdram in perfide multos, ac vel Sarapas ipsos, in crucem sustulisse, Arrianus lib. vi. & Curtius lib. ix. testantur.

Viuos etiam interdum exuri consueuisse facinorosos, ostendit Ctesias, in cuius fragmentis verba hæc reperiuntur, ἔμβάλλεται εἰς πλὴν σποδὸν Ἀρπίφιος καὶ Ἀρόπτης. Et aliàs, ἀγοισι ὡδὴ βασιλέω, ὃ δὲ εἰς πλὴν σποδὸν ἐνέβαλλον, Γιοσαφδὴν εἰς πλὴν Ρισούδην Σατραπείαν. Ex hoc more, Heliodorus lib. viii. histor. Æthiopic. de Chariclea agens, ait, πρὸς καταναλωθῆναι κατέπειρασε. ἤρπασε οὐκ ἀπὸ καὶ πρὸς τῶν δεσμίων, ἔκ μακρὸν τὸ πένθος ἐκλὸς ἤγετο, κήρυκος, ὅτι ἐπὶ φαρμάκοις πυρὰν ἀγοισι, σιωπῆτος, ἐκβόωντος.

Præterea Pellem, cutemque quandoque viuus

hominibus ultimo supplicio damnatis, Persæ detrahebant. Ammian. Marcellin. lib. xxi. de persis agens, *Cutes viuis hominibus detrahunt particulatim vel solidas.* Huic rei argumento est, quod de Cambyse Herodot. lib. v. & Valer. Maxim. lib. vi. cap. iiii. narrat, eum mali cuiusdam Iudicis ex corpore pellem detractam fellæ intendi, in eaque filium eius iudicaturum confidere iussisse. Mesabarem quoque Eunuchū Paryfatis, eodem modo vltā dicitur: sic enim de ea Plutarch. in Artaxerxe loquitur, *λαμβάνει τὴν Μεσαβάρην. ἡ δὲ ἔν ἐν τοῖς ὑπεξηρημαῖοις, ἐκ τῆς ἐν ὑποψίᾳ βασιλέα ἤλυθε τὴν κορυφαίαν, ἔχει δὲ ἴσασα ὅτι ἴσῃ ἡμφοτέρων, κοροσάξεν ἐκ δειροσπῶντα. ἐπὶ δὲ μὲν σῆμα πλάγιον δὲ πέλων σαυρῶν ἀπαπῆξεν, τὸ δὲ δέρμα χελεῖς δὲ παπυλαδύσαι.* Et hoc Persico supplicio adfectum Manem hæreticum Cyrillus, Catechesi vii. de Rege Persarum loquens, ita scribit, *κατέκρινε ἃ δὲ πῶν τῶν ἐξομοφυλάκων φόνον. ἐκ δὲ ἡρηναιτῶν μανίω Περσικῶν νόμοις κοροσάξεν. ἐπὶ δὲ μὲν λοιπὸν σῆμα θηλείων κοροσάξεν ἀπὸ βορῆν. τὸ δὲ τῆς καμῆτης γνώμης δολῶν, τὸ δὲ δέρμα θυλάκου δὲ κεν κοροσάξεν πύλων ἀμυρτήην, ὅτι ὁ κοροσάξεν ἑαυτῆς λέγων. Theodoretus lib. i. contra hæretic. cap. vi. συληθεῖς ὑπὸ τῆ βασιλέως, πῶν Περσικῶν ὑπέμεινε πμφοτέρων, ἐπὶ δὲ δέρματος γυμνωθεῖς παρεδόθη κωσι. Suidas in verbo *μανίης*, ὁ Περσῶν βασιλεὺς ἐξέδραζε ζῶντα ὡς ἀπὸν θανάτου τῆ ἡσὺ αὐτῆ ἡμφοτέρων.*

Nudatum ergo pelle, canibus obiectum, Theodoretus ait: At Socrates, pellem eius in vtris modū palea impletam, pro portis vrbis suspensam, scribit: de Mane enim agens lib. i. Ecclesiast. Histor. cap. xxi. *μαθῶν τε, αἰτ, αὐτὸν ὁ ἴσῃ Περσῶν βασιλεὺς ἐκέῖ ἐξομοφυλάκων ἀλάσασαν ποίησαι, ζῶντα ἐξέδραζε, ἐκ ἀχρῶν πῶν δολῶν πληρώσαι, κοροσάξεν τῆς πύλης τῆς πόλεως κοροσάξεν. Εο-*

démque modo Bassilij à Magis damnati pellem detractam, & inde culeum, seu virem factum, suspensumq; è procera, & in eximiâ altitudine edita arbore Procop. lib. i. de Bello persico narrat. *πακούεως δὲ βασιλέα μὲν τὸ δέρμα ἐκδραζε, ἀσπὸν τε αὐτὸ πεποιημένος ἃ ἀχρῶν ἐμπλήσαι μὲν ὄλον, ἀπεκρέμασαν ὅτι δένδρον πῶν ὑψηλοδλίαν. Idem & de Nachorage sumptum, more maiorum, supplicium, Agathias lib. i. i. refert. Ei enim, quod ex acie excessisset, Chostroes Persarum Rex, à ceruice, ad imos vsque pedes, pellem detrahi, ita vt pudenda ac genitalia ipsa inuerterentur: ac deinde in vtris formam compactam, è scopulo quodam suspendi iussit. Et hoc vtiq; supplicij genus Hormisdas Regis Persarū filius conuiuis comminatus dicitur, vt Zosimus Histor. lib. i. tradit *ἀγανακτῆσαι ὑπέμεινε, τὸν Μαρσίω μόνον αὐτῶν ἐπὶ τῆσιν οἱ μὲν οὐκ ἐπέμεινε τὸν λόγον, ὅσα δὲ ἐκ ἐπιχρῶν ὄντα. Περσῶν δὲ πρὸς ἐπιδημίας τῆ Φρυγίας, ἐπὶ τῆσιν Μαρσίω ἀκκοῦς δὲ τῆσιν, τῆσιν ἀπειλῆς Ορμίσδου πῶν ἐνοιασὶν τοῖς κοροσάξεν ἡμφοτέρων ἐξέπει.**

Interdum verò, facinoris conuictos, Persæ viuos defodiebant, idque Persarum moribus receptum, Aristides, Oratione contra proditores mysteriorum, scribit. Quod & Persicum supplicium, Herodotus lib. v. i. i. pronuntiat, his verbis *Ἐνεα δὲ ὁδοῖς ποντανόμοιοι τὸν χρόνον τῶν καλέεσθαι, τοσούτοις ἐν αὐτῶν παῖδας τε ἃ παρῆνοις ἀδρῶν τῶν ἐπιχρῶν ζῶντας κατάρουσαν. Περσικὸν ἃ τὸ ζῶντας κατάρουσαν. Idem lib. i. i. de Cambyse, Περσῶν ὁμοίους τοῖς κοροσάξεν δολῶν ἐπὶ δὲ ἐμὴ ἀπὸν ἀξιοχρῶν ἡσὺ, ζῶντας ὅτι κεφαλὴν κατάρουσε. Et hanc, Apollonidem Coum medicum, quòd Amytin Xerxis ex Amystre filiam, Megabyfi vxorem, quam ægram cura-*

bat, malis artibus illectam violasset, pœnam luisset Ctesias refert. Nam cum Amytis moriens, Amystri matri ultionem mandasset: illa Regis Artaxerxis permisso, prehensum Apollonidem viuum defodi curauit. Ctesias verba sunt. ἢ δὲ (videlicet Amystris hæc) λαβοῦσα, ἔδησε τὸν Ἀπολλωνίδην, δεσμῶσι κολάζουσα. ἔπειτα ζῶντα κατάρτυξεν, ὅτε καὶ Ἀμυστὴ ἀπέθανε. Idem Ctesias alibi ἢ τὴν παρούσατις, τὴν τε μητέρα τοῦ Τεσπύχημου, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς Μηβρόσην καὶ Ἡλικόν, καὶ τοὺς ἀδελφὰς δύο ὄσας χρεὶς τῆς Σπαπύρας ζώσας ἐκέλευσε καταχῶσαι. Huius supplicij formā alta obliuio suppressit: credibile tamen est, scrobem defossam & capite demisso pronos obrutos. At quo ritu Vestales olim defoderentur, explicat Plutarch. in Numa, qui lucem adfert subterraneo illi cubiculo, in quod demissam Vestalem, Domitiani temporibus, Plinius Epist. xi. lib. iiii. refert.

Lapidibus quoque obrui interdum nocentes solebant: & ita Bagorafus, vt Ctesias refert, περὶ βασιλέως λιθόλυτος ἐγγυόνι. Idemque passim Pharnacyam Eunuchum, idem Ctesias ita scribit, καταλύθη τὸ καὶ Φαρνακίης, ὁ, σικανελῶν Σικωνίδου, Ἐξζζλω. At quod Curtius in extremo lib. vi. ait, omnes à Nicomacho nominati, more patrio, dato signo, saxis obrui sunt, caue accipias, more Persico, immò, Macedonico, vt aliàs eodem libro ipsemet docet, cum ait, ἢ ceteris quidem placebat, Macedonum more obrui saxis.

Veneficos vero apud Persas, proprio quodam supplicio adfectos, Plutarchus in Artaxerxe docet. De Gige enim Parysatidis ancilla, veneficij rea scribit hæc, καὶ κατέγνω θάνατον. Ἀποδηήσκουσι τὸ οἱ φαρμακίς ἐν Πέρσῃ καὶ νόμον ἔτιος. λίθος ἔστι πλατὺς

ἐφ' ἧ τὴν κεφαλὴν καθέντες αὐτῆ, ἐπέρω λ. γὰ παύοισι καὶ πτεροῖσιν, ἀρχὴς ἢ συνθλάσσωσι τὸ πρῶτον καὶ τὴν κεφαλὴν. ἢ οὐκ ἴσῃς ἔτιος ἀπέθανε.

Interdum & viuos secabāt: & ita Parysatim iussisse, τὴν Ροζάνην ζῶσαν καταπεμῆν, Ctesias Persicis refert.

Postremò, noui moris supplicium describitur ab eodem Plutarcho, in eiusdem Artaxerxis vita, his verbis, ἐκέλευσε γυνὴν τὴν Μιθριδάτην ἀποθανεῖν, σκοφουθέντα. τὸ δὲ σκοφουθέντα, τοιοῦτόν ἐστι. σκῆψας δύο πεπονημένας ἐφαρμόσθη δὴμῶν λαβόντας, εἰς τὴν ἐπέραν κατακύνοισι τὸν κολαζόμενον ὑπὸν, εἴτα τὴν ἐπέραν ἐπάροντας καὶ συναρμόζοντες, ὡς τε τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς χεῖρας ἔξω καὶ τοὺς πόδας ἀπολαμβανέμεθα. τὸ δὲ δὴμο σῆμα πᾶν ἀποκρυφθεῖν, διδάσκειν ἐδείξεν τῆ ἀνθρώπου, καὶ μὴ θελή, περὶ βία ζῶντα κεντῶντες τὰ ὄμματα. φερόντι δὲ, πειεῖν μῆτι καὶ γάλα συσκευαμένον, ἐχέουσι. εἴτα εἰς τὸ σῆμα, καὶ κατὰ τὸ πρῶτον καταπέουσι, περὶ τὸν ἥλιον αἰεὶ φοροῦσι ἀνὰ τὰ ὄμματα καὶ μῶν περὶ σκῆψας μῶν πλῆθους, πᾶν ἀποκρυφθεῖν τὸ πρῶτον. ἐντὸς δὲ ποιούτως, ὅσα πειεῖν ἀναγκάων ἐστὶ ἐδίοιτας ἀνθρώπους καὶ πίνοντας, θύλαι καὶ σκώληκες ὑπὸ φθορᾶς καὶ σιπεδόνος ἐκ τῆ περὶ τῶματος ἀναζέουσι, ὑφ' ἧν ἀναλίσκεται τὸ σῆμα ἀφ' ἀποδηήτων εἰς τὰ ἐντὸς. ὅταν γὰρ ἦδη φανερός ἦ περὶ τῆς οὐρανῆς, ἀσμερῆσι τῆς ἐπέρας σκῆψας, ὁρῶσι τὴν μὲν σῆμα καταδηδεσμένω. περὶ δὲ ἀπ' ἀρχῆς τοιοῦτων θηλειῶν ἐσμοῖς ἐδίοιτων καὶ περὶ πεφουκότων. οὕτως ὁ Μιθριδάτης ἐπικατέθηκε ἡμέρας φθορομενος, μῶν ἀπέθανε. Verè ergo Ammianus Marcell. lib. xx. Persarum nationem, suppliciorum varietates, semper exercuisse, crudam, ait.

Atque hæc grauioribus atrocioribusque delictis pœnæ impositæ erant. Mediocribus verò, minoribusque, leuioribus irrogabantur. Nam vel exilijs fontes multabant, vel aliqua corporis partè mutilabant: Naso, puta, Auribus, Manibus, Pedibus,

truncantes. Exilij, Relegationisve exemplum nõ aliunde quam à Megabyso peram: cui capitis pœna, in Relegationem versa esse narratur à Ctesia in Persicis, his verbis, *περοσσταξε* (de Artaxerxe loquitur) *πλω κεφαλήν παρ Μεγαβύζω ἀπολιμνηθῶναι. Ἀμύριοις ὃ καὶ Ἀμύριος καὶ ἦν δὴ ἄλλων τῆ παραμῆσις, τὸ μὲν Δαναῶν ῥύεται, ἀνὰ σπαστος ὃ γίνεται εἰς πλω ἐρυθραῖ ἐν πνι πόλι ὀνόματι Κύρ-
ται.* Aliud paris pœnæ exēplum idē Ctesias subijcit, inquit, *ἐξορίζεται ὃ καὶ Ἀρτόξαρης ὁ θυνόζχος εἰς Ἀρ-
μύρια, ὅτι πολλὰ κίς ἑαυτὸ Μεγαβύζω βασιλεῖ ἐπαρρησιάζατο.* Quod autem ad Aurium, Narium, Manuum, Pedum amputationes attinet, eas in Perfide vsurpatas, indicio est quod Curtius lib. x. Persas, vario suppliciorum modo Græcos captiuos adfecisse narrat, pedibus, quosdam, alios Manibus, Auribusque, amputatis, iniustisque Barbararum litterarum notis, in longum sui ludibrium reseruasse. Similitérque Diodor. Sicul. lib. xviii. occurrisse illos Alexandro narrans, *ἠκρωτλιασμένοι δὲ πάντες, οἱ μὲν χῆρες, οἱ δὲ πόδας, οἱ δὲ ὠτα, καὶ ῥίνας.* Confirmat hunc Persarum morē Zopyri historia, qui *ἀποταμῶν ἐωὺ-
ποδ πλω ῥίνας, καὶ τὰ ὠτα, καὶ τὸ κόμην καὶ τὰς περικεφαλαίας, καὶ μασηγῶ-
σας, ἠλθε τῷ Δαρείῳ,* ad Babylonios trās fugit, quorū alliciēdorū inescādorūmq; causa, à Dario se laceratū verberibus, narésque, & aures sibi præcisas finxit, quemadmodum Herodor. lib. i i i. & Iustinus lib. i. narrat. Iijdem vterq; libris Mago Cambysē vtrasque aures præcidi iussisse commemorat. Alexandrum etiam iussisse Bessum Darij percussorem, tradi Oxatri Darij fratri, vt cruci adfixum mutilatis Auribus, Naribusque, Barbari sagittis configerent, Curt. lib. vii. refert. Tacitus lib. xii. Annalium. *Meherdates promissa Parrhacis paterni*

clientis securus, dolo eius vincitur, traditurque victori. Atque ille, non propinquum, neque Arsacis de gente, sed alienigenam, & Romanū increpans, Auribus decisis vivere iubet, ostentui clementiæ suæ, & in nos dehonestamento. Apud Persas quoque *Aures, more regio, secari solitas pro delictis,* Ammian. Marcell. lib. xxx. scribit. Denique Xenophon lib. i. *Ἀναβάσ.* iustitiam Cyri prædicans, *Οὐ μὲν δὴ ἐδ' ἐ τῶτ' αὐτὸς εἶπαι, ὡς τοῖς κεκαύρ-
τοις καὶ ἀδύτοις εἶα καταγελαῖν, ἀλλ' ἀφειδέεσθαι πάντων ἐπιμυ-
ρεῖτο πολλὰ κίς δὲ ἰδεῖν παρὰ τὰς σιτοειδῆς ὁδοῖς, καὶ πῶδων καὶ
χαρῶν καὶ ὀφθαλμοῖς στερεοῦσι ἀνθρώποις.* Hinc Arrianus lib. i i i. *βαρβαρικὴν εἶσε ἦν ἀκρωτλιαῶν πλω λάβειν.* ait.

Interdum & Oculos noxijs effodiebant, exculpebantque. Proinde inter exempla pœnarum, quæ sub imperio Cyri edebantur, vtrisque luminibus orbatos ponit Xenophon lib. i. *Ἀναβάσ.* & ita Arsacem captum, *effossis oculis,* in castellū quoddam Sapor Persarum Rex relegavit, quemadmodum Ammianus Marcellinus, lib. x x v i i. refert. Porro, vt suis tēporibus Oculi, ijs qui hoc pœnæ genere multabantur, effoderentur, eruerenturque, Procopius lib. i. de Bello Persico, docet. Etenim, de Cabade qui Blafen excæcauit. *Ἐξ-
πφλωσε,* ait, *ἑρπια δὴ, ὅτι πυφλοις οἱ Γέρσαι ποιεῖν τοῖς
κεκαύρτοις εἰώθεισιν. Ἐλαγον ἐψῶνται καὶ αὐτὸ ὡς μάλισσας πῶν ἐς
τοῖς ὀφθαλμοῖς οὐ π μόνοντες, ἐπιχρόντες τῶν ὀφθαλμῶν ἢ
πυρεμπιτύτες. καὶ τῶν τῶν ὀφθαλμῶν τῶ ἐντὸς χροῖντες.*

Ignominia etiā quandóque noxij notabatur, sed & honoris insignia eis detrahebatur. Sic Murrhani, ob ré malè gestam, ornamentū, ex auro & gemis quo redimire crines cōcessū ei fuerat (cuiusmodi crinale summo honori apud Persas ducebatur) detractū Procop. lib. i. scribit, *κόσμον ἀφείλετο αὐτῷ*

ὃν δὲ ἄναδεδίδου ἦν ἐν τῇ κεφαλῇ περὶ εἰσῆτι, ἐν τῇ χροσῶ
 ἔμυρδρῶν πεπονηδρῶν, ἀξιώμας ὃ τῶτο ἐν Γέροσας μέγα.

publicatio etiam bonorum apud Persas locum habebat. Confiscari namque, & in fiscum cogi bona consueuissent eorum, qui aduersus Regia decreta quid fecissent, ostendit Cyri rescriptum, quod à Iosepho lib. xii. Antiquit. cap. i. refertur: in cuius sanctione, iubet eos qui contra fecerint, in crucem agi, ἔκ τας οὐσίας αὐτῶν (ἢ) βασιλικὰς, id est fisco vindicari. Idem Ioseph. eiusdem lib. Antiquitat. cap. iiii. de Cyro, τῶς δ' ἐπέστρεψάντας πὶ ἦν ἐπιταλῶν, συλληφθέντας ἐκέλευσεν ἀναστρωθῆναι, ἔκ τῶ οὐσίαν αὐτῶν εἰς τὴν βασιλικὴν καταταγῆναι κίσην.

Iam quaestionem de reis, per tormenta Persas habuisse, testis est Epiphanius lib. ii. contra hereses cap. de Manichæis.

Planè dura lege viuebant Persæ, apud quos vnus ob noxiã plerũq; propinqui omnes plectebãtur. Ammian. Marcell. lib. xxiii. *Leges apud eos impediõ formidatæ: inter quas, diritate exuperant latæ contra ingratos & desertores, & abominandæ aliæ, per quas ob noxiã vnus omnis propinquitas perit.* Atque ita cũ Intraphernes, ex septem Magicidis vnus, contra veturum, Regiam ingredi, Rege cum vxore cubante, ausus, ianitori ac cubiculario, aditu cum ptohibentibus, aures narẽsque amputasset, Darius Rex ἤλασε αὐτὸν τε τὸν Ἰντραφέρρα, ἔκ τῶς πῆδας αὐτοῦ, ἔκ τῶς οὐκίους πῆδας. ἤπιδας πολλὰς ἔχων μὲν ἦν συχρῆσαν μὴν ἐπιταλῶν οἱ ἐπανόασαι. συλλαβῶν δ' ἐσπαι, ἔδησε τὴν ὄπῃ θανάτω, quem admodum Herodotus, lib. i. i. scribit. Victum tamen vxoris Intraphernis precibus, fratrem eius, & liberorum natu maximum dimisisse, ibidem Herodotus refert. Sic & in Epistola Artaxerxis,

xerxis, apud Lxx. Interpretes cap. viii. Esther, de Amane, ἔκ τῶ αὐτὸν ἑώρα ἔξερρασῶν ποθῶ τῶς Σῶσαν πύλας ἐστρωθῶν σὺ τῇ παροικίᾳ, τὴν κατ' ἀξίαν τῶ ἑστρωθῶν ὀπκαπῶντος θεοῦ, ἔκ τῶ πῆδας, ἀποδόντες αὐτῶ κῆρῶν. Darium Artaxerxis filium, dum patri insidias pararet, deprehensum, cum socijs, pœnas parricidij, Dijs paternæ maiestatis vltoribus, dedisse: coniuges quoque omnium, cum liberis, ne quod vestigium tanti sceleris exstaret, interfectas, Iustinus lib. x. narrat. Clementiam tamen Regum Persicorum in liberos eorum qui ab ipsis defecerant, testatam reliquit Herodot. lib. iii. his verbis, ἐπὶ ἡμαῖν ἐώθεισι Γέροσαι ἦν βασιλέων τῶς πῆδας, ἦν λῶ καὶ σπῆσαν ἀποπέσσι, ὁμοῦς τῶσι γε πασι αὐτῶ ἀποδιδόσι τὴν ἀρχῶν. Quod & exemplis aliquot ibidem adductis comprobatur. Artaxerxis quoq; Longimani, pænè omnium gentium litteris, atque linguis celebrata est humanitas, qui vt Ammian. Marcellin. lib. xx. scribit, *Tiaras, ad vicem capitum, quibusdam noxijs amputabat: & ne secaret Aures, more regio, pro delictis, ex galeries fila pendentia præcidebat:* Quod & libro superiore notare me memini, & nunc Plutarchi testimonio ex lib. de fera numin. vindic. confirmo, qui tamen hoc non vni Artaxerxi, sed publicis Persarum moribus, tribuere videtur, his verbis. ὡς τὸ ἐν Πέρσας ἦν κολαζοιδρῶν τὰ ἡμάτια καὶ τῶς. Τιαρὰς ἀποπίλοσι, καὶ μαστρωδῶν, οἱ δὲ παύσαιται διακρύοντες αὐτολοοδῶν. Idemq; in Apophthegmatis, φασὶ Γῆστων τῶς ὁμοσίμοις λαμβανῆν πληγὰς, ἀπὶ τῶ ἑσματος, τὸν Καίδω.

Cadavera autem punitorum, & in quos capitali supplicio animaduersum fuisset, non semper sepulta fuisse, argumento est, quod de Charidemo

quem recta sibi consilia dantem, Darius abstrahi ad capitale supplicium iussit, Curtius lib. III. nar-
rat in hunc modum. *Hæc vociferantem, quibus im-*
peratum erat, iugulant. Sera deinde pœnitentia subiit Re-
gem, ac vera dixisse confessus, sepeliri eum iussit.

Postremis verò Persarum temporibus, qui Re-
gem offenderant, stare ad Tripodem iuebantur,
eoque loci expectare, quid de his ille decerneret:
cuius rei formam Procopius lib. I. de bello Persico
describit his verbis, *θυμῶ τινισι ὁ χρυσόβης ἐχθρόν, σεί-*
λας ἦν οἱ ἐπιμένον πινά παρὰ τὸν τελευτά πὺν μεσδίου ἐπέ-
λθεν ἰέναι, ὅτι δὲ τὸ πῶ ὄνει, ἀπὸ δηλώστω. Τέλεισι σιδηροῖς παρὰ τῷ
βασίλειων αἰεὶ ἔσκειν. ἐπιπιδαν οὐδὲ πῶ Γρύτων πύγηται ὅτι δὴ
αὐτῶ ὁ βασιλεὺς χαλεπῶς, ἐχοι, πύτων δὲ ὅτε πη ἐς ἴσον κατα-
φυγεῖν θέμις, ὅτε δηῶ χόσι ἰέναι, ἀλλὰ παρὰ πύτων κρημνῶ πὺν
πεύποδα, τιμὴ βασιλείας παρὰ δὲ χόσι ἤφρον ἦν πάντων ἕθενός
φυλάσσειν αὐτὸν ἀξιοῦντος. ἀνέσθη ὁ μεσδίου ἐνοχλήματι οἰκίρῶ
ἕκαθητο ἡμέρας πηλίας. ἐως πῶ αὐτὸν χρυσόβης ἐπαχθήσῃ αὐτος λα-
βῶν ἔκπειν.

Idigerdem etiam Persarum Regem, Magos ob-
fallaciam & imposturā, qua ei illuserat, decimasse,
Socrates, histor. Ecclesiasticæ lib. VII. cap. VIII. scri-
ptum reliquit, *πελοργίς οὐδὲ θυμόνους ὁ βασιλεὺς, πῶ ἦν*
μαίρων ἦνος ἀπεδεκάτωσε. Porro cœdissimo conuicio,
apud Persas proficissum eum, qui muliere ignauior
vocaretur, Herodot. lib. III. notat.

Grauiſſimam etiam habitam contumeliã apud
Parthos, si quis nudo asino impositus, duceretur,
testis est Iosephus. Etenim lib. XV. III. Antiquit. cap.
vlt. de Anilæo, qui Mithridatê bello ceperat, hæc
ait, *Μιθριδάτην τῷ ζωρίῃ λαβῶν, ἤγρω ὡς αὐτὸν ὄνει ἰνον γυμνόν*
αἰαθῆρος, ἢ ἄρ ἀπμιῶν μετρη νομίζεται παρὰ παρδαίτας.

Persæ religiosissime sanctissimeque fidem da-

tam obseruabant, nefasque, vel priuati quique,
nedum Reges, fallere eam vel violare ducebant.
Testis Xenoph. lib. VIII. *παρὰ πῶ ἄπειρον μετὰ ἰνκίον,*
βασιλεὺς καὶ οἱ ἴπῳ αὐτῶ καὶ πῶς τὰ ἐχθρὰ πεποικισίαν, εἶ τῶ
ἔρμιος ὁμοσιῶν, ἡμεπέδου, εἶτε δεξίαι δῶν, ἐβέβη. ἰπ. Nec
minor Parthis fidei semel datæ seruandæ cura,
quam etiam, eodem quo Persæ solebant modo, id
est dextræ pignore ac vinculo, adstringebant. Cu-
ius rei exemplum Iosephus lib. XVII. Antiquitar.
cap. vlt. suppeditat. Illuc enim Artabanum Partho-
rum Regem, Arsinei & Anilei germanorum fra-
trum audacia obstupefactum, ad eos armigerum
& corporis custodem fidissimum misisse narrat,
λέγοντα, ὅτι βασιλεὺς Ἀρπίκενος καὶ ἄρ ἡδὲ κημῶρος ἐφ' ὑμῶν
ἔπιχρήσεως αὐτῶ. τῷ ἀρχῆ ἡμοδῆς, ἐν ἡλόωνι πλω καὶ ἰπῶ
πὸ ὄργου τῆς ὑμετέρας ἀρετῆς ποιησιῶντος, ἀπέστρεψε με δεξίαι
πὶ καὶ πῶν δάσονται ὑμῖν, σὺ χωρίων ἀδχαί τε καὶ ἀσυλίαν ὄδων,
χρηζῶν ὅτι φιλία παρὰ χωρεῖν παρὰ αὐτὸν, δόλε τε ἰπῶ ἀπαιτῆς χω-
εἰς. Quibus promissis diffidens Arsineus, ipse
substitit, fratrem verò suum Anileum misit, qui
cum solus venisset, sciscitans Artabanus cur non
& Arsineus vna cum eo venisset: vbi intellexit in
causâ fuisse metum, nequid ab eo malî pateretur,
πῶς τε πῶ βῶσις θεοῖς ἐπῶ μυστο, μηδὲν κακόν δρασθῆν αὐτοῖς τῶς
τῷ αὐτῶ παρὰ χωρηκότας, καὶ πῶ δεξίαν ἐδίδου, ὅσῳ μέγιστον
παρὰ πῶσι πῶς ἐκείνοις βαρβαροῖς παρὰ χωρημά τῶ παρὰ πῶν ἰνῶ
ἔως ὁμιλοῦσιν. οὐ γδ ἂν ἡλύσασθῶ τῶς δεξίαν ἴπῳ αὐτῶ ὄσων
ἡμοδῆς, οὐδὲ τρεῦν ἐνδοιάσθῳ εἰ πῶ δὲ ἀσφαλείας δῶσις
ἡμόντος, παρὰ ἦν ἴπῶν ἰπῶ ἀδικήσθῃ καὶ θεοκίτων.

Persis autem mos erat, floribus & odoribus
vias quibus Rex incedebat sternere. Herodot. lib.
VII. de ponte quo Xerxes Helleſpontum conti-
nenti iunxit, *θυμῶ αὐτῶ πὶ παντοῖα, ὅτι ἦν γαφύρων κατε-*

ἡ Κορινθία, καὶ μάλιστα ἐν τῷ ἰσθμῷ. Ex hoc more, Bagophanem arcis Babylonice custodem, obuiam Alexandro egressum, totum iter floribus coronisque constrauisse, argenteis altaribus utroque latere dispositis, quæ non tunc modo, sed omnibus odoribus cumulauerat, Curtius lib. v. memorat. Idem Curtius lib. x. vicos per quos iter erat, floribus, coronisque; sterni iussisse Alexandrum ait.

Sed & pro lætitiæ publicæ argumēto Coronis & floribus vias stratas fuisse, Herodotus lib. viii. ostēdit. Nam cum esset Susis nuntius allatus, Xerxes, Athenas in suam potestatem redegressus, tunc inde Persas gaudio exilijse, refert, ut vias omnes Myrtho sterneret, odoresque vicatim incēderent. Hic de his que à Persis ad reliquas gentes manarunt, breuiter differam. quo in numero est Nux, mollusca Plauto appellata: que inde Persici mali nomē inuenit. Macrobius lib. i. Saturnalior. cap. xv. Persicum quod vulgo vocatur, & Mollusca nux dicitur, scilicet quod ceteris omnibus nucibus mollior sit. Huius rei adfertor idoneus est Sueuius vir longe doctissimus, in Eidilio, quod inscribitur moretum. Nam cum loquitur de hortulano faciente moretum, inter cetera quæ eò mittit, & hoc pomum mitti ait, his verbis.

Admisce tu Acca basilicis hæc nunc partim,
Partim Persica: quod nomen sic denique fertur,
Propterea quod qui quondam cum rege potenti
Nominē Alexandro Magno, fera prælia bello
In Persas tetulere, suo post inde reuentu
Hoc genus arboris in prælatis finibus Graijs
Differuere, nouos fructus mortalibus dantes.

Mollusca hæc nux est, ne quis forte inscius erret.
Nuces quoque iuglandes, non modo Καρπία βασι-

ἄνευ, sed & Πέρσης, à quibusdam vocari, Dioscorides lib. i. cap. cxli. tradit. Vnde Plinius lib. xv. cap. xxi. de Nucibus iuglandibus agens, Et hæc, inquit, è Perside à Regibus translata, indicio sunt Græca nomina. Optimum quippe genus earum, Persicum, atque Basilicon vocant. Et hæc fuere nomina.

Persica quoque mala, ipsa appellatio Persidi accepta fert. Plin. lib. xv. cap. xli. In totum quidem Persica peregrina, etiam Asia Græciæque esse, etiam ex nomine ipso apparet, atque ex Perside aduecta. Et mox. Persicæ arbores, sed & cum difficultate transire, ut que in Rhodo nihil ferant, quod primum ab Ægypto earum fuerat hospitium. Falsum est venenata cum cruciatu in Persis gigni, & panarum causa, à Regibus translata in Ægyptum, terra mitigata. Id enim de Persica diligentiores tradunt, que in totum alia est, myxis rubentibus similis, nec extra Orientem nasci voluit. Eam quoque eruditiores negauerunt ex Perside propter supplicia translata, sed à Persico Memphis satam. Et ob id Alexandrum, illa coronari victores ibi instituisse, in honorem arani sui. Quibus verbis, Plinius eorum errorem refellit, qui Persica mala, venenata in Perside fuisse, soli vero mutatione mitigata, vim nocendi cum cælo mutasse credunt: hoc enim in Perseam arborem cadere, non in eam quæ mala Persica ferat: quam vulgi errorem sequatur Columella lib. x. qui de cultu hortorum inscribitur, his versibus.

Tunc præcox bifera descendit ab arbore ficus.
Armeniusque, & cereolus, prunisque Damasci
Stipantur calathi, & pomis quæ Barbara Persis
Miserat, (ut fama est) patrijs armata venenis.
At nunc expositi paruo discrimine lethi
Ambrosios præbent succos, oblita nocendi.

Isidorus quoque lib. xvi. Origin. cap. vi. *Malum Persicum*, ait, *uocatum, quod eam arborem primus in Ægypto scenerit perseus, à quo se oriundos Ptolemæi ferebant. Hæc in Perside fructum generat interfectorium, apud nos autem iucundum ac suauem.* Enimvero Persica arbor, quæ malum Persicum fert, diuersa est à Persea, quam in Ægyptijs arboribus aut fruticibus numerant, copiosissimèque describunt, Theophrastus lib. iiii. de Histor. plantar. cap. ii. Plin. lib. xiii. cap. ix. qui *et Persicam arborem eò loci nominat, quam lib. xv. cap. xiii. Perseam.* & quod ab eo, de Persea, ex quorundam sententia traditur, confirmatur à Dioscoride & Galeno. Dioscorides lib. i. cap. cxlv. Περσεία δένδρον ἔστιν ἐν Αἰγυπτίῳ κερπὸν φέρον ἐδάδιμον, δυσήμαχον, ἐφ' ἧ καὶ τὰ λερόμυρα κρανοκόλαπια φαρμάγια διέσκεπται, μάλιστα δὲ ἐν Θηβαίῳ δὲ. Et μοχ, τὸ πρὸ ἐξ ἰσορροπίας ἕνεκεν ἐν Περσίδι, ἀναρεπικὸν ἔστι μετὰ τὸ ἐνδὲ εἰς Αἰγυπτίον, ἀγριοκλάμα καὶ ἐδάδιμον ἕνεκεν. Galenus lib. i. de Facultatibus Alimentor. cap. περὶ Περσείων. Εἶδον καὶ τὸ πρὸ φυτὸν ἐν Αλεξανδρείᾳ ἧμὲν μεγάλων ὄν καὶ αὐτὸ ἐνδρῶν. ἰσοροδοσι δὲ τὸν κερπὸν αὐτὸ μοχθηρὸν ἄνω ὑπάρχειν ἐν Πέρσῃ, ὡς ἀναρεπὴν τοῖς φαρμάκοις, εἰς Αἰγυπτίον δὲ κομμάδιον, ἐδάδιμον τε ἕνεκεν ἀφροδισησῶς ἐπιθῆμιον ἀπίοις τε καὶ μήλοις, ὡν καὶ τὸ μέγιστόν ἐστι. Idem Galenus lib. i. περὶ σωθέσεως φαρμάκων ἧμὲν καὶ τῶν περὶ cap. περὶ καταπλασμάτων ἐν κεφαλαλίᾳ. ἐν Αλεξανδρείᾳ μόνη τὰ τῆς Περσείας δένδρον εἶδον, οὐ μὲν ἐν δὴ καὶ γὰρ πρὸ Ἰσθμοῦ Ρωμαίοις εἶδων. ἔτι οἱ δὲ Πέρσῃ οὐνομαζοῦσιν αὐτὸ καὶ φατὴν ἐν Πέρσῃ οὐλοδρον ἔστι τὸν κερπὸν τὸ δένδρου τοῦ πρὸ καὶ τὸ πρὸ Αἰγυπτίον χωρῶν, ἀελαβὲς ὑπάρχει. τὸ δὲ Αἰγυπτίον μύρον οὐχ οὐ πρὸ μόνον, ἀλλὰ καὶ μενδῆσον οὐνομαζοῦσιν. Extrat Platonis Poëtæ in quendam qui malorum Persicorum satietate perierat, Epigramma huiusmodi,

Ἐκ φόνιων Περσῶν, φόνιον φυτὸν ἠγάγε Περσείων
Γαίῃ Περσῶν τὸ δένδρον τοῦ φόνιου.

Medica verò mala, originem à Medis trahere, ipsa appellatio satis ostendit. Virgil. lib. i. Georgic. *Medica fert tristes succos, tardumque saporem, Felicia mali:* ad quæ postrema verba Seruius, *apud Medos nascitur quædam arbor ferens mala, quæ Medica vocatur: quam per periphrasim ostendit, eius suppressens nomen:* Hanc plerique *Cirrum* volunt: quod negat Apuleius in libris quos de Arboribus scripsit, *et docet longè aliud esse genus Arboru. Tardum autem saporem dicit, vix intelligibilem, quod illi ad carnem mediam cirvi referunt: nam prima et inferior facile suum ostendit saporem.* Dioscorides lib. i. cap. xxxi. τὸ δὲ Μηνδικὰ μῆλα λερόμυρα ἢ Περσικὰ, ἢ κερδομίλια, Ρωμαίῳ δὲ Κίτεια, πᾶσι γινώσκονται. Galenus lib. ii. de Facultatibus Alimentor. cap. περὶ Κίτεια. καὶ τὸ πρὸ Μηνδικὸν οὐνομαζοῦσιν μῆλον, οἱ μὲν δὲνα νοεῖν ἀφροδισησῶς φαρμάκοις. Plinius lib. xii. cap. xii. *Malus Assyria, quam alij vocant Medicam, venenis medetur.* & mox, *tentauere gentes transferre ad sese, propter remedij prastantiam, fictilibus in vasis, dato per cauernas radicibus spiramēto, qualiter omnia transitura longius, serui arctissimè transferrique meminisse cōueniet, ut semel quæq; dicantur, sed nisi apud Medos et in Perside, nasci noluit.* Hæc est autem, cuius grana Parthorum proceres incoquere diximus esculentis, cōmendandi habitus gratia. Nec alia arbor laudatur in Medis. Cùm autē Plin. ait, *dixim⁹*, reuocat nos ad cap. liii. lib. xi. quo de anima agens ait, *Huius quoque tamen reperta pena est: ut neque idipsum, quo viuunt, in vita inuaret. Parthorum populus hoc precipuè, et a iuuenta, propter indiscretos cibos: namque et vino ferent ora nimio. Sed sibi proceres medentur grano Assyrij mali, cuius est suauis*

tas præcipua in esculenta addito. Quod postremum, Plinio auctore, Seruium in suis ad I. Georgic. commentarijs adnotasse credibile est. Inde certe illustratur quod Virgilius ait,

Animas & olentia Medi

Ora fouent illo, & senibus medicantur anhelis. id est, vt Seruius interpretatur *δισπνοίαν*, seu pulmonis vitiosum anhelitum, & *δυσπνοίαν* oris. De hoc etiam Mediæ proprio malo, Solinus in Polyhistore. cap. XLVIII. scribit hæc, *Hos terrarum ductus excipit Media, cuius arbor inclarnit, etiam carminibus Mantuanis.* & mox, *vsurpare sibi nemora ista optauerunt & alie nationes, per industriam transuecti germinis, sed beneficium soli Mediæ datum, natura resistente, terra alia non potuit maturari.*

Præterea Gallos Gallinaceos è Perside primum prodijisse, indeque in alias orbis terrarum regiones deuectos, Athenæus lib. XI. I. II. ex Menodoro Samio tradit. Vnde à Græcis, Gallus, *Ἰβητικὸς ὄρνις* vocatur. Aristophanes in Avibus,

Ὀρνις ἀφ' ἡμῶν τῶ Ἰβητικῶν.

Ὡς τὸν λέγουσι ἀνότουτος ἔστι πτωταχὸς,

Αρεως νεοπίδος. ad quem locum Scholiastes, *μηποτε νῦν τὸν ἀνεκέρουονα λέγει. Μηδὸς τὸν λέγει, Αρεως δὲ νεοπίδος, ἐπεὶ θυμῶς καὶ μάχης. & mox ibidem, Αρεως νεοπίδος, νεοπίτι πινες ἀνεκέρουονες λέγονται ὡς καὶ Μινδοί. Hefychius, Περσικὸς ὄρνις ἀνεκέρουον. Suidas, Περσικὸς ὄρνις ὁ ἀνεκέρουος δὲ πτωταχὸς, ἢ ὅτι τὸ πολυτελὴ ὄϊς ὁ βασιλεὺς ἐχρῆτο, ἐκλεῖπο Περσικὰ ἔμω τὸν Δεισοφαίης ἐκ ἰδίου ὄρνις Περσικῶς. Ex Media verò petitos Phasianos *πτασίονας*, quos Ptolomæus Rex Alexandria, in palatio alebat, Athenæus lib. XIII. refert. Ceterum Papyri & Chartarum, vel Parthis ipsis vsum incognitum, ostendit Plinius*

lib. XI. II. cap. XI. his verbis. *Nuper & in Euphrate, nascens circa Babylonem Papyrus intellectum est eundem vsum habere chartæ. Et tamen adhuc malunt Parthi vestibus litteras intexere. Membranis vero vsos Persas, argumento est quod res ab illis gesta, quæ litteris mandari consueuerat, in Membranas redigebantur. Cuiusmodi membranis Regionum Annalium codicibus, vsum se, in suis Persicis conscribendis, ipsemet Ctesias professus erat, quemadmodum Diodorus Sicul. lib. I. I. scribit his verbis. *ἔστι οὖν*, de Ctesia loquitur, *φησὶν ἐκ τῆς βασιλικῆς διορηγῶν (ὡν αἱς οἱ Πέρσαι τὰς παλαιὰς ποιεῖς κατὰ πρῶτον εἶχον σιωπητὰ γέγραπται) πολυπονησάντων καὶ ἐκάστη, ἔσιωπα ἔαλει πτωταχὸν εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἐνεσκήν. Atque vt Perficarum antiquitatum studiosis, quo ad eius fieri poterit, fiat satis, aliquid de Mésuris, & Nummis Persicis adspergam. Persæ itinera Parafangis metiebantur. Plin. lib. VI. cap. XXVI. *Inconstantiam mensuræ, diuersitatem auctorum facit: cum Persæ quoque Schoenis, & Parafangis, alia mensura determinent. Festus, Parafanga, apud Persas, viarum mensura. Παρρασιγῆς autem, vt Herodotus lib. II. rursusque lib. V. tradit, δυνάμει πελάκοντα σάδρα. Idem lib. VI. Artaphernem Sardiniam præsidem, Ioniam mēsuram per Parafangis tributi imponendi causa, egisse scribit his verbis, τὰς χώρας σφέων μετρήσας καὶ Παρρασιγῆς, τὴν καλεῖσσι οἱ Πέρσαι τὴν πελάκοντα σάδρα. Hefychius, Παρρασιγῆς, μέτρον ὁ δὸν πελάκοντα σταδίων εἶχον, Suidas, Παρρασιγῆς, εἶδος μέτρον Περσικῶν ὁ δὸν πελάκοντα σάδρα, Xenophontisque verba adducit. Idem & Agathias lib. II. Herodoti Xenophontisque auctoritate tradit: additque, Gerulos seu baiulos humeris onera portantes, apud Lazos, singulis Parafangis & confectis,***

onera posuisse : aliisque in eorum locum subeuntibus, paulisper quieuisse : idque facitantes, eodem spatio, itinera metiri solitos.

Ea vero quæ mensura constabant **A CHANIS** Persæ admetiebantur. Suidas *Αχαίνης, μέτρον ὅτι Περσικόν, ὡς ἄν ἢ Ἀρτάβη παρὰ Διγυπτίους. ἐχώρη δὲ μεδίμνοις ἀπικνοῖς μέτρον ὡς μέτρον Ἐλευσίνης.* Eustathius in *II. Odyssæa*, αἰνὴ αἰὲν Ἀχαιῶν εἰ ὅτι κίσαυ, Περσικὰ μέτρα ἦσαν. ἐν οἷς ἀπεπλήθητο ὄπισσιπμοῖ τῶν Σιροῖς. Quæ de re se alibi dicturum pollicetur : quod præstitit in eiusdem *Odyss. τ.* ubi ait, κατὰ ἄν ἢ χροῖν, ἔταυ καὶ ἢ Ἀχαιῶν, μέτρον βοιωπῶσι, πολλῶν πνῶν φασι μεδίμνων. Περσικὰ δὲ, φασι μέτρα αἰὲν Ἀχαιῶν, ὡς καὶ κίσαυ εἶπον πῆς. εἰς αἰὲν ἀπεπλήθητο ὄπισσιπμοῖς οἱ ὄπισσιπμοῖς πολλοῦδροι.

Persæ autem nummis aureis Darij forma percussis vtebantur : qui, quòd eius Principis imaginem insculptam haberent, inde *Daricorum* nomen traxerunt. *Χαρακτῆρα* enim *Δαρεϊκόν* habuisse eos, Diodor. lib. *xvi.* ait Vnde venustè Socratem dicere solitum *βουλέσθαι Δαρεϊκόν ἔχειν μᾶλλον φίλον, ἢ τὸ Δαρεῖον*, Plutarchus *περὶ φιλαδελφείας*, refert. Regi vtique Dario, quemadmodum Herodot. lib. *III.* tradit cura fuit, memoriam sui, ad posteros trāsmittere insigni aliquo opere, quod ab alio nullo Regum factum esset. Eaque de causa, ex auro quam potuit purgatissimo monetam percussit. Quem æmulatus *Aryandes* *Ægypti* Prætor, idem exargeto fecit. verum ea re cōperta, infimularum, quasi rebellaret, nouasque res moliretur, *Darius* morte adfecit. *Darici* autè, ait *Harpocraton*, erāt χρυσοῖ σατῆρες, ἡδωμάτω δὲ ὁ εἶς τῶν ὄσων καὶ ὁ χρυσοῖς τῶν αἰπικνοῖς ὀνομαζόμενος. ἐκλήθησαν δὲ *Δαρεϊκοί*, ὅτι ὡς οἱ ἀπικνοῖς νομιστοῖσι τὸν Δαρεῖον, τὸ ἔργον παρῶν ἀλλ' ἀφ' ἐτέρου

βασιλέως. λέγουσι δὲ πνεὺς διωάσθαι τὸν Δαρεϊκόν ἀργυρῶν δραχμῶν ὀκτώ. ὡς τῶν πέντε Δαρεϊκοῖς διωάσθαι μίαν ἀργυρίαν. Cui non omnino, consentit Suidas : non quidem primis sed nouissimis verbis. Ait enim, *Δαρεϊκός, νόμισμα πλὴν χρυσοῦ, ὅσων Δαρεῖος παρῶν ἐπενόησεν.* Et *μοχ*, εἰσὶ μὲν χρυσοῖ σατῆρες οἱ Δαρεϊκοί. ἡδωμάτω δὲ εἰς αἰὲν αὐτὸ ὄσων καὶ ὁ παρῶν τῶν Ἀπικνοῖς ὀνομαζόμενος χρυσός (emenda χρυσός) ἐκ τῶν Δαρεῖον τὸ ἔργον παρῶν ἀλλ' ἀφ' ἐτέρου πνεὺς παλαιότερος βασιλέως ὀνομαζόμενος. λέγουσι δὲ πνεὺς διωάσθαι τὸν Δαρεϊκόν δραχμῶν ἀργυρίαν εἰκοσι. ὡς τῶν πέντε Δαρεϊκοῖς διωάσθαι μίαν ἀργυρίαν. Et ita *Daricos* accipe apud *Plutarchū* in *Artaxerxe*, non semel, & *Lucianum* in *Naugio*, seu *vtotis*, & in *Toxari* : item apud *Athenæum* lib. *xiii.* cum *Alcibiadem* ait, *Timæam* *Agidis* *Lacedæmoniorum* Regis vxorem, missis *Daricis* mille, de stupro appellasse.

Persarum etiam nummos *Sagittarij* nota signatos fuisse, docet *Agésilai* iocus, qui *Asia* decedens fertur amicis dixisse, ὡς ἄν περὶ σιμυλείας τῶν ἑλλήνων τῆς Ἀσίας, ὑπὸ βασιλέως. τὸ τῶν Περσῶν νόμισμα, addit *Plutarch.* in *Apophthegmat.* τῶν ἑλλήνων ὄψιμον εἶχεν.

Posterioribus vero temporibus Persarum *Regibus* argenteum tantum, non item aureum nummum nota sua signatum percutere licuisse, *Procopius* lib. *III.* de bello *Gothico* scribit. Κάποι νόμισμα μὲν ἀργυροῦ ὁ Γερσῶν βασιλεὺς εἰσέλοιο ποιεῖν εἰώθε. χρυσῶν δὲ ἴδιον ἐμβάλλεσθαι σατῆρα χρυσῶν οὔτε αὐτὸν γέμισ οὔτε τὸ δῆλον ὄπνηα οὐκ βασιλέα ἦν πάντων βαρβαρῶν. ἔ τῶντα μᾶλλον ὄπνηα χρυσῶν κῶλον, ἐπεὶ οὐδὲ τῶν ξυμβάλλοισι παρῶν τὸ νόμισμα τῶν οἱ οἱ τῶν εἰσιν, ἔ βαρβαροῖς τῶν ξυμβάλλοντες εἶναι ξυμβάλλειν.

Persicos quoque nummos *stateras* vocat *Herodotus* lib. *III.* *Democedi* medico *phialam stateribus*

plenam dono à Darij vxoribus datam, refert: quò genere nummorum etiam Phocaenes vsos Ælianus lib. xii. Var. histor. cap. i. indicat. *stater* autem, vt Suidas exponit, erat τετραδραχμον νόμισμα. ἔκ τὸ ἑξαδραχμον, ἔκ τὸ ζυγίον, ἢ εἰδὸς νομίσματος. Δεισοφάνης πλούτης, στρατῆρος εἰ σὶ θεράποντες ἀρπάζομεν· οὗτέστι, νομίσματα πάσης μὲν ἀρπῆα ἢ ἀπειθεία. Verum apud Herodotum Statenum nomine Daricos intelligendos, eius ipsius indicio prodam. Sic enim lib. vii. Pythij Lydi opulentiam memorans, γράσει δ', αἶτ, πετρακοσίας μυριάδας Σατύρων Δαρεικῶν.

Porro Persica lingua cognitu difficilis habebatur à Græcis. Vnde Themistius Oratio. ii. χαλεπώτερον ἢ σικίτης ἢ πῆς Περσικῆς διαλέκτου. ἐκείνη δ' ἡ ἀμιγέστατος ἀκούων ἢ σιδηρεῖς, εἶχεν ὅ, τι οἴκει δὲ Σατορέροι. Proinde summæ Themistoclis memoriæ tribuitur, quòd vnum intra annum optmè Persicè loqui didicerit, quemadmodum Quintilianus lib. xi. cap. i. scribit. Is enim, vt Valer. Max. lib. v. i. cap. v. i. Diodor. Sicul. lib. xi. Plutarchus cum Emilio Probo in eius vita, testantur, per summam iniquitatem patria pulsus, & ad Xerxem, quem paulo ante deuicerat, confugere coactus, priusquam in conspectum eius veniret, Persico sermone se assuefecit: vt labore parta commendatione, Regijs auribus familiarem & assuetum sonum vocis adhiberet. Alcibiadem quoque linguam Persicam didicisse, Athenæus lib. xii. auctor est. Peucestem etiam ex custode corporis, Satrapem Persijs ab Alexandro constitutum, Persicam linguam didicisse narrat Arrian. lib. vi. Nomina autem Persica fere omnia σ littera terminari, Herodotus lib. i. scribit his verbis. Ἐὰν οὐδ' ὀνόματα γράμματα, τὸ

Δωρεῖες μὲν σὰν καλέοισι, Ἴωνες δ', σήμα. ἐς τὸ πο δὲ ζήμενος δὴρήσις πελοπόννητος τῶν Περσῶν ἔα οὐνόματα, οὐτὰ μὲν, ἔα δ' οὐ, ἀλλὰ πάντα ὁμοίως.

Sed enim non ingrata forte fuerit Persicorum quorundam vocabulorum ex diuersis coaceruata locis congeries. Persica esse nomina, CANDYS, SARAPIS, GAZA, TYCTA, OROSANGÆ, MITHRA MAGI, PARADISVS, SATRAPA, PISAGÆ, ASTANDES, RYNDAX, CONDY, ARMAMAXA, GANGABÆ, PARASANGÆ, supra docui. His adde, CYRVM Persico sermone, Solem significare. Auctor Cresias, qui Paryfatidem Dario præter Artaxerxem, alium filium genuisse, narras, addit, ἔζητην τὸ ὄνομα αὐτῆ ἀπὸ τῆς ἡλίου Κύρον. Plutarc. in Artaxerxe, ὁ μὲν οὐδ' Κύρος, ἀπὸ Κύρου τῆς παλαιῆς πύθωμαι ἔχεν ἐκείνη εἰ ἀπὸ τῆς ἡλίου γινώσκου φασί. Κύρου γὰρ καλεῖν Πέρσας πῆν ἡλιον. Idem & Plethon in expositione eorū quæ in Magicis Zoroastri oraculis obscurius dicuntur, scribit. DARIVS, lingua Persica, idem significat, quòd Græcè ἐρξήης, id est coërcitus. XERXES, idem quòd ἀρήιος, id est marrius, seu bellator. ARTAXERES, idem quòd μέγας ἀρήιος, id est magnus bellator. Quòd nos Herodotus lib. vi. docet. Ammianus Marcellin. lib. xix. Persas refert, in acie, Saporem appellasse ACHEMENEM, & ARTAXEREM, quòd, Regibus imperans, &, Bellorum victor, interpretatur. ZOROASTREM Persica lingua ἀσροδύτιω significare, Laërtius ex Dinone, lib. v. historiar. scribit, in proœmio lib. de vitis Philosoph. Solinus in Polyhisto. cap. l. scythas Persa lingua sua SACAS dicunt, & inuicem scythæ Persas, Charafaros nominant. Cyrillus Catechesi. vii. ἀπὸ Κυβέλου, Μαίλω ἐαυτὸν ἐπινόμασεν, ὅσῳ κτ'· πῶν Περσῶν δια-

ὡς Πυρὸς δαίμων, Diogenes Laërt. in proœmio tradit, quod & confirmat Strabo, lib. xv. cum de honore quem Pyropo Persæ habebant, loquens, ait, διὸ οὐδὲ νεκρῶν προσπεροῖσι καὶ δαίμων οὐδὲ τὸ Γέρου, καὶ ἑμὲν. Itaque parifatydem, caput & dextram Cyri sepelivisse, in Ctesia fragmentis legimus.

Quæ cum ita se habeant, mirum est quod Iustinus lib. xxxvii. scribit, legatos à Dario Persarū Rege Carthaginem missos, adferentes Edictum quo Pœni humanas hostias immolare, & canina carne vesci, prohibebantur: mortuorum corpora cremare potius quàm terra obruere, à Rege iubebantur: quibus cupide parvire. Inter cætera vitique crimina quæ Scosi obiecta fuere, Procopius lib. i. de bell. persico, hæc narrat. Καὶ αὖτε τῶν αὐτῶν δαίμονια σέβειν, ἃ τὰ θεοὶ τῶν ἑλλήνων πῶς γινώσκουσιν δαίμωνι, ἀπειρημένον τοῖς Πέρσων νόμοις γῆ κρύπτειν ποτὲ τὰ αὐτῶν νεκρῶν ἑσθιασθῆναι. οἱ μὲν οὖν δικασταὶ δαίμονων τῶν τούτων ἀνακατήρωσαν.

Cera verò oblita fuisse corpora, priusquàm humo mandarentur, ostendit Herodotus, qui lib. i. ait, καὶ τα κηρώσαντες δὴ ἂν τὸν νέκυν Γέροντος, γῆ κρύπτουσι. Strabo lib. xv. δαίμονιοι δὲ κηρῶ περιπλάωντες τὰ ἑσθιασθῆναι. Cicero i. Tusculana, Condiunt Egyptij mortuos & eos domi seruant: Persæ iam Cera circumlitos condiunt: ut quam maxime permancant diuturna corpora.

Alium vero à populi Persici moribus diuersum humandi ritum Magi observabant. Etenim, ut Cicero lib. i. Tusculanar. Quæst. scribit, Magorum mos erat, non humare corpora, nisi à feris essent ante laniata. Herodotus lib. i. inter ea quæ ut parum sibi liquido comperta, & explorata, de Persarum moribus scribit, ponit hæc, οὐ προσπερον δαίμονιται αὐτῶν Πέρσων ἐνέκως, ὅτιν ἀνὴρ ὄρνιθος ἢ κύνος ἕκαστῃ μελέτῃ ἐκρύπτει τῶν

τῶν ἀσχεπέως ὄντων τῶν ποίωντων. ἐμφανέως γὰρ δὴ ποιοῦσι. Strabo lib. xv. τοῖς δὲ Μάγοις οὐ δαίμονιοι, ἀλλ' οἰωνοβρώτους ἐῶσι. Quem morem postea Parthos vsurpasse, docet Iustinus: de Parthis enim lib. xli. loquens, sepultura vulgo, aut avium, aut canum laniatus est. Nuda demum ossa terra obruunt. Idem etiam postremis Persarum temporibus, in vsu fuisse, Procopius testatur. Apud eum enim, lib. i. de bello persico, Cabades Iberos Asiam incolentes ad fidem deferendam sollicitans, αὐτῶν τῶν βασιλέων γουρῆν ἐπέσειλε πᾶσι ἄλλα ποιεῖν ἢ Πέρσων νόμοις καὶ τοῖς νεκροῖς τῆς γῆς, ὡς ἕκαστα κρύπτειν, ἀλλ' ὄρνιθοι τε ῥίπτειν καὶ κύνων ἀπαντας.

Agathias autem lib. ii. hæc de persicæ sepultura ritibus scribit. Tunc demum Mermerois demortuum corpus, qui circa se erant, elatum, & extra urbem destinato in loco depositum, solum nudumque reliquerunt, canibus, simul & avibus, vel eiusmodi ceteris obscœnis & sarconoris ahimantibus laniandum & absumentum. Hunc ex lege seruant Persæ sepultura ritum, necquæta ut carnibus ossa per campos dispersa iaceant, vetitum. Apud hos nãque in arcam vrnã ve mortuos condere, vel terra obruere, haudquaquam fas est. Cadaver verò, ad quod non statim dilacerandum aduolent aues, aut canes accedant, hominis fuisse adfirmant, qui inquinatis moribus fuerit, iniquiorisque animi, & dignus plane, qui in barathrum detrudatur, in prauique Dæmonis diuionem ut veniat: & propinqui mortuum tunc maxime desent, ut cui nihil putent spei reliquum esse. Nec parca melioris participes fore. Quod si quam celerrimè mortuus deuoretur, beatum hunc & felicem dicunt, huiusque animam & demirantur quam maxime, & Deo similem faciunt, & dignam omnino, quæ in campos Ebyssios deferatur. Accedit etiam, quod si obscurores

quidam & infimæ sortis, interea dum rem militarem exercent, grauiſſimo morbo acrius vrgeantur, vt vel ſpirantes adhuc & sobrios efferant, & quodam depositis loco, panis frustum & aquam baculumque iuxta apponant, vt quamdiu cibum poterunt deguſtare, & virium aliquid his relinquatur, eo ſe baculo à belluis tueatur, & conuiuas hoc abigant ad ſe venientes. Sin verò vel ſpirantes adhuc vis morbi peruicerit, atque adeo, vt manus mouere nil queant; tum miſeros illos & ſemimortuos, incipientesque animam exhalare, aues canesque deuorant, & vitæ ſpem demunt, ſi qua tunc forte fuiſſet. Qui verò ea ex ægrotudine conualeſcunt, & ſe domum receperunt, haud ſecus viſi alijs ſunt, vt in Tragædicis ſit tabernaculis, ac ſi tenebrarum è foribus prodiſſent, & extenuati proſus, oriſque colore alienato, obuijs timorem incuterent: vnde vniuerſi hos auerſantur, & perinde omnium ſceleratiſſimos conſeſtim defugiunt, & tanquam apud inferos adhuc fore agentes declinant: nec priſtinis & conſuetis ad vitam muneribus ſerui priſta hoc ſinunt, quam per Magos admiſſa in ſe iniuriatio expurgetur, quam perinde ex mortuis expectatione cōtraxerāt & quaſi vt viuere poſſint, poteſtatem recipiāt. Sed his Agathiæ verbis perſis in æternum claudamus lumina noctem.

FINIS LIB. II.

DE REGIO PERSARVM
PRINCIPATV LIB. III.

PERI instituto tanquam ſaſtigium liber hic imponet: quo rem cognitione digniſſimam, & quæ in Perſicarum antiquitatum tractatione non infimum locum obtinet, deſcribendam exponendamque ſuſcepimus. Militarem nimirum Perſarum diſciplinam atque induſtriam: ex qua non modicam laudem ea gens olim adepta eſt. Ad eam certè multum ſtudij non priuati modò, ſed & Reges ipſi, adhibebāt. Etenim Περσῶν βασιλεία τῶν πολεμικῶν ἔργων ἰσχυρῶς ἐπιμελήσκει, Xenoph. in Oeconomico ſcribit. Bellicæ vtique laudes, ſupra ceteras ſemper in populo Perſico eminuerunt: eximiòque ac præcipuo honore, in Perſide, fortitudine præſtantes viri adſciebantur. Primas enim honoris & gloriae partes, bellicæ virtuti tribuiſſe Perſas, Herodotus lib. i. ſignificat, cum ait, ἀνδραγαθῆν δὲ αὐτῆν ἀποδεδείκται, μὲν τὸ μάλιστα εἶναι αἰρατὸν, ὅς δὲ πολλοὺς ἀποδέξει παῖδας. Eaque vel maxime gratia, ab ineunte ætate, Equitare, Iaculari, Sagittarèque diſcebant: Venatu etiam exercebantur. Hæc enim iuſti prælij quaſi præludia erant. Et ita laboribus militaribus tolerandis, præne à pueris af-

scebant. Ammian. Marcell. lib. xxxi. de Alanis. *Inuentus vero equitandi vsu à prima pueritia coalescens, incedere pedibus existimat vile, & omnes militaris disciplinae prudentes sunt bellatores. Vnde etiam Persae, qui sunt originales Scythae, pugnandi sunt peritissimi.* Eademque de causa, & natate discebant, æstumque & frigus perpeti: *ἀμει καὶ μεγαλοφροσίνων, καὶ πτόδμα καὶ πλόδραν ἀσπασίντες, καὶ πωδς καὶμα δέ, καὶ πωδς ψύχρας, καὶ ὀμ-εροις, καὶ χαμάρρον δὲ βλάστας, ὡς ἀβροχα φυλάττην καὶ ἔπλα, καὶ ἐδῆπα,* quemadmodum Strabo lib. xv. & ex eo Eustathius in Dionys. de Situ Orbis, memorant.

Quinetiam vel in alta pace, gladio semper accincti ambulabant, vt Ammianus Marcell. lib. xxxi. indicat his verbis, *Omnes tamen (de Persis loquitur) promiscuè vel inter epulas festoque dies, gladijs cincti cernuntur: quem Græcorum veterum morem abiecisse primos Athenienses, Thucydides est auctor amplissimus.* Iosephus etiam lib. xviii. Antiquit. Iud. cap. i i i. Regem Parthorum inter epulas à suis cæsum obrucatumque narras, subiicit, *μαγαροφορέν ἰδὸν ἔδος ἀπασιν.* Quod Romanis qui non nisi in procinctu, & sagis sumptis, gladio accingebantur, Barbaricum videbatur. Vnde Ouid. lib. v. Trist. Getas semper ense accinctos, mordet.

Equis quoque assidue hæsisse Persas, nec vnquam pharetras humeris suspensas, posuisse, Herodianus lib. v. testatur his verbis, *Τόξοις δὲ καὶ ἵπποις εἰς τὸ πολέμειν μόνον χρῶνται, ὡς πρὸς Ρωμαίους, ἀλλ' οὐκ ἐπιδὸν σὺν αὐτοῖς ἀναστρέφονται, καὶ ἠρώντες διαγίνονται ἕτεροι φαρέβρας ποτὲ ἐποδεδυμοί, ἕτεροι ἵππων ἐποβαίνοντες, αἰεὶ δὲ αὐτοῖς χεράμβυχοι, ἢ ὑαπαὶ θηρίων.*

Iam Persæ, ex quo primū per ætatē arma ferre poterant, in numeros referebantur. A vicessimo

verò anno stipendia merere cœpisse, Strabo lib. xv. docet his verbis, *στρατεύοισι δὲ καὶ ἐργασίαν ἀπ' εἰκοσὴν ἐτησίως πενήκοντα, καὶ πεζοὶ καὶ ἵππεις.*

Nec vero vacationem militiae quisquam habebat. Ad Delectum itaque cuncti iuniores responderent, & nomina dare, Regemque in militiam euntem sequi cogebantur. Atque adeo ægrè indignèque ferebant Reges militiae vacationem à se postulari cum in expeditionem proficiscebantur.

Proinde Darius, qui primus post ablatum Medorum Imperium, Persas & magnam partem Orientis obtinuit, cum bellum Scythis Orientem cingentibus indixisset, rogatus ab Oëobazo nobili sene, vt ex tribus liberis, vnum, in solatium, patri relinqueret, duorum opera vteretur: plus quàm rogabatur, pollicitus, omnes se illi remissurum dixit: & occisos, in conspectu parentis abiecit: quemadmodum Herodotus lib. i i i. & Seneca lib. i i i. de Ira, cap. xv i. narrant. Xerxes quoque Pythio Lydo quinque filiorum patri, vnus vacationem petenti, quem vellet, eligere permisit: deinde quem elegerat, in partes duas distractum, ab vtroque viæ latere posuit, & hæc victima iustravit exercituum, vt Herodotus lib. v i. & Seneca eiusdem lib. i i i. de Ira, cap. xv ii. memoriæ prodiderunt. Graue ergo & Regibus iniusum delictum erat, militiae munus detrectare. Cum autem copiae conscribendæ erant, exercitusque cogendus, alicui ex Satrapis id negotij dedisse Regem, ait Herodianus lib. iii. Idemque lib. v. Mercenario milite Persas ætate sua minime vsos tradit: sed nec statius

castris exercitum habitum : verum omnem populi, ac vel ipsarum quandoque mulierum, multitudinem Regis Imperio cogi solitam: quæ mox bello peracto, suas protinus in sedes dimittebatur, absque alijs stipendijs, commodis, aut præmijs quam his, quæ cuique ex præda supererant. Verba Herodiani de Persis loquentis sunt, ἡ δὲ ἡ μάδοφοροῖς χρώνται στρατιώταις οἱ βαρβαροὶ ὡς τῶν Ρωμαίων ἔδε στρατόπεδα ἐχρῆσι ἀνεσώτα καὶ μόνοντι, πολλέμου τέχνης ἐχέζυμνασμένα, ἀπὸ πάντων τῶν ἀνδρῶν ἐστὶ ὅπλη καὶ τῶν γυναικῶν, ἀπὸ τελευτῆ βασιλείας ἀθροίζονται. ἀγλυθέντος δὲ τὸν πόλεμον, ἕκαστος εἰς τὰ ἑαυτῶν ἐπανίσχεται, Ἔσοδο τὸν ἀποκερδιστὴς ὅσα ἀπὸ τῆς ἀρπαγῆς αὐτῶν ἀπέδωκεν. Amm. Marcell. lib. xxiii. *Militari cultu ac disciplina, præludisque continuis rei castrensis & armorum, quam sæpius formauimus, metuendi vel exercitijs maximis, equitatus virtute confisi, ubi desudat nobilitas omnis & splendor. Pedites enim in speciem Mirmillonum coniecti, iussa faciunt, ut calones: sequiturque semper hæc turba tanquam addicta perenni seruitio: nec stipendijs aliquando fulsa nec donis: & gentes plurimas præter eas quas abunde perdomuit, sub iugum hæc natio miserat, ita audax & ad pulveres Martios erudita, ut bellis ciuilibus, externisque adfidue vexaretur.*

Generaliter verò de persarum armatura hæc Herodotus & Xenophon scribunt. Ille quidem lib. vii. exercitum Xerxis recensens, Ἦσαν μὲν, αἰτ, ὧδε ἐσθλῶτασμένοι. ἄσθλι μὲν τῆσι κεφαλῆσι εἶχον Τιαράς, καλομύθοις, πῆλοις ἀπαργαίς. ἄσθλι δὲ τὸ στόμα κητῶνας χελιδνωτῆς ποικίλοις, λεπτός ἀσθρῆς ὄψιν ἰχθυοειδῆος. ἄσθλι δὲ τὰ σκέλεα ἀνακτοειδῆς. αἰτὶ δὲ ἀσπίδων, γέρεα. ἄσθλι δὲ φαρεγγεῶνας ἐκρέμασσι. αἰχμῆς δὲ βραχέας εἶχον, πῆξαι δὲ μεγάλα, οἷστοις δὲ κροτάφοις. ἄσθλι δὲ εἰς χεῖρας ἄσθλι τὸν δεξιὸν μηρὸν παρεμωρῶν

μύρα ἐκ τῆς ζώνης. Et paulò post, Μηδὸν δὲ πλεῖστων αὐτῶν αὐτῶν ἐσθλῶτασμένον. Μηδὸν δὲ αὐτῆς ἡ σκευὴ ὅτι, καὶ οὐ Περσικῆ.

Xenophon verò lib. vii. παρθέτας. ὠπλισμένοι δὲ πάντες ἦσαν, οἱ ἄσθλι τὸν Κόρον, τῆς αὐτῆς Κύρω ὅπλοις, χεῖρας φοινικίς, θώραξι χαλκοῖς, κράντοι χαλκοῖς, λοφοῖς λυκοῖς, μαχαιραῖς, παλτῶν κρημίνων ἐν ἕκαστος. οἱ δὲ ἴπποι περματωπιδῶν καὶ περσενιδῶν καὶ ἄσθλι ἀπλοειδῶν χαλκοῖς. τὰ δὲ αὐτῶν τα καὶ ἄσθλι ρηεῖδα ἡ ἄσθλι ἀσθλι. Ἔσοδο δὲ μόνον διέφρον τὰ Κύρω ὅπλα ὅτι τὰ μὲν ἀπὸ ἐκείνου ἄσθλι χρυσοειδῆ χρώματι, τὰ δὲ Κύρω ὅπλα ὅτι τὰ μὲν ἀπὸ ἐκείνου ἄσθλι χρυσοειδῆ χρώματι. Vulgaria tamen Persarum Arma, siue ad nocendum, siue ad tegendum, erant hæc, Acinaces, Copis, Sagaris, Lorica, Gerra, Pelta, Tela, Iacula, Arcus, Sagittæ, fundæ; de quibus singillatim dicam. Sane vulgarem Persicum gladium ACINACEM appellatum nemo ignorat. Herodot. lib. vii. Ἦσαν κὼν ξίφος, τὸ ἀμικκῆ καλέοισι. Vnde Polemon in Epiraphio Callimachi ἀμικκῆν Μηδικὸν dixit.

Acinaces autem Persarum breues fuisse, declarat Iosephus, dum sicariorum gladiolos adsimiles facit Acinacibus persarum. Sic enim lib. xx. Antiquitat. de sicarijs loquens, χρώματι ξίφιδῶν, παρεμωρῶν μὲν τὸ μέγεθος τῆς ἄσθλι Ἦσαν ἀμικκῆς, ὅπλη ἀμικκῆ δὲ. Herodotus lib. vii. dum Persarum armaturam describit, habuisse eos, αἰτ, εἰς χεῖρας ἄσθλι τὸν δεξιὸν μηρὸν παρεμωρῶν μύρα ἐκ τῆς ζώνης. Vnde apparet pugiones, ex zona aut baltheo appensos habuisse, qui incumbabant in dextrum femur: cum ex altera parte sagittæ & pharetræ pendere.

Breuiiores quoque fuisse Persarum gladios, indicio est quod Diodorus lib. xvii. de Dario ad Issum bello victo, narrat, τὰ ξίφη, καὶ τὰ ξίφια,

πολύ μείζων ἢ τῶν περὶ γυμνῶν ἐπίνοις, ὅτε τὸ δοκεῖν ὅτι
 τούτων πολλὴ μάχη πεπλευσεν ἴκνεται. Vaginam autem
 Acinacis persicam ab eodem Dario, in eam for-
 mam qua Græci utebantur, mutatam fuisse, Q.
 Curtius lib. III. scribit. ACINACEM tamen Hesy-
 chius, Suidas, & Etymologici auctor, non solum
 Περσικὸν ἔξοχος, verum etiam μικρὸν δαρύ interpretantur.

COPIDEM Persas dextra gestasse, Xenophō lib.
 III. παρδ. docet. Etenim arma Persarū recensens ait,
 Κόπις δὲ, ἢ Σάραεις, τὴν δὲ ξίαν. Copidem etiam ut gla-
 dij persici genus, Plutarchus in Alexandro memo-
 rat. Idem in Aristide, persas in Plataeensi pugna
 Copidibus vsos ostēdit, καὶ παρὸς ταῖς, in quibus ξιφολκίας
 ἐκ ἀργῶς, ὅτι αὐτὰς Κόπις ἢ ποῖς ἀκινάκης χερσίδροι. Polemō
 in epitaphio Callimachi, ἢ Κόπις Γρῆσι, ἢ ἀρχιμὴ Βα-
 βυλωνία, ἢ πλέκει φοινίξ. Κόπις αὐτὴ δὲ μάχουσα pro
 eodem vsurpat Polybius in arte equestri: tradit-
 que, sublimi & edito loco plagam violentius Co-
 pide, quàm ense, infligi. Cópidas verò fuisse
 gladios falcatos, & leuiter curuatos declarat. Qu.
 Curt. lib. VIII. Copidas vocant, Gladios leuiter cur-
 uatos, falcibus similes, quos amputabant belluarum
 manus.

SAGARI quoque vsos in prælijs, & hæc illis
 communia cum Amazonibus arma fuisse, inue-
 nitō. Xenoph. Αναβάς. lib. III. ἔχοντα πῆξον Περσικὸν ἢ
 φάρσιν ἢ Σαράειν ὅταν παρὰ αἱ δὲ μάχουσαι ἔχουσιν. Hesy-
 chius πλέκμον ἔχοντα & μονότομον. Sagarimi tamen
 Copidem & μάχουσα, ut synonyma ponit Xenoph.
 lib. II. παρδ. his verbis, μάχουσα δὲ ἢ Σάραεις, ἢ δὲ ξία.
 & alias eodem lib. Κόπις δὲ, ἢ Σάραεις εἰς τὴν δὲ
 ξία.

Præterea Persas milites loricatedos fuisse, thora-
 cæque squamis aspero, corpus texisse & munisse
 Herodot. lib. VII. docet. Illic enim eorum arma
 describens, habuisse ait, καὶ τὸ σῶμα κηθῶνας χερσίδ-
 ροῖς ποικίλοις, λεπιδῶς σιδηρῆς, ὅτι ἢ ἰχθυοειδέος. Idem lib.
 I X. de Mastitio persa qui in Plataeensi acie cecidit
 ἐντὸς, ait, θάρηκα εἶχε χερσίδρον λεπιδῶν καὶ τῶν δὲ πῶ θάρη-
 ρος, κηθῶνα φοινίξον ἀνεδεδύκει, τὸ πλόντες δὲ εἰς τὸν θάρηκα αὐτῶν,
 ἐπίδενον ἔδεν. Xenophon lib. I I. παρδ. Κυρ. Cy-
 rum iisdem armis persas induisse narrans, qui-
 bus Homotimi utebantur, in his ponit, θάρηκα
 καὶ τὰ ἔρνα. Idem lib. IIII. Αλλὰ μὲν καὶ οἷς γε δὲ αἰδρα
 ἰσπία χερσίδροι, ἔχουσι, θάρηκα μὲν ἐρύματα ἢ θάρηκα.
 Fuisse verò persarū Lorica squameam aut squa-
 mosam, seu squamis confertam, indicant He-
 rodotus & Strabo: quorum hic, κηθῶνα λεπιδῶ-
 νων: Ille, κηθῶνα φοινίξων, vocat: quæ duo idem va-
 lent. Nam quæ in Reptilibus, φόλις, ea in Natan-
 tibus λέπτις dicitur. Ac planè, Lorica squamas tri-
 buit Virgil. Ænæid. lib. IX. cum ait, quam nec duo
 taurea terga,

Nec duplici squama Lorica fidelis ἔσ' αὐτοῖς
 sustinuit.

Sic & Silius lib. V.

Loricam induitur: tortos huic nexilis hamos

Ferro squama rudi permistisque asperat auro.

Quinetiam θάρηκα, à Possidippo, apud Athen. lib. IX.
 φοινίξων ἄπασιν appellatur. Priscis vero téporibus lineas
 fuisse loricastradir, Xenophon lib. VI. παρδ. his ver-
 bis, ἐπὶ δὲ ἔμελλε τὸν λινοῦ θάρηκα, ὅς ἔστι χηθῶνος καὶ αὐτῶν,
 ἐνδεδύσαι, καὶ σπάρει αὐτῶν ἢ Γαύθια χηθῶν κραιός. Et ita
 armatum fuisse Aiacem Oileum, Homerus lib. II.
 Iliad. docet, λινοθάρηκα vocans. Cuiusmodi Loricas

Iphicratem Atheniensem ducem probasse, *Æmilius* Prob. in eius vita scribit, his verbis. Idem, *genus Loricarum mutauit*: ἔργον pro ferreis, atque æneis, *Lineas dedit*: quo facto expeditiones milites reddidit. Nam pōdere detractō, ut aquē corpus tegerent, ἔργον leues essent curauit. Postea ex ære, & ferro cudi, apud Persas, *Loricæ cœperē*, *Xenophon* lib. v. 11. ὀπλίται δὲ πάντες ἦσαν οἱ παρὲν τὸν Κίρρον θώραξι χαλκῶϊς. *Parthos* etiam *Plutarch.* in *Crasso* ait in acie constituisse φλογρηιδεῖς, κραίνες καὶ θώραξι. ἢ *Μαργιανοὶ* σιδήρε εἰλεοντος ὄξυ, καὶ πελαγαμπές, narrat. plenius vero *Suidas* equitis parthi Thoracem describit hoc modo, Θώραξι. τὸ μὲν αὐτὸ παρῶσα, ἐργονατε, καὶ μικροῖς, καὶ χάρας ἀκρας, καὶ κνήμας, καλυπτή. τὸ δὲ ὄπασαν, νῶτα τε καὶ πῶν αὐχῆαι καὶ τῶ κεφαλῶ ἀπασαν. παρῶνα δὲ εἰσι παρῶς τῶς πληθρῶς πεπονηδῶμα, αἷς ἐκάτερον ὄψι μερῶν συμπορηθῆν, ὄλον σιδηροῦ ποιεῖ φαίμεσται τὸν ἰσπῆα. καλύει δὲ οὐτὸν ὁ σιδηρος οὐτε τῶ ἐμπῆσις ὄψι μύλων, ἐντε τῶς συστολαῖς. οὐτως ἀκριβῶς παρῶς τῶ μύλων φύσιν πεπονηται. Thoracem vero persarum *Ammian. Marcell.* lib. x x v. ita designat. *Radiantes Loricæ niueis limbis circumdatae, ferrei ἔργον coruscæ Thoraces, longe prospecti, adesse Regis copias indicabant.* Ex quibus apparet Persis, continuum ferri tegimen fuisse, de qua posteriorum temporum armatura infra dicam. Ab *Ægyptijs* autem Thoracas mutuos esse Persas *Herodotus* lib. i. indicat. Eos enim peregrina infitura facile sibi adsciuisse ait. *Ξενικαὶ δὲ νόματα Πέρσαι παρῶσινται, ἀνδρῶν μάλασε. καὶ γὰρ δὴ τῶ Μηνδικῶν ἐδῆται νομίσαντες τῶς ἐαυτῶν ἔργον καλλίω, φορέουσι: καὶ ἐς τῶς πολέμοις, τῶς Αἰγυπτίους θώρακας.* *Σπόλας* etiam pro Thorace, quosdam gestasse, *Pollux* lib. v. 11. cap. xv. ex *Xenophonte* refert.

Præterea Persæ *GERRA*, id est è cratibus contra scuta, clypeorum vice, gestabant. Et quidem ἀπὸ Λασιδων, Γέρρες habuisse eos, *Herodotus* lib. v. 11. auctor est. *Harpocration*, Περσικῆ μὲν γὰρ ὄπλα τὰ Γέρρες δεῖ. *Suidas*, Γέρρες, Περσικῆ ἐστὶ κλέως ὄπλα. Et alibi, Γέρρες Λασιδῆς Περσικῆ ἐκ λύγων. Et mox, γὰρ δὲ Δερμάπινα σκεπάσματα, καὶ Περσικῆ οἷς ἀπὸ Λασιδων ἐχρῶντο. Similiter *Strabo* lib. x v. de Persis verba faciens, ὀπλίζονται, αἷ, γέρρω ῥομβοειδῆ. Scuta quoque persica, *GERRA* appellata, notat *Ælius Dionysius*: ex quo *Euthatius* in lib. xxii. *Odyss.* hæc descripsit, Γέρρες, ἀσπίδες Περσικῆ, ἐκ λύγων καὶ αἰσωνοῖ. Vnde apparet fuisse è vimine textas crates quibus Clypeorum seu scutorum loco vrebantur. Et quidem *Gerra* hæc, ῥομβοειδῆ fuisse, *Strabo* ait lib. xv. id est figura quadrilatera: quæ æquilatera quidem, sed non rectángula. At ῥομβοειδῆς, Mathematicis est, Quadrilaterum, quod neque æquilaterum est, neque rectángulum: habet autem opposita latera, & angulos inter se æquales. Sic enim ῥομβοειδῆς definitur ab *Euclide* lib. i. *Elementorum*: τετράπλευρον ὁ οὐτε ἰσοπλευρον οὐτε ὀρθογώνιον, ἐχθὲ τῶς ἀπεναντίον πλευρῶν τε καὶ γωνίας ἴσας. Ea verò *GERRA*, grandiora fuisse, *Scutis Romanorum & Gallicis* similia, *Pausanias* in *Phocicis* scribit. Ac planè totum corpus operuisse ea, ac ad pedes pertinuisse, pertigisque, indicio mihi est *Xenophon*, qui lib. vii. *παιδ. μέγαλα, ὀπλίταις, Γέρρες* habuisse ait. *Aperuissque* lib. v. i. σὺν ἀσπίσι, τῶς ποδηρεσι, Persas pugnasse & in acie constitisse scribit. Apud *Suidam* Γέρρωφόροι exponuntur, οἱ τὰ Γέρρες, ἢ τῶς ξυλίνας καὶ ποδηρῆς ἀσπίδας, φοροῦντες. Hinc est quod *Ammianus* lib. xxix. de Persis, *Pedites*, ait, in speciem *Mirmillonum* contexti, iussa faciunt.

Repugnat tamen superioribus Diodor. Sicul. qui perfas scutis & peltis breviorib⁹ vfos, leuioiq; armatura rector, lib. xv. ita scribit, ἤδη ἡ ἑλληνῶν ὑπερ-
εχόντων ταῖς ἀρεταῖς, & τῶν μεγάλῃ ἤδη Ἀσπίδων μέχρι ἐνέδωκαν
οἱ Μήδων. Et mox de Ciffijs & Sacis, κλεινὸν ἄνθρωποι ἐν ὑπό-
ῆδη πῶν Λεωνίδων, & βίασθέντες ὑπεχώρησαν. Ἀσπίς γὰρ ἢ
Πελταῖς μικραῖς οἱ βαρῆαροι χρωμένοι κτ' ἄλλοι τὰς δύρυχων
ἐπλεονέκλωσαν, δυνήθησι γὰρ ἄνθρωποι. κτ' ἢ τὰς στρογγύλαις, ὧς ἄλλοι
πολεμίοις ἐν ἀγχοῖς ἐπιβασίον συμπεφερομένοις ἢ μεγάλας
Ἀσπίσι σπέπασαν ἄλλοι ὅλον τὸ σῶμα. αὐτοὶ δὲ δὴ τὰς κούφοι τῆτας
ἤδη σκεπασθῆσαν ὅλων ἡσπιδούμοι, πικροῖς βάρμασι πᾶσι ἐπι-
πλον. Quæ verba vt Scutorum Græcorum ampli-
tudinem, longitudinemque, ita ex cōtrario, Persi-
corum breuitatem declarant. Clypeos certe Græ-
corum, ante Iphicratis tempora, maximos fuisse
idem Diodorus lib. xiii. docet, de Iphicrate lo-
quens, in hunc modum, ἤδη ἡ ἑλληνῶν μεγάλαις Ἀσπίσι
χρωμένων, & δὴ τῶν δυσκινήτων ὄντων, σιωεῖτε τὰς Ἀσπίδας, &
κεπεσθῆσαν Γέλταις συμμέτρως· ἀμφοτέρων δὲ στρογγύλων, τῶν
πε σπέπειν τὰ βάρματα, & τῶν διωσθῆσαν ὧς χρωμένοις τῶν Γέλ-
ταις, δὴ τῶν κούφοι τῆτας, παντελῶς δυνήθησι ὑπάρχον. Quo-
rum verborum interpretationem faciet Æmilius
Probus, qui in Iphicratis vita, præclarum illum
Atheniensem Imperatorem pedestria arma mu-
tasse refert. Nam cum, ait ille, ante illum Impera-
torem, maximis Clypeis, brevibusque Hastis, minutis Gla-
dijs, vtentur: ille, contrariò, Peltam pro Parma fecit,
à quò postea Peltastæ pedites appellantur: vt ad motus,
concursumque essent leuiores.

Inter Persarum arma, numerantur & Paltæ.
Aliud autem est Pelta, aliud Paltum. Pelta enim, vt
Liuus lib. x x v i i i. tradit, Cetræ haud dissimilis
erat. Seruius in I. Æneid. Peltas, interpretatur seu-

ta breuissima, in modum Lunæ iam mediæ. Vnde &
Lunatas Peltas Virgilius appellat. Non Marcell.
Cetra, scutum breue, Virgil. lib. vii. Lanæ Cetra tegit.
Peltæ, scuta Amazonica. Ac planè Plin., lib. x i i.
cap. v. Peltam Amazonicam dixit. Cuiusmodi scu-
tis armati, Cetrati, & peltastæ vocantur. Liuius lib.
xxx. Nocte, Cetratos, quos Peltastas vocant, loco op-
portuno inter bina castra in insidijs abdiderat. Quo-
rum peltastarum originem, ad auctorem Iphi-
crate Atheniensem, referunt Diodor. Sicul. lib.
x i i i. & Æmilius Prob. in Iphicrate.

At Paltum, iaculi, seu hastilis, genus est. Suidas,
Γαλτα, τὰ δόξαται. οἱ δὲ Κόρος ἀναβας ὅπῃ ἤδη ἵππων, τὰ πάλτα
ὅπῃ τὰς χεῖρας ἤλαβε. Ξενοφῶν, & Ἀρριανός. Ἰσηκόντιον εἰς τῶν
μαχηθῆσαν τῶν πείχους. οἱ μὲν, πάλτα, οἱ δὲ, Ἰξόδματα ἐν δὲ τῇ
δέξιᾳ ἔχων πάλτον ὡς εἶχον Ἰξόδματα, ἔμπαρσθεν μὲν λόγχην ἔχον
ὅπασθεν δὲ αὐτὴ τῶν Ἰξόδματα σφαιροειδῆς. Helych. Γαλτα, ἀκόντια,
λόγχαι. Γαλταῖς ἀκόντιων. Ἀκόντιον autem idem, δόξαται ἢ
μικρὸν λόγχην exponit, id est hostile, spiculum. Et hu-
iusmodi Paltis armati Adolefcetes, venatum pro-
ficifcebantur, vt Xenophon lib. i. παιδ. scribit. His-
ce que Paltis vfos perfas, vbi manus cum hoste
conferebant, idem lib. vii. παιδ. indicat. Rursus-
que lib. viii. cominus, hisce paltis, pugnatum, ex
Cyri instituto, docet his verbis, Κόρος τῶν μὲν ἀκροβο-
λῆσθαι ἀποπαισας, ἡσπιδίους δὲ ἢ αὐτοῖς, & ἵπποις, & ἐν
Γαλταῖς ἐκείτω δόξαι εἰς χεῖρας, ὁμοῦν πῶν μάχην ἐπιτεῖν. Pro-
inde quod eod. lib. scribitur, ἐφείποντο δὲ οἱ πᾶσι αὐτῶν
Σικηπιδίους, ἐφ' ἵππων κεκοσμημένοι, σὺν ὧς Γέλταις, an re-
ctum sit, in dubium vocari potest. Nam peltatos
aut cetratos fuisse Sceptuchos, quod aliquando
probauit, nunc non placet: ac forte Γελταῖς scrip-
sisset Xenophōtem, primo aspectu facile sibi quis-

que persuaserit. Verum peltam etiam Πέλταν à Græcis vocari Suidas docet: ait enim, Πέλταν, φαλακκίον ὄπλον ἐν Ἀσσιῶν ἴππῳ μὴ ἔχουσα. Quod autem ait ἴππῳ, ab Hesychio illustratur, apud quem Πηρς dicitur esse ἢ ἐλάτῃ ἀψίς, ἢ ἀειφ' ἐρεῖα τῆς ἀψίδος, ἢ τὸ βυχοῦ, ἢ πάντες ἀειφεροῖς τὸ τελευταῖον μέρος. Idem Suidas, Peltas & pelta confundit in hunc modum, Πέλται λόβζαυ ἢ ἀσπίδες, πέβρανα ἢ καταπέλαι. Sed & Hesychius Πέλη, εἶδος ὄπλου δόρυ, ἢ μικρὰ ὄπλα. Πέλη, ἀσπίς ἴππῳ ἐκ ἔχουσα, ἢ ὄπλον σκέπασμα, ἀκόνιον. Πέλης δρᾶκιον ὄπλον. Denique Suidas, Πελτασάι, Τόξοι, οἱ τοῖς ἔξουσις κατέχοντες. Vt, ut sit, huiusmodi iacula fuisse κρανένας, Xenoph. lib. 111.

Ελληνικῶν & lib. de arte Equestri, scribit, id est cornea, seu ex cornu ex qua, tela, sagittas, venabula olim fieri consueuisse, multis Latinorum poetarum locis facile comprobari posset. Vnde & *artam bello Cornum*, Virgil. lib. 11. Georgic. dixit. Σαῶνιον quoque Hesychius, ἀκόνιον βαρβαρικόν esse ait.

Non sunt & in Persicis armis, Arcus, & Pharetra prætereūda: sub Gerris enim & scutis, ex humeris pependisse Pharetras (id est ut Hesych. interpretatur βελοθήκας) telis onustas, Herodotus lib. 11. testatur, his verbis, ὑπὸ τῶν φαρέτρων ἐκρέμαντο Strabo lib. xv. τῶν φαρέτρων, ἢ Σαϊδρῶν ἔχουσι. & aliis cod. lib. ἐξ ὧν ἕκαστος Τόξον ἢ σφενδόνιον. Sed & sui temporis Persas semper cum Arcu in publicū prodijisse, Herodian. lib. v. testatur.

Breues vero fuisse Persarum Arcus, testis est, si que oculatus nō auritus, Aristagoras Milesius, qui apud Herodotum lib. v. hæc de Persarum armatura Cleomeni renuntiat, ἢτε μάχῃ αὐτῶν ἐστὶ Τηίδε. Τόξα ἢ Λίχμη βραχέα. Attamen idem ipse Herodotus lib. vii. dum Persarum armaturam recenset, ἀρχμαῖς τῶν

ait, βραχέας ἔχον. Τόξα δὲ μεγάλα, οἵποις δὲ καλαμίνους, quibus verbis, Hastas breues, Arcus verò grandes, & Sagittas arundineas, fuisse docet.

Persarum autem successores parthi, quantum sagittandi arte ac peritia ceteris gentibus præstiterint, nemo nescit. Vnde & *sagittiferos*, Catullus Epigramm. ad Furium, eos vocat: & Ἀρήτοις & Ἀσωλοπόξοις Dionys. in poemate de Situ Orbis, ubi addit eos nec aratro arua profcindere, nec nauigare: neque armenta vel greges pascere: sed, prima pueritia, equitate, & neruo sagittas aptare, arcuque emittere edoceri: ἐκ δὲ θῆμβλης, ait,

Νηπίαχοι, τόξοις, ἢ ἵπποσώησι μύθονται.

Αἰεὶ ἠχέασαν αἰὰ χθόνα δούπος ἀκόντων

Ἡ βελέων. πάντη δὲ τ' ἀγροπόδων δρόμος ἵππων

Θυώνων. οὐ γὰρ σπρὶ θῆμις δόρποιο πᾶσαοδαυ

Γεῖν πολέμου μάχῃοις κέρην ἰδρῶν παλιῶναι.

Totis vero lacertis ac viribus, validos arcus intendebant. Plutarchus in Crasso οἱ δὲ Παρθοὶ δόξαται-πες, ἐκ μήκους ἤρξαντο τῶν δόξων ἅμα πανταχόθεν, οὐ πλεῖν ἀκριβῆ ποξείων (sic enim emenda ex Appiani Parthiacis) ἢ γὰρ συνέχθη ἢ πυκνότης τῶν Ρωμαίων, οὐδὲ τῶν βυλοιδμῶν ἀμμοροταίην ἀνδρῶν παρῆχον. διτόνοις δὲ τὰς πληγὰς ἢ βιαιαῖς δίδοντες, ἀπὸ τῶν κραταιῶν ἢ μεγάλων, ἢ τῆ σκολιότητι τῆς κάμπης, λιπᾶσαισμένον τὸ βέλος ἀποσπυλλόντων. Nec peditibus modo, sed & ipsis equitibus suspensa ab humeris sagittæ pendebant. Ovidius lib. 11. Fastor.

Nunc petit Armenius pacem: quum porrigit Arcum
Partibus eques.

Quinetiam non tantum in aciem aduersus hostes consistentes, verum etiam terga vertentes, fugamque capientes, sagittas aduersus insequentes emittere norant. Plutarchus in Crasso,

Ἐπιφθόνον γὰρ ἄμα βαλλόντες οἱ Πάρθοι, καὶ τὸ πρῶτον ποιοῦσθε
 μὲν Σιωθίας, καὶ Ἐφωάτων ὄντων ἀμμορῶντος ὅτι τῶν ἑσθίων, τῆς
 φύξης ἀφαιρῆν τὸ ἀργεῖον. ἀχρὶ μὲν οὐκ ἠλπίσαν αὐτοὶ ἐλχεαμέ-
 νους τὰ βέλῃ, ἠλχέσθαι μάχῃ, ἢ σιωάτην εἰς χεῖρας ἐναρτέρωσαι.
 Vnde Virgil. lib. III. Georgic. *fidentemque fuga
 Parthum, versisque sagittis: ad quem locum Ser-
 vius, bene ait, fidentem: tunc enim melius iaculantur sa-
 gittas.* Inde & Horatius Ode II. lib. I. *versis animosum
 equis Parthum appellat: ubi interpres versis ait, id est,
 versis in fugam: sic, et missam Parthi poscunt in terga
 sagittam.* Atque hinc Ovidius *Parthos fugaces* lib. I.
 de Remed. Amor. dixit.

Procopij autem ætate Persæ licet supra ceteras
 gentes arcus paulo momento tendere, ac coactis
 cornibus celeriter flexere, à pueris, didicissent, re-
 missius tamen eos intendebant: atque ita destina-
 ta mollius feriebant: adeò vt nec scuta nec loricas
 trajicerent. Procopij lib. I. de bello Pers. verba
 sunt hæc. *Πέρσαι τὸ ξόσται ἠσθῶν ἔειπὼν ἀπαιτες, καὶ πολὺν χρόνον,
 ἢ δὴ οἱ ξυμπαιτες ἀνθρώποι, ποιεῖσθαι τὰς βολὰς ἐν δὲ δάσκονται.
 οἱ δὲ τὸ ξὼν μαλιστασὼν τε καὶ οὐ λίαν ἐν πεταμύων βαλλόμενοι θω-
 ρακι ἴσως ἠκραίως, ἢ καὶ ἀσπίδι ἐντοχόντα Ρωμαίων ἀνδρὸς ἀπικαν-
 λίζετο τε, καὶ λυπεῖν τὸν περσασίηοντα οὐδαμῆ εἴχε Ρωμαίων δὲ πᾶ-
 τε τὸ ξὼματα, βραδύπερα μὲν ἐς αἰεὶ εἰσιν. ἀπε δὲ οἱ πέρσαι σιλι-
 ρῶν τε ὑπερέβαν καὶ δὴν ὡς ἐπιταμύων βαλλόμενοι, περσασίη δὲ αὐ-
 τὸς καὶ περσῶν ἀνδρῶν ἰσχυρότερον πολλὰ ἐπὶ μάλλον ἢ οἱ Πέρσαι, οἱς
 ἀνὲντοχονεῖν ὑπεπέως σίνονται. ὅπως οὐδενός, ἐμπροσθὼν αὐτῶν γνο-
 μένους τῆ ρύμῃ. Sagittarios vero sui sæculi præfiscis he-
 roicorum temporum Sagittarijs longè præstitisse,
 idè Procopius initio eius libri prædicat hoc modo.
 οἱ δὲ καὶ τὰ νῦν τὸ ξὼσται, ἴασιν μὲν ἐς μάχην τε θωρακισμένοι τε καὶ
 κνημίδασι ἐναρμωσάμενοι, μέγχι ἐς γόνυ, ἠρπυται δὲ αὐτοῖς ἀπὸ μ-
 τῆς δὲ ξίαντος πλῆθους τὰ βέλῃ, ἀπὸ δὲ τῆς ἐπέρας τὸ ξίφος. εἰσὶ δὲ*

οἱς

οἱς καὶ δόρυ περσασίημαται. καὶ βραχέως περσῶν ἠσθῶν ὄντων
 ἀσπίς ὄζαν ἠσθῶν. πᾶσι ἀμφὶ τὸ περσασίη καὶ ἀνὲντοχὸν ὅτι
 καλύψῃ, ἰπθίοντες δὲ ὡς ἀεὶ. καὶ γέροντες αὐτοῖς ὡς τὰ χεῖρα τῶ
 ἴππου, τὰ τὸ ξα τε οὐ χαλεπῶς ἐνπίνην οἰοῖ τε εἰσιν ἐφ' ἐκείπερα, καὶ
 δὴ ὄντως τε βαλλῆν τὸς περσασίη καὶ φθόνους. ἤκεται δὲ αὐτοῖς
 καὶ τὸ μύτωπον ἢ ἰδουρῶν, παρ' αὐτῶν μάστιγα ἠσθῶν ὄντων τὸ δέξιο.
 ποσῶντος ὄγκῃς ἐμπιπλῶσαι τὸ βέλος, ὡς τε τὰ εἰ τὸ ξὼσται πίνοντα
 κλεῖν. οὐδὲ ἀσπίδος, ἴσως. οὐδὲ θωρακίος ἀπικανόμεναι τὴν δι-
 ναμύων τῆς ρύμῃς.

Suis quoque temporibus vti ex sagittarum nu-
 mero, eorum qui in acie ceciderant, numerum
 inirent Persæ, docet Procopius lib. I. his verbis,
 νόμος ὅτι Πέρσαι, ἠνίκῃ ὅτι ἠσθῶν πολέμων πινεῖς στρατευ-
 σθαι μέλλοισι, τὸν μὲν βασιλέα ὅτι θρόνος τῶ βασιλείης κατῆδῃ.
 Κοσίνοις δὲ οἱ πολλοὶ ἐκείνῃ πῆ. καὶ παρὼν μὲν τὸν στρατη-
 γῶν δὲ τῶν στρατῶν ὅτι τοῖς ἀνδρῶν ἐκείνῃ σὺν τῶν δόξος ὅτι.
 περσασίη δὲ τὸ στρατεύματα ποδοῦ ἐς τῶ βασιλείως τῶ ὄψιν, κατ'
 ἀνδρῶν ἑνα. καὶ αὐτῶν ἑκατὸν βέλος ἐν τῶ στρατῶν ῥίπθῃν, κατ'
 αὐτῶν μὲν τῶ βασιλείως περσασίη καὶ ἀσπίδος ἀσπίδος φυλάσσει.
 ἐπιταμύων δὲ εἰς Πέρσαις ἑκατὸν τὸ στρατεύματα τῶ τῶν στρατῶν ἠσθῶν,
 ἑκατὸν οἱ τῶ ἀρρίχων ἐν ἀφαιρῆσθαι βέλος. ἀεθμοῦντες οὐκ ἔ-
 βελῶν ὅσα περσῶν ἀνδρῶν ἐν ἀνήρηται οἱς ὅτι κείται ἢ πημὴ αὐ-
 τη ἀγγέλλοισι τῶ βασιλεί, τὸ πημὴ τῶ ἠσθῶν ἐκείνῃ τῶν στρατῶν
 τῶν τε ὅσα ἐν τῶ πολέμῳ περσασίησιν ἐνδῆλοι γίνονται οὐτῶ μὲν
 οὐκ Πέρσαις ὁ νόμος εἰς παλαιῶν ἔχῃ. Atque ita ex sagitta-
 rum vacantium numero, Cadmeam fuisse eam vi-
 etoriam quam de Bellisario reportasse se Ezarc-
 taus gloriabatur, ibidem ait.

Sed & Diuus Ambrosius, de Sagittarijs suorum
 temporum Persis, deque eorum pugnandi ratione
 hæc lib. VI. Hexaëmerō. cap. V. scribit. *Inde gens Per-
 sarum, ferox bellis, valida sagittis, omniumq; telorum ia-
 ctu, quia de superioribus ad inferiora, validiore nisi telis*

A a

torquentur. Acies eorum velut gradientibus turribus se-
pta, procedit. In medijs campis, tanquam de muro dimi-
cant, & velut in arce quadam & specula collocati, spe-
ctant magis bella, quam subeunt. Ita alieni à periculo vi-
deniur, iuti molibus bestiarum. Verum, vt ad priscos
Persas regrediar, ex hac sagittandi adfidiuitate,
Persis pharetrata dicitur à Virgilio lib. iiii. Geor-
gic. & Susa, pharetrata, à Claudiano, de bello Gil-
donico. Veteres quoque Persas sagittas Equis,
etiam fugæ sese dantes, aduersus hostes (quod à
Parthis factitarum suprâ diximus) emisisse, te-
statur Xenophon, lib. i. i. Αναβάσ. his verbis, οἱ δὲ
βαρβαροὶ, ἰππεῖς καὶ φλόγοντες ἅμα ἐπίτησόντες, εἰς τούτους το-
ξόδοις ἀπὸ ἡἴππων. Cuius generis Equites, sagittis
ex equis videntes, Græci ἰπποτοξότας vocant: quod
nomen, ciuitatis Romanæ iure Hirrius lib. de
bello Afr. donauit. Huius autem rei peritiam,
vti Persæ adsequerentur, Lucianus in Hermoti-
mo docet his verbis, ἀλλ' ἔβρισται γὰρ ἔτι πλοδοσιν, ἢ δὲ
Σκυθῶν, ὅσοι τῶσδε, ἀλλὰ παρῶν μὲν αὐτοὶ κινῆμενοι ἀφ' ἴπ-
πων, ὡς τὸ πολὺ τῶξόδοισιν. ἐπιτετα δὲ καὶ τὰ τῶξόδομα κινῆσθαι
αἰτιολοῦσιν, ἢ χεῖρῶν, ἢ δὲ παρῶν τὰ βέλος, ἐς ἀναμπίση ἀγ-
λαί δὲ ἀδιδράσκοντα ὡς ἐνὶ μέλισσῃ. ἡμεῖς γὰρ τοὶ ὡς τὸ πολὺ κρετα-
ποξόδοισι, καὶ ὀρίθων ἐνιοὶ τυγχάνοισι. ἡ δὲ ποτε καὶ ὅτι σκοποῦ
δὲν περὶ θύμῃ τῶ πόνε τῆς πληγῆς ξύλον ἀνίτυπον, ἢ ἀσπίδα
ἀμοσοῖν τε παρῶν, δεικνύοισι, καὶ ἔτι πτεροῖσι, καὶ δὲ
ὀπλων σφίσι χωρήσῃ τῶσδε οἰσίν. Parthorum vtique πῶσδε
πῶσδε ὄπισθεν ἐμπεριεῖλαν, prædicat Antoninus in suis
ad Artabanum literis, apud Herodianum lib. iiii.
In eoque ludo à teneris quod aiunt vnguiculis
edoctos Parthos, indicat Seneca Epist. xxxvi. in-
quiēs, si in Parthia natus esset, arcum infans statim ten-
deret. Cui & adstipulatur Herodian. lib. vi. πῶσδε καὶ

καὶ ἴπποις ἐν εἰς τὸ πολεμῆν μόνον χεῖρῶνται, ὡς παρῶν Ρωμαῖοι, ἀλλ'
ἐκ πηδῶν αὐτῶν ἀναστρέφονται, καὶ ἡρώωντες διαμύονται, ἢ
τε τὰς φρεσῶνας ποτὲ ἀποπῆμενοι, οὐτὲ ἡἴππων ἀπελευθέρωντες,
αἰεὶ δὲ αὐτοὶς χεῖρῶν ἢ κτ' πολέμων, ἢ κτ' ἡμεῶν.

Fundis quoque Persæ vtiebantur, vt Strabo lib.
xv. docet. inermem enim multitudinem, edoceri
Fundis lapides iaculari, Cyrus instituit. Xenophō
παιδ. v. i. i. πάντας δὲ τοὺς ἀόπλους ἡἴπ' ὑποχέλιον ἡμῶν ἀνα-
σπενδοναὶ ἡμῶν ἡμεῖς μετὰ τῶν νομίζων τὸ πῶσδε δουλικώτε-
ρος ἔστι. Idem ibidem, Funditores, qui soli per se, nul-
li vsui essent, ita demum iuuare, & emolumentum
aliqui adferre aut, si alijs copijs adiungantur. αὐτῶν δὲ
γὰρ δὴν δυνάμει μέγα ἐστὶν ἐνδεῖ ἰσχυρῶς ὡφελόσσι Σφενδονῆται
παρόντες, αὐτοὶ δὲ καὶ τῶν αὐτοῦ οὐδὲ αὐτοὶ πάντες Σφενδονῆται μέ-
νεαν παύσῃ οὐκ ἔστιν ὅμοσε ἰόντες αὐτῶν ἀόπλους ἀφ' ἡμῶν. Fundis
autem saxa ingentia, & quæ mole sua manum im-
plerent, Persæ intorquebant: ideoque non pote-
rant, Fundarum Persicarum rotatu missa, procul
ferire, longèque pertingere. At Rhodij qui fundis
plumbeas glandes iaculabantur, longius feriebāt.
Alexander apud Curtium lib. iiii. Inuenerunt Bar-
barorum inconditum agmen, alium nihil præter iaculum
habere, alium Funda saxa librare, paucis iusta arma esse.
Atq; ita vt fūditoribus Creteῖσιβibus Persici superiores
erāt, ita Rhodij inferiores. Xenophon lib. iiii.
Αναβάσ. ἀκούω δὲ ἔτι ὅτι τῶν στρατεύματι ἡμῶν Ρόδοις, ὡν πῶσδε
πολλοὶ φασὶν ὅτι τῶσδε σφενδονῶν, ἔτι βέλος αὐτῶν δὲ διπλάσιον
φρεσῶν ἡἴπ' ἔβριστον σφενδονῶν. ἐκεῖνα γὰρ εἰς τὸ χροπλήθιστον
πῶσδε λίθοισι σφενδονῶν, ὅτι βραχὺ δύνανται. οἱ δὲ γὰρ Ρόδοις
καὶ τῶσδε μολιβδῶσιν ὅτι τῶσδε καὶ ἔστιν. Et aliàs eod. lib. μα-
κρότερον γὰρ οἱ τε Ρόδοι ἡἴπ' ἔβριστον Σφενδονῶν, ἔτι πλεῖστον
πῶσδε. Rurfus alibi. ἀλεῖσθε τῶν καὶ νύσθε πολλὰ ἐν πῶσδε
κόμας καὶ μόλιβδος ὡστε καὶ ἔστιν εἰς πῶσδε σφενδονῶν. ac sic uti

Rhodium ita & Balearicam fundam, plumbum iciffisse ait, Ouid. lib. 2. Metamorphos.

Iam Persæ Galeis in prælio non utebantur, sed solas in capite Tiaras gestabant. Herodot. lib. vii. de Persis, *ᾧ δὲ μὲν τῆσι κεφαλῆσι εἶχον διάσας, κεκλειμένους πῆλοις, ἀπαγάς.* Apud eundem lib. v. de Persis scriptū est, *Ἔχονται εἰς τὰς μάχαις, ἔχοντες Κυρβασίας ἐπὶ τῆσι κεφαλῆσι* Strabo quoque lib. x v. armaturam Persarum describens, *ᾧ δὲ τῆ κεφαλῆ πύγμα πύργων* habuisse eos tradit. Galeatos etiam in acie non fuisse Persas, sed pilcatos, & tam domi quam militiæ, vnum idemque capitis tegmen habuisse, indicio est, quod Plutarchus in vita Artaxerxis, Tiaram capite Cyri pugnantis decidisse scribit. Et hoc est quod Xenophon lib. i. *Ἀναβάσ.* ait, *Κόρυς δὲ ψιλῶ ἔχον τῶν κεφαλῶν εἰς τῶν μάχων καθίστατο, λέγεται δὲ ἐκ τῆς ἀρχαίας Περσῶν ψιλῆς τῆς κεφαλῆς ἐν τῶ πολέμῳ δὲ κινδυνώθην.* Herodotus tamen lib. vii. Persarum quosdam, ænea ferreaque capitis tegumenta in bello habuisse, scribit his verbis, *Πέρσαι μὲν τῶν αὐτῶν ἐσθιασμένοι καὶ ὁ πεζὸς ἀπὸ τῶν πλῶν ἐπὶ τῆσι κεφαλῆσι εἶχον ἐν τοῖς αὐτῶν καὶ χαλκῆα καὶ σιδῆρα ἐξελκιδίμα ποιήματα.* Xenophon quoque lib. vii. *πειδ.* eos qui Cyrum sequebantur, armatos fuisse, *Κρανεῖσι χαλκοῖς, κόρυσι λυκοῖς* scribit.

Enimvero *ᾧ δὲ τῶ σιέλια ἀνὰ ξυείδας*, seu Braccas etiam in prælio gestasse persas, Herodotus lib. vii. tradit. Apud eum etiam lib. v. Aristagoras Milesius, de Persis hæc renuntiat, *Ἀναξυείδας τε ἔχοντες ἔρχονται εἰς τὰς μάχαις.* Sed & tunicas suas purpureas, Loricis superinduisse persas, argumento est, quod de Mastio Herodotus lib. ix. scribit, *καπὸ πῶρ γε τὸ θάλασμος κητῶνα πορφυροῦ ἐνεδεδύκε.* Persas etiam qui cum Cyro in militiam ibant, indutos fuisse *χιτῶσι φοι-*

ἢ χιτῶσι, θάλασσοι χαλκοῖς Xenophō lib. vi. *πειδ.* narrat. Plutarchus in Artaxerxe. *ὡς δὲ μόλις σιωεῖδον ᾧ δὲ τῶν θάλασσοι φοινικῶν, λυκοῖς χρωμένων ἢ βρασιλικῶν ἀπῶντων, ἔχοντων πολεμῶσις ὄντας.*

Persæ porro equitatu plurimum valebant, & præcipuum eorum robur, in eo positum erat. Ammian. Marcell. lib. x x i i i. *Tentorijs fixis pronidit sollicitè, ne castra repentino equitatus Persici turbarentur accursu, cuius fortitudo in locis patentibus immane quantum gentibus est formidata.* Hieronym. in Hierem. cap. xii. *iuxta historiam omnis persis, ἔν ὅλην Chaldaeā, ἔν ὅλην regionum illarum exercitus, gaudet equitatu.* Ac proinde cùm apud eos Equitandi laus vigeret, pænè à pueritia, in equos ascendere, in equis sedere, equos flectere, ijs vehi, ex equis pugnare, iaculari, sagittasque mittere, discabant. Magistros etiam qui eos in equos tollerent, habebāt. Xenophon in Hipparchico, *ποῖς γὰρ μὲν ἀρεστέροις τὸν Περσικὸν ἔσπον ἀρεστέρας ὑπελλήλων ἀρεστέρας. ἔ τούτοις ὡς ἐλλήνων ἀν.* Idem *ᾧ δὲ ἰπτικῆς ἀγαθὸν δὲ τὸν ἰππολόμον καὶ ἀγαθὸν ἔσπον τὸν Περσικὸν ἔσπον, ὅπως αὐτὸς τε ὁ δεσπότης μὲν πῶτε ἀρρώσθη, ἢ ἀρεστέρος γίγηται, ἔχῃ τὸν δὲ πετῶς ἀγαθὸν ἔσπον.* Atque adeo (quod, licet iam dictum, sermone tamen repetito, iterare nos res ipsa cogit) Iter, vel longulum, vel breue, acturi Persæ. nunquam id pedibus ingrediebantur: sed equum conscendebant. Nec temere eorum quisquam pedester conspiciebatur: sed equo insidens, vt equitanti assueceret, & succussatoris ac ferocis equi, moris, equestremque laborem, ferre & tolerare disceret. Xenophon lib. viii. *πειδ.* *ᾧ δὲ τῶν μὲν μὲν ὅτι χρωμένων αὐτοῖς μὴ ὄσπον πεζῆν πορεύοις, ὅτι ἄλλοις ἔσπον ἢ ὡς ἰπτικῆς τοῖς γίγηται μὲν.* Idem lib. iiii. *ὡς τε ἔπ καὶ*

νῦν δὲ κείνη οὕτω χροῖται Πέρσαι, ἢ οὐδέεις αὐτῶν καλῶν κα-
 ρατῶν ἔχον ἄφθειν Περσῶν οὐδ' αὖ μὸς πικρός. Eadem & de
 Parthis qui Persarum vestigijs inlitterunt, Justin.
 lib. x l. i. scribit, *Equis omni tempore vectabantur. Illis
 bella, illis conuiuia, illis publica ac priuata officia obi-
 bant: super illos ire, consistere, mercari, colloqui: denique
 liberi non nisi equis incedebant.*

Refrixisse tandem ac deferbuisse priscum illud
 Equitadi studium. Xenophon lib. viii. παρδ. docet,
 τὸ μῦθος τοῦ ἵππου μὲν δένειν καὶ μὴ εὐαί ἀπέσβηναι, δὲ τὸ μὴ ἰέναι
 ὅπου αὐτὸ ἀποφαινοῦντο διδουμιάν. Adsidua etiam illa &
 continua equorum vectatio, in luxum mollitiem-
 que versa est. Etenim non tam ornatus gratia,
 quam vt molliter insiderent, munusque succute-
 rentur, Equos stragulis infernere, apud eos inua-
 luit: eoque res progressa est, vt plurius Equi, stratis,
 quam Lecti, sternerentur. Xenophon lib. viii.
 παρδ. νῦν δὲ στραμάτα πλείω ἔχουσιν ἔπι ἵππων, ἢ ἔπι δὴ δι-
 νῶν. οὐ γὰρ τῆς ἵππειας οὕτως, ὡς πρὸς τὴν μαλακῆς καὶ ἡδονῆς, ὅτι
 μὴ οὐκ. Et hoc Persico exemplo Virgilius, *in stratis
 alipedes*, dixit lib. vii. *Æneid.* Addit ibi-
 dem Xenophon, in turmas & cohortes, à proce-
 ribus & præfectis, Cubicularios, Cocos, Obso-
 natores, Balneatores, & alios quos in vrbano mi-
 nisterio habebat, relatos: cum prius Equites ex
 strenuis prouinciæ cuiusque incolis ingerentur,
 conscriberenturq;. Verba eius auctoris sunt hæc.
 τὰ γε μὲν πολεμικὰ πῶς ἴκη ἐκείνως νῦν τῶν παντὶ χεῖροις ἢ παρ-
 ἄθεν εἰσὶν, οἳ ἐν μὲν τῶν περιελθόντων χροῖται ἄφθειν, οἳ μὲν ὑπὲρ
 χεῖρας μὲν πλεονάζουσιν, ἀπὸ τῶν τῆς ἵππειας παρέχεται,
 οἳ δὲ καὶ ἐστρατεύοντο. πῶς δὲ φρασεύουσιν, εἰ δέοι σβατεύουσαι,
 πρὸς τῆς χροῖται, μὴ ἀποφαινοῦντο. νῦν δὲ πῶς θυρωροῖς καὶ πῶς σπι-
 τωτοῖς, καὶ πῶς ὀψοποιοῖς, καὶ οἴνοχοῖς, καὶ λυγροῖς, καὶ ἄλλοις ἄλλοις

πῶς καὶ ἀγαιρωῦνται, καὶ κατακοιμίζονται καὶ ἀλισκάνται, καὶ πῶς κα-
 σμηγνῆται οἱ ἵπποχοῖοι καὶ ἐνταξίωσιν αὐτοῖς, καὶ ἄλλα ῥυθμίζου-
 σι, πῶς πῶς πάντας ἵππειας οἱ δυνάσται πεποιήσαν, ὅπως μὴ ἀπο-
 φρασεύουσιν αὐτοῖς.

Non tantum autem pretiosa veste Stragula,
 Stratique magni pretij, verum etiam Aureis frenis
 Equos adornatos fuisse iam antè notauimus.
 Vnde Dionysius de situ Orbis, Persidem, vt Plini-
 us loquitur, in luxum diuitem esse, hoc po-
 tissimum argumento probat, quòd aureos Equo-
 rum frenos, & Talaria aurea haberent. Hoc enim
 ille canit his versibus.

Μαῦνοι δὲ ἀσπερ ἴλσον ἐνὶ μεγάρωσιν ἔθεντο,
 Ὅππότε μοιούλω καὶ Σαρδίαις ἔλαραπαξον.
 Χρύσειά τι κείνων μὲν ὅτι χροῖ πύχλα φασγῶν,
 Χρύσεια δὲ αὐτῶν ἵπποισιν ὅτι σματάσσι χαλινῶν,
 Χρυσῶν δὲ ἀμφὶ πόδεσσιν ἐκοσμήσαντο πίδαλα.
 Τόσους γὰρ σπονδῶν ὄλεος ἀπέειπετος.

Ac vel in prælijs ipsi, Equos huiusmodi frenis
 instructos conscendebant. Testimonio est Masi-
 stus in Platæensi pugna, Equitatus Persici præfe-
 ctus, de quo Herodot. lib. i x. scribit hæc. *ὡς οὐ κα-
 τέβατον οἱ Ἕλληες εἰς τὸ πῆδον, πέμπει ἐπ' αὐτοῖς πᾶσαν πλε-
 ῖστον τῆς ἵππαρχε Μασίπτος, διδουμικῶν ἄλλοις Γέροισι (πῶν
 Ἕλληες Μαύιστον καλεῖσιν) ἵππον ἔχων Νισάμον χρυσοχαλινόν
 τε καὶ δῆλως κεκοσμημένον καλῶς.* Illo autem Equitandi,
 vt & Sagittandi studio, Persas à Medis, (à quibus
 lautitias deliciasque omnes suas hauserunt) in-
 cenfos, disciplinæque imbutos fuisse, Strabo lib.
 xi, ita scribit. *ἢ γὰρ νῦν λεγομένη Γερσική σελή, καὶ ὁ τῆς ποξί-
 νης, καὶ ἵππιπῆς ζήλας, καὶ ἡ πᾶσα τῆς βασιλείας θεραπεία, καὶ
 κόσμος καὶ σεβασμός θεοκρατῆς πᾶσα ἴσθ' ἀρχαίων, ἐς τῶν
 Γέρσων ἴσθ' Μήδων ἀφικαται, καὶ ὅτι τῶν ἑλλήδων ἐκ τῆς ἐαθῆς*

μάλισται δὴλον. Τιάσει γὰρ ἄς καὶ κίκασι καὶ πῆλος, καὶ χελιδωνί
 χελιδωνί καὶ αἰαλίαι, ἐν ἰδρὶ τοῖς ψυχραῖς ποταμοῖς, καὶ παροσβόροις,
 ἐπιπέδον ἔχει φορημένα, οἷοι εἰσὶν οἱ Μηδικαί. ἐν δὲ τοῖς νοτίοις
 ἦναι. Ac planè Perfarum pedestres copiae erant,
 Medorum Equestris militia. Nam ut Xenophon
 lib. i. περὶ αἰτ. ἐν Γέρουσις δὲ τὸ χελιδόν (ἔ) καὶ βέφρον ἵπποις,
 καὶ ἵππων ἐν ὀρειῇ οὐστὴ τῆ γῶσει, καὶ ἰδρὶν ἵππων πανυ σαυρίων ἰδρ.

Enimvero quæ illos Equitare docuit regio, ea-
 dem & Equos suppeditabat. Illos enim Niseos, siue
 Neseos Equos, (vtrumque enim ferri potest) vete-
 rum scriptis nobilitatos, non alia quàm Medica
 tellus ferebat. Herodot. lib. vi. Νισαῖοι δὲ κελιδόντι ἵπ-
 ποι ἔπι τῶ δέ εἰσι πῆλον μέγα τῆς Μηδικῆς, πῶ οὐνομάθει Νι-
 σαῖον. πῶ δὲ ἰπποῖς τῶς μεγάλοις φέρει τὸ πῆλον τῶτο. Ste-
 phanus de urbibus, Νησίων πῆλον. ἀπὸ οὐ καὶ τῆς Μηδικῆς
 οἱ Νησαῖοι ἵπποι. Ammian. Marcell. lib. xxiii. de Me-
 dis loquens: sunt apud eos prata vrentia, factus equo-
 rum nobilium, quibus (vī scriptores antiqui docent, neque
 vidimus) ineuntes praelia viri, summa vi vehi, exaltan-
 tes solent, quos Neseos appellant. Suidas Νισαῖον, τὸ πο-
 τῶσι δὲ. ἐντα ἵπποι ὠκιστοὶ γίνονται, Νισαῖοι λεγόμενοι οἱ δὲ, ὅτι
 πῆλον μέγα τῆς Μηδικῆς, πῶ οὐνομάθει Νισαῖον. πῶ οὐ δὲ
 ἵπποις τῶς μεγάλοις φέρει τὸ πῆλον τῶτο. Eustathius in Dio-
 nyfium de situ orbis, Ἴσκιον δὲ ὅτι καὶ τὸ αἰθέρδιον Νισαῖον
 πῆλον ἐκεῖ που παρὲν τῶ Μηδικῆν γῶσει ἰδρ, φέρον ἵπποις μεγά-
 λοις τῶς λεγόμενοις Νισαῖοις. Vnde & Mediam διππο-
 τῶ τῶ, id est, bonorum & præstantium equorum
 feracissimam, vocat Max. Tyr. Sermo. x i. Idem
 Sermo. iii. ὅτι ὅτι τῶς βαρβαρικῶς τῶλε, ἵππου Μηδικῆς,
 ἀρμάτων παρρησῶν. Arrian. lib. vi. ἵππων βασιλικῶν ἔπι Νι-
 σαῖων. Themistius Oratio. v. de Rege Perfarum
 verba faciens, χρυσῶ ἀρμάτα αὐτῶ παροσβόρου Νισαῖων
 ἵππων. Lucian, in lib. de historia conscribenda,

πίττι καὶ δῶ πορφυροῦ, καὶ σβηπὶν χρυσῶ, καὶ ἵππων ἔπι Νι-
 σαῖων καὶ αἰαλίαι μισθῶ ἔπι ἐν τῆ γραφῇ ἐπαίτων. Philostratus
 lib. i. de vita Apollonij, λευκῶν δὲ ἀρα ἵππων, ἔπι σφοδρῶς,
 Νισαῖον, κελιδόντι ἔπι καὶ ἠλίω. Idem in Rhodogynæ
 Persicæ icone, παροσβόρου δὲ αὐτῆ καὶ Νισαῖα ἵππος μέ-
 λαμα, ὅτι λευκῶς. Huiusmodi Nisæo Equo Masitiū,
 Persici Equitatus præfectum, in Plataensi pugna
 infedisse, Herodotus lib. ix. refert.

Nisæos autem Equos procero corpore fuisse,
 indicat Herodotus lib. ii. Illic enim Indiam qua-
 drupedes longè grandiores quàm ceteras regio-
 nes ferre ait, exceptis equis. Nam ab equis Mē-
 dicis, qui Nisei vocantur, equos Indicos magnitu-
 dine superari, scribit his verbis, ἐν τῶπι (de India
 loquitur) τῶ ἐμψυχα τε βῆλοδῶ τε καὶ πεπεισῶ πολλὰ μέζον
 ἢ ἐν τοῖς δῆλοις χωρλοῖσι εἰσι, παρὲς ἔπι ἵππων. οὐπι γδ εὐσιῶν
 ἔπι Μηδικῶν, Νισαῖων κελιδόντων ἵππων.

Nec magnitudine modò, sed & vlocitate, Nisæi
 Equi commédantur, ut Suidas ostendit, qui ὠκιστοῖς
 vocat, & Ammian. Marcell. qui eiusmodi Equis,
 summa vi veltos Persas, ait.

Parthicos etiam Equos vlocitate præstitisse,
 Strabo lib. i i i. docet, qui in ea re Celiberorum
 Equos Parthicis adsimilat, his verbis, εὐκιστοῖς δὲ τῶς
 Παρρηκοῖς. καὶ γδ ἔπι καὶ ἔπι καὶ διδρόμοις μάλλον ἔπι δῆλον.

Equites vtrique Persæ, propter grauitatem te-
 gumentorum, armorumque, ingentibus & forti-
 bus Equis opus habebant. Vnde, Perfarum Equos
 quòd fessores graui armatura instructos ferrent,
 laborasse, & sub pondere gemuisse, Arrianus lib.
 i i. significat. οἱ πε, inquiens, ἔπι τῶς ἵπποι ἐν τῆ
 ἀναχρησῇ ἐκακοπάδου, βαρέως ἀπλισμένοις τῶς ἐμψυχαῖς
 σφῶν φέροντες. Equos etiam Perfarum, pariter atque

Equites, serie laminarum graues fuisse, Curtius, lib. III. ait. Non tantum enim Equites Loricatedos fuisse, sed & ipsos Loricedos Equos, Xenophon lib. VIII. παρδ. docet his verbis, Κόρος τῶ μὲν ἀκριβοῦς ζεῶν ἀποπαιώσας, θωρακίους δὲ καὶ ἄνωγας, καὶ ἰπποῖς. Equitibus quoque Persis, Equisque tegumenta fuisse ex ferreis laminis, serie inter se conexas, Curtius lib. I I I I, scribit, vel operimentis scorteis, ut Marcell. lib. XIII.

Equos etiam Cyri temporibus, Frontalibus, & Pectoralibus armatos fuisse, ac præterea, singulares equos, Feminalibus, seu femoralibus, id est, femorum siue feminum tegumentis: eos vero qui curribus iungebantur, Laterarijs siue lateralibus, laterum ve regminibus, tectos, Xenophon lib. VI. παρδ. auctor est, ὠπλιζόν δὲ, ait, καὶ ἰπποῖς προμετωπίδους καὶ προστερνίδους, καὶ τοῖς μὲν μονίπτοις ἀσπίδοις, τοῖς δὲ ἐπι τοῖς ἄρμασι, ἀσπίδοις. Idem lib. V I I. παρδ. οἱ δὲ ἰπποῖ (videlicet ὠπλισμένοι ἵπποι) Προμετωπίδους καὶ Προστερνίδους, καὶ Γαστροπυλίδους χαλκοῖς. Pollux utique lib. I I. Onomast. ἀσπίδοις, interpretatur τὰ πᾶσι τοῖς ἵππων πλῆρῆς ὄπλα. Idem Xenophon lib. I. Αναβάσ. Οἱ δὲ ἵπποι ἅπαντες οἱ μὲν Κύρῳ εἶχον καὶ προμετωπίδους καὶ προστερνίδους, εἶχον δὲ καὶ μαχαίρας οἱ ἵπποι εἰς ἑλληνας. Diodor. lib. X V I I. de Alexandro, καὶ τοῖς ἵπποις Ῥωμαῖοὶ σιδηρὰ ἀσπίδα. Vnde ἐπιστάξαι τὸν ἵππον dixit Xenoph. lib. I I I. Αναβάσ. Frontalia autem Equis adhiberi, moris fuisse in Orientis regionibus, indicio est quod Plinius lib. X X V I I. cap. X I I. Cochlidas proceræ magnitudinis olim extitisse, ut Equum Regum in Oriente, Frontalia, atque pro phaleris, pensilia facerent.

Igitur non Equitum modo corpora, à calce ad verticem usq; capitis, Thorace ita muniēbatur, sed

& Equi ipsi eodem modo tegebatur: frustra enim tā diligēter & accuratē armatos fuisse, nisi & Equis eodem genere cauissent. Quod Suidas, eodem loco, ita exponit, ὠπλιζοῖσι δὲ καὶ τὸν ἵππον ὁμοίως σιδηρῶν πᾶσι μέχρι ἵππῶν οὐχῶν. διὸ καὶ εἶδεν αὐτὰς ὄφελος εἶναι εἶναι ἵππων ὄπλων, εἰ ὁ ἵππος αὐτοῖς προμετωπίδους. Cuiusmodi Equites Cataphractos appellatos Seruius adnotat in lib. XI. Æneid. ad hos versus, spumantēque aguabat equum, quem pellus abenis in plumam squamis, aurōque inserta tegebat: Cataphractum, ait, eum fuisse significat. Cataphracti autem Equites dicuntur, qui et ipsi muniti ferro sunt, et equos similiter munitos habent. Athenæus lib. V. πελοπυλῆς δὲ τῶ ἢ Καταφρακτοῦ ἵππου οὐκείως καὶ προπυλῆς, ἵππων καὶ ἵππων ἀνδρῶν ἐσπεκασμένων τοῖς ὄπλοις. Lilius lib. X X V. Equitum innumerabilem vim traῖσι Hellesponto in Europam, partim Loricatedos, quos Cataphractos vocant. Propert. lib. I I I. Eleg. XI. Nève tua Medæ latentur cæde sagittæ: ferreus aurato nec Cataphractus Equo. Parthicum quoque equitatum Cataphractum fuisse, & Equites Parthos eodem quo Persæ modo armatos, docet Plutarch. in Cras- so, ἐκπεπληγμένων δὲ ἵππων Ῥωμαίων δὲ τὸν ἵππον ἐξείφθη: τὰ προκαλύμματα ἵππων ὄπλων καταβαλόντες, ὠφθησαν αὐτοῖς γὰρ φλογρεῖς, κρανέες καὶ θώραξι τῶ Μαριανῶ σιδηρῶ σιλονοῦς ὄξυ καὶ ἀελοαμπές. οἱ τὸ ἵππον καταπεφραγμένοι χαλκοῦ καὶ σιδηροῦ σιναπίασι: sic enim ex Appiani Parthicis emendandum est, non ut vulgò legitur, ὑφάσισσι. Iustinus lib. X I I I. de Parthis, loquens, Munimenta ipsis equisque, Lorica plumata sunt: quæ vntumque toto corpore tegunt. Huiusmodi vero Cataphractos equites, Clibanarios posteriora tempora appellarunt. Alexandrum, Lampridius in eius vita scribit, deuictis à se Persis ad Senatū scripsisse, Cen-

tum & viginti Equitum millia sudimus: Cataphractarios, quos illi Clibanarios vocant, decem millia in eo bello interemimus. Ammianus Marcellin. lib. x v. Sparſiſque Cataphracti equites, quos Clibanarios vocant Perſe, Thoracum muniti teguminibus, & limbis ferreis cincti, vt Praxitelis manu polita crederes ſimulacra, non viros: quos laminarum circuli tenues, apti corporis flexibus, ambiebant per omnia membra deducti: vt quocumque artus neceſſitas commouiſſet, veſtitus congrueret iunctura coherenter apta. Nazarius Rhetor in Panegyrico Conſtantino dicto, Quæ illa fuiſſe dicitur ſpecies; quàm atrox viſu quàm formidoloſa: O perimento ferri, Equi atque homines pariter obſepti (Clibanarijs in exercitu nomen eſt) ſuperne omnibus teſtis equorum pectoribus, demiffa lorica, & crurū tenuis pendens, ſine impedimento greſſus, à noxa vulneris vindicabat. Leo Imp. Tacticon cap. v i. num. x x x i. Armabant autem Cataphractum equitem vndique, tum ipſum, tum equum Loricis id eſt Galeis: Clibaneis, id eſt Thoracibus: Paramenijs, id eſt Machæris, vel ferreis, vel ex cornibus intextis. Equos munitabant Lateralibus, & Frontalibus, id eſt latera & capita, & cervices equorum, Thoracibus & Galeis, & alia certa materia tegebant. Idemque eiufdem capitũ num. i i i i. Clibaniorum nomen uſurpat, & Thoraces interpretatur. Dixi & de Clibanarijs quædam, lib. iiii. de verborum quæ ad ius pertinent ſignificatione. Verum Clibanariorum armaturam, nullus Heliodoro accuratius, clarius copioſiſque expreſſit: cuius integrum, ex lib. ix. Æthiopic. locum ſubiicere prolixitate ipſa non grauabor. verba ſic habent. & ῥῶ οὐδ' (de cataphracto equitatu loquitur) & ἢ ὃ ἢ φάλαγγξ Περσῶν αἰεὶ τὸ μαχησάμενοι, καὶ οἰοῦνται τοῖς ἀρῆσιν τῶ

πλέμου περιβαλλόμενοι. Ἔπος δ' ἐ αὐτοῖς πανοπλίας τοῖοσδε. Ἀνὴρ ἔκφυτος, & Γομαπὸς ἰσχυρὸς ἐπιχειλος, κέρατος μὲν ὑπερῆχται, συμφοῦς τε & μονήλατον & ὄψιν ἀνδρὸς εἰς ἀκρίβειαν, ὡς ὅτε τὰ περὶ σπαρτῶα. Γρηζόμενον. Ἐὐται δ' ἐκ κορυφῆς εἰς ἀρχαῖα, πάλτε, πάλτε ῥῶ ὄφθαλμοῖς εἰς τὸ διοπίδου φιν, πεπεπόμενος πάλτε δέξιαν, κοντῆ μείζονι λείχης ὀπλίξ. πάλτε λαμάν δ' ἐς εἰς τὸν χαλινὸν ἀρολεί. Κοπίδα δ' ἐ ὑπὸ πάλτε πλθυραὶ παρηρτημέδος, οὐ τὰ σῆρα μόνον, ἀλλὰ & σάμα τὸ εἴλο ἀπαι, τεθωρακίσιαι. Ἐρασία δ' ἐ τῶ Θωρακος τοιαυδε. Σκυταλας χαλκίας τε & σιδυραῖς, ὅσον σπυδαμίας, πάλτε ἔν εἰς ἀρχαῖα τετραγώνων ἤσαντατες, & εἴλω ἔπ' εἴλω κατ' ἀκρα ῥῶ πλθυρῶν ἐφαρμύζοντες ὡς τῆ κραιπότερα πάλτε ὑποκλειόμενοι αἰεὶ, & τῆ πλάγια πάλτε ἀρῆσιν αἰεὶ κατ' τὸ σιμωχεῖς ὀπιβαίνον. & ἐραφῶς ὑπὸ τὰς ὀπιπύχας πάλτε συμπλοκὴν ἀλκισρωάσαντες, χιτῶνα ἴνα φοριδωτὴν ἀσπυζόντας. περὶ σπῆπιοντα μὲν ἀνὴρ πάλτε ἴματι & πάλτε περὶ σπυρόμενοι. περὶ σφάροντα τε δ' ἐ μέδος ἔκαστον, & περὶ ἀσπυζόντων τῆς κινήσεως συσελλόμενοι τε & σιωκλινομένοι. ἔσι γδ' χαλιδωτὸς, ἀπ' ἀρχῆς εἰς γόνυ κραιπέδος, μόνις τοῖς μῆροις κραιπῶ ῥῶ ἴππειων γῶτων ὀπιπύχων, ἀνείκην, ἀρῆσιν αἰετῶνος. ὁ μὲν δὲ γῶραξ, τοῖοσδε, ἀπὸ τὸν τι βελῶν χεῖμα. & περὶ πῶσων τῶσων ἀσπυζόμενοι. ἢ κινήσις δ' ἐ ἀπ' ἀκρων ἄσπυζόντων εἰς γόνυ δίνει, σιωκλίσιαι περὶ τὸν γῶραξ. περὶ σπῆπιοντα δ' ἐ σιδυῆ & τὸν ἴππον περὶ σφάροντα, τοῖς τε πῶδα κινήσιαι περὶ σφῆροντα, & περὶ σπῆπιοντα πάλτε κεφαλῶν δ' ὅλα σπῆπιοντα. ἐκ γῶτων τε ὀπιπύχων, κατ' ἐκαστὴν πλθυραὶ, σπῆπιοντα σιδυρόπλοκον ἀσπυζόμενοι, & ὀπλίξον τε αἶμα, & τῆ λατρόσπι ἐμποδίξον τοῖς δρόμοις. ὕτως ἐσπυδασμένους κατ' εἴμα ἐμπεβλημέδος περὶ σφῆπιοντα τὸν ἴππον, περὶ σπῆπιοντα ἢ κεφαλῶν δ' ὅλα σπῆπιοντα. ἐκ γῶτων τε ὀπιπύχων, κατ' ἐκαστὴν ἴππον, αὐτὸς ἐφαρμύζόμενος ἀλλ' ἐτέρων εἴλω τὸ ἀκίλος ἀσπυζόμενοι, κατ' ἐπιδυρῶν ὁ κραιπὸς ἢ κεί τῆς μείζονος, ἐφείς τῶ χαλινῶ τὸν ἴππον, κατ' ἴματι σπῆπιοντα πάλτε ῥῶτα, κατ' ὀπιπύχων ἴματι σιδυροῖς ἴματι ἀνὴρ φαίνόμενος, ἢ & σπυρῆλατος ἀνδρίας κινήμενος. ὁ κοντὸς δ' ἐ τῶ μὲν περὶ τῆ ἀρχῆς κατ' ὀπιπύχων, & εἰς ἀσπυζόμενοι ἐβληται δέσμεται περὶ

αὐχένα τὸν ἵππον ἀνεχόμενος, τὸν δὲ λακκοῖς πρὸς τοῖς ἵπ-
 πίοις μύρας ἐξήρτηται, μὴ εἴηαι ἐν ταῖς συμβολαῖς δήαι πωδ-
 γῶν τῆ χειρὸς τῆ ἵππείας διδύνοισι μόνον πτωβολίω. αὐτὸ δὲ ἐπι-
 τείνοντος καὶ πρὸς τὸ σφοδρότερον τῆς τρώσεως ἀντιείδοντος, τῆ
 ῥύμη διεκπεῖρα πάντα τὸν ἵπποπύθιονται. Ἐ μὲν πληγῆ, δύο πω
 φρεῖ πολλάκις ἀναρπίσας. Quo loci verba hæc, καὶ πρὸς
 ἀχλύτων τῆς κινήσεως sic interpretor, utque nihil ob-
 stet morui, vel, quò motus sit solutior, & absque eo
 impedimento, contrahitur & simul extenditur, &
 pro ἀχλεῖ emenda, ἀχλεῖ, id est occupata est &
 versatur. Præterea, pro ὡς τῆ κατωτέρου ἢ ὑποκείμενω,
 legendum censeo, πτω ὑποκείμενω. id est, ita ut sem-
 per superior inferiori sibi subiectæ & obliquæ, ea
 quæ ipsi in continuum semper est apposita, super-
 stet. Item ubi ἐπιείρηαι ἀπόλειται, absque villo inciso me-
 dio lege, id est, qua parte tergum equi conscende-
 re necesse est, dilatur vel aperitur.

Equos autem Persæ vinciebant, ac etiam pedi-
 cis impediabant, ne fortè ruptis capistris effuge-
 rent, ut Xenophon *Αναβάσ.* lib. II. docet: eaq; de
 causa ad nocturnas pugnas minus habiles & para-
 tos fuisse, ait: propterea quòd nec solui, nec fræna-
 ri, nec inferni confestim equi possent: nec Lorica-
 ris facilis esset eorum ascensus. Quod ille signifi-
 cat his verbis. πνηρὸν γὰρ νυκτός ἐστὶ στρεῖταιμα Ἰρσηκῶν. οἱ πῆ
 γδὲ ἵπποι αὐτοῖς δέδενται, καὶ ὡς ἐπιπολύ πτωδισμένοι εἰσὶ. τῶ
 μὴ φύλαξ ἔνεκεν εἰ λυθείμεται. εἰ δὲ τις δορυβος γίγηται, δεῖ
 ἐπιπύσαι τὸν ἵππον Ἰρση ἀμύρα, καὶ χαλιπύσαι δεῖ καὶ τωρεῖμι-
 αῖνται ἀρεῖ λύσαι ἕπι τὸν ἵππον; τῶτα δὲ πάντα χαλεπὸν νυκτός,
 αἴτε καὶ δορυβος ὅπως ποιείν.

Ceterum Curribus quoq; Equos Persæ in bello
 iungebant: nec ex singulis solum equis, verum-
 etiam ex quadrigis pugnabant. Cyrum quidem

ipsum Curru in prælio vectum, ostendit Xeno-
 phon, apud quem lib. III. παρ. Cyrus ἐφ' ἄρματα
 παραλῶν milites cohortatur. Sed & Xerxem in
 sua aduersus Græcos expeditione curru sublimem
 eminuisse, indeque ubi commodum videbatur in
 Armamaxam transiisse, Herodot. lib. VII. ita scri-
 bit. τούτου δὲ ὅπασιν αὐτὸς Ἐέρξης ἐφ' ἄρματα Ἰσπῶν Νι-
 σαῖων. παρεβέβηκε δὲ οἱ ἠγὼρος τῶ οὐδομα λῶ Παπερμῶν
 Οτανεῖα πῆς, ἀμύρος Πρωῶ, ἐξήλασε μὲν δὴ ἔτω ἐκ Σαρδῶων
 Ἐέρξης, μετεβέβηκε δὲ, ὅπως μὴ ὁ λόγος αἰρέσει, ἐκ τῶ ἄρμα-
 τος ἐς ἄρματαξαν. Ex curru quoque pugnasse Dariū
 aduersus Alexandrum, testis est Diodorus Siculus
 lib. XVII. de Dario loquens hoc modo, αὐτὸς μὲν ἐφ' ἄρ-
 ματος ἀγωνίζόμενος, ἠκόντις ἐν εἰς τοῖς ἐπιφορμένοις. Eundem
 Darium Curtius lib. III. *Triumphantis magis, quàm
 dimicantis more, Curru sublimem*, iniisse prælium, ait.
 Sed & lib. V. *Darius*, inquit, *signo ad eundem dato,
 currum pristino more conscendit.* cui & Arrianus lib.
 II. consentit. Quadriugum vero fuisse Darij cur-
 rum, indicat Diodorus lib. XVII. *τέτριπτον ζόγος*, ap-
 pellans. Regum autem Aurigæ ante ipsos seden-
 tes, Equos regebant, habenisque moderabantur:
 quibus manus admouere, Reges, Persica lege ve-
 tabantur, ne Regiam maiestatem minuerent. Da-
 rius tamen nouissimo contra Alexandrum præ-
 lio, in extremum discrimen adductus, equis fræ-
 nos excutientibus, eumque in confertos hostes
 rapientibus, ipsemet eorum inhibendorum retra-
 hendorumque causa, habenas suis manibus inde-
 core adprehendere coactus est, quemadmodum
 idem Diodorus lib. XVII. narrat his verbis. οἱ δὲ
 τὸν τῶ Δαρείου τετριπτοῦ ζόγον ἐπέχοντες ἵπποι, βραμματαζόμενοι
 πνηρῶς, καὶ εἰς τὸ πλῆθος τῶν πρὸ αὐτοῖς φορβουμένων νεκρῶν

πυρρόδρομοι, ἃ μὴ χαλινὰ διεσείοντο, παρ' ὀλίγου δὲ καὶ αὐτὸν πᾶν Δαρείον εἰς τὰς πολεμίας ἐξέλιξάντων. διὰ καὶ κινδυνούτων ἐξέλιξας ὁ βασιλεὺς αὐτὸς ἤρπασε τοὺς ῥυθῆρας, σιμωναίκα ζώδιος λαδσαμ πύω σπιμύθητα τῆς περσασίας, ἃ τὸν παρὰ Πέρσας τοὺς βασιλέωσι κείνοιο νόμον ἔσθ' ἔτι. At priore prælio, cum equi qui Darium vehabant, confossi hastis, & dolore efferati, iugum quatere, & Regem curru excutere cœpissent, ille veritus, ne viuis in hostium potestatem veniret, desilijisse, & in equum, qui ad hoc ipsum sequebatur, impositus fuisse, fertur insignibus imperij, ne fugam proderent, turpiter abiectis, quemadmodum Curtius lib. III. narrat.

Currus autem Persicos interdum auro argentoque adornatos apud Persas testimonio est Curtius lib. x. qui Orsinem Alexandro cum muneribus occurrisse memorat: additque, *equorum domiti greges sequebantur, curruisque argento et auro adornati.*

Erant & bellici, alterius generis, Currus. Cyrus enim priscis Curribus exploris, ut exstat apud Xenophontem lib. v. i. πᾶσι δὲ πολεμίστρια κραιπεσιδύασιν ἄρματα ἑσθλοῖς τε ἰσχυροῖς, ὡς μὴ ἐσθλῶς σιωπεύοντα, ἀλλ' ὡς τι μακροῖς ἢ πῶν γὰρ αὐτὰ βέβηται πάντα τὰ πλατέα τὸν δὲ δίφρον τοὺς λωιοχοῖς ἐπίησεν, ὡς παρ' ἰσχυρῶν ξύλων ὑψος δὲ τούτων ὅσα μέγιστα ἦν ἀλγόνων, ὡς δὴ αὐτῶν κραιπέων οἱ ἴσσοι ἔσθ' ἦν δίφρων. τὰς δὲ ἡνίοχοις ἐπὶ ἑσθλοῖς πάντα πλάττω ἦν ὀφθαλμοῖς. περσὸς ἦν δὲ καὶ δρεπανοσίδηρα ὡς διπλήρα περὶ τοῦ ἀλγόνων ἐνθεν καὶ ἐνθεν ἦν ἑσθλῶν, καὶ δὴ καὶ τῶν ἀλγόνων εἰς γλῶν βλεπόντων, ὡς ἐμβολοούτων εἰς τοὺς ἐναντίους τοὺς ἄρμασιν. ὡς ὅτε Κίρος ταῦτα κραιπεσιδύασιν, ἦτο καὶ ἐπὶ νῦν τοὺς ἄρμασι γλῶνται καὶ οἱ ἐν τῇ βασιλείᾳ χῶρα. Cyrus ergo primus currus cum falcibus in prælia induxit: cuiusmodi currus Græci, & in his Plutarchus in Lucullo, & Arrianus lib. II. ἄρματα δρεπανοφόρα, Latini, *falcatos*

curruis

curruis vocant: Curtius etiam, lib. IIII. nec non Veget. lib. III. cap. XXIII. *falcatos quadrigas*. Huiusmodi curruum descriptionem ex Xenophote, Diodoro, Curtio, Suida, subijciã. Xenophon lib. I. Αναβάσ. περὶ δὲ αὐτῶν ἄρματα δρεπανοφόρα συχρὸν ἀπ' ἀμύλων τῶν δρεπανοφόρα κερνύματα ἔχον δὲ τὰ δρεπανα ἐκ τῶν ἀλγόνων εἰς πάλιον ἀποτεταμένα, καὶ ὑπὸ τοῖς δίφροις εἰς γλῶν βλεπόντων, ὡς δρεπανοφόρα ὅτι ἐν τῶν ἐν. ἢ δὲ γινώσκω ὡς εἰς τὰς ἑσθλοῖς ἦν ἑλλισον ἦόντων καὶ δρεπανοφόρων. Diodorus Siculus lib. XVII. de Dario, κραιπεσιδύασε δὲ καὶ ἄρματα δρεπανοφόρα δρεπανοφόρα περὶ κραιπέων καὶ φέρον τῶν πολεμίων δὴ τῶν ὄπλων ἀποτεταμένα. τούτων τὸν ἐκείνου περὶ ἐκείνων τῶν σφραφομένων ἴστων ἐξέειπε περσωνομάτα τῶν ζυγῶν ἑσθλοῖς τελεσιδύματα, πύω ἑσθλοῖς τῆς ἀκμῆς ἐχόντων περὶ καὶ περσωνομάτα ἑσθλοῖς, περὶ δὲ τῶν κραιπεσιδύασιν τῶν ἀλγόνων ἐπὶ δὴ τῶν ἀλγόνων δύο, πύω μὲν ἑσθλοῖς ὁμοίαν ἐχόντων περὶ καὶ περσωνομάτα ἑσθλοῖς, περὶ δὲ τῶν κραιπέων τῶν κραιπέων, τὸ δὲ μῆκος μείζω καὶ πλατύτερον. σιωπεύοντα ὅτι τῶν τούτων ἄρμασι δρεπανοφόρα. Curtius lib. III. *in-ξενisque, ut crediderat, hostium terror, ducentæ falcate quadrigæ vnicum illarum gentium auxilium secusæ sunt: ex summo iemone, hasta perfixæ ferro, eminebant, vni-que à iugo ternos direxerant gladios, et inter radios rotarum plura spicula eminebant. In aduersum alie deinde falces summis rotarum orbibus hærebant, et alie in terram demissæ: quicquid obuium cõcitatis equis fuisset amputatum.* Suidas, δρεπανοφόρα τέρτριπα. καὶ ὅτι τῶν Δαρείου ὑπὸ Ἀλέξανδρον πολεμουμένων τέρτριπα δρεπανοφόρα κραιπεσιδύασμένα, τῶν δὲ τῶν ἑσθλοῖς τῶν τέρτριπων ἦσαν εἰς τὸν κύκλον ἀεὶ κραιπεσιδύασιν δρεπανοφόρα. σιωπεύοντα τε ἐσθλοῖς τῶν ἀλγόνων ἀμύλων καὶ τῶν ἐμπόλωνται, οἰκιστῶν ἀπολλυδάμ. δρεπανοφόρων γὰρ τῶν δρεπανοφόρων, οἱ μὲν τῶν ποσῶν, οἱ δὲ τῶν χερῶν, οἱ δὲ ἐκ τῶν ὄπλων κραιπεσιδύασιν ἐσθλοῖς τῶν ἑσθλοῖς καὶ ἀμύλων. Ac postea ex Xenophonte citat hæc, τὰ δὲ δρεπανοφόρα κραιπέων

B b

είχον, δρέπανα ἐν τῷ ἀξόνων εἰς πλάγιον ἀποπηταμένα, καὶ ἕκαστος διόροις εἰς γλῶττι βλεπόντων, ὡς ἐξέματιν ὄτω ἐπιέχονον. Auctor libelli de Rebus bellicis, qui Notitia imperij subijcitur, Falcatum currum, quem Currodepaniū vocat, ita describit. Huiusmodi pugnacis vehiculi genus, quod armis præter morem videtur instructum, reperit Particæ pugnae necessitas: sed hoc singulis bene munitis inuecti equis, duo viri, vestiti, et armis, ferro diligenter muniti, citato cursu in pugnam rapiunt: cuius posterior supra currum pars cultris in ordinem extantibus communitur: videlicet ne facilis à tergo cuiquam præbeatur ascensus. Falces vero acutissimæ axibus eiusdem currus aptantur, in lateribus suis ansulas habentes: quibus innexi funes, pro arbitrio duorum equitum, laxati quidem explicant, repressi autem erigunt falces. Qualia vero huiusmodi machinæ funera hostibus immittant, vel quas turbatis ordinibus strages efficiant, dicent melius qui vsu bella cognoscunt. Currus etiam istos, hastas, multum ultra remonem eminetes, & ab utroque latere demissas falces, habuisse, ideoque immisos in hostes, obuia corpora fœdè lacerasse, ordines etiam valde turbasse, Curtius lib. III. ostendit: quos & idcirco Darius, secundo aduersus Alexandrum prælio, ante se locauisse, idem memorat.

Aurigæ verò quadrigis hisce impositi, signo dato, laxatis habenis in confertam hostium aciem currus ostendebant quorum minime prouiso imperu multi obterebantur, distractisque & auulsis membris miserè lacerabantur. Diodorus lib. XVII. ἐνια δὲ (videlicet ἄρματα δρεπανιφόρα) τῆ βία τῆς ῥύμης φρόνιμα καὶ ταῖς ἄλλοις σιδηρῶν ἀκμῶν ἐν γῶνι χρωμέναι, πολλὰς καὶ ποικίλας δειξάσας θανάτων ἀπειργάζετο. Ταύτην ἐρῶν ἡ ὀξύτης καὶ βία τῶ κεχαλλευμένων περὶ ἀπώλειαν

ἡ πλοῦς, ὡς τε πολλῶν μὲν βραχίονας αὐτῶν αὐταῖς ταῖς ἀσπίσι ἀποκόπιεσθαι, καὶ ὀλίγων δὲ βραχίλους ἀποσπείρεισθαι, καὶ ταῖς κεφαλῶν πύλαις ὅτι πλὴν γλῶττι βλεπόντων ἐπὶ τῷ ὀμματῶν, καὶ τῆς πύλαις σπῆλαις δειξάσας δειξάσας φουλακτικῶν δυνάμεων δὲ ταῖς πλυραῖς ὀπλισμῶν τοιαύτης ἀσπίσι τῶντων, καὶ θανάτους ἐξέτις ὀπλισμῶντων. Plutarchus in Attaxerxe, βλὴ δὲ καὶ τῶν ἐλλήνων ἐπαξέε τῶν δρεπανιφόρων ἑξ ὀμμάτων, περὶ τῆς ἐλευπὸς φάλαγγος, ὡς περὶ ἐν χερσὶν ἔχουσιν, δεικνύσαντα ταῖς ἑξέτις βία τῆς εἰσελάσεως. Verum Falcatos hosce currus, non quidem in defuetudinem in totum abijisse, verum negligentius habitos, Aurigarumque imperitia plus plerūque damni quàm adiumenti attulisse, Xenophon lib. V I I. περὶ, ita scribit ἡ δὲ καὶ τῶν δρεπανιφόρων ἄρμασιν ἐπὶ χρωμέναι ἐφ' ὧν Κόρος αὐτὰ ἐποίησατο. ὁ μὲν γὰρ, ἡμῶν αὐξήσεως πρὸς ἠνίοχους, ἔαγαδοὺς ποιήσας, εἶχε τοὺς εἰς τὰ ὄπλα ἐμβολοῦστας. οἱ δὲ νῦν ἡδὲ γηγῶσκοιτες τοὺς ὄπλοις ἄρμασιν, οἰοῦνται σπῆλαι ὁμοίους τοὺς ἀκμῶν τοὺς ἠσκηκόσιν ἔσειδου. οἱ δὲ ὀρμῶσι μὲν, περὶ δὲ ἐν τοῖς πολεμίοις ἔτι, οἱ μὲν, ἐκόντες διπλοῦσιν, οἱ δὲ ὀξυάλλονται. ὡς τε αὐτῶν λυγρῶν γηγῶν τὰ ζῶντων, πλάκας πλείω καὶ καὶ τοὺς φίλοις ἢ τοὺς πολεμίοις ποιεῖ. Darius tamen ducentos falcatos currus aduersus Alexandrum duxisse Diodorus lib. X V I I. & Curtius lib. I I I. narrant. Vnde apud eundem Curtium in sua ad milites Oratione, Idem Darius, hostium paucitatem contemnens, contemplationeque tanti ac tam ornati sui exercitus gloriabundus, obseruatis, meberculè equorum vngulis possunt, etiam si nil præter Falcatos Currus emisero. Longe plures currus huius generis Semiramidem in prælium aduersus Bractianos duxisse, Diodorus aliena Ctesia, quem auctorem laudat, fide lib. I I. scribit: habuisse enim eam αἰτῶν ἄρματα δρεπανιφόρα μικρὸν ἀπολείποντα τῶν μωσίων ἑξακοσίων, qui locus Curruum Falcatorum

inuentum quod Cyrò Xenophon adstruere videtur, Assyrijs Regibus vindicat. Verum Semiramidem in horum Curruum numero superauit Artaxerxes, Persarum Rex, quem Imperat. Alexander Seuerus bello vicit, fuditque: si vera sunt, quæ de eo Lampridius in Alexandro prædicat. Ad bellum enim venisse cum, cum septingentis Elephantis, Falcatisque mille & octingentis curribus, refert.

Militares autem Currus octiugos, seu octo Te-mones habentes, quibus lignæ turres imponebatur, Cyrum in usum inuexisse Xenoph. lib. vi. περὶ δ. tradit his verbis, Κῆρες δὲ ἰδὼν τὸ τετραήμερον Ἀλεξάνδρου ἀρμά, κατενόησεν ὡς οἶόν τε εἶη καὶ οὐδ' ἄριστοι ποιήσασθαι, ὡς τε οὐκ ἴστω ζυγῶσι βοῶν ἀγρὸν ἥδη μηχανῶν τὸ κατώτατον οἰκῆμα; καὶ δὲ πῶτο τετραήμερον μέγιστα ἀπὸ πῆς γῆς σιωπῆς ἔσχατος. περὶ δὲ πύργου σιωπῆς ἀπολαύσαντες ἐδόκωσαν αὐτῷ μεγάλην ῥῆθ' ὀπκασίαν ἡγεῖσθαι τῆ αὐτῆ φάλαγγι, μεγάλην δὲ βλάβην τῆ ἥδη πολεμίων τάξεσιν. ἐποίησε δὲ ὅτι ἥδη οἰκημάτων καὶ τετραήμεροις καὶ ἐπαλάξας, ἀνέβη βαλεῖ δὲ ὅτι ἥδη πύργων ἕκαστον ἀδράς εἰκασίαν. Et alio eiusdem lib. loco, οἷτε ἴσασιν εἰσι κατεπετησασίαν ἐνοῖοι οἱ ἐν πῆς ἀρμάσιν, οἷτε ἡνίοχοι ἐν πύργου ἐσῶσι ζυγῶσι, καὶ ὑπερέχοντα ἀπαιτῶσι σιωπῆσιν ἐνοῖοι καὶ καίεσι. δρῶσαντα τε σιωπῆσιν ἀπὸ πῆς ἀξίον σιωπῆσιν, ὡς ἡγῶντες καὶ ἴσασιν οὐδὲ εἰς τὰς τάξας ἥδη ἐναντίων. Eos autem Currus, portis apertis conscendebant, quæ post fessorum conscensum clauderentur, vt indicat Xenophon lib. his verbis, ἄπαιτῶσι εἰπὼν καὶ τὰς θύρας τῶ ἀρμάσιν ἀπὸ ἀνέβησαν ὅτι τὸ ἀρμά. ἐπεὶ δὲ ἀναβῆσιν αὐτῶν κατέκλεισε τὸν δῆρον ὁ ὑφ' ἡνίοχος.

Ceterum, vti suos Alexander ad Falcatorum curruum impetum sustinendū parauerit, Curtius, lib. i. ii. Diodor. xvii. Arrianus lib. iii. docent Præterea, quid de huiusmodi curribus Falcatis qui

terrori olim fuere, Vegetius lib. iii. cap. xxi. i. i. senserit, audiamus. *Quadrigas Falcatas in bello Antiochus rex, & Mithridates habuerunt quæ vt primo magnum intulere terrorem, ita postmodum fuere derisui. Nam difficile Curvus falcatus, planum semper inuenit campum, & leui impedimento retinetur: vnoque afflicto aut vulnerato equo, decipitur. sed maximè, hac Romanorum militum arte perierunt: vbi ad pugnam ventum est, repente toto campo Romani Tribulos abiecerunt, in quos currentes quadrigæ cum incidissent, deletæ sunt.*

In exercitum autem proficiscentes Persæ, Coniuges, Liberos, Matres, Pellices, ducere consueverant. Curtius lib. i. i. de Dario, *Reliquas copias in Ciliciam ducit, insequentibus, more patrio, coniuge ac matre: virgines quoque, cum paruo filio comitabantur patrem, & paulo post, uxorem matremque Regis, & alium feminarum gregem in medium agmen acceperant.* Pratorum verò suorum coniuges, liberòsque, Damasci, veluti in arce tutissima, Darium reliquissè, idem Curtius lib. i. ii. narrat. Medos planè & Asiaticos, affectus omnes suos, secum, hoc prætextu in bellum duxissè; quòd eorum conspectus animos illis adderet: simulque quòd pro rerum sibi carissimarum tutela, acrius & ardentius dimicarent, Xenophon lib. i. ii. περὶ δ. ita scribit. *περὶ δὲ λαουον (de Medis loquens) ἀρμάμαξας γυμνασῶν ἥδη βελήσων ἥδη μὲν γηνοσῶν, ἥδη δὲ καὶ παλαιῶν δῆλα τὸ κάλλος. τετραήμερων καὶ τεσῶτας εἰληφίτες περὶ γον. πάντες γὰρ ἔτι καὶ ἡμῶν οἱ καὶ ἡ Λοίαν στρατεύοντες, ἔχοντες τὰ πλείου ἀξία στρατεύονται, λέγοντες, ὅτι μάλλον μάχωντ' αὐτῶν τὰ φίλτατα παρῆν. πούποτε γὰρ φαπιν, ἀνάτην εἰς περὶ δύμωσιν ἀγέσει.* Huc pertinet, quòd idem ipse alias eodem lib. scribit. οἱ δὲ τὰς γυμνασῶν ἀνέβησαν ὅτι τὰ ὀρχήματα. Diodorus lib. xvii. ὁ μόνος γὰρ,

αἰτ, αἰ τῆς βασιλικῆς οἰκίας, διὰ δὲ τῶν Συρσένων καὶ φίλων γυναικῶν, ἐφ' ἀρμάτων ὀχλοῦμαι κραταχρῦστον, σιμνηκολόδοον, κρατὰ δὲ πᾶσιον ἔδος τῶν Γόρτων. ἐκείνη δὲ πύτων, δὲ πῶν ἰσθμοῦ τῶ πλάτου καὶ τῆς βουφῆς, ἀσπληγὰ πλῆθος πελοδαπαίνε κρατασκόπῆς καὶ γυναικῶν κόσμου. Darius apud Curtium lib. I I I. milites suos alloquens, *Coniuges quoque et liberi sequuntur hanc acie: parata hostibus præda, nisi pro carissimis pignoribus corpora opprobitus.* Herodot. lib. V I I. *Χρῆσις δὲ χρῦστον τε πολλὸν καὶ ἀφθονον ἔχοντες ἐν ἐπιπέδῳ ἀρμαμαῖζας τε ἅμα ἤγοντο. ἐν δὲ παλλακαῖς καὶ θεραπίων πολλῶν τε δὲ ἐσκόδασμένω.* Maximus Tyr. Sermo. XLIII. Πέρσης μὲν αἰ παλλακίδες ἔπονται, ἵνα μάχονται κελῶς ὑπὸ φιλτάτων. Eundemque Lydos morem seruasse, docent Xenophontis lib. IIII. παρ. verba hæc, *Κροῖστος δὲ ὁ Λυδῶν βασιλεὺς, ὡς θέρους ἦν, ταῖς τε γυναικῶν ἐν ταῖς ἀρμαμαῖζας ἀσπληγὰ τῆς νυκτός, ὡς αὐτῶν ἐξόντων πρὸς οὐρανὸν καὶ πρὸ γῆς, καὶ αὐτὸς ἔχων πρὸς ἰσθμὸν ἐπικολήθη.*

Reges autem Persarum, exercitum in expeditionem educentes, non prius itineri se committent, quàm accuratissimè comparatis omnibus quæ militaris apparatus exigebat. Ante omnia verò commeatum parabat: & ne cibaria militibus deessent, rei frumentariæ, qua potissimum exercitus alitur ac sustinetur, nec non & pecuariæ, prouidebant. Quod Herodotus significat lib. I. his verbis, *στρατεύεται δὲ βασιλεὺς ὁ μέγας, καὶ σπείσει δὲ ἐσκόδασμένοισι ἐξ οἴκου, καὶ ἀσπληγὰσι.* Cyrum etiam sollicitè curasse, ut exercitus commeatu abundaret, Xenophon lib. IIII. παρ. ita scribit, *ὁ δὲ Κρόστος ἐνενοήσεν ὅτι ἤλθον μὲν, ἕτε σίται ἕτε ποτὰ ἔχοντες) αὐτὸν δὲ πύτων ἕτε στρατεύεσθαι διωσάντων, ἕτε δὲ ὄσθον ποιῆν) σκοπῶν δὲ ὡς αὐτῶν ταῖς χεῖρας καὶ κούρην ἀγροίτων, ἀνδυμείτην ὅτι ἀλλήλην πᾶσι τῆς στρατευομένων ὄσθον, εἴναί ἔσται, ὅπου καὶ ἐπιλωπῆς μὲν ἔσται, καὶ ὅπως ταῖς ἐπιτήδεια παρεσκόδασμένω.*

να πρὸς στρατώταις εἰσοδοῖν, ἔσται. Quinetiam Curatores Annonæ, reliquorumque commeatum in exercitu habuisse Cyrum, quos Ἐπιτοπίους vocat, sequentibus eiusdem loci verbis Xenophon ostendit. Quod si Curator deesset, seniori manipuli, aut Tabernaculi cuiusque, eius rei curam mandatam, adicit. Ac planè, ut belle Vegetius lib. I I. cap. I I. scribit, *sc̄pius penuria, quàm pugna, consumit exercitum, et ferro senior fames est.* Deinde reliquis casibus potest in tempore subueniri: pabulatio et Annona in necessitate remedium non habent, nisi ante condantur. In omni expeditione unum est, et maximum consilium, ut tibi sufficiat victus, hostes frangat inopia. Ante igitur inchoetur bellum, de copijs, expensisque solere debet esse tractatus, ut pabula, frumentum, ceteræque Annoniæ species, quas à prouincialibus consuetudo deposcit, maturius exigantur, et in opportunis ad rem gerendam, ac munitissimis locis, amplius semper modus, quàm sufficit, aggregetur. Sibi utique hac in re bellè cauisse Cambysen aduersus Æthiopas proficiscentem: exercitui verò non item, minus prouisis commeatibus, consuluisse, Seneca lib. I I. de Ira, cap. x x. scribit, *In hos enim, quia non supinis manibus exceperant seruitutem, missisque legatis responsa dederant, quæ contumeliosa Reges vocant, Cambyses fremebat, et non prouisis commeatibus, non exploratis itineribus, per inuia, per arentia, trahebat omnem bello vtilem turbam: cui intra primum iter deerant necessaria, nec quidquam subministrabat sterilis et inculta humanòque ignota vestigio regio. Sustinebant famem primo tenerrima frondium, et cacumina arborum, tum coria igne mollita, et quicquid necessitas cibum fecerat. Postquam inter harenas, radices quoque et herbæ*

desecerant, apparuitque inops etiam animalium solitudi-
do, decimum quemque sortiti, alimentum habuerunt fa-
me scivius. Agebat adhuc ira Regem præcipientem, cum
partem exercitus amisisset, partem comedisset: donec ti-
muit, ne & ipse vocaretur ad sortem: tum demum signū
recepti dedit. servabantur interim illi generosæ aves,
& instrumenta epularum camelis vehabantur, cum sor-
eirentur milites eius, quis male periret, quis peius viveret.
quæ Seneca, cum ab Herodoto accepisset, meliora
fecit, ut ipsa Herodoti verba, quæ ex eius lib. I I I.
subieci, demonstrant. αὐτὸς δ' ἔειπε, ait de Cambyse lo-
quens, πὸν λοιπὸν ἄγων σβρατὸν ἦνε βῆτι τῆς Αἰθιοπίας. τῶν δ' ἰσθμῶν
ὁ δὸδὸ τὸ πέμπτον μέρος διελθὼν ἔνευεν τῶν σβρατῶν, αὐτὴν κε πᾶντα
αὐτοῖς, τὰ εἰς χεῖρας, σιτίων ἐχρῆσθαι, ἐπελελοιπέε. μὲν δ' ἔπειτα σιτίαι, καὶ
τὰ ἱσθμῶν ἐπέλιπε κατεχθόμενα. εἰ μὲν γὰρ μαθὼν ἴστω ὁ
Καμβύσης, ἐγνωσμέα γὰρ καὶ ἀπίστε ὁπίσω τὸν σβρατὸν, βῆτι τῆ ἀρ-
χῆθεν ἡμετέραν ἀμύδα δι, λῶ αὐτὸς ἀνὴρ. γὰρ δ' οὐδέναν λόγον
πιθόμενος, ἦνε αἰεὶ ἐς τὸ παρῶν. οἱ δ' ὁ σβρατῶντα ἕως μὲν ἔειχον
ἐκ τῆς γῆς λαμβάνειν, ποιηφασίοντες διέζων. ἐπει δ' ἐς τὴν ἴαμι-
μον ἀπικαντο, εἰδὼν ἔργον αὐτῶν πινὲς ἔργασαντο. ἐκ δεκάδους ἰδὸν
εἶνα σφῆων αὐτῶν ἀποκληρώσαντες, κατεφασον. πυθόμενος δ' ἴστω
τὸ Καμβύσης, δεισὼς τῶν δημοφαιγίλων, ἀπίε τὸν ἐπ' Αἰθιοπίας
ἐσθλόν, ὁπίσω ἐπὸρῶντο.

Ac vel Choaspiam aquam, sibi in castra, deu-
hi Persici Reges, quaquâ iter facerent, curabant,
ut Herodotus lib. I. scribit.

Exercitus vero cômectus Camelis vectos ostē-
dit Herodotus lib. VII. cū præter Pausaniâ, ait. οἱ τὰ
δὲ σπι, χωρὶς ἤδη ἄλλων σβρατῶν, καμῆλοι τε ἱσθμῶν
ἔργον. Idemque eodem lib. in huiusmodi Σιτιφόροις
καμῆλοις Leones Crestonæos irruissē narrat. Quod
Pausanias lib. II. Eliacor. de môrana Thraciæ regio
ne loquens, confirmat his verbis, οἱ δ' ἐπὶ σιτιφόροις τῶν

ἐπιθῶν, ζιτιφόροι, καὶ ἀγρούσας Καμῆλοις τὰ σπία ἐλυμῆσαι
Ordinariæ quoque militaris Annonæ erogationem,
ad suam curam sollicitudinēque reuo-
casse Reges, operam præterea dedisse, ut stipendia
militibus constituta, ex fide, sua, die, cuique nume-
rarentur, ac dependerentur, Xenophon in Oeco-
nomico tradit. Etenim de Rege Persarum loquēs,
ait, ἐξ ὁπόσων τῶν ἐθνῶν διασμοὶ λαμβάνει, τέταρτα τῶν ἀρχόντων
ἐκείνων εἰς ὁπόσους δεῖ διδόναι ἔσθλῶν ἰππέων καὶ ἑξήκοντα καὶ
σφενδόνητας καὶ γερροφόρους, οἱ ἕντες ἴσθμῶν αὐτῶν ἀρχομένων
ἵκανοὶ ἔσονται κραταῖν, καὶ λῶ πολέμοιο βήωσιν, ἀρῆξοισι τῆ γῆ-
ρας. χωρὶς δὲ τούτων, φύλακας ἐν ταῖς ἀκροπόλεσι βέφα, καὶ τῶν
μὲν ἔσθλῶν τῶν φρερούς δίδωσιν ὁ Ἀρχὼν ἅ τῶν παρῶνταίλια.

Vbi vero castra mouenda erant, conclamatum
vbi Vasa omnes colligerent, idem Xenophon lib.
VII. scribit hoc modo. ὅταν δὲ ἀνασθῶ ἀσπασανται,
συνήγησι μὲν ἕκαστος σιδῶν, οἷς τῶν τέταρτα καὶ ἑξήκοντα
δὲ αὐτῶν δὴ τὰ ἱσθμῶν. ὡδ' ἀμα μὲν πᾶντες ἔρχονται οἱ
σιδῶντα καὶ βῆτι τὰ τεταχμένα ἄγαν. ἀμα δὲ πᾶντες ἀπὸ θῆσιν
βῆτι τὰ ἑαυτοῦ ἕκαστον. ἔπει δὲ ὁ αὐτὸς χρόνος ἀρκεῖ μᾶτα σιδῶν
καὶ πᾶσις ἀνηρῆσαι ὡσαύτως ἕτως ἕχα καὶ τῶν κατεσιδῶν.

Porro quo ordine castra mouentes Reges Per-
sarum procederent, progredierenturque, Xerxis
Darii que exemplis planum facere, non erit inuti-
le, nec iniucundum. De Xerxis quidē agmine He-
rodot. lib. V. scribit hæc, μὲν ἴστω, διεξήγαγε σβρατῶν.
ἦν ἔργον δ' ἱσθμῶν μὲν οἱ σιδῶφοροι τε καὶ τὰ ἱσθμῶν. μὲν δ'
τούτοις, σύμμικτος σβρατῶν πειθῶν ἐθῶν ἀναμῆξ, οὐδεμ-
κρινόμενοι. τῆ δ' ἱσθμῶν ἔσταν, ἐπὶ τῶν διελθῶν, καὶ οὐ
συνέμισγον οὐτοῖ βασιλεί. παρῶνταίλια μὲν γὰρ ἱσθμῶν ἔχοντες,
ἐκ τῶν πᾶντων ἀπολεγεμένοι. μὲν δ' ἀρχοφόροι ἔχοντες, καὶ οὐ-
τοι ἐκ πᾶντων ἀπολεγεμένοι, ταῖς λόγους καὶ τῶν ἐς τῶν γῆν βέ-
φαντες. μὲν δὲ ἱσθμῶν κατεσιδῶν ἱσθμῶν δέκα, κεκοσμημένοι

ως κάμισαι. Et mox, ὅππῃ δὲ Τυτέων ἄλλ' δέκα Ἰππων, ἀρ-
μα Διὸς ἱρὸν ἐπέτακτο, τὸ ἵπποι μὲν εἴκοσι λαοκαὶ ὀκτώ. ὅππῃ
ἢ ἴσπων εἶπετο περὶ ἠνίοχος, ἐχόμενος ἄλλ' χαλινῶν οὐδὲς τῶν δὴ
ἔπι πῦρον τὸν θρόνον ἀνθρώπων αἰαλαίνῃ. Τούτου δ' ὅππῃ αὐτὸς
Ξέρξης ἐφ' ἀρματός ἴσπων Νισαίων παρεβέβηκε ἢ οὐ ἠνίοχος.
Et paulo post, αὐτὸς ἢ ὅππῃ ἀρχιμοφόροι Πέρσων, οἱ ἀεισοί
τε καὶ ἡραμοῖατοι, χίλιοι, καὶ νόμοι τῶν λόγχαι ἐχόντες. καὶ ἢ ἴσ-
πος ἄλλ' χίλιον ἐκ Πέρσων ἀπολελεγμένοι μύελοι, οὕτως περὶ τοῦ
λοιπῶν Πέρσων ἀπολελεγμένοι μύελοι, οὕτως περὶ τοῦ
τύτων χίλιοι μὲν ὅππῃ ἴσσι δ' ἔρασι, οἱ ἀπ' ἄλλ' σαυρατῆρων ροιαὶ εἶχον
χρυσίας, καὶ πέλας σιμείλιον τοῖς ἄλλοις. οἱ ἢ ἐνακίχλιοι ἐν τῶν
πυτῶν ἔοντες, ἀργυρέας ροιαὶ εἶχον. εἶχον ἢ χρυσίας ροιαὶ καὶ οἱ
εἰς τὴν γλῶττὴν πόντες τῶν λόγχαι, καὶ μήλα οἱ ἀλγίστα ἐπόμβου
Ξέρξης. πῶσι ἢ μωείοσι ἐπέτακτο ἴσπος Πέρσων μωείη. καὶ ἢ
τὴν ἴσπον διέλειπε καὶ δύο σεδίοις, καὶ ἐπειτα ὁ λοιπὸς ὄμιλος
ἦν ἐναμίξ. In transitu verò pontis quo Xerxes Hel-
lespontum continenti iunxit, ἠγίοτο, vt idem He-
rodotus ibidem ait, πῶσι μὲν οἱ μύελοι Πέρσων ἐσεφανώ-
μενοι πῶσι. καὶ ἢ τῶν οὐκ ἐπιμικλῶς ἑρατῶς πῶσι ἐν ἑνὶ
ταύτῃ μὲν ἡμέρῃ οὐσι. τῇ ἢ ὑστέρῃ, πῶσι μὲν οἱ τε ἵπποταί, καὶ
οἱ τῶν λόγχαι καὶ πῶσι ἑσπεράων τῶν καὶ οὐσι. καὶ ἢ οἱ τε
ἴσποι οἱ ἱροὶ, καὶ τὸ ἀρμα τὸ ἱρὸν. ἔπι ἢ, αὐτὸς τε Ξέρξης,
καὶ οἱ ἀρχιμοφόροι, καὶ οἱ ἴσποταί οἱ χίλιοι. Q. Curtius lib.
I I I. Patrio more Persarum traditum est, orto sole de-
mum procedere. Die iam illustri, signum, ἐ Taber-
naculo Regis, buccina dabatur: super Tabernacu-
lum vnde ab omnibus conspici posset, imago solis
Crystallo inclusa fulgebat. Ordo autem Agminis erat
talis. Ignis, quem ipsi Sacrum ἔσ Ἄeternum vocabant,
argenteis altaribus præferebatur: Magi proximi patrii
Carmen cænebant: Magos trecenti ἔσ sexaginta quin-
que iuvenes sequebantur, punicis amictibus velati, die-
bus totius anni partes numero: quippe Persis quoque in

totidem dies descriptus est annus. Currum deinde Ioui
sacratum albes rehebant equi: hos eximia magnitudi-
nis Equus, quem Solis appellabant, sequebatur: aurea
virga ἔσ alba vestis regentes equos adornabant. Haud
procul erant vehicula decem, multo auro, argento, cæla-
ta. sequebatur hæc equitatus duodecim gentium, varijs
armis ἔσ moribus. Proximi ibant, quos Persæ Immorta-
les vocant, ad decem millia. Cultus opulētia Barbari non
alios magis honestabat. Illi aureos Torques, illi vestem
auro distinctam habebant: manicatâsque Tunicas gem-
mis etiam adornatas. Exiguo intervallo, quos Cognatos
Regis appellant, decem ἔσ quinque millia hominum.
Hæc vero turba muliebriter propemodum culta, luxu
magis quàm decoris armis cōspicua erat: Doryphori vo-
cabantur. Proximum his agmen, soliti vestem excipere
regalem. Hi currum Regis anteibant, quo ipse eminus
rehebatur. Vtrūmque Currus latus, Deorum simulachra
ex auro argentoque expressa decorabant: distinguebant
internitentes gemmæ lugum: ex quo eminebant duo au-
rea simulachra cubitalia, quorum alterum Beli gerebat
effigiem. Inter hæc Aquilam auream pinnas extendenti
similem sacrauerant. Cultus Regis, inter omnia, luxuria
notabatur, purpureæ tunicæ medium album intextum
erat: Pallam auro distinctam aurei Accipitres velut rostro
inter se corrurent, adornabant, ἔσ Zona aurea mulie-
briter cinctus Acinacem suspenderat, cui ex gemma erat
vagina. Cidarim Persæ Regium capitis vocabant in signe:
hoc cerulea fascia albo distincta circuibat. Currum de-
cem millia Hastatorum sequebantur: hastas argēto ad-
ornatas, spicula auro præfixa, gestabant: dextrâ leuaque
Regem, ducenti fermè nobilissimi propinquorum comita-
bantur. Horum agmen claudebatur triginta millibus pe-
ditum: quos equi Regis quadringenti sequebantur. Inter-

uallo deinde unius stadij, matrem Darij Sisygambin currus vehebat, & in alio erat coniux. Turba feminarum Reginas comitantium equis vectabatur. Quindecim dein, quas Armamaxas appellabant, sequebantur. In his erant liberi Regis, & quæ educabant eos, spadonumque grex, haud sane illis gentibus vilis, tum pellices Regie trecentæ & sexaginta vehebantur, & ipse regali cultu, ornatumque. Post quas, pecuniam Regis sexcenti muli, & trecenti camelii vehebant, præsidio sagittariorum profequente. Propinquorum, amicorumque coniuges huic agmini proximæ, lixarumque & calorum greges, vehebantur. Ultimi erant cum suis quisque ducibus, qui cogerent agmen, leuiter armati. Illis autem Ioui Solique sacri currus, Regem, siue rei diuinæ faciendæ gratia, siue aliam ob causam, Regia egredientem semper anteibant, quemadmodum Xenophon lib. v. I. I. πμδ. testis est.

Itineris obseruatione descripta, consequens est ad Castrorum in quibus Persæ manebant, venire rationem. Non enim semper, belli tempore, ad statiuam, vel mansionem, ciuitas munita, & quæ tam immensas copias caperet, occurrebat: & incautum erat, plenumque discriminis, exercitum sine aliqua munitione considerare, cum militibus, ad capiendum cibum occupatis, ad facienda munera dispersis, facile nectantur insidiæ: noctis etiam obscuritas, necessitas somni, Equorum item, (quos vinctos, vt Xenophon lib. I. I. I. Αναβας, scribit, capistrisque ad præsepe alligatos, soluere, fræniare, & insternere, ac præ loricarum pòdere, conscendere, haud promptum erat) difficilis eductio, occasionem superantibus præstabat. Igitur ne incauti, hostilibus insidijs incurisibus ve oppri-

merentur castrorum sese munitionibus tuebantur. Hisque constituendis disponendisque tuta loca deligebant. Tumultuaria verò sua castra Fossa atque aggere Persæ cingebant. Nec enim Vallo, ac sudibus, eos castra munisse, verum fossa lata, (quod propter fossorum multitudinē ac copiam, innumerisque hominibus, manum operi admoventibus, absque mora confestim expediebatur) castra munisse eos, Xenophon lib. I. I. I. πμδ. docet his verbis. οἱ μὲν οὖν Ἀσνείοι καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς, ἐπεὶ δὲ αἱ εἰργὸς ἀλλήλων τὰ σφραγίσματα ἐθήγητο, ἄφρονι παρὲς ἀλλοτρίου. ὁ δὲ καὶ καὶ ποιοῦσι οἱ βαρβάροι βασιλεῖς ὅπως σφραγισθῶσιν, τὰ φρονι παρὲς ἀλλοτρίου διπλοῦς εἶσι τὴν πολυχρόνιον ἴσασιν τὰ ὅτι ἰσχυρὸν σφραγίσμα ἐν νυκτὶ ἔσται ὅτι καὶ δὲ ἀρχισον, ἄλλως τε καὶ βαρβάρων, πεπεδημένοι καὶ ἔχουσι πρὸς ἴσους ὅτι τὰς φάτνας, ἔειπεν ἑὸν αὐτοῖς ἴδι, ἔργον μὲν νυκτὸς λῦσαι ἴσους, ἔργον δὲ χρονοῦσα, ἔργον δὲ ὅπως εἶσαι, ἔργον δὲ ὅπως εἶσαι. ἀναβάντας δὲ ἐφ' ἴσων ἴσους εἶσαι τὰ σφραγισθῶσιν πάντα ἀδύνατον. πάντα δὲ ἐνεκεν πάντων καὶ οἱ ἄλλοι καὶ ἐκεῖνοι τὰ ἐρύματα ὅπως ἀλλοτρίου. Vegetius lib. I. I. I. cap. x. Dicat aliquis: Multi anni sunt, quibus nullus fossa, vel aggere valloque, mansurum circumdat exercitum. Respondebitur, si fuisset ista cautela, nihil nocturni aut diurni hostium superuentus nocere potuissent. Persæ imitantes Romanos, ductis fossis castra constituunt, & quia arenosa sunt propè omnia, saccos, quos inanes portant, ex puluerulenta quæ effoditur terra complent, eorumque cumulo aggerem faciunt. Omnes barbari, carris suis in orbem connexis, ad similitudinem castrorum, securas à superuentibus exigunt noctes. Aggerem verò sepibus ductis, vel interpositis stupitibus ramisque arborum, ne terra facile dilaberetur, erectum, verisimile est: super quem ad similitudinem muri pinnae & propugnacula,

componebantur. Mardonij tamen castra vallo & sudibus, ac veluti lignis muris, munita fuisse, indicat Diodorus Sicul. lib. x i. Græcorum cum Mardonio congressum enarras hoc modo, *μεγάλη δὲ ἀγωνία ἔξαμφοτέρων ἤμοιρον ἐξ ἧς μὲν βαρβάρων ἐκ πίπων ἀχρωμάριον κελῶς ἀγωνισαμένων, ἧς δὲ ἐλλήνων βίαν προσπαρῶντων τοῖς ξυλίνοις τείχεσι πολλοὶ μὲν ἑσθλῶς ἀγωνίζομενοι κατεπύθησαν. Et mox, οὐ μὲν γὰρ πύλω ὄρμηλῶ καὶ βίαν ἧς ἐλλήνων ἔσθλῶ οὐτε τὸ κατεπύθησαν τείχος, οὐτε τὸ πλῆθος ἧς βαρβάρων.*

In castris verò, Tabernacula opportuno loco collocari, consueuisse, Tentoriáque figi, quibus Duces, militesque, hiberno, & æstivo tempore continerentur, Xenophon, lib. viii. *παρὰ*. tradit instituisseque Cyrum ait, vt Prætorium ad Orientem conuersum eo loci collocaretur, vnde non longè Doryphororum tabernaculum abesset: sua etiam, gulæ ministris artificibusque loca designasse, dexteris quidem pistoibus, læuis, cocis: Equis item dextris, læuis lumentis attribuisse: Alia insuper cuique pro gradu suo, loca, in quibus tentoria figerent, papiliones tenderent, in castris deputasse. Quæ de re Xenophontis hæc lib. v i i i. *παρὰ*. verba sunt hæc, *ὅπου αὐτὸν ἐρεπτεύηται βασιλεὺς, σκηνὴς μὲν δὲ ἔχοντες πάντες οἱ ἀμφιβασιλέα ἐρεπτεύοντες ἐξ ἑσθλῶς ἀγωνίας. διὸ δὲ τὸ ἀνόμιζον Κέρως, πρὸς ἑὸν βλέπουσαν ἰσχυρὰ πύλω σκηνῶν. ἐπειτα ἔταξε πρὸς τὸν μὲν πόσον δὲ ἄπολιπύνας σκηνῶν τοῖς δορυφόροις τῆς βασιλικῆς σκηνῆς. ἐπειτα σποποῖς μὲν χῶρον ἀπέδωκε πύλω δεξιᾷ, ὀλοποῖς δὲ πύλω ἀεστερᾷ, ἵπποις δὲ πύλω δεξιᾷ, ὑποζυγίοις δὲ τοῖς δῆλοις πύλω ἀεστερᾷ. καὶ τὰ δῆλα δὲ διετέτακτο, ὥστε εἶδεναι ἕκαστον πύλω ἑαυτοῦ χῶρον καὶ μίτρον καὶ πόπον. Quemadmodum autem his qui ad victum necessaria parabant, ita in castro-*

rum ambitu & cancellis sua ac cæta tam Equitum, quàm peditum, loca, adtributa erant, in quæ, Equitum, peditumque quisque sese reciperet ac cōferret. Xenophon lib. viii. *ὡς περὶ δὲ οἱ περὶ τὰ ὀπίσθια θεράποντες, χῶρον ἔχον πύλω προσήκουσαν ἕκαστοι, οὕτω καὶ οἱ ὀπισθοποιοὶ αὐτῶν, ἐν τῇ στρατοπέδῳ, χῶρον τε ἔχον πύλω ὀπίσθον ἕκαστη ὀπίσθια, καὶ ἠδὲσαν τῷ πύλω ὀπίσθια, καὶ εἰς ἀλλήλοισι βήητων πάντες καταχρῶντο. Habuisse autem omnes copiarum duces turmarumque & Cohortium præfectos, signa fixa in tabernaculorum suorum fastigio, vel aliubi, vnde internosci & euocari, ita exigente, facilius possent, Xenophon, lib. v i i i. *παρὰ*. significat cum ait, *ἔχον δὲ καὶ σημεῖα πάντες οἱ ἀρχόντες ἐπὶ ταῖς σκηνῶν. οἱ δὲ ὑπὲρ τῶν, ὡς περὶ καὶ ἐν ταῖς πόλεσιν οἱ ἑσθλῶς ἴσασιν μὲν καὶ ἧς πλείων ταῖς οἰκίσις, μάστιγας δὲ ἧς ὀπίσθια κελῶν. οὕτω καὶ ἧς ἐν τοῖς ἐρεπτεύοις ταῖς τεχάραις τῶν ἧς ἠγῶν ἠγῶν ἠγῶν οἱ Κύρις ὑπὲρ τῶν καὶ σημεῖα ἐγγῶσθον ἕκαστοις πύλω, ὡς περὶ ὅπου δὲ οἶτο Κέρως ἐκ ἐξήκωσθον ἀλλὰ πύλω σποπομοῦ πύλω ἐφ' ἕκαστον ἔχον. Tabernacula vero & Vestibulum habuisse & suos interior recessus, Curtius cum Plutarcho indicat: illius enim lib. i i i. verba sunt hæc, *ille cum paucis armigeris in tabernaculum, in quo captiua erant, pervenit, missumque se à Rege nuntiare iubet. At ἡ, qui in Vestibulo erant, vt armatos conspexere, rati actum esse de dominis, in tabernaculum currunt. Plutarchus in Alexandro, de Dario, τὸν διουόχον ἑσθλῶ τῆς σκηνῆς ἀπαρῶν.***

Regia verò tabernacula omni suppellectilis luxu, & opulentia instructa fuisse, ex Darij tabernaculo, quod in Alexandri potestatem cecidit, liquet, de quo hæc Diodorus Sicul. lib. xvii. *οἱ δὲ Μακεδόνες πτωσάιδμοι τῷ διαγμοῦ, πρὸς ἀρπαγῶν ἀρμῶσθον, καὶ μάστιγας πρὸς τῶν βασιλικῶν οἰκίαις, δὲ τὸ πλῆθος τῆς πολυτελείας,*

ήθρολοιῶτο. διότι πολλοὶ μὲν ἄργυρος, οἱ ὀλίγοι δὲ χρυσός, παρα-
 πληθεῖς δὲ καὶ πολυτελεῖς ἐσθῆτες οὐκ τῆς βασιλικῆς σικιῆς διαφο-
 ραῶτο. οὐκ αἰῶς δὲ καὶ ἦν τῆ βασιλείας φίλων καὶ συγγενῶν καὶ ἡδὲ
 ἄλλων ἡγεμόνων οἱ ὀλίγοι διαρπαγῆ πλοῦτος. Curtius lib.
 III. *Tunc verò impotentis fortunæ species conspici potuit, cum ij, qui cum Dario tabernaculum exornauerant, omni luxu et opulentiâ instructum, eadem illa Alexandro, quasi veteri domino referuabant: namque id solum intactum omiserant milites, ita tradito more, ut victorem victi regis tabernaculo exciperent.* Huius quoque Dairici Tabernaculi magnificentiam, Plutarchus in Alexandro describit his verbis, πῶ δὲ Δαρείου σκηνῶν, ἐξηρηκώτας ἐκείνων, θεραπειῶν λαμπραῶν καὶ ᾠδῶν σκευῆς καὶ χρημάτων πολλῶν ἤμουσαν. οὐδὲς οὐκ ἐποδυστάμῃος τὰ ὄπλα, πρὸς τὸ λατρεῖν ἐβάδιζεν εἰπῶν, ἴσως ἐποδυστάμῃοι τὸν ἐποδυστάμῃος τὰ ὄπλα, Et mox, ὡς δὲ εἶδεν μὲν ὀλκίαι καὶ κροαστοὶ, καὶ πέλοις, καὶ ἡμαθῶστροις, πάντα χρυσῶν ἡσκημῶν καὶ πεπῶν, ὡδὲ δὲ θεασάμενος ἦν ἴσως ἀρῶματων καὶ μύρων ὁ οἶκος. οὐκ δὲ τῶπου παρήλθεν εἰς σκηνῶν ἡδὲ καὶ μετὰ, καὶ ἦν πρὸ πῶ τρωμῶν καὶ ἰεραπέζας, καὶ τὸ δῆπνον αὐτῶ κόσμῳ θαύματος ἄξια, ἡμαθῶν, πρὸς τῶς ἐταίροις ἔπο λῶ ὡς ἐσπεν, ἔφη, τὸ βασιλῶν. Quod autem Curtius Tabernaculum, Iustinus, prætorium vocat lib. II. his verbis, *Statimque Prætorium Regis petunt.* Tabernaculum verò Alexandri luxu Persici æmulum, Aelianus lib. IX. Var. histor. cap. III. ita describit, Αὐτῶ δὲ Αλεξάνδρου ἡ μὲν σικιῆ ἡ κλητῶν ἐκατόν. χρυσοὶ δὲ κίονες πενήκοντα διεκλήφισαν αὐτῶ, καὶ τὸν ὄροφον αὐτῶ ἀρεῖ χρ. αὐτῶ δὲ ὄροφος ἦν χρυσός, καὶ ἐκπεπῶνητο ποικίλαισι πολυτελεσι.

Nec Regum modo, sed & procerum Tabernacula eadem erant opulentiâ referta. Xenophon lib. III. *Αναβάσ.* de Tyribasi Tabernaculo, καὶ ἡ σικιῆ Τηραπέζης

Τηραπέζης ἐτάλα, καὶ ἐν αὐτῇ κλητῶν ἄργυροπέδες καὶ ἐκπῶματα, καὶ οἱ ἀρτοποιοὶ καὶ οἱ οἰνοχόοι φαίσκοντες ἦν. Eodemque luxu, Mardonij qui Plataensi prælio occubuit, Tabernaculum instructum fuisse, docet Herodotus lib. IX. λέγεται δὲ καὶ τὰ δὲ ἡμέτεροι, ὡς ἔρξεν φάλαγγον ἐν τῇ Ἑλλάδος, Μαρδονίῳ πῶ κατασκευῆ καταλίποι πῶ ἐαυτοῦ. Γαυτανίῳ ἂν ὄρεοντα πῶ Μαρδονίῳ κατασκευῆ χρυσῶν τε καὶ ἀργύρου καὶ ᾠδῶν πεπῶσιν ποικίλοις κατασκευασμένῳ, κελεύσιν τῶς τῶ ἀρτοποιῶν καὶ τῶς ὀψοποιῶν καὶ τῶν, καὶ τῶς Μαρδονίῳ δῆπνον ᾠδῶν σκευῆ. Idem Herodotus lib. IX. Helotas Laconum, Mardonio caeso, inuenisse ait, σικιῶν κατασκευασμένῳ χρυσῶ καὶ ἀργύρῳ, κλητῶν τε ὀψοποιῶν καὶ ἐπαργύροις κρητῆρας τε χρυσῶς, καὶ φαίλας τε καὶ ἄλλα ἐκπῶματα, σακκοὶς τε ἐπ' ἡμαθῶν δὲ λίσκον ἐν τῶσι λέκτες ἐφάνοντο ἐκείντες χρυσοὶ τε καὶ ἀργύροι. In hoc verò Mardonij Tabernaculo, inuentum præsepe equorum æνεῦ, quod inde direprum Tegeatæ donum Mineræ fixerunt, ibidem Herodotus scribit. Persica igitur Tabernacula, omni suppellectilis, aureæ, argentæ, genere, lectis tricliniaribus, cubicularibusque, veste stragula, vasis esculentis, porulentis, cocinatorijs, & artificum omnium quos cultus domesticus desiderabat copia, instructa erant. Vnde mirum nemini videbitur, quod Aristides in Σμυρναϊκῶς πολιτικῶς αἰς, ὡς πρὸς εἰς Πομπῆν ἐνιαύσιον κεκοσμημῶν, τῶς τε ἰδῆας καὶ τῶς δημοσίας κατασκευῆς, ὡς ἔξεται, σικιῆς Μινδικῆς θέαμα ἀερότερον. Tentoria autem Persicis similia Ephesus Alcibiadi suppeditabat, quemadmodum Athenæus lib. XI. refert.

Aulæis quoque constrata fuisse huiusmodi Tabernacula, & peregrè proficiscentibus Persarum proceribus, regionésque aliquas peragrātibus, iumentis dorsuarijs vehi solita, Plutarchus in The-

mistocle indicat. Nā de eius in inferiores Asię partes profectio, ita scribit, ἡ δὲ πλεὺς σκηνῶν κομιζόμενων ἰσπαζυρίων, εἰὸς εἰς ποταμὸν ἔμπεσοντος, οἱ τῷ Θεμιστοκλέους οἰκέται, τὰς ἀνελκίας ἀγαγόντες ἤρμοδίας, ἐκπετάσαντες ἀνέλυον.

Atque vt in Tabernaculis, eorūque instrumēto, & apparatu: ita & in reliquo militari cultu, omni ex parte sese Persarum luxus opulentiāque ostendebat. Etenim Persę in acie, pretiosissimam vestem indui, armis̄que, quāto maximo cultu poterant, adornari solebāt. Apud Curtium lib. v. Arabazus ad Darium, Nos verō, inquit, *pretiosissimam vestem induiti, armis̄que, quanto maximo cultu possumus, adornati, Regem in aciem sequemur, ea quidem mente, vt victoriam speremus, mortem non recusemus.* Masistum planē in acie Platænsi aurea lorica, tunica purpurea indutū fuisse, Herodot. lib. ix. refert.

Præterea Persas in bello, Torques aureos, Armillasque aureas gestasse, Dio Chrysof. Oratio. ii. de Regno sic tradit, ἔκκειν φαίνεται χρυσοφορίας ἰππιῶν ὁ Οὐμρος, & τῶντα εἰς πόλεμον ψαλλίων τε καὶ σρεπίων, ἐπὶ δὲ χρυσῶν φαλακίων καὶ χαλκῶν ὅποια τῶν Πέρσας φασὶν ὀππιδεύειν. Id vel ex eo colligitur, quod Ammianus Marcellin. lib. x x i. de Themistocle refert: qui cum post pugnam, *agmināque deleta Persarum, licenter obambulans, Armillas aureas vidisset humi proiectas, & Torquem, Tolle, inquit, hæc, ad comitum quēdam propē adstantem, qui Themistocles non es: non quodlibet probans in duce magnanimo lucrū.* Mardonium etiam contra Græcos dimicaturum, ex vna gente Persarum, plerōsque σρεπιοφόρους καὶ ψαλλιοφόρους sibi legisse, Herodot. lib. vii. scribit. Sed & post Platæensem victoriā, Helotes cæforum Persarū cadauera spo-

liantes, quemadmodum idem Herodot. lib. ix. scribit, ἀπὸ τε τῶν κειμήλιων νεκρῶν ἐσκώλονον ψαλλιά τε καὶ σρεπιοίς, & τῶν ἀμυνάκας, ἐόντας χρυσόεις. ἐπὶ ἐσθλῶς γε ποιήσαντος λόγος ἐγένετο ἕδεις. Aristides in Panathenæico, de spolijs quæ de Persis victis, Græci victores reportaturi erant, & τὰρ, αἶτ, ἴππι, & βέλεις, καὶ νῆες, καὶ ψαλλία, καὶ σρεπιοί, καὶ κώνες, καὶ πάντα χεῖματα, δῶκε τῆς τύχης ὅτι παρεκείμηναι τοῖς κρείττοσι.

Gladios quoque, & Gladiorum vaginas, gemmis lapillisque adornabant. Tertullianus de habitu muliebri cap. vii. *Gemmarum quoque nobilitatem vidimus Romæ, de fastidio Parthorum & Medorum, ceterorūque gentilium suorum, coram Matronis erubescens, nisi quod nec ad ostensionem fere habentur. Latent in cingulis smaragdi, & Cylindrinos vaginæ suæ, solus gladius sub sinu nouit, & in peronibus vniones emergere de luto cupiunt. denique, iam gemmatum habent, quod gemmatum esse non debet, si non comparer: aut ideò comparet vt neglectum quoque ostendatur.* Claudian. lib. ii. de rap. Proserp. *Parthica quæ tantis variantur cingula gemmis, Regales iunctura sinus.* Similitérque de Parthis, Iustinus lib. x l i. *Auri atque nullo, nisi in armis vsus.*

Quinetiam Aureis Phaleris, & aureis Frenis equorum, in prælijs ipsis, Persas oblectatos, cum ex eo quem paulò ante citavi Dionis loco, tum ex his quæ de Masistio, apud Herodotum lib. vii. legimus, liquet. Vnde apud Curtium lib. i i i. Alexander milites suos, aciem Persarum *auro purpurāque fulgentem*, intueri iubebat, *suis prædam, non arma, gestantem.* Idem ipse apud Iustinum lib. xi. dicitur eos hortatus, *vt spernerent illam aciem, auro & argento fulgentem, in qua plus prædæ, quàm periculi,*

erat: cum victoria non armorum decore, sed ferri virtute, quærat. Curtius etiam lib. 111. de præda Damasco exportata, Iacebant, ait, totis campis opes Regiæ, illa pecunia stipendio ingenti militum præparata. ille cultus tot nobilium virorum, tot illustrium feminarum, aurea vasa, aurei freni, Tabernacula Regali magnificentia ornata, vehicula quoque à suis destituta, gentis opulentia plena. Ibidemque xxx. millia hominū, cum septē milibus Iumentorum dorso onera portantium, capta fuisse scribit. Rursus eodem lib. de castris Darij, sed iam illa quoque hostis victor intrauerat, omni quidem opulentia ditia: ingens auri argenti que pondus, non belli, sed luxuriæ apparatus, diripuerant milites. Aristides de castrensi Xerxis luxu, hæc in Panathenæico scribit, Κάμηλοι ὃ χροσὸν καὶ ἀργύριον κατέλαμπον ὅσον μήκισόν ἔβην αὐτοῖσι ποσὸν ὑπέχουσαι, εἰ δὲ ὀπιδυμίσσε σικιάς, δένδρον ἢν αὐτὰ χροσούη ἢ σικιά, ὡς τε νύκτωρ μὲν ἢς ἔραπιεν ἀργύριον καὶ χροσόν.

Ex popularibus verò suis potissimum conscribere. & comparare exercitum, Persarum Reges solebant. Et quidem, uti in Perside, & Equites, & Stationarij ac præfidiarij milites, conscriberetur, docet Xenophon lib. v 111. πησι. ait enim ὅτι χροσόν illis fuisse, πῶς μὲν πῶν γλῶν ἔχοντες, ἀπὸ τῶν τῆς ἰσπότηας παρῆχεται, οἱ δὲ καὶ ἐσσε ἀπύοντο, πῶς ὃ φρουρούται, εἰ δέοι σβαπύεωται, πῶς τῆς χροσας μεθοφόροις ἔσσι. Attamen, Græcos quoque milites mercede conductos, Persæ sub signis habebant. Xenophon, lib. v 111. πησι. καὶ ὁ δὲ εἰς ἐπὶ αὐτῶν ἦσαν Ἑλλήνων εἰς πόλεμον κατέστηται, οὐτε ὅταν οἱ Ἑλλῆνες αὐτοῖς ἀντιπροσέχονται, ἀλλὰ καὶ πῶς οἱ ἐγγώνιστοι μὲν Ἑλλήνων πῶς πολέμοις ποιεῖται. Sic Autophradatem Artaxerxis Prætozem, in suo aduersus Datam exercitu, Græcorum conductorum tria milia habuisse,

Æmilius Prob. refert. In exercitu quoque Darij, Thymodé Græcis peditibus mercede conductis, triginta milibus præpositum fuisse, Curtius lib. 111. narrat: additque, hoc erat haud dubiè robur exercitus, par Macedonica phalangi acies. Arrianus lib. 11. de Darij, καὶ πῶς πῶς ὀπλιτικῶν, πῶς Ἑλλήνων, πῶς μεθοφόροις ἔπαζεν εἰς πελοποννησίους, καὶ πῶς φάλαγγα ἦσαν Μακεδόνων. Idem lib. 1. Alexandrum narrat cum cura sepelisse Persarum proceres qui in acie ceciderant, simul etiam πῶς μεθοφόροις Ἑλλήνων, οἱ ἔτι πῶς πολέμοις ἔραπιόντες ἀπέθανον. ὅσοις ὃ αὐτῶν ἀρχιμαλώτοις ἦσαν, πῶς ὃ δήσας ἐν πέδαις, εἰς Μακεδονίαν ἐπιμύσαν ἔραζε εἰσάγει.

Belliciosiores verò suos milites Cardacas vocabant. Strabo lib. xv. καλοῦνται ὃ οὔτοι Κάρδακες, ἀπὸ κλοπῆς ἱεροφύλων. κάρδα γὰρ τὸ ἀνδροῦδες, καὶ πολεμικὸν λέγεται. Hefychius, Κάρδακες οἱ ἔραπιοντες, ἄνθρωποι βάρβαροι ἔστιν Ἑλλήνων εἰς Ἀσίαν. οὕτω καλοῦσι πῶς ἔραπιόντες, ἀπὸ ἔραπος, ἢ πῶς. Arrianus lib. 11. ὅτι δὲ πῶς, ἦσαν Κάρδακων καλεσθέντων, ἐνθεν καὶ ἐνθεν ἔραπιοντες. ὀπλιτικῶν δὲ ἦσαν καὶ οὔτοι. Fædam huius nominis deprauatione offendisse mihi videor apud Æmilium Prob. in Datame, quò Ioici Persarum copias memorans, quarum ductor Autophradates erat, Habebat, ait, Barbarorum Equitum, viginti, peditum, centum millia, quos illi Gardates appellant. Scripserat enim ille, nisi me animus fallit, non Gardates, sed, Cardaces. Carduchos etiam Mediæ bellicosissimam gentem memorat Xenophon lib. 111. Αναβάσ. quos, ait, οἰκεῖν ἀνά τὰ ὄρη, καὶ πολεμικοῖς ἔσσι, καὶ βασιλείας ἢν ἀκούσιν, ἀλλὰ καὶ ἐμβαλεῖν ποτὲ εἰς αὐτοῖς βασιλικὴν ἔραπην, δώδεκα μυριάδας. Τούτων δὲ ἔσσινα ἀπονομήσασιν δὲ πῶς δυαδωρίαν. ὅποτε μὲν πῶς πῶς Σαλασσην ἦσαν ἐν τῶν πεδίων ἀπέστησαν, καὶ ὀπλιτικῶν σφῶν τε πῶς ἐκείνων πῶς αὐτοῖς. Quem Xenophontis locum, in Cardu-

chorum gentis interpretatione, Stephanus de urbibus citat.

Perfarum autem exercitus in Decurias, Centurias, Milliariasque cohortes, diuidebatur. Decurijs qui præerant *Δεκάρχοι*, id est, Decani, seu decuriones, vocabantur: qui Centurijs, *Εκατοντάρχαι*, id est Centuriones: mille verò militibus præfecti, *Χιλιάρχει*. Sed & Myriarchas, qui decem milibus hominum præessent, constituiebant. Herodot. lib. vii. *καὶ χιλιάρχαι τε, καὶ μυριάρχαι ἀποδείξαντες, Εκατοντάρχαι τε καὶ δεκάρχοι Μυριάρχαι*. Xenophon, lib. iii. *παιδ. de Cyro, ἀπέπεμψεν εἰς τὰς ἑξῆς ἑκατοῖς, καὶ ἐκέλευσεν ἅμα περὶ ἀνδρῶν τοῖς αὐτῶν ἑκατον δεκάδάρχους ταῦτα σημαίνειν. πῶς δὲ δεκάδάρχους, τῆ δεκάδῃ ἑκατον κελύβην καθαρῆς ἐμνήσθη*. Idem lib. vii. *παιδ. καὶ τῆ μέρους ἑκάστῃ δοῖς τῶν μυριάρχων*. Quinetiam extitisse quosdã, qui fenis hominibus præessent, quos *Ἐξαστάρχους* vocabant, idem eod. lib. indicat. *Ταξιστάρχαι* item, & *λοχαγοὶ* habuisse eos, idem Xenophon lib. vi. *παιη.* scribit: additque, *ὁ δὲ λόχος ἑκάστος ἕκαστος τέσσαρες*. Quosdam etiã Equitatu præficiabant, quos *Ἱππάρχους* appellabant. ita præfectum Equitatus Persici Satropacé Curtius, lib. iii. memorat. in Xerxis, quidẽ exercitu fuisse tres Hipparchos, Armamithrem videlicet, Titharum, & Pharnuchyem, Herodotus lib. vii. refert. præterea in Prouincijs, *Ἱππάρχους* constitutos fuisse, apparet ex inscriptione Epistolæ Darij, quam Iosephus lib. xi. Antiquit. Iud. cap. iiii. adfert. Fuisse & in exercitu Persico *ἠγέμονας ἀρμάτων*, alios item *Ἀρχοντας τῶν ἀρμαμαξῶν*, quibus mulieres vehantur: alios *Ἀρχοντας τῶν σκυλοφόρων ἀρμαμαξῶν*, Xenophon lib. vi. *παιδ.* docet.

Solebant vero Perfarum Reges milites suos re-

cenfere, & exercitum lustrare. Hoc enim Xerxes fecisse Herodot. lib. vii. ita scribit. *ἐπεὶ δὲ ἐβλήθη ἐν Ἀβύδῳ μέσῃ, ἠθέλησε Ξέρξης ἰδέσθαι πάντα τὸν στρατὸν, καὶ παροεπιπίπτοντο δὲ ἐπὶ κολώνῃς ὀπίσθιες αὐτῶν ταῦτα παροεξέδρα λίδου λυκοῦ, ἐπίπτον δὲ Ἀβυδύωσι, ἐπιτακτῶν παροεπρον βασιλῆος. ἀνῶστα, ὡς ἴζετο καρπῶν βῆτις ἠόνος, ἐθήετο καὶ τὸν πεζὸν καὶ τὰς νέας*. Et aliàs eod. lib. de Xerxe, *διεξελαιῶν ἐπὶ ἀρμάτων παρ ἔθνος ἐν ἑκατοῖς, ἐπινδάνετο. καὶ ἀπὸ στραφον οἱ στραμματισαί, ἕως δὲ ἐράτων ἔρατα ἀπικετο καὶ τῆς ἵππου καὶ τῶ πεζοῦ*. Verum uti copiarum suarum numerum Xerxes imerit, Herodot. docet lib. vii. his verbis, *συναγείροντο ἐς ἓνα χρόνον μυριάδες ἀνδρῶν, καὶ συναΐσαντες ταῦτιν ὡς μάλιστα εἶχον παρἑξάσαν ἑστασεν κύκλον. παρἑξάσαντες δὲ, καὶ ἀπέντες πρὸς μωλοῖς, ἀμασίην παρἑξέβαλον καὶ τὸν κύκλον, ὕψος ἀνήκουσαν ἀνδρὶ ἐς τὸ ὄμφαλον. ταῦτιν δὲ ποτισάντες, ἀγροῖς ἐπέβραζον ἐς τὸ παρολοκοσθιμυδόν, μέχρις ἢ πᾶσις τούτω τῶν ἔργων ἐξηλείψισαν ἀελομήσαντες δὲ, καὶ ἔθνεα διετάσαντο*. Aristides in Panathenaisco, de Xerxe, *φιλονεικῆσαι δὲ μαθῆν ὁ πάντα ἀπὸς βασιλεῖς, ὁπόσις ἀγῆ, χελῶ γὰρ καὶ τὸ ἐκείνη γῆρας διωσπὸν, ἠωῆσι δὲ μεθίστα ἔσπον δὲ ἵνα μάλλον ἠαελομήσαι τῶν στρατῶν, καὶ κατασκευασαῖ, ἄνθρωποι πῆχος μωλοῦν, παρὸς μέτρον ἠελομεῖ*. Plinius lib. iiii. cap. xi. *locus Doriscus decem mille hominum capax: ita Xerxes ibi dinumeravit exercitum*. Ammianus Marcellin. lib. xviii. *quousque nobis Doriscum Thraciæ oppidum, ex agminatim intra conspecta exercitus recensitos, Græcia fabulosa narrabis? Quod Xerxis exemplum, Darius imitatus esse dicitur*. De eo nanque Curtius lib. iii. *Castris, ait, ad Babylonem positus, quo maiore animo capefferent bellum, uniuersas vires in conspectum dedit: ex circumdato Vallo, quod decies centenum milium armatorum multitudinem caperet, Xerxis exemplo,*

numerum copiarum injit. Quinetiam quotannis Persarum Rex stipendiarios, mercenariósque milites recensere & recognoscere solebat: & eos quidem qui circa eius latus occupabantur, recensabat ipsemet, alios vero procul remotos, vicaria legatorum opera recognoscebat. Xenophon Oeconomico, βασιλεὺς δὲ κατ' ἐνιαυτὸν ἕξεταισιν ποιεῖται ἄλλ' μισθοφόρων καὶ ἄλλ' δόμων οἷς ἀπὸ τῆς παροῦσας τακτικῆς, καὶ πώτας ἀμα συναράγει, πλείω τῶν ἐν ταῖς ἀκροπόλεσιν, ἔνθα δὴ ὁ σύλλογος καλεῖται, καὶ τοὺς μὲν ἀμφὶ πῶς αὐτὸ οἰκιστὴν αὐτὸς ἐφορεῖ, τοὺς δὲ παροῦσας ἀποικιστάς, πτωχοὺς πέμπτῃ ὀπισκοπεῖν. καὶ οἱ μὲν αὖ φαινόμενοι ἄλλ' φρεσάρων καὶ ἄλλ' χαλιδάρων καὶ ἄλλ' Σαλίεσπῶν τὸν ἀεὶ μὲν τὸν πεταγμένων ἐκπλεονέχοντες, καὶ τοῦτοις δαίμοις ἴστωσι τε καὶ ὄπλοις κατασκευασμένοις παρέχουσι, πύτοις μὲν τοὺς ἀρχόντας καὶ τοὺς ἑταίρους αὐτῶν, ἔταροις μὲν τοὺς καταπλάττει, οἷς δὲ αὐτοὶ ἄλλ' ἀρχόντων ἢ καταπλάττει, καὶ ἄλλ' φρεσάρων, ἢ κατακερδαίνοντες πύτοις χαλεπῶς κολάζει, καὶ πύτων τῆς ἀρχῆς, ἀλλοῖς ὀπισκοπεῖται κατῆστοι. Atque inde summam rerum bellicarum curam gefisse Reges Xenophon arguit.

Ceterum uti acies suas Reges instruerent, ordinarēt, disponerētque, Cyri, Artaxerxis, Darii-que exemplis, facile quisque ex Xenophonte lib. v. II. πμδ. & lib. i. II. ἀναβάσι. Plutarc. in Artaxerxe, Diodoro Sicu. lib. x. v. I. Curtio, lib. III. & v. Arriano lib. i. I. & III. intelliget. Atque ut utroque aduersus Alexandrum prælio, Darius præcipuum robur in sinistro cornu constituit, ita aliàs in dextro cornu Persas robustissimas copias collocatas habuisse, Iul. Frontin. lib. I. I. Stratagemat. cap. I. I. I. memorat. Suis vero temporibus, Persicam aciem Ammianus Marcell. lib. XXI. III. ordinatâ fuisse scribit hoc modo, *Contra hæc Persa obiece-*

runt instructas cataphractorum equitum turmas, sic confertas, ut laminis aprati corporum flexus, splendore perstringerent occurrentes obtutus: operimentis scorteis, equorum multitudine omni defensa: quorum in subsidijs locati manipuli peditum, contexti scutis oblongis & curvis, quæ texta vimine, & corijs crudis gestant, densius se commovebant. Post hos Elephantum, gradientium collium specie, motuque immanium corporum, propinquantibus exitium intentabant, documenus præteritis formidati. Hinc Imperator, cateruis peditum firmis, medium inter acies spatium, secundum Homericam dispositionem præstituit, ne locati priores, cedentesque deformiter, cunctos auerterent secum, aut postsignani ponere omnes reiecti Centurias, nullo reiinente, licentius verterent terga, ipse, cum leuis armaturæ auxilijs, per prima postremaque discurrrens. Cataphractus etiam in mediâ acie Persica collocatos, Heliædorus lib. I. x. Æthiopic. narrat his verbis, τὸ δ' ἔμεσεν τὸ Περσικὸν τοῖς καταφρακτοῖς μεγαλαυχουμένοι κατὰ μαθῶν. Ad Persicæ quoque aciei ordinationem pertinent hæc Suidæ verba. ἐξέλιγμος, χῶριος, ὄν καὶ κρηπικὸν καὶ Περσικὸν κελοῦσι, ἔς' ὃ τὸν αὐτὸν, ἐπέγων τὸ πῶν τὸ φάλαγος. & reliqua.

Parthos autem olim in prælium Leones præmisisse, Lucretius lib. v. canit, his versibus, *Et validos Parthi præ se misere Leones, cum ductoribus armatis, seuisque magistris: Qui moderarier his possent vincis que tenere. Ne quicquam, quoniâ permixta cæde cædentes Turbabant sæui nullo discrimine turmas. Terrificas equitum quatientes undique cristas.* Sed quis veritatem à poëta, ut ab historico exigit? Eleganter utique Lucianus historicum quemdam nimia credulitate circumuentum ridet: qui aliorum relatu litteris prodiderat Parthos Draconibus, non

vt signis militaribus, sed vt immanibus belluis, ad hostes consumendos, in prælijs vsos. Verba eius, lib. quomodo historia cōscriben. sūt, sunt hæc. ὡςτε τις Δρακόντας ἔφη τῶν Γαρθυαίων, σημεῖον δὲ πλῆθος τῶν αὐτῶν, χίλιος γὰρ ἄνθρωποι Δρακόντας ἀγὰ ζῶντας δρακόντας, παμμεγέθους ἔϊναι ἡγορευοῦντες ἐν τῇ Περσίδι, μικρὸν ἢ τῶν τῶν Ἰβηλείων. ἑσὺν τῶν δὲ, πῶς μὲν ἔστι κωνῆς μεγάλων ἐκιδεμερῶν, ὑψηλοῦς ἀγροειδῶν. καὶ πόρρωθεν ἐπλανούντων, δέος ἐμποιεῖν. ἐπὶ αὐτῶν δὲ τῶν βῆναι ἐπειδὴν ὁμοῦ ἴωσι, λυσάντες αὐτῶν, ἐπαφιάσι τῶν πολεμίων. ἀμύγη πολλοῦ τῶν ἡμετέρων ἔτω κατὰ ποταμῶν. καὶ ἀγῶνις, καὶ πειραζήτων αὐτῶν, ἀποπιγλώσῃ καὶ συγκαθλώσῃ.

Solebant vero Persarum Reges ab his in quorum fines irruerent, quibuscumque bellum inferrent, Terram & Aquam, per præconem, seu ferialem petere, denuntiantes eo modo, vt populum, vrbes, agros, regionemque, in deditioem darent, seseque in totum eorum nutui & ditioni subiicerent: alioquin ni imperata facerent, sese eos ad internecionem vsque bello persecutores, minabantur, Diodor. Sicul. lib. x i. de Xerxe. ὡς δὲ ἦκεν εἰς Σάρδεις, κήρυκας δὲ ἐπέμψεν εἰς τὴν Ελλάδα, παραγγέλλας εἰς πάσαις ταῖς πόλεις ἵέναι, καὶ πρὸς Ἑλλήνας ἀπεῖν Ἰδωρ καὶ Γλῶ. Aristides in Panathenæico, de Athenis, καὶ πρὸς τὸν μὲν ἢ τῶν κήρυκον παρόδους ἢ γιγνομένη καὶ τὴν Ἑλλάδα ἴσως ἐκείνη περὶ τῶν μετ' ἐκεῖνον βασιλέως καὶ τῆς γῆς καὶ τῶν Ἰδωρ ἀποταμίως τῆς πόλεως ἤρχετο. Apud Curtium lib. i i i. Alexander cum milites suos ad prælium incitaret, admonet illos, *Darij prius, deinde Xerxis insolentiae, Aquam ipsam Terramque postulantium* (sic enim, qui primum Florentiæ typis excusi sunt, Curtij codices, habēt) *ut neque fontium haustum, neq solitos cibos relinquere.* Proinde Darius, vt ab Herodoto lib. i i i i. relatum extat, hæc Indathyrsō Scytharum Regi

moras neccenti, fugaque prælium viranti, per Equitem rescripsit, vt si copias ad dimicandum idoneas habere se putaret, quàmprimum Marte decerneret: sin minus, aiebat ille, *παυσιδμορος τῶν δρομου, δεσπότη τῶν σῶ δώρεα φῶν Γλῶ καὶ Ἰδωρ, καὶ εἰς λόγους.* Cui Indathyrsus respondens, *δεσπότης δὲ ἐμοί, Δία τε ἐγὼ νομίζω τὸν ἐμὸν παρῶνον, καὶ Ἰσῆλω τὴν Σικυθίων βασιλειαν, μισῶνός ἐστι.* σοὶ δὲ ἀπὸ μὲν δάρων γῆς καὶ ὑδάτος, δώρεα πῆματα τοιαῦτα οἷά σοι παρέπι ἦσαν. αὐτῶν δὲ τῶν οἷον δεσπότης ἐφιστάς ἐστι, ἐμός. Idem Darius, teste eodem Herodoto, lib. v i. explorare cupiens, quid in animo Græci haberent, & vtrum *πολεμὴν ἐκούσῃ, ἢ παρῶν δίδοναι σφέας αὐτῶν.* διέπειπε κήρυκας, ἄλλοις ἄλλη γὰρ ἔλας ἀπὸ τῶν Ἑλλάδων, κλυτῶν ἀπτεῖ βασιλεῖ Γλῶ καὶ Ἰδωρ. Eademque Assyriorum Reges Legatis mandata dedisse, perferenda his quibus bellum indicabant, ex Iudith cap. i i. didici. Illuc enim, Assyriorum Rex Nabuchodonosor, gentibus in quas expeditionem facturus erat, denuntiari iubet, *ἐπιμαίξην ἰσθμῶν καὶ Ἰδωρ.* Vnus in Persico isto more à reliquis omnibus diffidens Plutarchus, Persas Ignem & Aquam poposcisse scribit, lib. καὶ τῶν μὴ εἶναι δαμείζεσθαι, in quo est φῶν καὶ πόλεμος καὶ τῶν εὐνοῦν δαμείζην, ἢ Ἰδωρ ἀπαιτῶν καὶ Ἰδωρ, ὡς οἱ Μήδοις, ἀγῶνι καὶ τῆς Ἰδωρ καὶ ἀπὸ μὲν καὶ παρῶν ἀφροντα τὴν ἑπιμαίαν. Verum cum Plutarchus Γλῶ καὶ Ἰδωρ scripsisset, facile imperitus librarius Γλῶ mutauit in Ἰδωρ.

Fallitur certe quisquis putat hac verborum formula Persarum Reges imperasse vti sibi commeatibus pararentur. Nec enim alio spectabat petitio ista, quàm vt huiusmodi oblati primitijs, sese gentes eorum imperio, potestati, seruitio, subijcerent. Aristides in Panathenæico, καὶ παρῶν ἀπτεῖν ἐμὸς τῶν ἀπτεῖν πλῆθος ἐκείνη, ἀπτεῖν μὲν τῶν ἐφασκεν ὑδρὸν τῶν

ἀγροπέλων, ἀλλ' ἀπαρχὰς τῆς γῆς ἔδωκε, πάντων δὲ τῶν
 ὠκεῶν. Livius lib. x x v. *initium semper, per ius, iniu-
 sta impetrandi fieri: nisi crederent, Persas cum Aquam
 Terramque, ab Lacedæmonijs petierunt, gleba terre
 ex haustu aquæ eguisse.* Ac planè Aristoteles lib.
 I. I. Rhetoricor. scribit, ὅτι τὸ δίδοναι Γῆν καὶ Ὑδωρ,
 δουλείην ἔστι. Vnde Himerius in Polemarchico,
 Terram & Aquam, quam Perfarum Reges po-
 scabant, δουλείας σύμβολα appellat. Stobæus quo-
 que, Sermone I. ex Theseo, Xerxem, Terram &
 Aquam, ceu ἀπαρχὰς τῆς λείας, id est prædæ primi-
 tias, postulasse scribit. Ex quo apparet, non alia de
 causa, quàm pro seruitij indicio atque argumento
 illa postulata. Vnde & eas ciuitates, quæ Xerxi pe-
 tenti Terram & Aquam denegarent, testatam respō-
 sis suis reliquisse, πῶς παρὰ τῆς κοινῆς ὑδουλείας ἀποδύει,
 Diodor. Sicul. lib. x i. scribit. Itaque Atheniensibus,
 Lacedæmoniisque, libertatis tuendæ studio-
 sissimis, atrox insolensque huiusmodi Persica pos-
 tulario summè sæper displicuit. Usque adeo enim
 colla huic Persicæ insolentiae iugo summittere
 constanter derectarunt, vt huius rei ergo missos
 à Dario legatos, hi in puteum, illi in Barathrum,
 contra ius gentium, abiecerint: quæ res fecit, vt
 Xerxes, ad eos solos ex cunctis Græciæ populis,
 huiusmodi legationem non miserit: quemadmo-
 dum Herodotus lib. v i i. scribit his verbis. ἐς δὲ
 Ἀθῆνας καὶ Σπάρτην ἐκ ἀπέπεμψε Γέροντας ὅτι τῆς αἰτήσεως κή-
 ρυκας, ἧς δὲ εἰνεκαί ποθέροισι Δαρείω πέμψαντες ἐπ' αὐτὸ τόπον,
 οἱ μὲν αὐτῶν, τοῖς αἰτήτοισι ἐς τὸ βάραθρον, οἱ δὲ ἐς φρέαθ ἐμ-
 βαλοῦντες, ἐκέλευον Γῆν καὶ Ὑδωρ ἐκ πυτῶν φρεῖν παρὰ βασιλεία.
 πυτῶν μὲν εἰνεκαί ἐκ ἀπέπεμψε Ξέρξης τοῖς αἰτήτοισι. ὃ, ὡς δὲ
 τοῖσι Ἀθῆναιοῖσι τῶντα ποιήσασι τοῖς κήρυκας αἰνετικῶς ἀπέδελ-

τοι γυμῶσαι ἐκ ἔχου ἑπαρχῶν ἐπὶ σφέων ἢ χώρῃ καὶ ἢ πόλιν ἐδω-
 γη. ἀλλ' ἄ τῶν ἢ δὲ τῶν πῶς αἰτίω δουλείω γυμῶσαι. Aristi-
 des Panathenæico, de Atheniensibus, vt legatos
 illos Xerxis acceperint, scribit hæc, καὶ ἔπειθ' ἐπὶ τοῖσι
 εἰς τὸ βάραθρον, ὡς τ' ἀλλοῖς ἀπαρχὰς τῶν βασιλείω ἀποκρί-
 σεις, καὶ παρὰ τῶν πέμψαντων, μὴ ἐκ γυμῶσαι μαθήν. Iniectam
 tamen postea Lacedæmonijs religionem, quod
 ius gētium, Persicorum illorum legatorum cadē,
 violassent, expiadiq; criminis causa, duos ex popu-
 laris suis Sperthiæ & Bulim, Xerxi dedidisse qui
 in eos pro arbitrio animaduerneret, Herodot. lib.
 v i i. refert. Quod & Stobæus, Serm. I. Thesei
 auctoritate confirmat.

Interpretem certe, Græcæ Persicæque linguæ
 peritum, eodem legationis officio fungentem;
 Themistocles plebisciti auctoritate nixus, morte
 multauit. Plutarchus in Themistocle, ἐπαγγέλλεται δὲ
 αὐτὸν καὶ τὸ παρὰ τὸν δῆλωσον, ἔργον, ἐν τοῖς πέμψαντων ὑπὸ βασι-
 λείω, ὅτι γῆς καὶ ὕδατος αἰτήσιν. ἐρμηνεία γὰρ ἔντα συλλαβῶν,
 δὲ ψήφισματος, ἀπέκλεινεν, ὅτι φωνὴν ἑλληνίδα βαρβάρους
 περὶ τῶν αἰτήσεων χεῖναι. Eadem & de Themistocle
 Aristides Orat. Platonica II, memorat. Idem Pa-
 nathenæico, hoc Atheniensium plebiscitum, ad-
 uersus Interpretem factum, ita celebrat, τῶν δὲ
 ἐρμηνεύσαντων τὰ γράμματα δὲ χροτονίαν μὲν ἀπέδωσαν. ἵν'
 ἐπειδὴ παρὰ ἑλλῶν ἦν, ἔχοι πλέον πῶς τῆς κρίσεως εἰκόνα. ἀπέκλει-
 ναν δὲ καὶ τῶν, ὡς οὐδ' ἄρχι φωνῆς διακονήσαντες περὶ τῶν τοῖς
 βαρβάρους, καὶ τὸ ἰσχυρὸν ἀπέκλεινεν αὐτῶν. τὸν γὰρ τῆς πόλεως, ἐπὶ
 ἡξίω καὶ τῆς πόλεως καὶ τῶν ἑλλήνων ἐρμηνεία, τῶν φύσιν πολεμίων
 γυμῶσαι.

Quinetiam cum Artaxerxes à Cois Hippocra-
 tem medicum sibi dedi postulasset, denuntians
 exitium ipsis totique insulae, ni iussa patrantur:

illi ad minaces eius literas rescripserunt, in hunc modum, οὐ δώσωσιν Ἱπποκράτεια, οὐδέ εἰ μὴ λαιὸν ὀλέθρον τῆ κοκίσιον ἀπολέσσει· καὶ γὰρ Δαρείω καὶ Ξέρξῃ ἀπὸ πατέρων ὀνητολαζ γραμμάτων γαίαν καὶ ὕδωρ αἰτιόντων, ἔκ ἑδάκεν ὁ δαίμων. ὁρέων αὐτοῖς ὁμοίως τοῖς ἀλλοῖς ἀνδράποισι θνητοῖς ἔόντας ἐπ' αὐτοῖς ἰόντας. quæ ego ex mutuis Artaxerxis, & Insulanorum illorum epistolis, quæ inter Hippocratis epistolas sunt relatæ, sumpsi.

Modestius verò sese, erga Alexandrum, Amyntæ Regis Macedonum, filium, Athenienses gesserunt. Eum enim à Mardonio, ad Terrâ, & Aquam, petendam missum, seuera comminatione castigatum, vrbe protinus excedere iusserunt, quemadmodum Harpocraton, in eiusdem Alexandri nomine scribit his verbis, ἐστράτευε τὸ δὲ ὑπὸ Μαρδονίῳ ἀφ' ἧ καὶ ἐπέμφθη ἕπι γῆς καὶ ὕδατος αἴτησιν πρὸς Ἀθηναίους. οἱ δ' οὐχ ὅπως αὐτῶν πρὸς ἑαυτὸν τὸν νοῦν ἀγῆα καὶ σφόδρα ἀπειλήσαντες, ἀπέπεμψαν. Eisdem Athenienses, Herodotus lib. v. narrat, societas & amicitia cum Persis iungendæ causa, legatos ad Artaphernem Sardiū Præsidentem misisse: ad cuius aures, cum, nefando quidē, Atheniensium nomē peruenisset, quinquam essent Athenienses, & vbi gentium, & locorum, sciscitatum: Ea re comperta, respondisse, si Dario Regi vellent dare Terram, & Aquam, sese quod petebant indulturum: sin minus, illos excedere iussit. Legati inter se collocuti, quòd exoratores redire cuperent, qui oratores venerant, duros se adnuerunt. Quo nomine eos, post reditum, acerbè grauitèrque incusatos ait.

Qui verò eiusmodi postulatis parebant, Regis magni sese potestati, imperio, dominatūque subjicientes, cum pro domino adgnoscebant. Sic

Amyntam Macedonum Regem, Terram & Aquam petentibus Persis concessisse, Herodotus lib. v. scribit, his verbis Μεγάβαζος δὲ ὡς ἐχράσατο τοῖς Παμόνας, πέμπει ἀγγέλοις ἐς Μακεδονίῳ ἄνδρας ἐπὶ αὐτῶν. Ἐστὶν οἱ μετ' αὐτὸν κείνοι ἔσαν δοκιμώτατοι ἐν τῇ στρατιᾷ. ἐπίμποντο δ' οὗτοι παρ' Ἀμύντῳ, αἰτήσαντες Γῆν τε καὶ Ὑδωρ Δαρείῳ βασιλεί. Et mox, οἱ ὦν Πέρσαι οἱ πεμφθέντες οὗτοι πρὸς τὸν Ἀμύντῳ ὡς ἀπίκοντο, ἀπὸν, ἤθοντες εἰς ὅλην τὴν Ἀμύντῳ, Δαρείῳ βασιλεί Γῆν τε καὶ Ὑδωρ. Insulanos quoque idem illi obsequium exhibuisse, idem Herodot. lib. v. i. ita refert. οἱ τὲ δὴ ἄλλοι νησιώται διδοῦσι γῆν τε καὶ ὕδωρ Δαρείῳ καὶ δὴ καὶ Λιγυῖται. Gelonē etiam Syracusanorum tyrannum, idem Herodot. lib. vi. i. narrat, vbi primum audijt Xerxem Hellepontum traiecisse, Cadmum Coum Delphos cum ingenti pecuniâ vi misisse, qui dubium pugnae expectaret euentum, mandataque ei dedisse huiusmodi, vt siquidem Xerxes superior discederet, τὰ τε χεῖματα αὐτῶν διδοίαι, ἔ Γῆν τε καὶ Ὑδωρ, ἢ ἄρ' ἂν ὁ ἱεὸν. ἰὼ δ' εἰ Ἕλληες, ὁπίσω ἀπάγῃ. Thebanos etiam Γῆν καὶ Ὑδωρ ἐν πρῶτοις dedisse Xerxi, idē eod. lib. ait.

Porrò de numero copiarum Xerxis, mira, & quæ fidem humanam excedant, ab Herodoto referuntur. Grauiſſimum tamen adfertorem ad stipulatorēque habet Diodorum Siculum. Is enim lib. i. i. ex Ctesia, in exercitu quem Semiramis aduersus Bactrianos comparauit, fuisse scribit, περὶ δὲ μὴ πρὸ μυριάδων, ἰππέων δὲ μὲν πλείους ἢ ἑξήκοντα μυριάδων, ἄρματα δὲ δρακοντοειδῆ μικρὸν ἀπολείποντα ἢ μιλίων ἑξακοσίων. Ac deinde adijcit, ὅτι μὴ οὐκ ἄπτον τοῖς αὐτοῖς ἀκούοισι τὸ πλῆθος τῆς στρατιᾶς, οὐ μὲν ἀδωδιὰ τὴν φανήσεται τοῖς ἀναγεωροδοσι τὸ τῆς Ἀσίας μέγεθος, καὶ τὰ πλείη ἢ καὶ κωλύων αὐτῶν ἔθων. εἰ γὰρ ἕς (ἀφείκει τὴν ἑπὶ Σκυθίας Δαρείῳ

ἑραπίων μὲν ὀδονήκοντα μυριάδων, καὶ πάλιν Ξέρξης διέβησαν ἐπι
 πάλιν Ἑλλάδα τοῖς ἀναειρημένοις πλῆθυσιν) καὶ χθὲς καὶ παλαιῶν
 ἀμπελοειδίας περὶ τῆς Εὐρώπης σκέψαστο, ἔχον ἀν
 πιστὸν ἠγήσαστο τὸ βίβλον. *Æmilius Probus in Themistocle,*
Nam cum Xerxes, ex mari ex terra bellum univer-
sæ inferret Europæ, cum tantis eam copijs inuasit, quan-
tas neque antea, neque postea habuit quisquam. At in
 numero harum Xerxis copiarum, veteres aucto-
 res variant. Herodorus quidem certè lib. vii. post
 subductam singularum quæ ex diuersis genibus
 comparatæ erant copiarum rationem, summam
 facit bellatorum, his verbis, γίνονται ἀνδρῶν αἰ πάσαι
 μάχμοι μυριάδες δηνόσιας, καὶ ὀδονήκοντα, καὶ πένταρες. ἔπειτα δὲ
 ταύτησι ἑκατοντάδες δεκάδες καὶ δεκάς. Lixas vero & ca-
 lones, & aliam bello inutilem turbam, nume-
 ro æquasse bellatricem illam multitudinem, quæ-
 que nauibus frumentarijs & onerarijs imposi-
 ta erat, ait. Unde concludit, Xerxem in exer-
 citu suo habuisse πεντηκοσίας τε μυριάδας, καὶ εἴκοσι καὶ
 ὀκτώ καὶ χιλιάδας τρεῖς, καὶ ἑκατοντάδες δύο, καὶ δεκάδας
 δύο ἀνδρῶν. At secundum Ctesiam, Xerxis exer-
 citus, ex milibus octingentis constabat, præ-
 ter Currus. Ait enim fuisse ἀνδρῶν ἑξήκοντα, ὀδονήκοντα
 μυριάδας. Ad quem numerum proximè accedit
 Plinius lib. xxxi. cap. x. de Pithio Bithyno
 loquens hoc modo, *Xerxi, copias, hoc est septies cen-*
tenâ Lxxxviii milia hominum, exceptis epulo. Pau-
 lo plures fuisse Xerxis copias, Diodor. Sicul. lib.
 xi. ita scribit, ἠεὶ ἐμνήσθησαν δὲ τῆς περὶ τῆς διωάμεως μυριά-
 δες, πλείους ἤν ὀδονήκοντα. Idem Diodor. alias eod.
 lib. de Xerxe, μεταπέμψαστο τοῖς ἀπὸ τῆς ἀσπίδος συμμά-
 χους, οὐ πολὺ λείποντας ἤν κ' μυριάδων. ὡς τε ἔχον αὐτὸν καὶ
 ἀμπαύτως ἐν ἐλαπίσι ἤν P. μυριάδων, χροῖς τῆς ναυπηγῆς
 διωάμεως.

διωάμεως. ὁ δὲ ἀμπαύς ὄχλος ἤν τε ἐπὶ μακράς ναυσὶν ὄντων
 καὶ ἤν πάλιν ἀγορῶν καὶ πάλιν ὄχλων ὡδονήκοντα, ἐν
 ἐλαπίσι ἤν ἤν παρθεριμῶν. *Ilocrates in Panathenaico,*
in Xerxis exercitu fuisse, τῆς περὶ τῆς ἑραπίας πεντακοσίας
μυριάδας ἤν πάντων, ἑξοδονήκοντα δὲ ἤν μάχμων. Plutar-
chus in parallelis, Ξέρξης μὲν πεντακοσίαν μυριάδων ὄρτε-
μισίω παρορμῶσι. At *Æmilius Probus in Themistocle,*
Terrestres autem exercitus septingentorum milium
pedium, equitum quadringentorum milium fuerant. *Iu-*
stinus lib. i i. Iam Xerxes, septingenta milia de regno
armauerat, ex trecenta milia de auxilijs: ut non imme-
rito proditum sit, flumina ab exercitu eius siccata, Græ-
ciâque omnem vix capere exercitum eius potuisse.
Dionysius Halicarnaf. lib. xi. ἐνήκασαν Ἀθιναῖοι περὶ
λακεδαίμονιοι, δύο ναυμαχίας, καὶ περὶ ζομαχίας μὲν. καταγωνι-
σαύωσι τὸν βάρβαρον, πεντακοσίας ἀγορῶν μυριάδας, αὐτοὶ αὐτῶν
αὐτοῖς τοῖς συμμάχοις αὐ πλείους ὄντες ἐνδεκά μυριάδων.

Quod autem ad Xerxis classem attinet, eam
 mille nauïū fuisse, *Æschylus in Persis* scribit: quo
 potissimum teste vt exploratæ fidei, & æquali
 temporum illorum, *Plutarchus in Themistocle*
 vritur, his verbis, πάλιν δὲ τὸ πλῆθος ἤν βαρβαρικῶν νεῶν,
Αἰχλος ὁ ποιητῆς ὡς αὐ εἰδώς καὶ διαβεβαιώμενος ἐν βαρβαρικῶν
Γερσας, λέγει ταῦτα

Ξέρξης δὲ (καὶ τὸν ὀδονήκοντα)

Χιλίας μὲν ἦν νεῶν

Τὸ πλῆθος αἰ εἰς ταῖς κομμοὺς τῶν

ἑκατὸν δὲ ἦσαν, ἐπὶ δὲ.

Cui consentiens Ctesias de Xerxe scribit hæc,
 περὶ τῆς χιλίας ἠλαυνεν ἐπὶ πάλιν ἐλλάδα, ζῶντος πάλιν ἀβου-
 δον. Secundum quæ, *Cicero lib. i. in Verrem,*
Xerxem mille numero nauium classem ad Delum ap-
pulisse scribit. Alij ducentas præterea addunt, καὶ

quibus princeps Herodotus lib. VI I. *ὁκ ἦν νεῶν ἦν δὲ*
ἐκ τῆς Ἀσίας, ἐκαστῶν, ἐπὶ αὐτῶν δὴκοσίων, καὶ χιλίων. Isocrates
 in Panathenaico, *ἢ Ἐρέξω τὸ πῦρ βασιλεύοντος πενήρεις ἰσθ-*
μιαρχῶντος δεκάσις καὶ χιλία. Idem in Panegyrico, de
 Xerxis copijs *παρασκευαστῶν ἢ πενήρων δεκάσις καὶ χιλίων,*
καὶ τῆς πεζῆς στρατῶν ἀναριθμήτου μεγέθους εἰς τὴν αἰθιανήν
 εἰσ-
 ἔδρασαν. Diodorus Sicul. lib. XI. *ἦν δὲ σύμμασι μακρῶν*
πλείους ἦν χιλίων καὶ δεκάσις. Amilius Prob. in The-
 mistocle, *huius enim classis mille et ducentarum na-*
uium longarum fuit, quam duo millia onerariarum se-
quebantur. At Iustinus lib. I I I. de Xerxe, *Naues quo-*
que decies centum millia numero habuisse dicitur. Un-
 de fabulis adnumerari non debere, Diodorus Si-
 cul. lib. XI. censet, quæ de Xerxe referuntur, ὡς τε
 μηδὲν, ait, *θαυμάσιον ἔστι τὸ λεγόμενον ὑπὸ τῶν πηλίοις ἦν ὑπὸ*
Ἐρέξω σωμαχθέντων. φασὶ γὰρ τοῖς ἀνεύροις ποταμοῖς δεκά τὴν πῶ
πηλίοις σωμαχθῆναι ἔπιπτεν ἅ δὲ πελάγη πῶς ἦν νεῶν ἰσίοις
κατακλυφθῆναι μέγιστον μὲν οὐκ ἀνώγειν ἦν εἰς ἰσθμὴν
μνήμων ἀπὸ δεδεδωμένον αἰ μὲν Ἐρέξω γηρόμενοι ἀπὸ δεδεδό-
 Et alias idem τὴν δὲ στρατῶν διελόμενος, ἔξαπείσθη τις
 ἰκανοῖς ζεύξασθαι τὸν ἑλλησποντον, δεκάκλιμα δὲ τὸν αἴθω κῆρ τὸν
 αὐχένα τῆς Χερρόνησου. ἅμα μὲν τῶν διωάμισιν ἀσφαλή καὶ
 σὺντομον τὴν διέξοδον ποιόμενος, ἅμα δὲ τῶν μεγάλων ἦν ἔργων
 ἐλπίζων παρακαταπλήξασθαι τῶν ἑλλήνων οἱ μὲν οὐκ ἐπιμνησ-
 τες ἔπι τὴν κατασφάλω ἦν ἔργων τῶν ἑλλήνων, δεκά τὴν πολυ-
 χεῖαν ἦν ἐραζόμενων. Quod pertinent hæc Aristote-
 lis lib. I I I. Rhetorices verba, *πρόδοσι μὲν δεκά τῆς ἡπείρου,*
πεζύοσι δὲ δεκά τῆς θαλάσσης. τὸν μὲν ἑλλησποντον ζεύξας, τὸν
δὲ Ἄθω διορύξας. Cicero lib. I I. de Finibus. *ut si Xer-*
xes cum tantis classibus tantisque equestribus et pede-
stribus copijs, Hellesponto iuncto, Athone perfosso, maria
ambulauisset, terramque nauigasset: si cum tanto impetu
in Græciam venisset: causam eius quis ex eo quaereret

Iustinus lib. I I. de Xerxe, *denique ante experimen-*
tum belli, fiducia virium, veluti natura ipsius dominus,
et montes in planum deducebat, et conuexa vallium
æquabat, et quadam maria pontibus sternebat, qua-
dam ad navigationis commodum per compendium du-
cebat. Manilius Astronomic. lib. I I I. *Nec Persica*
bella profundo indicta, et magna pontum sub classe la-
tentem, immissumque fretum terris, iter æquoris vndis.
 Isocrates in Panegyrico, de Xerxe, ὡς τε τῶν στρατοπέδων
 πρόδοσι μὲν δεκά τῆς ἡπείρου, πεζύοσι δὲ δεκά τῆς θαλάσσης τὸν μὲν
 ἑλλησποντον ζεύξας, τὸν δὲ Ἄθω διορύξας. Plutarchus ἀπὸ δὲ
 θυμίας, ὅταν δεκάκλιμα τὴν ἑλλήνων μακροῦς τὸν Ἐρέξω
 ἐκείνων, ὡς ὁ ἑλλησποντος, ἴδε καὶ τῶν ὑπὸ μάττι διορύσσοντας
 τὸν Ἄθω. Ἐ τῶν ἀπὸ κοινοῦ ὡς τε καὶ ῥίνας ἔπι τῶν δεκάκλιμα
 τὴν γέφυραν. Himerius in Polemarchico, ὡς τε τῶν πῶ
 σης ἡπείρου κρείττονα θαύματα, ἦπτος καὶ ἑλλησποντον Μινδική,
 καὶ δὲ Ἄθω μέσου ὄρους πενήρων πεμπούδος. ἀπείρητο δὲ ἂν
 Ἐρέξω ἔδρασε τῶν τορμήσασιν, διὰ μετῆρ καὶ μετεπέθεσε
 τῶν θαυμάσιον ἀπὸ θαλάσσης ἐπὶ ἡπείρου, ἀπὸ γῆς ἐπὶ ἕρπον,
 ἐκείθεν καὶ ἠλιον. τὸ μὲν τὸν πεζύων τὸ φῶς ἀπέκρυπτεν, τῶν δὲ
 πλέων τὴν φύσιν ἡμειβεν, τῶν δὲ πεζύων τὴν χρεῖμα ἠλίσχεν, καὶ
 σὺν τῶν πελάγη μὲν ὑπὸ πειρῶν κρυπτόμενα στρατοπέδα τῶν
 ἀεθμοῦ φύσεως κρείττονα, ἔδρασε δὲ δειπῶν διαπείνης ἡπείρου. In-
 terpres Æschyli in Persas, de Xerxe, ἐμφύρωσε γὰρ τὸ
 ἐπιπλάσθαι τῶν θαλάσσης τῶν νεωστὶ σωδῆσας, ἐπιπλάσθαι δὲ ὡς τε
 ὁ δὸν ποιῆσαι ἔπι ἦν νεῶν. Strabo lib. IX. καὶ ὁ εἰς Σαλα-
 μῖνα πορθμὸς ὅσον διαπείρας, ὃν δεκάκλιμα ἐπιπλάσθη Ἐρέξω, ἔφθη ὃ
 ἡ ναυμαχία ἡγεμένη, καὶ ἡ φυγή ἦν πρῶτον. Suetonius in
 Caligula cap. XIX. de ponte quo Caligula Baiarum
 medium interuallum, & Putcolanas moles, trium
 millium & sexcentorum fere passuum, ponte cō-
 iunxit, contractis vndique onerarijs nauibus, &
 ordine duplici ad anchoras collocatis, superiecit.

que aggere terreno, ac directo in Appiæ viæ formam, Scio, ait, *pleròsque existimasse talem à Caio pontis excogitatum, æmulatione Xerxis, qui non sine admiratione aliquanto angustiorem Hellespörtum contabulauerit.* Sane cum inchoatum hunc pontem ingens orta tempesta soluisset abruptissetque, inde ira succensus Xerxes, quemadmodum Herodotus lib. v. i. i. scribit, *πὸν Ἑλλησποντον ἐκέλευσε περικοσίας ὀππικέδω μάστιγι πληγῆς, & κρεπίνας ἐς τὸ πέραρος πεδῆων ζώγρης.* Valer. Maximus lib. i. i. i. cap. i. i. *Gravem mari ac terræ Xerxem nec fluminibus tantum terribilem, sed Neptuno quoque compedes, & cælo tenebras minitantem.* Seneca cap. i. i. i. i. lib. in Sapientem non cadere iniuria, *Quid tu putas, cum stolidus ille Rex multitudine telorum diem obscurasset, vllam sagittam in solem incidisse? aut demissis in profundum catenis Neptunum potuisse contingi?* Plutarchus *περὶ ἀοργησίας.* ὁ δὲ Ἑρξῆς, καὶ τῆ θαλάσσιη σήματα καὶ πληγῆς ἀνέβαλε, καὶ πῶρος τὸ ὄρος ἔξέπεμπεν ὀπισθολάς, Ἄθω δαυμόνιε ὑερανομήκη, μὴ ποιεῖν ἐμοῖς ἔργοις λίθοις μεγάλοις καὶ δυσκατεργάστοις. εἰ δὲ μὴ, πεμῶν ῥίψω σεαυτὸν εἰς τὴν θαλάσσαν. Maxim. Tyr. Sermonē i. i. i. i. *αἰσῆται ἢ Ἀσία, μαστιγοῦνται ἢ θαλάσσια, Ἑλλησποντος ζώγρηται, Ἄθως ὀρύσσεται.*

Hinc Lucullum, quòd exciso monte iuxta Neapolim, maiore impendio, quàm villam ædificauerat, Euripum & maria admisisset, à Põpeio Magno *Xerxem togatum* appellatū, Plinius, lib. i. cap. l. i. i. i. refert, Velleius Patercul. lib. i. i. *Lucullus summus alioqui vir, profusa huius in ædificiis, conuictibusque, & apparatus luxuria, primus auctor fuit: quem ob iniectas moles mari, & receptum suffossu montibus in terras mare, haud infacete Magnus Pompeius Xerxem togatum vocare assuenerat.*

Sanè Darius, vt Æmilius Probus in Miltiade, scribit, cum ex Europa in Asiã redisset, hortatibus amicis, vt Græciam redigeret in suam potestatem, classē quingentarum Nauium comparauit: eique Datin præfecit, & Artaphernem, hisque ducenta peditum milia, & decem Equitum dedit. At Dariū alterum, vtroque aduersus Alexandrum prælio, in aciem, cum quadringentis milibus Peditum, ac centum milibus Equitum, processisse, Iustinus lib. x. i. refert. Habuisse verò eum *πεζοῖς μὲν περὶ ὀδύνηντα μυριάδας, ἵππεῖς δὲ ἐν ἡγάθοις ἦν ἑκοσι μυριάδων,* Diodorus Sicul. lib. x. v. i. i. scribit. At Curtius, lib. i. i. i. *summam,* ait, *totius exercitus ad Arbela, fuisse, Equites quadraginta quinque milia: pedestris acies ducenta milia expleuerat.* Arrianus lib. i. i. i. *ἤγαγον δὲ οἱ πᾶσα στρατιὰ ἢ Δαρείου ἵππεῖς μὲν ἐς περσικισμυραίοις, πεζοῖς δὲ ἐς ἑκατὸν μυριάδας, ἢ ἄρματα δραπητοφόρα διατάσσας, ἤεθραυτες δὲ οὐ πολλοὶ, ἀμὰ ἐς πεντηκῆδαικα.* Cæsa sunt autem priore prælio, Peditum vnum & sexaginta milia, Equitum decem milia, capta quadraginta milia. Ex Macedonibus cecidere pedestres C x x x. Equites. C L. quemadmodum Iustinus, lib. x. i. scribit. Curtius lib. i. i. i. *ad Arbela cecidere Persarum, quorum numerum victores inire potuerunt, milia x l. Macedonum minus quam c c c. desiderati sunt.*

At vbi ab istis Regalibus exercitibus discesserimus, amplissimas, numero & multitudine militum fuisse, Equestres pedestresque Tissaphernis Prætoris Artaxerxis, quas Agefilaus fudit, copias, Pausanias Eliacor. i. i. adfirmat his verbis, *ἡσυχουμένης δὲ πῶρος Τιισαφέρνηω Σαρσάπην ἦν πῶρ Ἰωνίαν μάχης ἐν Ἐρμῶν πείρῳ, τὴν, πῆ ἴππων τὴν Ἑρσῶν ἐνίκησεν ὁ Ἀγησίλαος.* & τὸ πε-

ζόν τότε πλεῖστον ἀδριοθεν, μεταί γε τὸν Ξέρξον καὶ καθ' ἕτερον ἔπ' ἐπ' αὐθιγὰς Δαρείου καὶ ἔπι Α.θωίας σβατόν. Iam de Regibus Persarum, hoc Ammianus Marcellin. ex fuorum forte temporum moribus, adnotat, Regem persarum praelijs interesse non coactum. Verba eius auctoris lib. x i x. sunt hæc, Rex enim ipse Persarum qui nunquam adesse certaminibus cogitur, his turbinum infortunijs percitus, nouo ἔσ' νυσquam antea cognito more, praeliatoris militis ritu, profiliuit in confertos. Priscos vero Periscos Reges praelijs praeuuisse, manúsque cum hoste conseruuisse, notius est, quam vt in eo probando longior consumi debeat oratio. Darium vtique, in duobus aduersus Alexandrum praelijs, sublimem curru emiuisse, & suis ad tuendum, ἔσ' hostibus, ad incessendum ingens incitamentum, Curtius lib. i i i. & i i i. refert. Acinace autem, scuto, atque arcu armatum fuisse Darium, ex eo colligere licet quod Arrian. lib. i i. Eum, relicto curru, scuto, atque arcu, profugisse, equisque subinde muratis, elapsum, narrat. Eundemque Currum cum Arcu, in Alexandri potestatem venisse, Plutarch. in Alexand. scribit.

Verum quem potissimum locum in acie Rex Persarum teneret, inuestigandi occasionem præbet Alexander, qui admodum puer, Legatos Persarum ad patrem missos, inter cetera, interrogasse fertur, ποῦ πεπαγμένους ὁ βασιλεὺς ἐν ταῖς μάχαις ἀγανίζεσθαι, quemadmodum Plutarchus lib. i i. de Alexandri fortuna refert. Sane Persarum Rex in media acie stare solebat. Docet hoc Xenoph. lib. i. Αναβάσεως. Cyrū enim fatigisse narras quod Rex in praelio ageret, addit, καὶ γὰρ ἡ δὴ αὐτὸν, ὅπ' μέσον ἔχει τῶν Περσικῶν στρατευμάτων, καὶ πάντες δὲ αὐτῶν βαρβαρῶν ἀρχόντες μέσον ἔχοντες τὸ αὐ-

ἡδὲ ἡγεμῶνα νομίζοντες ἔπ' ἐν ἀσφαλεστάτῳ ἔσθ'. καὶ ἡ ἰσχυρὴ αὐτοῦ ἐκαστέρωθεν ἦ. καὶ εἰ τι καθ' ἑαυτὴν χεῖρα ἔχειεν, ἡ μὲν ἂν χρόνον ἀπέδιδεσθαι τὸ στρατεύμα. ἔ. βασιλεὺς δὴ τότε μέσον ἔχων τῆς αὐτοῦ στρατιᾶς. Quem Xenophontis locum laudat Arrianus lib. i i. αὐτὸς δὲ, inquit, Δαρείος τὸ μέσον τῆς πύκτας ἑξέως ἐπέχε, καὶ θαυμάσιος ἦν ὁ Περσῶν βασιλεύς τεταχθεὶς ἐπὶ τὸν νοῦν τῆς ἑξέως αὐτοῦ, Ξενοφῶν ὁ τὸ χεῖρα ἀνακέρως ἀφένε. Idem lib. i i i. de Dario, καὶ τὸ μέσον δὲ, ἵνα καὶ βασιλεὺς Δαρείος, οἱ τε συγγενεῖς οἱ βασιλέως ἐτεταχτο, ἔ. οἱ μηλόφοροι Γέροισι. De Cyro quoque Xenophon lib. viii. πειθ. αὐτὸς μὲν δὴ αὐτῶν, καθ' ἑαυτὸν ἐν μέσῳ κατεπέθετο τὸ στρατευμάτου, ὡς αὐτοῦ τῆς χώρας ἐχρωσάτης ἔσθ'. Idem lib. i i i. πειθ. de Cyro, αὐτὸς ὁ τὸ μέσον ἔχων, αὐτὸς τῶν Γέροισι ἐπρόβλετο.

Persarum autem Reges, quanquam paratissimos milites ad praeliandum viderent, eos tamen ad pugnam militari more cohortabantur. Testimonio sunt Darij orationes, quibus ille milites suos in procinctu hortatur, apud Curtium lib. iiii. & i i i. Quinetiam Persarum Reges vbi in aciem copias eduxerant, priusquam manum confererent cum hoste, de fortitudine differere solitos, Stobæus Serm. x l i i. ex Selinoira tradit, Περσῶν, inquit, βασιλεὺς πολεμῶν μέλλοντες καθ' ἑαυτοῦ ἀφελόνται.

Sed iam instructa & ordinata acie, classicum canamus. Buccina, belli signum ἐ Tabernaculo Regis datum, Curtius lib. i i i. refert. Diodorus Sicul. lib. xvii. ἡδὲ δὲ Ἀλκιβίων παρ' ἀμφοτέροις σημαρόντων. Heliiodorus lib. i x. ἀρχόντων δὲ ἐκαστέρωθεν ἡδὲ σημαίων, καὶ τὸ καὶ Περσικῶν ἑξέ. Ἀλκιβίων, ὁ δὲ πρῶτος δὲ καὶ τιμητικῆς ἡδὲ Αἰθιοπῶν τῶν μάχῳ ἑπισημαρόντων. Præterea truceam & inconditum clamorem persas, vbi hostes in conspectu erant, sustulisse, Curtius lib. i i i.

indicat, his verbis, *Iam in conspectu, sed extra tellus iactum, utraq; acies erat, cum priores Persæ inconditum & invicem susculere clamorem.* Diodor. Sicul. lib. x vii. *οἱ Μακεδόνες ἀρεστοὶ σωμαλαλαῶντες, βολῶν ἑλπίστον ἐπίστατον· μὲν δὲ αὐτὰ ἔβη βαρβαρῶν ἀπὸ φηγεγαυδίων, σιωπῆσιν μὴ ἢ σιωγῆς ὄρεσιν πάσαι. τὸ δὲ μέγιστος τῆς βοῆς ὑποφῆρε τίς ἀρεστὸν ἠμυδίων κραυγῶν, ὡς δὲ πενήκοντα μυριάδων μὲν φωνῆ σιωπῆσιν ὄρεσιν.* Idem lib. xi. de Mardonio, *διέταξε τίς διωάμιν ὅπως ποτὲ ἐδοξεν αὐτῶν συμφορῆν, καὶ μὲν βοῆς ἀπῆνθησιν τοῖς Ἕλλησιν.* & lib. xvii. de his qui Darium in acie circumdabant, *ἔπι μὲν πολλῆς βοῆς ἔπιρρέζαντες τῶν πολεμίων.* Ammianus Marcellin. lib. xxiii. de prælio inter Persas & Romanos commisso, *cum undique solito more conclamaretur, virorumque alacritatem sonantia classica iuuarent.* Cyrum tamen Pæanem ad committendam pugnam exortum, Xenophon lib. vii. *παρδ.* ita scribit. *ἠνίκα δὲ ἐδοξε τῷ Κύρῳ κερρὸς ἢ δὴ ἔβη, ἔβη ἤρχε παλαιῶν σιωπῆσιν δὲ παῖς ὁ στρατός· μὲν δὲ τὸ πᾶν ἐναλίω τε ἅμα ἐπιλαλαῶν.* Parthi vero, quibus Martem clamoribus ac fonis accenderent, exponit Plutarchus in Crasso his verbis, *ὡς δὲ ἐγγίς ἐγγύοντο καὶ σημεῖον ἤρχη τῶν στρατηγῶν, ἀρεστοὶ μὲν ἐπὶ πλῆαντο φωνῆσιν βαρείας καὶ βρομίου φελεσθῶν τὸ πᾶν. Παρδοὶ γὰρ ἢ κέρρασιν ἢ δὲ ἀληπῆσιν ἐποβύωοισιν ἑαυτοῖς εἰς μάχην, ἀλλὰ ῥόπῆσιν βυρσοπαγῆ καὶ καῖλα ἀειπίναιτες ἠχέοις χαλκῶν ἅμα πολλὰ ῥῶν ἐπιδοποδοῖσι. τὰ δὲ φθῆσιν βύθιον ἔβη καὶ ἀγνὸν ἀρυστῆ ἠμελώδῃ καὶ βραχύτη βροντῆς μεμυμένον ὅπῃσιν συκκραγῶντα.* Nec frustra antiquitus institutum, ut signa undique concinerent, clamorésque uniuersū tollerent, quibus rebus & hostes terreri, & suos incitari existimauerunt, Cæsar lib. iii. de bello Ciuili, item Hirtius, siue Oppius, de bello Hispaniensi tradunt.

Et quoniam voce sola, inter præliorū tumultus, regi multitudo non potest, & pro necessitate rerum plura ex tempore iubenda atque facienda: Perfarum vsus inuenit, quomodo quod solus Dux utile iudicasset, per Signa totus adgnosceret & sequeretur exercitus. Horum Signorum alia Vocalia erant, alia Semiualia, alia Muta. Vocalia appello cum Vegetio, quæ voce humana pronuntiantur, qualia more militiae Centurioni petenti dedisse Imperatores Romanos, ex Suetonio & Tacito, liquet. Huiusmodi signa dedisse eum qui in Persico exercitu maximā habebat potestatem, testatur Xenophon lib. vii. *παρδ.* de Cyro ita loquens, *ἑῶντα εἰπόν, ἔ σωγήμα παρεγγύσας, Ζεὺς ἑσθῆρ ἢ ἠγέμων, ἐποβύετο.* Semiualia verò eodem Vegetio duce & auspice appello, quæ per Σάλπιγγας data fuisse diximus. Nam indubitatè harum fonis adgnoscebat exercitus, utrum irruere in hostes, stare, vel progredi, aut regredi oporteret: utrum longè persequi fugientes, an receptui canere. Et ita, Darium, *signo dato*, Falcatos currus in hostem effudisse, Curtius lib. i i. refert. Muta signa erant, Vexilla. Quæcunque enim hæc ferri iusserat ductor, eò necesse erat ut signum suum comitantes milites pergeret. Per flammeum autem vexillum, signum in exercitu Perfarum erectum, Ammian. lib. x. refert his verbis, *Aduentans itaque Rex, cum per optimates suos propius admissos, pacatiore colloquio flectere defensores ad suum non potuisset arbitrium, & diem integrum dedit: & matutinæ lucis exordio, signo per flammeum erecto vexillum, circumuaditur ciuitas & quibusdam.*

Regale verò in bello signum fuisse, Aquilam

Auream peltæ insidentem, docet philostratus in Heroicis, cap. de Themistocle, his verbis, Μῆδοι τῶτα καὶ βασιλῶν μέση, καὶ τὸ σημεῖον τὸ βασιλῆος, ὁ χρυσοῦς ὄππῃ τῆς πέλτης ἀέπος. Ac planè Aquilam auream, pinnas extendenti similem, in ordine agminis recenseret Curtius, lib. 111.

Eorum vero qui faucij ex acie recesserant, curam Persas habuisse, eique rei Επιδηγίας constitutos Suidas ex Xenophonte ita tradit. Επιδηγίαι. τῶν Πέρσων ἦσαν Επιδηγίαι. ὡς φησι Ξενοφῶν, οἱ τοῖς περὶ ὤμους ἐν πολέμοις ἐθεράπευον. Parthi utique, non alios beatiores prædicabant, quàm qui in acie cecidissent: in perpetuum, eos per gloriam vivere existimantes. Ammianus Marcellin. lib. xxi. in Parthis, feri sunt illic habitatores pagorum omnium, atque pugnaces: eosque ita certamina iuvant et bella, ut iudicetur inter alios omnes beatus, qui in praelio fuderit animam. Excedentes enim è vita, morte fortuita, cõvitijs insectantur ut degeneres et ignavos. Enimvero, virorum fortium operam atque industriam, honoribus, præmijs, ac splendore, apud Persas decoratam fuisse, supra docuimus. Reges etiam militari- bus donis, eos qui fortiter ac strenuè pugna- rant, donabant. Plutarchus in Artaxerxe, μὲν δὲ πῶν μάχῃ, δῶκε καὶ λίαν μὲν δὲ ἐπέτιμα καὶ μέγιστα τῶν Ἀρταξέρσου πικρῶν τῶ πτόντος ἕπει Κίρην. καὶ ἄλλοι δὲ καὶ Κίησιαν καὶ τοῖς ἀλλοῖς ἐπέτιμασιν. Carè item, qui Cyro mortiferum vulnus inflixerat, quo præmio Artaxerxes adfecerit, idè Plutarchus eod. lib. exponit his verbis. ὃ γέρας ἔδωκε τῆς παρσίξεως τῆς βασιλείας ἀνεκλήρουνα χρυσοῦν ὄππῃ δόξατος ἀεὶ παρ τῆς παρσίξεως ἐν ταῖς στραταῖς κομίζην, καὶ τὸν αὐτοῖς τοῖς κῆρας, ἀνεκλήρουνας οἱ Πέρσαι εἰσι τοῖς λοφοῖς οἷς κοσμοῦσιν τῆ κρῆνῃ παρσηγρόνον.

Contrà summo odio, Desertionis crimen prosequébatur. Diras certè & atrocès aduersus Deser- tores latus leges, Ammianus Marcell. lib. xxi. scribit. Militarium etiam quarundam animaduer- sionum exèpla suggerit Plutarchus in Artaxerxe his verbis, καὶ δὲ τις ἐμμέλειαν καὶ παρ τῆς ἡδὲ Ἰαμβρόπα- νόντων δικασίως Ἀρβάκην μὲν τὸν Ἰάνα Μῆδον ἐν τῇ μάχῃ παρ τῆς Κόρον φθύγοντα καὶ πάλιν ἐκείνους πτόντος μεταστῆναι, ἀγλίαν καὶ μαλακίαν καταγνοῖς, ἢ παρδοσίαν ἢ δὲ κακόνουαν, ἐκέλευσε γυ- μνῶν ἀναλαβόντα πόντω, παρβαδῶν ὄππῃ τῶ Τερκύλη δὲ ἡμέ- ρας ὅλης ἐν ἀγροῦ παρφῶν. ἐπεὶ δὲ παρ τῆς τῶ μεταστῆναι ψυσα- μένους καταβαλεῖν δύο ἡδὲ πολεμίων παρδοσίαν εἰς ἐπιπύραμ πεισὶ βελόνων πῶ γλῶπῶν.

In hostes vero quandoque sæuissè Persarum Re- ges, argumento est, quòd Leonidæ mortui corpus, in cruce sustulerunt. Ex Thebanis etiam dedi- titijs, quosdam interfecissè eos, quosdam ve- ro, & in his Leontiadem, notis Regalibus com- punxissè, Herodorus lib. vii. ita scribit, ὡς τὸν αὐτοῖς ἦσαν οἱ βαρβαροὶ ἐλθόντας, τοῖς μὲν Ἰάνας αὐτοῖν καὶ ἀπτόλιναν παρδοσίαν. τοῖς δὲ πτόνας αὐτοῖν, κελεύσαντες ἐρξῆω, ἢ εἰζον εἴγματα βασιλῆα ἀρξῆμενοι ἀπὸ τῶ στρα- τηροῦ Διονπάδω. Què Herodoti locum, citat, reprehenditque ac refellit, Plutarchus, in libro παρ Ἡροδοτοῦ κακονηίας: apud quem tamen perpe- ram, τοῖς δὲ ἐπ παρδοῖνας, pro, πτόνας, legitur.

Quandoque etiam præmia, ijs qui hostes viuos adduxissènt, publico præconio decernebant. Et ita Artaxerxem ei qui Themistoclem viuum addu- xisset, ducenta talenta pollicetur, Plutarchus in Themistocle, scribit his verbis, ἦδη μὲν ἐφθισεν αὐτοῖς εἰςκόσια Τάλαντα ὀφείλην. κομίσαντα γὰρ αὐτοῖν, ἀπτολήν ἡλοῦσιν

δικαίως, τὸ ἔπιπυρρὸν τῶν ἀρχαίων. Reges etiam Persarum nunquam consuevisse cum illis qui ab his defecerant, in gratiam redire, priusquam corporibus eorum potiti essent, Isocrates adserit. Etenim de Euagora in eius funebri laudatione scribit hæc, πάλαι δὲ, ἡ ἕσπερος ἐπέπλησεν αὐτοῖς τὸ πολέμειν, ὡς τ' εἰρησμένων τὴν δμῶν χρόνον ἦν βασιλέων μὴ δευμάτιεσσι τοῖς ἀποστῆσαι, κερὶν μύθου ἡμίονο τῶν Γωμαίων; ἀσμενοὶ τὴν εἰρῶν ἐπιήσαντο, λύσαντες μὲν τὸν νόμον ἴστων. ἔδεν δὲ κινήσαντες τῆς Εὐαγόρου περὶ νεκροῦ. Sane in persarum animos non cadebat illud Virgilianū, *Dolus an virtus quis in hoste requiritur?* Aperto enim Marte hostem opprimendum credebant, turpèque esse victoriam furari. Et quod de sese Heluetij apud Cæsar. lib. 1. de bello Gall. prædicant, ita à patribus maioribusque suis didicerāt, vt magis virtute quàm dolo contenderent, aut insidijs niterentur. Iustinus lib. xi. *Darius fiducia eorum nil astu agere: adfirmans suis occulta consilia victoriae furtiua non conuenire.* Saporem etiam Persarum Regens, Ammian. Marcell. lib. xvii. ita loquentem facit, *Illud apud nos nunquam acceptum fuit, quod adseritis vos exultantes, nullo discrimine virtutis ac doli, prosperos omnes laudari debere bellorum euentus.* Denique ὁ πάριον fuisse parthis, vñλομαχῆν, Plutarch. in Crasso tradit. Ac planè nocte appetente, Persas armis positis, corpori operam dedisse, testis est Curtius lib. v. *iámque nox;* ait, *appetebat, cum Persæ, more solito, armis positis, ad necessaria ex proximo vico ferenda discurrunt.*

Excubias etiã agebant Persæ. Itaque apud Curtiū lib. iiii. Alexander suadeti Parmenioni, vt Persas nocte adoriretur, respondet, *Vigilias agere Barbaros, ἔν in armis stare, vt ne decipi quidem possint.* Ex-

cubitores vero ac vigiles solebant cantu tempus fallere, cantilenisque, quibus Regis sui iustitiam, virtutemque efferebant, noctem insomnem traducere. Ammianus Marcell. lib. xxi. *Obtruncarunt vigiles omnes, ex vsu moris gentici, iustitiam felicitatemque Regis sui canoris vocibus extollentes.* Zozimus lib. iiii. *τὸτε δὲ λοιπὸν ἔπι τὸ πύργος ἐλάσαντες ἐπέσσαντο καθὰ πᾶσαν ἐλπίδα τοῖς Πέρσαις, Ἀσμάτα λέγουσιν ἑπιχρῶντα τὴν μὲν τὸ σφᾶν βασιλέως ἀνδρίαν, ὑμνοῦντα, δευμάλλοντα δὲ τὴν τὸ Ρωμαίων βασιλέως ἀνδρίαν ἑπιχρῶντα. ἔσσαν τὸν ἔφασκον αὐτὸν τὴν τὸ Διὸς ἀγήρῃν αὐτῶν, ἢ τὸ φρέλον.*

Exploratores quoque & Speculatores, Persæ habebāt, qui hostilia, silentio perspicrent, pacata clamore cognoscerent, hostiumque secreta illis nuntiarent. Sic κατασκόπον in Lydiam missum Araspam, ait Xenophon lib. vi. *παρδ.* Sed & διδρυνητὰς ἔσσοποις ante Equitatum præmississe eum, ibid. ait. Procopius lib. 1. de bello Persico, *ἐκ παλαιῶν ἐν τῇ Ρωμαίῳις καὶ Πέρσαις δημοσίαι σπέζεσσι νόμος. οἱ δὲ λάθρα ἰέναι καθὰ τοῖς πολεμίοις εἰώθεισαν. ὅπως ἀεικοπήσαντες ἐς τὸ ἀκρίβῆς τὰ περιουδία, ἔπει ἐπανιόντες τοῖς ἀρχοῦσιν ἐσπλήλωσαι. τούτων πολλοὶ μὲν θύοισα ὡς τὸ εἶκος χρεῖσσι εἰς τοῖς ὁμογενεῖς ἐν αὐτοῦν ἔχουσι. ἄλλοι δὲ καὶ τοῖς ἐναντίοις περιέντα τὰ ἀπόρητα.* Vnde Suidas in verbo ἐξπλοεῖσθαι, post exposita multa quæ Exploratorum industria scrutari, inuestigareque solet, addit, *ἔργον τὸν πύργος τὸ ἀεικροῦσθαι τοῖς ἢ ἄλλοις περιουδίων κατὰ τῆς καὶ ποῖα τὰ καὶ Ρωμαίων σκεπτόμεθα ἰσὸν Γρῶντιν ἀναφέρῃν ἔπι τὸν βασιλέα.*

Vsq̄ue adeo etiam bellandi cupiditate incensos fuisse Persas, vt eorum picturæ, nihil præter cædes ac bella habuerint, docet Ammian. Marcell. lib. xxi. *In agro, inquiens, confedimus opulento, arbutis ἔν vitibus, ἔν cypressorum viriditate læ-*

*nissimo: cuius in medio diuersorium opacum est, & am-
 num, gentiles picturas per omnes adium partes ostēdens,
 Regis bestias venatione multiplici irucidantis: nec enim
 apud eos pingitur vel fingitur aliud, præter varias cædes
 & bella. Quinetiam uti bellatores equos, Persæ
 instruerent, ne in acie armorum strepitu, clypeo-
 rumve crepitu turbarentur, docet Ælianus lib.
 x v i. de Animalib. cap. x x v. his verbis. οἱ Πέρσαι
 ἵνα μὴ ὦσαν αὐτοῖς οἱ ἴσσοι καταπλήγας ψόφοις αὐτοῖς ἢ ἡχοῖς
 χαλκοῖς παρεσθίζοιαι, καὶ κομμοδοδοῖσι ὡς μιν ποτε ἐν τῷ πολέ-
 μῳ δέισταισι πικρὰ πεινοπηῶν ἀεθλοῖς ἢ ἄλλοιῶν τὸν παρὰ
 ταῖς ἀσπίδας δοδῶν, εἰδωλὰ τε νεκρῶν δευτερογενέα ἀγύροισ
 ὑποβάλλουσιν αὐτοῖς, ἵνα παρεσθιάσωσι νεκροῖς ἐν τῷ πολέμῳ πα-
 τῆν ἢ μὴ δειλότες ὡς τε ἐκπλήσσειν, εἴται μὲν ποτε δυσωπαυδροῖσι ἐν
 τοῖς ἔργοις τοῖς ὀπλιτικοῖς ἀγέεσσι ὦσαν. Verum, ut ad vrbiū
 obsidiones veniamus, earū oppugnādarum expu-
 gnādarūmq; rationem, siue scalis, ac Machinis ad-
 motis, siue Cuniculis in terra factis, tenuisse per-
 sas, testantur Herodoti lib. iiii. verba hæc, οὗτω θεα
 δὴ ἐπολιοῦρεον (de Persis loquitur) τῶν Βαβυλωνίων ἐπὶ μελέας
 ἐνέει, ὀρύσσοντες τὰ ὀρύγματα ὑποτάματα, φέροντα ἐς τὸ πείλας, ἔ-
 παρεσβολαῖς καὶ ρετραῖς ποιδύδροι. Vnde apparet, iam à pri-
 scis Persarum temporibus, Cunicularios, ut Vege-
 tius lib. i i. cap. x i. loquitur, extitisse, qui ducto
 sub terris cuniculo, murisque intra fundamenta
 perfossis, improvisi emergerēt, ad vrbes hostium
 capiendas. Verum uti, quaque arte, ac solertia fa-
 ber quidam ærarius eiusmodi cuniculos depre-
 henderit, Herodotus illo quem modo adduxi lo-
 co, ita aperit, τὰ μὲν γὰρ ὀρύγματα ἀνὴρ χαλκεὺς ἀνδύρε, ἐπὶ
 χαλκῷ ἀσπίδι, ὡς δὲ ἐπιφραδαῖς ἀελοφέραν αὐτῶν ἐν τῷ πεί-
 λαος παροῖσε παρὰ τὸ δάπεδον τὸ πόλιος. τὰ μὲν δὴ διὰ ἔσκε κρο-
 φὰ παρὰ τὰ παροῖσε καὶ δὲ τὰ ὀρυσσάδρια ἤχεσθε ὁ χαλκεὺς τῆς*

*ἀσπίδος ἀνδύροισιν ἀνὴρ τῶν οἱ Βαβυλωνίων εἰδελον τῶν Ἰσσοῦν
 τοῖς χειρουργοῦσας.*

Operibus etiam & munitionibus vrbes sepi-
 re Persæ nouerant. Atque adeo in vrbibus obsi-
 dendis, Balistis. Scorpionibusque vsos eos, Mal-
 leolis, item & facibus, docet Ammian. Marcell.
 lib. x x. Ex eodem quoque apparet, eos, obiectu
 vinearum pluteorumq; tectos, iter ad fundamen-
 ta parietum subuertenda quæsiisse. Alia etiam ra-
 tione Persarum Reges vrbes expugnabant, quam
 Ælianus lib. v. Variæ historiae, cap. i i i. explicat.
 vim enim Olei quod ex verme Indico conficitur
 exponens, eam esse ait eiusmodi, ut vel sola eius
 hemina in lignorum aceruum infusa cum combu-
 rat: subiicit que ex Ctesia, eodē ipso Persarum Re-
 gē olim hostiū vrbes in potestate suam redegisse,
 nullis neq; arietibus, neque testudinibus aliisque
 bellicis machinis admotis. Etenim fictilia vasa
 vnus hemine capacia, huiusmodi oleo impleta de-
 in obstructa & obturata in portas iacularum. Ac
 vasa quidem ad portas allisa rumpebātur: Oleum
 vero portis hærens & illitam flammam incendio
 quod restingui non poterat, non modo portas sed
 & homines pugnantes pariter cum armis absume-
 bat, vnicumque remedium repertū ad eiusmodi:
 flammam extinguendam fuisse, fimum & lutum
 viarum. Nec absimilem Olei Medici flammeam
 vim, Ammianus Marcell. duobus locis lib.
 x x i i i. prodit. In hac, ait, regione Oleum conficiunt
 Medicum, quo illud telum si emissum lentius laxiore
 arcu (nam ictu extinguitur rapido) hæserit vsquam,
 tenaciter cremat: & si aqua voluerit abluere quisquam,
 æstus excitat acriores incendiorum: nec remedio vllō

quam iactu pulveris confopitur. Paratur autem hoc modo: Oleum vsus communis herba quadam infectum con-
diunt harum rerum periti, ad diuturnitatem seruantes,
et coalescens durant ex materia vene naturalis, similis
oleo crassiori, que species gignitur apud Persas, quam (ut
diximus) Naphtam vocabulo appellauere gentili. Idem
eodem lib. Hic et Naphta gignitur, picea specie glutinosa,
similisque ipsa quoque bitumini, cui etiam si auicula
infederis breuis, præpedito volatu submersa penitus
euanescit: et cum hoc liquoris ardere cæperit, genus nulli
inueniet humana mens, præter puluerem, extinguendi
commentum. Procop. lib. v. de bello Vandal. ἀ-
γία δὲ γαῖς τε καὶ Ἀσπάλτου ἐμπλησάμενοι καὶ φαρμακοῦ, ὅσῳ
Μηδοὶ καὶ Νάφταν καλοῦσιν, Ἕλληνας ἢ, Μηδείας ἔλαιον.

Ceterum vrbes Sagena circumuallabāt perfā.
Plutarchus in lib. πότερα ἦν ζῶναι, &c. οἱ ἢ ἄγχιεῖς σιω-
ρῶντες ὡς ἄρ' ἀδοξήμασι παλαισμάτων τὰ πλεῖστα διακροοῦμεθα
ταῖς ἀπ' ἀκέρων βοαῖς, ὅτι βίας ἐπὶ ἀπῆσαν, καὶ δὲ ἄρ' οἱ Ἐρέσαι
ἔαζλωδόντες, ὡς πῶς ἐνεαεξήσιν ἐδεμίαν ἐκ λογισμοῦ καὶ Ἐφίας
διεφθόξιν οὖσαν. Aristides in panathenaico, de Persis,
Ἐρεπείας ὀπιθεάντες, ὡχοντο φέροντες, Σαζλιώλιν ἡνὰ μμησα-
μμοὶ ναυπικῆν. Himerius in Polemarchico, Σαζλιώλιν
εἰκόνα πλὴν Ἐρεπείων ἐδύξεν πόρθησιν. Hefychius, Σαζλιώ-
σαντες, πολιορκιθέντες δικλιούσις ἔθος οἷς καὶ Σαζλιώλιν τὸ πρὸ Ἑλλη-
νας. Verum uti vrbes Sagena circūdari solerent, de-
scribit Herodotus lib. vi. in hunc modū, ὄχθος ἢ λάβαι
ἡνὰ ἦν ἦσαν, ὡς εἰσέσιν ἀφρόντες οἱ βαρβαροὶ ἐσαζλιώλιν πῶς
ἀνθρώποις. Σαζλιώλιν οἱ δὲ τῶν τὸν Ἑσπον. ἀνὴρ ἀνδρὸς ἀφά-
μενος τῆς χροῆς, ἐκ Παλαῶσις τῆς βορηνίης ὅπῃ πλὴν τὸ πλὴν διηκου-
σι, ἔπειτα διαπάσης τῆς ἡσσυ διέρχονται ἐκ τῆρβόντες τοῖς ἀν-
θρώποις. ἀφρον δὲ καὶ ταῖς ἐν ἡπείρῳ πόλιας ταῖς Ἰαδάς καὶ τὰ αὐ-
πὲ. πλὴν ἐκ ἐσαζλιώλιν πῶς ἀνθρώποις.

Persas etiam, Muricum sternendorū rationem
tenuisse,

tenuisse, ex eo planū fit, quod Curtius lib. III. nar-
rat, Nondū ad teli iactum peruenerant, cum Bion quidam
transfuga, quāto maximo cursu potuerat, ad Regem per-
uenit, nuntians Murices ferreos in terrā defodisse Dariū,
quā hostem equites emissurū esse credebat: notatūm-
que certo signo locum, ut fraus euitari à suis posset.

perfarum etiā Reges rapidissima quæq; flumina
Pontibus iungere aulos, historicarum monumentis
proditū est. Nam ut taceā pontes Euphrati Tigridi;
impositos, Bosphoro Danubiōq; iniectos à Dario
pōtes silentio preterire non possum, vel ipsius ma-
ximè artificis, id est Mādroclis Samij gratia, cuius
nomen propter eius industriā, ab interitu & obli-
uione vindicare æquum cenfeo. Herodotus lib.

III. de Dario, ἀπέκετο τῆς καλλυδονίης ὅπῃ τὸν Βόσπρον,
ἡνὰ ἐξ ἄσκλη ἢ γέφυρα. Et mox, ὁ δὲ Δαρείος ὡς ἐθηήσατο τὸν
Πόντον, ἐπέεε ὀπίσσω ὅπῃ πλὴν γέφυρα, τῆς ἀρχιπέκτων ἐξήυετο
Μανδροκλέης Σάμιος, ac deinde τῶ δὲ Βοσπρῷ ὁ γέφυρας τὸν
ἐξ ἄσκλη βασιλεὺς Δαρείος ὡς ἐμοὶ δοκέει συμβάλλομεθα, μέσον
ὅπῃ Βυζαντίου τε καὶ τῶ ὅπῃ γέφυρα ἴροδ. Δαρείος δὲ μὲν ἔπειτα
ἢ δέεις τῆ γέφυρα, τὸν ἀρχιπέκτονα αὐτῆς Μανδροκλέα τὸν Σάμιον
ἐδαρῆσατο παρὸς δέει. Io. Tzetzes Chiliade I. Histor.
XXXI.

Ο Μανδροκλῆς ὁ Σάμιος, δούρ ἡνὰ ἀρχιπέκτων,

ὄς τὸν Δαρείον μέλλοντα καὶ Σιωτῶν γέφυραν,

Ναυσί τὸν Ἑλλησπόντιον Βόσπρον γεφυρώσας,

εἶπε πρὸς τὸν δάμαλιν, εἶπε καὶ τὸ ἡρώον,

Γρὸς πλὴν Ἑυρώπῃν ἐκτελεῖα στρατεύματιν ἀπείροις.

Idemque histor. xxxi. Mandroclē Samium τὸν
δαμαλί πλὴν Βόσπρον γεφυρώσας scribit. Ctesias, στρατεύμα-
τα δὲ ἀγέρας Δαρείος ὀδοῦκοντα μεσάδεις, καὶ ζέειας τὸν Βό-
σπρον καὶ τὸν Ἴσρον, διεβη ὅπῃ Σκώθας. Strabo lib. vii. de
Ἰστρο, ἐπίσσημος τὸν ὄπῃ. μέγιστον δὲ τὸ ἴσον γέφυρα καὶ λέμενοι, δὲ ἢ

σεδίων ἀνάπλους ἔβη πλώ πένυκιν ἐκαστὸν εἰκοσι, ἥς κτ' ἡ κάτω μέρος, ἐποίησε τὸ ζῦγμα Δαρείου, Lucianus in Nerone, seu de perfossione Isthmi, & τὸν Δαρείον, ὡς ὁ Βόσπορος ἐγεφυρώθη αὐτῷ ἔβη τῷ Σκύθαις, Aristides Oratione Platonica II. Δαρείος δὲ τὸν Βόσπορον ζύξας ἔβη Σκύθαις διέβη, Ξέρξης δὲ τὸν Ἑλλησποντον ζύξας ἔβη πλώ Ἑλλάδα. Admirabilem vero illam pontis, quo Xerxes Helle-spontum iunxit, structuram Herodotus lib. V I. describit in hunc modum, πεινηκότεροις καὶ σφῆρας σωζήντες, ὑπὸ μὲν πλώ πωρὸς τῷ Εὐξείνῃ πόντῳ, ὁξήκοντα τε καὶ πενηκοσίας, τῷ μὲν πόντῳ, ὀπικρασίας τῷ δὲ Ἑλλησποντῳ, κτ' ῥόον, ἵνα ἀναρροβῆ τὸν πόντον ἥβ' ὀπλων. σιωθῆιτες δὲ, ἀλιύρας κρατῆκαν περμυκας, τὰς μὲν πωρὸς τὸ πόντῳ τῆς ἑτέρης, ἥβ' ἀμέμον ἔνεκεσ ἥβ' εἰσῶθεν ἐκπνέονταν. τῆς δὲ ἑτέρης τῆς πωρὸς ἑστέρης τε καὶ τῷ Αἰγαίῳ, ὄρυα τε & ἰόπου εἴνεκε. διέκπλοον δὲ ὑποφασιν κρατέλιποι ἥβ' πεινηκότερων, & περλοῦ, ἵνα καὶ εἰς τὸν πόντον ἔλθῃ ὁ βυλό-μυρος πλέην πλείοισι λεπίδοισι, & ἐκ τῷ πόντῳ ὄξω. ἑῶτα δὲ πεινησαντες, κρατέτινον ἐκ γῆς, σρεβλοῦτες ὄνυξι ζυλλίοισι τὰ ὄπλα. ἐκὲν χωρὶς ἐκότερα ἑξάκτες, ἀγὰ δὲ ὁ μὲν λυκοκλίνης διατάξις εἰς ἐκατέρω, τῆσασα ἡ ἥβ' βυλόκλινων, περλοῦ μὲν ἡ αὐτῆ, & καλλοῖ. κτ' λόρον ἡ ἡβ' ἐμβελότερα τὰ λίνεα, τῷ ἑλάμπῳ ὁ πῆχυς εἴλικε. ἐπεὶ ἡ ἐγεφυρώθη ὁ πῆχυς, κῶμοις ξύλων κρατεσφρίσαντες, & πηίσαντες ἴσοις τῆς σχεδῆς τῆς ὄρυα, κῶμοι ἐπεπῆσαν κρατῶσθε ἥβ' ὀπλων τῷ πόντῳ. δειτῆς ἡ ἐπεξῆς, ὄν(ἑῶτα αὐτῆς ἐπεζέυγνον. ποιήσαντες ἡ ἑῶτα, ὑλλω ἐπεφάρσαν. κρατανάξαντες ἡ καὶ πλώ γλώ, φερχμοὶ περιέρυσαν ἔνθεν καὶ ἔνθεν, ἵνα μὴ φοβῆσται τὰ ὑποζύγια πλώ θαλάσσαν ὑπορωῶντα, & οἱ ἴσῳσι. Ioannes Tzetzes Chiliad. I. Histor. xxxii. de Xerxe.

Ἀπὸ μίας γεφυρῶν ἡ δύο κελύβη ζύξας.
 Καὶ δὴ πλερίας κτ' ῥοῦ πηρωσάντες ὀλικίδες,
 Ἀλιύρας τε σιελῆσαντες, ὡς μὲν ἀσαλοῦπις,
 Ἀπὸ τῆς γῆς ὡς πωρὸς πλώ γλώ πλώ ἀπησφάσπῃ.
 Σχολοῖς φερχοῦς εἰλωσαν ἐπῶτα ἥβ' ὀλικίδων.

Ἐνα πωρὸς πωρῶρας ἥβ' νεῶν, ἕτερον ἡ πωρὸς πωρῶρας.
 Ὁ πηχυῶς ῥοῖνος ἡ πεντάκλυτος ἡ βαρῆ,
 Γέταις ἄνταῦσταντες ἐκ γῆς τῆς ἐκείρας,
 Ξύλων κρημνῆς πωρῶσαν, ὡς ἐν ὑποσασίσοις.
 Οὐτω μὲν ὀχυρώσαντες τὸ ἑδαφος τῷς χλῖνοις,
 Χερεσζαγοῖς τὰ πλάγια, καὶ κλείσασαι σφῆροδοσι.
 Μήπως ἐκ ἥβ' πλερίας ἡ εἰς θαλάσσαν ἐμπεσοι.
 Ἐπὶ δὲ ἀμφω γεγῶνασι καὶ γέφυρα ζυλλοῦσι,
 Ρολῶ τὸν χωρὶ ἐγχεαυτες, κορμοῖς τῷς ἐδαφίταις.
 Γαροδοσι ἑῶτα ἀμυβῆς.

At uti posterioribus seculis pontes Persa facerent, docet Procopius lib. I I. de bello Persico, his verbis, ὁ γὰρ χροῖος γέφυραν σὺ πολλὰ ἑλθὰ πηξάμενος, ποταμὸν Εὐφρατίῳ ἐκ τῷ ἀφρονδῆς διέβη πῶν τῆς ερεταί. Γέφυρας γὰρ πῶν ἔδενι δῆλα εἰσι ποταμοὶ ἄπαντες, ἐπὶ αὐτοῖς ὁ δῶ ἰοδ-σιν, ἀγῆτροειδῆ σιδηρεα ἐν πωρῶσθῆ, ὄβῃ οἷς δὴ ξύλα μικρὰ εἰς δῆλα ἀναρμύζοντες, Γέφυραν αὐτῶσθῆ εἰσιν ἐκ τῷ παρα-πῆκω, ὅτι αὐ σφῆσι βυλομύοις εἴη.

Enimvero uti ira animique perturbatione incitatus in Gyndem amnem Cyrus, iniuriam, quam ab eo sese accepisse crediderat, ultus fit, bellumq; indictū hosti, stultè cum flumine gesserit, venustè ac lepidè exponit Seneca lib. II I. de Ira, cap. XXI. de Cyro sic loquès, Nā cum Babylonem oppugnaturus festinaret ad bellū, cuius maxima momenta in occasionib⁹ sunt, Gyndem late fusum amnem vado transire tentavit: quod vix tutum est etiam cum sensit astatem, & ad minimum deductus est. Ibi vnus ex his Equis, qui trahere Regium currum albi solebant, abreptus, vehementer commonit Regem. Iuravit itaque amnem illum Regis equis meatum auferentem, eo se redacturum, ut transire calcatrique etiam à feminis posset. Huc deinde omnem transfudit belli apparatus, & tandiu assedit operi, de-

nec C. LXXX. cuniculis diuisum alueum, in CCC. LX. riuos dispergeret, siccum relinqueret, in diuersum fluentibus aquis. Quæ ille ex Græco fonte Herodoti hausit, cuius ex lib. I. verba, vt Græca Latinis comparètur, subiicienda censui. Ea sic habent. τὸν δὴ τὸν Γωδῶν ποταμὸν ὡς διεβαίην ἐπειροῦτο ὁ Κόρος, εἶναι τοιοῦτο τὸν ἐνθάδε οἱ ἦν ὡς ἱσίων ἴσπων ἦν λαδύκων ὑπὸ ὕδατος ἐσβαίει ἐς τὸν ποταμὸν, διεβαίην ἐπειροῦτο. ὁ δὲ μιν συμψήσας, ὑποβρύχιον οὐχόνας φῆσιν. κάρτα δὲ δὴ ἐχάλεπαγε τῷ ποταμῷ ὁ Κόρος τούτω ἰβελισάνη. καὶ οἱ ἐπιπέλιον, ἕτω δὴ μιν ἀδενέα ποιήσῃν, ὡς τε τῷ λοιπῷ καὶ γυναιμάς μιν διυπετέως, τὸ γυνὴ βρεχούσας, διεβήσεσθαι. μὲν δὲ τὴν ἀπειλῶν, μετὶς τὴν ὅτι Βαβυλωνία στρατίων διαίρει τὴν στρατίων δὴα. διελών δὲ, κατέτινε χοιροτινάας ὑποδέξας ὁ δῶνεται καὶ ἐκατόν, παρ' ἐκείτηρον τὸ χίλος τῷ Γωδῶν τετραμμένας πάντα ἕσπον.

Verum fas ne sit, addubito, venia prius tanquam ab Edicto Prætoris impetrata, Senecâ in huius loci versione, incuria reum agere, qui, quos Herodotus ἱσὶς ἴσπων vertit equos qui trahere regium currum albi solebant, contra Herodoti, vt existimo, mentem, qui non de Regij currus equis, sed de Sacris equis albis, qui Regem, quaquâ iter faceret, antecedeabant, sensisse videtur. Sic enim ille lib. VI. μὲν δὲ, ἱσὶς Νισαῖοι καλεόμενοι ἴσπων δέκα, κεισοσμηιδύοι ὡς καλλισα. Et μοκ, ὅππασιν ὁ τούτων ἦν δέκα ἴσπων ἄρμα Διὸς ἱσὶν ἐπετέτακτο, τὸ ἴσπων μὲν εἰκλον λαδύκω οὐλίω. ὅππασιν ὁ ἦν ἴσπων εἶπετο πεζῆ ἠνίοχος, ἐχόμενος ἦν γαλιών. οὐδεὶς γὰρ δὴ ὅτι τῶν τὸν θρόνον ἀνθρώπων αἰαβαίη. τούτω ὁ ὅππασιν αὐτὸς ἕρξῃς ἐπ' ἄρματος ἴσπων Νισαίων. Et alio eiusdem libri loco, ἄρμα τὸ ἱσὶν, ὅτι ὁ αὐτὸς τε ἕρξῃς, καὶ οἱ αἰχμοφόροι, ἐοῖ ἴσπων οἱ χίλοι. Curtius lib. I. I. currum deinde Iouis sacratum albentes rehebant equi: hos eximie magnitudinis equos, quem Solis appellabant, sequebatur.

Verum vti montem Athon Xerxes perfoderit, Herodotus lib. VI. explicat his verbis, διασάμενοι τὸν χῶρον οἱ βαρβαροὶ καὶ ἔθνεα, καὶ Σαίλω πόλιν χοιροτινάας ποιησάμενοι. ἐπὶ ὃ ἐγένετο βαβυλῶν ἢ διώρυξ, οἱ μὲν κατὰ τὰ ἐτεῶτες, ὠρουσιν ἔπεροι ὃ παρεδίδσαν τὸν αἰεὶ ἕξουσαμένοι χροῦ, δῆλοισι κατόρθω ἐτεῶσι ὅτι βαβυλων. οἱ δὲ αὐτὸν δεχόμενοι, ἔπεροι, ἕως ἀπῆκοντο ἐς τὴν αἰατάτω. οὗτοι ὃ ἕξουσαρέοι, τε καὶ ἐξέβαλλον. ποῖσι μὲν ναῦ δῆλοισι, πῶλω Φοινίκων, κατὰ ρηγὴν μὲνοι οἱ κρημνοὶ τῷ οὐρύματος, πόνον διπλήσιον παρέχον. αὐτε γὰρ ἦν τε αἰὼ σῶματος καὶ τῷ κέρτω αὐτὴ μέτρα ποιδύμενων, ἔμελλέ σπι ποῖον ἀποβήσεσθαι. οἱ ὃ Φοινίκες ὅφιν ὄν τε ποῖσι δῆλοισι ἐρχοισι ἀποβήνεται, καὶ δὴ ἔν ἐν αἰκίω. ἀπλάχοντες γὰρ μέλει ὅσον αὐτοῖσι ἐπέβαλε, ὠρουσιν, τὸ μὲν αἰὼ σῶμα τῆς διώρυχος ποιδύοντες διπλήσιον ἢ ὅσον ἐδὴ αὐτῶ τὴν διώρυχα ἤμῶσθαι. Sed & verberibus coactos fossores acriter operi incumbere, ibidem Herodotus scribit. Idem alias eodem lib. Xerxem circa Athon aggeres ad fauces fossæ congestisse, propter æstuaria maris, ne ipsæ fauces aluei obstruerentur, refert.

Naues autem, Persas olim habuisse, Longas, Actuarias, Onerarias, & quasdam quæ Equos, Impedimentaque ueherent, alias quæ vectores trajicerent, ex Herodoto constat. Is enim lib. VI. Darium refert, missis in suas maritimas tributarias prouincias præconibus, imperasse τὰς τε μακράς, ἐ ἴσπαζαγὰ πλοῖα ποιέσθαι. & lib. VII. τῶσι δὲ ἴσπαζαγὰ πλοῖα, αἰμα στρατευομένοι, ποῖσι ὃ, ἐς τὰ γαφύρας, μακράς τὰς περὶ χῆν. δῆα δῆν ἀνιόνταις, ὀλκῶσι τε, ἐ πορθημένοις, ἐν τῆς Ἀσίας πανταχόθεν. Nauium verò harum quasdam triginta, quasdam quinquaginta Remorum numero fuisse, idem Herodotus eodem lib. testis est. Ait enim, περικότεροι ὃ καὶ πεντηκότεροι, ἢ κέρηλυροι, καὶ ἴσπαζαγὰ πλοῖα μικρά σκελδόντα ἐς τὸν ἀεθρῶν

ἐφ' ἧν περὶ χίλια. Et aliâs, πεντηκοντέροις ἢ πενήντας στω δέντις, ἢ ἑπὶ μὲν πέντε καὶ τὸ ἑξήντα πόντου. Penτηκόντερον enim ναῶν Thucydidis Scholiastes interpretatur, ἢ ἑπὶ τὴν πενήκοντα ἑξαποδύλου.

Ceterum primi Persarum Reges instruere in altum editas Arces: & in ascensum arduos colles emunire: multiplicibus etiâ Arces muris, turribusque sepire, instituerunt. Et ut Arces oppidis, ita & Arcibus præsidia militum imponere, validisque præsidij vrbes tenere, docuerunt. Cyrus quidem certè, ut Xenophon lib. v i i i. περὶ. scribit, vrbibus à se captis, φρούρας ἢ φρουράρχους constituit. Et alibi, ὡς δὲ πότε Κέρως κατεστήσατο, ἕτως ἔπ' ἢ νῦν βασιλείως εἰσὶν αἱ ἐν ταῖς ἀκραις φυλακαί, ἔσ' οἱ χίλιάρχοι ἢ φυλακῶν οὐ βασιλείως εἰσὶ κατεστηότες, ἔσ' ἡ βασιλεὶ ἀπογεγραμμένοι. Ac postea, ἔπ' ἢ νῦν τῶν ἀπὸ τῶν ἑσπέρων πάντων μὲν αἱ ὑπὸ βασιλεὶ φυλακαὶ ὁμοίως φυλάσσονται. Idem Oeconomico, de Rege Persarum loquens, χωρὶς ἢ πύπων (videlicet ἀρχόντων) φυλακῆς ἐν τῇ ἀκροπόλει βέβη. Chiliarchi ergo qui eiusmodi præfidiarijs stationariisque militibus præessent, à Rege constituebantur. Sed & hi quibus Arcium custodia credebatur, φρουράρχοι ἢ Ἄκρων, ab eodem Xenophonte appellantur. Cuiusmodi Arcium præfectis, nihil aliud præter nudam arcium custodiam, tutelamque murorum, mandatam, à Xenophonte didici, qui φρουράρχους, vnum hoc munus iniunxisse Cyrum, ἔσ' ἡ πείρη διασώζειν, nec quidquam præterea eos satagere voluisse, scribit, ut iam supra lib. i. notauimus.

Porrò Persarum gentem, hiberno tempore, utpote frigoris impatientem, bello abstinuisse, Socrates lib. i i i. histor. Ecclesiast. cap. xx. ita scribit, ὁ δὲ βασιλεὺς εἰς πέντε Περσῶν ἐπέβηκε μικρὸν περὶ τὸ ἔαρως,

πυθόδημος ἀδινέσσατα καὶ θίνα δρότατα τῷ χιμῶνος τῷ ἐθνη Περσῶν. κρυμῶν τὸρ μὴ φέροντες ἀπὸ μαχοί μύθοισι καὶ τὸν δὲ τὸν χεῖρον. ἀλλὰ εἰ δὲ χεῖρα, τὸ τὸ λόγους, βάλλοισι ἀπὸ τὸν δὲ τὸν φάρους Μήδους ἀπὸρ, Ρωμαίους εἰδὼς καὶ χιμῶνος ἀγῶνιζέσθαι δευαδύοις, ἐπαφίκε τῇ χεῖρα τὸν στρατὸν. Xerxé autè iuniores solos, delectu habito, sacramento adegisse scribit Interpretæ Æschyli in Persas, τοὺς γὰρ νέους μόνους ὁ Ξέρξης ἐστρατολόγησε. τοὺς δὲ γέροντας ὡς ἀδινέτας ὄντας ἢ μὴ δευαδύοις κινήσαι ὁ πᾶσα κατέλειψε γῆ Περσῶν χεῖρα ὀπιτηρηταί τε, καὶ φυλακῆς. Magos vtrique ad fauorem populi conciliandum tributa & militiæ vacationem in triennium permisisse, Iustinus lib. i i. narrat. Enimuerò singulari quoque prælio Persas interdum certasse, apparet ex Darij historia, quæ à Diodoro refertur lib. x v i i. item ex Polidamante, apud Pausaniam in Eliacis. Ad huius etiam libri institutum pertinet, quod de recepto apud Persas adoptionis more Procopius lib. i. de bello Persico, scribit his verbis, ἢ γεγάμησαν οἱ βαρβάροι τοὺς παῖδας ποιοῦνται, ἀπὸ ὀπλων σιδῆ. Iam Persarum Reges quandòq; cum vicinis Regibus societatem & amicitiam contrahebant. & ita Cambises, ad Regem Æthiopum Legatos, narrante Herodoto lib. i i i. misit, δῶρα φέροντας, πρὸ φέρον τε ἔμα, ἢ χρύσειον στρεπτόν περικλυθέν, ἢ ἄλλια, ἔσ' ἡ μὲν ἀγέλασθην, ἔσ' ἡ φοινικίης οἴνου κώδον. Quæ munera Legati ornarunt his verbis, βασιλεὺς ὁ Περσῶν Καμβύσης, φίλος πῶν ἢ ξείνος χυδέσθαι, ἡμῶν τε ἀπέπεμπε, ἐς λόγους πῶν ἢ κελύων, ἔσ' ἡ δῶρα τῶν πῶν διδοῖ, ποῖσι ἢ ἀπὸς μάστιγα ἢ δέται χεραδύοις. Interdum & à Persarum Regibus fides cum hoste fœderibus deuinciebatur. Fœderis vero apud Persas iciendi ritum Xenophon prodit lib. i i. Αναβάσι. in hunc modum, οἱ δὲ βαρβάροι περὶ πάμοισιν ἢ ἡγήταισιν ἀδύλοισι. τῶν τε δὲ ἰωμο-

σαι, ἀράξαντες κείωρον ἢ Ἐύροιν ἢ Λύον ἢ κριόν, εἰς ἀσπίδα βασιλῆες οἱ μὲν Ἑλλῆνες ἕκαστος, οἱ δὲ βαρβάροι λογχοί. Dextras etiam dedisse eos, in fœdere ineundo, idem eodem lib. docet, de Clearcho & Tissapherne ita loquens, καὶ ἄμοσαν, καὶ δεξιάς ἔδωσαν Τισαφέρνης καὶ ὁ βασιλεὺς γυναικὸς ἀδελφοῦ τῶν Ἑλλήνων στρατηγῶν καὶ λοχαγῶν, καὶ ἕταρον τῶν Ἑλλήνων. Et mox, Οἶδα, μὲν ἡμῶν ὄρκιας γενημένους ἢ δεξιάς δεδωμένας μὴ ἀδικήσῃν δήμοις. Itē lib. III. ἐπὶ τούτοις αὐτοῖς ὁμοσίαις ἡμῶν, αὐτοῖς δεξιάς δόεις. Sed & quo ritu Medi Lydique inter se fœdus fecerint, aperit Herodorus lib. I. his verbis, ὄρκια δὲ ποιέσκει τῶντα τῶν Ἑθνεῶν τῶν Ἑλλήνων. ἐπεὶ τῶν τῶν βασιλέων ἐπὶ μόνον, εἰς τὴν ὁμοχρησίαν τὸ αἶμα ἀναλέγουσι δήμον. Fidem vero etiam hosti datam, sanctissime olim seruasse Persas, Xenophon lib. VII. παρδ. in extremo docet. Testimonio est Artabani Parthorum Regis exemplum, apud Iosephum lib. XVIII. Antiquit. cap. vlt. Ex quo etiam apparet latrunculis quos ad se euocabant, Reges quandōq; liberum commeatum, & remeatū, ac ut vulgo loquimur, *saluū conductū*, concessisse. Illic enim Arsinicum & Anileum fratres ad se euocasse Artabanus narratur, συγχωρῶν ἄδικαί τε ἢ ἀσυλίαν ἡδῶν, χρηζῶν ἐπὶ φιλία παρεχόμεν ἑαυτῶν. Apud Assyrios vtiq; susceptæ pacis indicium fuisse, præ se bouem coronarum agere, Ammianus Marcellin. lib. XXIII. tradit. Indignè vero tulisse Reges Persarum quempiam suorum alicubi seruire, captōsque ab hostibus, dato pretio, redemisse, Lampridius indicat in Alexandro Seuero. Illic enim victoriam quam de Persis Alexander Seuerus reportauit, narrans, *Tūmque primum*, ait, *Persæ serui apud Romanos fuerant quos quidem quia indignè serunt Persarum Reges quempiam*

suorum alicubi seruire, acceptis pretijs reddidit.

Verum ut tandē aliquando receptui canam, Persis quinquagesimus annus honestā missionem dabat, militiaeque tam equestris quàm pedestris vacationem tribuebat. Legitimum ergo militiae tēpus, triginta annorum erat, si Straboni fides habeatur, qui à vicefimo ad quinquagesimum vsque annum militasse Persas scribit, inquit, *στρατεύοιτο δὲ καὶ ἄρχοισιν ἀπὸ εἰκοσίου ἐτῶν, ἕως πεντήκοντα, πεζοί τε, καὶ ἵππεις*. Ex quo non male colligi posse videtur, Persas tricésimo militiae anno, utpote impletis emeritisque stipendijs, honeste sacramento solutos: militiaeque post quinquagesimum annum vacationem ætatis beneficio meruisse. Atque hic mihi ipse honestam missionem indulgeo.

FINIS LIB. III.

APPENDIX

PRÆTERMISSORVM,

QVÆ SVIS QVÆQVE LOCIS

INSERENDA SVNT.

Pagina 19. versiculo 29. adde, A Medis autem transiisse τὴν ἀδελ. τῆς βασιλέως θεραπεΐαν, καὶ νόσμον, & πειρασμὸν θιοπορεπῆ ἀδελ. τῆς ἀρχιγυμνασίου, Strabo lib. x. scribit.

P. 45. v. 21. adde, Quò alludens Cicero Epist. III. lib. II. ad Atticū. Epicratem ait, *suspicio, ut scribis, lascivum fuisse: etenim mihi caligæ eius, & fasciæ creatae non placebant.* Seneca etiam Epist. LXXX. Diadema, *fasciam* appellat. Ead. pag. post, *candicans*, adde, Sili. Italic. lib. XVI. de Iuba Rege, *Cinguntur tempora vitæ Albenti.* Ead. p. v. 22. Festus. *Basilicus appellatur genus serpentis, vel quod in capite habeat album, instar Diadematis, vel quod reliqua serpentum genera vim eius fugiant.*

P. 46. v. 4. Seneca Epist. LXXX. *vides illum Scythiæ Sarmatiæ ve Regē insigni capitis decorum.* Ead. p. v. 15. Plutarch. in Coriolano, ex Metellis vnum *Diademati* cognomen inde inuenisse scribit, ὅτι πολλὰ χρόνον ἄλλοις ἔχον ἀεικενὸς ἀειδεδεδυμένος τὸ μέτωπον. Iustinus lib. xv. *sed Lysimachum desiliens equo Alexander hastæ cuspidē ita in fronte vulneravit, ut sanguis aliter claudi non posset, quàm Diadema sibi demptum Rex alligandi vulneris causa capiti eius imponeret, quod au-*

spicium regalis majestatis Lysimacho fuit.

P. 47. v. 32. Strabo vero lib. XI. ad Medeam huius vestis originem refert his verbis, *ἡνὲς δὲ Μηδῶν καὶ πεδαιζαί τ' ἐδῆται τῷ τῶ φασὶ δλωασεύσασαι τῆς πότις καὶ ἀφ' Ἰάσονα, & ὀπιμροσηιδύλω τ' ὄψιν ἀπὸ τῆ βασιλέως δέξιοι.*

P. 61. v. 22. Strabo lib. xv. de Ctesiphonte, *τῷ τῶ δὲ ἐποιοῦντο ἡμαδίων οἱ τ' παρθυσίων βασιλεῖς.* Et mox, *εἰδῶσαι εἰ ἐν ταῦτα τῷ ἡμῶνος δέξιοι οἱ βασιλεῖς δέξιοι τὸ δὲ αἰετον ἐτέραις τ' ἐν Εκβαταῖσι.* Iosephus lib. XVIII. Antiquitar. Judaicar. cap. VI. *τῶ πῆς τε λῶ εἰς Κτησιφῶντα ἀναχάρησις πόλιν Ἐλλωίδα, καὶ τῆ Σελδικαία πόλιν κειμῶλω, ἐν ταῖς ἡμαζῆσι ὁ βασιλεῖς κτ' πῆς ἐπὶ, & πλείη τῆς ἀποσιμῶνης, αὐτὴ τῆ δὲ ἀποκειμῶνη πΓραῖ.*

P. 64. v. 5. Translato vero ad Persas imperio Ctesiphon Imperij sedes constituta. Tacitus lib. VI. *Annal. Atque interim Ctesiphon sedes imperij petita.* Herodian. lib. III. de Ctesiphonte *ἐν ταῖς λῶ τῆ βασιλεία τῆ παρθυσί.* Plin. lib. V. cap. XXVI. *Ctesiphontem in Chalanotide condidit Parthi: quod nunc est caput regni.*

P. 68. v. 8. Plutarch. in Alexandri vita, & lib. III. de Fortuna eiusdem principis.

P. 79. v. 20. Herodot. lib. I. *ἔ δὴ καὶ ὕδωρ ἀπὸ τῆ χαλάσσω ποταμοῦ αἶμα ἀγεται τῶ ἀδελ. Σοῦσαι ῥέοντες, τῶ μόνις πῆσι βασιλεῖς, & δὴ καὶ ἕδωρος ποταμοῦ.*

P. 81. v. 22. Quæ Athenæi verba, suppresso auctoris nomine, transcripsit Eustathius in lib. XXI. Iliad. ad ea verba. *βαθύρροον ἀργυροδίνω.* Ac de suo ad extremum addit, *ζηπιπτόν δὲ εἰ καὶ τῶ χαλάσσειον ὕδωρ οὐ ἀπὸ ἐπιπέ σραπεισῶμος ὁ Γέρσις βασιλεῖς.*

P. 84. v. 71. Herodot. lib. II. *Quærenti enim Regi Æthiopum ex Cambysis Legatis, quo genere cibi Rex Persarum uteretur, responderunt illi, σπῆς δὲ*

μὲν τὸν ἄρτον, Ἰεραγιστὰ μὲν οὖν πρῶτον τῶν φύσιν.

P. 86. v. 18. Horat. lib. v. Ode vlt. *Persicos odi, puer, apparatus: ad quæ verba vetus Interpres, Persicos, Regales. Persæ autem Reges, ob nimias diuitias in sumptuosissimis delitijs degere dicuntur.* Sic & Ἑσπερίῳ Ἰουφιλῶ Μενσᾶ, Maxim. Tyr. Sermon. x i.

P. 92. v. 16. ab exercitu Asiatico luxuriam peregrinam in urbem inuectam, Lilius lib. xxxix. narrans, *Tunc, ait, Psaltria (sic enim emendo) Sambucistrία ἤνε, ἔσθ' conuiuialia ludionum oblectamenta addita epulis.*

P. 116. v. 14. Dele verba hæc, quod ius Persarum moribus, aut legibus comparatum fuisse, Aristides Orat. de Paraphthegmate in extremo scribit: ac post verba, τῶν θυμῶν κρατεῖ, adde, *Quod & significat Aristides πᾶσι ἀφ' ἑσθ' ἡμετέρας, cum ait, καὶ οὐδὲ τῶν Ἑσπερίῳ ἢ Δακρυονικῶν τῶν τῆς δίκης ἐπὶνεσαν, οὐδὲ ἑσθ' ἡμετέρας τὰ ὀλίγα τοῖς πολλοῖς, ἔσθ' ἡμετέρας τοῖς μετρίοις, Eademque p. extremo v. post, scquebatur: adde. Itaque cum Sandocem ex Regijs iudicijs vnum, Darius in crucem idcirco agi iussisset, ὅτι ὅτι χημεῖσαι ἀδίκων δίκην ἐδίκασε, postea, ἀνακρεμασθέντος αὐτοῦ, ἀναλογοζόμβρος ὁ Δαρείος ἔβρε οἱ πλέω ἀγαθὰ ἢ ἀμφοτημιέτων πεπονημένα ἐς οἶνον τὸν βασιλικόν. θύρων δὲ τῶν Δαρείος, ἔσθ' ἡμετέρας ὡς τρυφῶν αὐτῶν ἢ θρωπῶν ἐργασμένων, ἤσθ' ἡμετέρας, quemadmodum Herodot. lib. vii. scribit: atque ita vita quodammodo redditum saluum euasisse narrat.*

P. 122. v. 22. Strabo post Herod. lib. i. Ead. p. v. 17. Xenoph. lib. viii. περὶ τῆς πρῶτης ἐξ ἡμετέρας ἀποδεδωδυσθῆς πρὸς βασιλέως, ἢ πόλιν ἢ ἔθνος ὑποχίρειον ποιήσεν, ἢ δὴ ὁ βασιλεὺς ἢ ἀγαθὸν αὐτῶν δεσποζέειν, οὐ πῶν οἱ πρῶτοι, καὶ δὲ καὶ τῶν πρῶτων κωμῶν.

P. 125. v. 7. Xenoph. Oeconomico, de Rege Per-

farū, πῶν τοῖς μὲν ἢ χῶρον τῶν ἄλλων ἀποστήσιν, καὶ δῶρον κοσμεῖ, ἔσθ' ἡμετέρας ἐπιμοῖς γαράρῃ.

P. 132. v. Ita Alexander in eo ludico certamine, in quo singulari praelio decernere duces voluit, cum ille qui Alexandri nomen sumpserat victoriam reportasset, *Δωρεάν, ait, ἔσθ' ἡμετέρας δῶδεκα κῶμας, ἔσθ' ἡμετέρας χημεῖσαι, quemadmodum Plutarch. in Alexandro scribit.*

P. 139. v. 30. Apud Xenophontem lib. vii. περὶ Cyrus μὲν τὸν Μίδρην iurat.

P. 140. v. 10. Sed & apud Herodot. Tomyris ἡλιον ἐπὶ μνηστῶν ἢ Μαασα γῆσιν δεσποζέτω.

P. 141. v. Æmilius Probus in Datame, de Mithridate, *Namque is pollicitus est regi, se eum interfectorum, si ei Rex promitteret, ut quodcumque vellet, liceret impune facere, fidemque de ea re, more Persarum, Dextra dedisset: hanc ut accepit, simulat se suscepisse cum Rege inimicitias.*

P. 142. v. 15. Dio Chryso. πᾶσι ἀπὸ τῆς Τισσαφῶντος ὅτι ὁ ἄριστος μὲν τοῖς πᾶσι Κλεάρχου. πῶν δὲ βασιλεὺς ἔσθ' ἡμετέρας βασιλείους τοῖς ἢ τῶν δεξιάων ἀπὸ τῆς.

P. 144. v. 8. Assyrios quoque Reges venatu exerceri solitos, Suidas in verbo Σαρδανάπαλος testatur. Ead. p. v. 13. Nobiles enim ad venandum canes in India esse, latratuque abstinere, cum videre feram, leonibus maxime infestos, Curt. lib. ix. scribit.

P. 146. v. 15. vt Mesopotamix Prætores, apud eum lib. x. Ead. p. v. 19. Æmil. Probus in Datame, *ab Ariobarzane præfesto Lydiæ ἔσθ' ἡμετέρας.*

P. 149. v. 1. totiusque phrygiæ. Ead. p. v. 19. Apud Arrianum lib. vi. Stafanor, ὁ ἀφῶν ἢ ὁ ζαφῶν, Satrapes. Ibidem phratrophenes παρθεμῶν ἢ ὑριανῶν

Satrapes. Ead. p. v. 19. Pausania verba sunt hæc, ἤλαυνεν ὅπῃ τὰς Σαρδῆς. ἡ δὲ δὴ τῆς Ἀσίας τῆς κεντρικῆς μέρους πτωκῆτα ἢ Λυδία: καὶ αἱ Σαρδῆς πᾶσι τῶν περὶ τὴν περὶ τὴν Σατραπείων ὅπῃ θαλάσσης, ὅπου οἰκιστῶν ἀπὸ δὲ δὲ κίον, καὶ αὐτῶν βασιλεῖς, τῶ Σοδῶσα. Ead. p. v. 21. & Ctesia Epitome.

P. 161. v. 21. Ad hoc caput pertinent hæc Plinij lib. vi. cap. xxvi. verba, *Artemia, ex qua Orientem petentes excipit oppidum apprime munitum, quondam stadiorum Lxv. amplitudine, et Satraparum Regia appellatum, quod Tributa conferebantur, nunc in arce redactum.* Herodot. lib. v. Cyprus ait Regi magno pensitasse Tributi nomine quingenta talenta. Xenoph. lib. v. 1. παρδ. καὶ Κίλικες δὲ καὶ Κύπριοι πάντῃ περὶ τὴν αὐτῶν σωερατεύουσα. ὧν ἕνεκα ὅσῃ ἐπιπέτῃ πᾶσι τῶν Σαρδῶν ἔτε Κιλικῶν οὔτε Κυπρίων, ἀλλ' ἡριου αὐτῶν αἰεὶ οἱ ἐπιπέτῃ βασιλευσάντες. διασπῶν μὲν τῶν ἡμίβανι, καὶ στρατείαις, ὅποτε δέοιτο, ἐπιπέτῃ αὐτοῖς.

P. 162. v. 30. Herodot. lib. v. de Artapherne Sardium præside, τῶτα τὴν ἡμισυαίαν ποιέειν, ἔ τῶν χείρας σφύων μερῆσαι καὶ περὶ τῶν σαργῶν, πῶς οἱ ὄψασαι τῶν περὶ τῶν σαργῶν, καὶ τῶν μερῆσαι, φόροις ἔταξε ἐκείνοις. Ead. p. v. Plin. lib. xii. cap. 1111. *Vnam e peculiaribus India Virgilius celebrauit Ebenum, nusquam alibi nasci professus: Herodotus eam Ethiopia intelligi maluit: in Tributi vicem Regibus Persidis, et materia eius centenas phalangas tertio quoque anno pensitasse, Ethiopas, cum auro et ebore, prodendo. Non omitendum id quoque, vicens dentes Elephantorum grandes, quoniam ita significauit, Ethiopas eadem causa pendere solitos, tanta ebore auctoritas vrbis nostræ trecentesimo decimo anno; Tunc enim auctor ille historiam eam condidit Thurijs in Italia.* Extat ille Herodoti locus lib. iii. in hæc ver-

βα, ἀγνέοισι δὲ, ἔ τὸ μὲν ἐμοδ, δύο γοίνικας ἀπὸν χροῖσι, ἔ δημοσίας φάλαγγας ἑξ ἑνός, ἔ πέντε τῶν δὲς Αἰθιοπας, ἑλέφαντος ὁ δὲ δὲς μὲν αἰοῖς εἴκοσι.

P. 178. v. 13. & in Alexandri vita. Ead. p. v. 29. Plurarchus in Alexandro, ὅσῃ δὲ θαλασσηπόλων τῶν ἐν ὄντων, οἱ σωερατεύουσα τῶν γυμνασίων, ἀποδράς ἐκ τῶν στρατοπέδου, καὶ περὶ Δαρείον ἀφισπασάμενος.

P. 179. v. 27. his verbis, *atque iter facienti, Spado ex captivis qui Darij uxorem comitabantur, deficere eam nuntiat. & infra, e spadonibus, qui circa Reginam erant, Tyriodes inter trepidationem lugentium elapsus.*

P. 180. v. 6. Herodotus lib. vii. de Xerxe, δὲ ἐξ ἡλαυνῶν ἐπὶ ἄρματος παρ' ἑνός ἐι ἐκείνον ἐπυθάνετο. καὶ ἀπὲρ τῶν οἱ Γεωμμεταπῶν, ἔως δὲ ἐξ ἑατῶν ἐς ἑατῶν ἀπικετο.

P. 187. v. 30. Atque Ctesiam hunc potissimum ducē & auctorem in Assyriorum historia conscribēda, se fecutū esse, Diodor. Sicul. profitetur. meminit & huius Cnidij Ctesia Plin. lib. ii. cap. cvr.

P. 188. v. 2. Nec verò æquum ei fuisse Plurarchum, hæc initio vitæ Artaxerxis ab eo posita declarant, ἀλλὰ τῶν Κησίων. &c. Ead. p. v. 25. pro pelatos, scribe cum pelus: præfuisse etiam &c. reliqua intermedia dele.

P. 192. v. 23. Reges ita lenibus utebantur venenis, ut possent sine dolore interire.

P. 194. v. 19. Plurarchus in Alexandro, Darium ait audita vxoris morte exclamasse, indoluisseq; eam ἀμοιρον κείδῃ τῶν βασιλικῶν, cui respondit Eunuchus cubicularius, οὔτε ἀποθανοῦσα κόσμος πνός ἀμοιρος γέρονεν. Diodor. Sicul. lib. xvii. ἀμὰ δὲ τῶν περὶ τῶν περὶ τῶν Δαρείων γυμνασίων, ὁ Ἀλέξανδρος ἐθαψεν αὐτὸν μεγαλοσπεῖως. Justin. lib. xi. de morte

Alexandri, que ubi Alexandro nuntiata sunt, viso corpore defuncti, tam indignam illo fastigio mortem iachrymis persecutus est, corpusque Regio more sepeliri, et reliquias eius maiorum tumulis inferri iussit.

P. 201. v. 10. Arrianus lib. II. de Anchialo, και το μημα το Σαρδαναπαλου, ερχεσιν ωσθ ηρω περχων τις ΑΓ χαλκω και αυτες εφεσηναι επ αυτω Σαρδαναπαλος συμβεληκως και χαρρας δηηλοις ως μαλιστα ες κροτον συμβαλλονται, και επηξασματα επερχεσθαι αυτω Ασυρια ζυγαμματα. οι ιδυ Ασυριοι, ε μετουν εφασπον επιναι τα επηξασμα. απ. ο δε νοις αυτω ον εφραζες τω επι, οπι Σαρδαναπαλος ο Ανακωνδαεξεν παυς ΑΓ χαλκω η Ταρσον εν ημεσιν, μιζ εδειματα, συ δε ω ξερε, εδωτε η πνε, ε παυξ, ως τ δηα πα δωθρωπινα εν οντα ε υπυ αιξια, πν ψφορον αινοστωδωρος οσθ αι χηρες επι τα κροτω ποιουσι η τε παυξ ε εφθ διυρροτερον εχγεραφθαι, εφασαν τα Ασυρια ονοματι.

P. 205. v. 6. Eandemque causam adfert Herodotus, lib. II. in extremo, cur Massagetae Soli quem summopere venerabantur, Equos mactarent. θεων ε μουδον ηλιον σεβονται, τα θυσιαν ιπποις νομος ε οπι η θυσις, ηρω θεων τα τεχιστα πατων ηρω θνητων το παχρον εατεονται. Plutarchus tamen in parallelis, de Xerxe, βουτυπιν ε ait, μελλοντος επι τα το Ηλιε βωμοδ.

P. 206. v. 18. Dionysius Areopagita Epist. v 11. ad Polycarpum, μαλιστα μδν ουω το το πας Γρωαν ιερεπικης εμφορεται φημαις η ειστη Μαγροι τα κρημοσιναι τα πειπλασις μισρε τελοδσιν. Cyrillus Catechesi v 11. Manem in perfidem profectum, aduersarios illic offendisse, ε αυταγωνισας, τοις το Μισρε.

P. 207. v. 5. Idem lib. de Praescription. aduersus heretic. de Diabolo, Tinguit et ipse quosdam utique credentes et fideles suos, expiationem delictorum de lauacro repromittit, et sic adhuc initiat Mithrae, signat illic in frontibus milites suos. Celebrat et panis oblationem

blationem et imaginem resurrectionis inducit, et sub gladio redimit coronam.

P. 208. v. 11. Tertullian. aduersus Marcionem lib. I. cap. XIII. sicut aridae et ardentis naturae sacramenta, leones, Mithrae philosophantur. Ead. p. v. 17. Plutarchus in Alexandro, το σον οεξιν φως ο παλιν ανκαλαμψ λαμπεθν ο Κυελος Ορομασθης.

P. 209. v. 1. Herodotus lib. III. ε δη υμιν τα εθνη σκηπιω θεοις βασιληοις εθνηκαλεων. Ead. p. v. 8. Artabanus Parthorum Rex apud Ioseph. lib. XI. Antiquit. Iudaicar. cap. VI. Τοις τε πα βωφοις θεοις επομμυτο.

P. 210. v. 21. Clemens Alexandrinus in Protreptico. Πρωτον ε οι Μαγροι το Πδρ τεπημικασι, ε ηρω πτω Ασισω καιπικωωτων πολλοι. Et paulo post, τοθς ε, ε Μακεδονες, ως φησι Διογρηνης εν παρωτω Γρωσθω. ε μοι Σαυροματες καιτα λεγθι, οις Νυμφιοδωρος εν νομιμοις βαρβαροικις το Πδρ οεξιν ισθρει, η τοις Γερασις, ε τοις Μησδοις η τοις Μαγροις. θυην εν υπαμθρω του τοις ο Δινων λεγθι, θεων αζαλματα μονας, το Γδρ η Γδωρ νομιζοντες.

P. 216. v. 9. Similiterque Xerxe castra mouente ε Sardibus cum Sol defecisset, defectu eiusmodi terrore Xerxes consuluit Magos, quid ostetum illud portenderet, οι ε, vt est apud Herodotum lib. VII. εφασαν, ως Ελλησι παροδχικη ο θεος εκλειψιν ηρω πολίων λεγοντες Ηλιον εη Ελλωων παροδελορεα, σελλω βω δε, σφειων. Ead. p. v. 28. Clemens Alexandrinus in Protreptico, de Magis tractans. Αζαλματα μδν θεων ε ξυλα και λιδοις υπειληφασιν, ως παρ Ελλωες, ε δε μιλω Ιβιδας, και ιχθυδμονας, και παρ Διγυπηιοις, δηα Γδρ τε, και Γδωρ, ως φιλοσοφα. μδν πολλας μδν τοι υστερον παροδδεις εηρω δωθρωπειδη αζαλματα σεξιν αυτοις, Βηρωοτος εν τελη Χαλδαϊων παεισησι, τοτο Αρπαξερξεν τα Δαρεϊα τα εχρον εισηγησασθω. ος παρωπες, της Αφραθιτης Ταναϊδος το αζαλμα ανασησας εν Βαβυλωνι, και Εκθεσασθω.

νοίς, Πέρσαις καὶ Βακτρῆσι, & Δαμασκῶ καὶ Σαρδέσι ὑπέδραξε σέ-
 C. 4. Veneri ergo Tanaidi templum condidisse Ar-
 taxerxem, ait. Strabo vero eam Naitidem vocat,
 lib. xv. cū ait, Ἐὗτα δὲ ἐν τοῖς τῆς Ναιτίδος καὶ τῆ ὀμμανοῦ
 ἰσθμοῦ νεόμισαι. At Plutarchus in Artaxerxe, τῆς γὰρ αἰτ,
 Ἀρτέμιδος τῆς ἐν Εὐκαταίοις, καὶ Ἀνείπν κελόσιν. Ead. p. v.
 28. Quid autem sint ξύλα & vnde dicta, aperit
 Clemens Alexandrinus in περὶ τῆς ἐπιτομῆς his verbis.
 καὶ τῶ δῆλων ἀνθρώπων οἱ ἐπὶ παλαιότεροι ξύλα ἰδρῶνοι τοῦ περ-
 φανῆ, καὶ κίονας ἴστων ἐκ λίθων, ἀ δὴ καὶ ξύλα περὶ τῆς γροῦτον,
 δὲ τὸ ἀπὸ τῆς ἐοδῆς τῆς ὕλης.

P. 218. v. vlt. Cicero lib. i. in Verrem, Latonam
 ex longo errore, & fuga grauidam, & iam ad pariendū
 vicinam, temporibus exactis confugisse Delum, atque ibi
 Apollinem Dianamque peperisse: quæ ex opinione homi-
 num, illa insula eorum Deorum sacra putatur: tantiæque
 eius auctoritas religionis & est & semper fuit, vt ne
 Persæ quidem, cum bellum toti Græciæ, Dijs, hominibus-
 que indixissent, & mille numero nauium classẽ ad De-
 lum appulissent, quidquam conarentur aut violare, aut
 attingere: hoc tunc sanum depeculari homo improbisime,
 atque amentissime audebas.

P. 223. v. 32. Hostias autem quas cædebant, in-
 terdum totas igne absumebant, quod erat ὀλοκαυ-
 τῆν. Xenophon lib. v. i. i. περὶ δ. ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο πρὸς τὰ
 περὶ τὴν ἔδυσαν τῶ Διὶ & ὀλοκαυτῶσαν πρὸς τῶ τοῖς. ἔπειτα τῶ
 ἡλίω, & ὀλοκαυτῶσαν πρὸς ἵπποις. Interdum verò par-
 tem duntaxat cremabant: reliquas verò carnes e-
 pulis asseruabant. Idem Xenophon eodem lib.
 πρὸς ἡ νικῶσι πᾶσιν ἐδίδου βοῖς, τῆ, ὅπως αὐθυσαντες ὀβελῶντο,
 D. Hieronymus in Esaiam, cap. lvi. Differentiam
 hostiarum, & Holocaustorum in Leuitico plenius disci-
 mus. Holocausta sunt, quæ super altare integra concre-

mantur. Victimæ & Hostiæ, quarum pars offertur altari,
 pars sacerdotibus traditur.

P. 224. v. 6. Xenophon lib. i. i. i. περὶ δ. de Cyfo
 συμπαραβάλλει δὲ καὶ Ἡρώας γῆς Μηδίας οἰκητορας καὶ κινδεδόμενας.
 Et mox, ἐπεὶ δὲ ἔχεται διέβη τὰ ὄβεια, ἐκεῖ αὐ καὶ γινώ-
 ἰλάσκειτο χάρις καὶ θεοῖς θυσίαις, & Ἡρώας Ἀστυείας οἰκητορας
 διδριζέει.

P. 225. v. 31. Epulas etiam Dijs libasse perfas &
 velut cœnæ primitias ijs dedisse, docet Xenophon
 lib. v. i. i. περὶ δ. ὃ ἡ Κόρος, ὡς ἔφαρ ἔρχεν ἔσκητος, ἀπαρξάμενος
 ἡεία, καὶ μετὰ τὸν αἰεὶ τῶ μάλιτα θεομῶρος, καὶ ἀσπίσας καὶ διοξά-
 μένος, ἔπειτα οἱ δῆλοι οἱ ἀπὸ αὐτῶν ἔπασις ἐπίστω. Sane cum
 Alexandri pedibus, vnus ex Regijs pueris, men-
 sam quæ Darij fuerat, subdidisset, inde spadonem
 ingeruuisse, Curtius lib. v. refert. Quod conspi-
 catus Alexander, causam mæstitiæ requisit. Ille
 indicat, Darium vesci in ea solitum, seque sacram eius
 mensam ad ludibrium recidentem sine lachrymis con-
 spicere non posse. Subijt ergo Regem verecundia vio-
 landi hospitales Deos: iamque subduci iubebat, cum
 Philotas, Minime vero feceris Rex, sed omen quoque
 accipe, mensam ex qua libauit hostis epulas tuis pedibus
 subiectam esse.

P. 226. v. 22. Xenophon lib. vii. περὶ δ. πρὸς δὲ ἐλέ-
 λδυσαν ὁπόσα ἔχουσι Κροῖσος χημίματα πρὸς τὸν μὲν πρὸς θεοῖς
 ἔξελειν, ὁπόσα δὲ οἱ Μάχοι ἔχουσι. Et aliàs eod. lib. ἐπεὶ ἡ
 εἰσῆλθεν ὁ Κόρος, πρὸς τὸν μὲν Βεσία ἔδυσαν, ἔπειτα Διὶ βασιλεί καὶ
 εἰ ἂν ἡ δῆλοι τῶ οἱ Μάχοι ἔχουσι.

P. 232. v. 9. Vitruuius in Præfatione lib. v. i. i.
 Thales Milesius omnium rerum principium, Aquam, est
 professus: Heraclius, Ignem: Magorum sacerdotes,
 Aquam & Ignem. Ead. p. v. 25. Apud Plutarchum
 in Alexandro, Eunuchus cubicularius ad Da-

rium, ἔδεν ἔχθρις ἀπίσασαομαι τὸν ποτηρὸν Δαίμονα Πύστων.

P. 244. v. 13. Xenophon lib. 1. παρδ. de Cyri disciplina, ἐγγετο ἐν οὐκ ἔτυπυ φρήτιστα. ἢ καὶ κινῶ χρώμεθα ἐπὶ ἀπλώως διδασκῆναι τῶς πᾶσι δαίς, ὡς ἄρ τῶς οἰκέτας, ὡς ἡμᾶς αὐτοῖς διδασκομένην ἀνηγεύην, καὶ μὴ δὲ ἀπαταῖν, μηδὲ κλέπτειν, μηδὲ πλεονεκτεῖν. εἰ δὲ ὡς τῶς τῶτα πείσειν κολεῖται, ὅπως σὺ πάντα ἐξὶ ἐθῶν ὄντες ὑπερότεροι πλείων ἡβούντων. Ead. p. v. 24. Suidas in verbo Κέρως. εἰ φιλοσοφίας, εἰ καὶ ἕως ἄλλος, ἔμπειρος ἴω. ἴω ἴνα ὡς τῶς Μάγροις ἐπιειδέηται. Δικαιοσύνη τε καὶ ἀληθῆσαν ἐδιδάχθη καὶ δὴ ἴνας πατρῴους νόμους καθεστῶτας Γύστων πῶς ἀείσει.

P. 348. v. 24. De Persarum verò moderatione in victu, Xenophon lib. v. παρδ. scribit hæc καὶ ἐπὶ δὲ κατενόησε πῶς μετελόγηται ἢ σίτων, ἐπὶ οὐδενὶ τῶν βρώματι οὐδὲ πόματι Γέρσης ἀνὴρ ἢ πεπενημένον οὔτε ὄμμασιν αὐτὸν ἐκπεπληγμένος καταφανῆς ἡβούτο, οὔτε ἀρπαγῆ οὔτε νόω, μὴ οὐχὶ παρονοεῖν ἄρ ἂν καὶ μὴ ἐν σίτω ἄν. ἀλλὰ ὡς ἄρ οἱ ἵπτικοί, εἴτε τὸ μὴ ἔρασεσθαι ὅτι ἢ ἵππων, δυνάμει αἶμα ἵππεύοντες καὶ ὄραυ καὶ ἀκούειν καὶ λέγειν τὸ δέον, οὕτω καὶ ἐκείνοι ἐν τῶ σίτω οἰονταὶ δεῖν φρονίμοι καὶ μέτεροι εἶναι. εἰ δὲ τῶς δὲ κεκνησθαι ἴστω ἢ βρωμάτων καὶ τῆς πόσεως, πᾶσι αὐτοῖς κινικόν καὶ ἡγεωδῆς δοκῆ ἔσθ.

P. 252. v. 20. Cyaxarim filix nuptias cum ingenti dote Cyro obtulisse, Xenophon lib. vii. i. παρδ. refert. Is verò non nisi patris matriscq; assensu fas sibi esse ducens matrimonium contrahere, respondit, βούλομαι σὺ τῆ τῶ πατρὸς γαίμει, καὶ τῆ τῶς μητρὸς τῶτα ὅτι σωμαί ἔσαι.

P. 260. v. 27. Apud Plutarch. in Artaxerxe, Cyrus fratris Artaxerxis ignauiam ex eo arguebat, quòd ἐν μὴ τῶς κινηγασίας μηδὲ ἐφ' ἵππου. ἐν δὲ τῶς κινδύωσι, μισθὸν ὅτι θροῖς καθεστῶται.

P. 262. v. vlt. Xenophon lib. viii. παρδ. ὁρχῶσθαι δὲ τὸ Γύστων.

P. 278. v. 5. Ælianus lib. v. cap. i. de Tacho Ægyptio qui donec vsus est vernaculo victu, & frugaliter vixit, prosperrimo valerudine vsus est, ἐπὶ δὲ εἰς Γέρσης ἀφίκετο, καὶ εἰς τῶν ἐκείνων βυφίω ἔξέπεσε, τὸ αἶμα ἢ σίτων ἐν ἐκείνων ἴστω δυσεντερίως τὸν βίον κατέπεσε τῆς βυφίως δὴ ἀλλήλων θανάτων. Æmilius Prob. in Pausania, Epulabatur, more Persarum, luxuriosus, quàm qui aderant perpeti possent. Satraparum etiam mentas Cyrus voluit ea esse ferculorum copia infructas, vt & ad famulos alendos, & ad amicos, eosque qui præclari aliquid gessissent demerendos, satis esset. Ita enim Satrapas alloquitur lib. vii. i. παρδ. ἔστω παρ δὲ παρ ὑμῖν βράπτειν, ὡς ἄρ ἢ ἐμῶ, ξέφυσσα ἰδὲ παρ τὸν τῶς οἰκέτας, ἐπειτα δὲ καὶ ὡς φίλοις μεταδίδωμαι, ἡκανῶς κεκοσμημένη. καὶ ὡς τὸν καλὸν ἔα ποιοῦντα καθεῖ ἡμέραν ὅτι χαρομένη.

P. 279. v. 11. Cuius rei exempla, Xenophon lib. v. παρδ. suppeditat.

P. 282. v. 32. Testimonio est & Plutarchus qui de Artaxerxe talia in eius vita scribit, αὐτὸς δὲ τῶ θανάτου τὸν ὅτι κλίνης τὸν οὐκ ἔλας, καὶ θυράσας, κατεκάλυψεν Αὐλαίαν τῶς θυράς. Et mox, ἔχρη πῶς Αὐλαίαν ἴστω λατῶν, ἀνεχώρησεν εἰς τὸ ἐντὸς οἴκημα.

P. 286. v. 30. Cyrum subfterni iussisse Cyaxari sub palmeto, ἢ Μνηστῶν πύλων, Xenophon lib. v. refert.

P. 288. v. 6. Persas antequam cibum caperent, lauare solitos, indicio est, quòd Xenophò lib. viii. παρδ. de Cyro scribit, ἐπὶ δὲ ὡς ἄρ ἢ οἱ τεταγμένοι παρονοῦντες λούσασθαι αὐτὸν ἐκέλευον. δὲ ἢ ἔχρη, ὅτι ἡδέως ἀναπαύοιτο. οἱ δὲ αὐτὸ τεταγμένοι ἐπὶ ἄρ ἢ δειπνοῦ παρεπήσαν.

P. 289. v. 30. Agathias lib. ii. Quippe potentes armis

Persas, inferiores damnis adficiunt, magnaque inuicem crudelitate ac diuitate se vexant: quodque omnium maxime absurdum est, cuius fas est innumeras prope ducere vxores, et nihilominus ab expertibus matrimonij adulteria designantur.

P. 291. v. 20. Artaxerxes filiam suam Atossam duxit in matrimoniū, dein & alteram, Amestrim vt Plutarch. in Artaxerxe auctor est. Darium quoque nouas res molientem Atossæ sorori pollicentem se eam ducturum, licet eam pater in matrimonio haberet, Plutarchus cod. lib. scribit.

P. 293. v. 9. scribe, cuius in voce *Αβαζάρκεος*, & rursus in *Μέσουργοι*.

P. 299. v. 12. Cyrillus apud Suidam in voce *Σπαδων* & *βύνοδχοι*, εἰσὶν οἱ γὰρ ὅτι μόνοι οἱ Σπαδωνες, καὶ τὰ μέλα τῆς ἀρχιεργίας πόσως ἔχοντες, ἀσπληγὴν ἢ ἀμάτρωσ καὶ ἀκαλασταίην ἢ ἀσπιδίως, καὶ ἀσπιδεστας, δηλαδὴ καὶ οἱ τελέως ἀπύκνοιοι, ἐκτεμνόμενοι τῶντα.

P. 301. v. 7. Eustathius in Dionys. *κατέληγον λέγεται δὲ Ἰβητικὴ γὰρ ἔστι φῶν, ἥς καὶ ἀφελείας ἔδεικνυται.*

P. 303. v. 10. Xenophon Pharnabasi Prætorium describēs, inter cætera quæ in eo cōspiciebantur, ait, ἔθηρα, ἀλλὰ ἐν ἀπειρηρασμένοις ἀσπιδεσίοις, ἀλλὰ καὶ ἀσπιδεσίοις πόσις, παλίσταλαι. Apud eundē Cyrus iunior ἀσπιδεσίοις καὶ ἀσπιδων καὶ θηρίων μεσίοις sibi à patre relictos ait in quibus delectabatur. Ead. p. v. 16. Apud Xenophon, lib. v. 11. hæc Cyrus Satrapis, καὶ ἄλλοι δὲ καὶ Παρθεσίοις, καὶ θηρία βέβητε.

P. 312. v. 23. Eandemque causam cur hoc potissimum vestis genus Cyro placuerit, Xenophon lib. v. 11. *παρδ.* adfert. *σολωὶ τὸ γυναικῶν πύμα μνησκὴν αὐτὸς πεφορέει, ἐκ τῆς κοινῆς τῶντων ἐπισπένδοντα. αὐτὴ γὰρ αὐτῆς συκρῆτην ἐδοκεῖ εἶπεσι πὲρ τῆς σώματος ἐν δέξερσι ἔχει, ἐ*

καλλίστοις καὶ μελίστοις ὑπερῆκνωται τοῖς φοροῦνται. ἔτι γὰρ ὑποδύματα πῶτα ἐχρῶσιν ἐν οἷς μάστιγι λαθάνοσι καὶ ὑποπτεμέτοις π, ὥστε δοκεῖν μελίστοις.

P. 313. v. 5. Medicas verò vestes non vnus generis fuisse, docet Xenophon lib. viii. his verbis, ἐπειδὴ τοῖς κρατίστοις δίδουσαι τὰς καλλίστας σολας, ἔξέφερε δὲ καὶ ἄλλας Μνησκῆς. (καμπόλλας γὰρ παρεσεβούσασσι, ἢ δὲν φειδόμενος οὔτε πορφύρεων, οὔτε ὀρφνίνων, οὔτε φοινικίδων, οὔτε κερυκίμων ἱματίων) νεύμας ὅτι πύτων τὸ μέρος ἐνέστω ἦν ἡ γυναικῶν, ἐκείνουσιν αὐτοῖς πύτοις. κοσμεῖν τοῖς αὐτῆς φίλοις, &c.

P. 316. v. 27. *Αιγο ας πυριτυτα distinctas Persarum vestes*, Curtius lib. i. i. inter reliquam Damasco exportatam prædam, memorat.

P. 317. v. 31. Vnde Arrianum lib. vi. in eo quem lib. superiore adduxi loco, vbi *Κανάκας πορφυροῦς* legitur, *Κανάκας* scripsisse verisimile est.

P. 321. v. vlt. Xenophon lib. viii. *παρδ.* de Cyro. ὑποπέρεται ὅτι τῆς ὀφθαλμοῦς πορπέτο, ὡς βύοφθαλμοποιοί φαίνονται ἢ εἶσι, καὶ ἀπτελέσασσι, ὡς βύχοσώτεροι ὀράντο ἢ πεφύκασσι. Ead. p. eod. v. Persicæ autē mulieres formæ & pulchritudine præstantia, à veteribus commendantur. Xenophon *Αναβάσ.* lib. iii. ἐκ Μήδων δὲ καὶ Περσῶν καλῆς καὶ μεγάλης γυναικῆς καὶ Παρθένοις ὀμυκῆν. Plutarchus in Alexandro, καὶ δὲ δήμας ἀρχμαλώτοις ὀρών ὁ Αλέξανδρος καλῆς καὶ μεγάλης δευφύσας, ἢ ἐκ παύτων, ὡς εἰσὶν ἀμυδόνες ὀμυκῶν ἀπὸ Περσῆδες. Ammianus Marcellin. lib. xxiii. *Ex virginibus autem, quæ speciosæ sunt capte, vt in Perside, vbi feminarum pulchritudo excellit, nec contrēctare aliquam voluit, nec videre.*

P. 322. v. 21. Apud eundem lib. iii. Spado Dario nuntium mortis vxoris suæ attulisse, gemens, veste lacerata, eoque habitu in Tabernaculum Regis perductus esse, dicitur.

P. 323. v. 7. Sic & post Ephestionis obitum, pro-
luctus argumento, Alexandrum Equos & Mulos
tonderi, insuper etiam propugnacula murorum
euerti iussisse, plutarchus in eiusdem principis
vita, scribit his verbis, ὅθεν λογισμῷ τὸ πάθος Ἀλέξαν-
δρος ὑπέβλεπεν, ἀλλ' Ὀδύς μὲν ἵππους τε κείρας πάντας ὅτι πένθη,
& ἡμιότους ἐκέλευσε, & τῶν ἀλλῶν πόλεως ἀφείλεν τὰς ἐπιλήξεις.

Ead. p. v. 22. Cyrum constituisse, vt res contro-
uerfiæ que omnes ad Iudices deferrentur, nec sibi
quisquam in re sua lus diceret, Xenophon lib.
v. 111. παρ' ἡμῶν ita scribit, ὡς περὶ νόμον καταπέσεια τοὶ Κόρυς,
ὅσα ἰσχυρίσεως δέονται, εἴτε δίκην, εἴτε ἀγωνίσματα, τὰς δεινέ-
τους ἰσχυρίσεως σιωπῆ ἔχον τῶν Κερταίων.

P. 329. v. 5. Herodotus lib. v. 11. Ἀρταύκλιον δῆδρα
Γέροντα λαβόντες Σησοῦ ὑπερχον, ζῶντα πρὸς Σαΐδα πρὸς δὲ ἐ-
πικατάδουσαν.

P. 334. v. 10. Sunt qui existiment nocentes, in-
terdum in Insulas apud Persas, relegatos: in quem
errorem eos Latinus Herodoti Interpres induxit,
perperam acceptis verbis istis lib. v. 11. Τὰ δὲ νη-
σιωτικὰ ἔθνη, & ἐκ τῆς Εὐρώπης θαλάσσης ἐπίδημα. Νήσων
δ' ἐν τῇσι τῶν Ἀνασσάσιος καλεομένων, καπτικῆς βασιλείας.
Sed longè alia Herodoto mens fuit, qui hoc in
animo habuit, in eas insulas, Cares quos Anaspas-
tos vocabant, velut in coloniam missos. Arrianus
lib. 111. & Ἰνδοὶ καὶ Κἄρες Ἀνασσάσιος καλεόμενοι. Ead. p. v.
20. Iustinus lib. x. Inter hæc DCCC. admodum Græci
occurrunt Alexandro, qui pœnam captiuitatis truncata
corporis parte tulerant: rogantes, vt sicuti Græciam se
quoque ab hostium crudelitate defenderent. Curtius
lib. 111. Nec dubitauerunt Persæ, quin Iffo relicta, quam
ceperant, Macedones fugerent. Nam etiam saucij qui-
dam & inualidi, qui agmen non poterant persequi, ex-

cepti erant, quos omnes, instinctu purpuratorum barba-
ra feritate seuientium, præcisiss, adustisque manibus cir-
cumduci, vt copias suas noscerent: satisque omnibus
spectatis, nuntiare quæ vidissent Regi suo iussit. Se-
neca lib. 111. de Ira, cap. xx. Sicut Rœ Persarum
totius populi nares recidit in Syria: inde Rinocolura lo-
ci nomen est.

P. 339. v. 39. Honorem etiam Senibus habitum
à Persis, testatur Xenophon lib. v. 111. παρ' ἡμῶν. illic
enim Cyrus in extremis constitutus hæc ad filios
verba facit. ἐπιπέδου δὲ καὶ αὐτὸς οὕτως ὑπὸ τῆς δὲ τῆς
ἐμῆς τε καὶ ὑμετέρης παιδείας τῶν περὶ ἐσβυτέρους οὐ μόνον ἀδελ-
φοῖς, ἀλλὰ καὶ πολίταις, & ὁδῶν καὶ θαλάσσης καὶ λόγων ὑπέκειν. &
ὑμῶν δὲ, ὡς παῖδες, οὕτως ἔξ ἀρχῆς ἐπιπέδου, τὰς ἐμὴν γαργα-
ροῖς περιποιῶν, τῶν δ' νεωτέρων περιποιῶν δαμῶν οὐδὲ παλαιὰ καὶ
ἐπίσημα ἐν ἔθνημα λέγοντος ἐμοῦ οὕτως ἀποδέχεσθε.

P. 344. v. 15. Medica quoq; herba, quæ in peco-
rum iumentorumq; pabulis tantopere cõmenda-
tur à Catone de re Rustic. cap. xli. Varro. lib. 1. de
re Rust. cap. xl. Virgil. Georgic. Columel. lib. 11.
cap. xi. à Persis, seu Medis, originem duxit. Plin.
lib. xviii. cap. xvi. Medica externa etiam Græciæ, vt
à Medis aduecta per bella Persarum, quæ Darius intulit:
sed vel in primis dicenda. Cuius dotes ibidem præ-
dicat. Seruius in lib. 1. Georg. ad verba. Tunc, te
quoque Medica, putres, Accipiunt sulci: ad ipsam, ait,
herbam ἀποπροφῶν facit: Hæc autem herba à Medis tran-
sata est in Græciam, quo tempore eam inuaserunt.

P. 346. v. 3. Schœnis quoque mensuram egisse
Persas, plinius, illo, lib. vi. cap. xxvi. quem pauld
antè citauit, loco, docet. Callimachus apud Plutar-
chum, ἀπὸ φουρῆς, μὴ μεβῆν ὁ Σχοίνω Γραῖδὲ τῶ σφίλω.

P. 349. v. 19. Vnde apparet, toto quod aiunt cæ-

Io, Suidam in huius vocis Etymo errare. Sic enim ille, Κόρος ὁ Πρώτων βασιλεὺς, οὕτως ἐκλήθη, διὰ τὸ ἐν τῇ βασιλείᾳ ἀγερομένη παιδεία, κωλυόμεν ἢ ἡλικίον. Ead. p. v. 29. Clemens verò vt supra dixi, Zoroastrem *νύμμη* *fidius* significare, lib. 11111. Recognitionium ait. Herodotus lib. vii. οἱ δὲ Πέρσων πάντας πῆς Σκύθας καλεῖσι Σάκας.

P. 350. v. 11. Strabone lib. xv. & Plutarch. in Alexandro. Ead. p. v. 16. Idem verba hæc, Ἀβίλ-
τακας, Ἀξαραπατίς, Ἀράοι, Ἀράς, Persica esse ait. Ead. p. v. 20. Piperis etiam nomen Persicum esse, docet Hippocrates, lib. 11. Γυναικ. αὐτ., his verbis. τὸ Πιπέριον, ὁ καλεῖται οἱ Πέρσων Πέσπε. Ἐν πυτῶν ὀνίστρον, ὁ καλεῖται Μυρτιάδων. Sed & ex Plauti persa, vocabula multa Persica colligi possunt. De Persicorū nominiū varietate, vide Strabonē lib. xv. in extremo.

P. 351. v. 14. Apud Xenophontē lib. v 111. παιδ. Cyrus moriens filijs mandat hæc, τὸ δὲ ἐμὸν σῶμα, ὡ παιδές, ὅταν τελευτήσω, μήτε ἐν χερσὶ θῆτε, μήτε ἐν δόρυρα μήτε ἐν ἄλλῳ μηδενί, ἀλλὰ τῇ γῆ, ὡς ἔχεται, ἀπόδοτε.

P. 352. v. 6. Xenophon lib. v 11. de Abradata mortuo. καὶ πῆς μὲν δυνάμεις καὶ πῆς θεσπίζοντας αὐτὸ ὀρύττειν φασὶν ἐπὶ λόφῳ ἕνος θήκην τῶν τελευτήσαντων.

P. 354. v. 23. Idem Agathias refert, philosophos quosdam, ἐκ Perside in patriam redeuntes, incidisse in cadauer cuiusdam incesto matris coitu polluti: quod infepultum abiectum, alitibusque expositum, illi humanæ conditionis miseratione, & patrio Græcorum more, terra obruere semel atque iterum, sed frustra & incassum, conati, cum semper ἐκ terra corpus existeret, atque emineret: quod cum mirum illis videretur, vni tandem ex his spectrum se se obrulit: & eum qui male illos habe-

bat scrupulum, exemit, hoc disticho,

Μὴ θαύμης τὸν ἀθάπτον. ἔα κισὶ κῦρμα θῆκεδάμ.

Ἡ πάντων μήτηρ μητροφθόρον οὐδέχτ' ἀμόρα.

quod male quidam sub Titulo parricidarum locant, &c, ad μητροφθόρους seu μητροκτότους referunt, quod de μητροφθόρω scriptum est.

P. 359. v. 25. Moschopulus ἐν ἐκλογῇ, Ἀκινάκης, τῷ Ἀκινάκον, ἐστὶ δὲ ἐν ἔχιδνον βαρβαρικὸν ὁ φασὶν οἱ Ἕλληες παρεμαχαιδνον. Ead. p. v. 30. Pharetræ penderent. Plutarch. in Artaxerxe, de coniuratis qui Artaxerxi cædem inferre moliebantur, ὡς δὲ εἶδεν ἀπεισμημένους τὰ ἐχέειν καὶ πορροδοίους Alexandrum etiam, priore contra Dariū prælio, in femore vulneratum ἐχέειν, Plutarchus in Alexand. narrat. & certè, vt Curtius ait lib. 111. *summa duntaxat cutis in femore pressitæ*, non prohibuit cum interesse conuiuio. Darius verò, cum animaduertisset, multum priore prælio, ad victoriam obtinendam adiumenti, longitudinem Gladiorū, Hastilium, Spiculorumq; atulisse, τὰ μὲν ἔριψεν, vt Diodorus Sicul. lib. xii. narrat, καὶ τὰ ἕστα, πολὺ μείζων ἢ παρεχρημιδίων ἐποίησε.

P. 360. v. 11. Idem Xenophon lib. viii. παιδ. καὶ οἱ πῆς οἱ ἔχουσι μὲν γάρρα, καὶ Κοπίδας, καὶ Σαγάρεις, ὡς τὸν ὄπῃ Κύρα, τὴν μάχην ποιησάμενοι.

P. 361. v. 31. Alexandrum, nouissimo contra Dariū prælio, θώρακα διπλοῦ λινού gestasse, ἐκ ἢ ληφθέντων ἐν Ἰασῶ, Plutarch. in eius vita refert.

P. 365. v. 11. Suidas in Καταπέλτης. Πέλητῃ γὰρ ἀσπίς μικρά μὴ ἔχουσα ἱμάτια. Ἐ καταπελάσαι οἱ ἑῶτα πέμποντες. Moschopul. ἐν ἐκλογῇ, ex Aliano de Instruendis aciebus, οἱ δὲ πελάσαι μέση πῶς κέχλωται σκευῇ. Ἡ γὰρ πέλητῃ μικρὰ τις ὄπῃ ἀσπίδος καὶ κόψης, καὶ τὰ ἀδραγα πολὺ ἢ ἐπιπῶ λειπόμειρα.

P. 368. v. 12. Leo Imperator in Tacitico, cap. xviii. num. xxxviii. *Quidam enim ex hostibus, ut Persæ, cum aciem dissoluere nolint, facile terga sua obijciunt ijs, qui contra eos conuerfi sunt, et quasi fugiendo pugnant.*

P. 371. v. vlt. Fundis quoque excussos lapides à Persis, Curtius lib. v. narrat.

P. 374. v. 8. Equitum etiam militarem decur- sionem Cyrus, præmio victoribus proposito, instituit. Sic enim de eo Xenophon lib. viii. *πειδὴ καλοῦ ὄντος τῶ χροῖσι, ἐδύξε πέσμα, ὡς ὅτι πέντε σαδίων χροῖσι, καὶ εἶπε κτ' φυλακὴν κρείττους ἐβούθε ἀφαιναί τοις ἵπποισι. σὺ μὲν οὐδ' τοῖς Ἰρσῶσι αὐτῶς ἤλασε, καὶ οὐκ ἔπειτα πολὺ μάλιστα γὰρ ἐμε- μνήκει αὐτῶ ἰσπικῆς.*

P. 376. v. 8. Suidas Ἰππος Νισαῖος. μετὰ ζυ τῆς Σοισιανῆς καὶ τῆ βακχελανῆς, τῶπος ἐστὶν κρεττὸν ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος γλώσση Νί- σος καλεῖται. ἐν βούθε ἵπποι διάφοροι γίνονται. οἱ δὲ ἀπὸ ἐρυδραῖς θαλάσσης. εἶ δὲ Ξανθῶν πάσις. οἱ δὲ Ἡρόδοτος τῆς Μιδείας τὸν τῶπον εἶναι Νισαῖον. οἱ δὲ Γολέμων, κρεττὸν φησι λυκὸν ἵππον Νισαῖον. οἱ δὲ δίκλιον Ὀρφεὺς λέγει. ἢ Νίσσα τῶπος ἐστὶν ἐν ἐρυδραῖς κείνους.

P. 379. v. 15. Suidas ex Æliano τῶ δὲ κωλῶσι ἰσπικῶν τὸ μὲν ἐστὶν κρεττὸν ἀφαιναί. οἱ δὲ τοῖς ἵπποις καὶ τοῖς ἰσπικῶσι πεφρα- σμένοις παρέχεται, τὸ δὲ ἀκρεττὸν φρακίον.

P. 384. v. 18. Illud prætereundum non videtur, Xerxis sellam argenteis pedibus, in qua confidēs Naumachiam spectauit, post eius fugam, in po- restatem Atheniensium venisse: quam, αἰχμηλωτῆ nomine, in Parthenone Mineræ collocarunt, vnde ab omnibus visebatur. Harpocratio. Ἀργυρό- ποισ διφορος, οἱ Ξέρξης. οἱ αἰχμηλωτῆς ἐπικαλεῖτο. ἐφ' ἧ κρεττὸν ζό- μος, ἐστὶν ὁρῆ πλὴν ναυμαχίαν. ἀπέκειτο δὲ εἰς τὸν παρθενῶνα τῆς Ἀθηνῶν. Quæ verba ex eo descripsit Suidas in Ἀργυ- ροπέζα.

P. 387. v. 23. Plutarchus in Parallelis. Δικρέτιος ὁ Ἰρ- σῶσις ὅτι Γεγονησὶ πολέμοισις Ἀλεξάνδρῳ, ἔπειτα Σαρτρῶσις ἀποβαλὼν καὶ ἄρματα φρεπαιφόρα δύο καὶ πεντακῶσια, συμβάλο- λην ἐμελλε τῆ ἑξῆς.

P. 392. v. 31. Quem Herodoti locum citat Æ- lian. lib. xvii. de Animalib. cap. xxxvi.

P. 393. v. 2. Herodotus lib. i. de Cyro, ὅσαι παρ' στρατῶν τῶν ἐαυτοῦ εἶποντο σιταφόροι τε καὶ σιδυφόροι Καμίλλοι, τῶν τῶν πάσις ἀρίστων, ἔπειτα τῶν ἀχθεῶν ἀφαιναί ἐπ' αὐτῶν ἐβη- σε. Idem lib. vii. de Immortalibus, Σίτα δὲ σπι, χροῖσι ἦν ἀλλων στραπτῶν, Καμίλλοι τε, ἔπειτα ζυγα ἦγον.

P. 400. v. 22. Xerxes quoque classem recen- sēs in naue Sidonia, ἴζετο ὑπὸ σκλωτῆ χροῖσι, quem- admodum Herodot. lib. vi i i. ait.

P. 404. v. 26. Idem Xenophon lib. v i i i. *πειδὴ Satrapis mandasse Cyrum inter cetera, ἰππίας κρε- ττῶν ἀπὸ τῶν σιταπορῶν Ἰρσῶν καὶ συμμαχῶν, καὶ ἀμφοτε- λάταις.*

P. 406. v. 32. Medicos etiam fuisse in exercitu, docet Xenoph. lib. i. *πειδὴ his verbis, καὶ πόλεις ἀχρη- ζῶσαι ὑγιάζην, ἰατρῶν ἀραύονται, καὶ οἱ στρατηγῶν τῶν στραπτῶν ἐνεκεν ἰατρῶν ἐξάχουσι.*

Copiarum vero ducibus diem locumque quo quisq; adesset præstitui consueuisse, ostendit He- rodot. lib. vii. de Xerxe loquens in hunc modum, ἐπαρθετο εἰς Σάρδεις, ἐκ Κερατῶν ὀρμηθεῖς ἦν ἐν Καππαδο- κίῃ. ἐν βούθε γὰρ εἶρητο συλλέγεσθαι πάντα τὸν κρεττὸν ἡπειρον μέλλον- τα ἅμα αὐτῶ Ἐξέρξη παρβύεσθαι στρατῶν.

P. 416. v. 7. Xerxis autem exercitum, reliquas omnes quotquot vnquam coactæ fuerunt copias, superasse, Herodotus lib. vii. ita scribit. ἀπὸ γὰρ Δι- ζύπτι ἀγῶσις, ὅτι μὲν πῆσασα ἔπειτα πλήρεια παραρτίετο στραπτῶν τε καὶ ἀποφόρα τῆ στρατῆ. πέμπτω δὲ ἐπὶ ἀιολίῳ ἐστραπτῶν.

τε χείρ μεγάλη πλῆθος, πύλων γὰρ ἦν ἡμῶν ἰδιῶν πολλὰ δὴ μέγιστος ὅπως ἐγγύετο. ὥστε μήτε τὸν Δαρεῖον τὸν ἐπὶ Σικυθίας ᾤδον μήτε φάρμακον, μήτε τὸν Σικυθικὸν ὅτε Σκῦσαι Κιμμερείους διώκοντες ἐς τὴν Μνηδικὴν χώραν. Denique neque Darij, neque Scytharum in Asiam neque Græcorum aduersus Ilium copias, neque alios alij adiectos exercitus cū vno hoc Xerxis cōferri posse.

P. 417. v. 17. Plutarchus in Parallelis, Ἐέρξης μὲν πεντακοσίων μυριάδων ἀρτεμισίῳ παροσμήσας, & alias eod. lib. Ἐέρξης μὲν πεντακοσίων μυριάδων ἐπὶ τῶν Ἑλλήδων ἐρχομένων.

P. 420. v. vlt. Xerxis etiam insolentiam arguit quod Aristides in Panathenaico, de eo loquens, ait. Ἐ τὸ πρῶτον τοῖς ὑπαρχοῖς ἐκέλευεν ἐπιμαίειν αὐτόθεν ταῖς πέδας ἑσθλαῶν, ἢ κατ' ὅσον. ἔπειτα τοῖς Ἀθιναίοις ἐπέταξε, ἵνα μηδὲς ἀπέτος αὐτῶν διαφύγοι. Ἐ τῆς ὀργῆς ἀπολαβὼν, ἕως ἔξω.

P. 421. v. 1. De Cyri copijs, in sua aduersus Babylonios expeditione, hæc Xenophon lib. viii. περὶ. Scribit, σινηχρε στραταῖς εἰς Βαβυλωνίαν, καὶ λέγεται αὐτὰς ἔχουσαν εἰς δώδεκα μῆν ἴσων μυριάδας, εἰς δὲ ὄχλια δὲ ἄρματα Δρεπανφόρα. πεζῶν δ' εἰς μυριάδας ἑξήκοντα. Ead. p. v. 6. Plutarchus in Parallelis Δαίης ὁ Ἐέρξης Σατραπίης μὲν τετράκοντα μυριάδων, εἰς Μακεδῶνα ᾤδον ἑξήκοντα πεδῶν τῆς Ἀθικῆς.

P. 424. v. 19. Xenophon lib. iiii. περὶ. de Cyro, ἔξωρχον αὐτὸν διδοσκῶντας πάντα τὸν νομίζομενον. οἱ δ' ἑοσεβῶντας πάντες σιωπῆσαν μεγάλη τῆ φωνῆ, ἐν τῷ τοιούτῳ γὰρ οἱ ἀσπιδάμοι οἱ ἦσαν τοῖς ἀνδράποσι φοβοῦνται. ἐπεὶ δ' οἱ πάντα ἐγγύετο ἄμα πορθομένοι οἱ ὀμότιμοι φάσθαι.

P. 425. v. 13. Xenophon lib. i i i. περὶ. ἕως δ' ἐπὶ βελῶν ἔξω ἦσαν, παρηγῆσα ὁ Κόρος σιδήμας Ζεὺς σύμμαχος καὶ ἡγήμων. Ead. p. v. 20. Xerxem ἐπὶ ναυὶ Signū vela faciendi dedisse, refert Herodot. lib. vii. his

verbis, ἐσβας ἐς Σιδωνίαν νέα, ἐς τὴν πρὸ ἐσβαίνε αἰεὶ, ὁ κρος τοῖ ἐσβαλοῖ ποιοῦτο ποιῆσαι, αὐτὸς δὲ ἐξέσημῆον καὶ πῶσι δῆλασι ἀνάλειψ. Signum etiam receptrui, Buccina dedisse perfas, argumento est quod ex Xenophonte plutarchus ἐν αἰπῶσι scribit, διο καὶ Χερσάντων ἐπήνεσεν ὁ Κόρος, ὅτι μέλλων ἀναρῆν πολέμιον, Ἐ τὴν κοπίδα δηρμόσιος, ἀκούσας τὸ Ἀνακρητικόν, ἀφῆκε τὸν ἀνδρα, Ἐ ἐν ἐπασην, ὡς κεκλυμένος. Ead. p. v. 25. Signum autem præcipuum perfarum exercitus, erat Aquila aurea, pinnas extendens, longæ hastæ præfixa. Auctor Xenophon lib. v i i. de Cyro, παρηγῆσε δ' παροραὶ κρος τὸ σημεῖον, καὶ ἐν ἴσῳ ἐπεδωκῆν δ' αὐτὰς τὸ σημεῖον, Ἀετὸς χρυσοῦς. ἐπὶ δὲ ἀετὸς μακροῦ ἀναπαμῆτος. καὶ καὶ δ' ἐπὶ τὸ πρῶτον τὸ σημεῖον τῶν Περσῶν βασιλεῦς ἐξέδωκε.

P. 428. v. vlt. Xenophon lib. i i i. περὶ. καὶ τότε μὲν ἀφροπονησάμενοι, καὶ φύλακας κατανησάμενοι, καὶ πύρα πολλὰ κροῦ ἦν φυλάκων καύσαντες, ἐκοιμήθησαν.

P. 431. v. 4. Machinas & scalas eos muris admouisse, docet Xenophon lib. v i i. de Cyro loquens in hunc modum, ὡς δ' ἐγγύετο κρος τῶν τείχεων ἐν Σαρδέσι, ταῖς τε μηχαναῖς ἀνίστη ὡς κροσβαλῶν κρος τὸ πύργον, καὶ κλίμακας παρεσθιδάξτε. Idem Xenophon lib. vii. περὶ. ὁ δὲ Κόρος αὐτὸς μύρων ἐν Σαρδέσι μηχαναῖς ἐπέειπε καὶ κροῖς, ὡς ἦν μὴ πειθομένων βείλων τῶν τείχεων.

P. 432. v. 12. Strabo lib. xvi. ex Eratosthene, Asphaltum, aliam esse liquidam, quam Naphtham vocant, aliam aridam, quam Bitumen dicimus: de Naphthæ vero admirabili natura scribit hæc, κροσβαίνεις γὰρ ὁ Νάφθας πύρα πλησίον ἀναρπαίξει τὸ πύρον. καὶ ἐπὶ κροσβαίνεις αὐτὰς σῶμα κροσβαίνεις φλέγεται. σβέσται δ' ὑδάτι καὶ οἶον τε. ὀκνηταὶ δὲ μέλλον τῶν ἠπείων πολλὰ, ἀλλὰ τῶν καὶ ἐξὶ καὶ ἐπιπλεῖα, καὶ ἐξὼ πηγῶντα σβέννυται. πείρας δὲ χροσβαίνεις φασὶν Ἀλέξανδροι ἐν λυτράδ κροσβαίνεις περὶ τὸ Νάφθας καὶ κροσβαίνεις

ἀνδρῶν φλεγομένων ἢ καὶ τὸν πῦρ δα, ἐργάζεσθαι τὸ ἀπολέσθαι, καὶ πολλὰ σφόδρα κατανυκτικῶς τῶν ὑδάτων, ἐξείργουσαν καὶ διέστοσαν οἱ ποιητικῶς. Illud utiq; Naphthæ experimētum, quod coram Alexandro quidam ex Balnearijs ministris fecit, exponit Plutarchus in eius principis vita, ubi & Alexandrum ait valde admiratum esse, χρομα τῶ πυρός ἐν Εκβαταίοις, ὡς τὸν ἐν πυρῆς σιωπῶν ἀναφροσύνην, καὶ τὸ χρομα τῶ Νάφθα λιμναίουτος δὲ τὸ πλῆθος ἐπὶ τῶ χροματος ὡς τ' ἀλλὰ μὲν ἀσφαλίτω προσέειπεν, ἔγω δὲ διπλοῦς πρὸς τὸ πῦρ ὄντιν, ὡς τε πρὶν ἢ ἦσαν τῶ φλόγα, δι' αὐτῆς τῆς πρὸς τὸ φῶς ἐξαπλοσύνης αὐτῆς τ' ἠγάζετο πολλάκις ἀέρεσσι σιωπῶν καίτοι. Xiphilinus ex Dione, Lucillum cum Tigranocerta obsideret, & αὐτὸν οἱ βαρβαροὶ τῆς περὶ τῆς Νάφθα καὶ τῆς μηχανῶν χρομῆν, δὴ ὡς ἐκαστοὶ ἀσφαλίτωδες ἢ τὸ φαρμακον τῶ τῶ δὲ πυρὸν οὕτως, ὡς τε ὅσοις αὐτὸ προσμίξῃ, πάντως αὐτὰ κατανυκτικῶς, οὐδὲ ἀποβέννυται ἕως οὐδενός ὑγροῦ ἐξείδωσ. ἐκ πύπου ἢ οὐ Τηγεῖναις ἀναδαρήσας, &c. Plinius etiam ex Limi, quem Malththá vocant, tactu, eundem Lucillum cum Samofata oppugnaret, multis incommodis adfectum, lib. II. cap. CIII. scribit. Idem eiusd. lib. cap. CV. *similis est natura Naphthæ: ita appellatur circa Babyloniam, & in Austagenis Parthiæ, profluens, bituminis liquidi modo. Huic magna cognatio ignium, transfliuntque protinus in eam undecunque visam. Ita ferunt, à Medea pellicem crematam, postquam sacrificaverunt ad aras accesserat, corona igne rapta. Quam in re bellè illi cum Plutarcho conuenit, qui in Alexandro, εἰκότως αὐτὸν αἶτι, ἐνιοὶ τὸν μῦθον ἀνασφάλλοντες πρὸς τὸ ἀμνησθαι, τὸ τὸ φασὶν εἶναι τὸ τῆς Μηδείας φαρμακον ὃ τὸν βασιλέα ἀπολέσθαι καὶ τὸν πύπου ἐχρίσεν. Ead. p. v. 14. Suidas de Naphtha, οἱ μὲν Ἑλλῶνες Μηδείας ἔχουσι τῶ τῶ καλοῦσιν, οἱ δὲ Μηδοὶ, Νάφθα.*

Quædam

Quædam etiam quæ operarum incuriâ, serie paginarum exciderunt, subiungam: qualia sunt hæc.

P. 3. v. 2. Suidas, Μέγας βασιλεὺς ὁ ἦν Πρῶτον δὲ τὸ πλεῖστον διωάμει χρομῆσαι τῆς Πρῶτης. πῆς δὲ δὴ τοῖς προσεπύκτισται καὶ τῆς ἀφροσύνης τὰ ὀνόματα, ὅτι Λακεδαιμονίαν, Μακεδονίαν, & ἡ βυζανθίου, ὁ μέγας, ἡμικὴν ἐκ ἐχρί, αὐτὸ δὲ πρὸς τὴν ἀπικαπὴν, τὴν μέγαν.

P. 41. v. 19. eaque interpretatio Thucydidis Scholiastem adfertorem haber, qui ad hæc lib. I. verba, Κρώκυλον ἀναδούμνοι. Κρώκυλος δὲ ὄντιν, ait, εἶδος πλείματος ἦν πειχῶν, ἀπὸ ἐκαστέρου εἰς ὅσον ἀπολύθην. Idem Suidas, Νιδάεον πρῶτον Πρῶτος τὸ πρὸς τῆ κεφαλῆ προσέειπεν, ὁ δὲ παρὰ θηλαίοις καλοῦσιν Κρώκυλον.

P. 48. v. 12. Suidas etiam Σκῆπρον interpretatur, βασιλικὴν ἐξείδωσ.

P. 76. v. 3. Suidas, Ναβυχοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλωνίως, εἶδος κλίσεως Βαβυλωνίως πύλου μετὰ καὶ καὶ κινεῖται, & ἐπὶ αὐτῆς, κῆπον τεχνητῶδες καὶ τὸν κληθέντα Κρέμασιν καὶ καταφυτεύσας ἐν αὐτῶ πύπου δαπὸ ἡμῶν φυτῶν, ἐν αὐτῶ δὴ γῆ. εἰς τὸ πρὸ αὐτὸ ἢ γῆν αὐτὴν ἀποκαλοῦσα, & πᾶσαν ἐκείνην ἐποπιδύσασαι, κατεπίπετα ἕως οὐδενός ὀρωμῆν.

P. 82. v. 7. Quòd Artaxerxi Mnemoni contigisse Plutarchus in eius vita ita scribit, αὐτῶ δὲ μικρὸν ἀπολιπόντι τῶ πρῶτον δὲ τὸ διψῆν, Γαλαρζαῖος ὁ δὴνοδὸς πρὸς τῶ πρῶτον ἐχρί τὸ πρῶτον. οὐ γὰρ εἶχε τὸ χρομῆσαι ὑδάτων, καὶ οὐδὲ λέω ἐργάζε τὸ σρατὸ πρῶτον, μάλιστα ἢ ὅππῃ καὶ τῆς καυτῶν ἐκείνων ἦν καλοῦσιν ἐνός, ἐν ἀσκήφω φῶν δὲ σφραγισθῶν ὑδάτων καὶ πρῶτον ἐχροντες ὅσον ὄλεω καπύλας, καὶ λαβῶν τῶ τῶ καὶ κομῆσαι βασιλεὺς δίδωσιν, ἐκπῶντα ἢ ἀπαν, ἠρωάσιν ἢ μὴ πῶν δὴ οὐρανοὶ τὸ πρῶτον, ὃ ἢ ὁμοσε τοῖς θεοῖς, μὴτε οἶνον ἢ δὴ εὖς οὕτω πῶ τῶ πρῶτον καὶ ὑδάτων τὸ καυφῶσιν καὶ καυφῶσιν. Pro quo benefacto Caudium illum hominem εἶς ἀδύξῃ καὶ πῶντος ἐνημον καὶ πλοῦστον. effecisse Artaxerxem, Plutarchus ibidem

refert. Plutarcho consentit Maxim. Tyrius Serm. xxxv. his verbis, οὕτω λέγεται &c Itaque ne Cicero imprudens μνημονιχῶς, vt vsuuenit, ἀμφοτέρωσιν, in Artaxerxis locum Darium suffecerit, cautio est.

P. 95. v. 26. Nec tamen eundem accubitus & cōfessus ordinem perpetuò Cyrus obseruasse dicitur: sed lege cauit, vt pro meritis, ad amplifsimos honorum gradus ascenderetur. Xenophon lib. viii. οὐ μέντοι ἀδαιμόνιον τιῷ ἄρχειν εἶδεναι κατεπίσταται, ἀλλὰ νόμιμον ἐποίησάτην καὶ ἀρχαῖοις ἔργοις ἀποβλέπων εἰς τιῷ ἡμιότιον εἶδεναι, καὶ εἰ ἴς ἐξ ἀνερῶν, ἀναχωρήσας εἰς τιῷ ἀμφοτέρωσιν.

P. 118. v. 27. Vnde emendandum credo Hefychium apud quem vulgo scriptum est βασιλεῖς, οἱ δικασταί, παρ' Ἡρόδοτον· οἱ βασιλεῖς ἀδαιμόνιον ἔργα ἑκόντων ἐκπέδοντο, quod quàm absurdum sit nemo non videt. Scribendum igitur βασιλεῖοι δικασταί.

P. 149. v. 22. Reges etiam minoribus natu filijs Satripias supremis iudicijs relinquere cōsueuerat. Cyrus apud Xenophon lib. viii. παρ' αὐτοῦ. hęc moriēs nuncupat, σὺ μὲν, ὦ Καμβύσης, τιῷ βασιλείᾳ ἔχει. σὺ δ' ὦ Ταναοῦσαρην Σατραπίην ἐν Διδυμὶ Μήδων τε καὶ Ἀριδίουων καὶ περὶ τῶν Καδοιῶων. Ead. p. v. 27. Porum quoque victum Alexander, vt Plutarchus in eius vita scribit, ἀφῆκεν ἀρχὴν ὡν ἐβασίλευεν, Σατραπίην καλέμενον.

P. 163. v. 23. Hefychius βασιλέως ὀφθαλμός. ἐπίμπετό τις ὑπὸ βασιλέως ὀφθαλμὸς ὃς ἐφωθέτο τὰ παραγόμενα, ὡν τὸ βασιλέως ὀφθαλμὸν ἐκαλεῖται.

P. 196. v. 1. adde, post, vertit, at Curtius lib. x. solium in quo corpus iacebat, vocat.

P. 200. v. 28. Sunt qui in illis versibus legendū censent, non πέρην ἔπαδον, sed πέρην ἐδάδω, prout lib. II. Ἀπολογία legitur: quod & adgnosce videtur

Cicero, qui vertit, quæque exsaturata libido hausit. Variè etiam ab antiquis huius Sardanapali monumenti inscriptionè refertur, Suidas in verbo Οχέω memorat in hunc modum. ἔστι πιν' ὀχέω, ὡς ἄλλοι δὲ εἰδὲν ὅτιν' ἀξίαν ἢ ἀλλοίς, ὡς ἄλλοι ἀλλὰ οὐ πού ποιν' ὅτιν' ἀξίαν ὅτιν' ἀξίαν ἀλλοίς ἀποκροτήματα, τὸ γὰρ ἐφευρὸς τῶν μνημάτων ἀρχαίων καὶ τῆς κεφαλῆς ἔχον τὰς χεῖρας πεπίπηντο, ὡς τε αὐτὸ ἀπικνεῖται πῖς δακτυλοῖς, ἀνεξωσμένων Ἀνδρῶν, μέγιστον πῖς ἄλλοι.

P. 227. v. 16. Suidas in verbo, οἶνον πίνειν. Ἡρόδοτος δὲ λέγει Πέρας τῶν κρατῶν τὸν τυπὸν εἰ μὲν οὐκ εἰσηγήσαντο πῖνα νήφοντες, βυλὰ δὲ εἶσαι πῖναι τοῦτο ἐν μέθῃ, εἰ δὲ εἰσηγήσαντο ἐν μέθῃ, τῶτο κυραῖον νήφοντες.

P. 309. v. 23. Dionysius Halicarnass. lib. II. de Salijs, καὶ τῶν καλιμῶν ἀπικνεῖται ὀφθαλμοῖς τῶν κεφαλῶν, πῖνος ὑψηλοῖς εἰς ὀφθαλμοὺς σατραπίων καυοσίδες, οἷς ἐλλοίως παρασχερῶσιν Κυρβασίας.

P. 345. v. 5. Hefychius Ἀχάης, πνὲς μὲν Ἰβρῶν μέρη. ead. p. v. 14. Porro Persas Annū habuisse in ccel. xv. dies descriptum, Curtius lib. III. auctor est. Vernum quoque Æquinoctium obseruasse, eos nuptiarum statuta tempora, quæ ex Strabone lib. xv. supra attingimus, demonstrant.

P. 347. v. 2. Hefychius Δαρκεῖοι, οἱ χροῖοι πατήρες. ἐκλήθησαν ὅτι πνὲς φασὶν ἀπὸ Δαρκεῖο τῶν Ἰβρῶν βασιλέως. Verum illic mendum est in verbo χροῖοι, pro quo repone χρυσοί.

P. 428. v. 10. Arma etiam tradere victi iubebantur. Suidas in verbo Ξενοφῶν, de Artaxerxe, βασιλεῖς δὲ τιῷ τῷ Κύρῳ κεφαλῶν καὶ χεῖρας ἀποκροτήματα τῶν ἑλληνῶν ἐπέμπε ζην τῶν τὰ ὄπλα, ὡς ἀρχὴ νενικημένων· οἱ δ' ἐν εἴδοσαν.

P. 414. v. 18. Quod significat Lycurgus contra Leocratem cum ait, οὕτω γὰρ ἐφίλοισιν τιῷ πατρὶδα πῖνατες, ὡς τε τὸν ἀρχὴν ἑρέξεν ἀρεσθὸν τιῷ Ἀλέξανδρον φίλον ὡς πῖνα

αὐτοῖς κατέπερον, ὅτι γλῶσσι καὶ ὕδαρ ἠήθησαν, μικροῦ δὲ εἶναι κατέπερον.

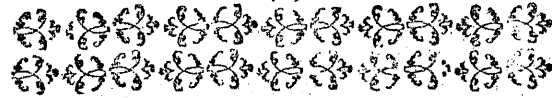
P. 419. v. 2. *Lysias in Epitaphio*, ἔξεν τὸν αὐτῆς χιλίας ναυσι δὲ βελτίονα κτ' τὸ σενότατον τῶν Ἑλλησπόντων πῶν περὶ τῶν στρατιῶν ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώπην, ἐκ ἠγέλησαν, ἠγρομέδρος τὴν δὲ βελτίονα αὐτῆς πολλὰ ἐπέδωκεν, ἀλλ' ἰπερδὸν κτ' ἔα φύση πικρότατα, ἔτα δὲ ἄλλα παρορμήματα κτ' ταῖς ἀνθρώπων δὲ βελτίονα, ὁ δὲ ἰπὸν δὲ βελτίονα τῆς θαλάσσης ἐποίησατο, πλοῖον δὲ δὲ βελτίονα τῆς γῆς, λυαίλασε ἔδωκεν: ἔβουξε μὲν τὸν Ἑλλησπόντον, διορύξας δὲ τὸν Ἀἴθω.

P. 420. v. 23. *Suidas in verbo* ἐβουξε, διορύξε κτ' τὸν Ἀἴθω Μακεδονικὸν ὄρος ἐβουξε κτ' τὸν Ἑλλησπόντον πὲν μεταξὺ Σηοῦ κτ' Ἀβύδου, δὲ βελτίονα τῶν ἑσπερίων μέγιστος πέδας τε εἰς τὴν θαλάσσαν κατήκει κτ' ἐμαστῆρον τὸ ὕδωρ. *Xerxes quoque insolentiam suam testatam reliquit literis, ad Græciæ civitates missis, de quibus hæc Æschines in Ctesiphontem.* οὐχ ὁ μὲν Περσῶν βασιλεὺς ὁ τὸν Ἀἴθω διορύξας ὁ τὸν Ἑλλησπόντον ἐβουξε, ὁ γλῶσσι καὶ ὕδαρ τοῖς Ἑλλησπόντων ἀπὸ τῶν ἀπὸ τῆς θαλάσσης χερσῶν ἰπὸν δὲ βουξῆς ἐβὲν ἀπαιτῶν ἀνθρώπων ἀπὸ Ἡλίας αὐτοῖς μετρίως διορύξας, τὴν οὐ κατὰ τὸ κέλευσος ἐπέσαν ἔβουξε, ἀλλ' ἠδὲ κατὰ τὸν ἑσπερίων ἑσπερίων.

P. 457. v. 28. *Suidas*, Μηδική, πῶν περὶ φύλλοις λεγομένη. Vide & de ea Dioscoridem lib. II. cap. CLXI. His & hæc adde, *Suidas*, Μηδικός, ὄρνις, ὁ Ταῖς.

P. 458. v. 10. *Hefychius* Ἀρξίφος αἰετὸν κατὰ Πέρσας. *Idem*, Ἀύλοισι ἐνώπα, Πέρσαι. *Ac rursus* Βίσαξ, ὁ βασιλεὺς κατὰ Πέρσας. *Item*, Δαρείος, ἑσπερίων, ὁ φρόνιμος.

P. 463. v. 14. *Ad hoc signum Persarum verifimile est pertinere verba hæc Arriani, quæ à Suida in verbo* ἑσπερίων laudantur. ἑσπερίων τῆς ἐπιπέδου στρατίας, ἀπὸ τῶν εἰκόνων βασιλείων, ἐμμετα πάντα χρυσῶν, ἀναπεταμένα ἐπὶ ἑσπερίων ἀργυρωμένων.

INDEX RERVM ET VERBORVM
MEMORABILIVM QVÆ IN HIS
reperiuntur, per seriem libris
literarum digestus.

A

A Baci Persarum	280	præfetti	156. 157
Abderite	23. 125	Ætas perfecta Persarū	165
Accubationis epularis or- do	96	Ἀγγελιαφόροι	176
in Acie media Rex Persa- rum consistere solebat	422	Agminis Xerxis, ἢ Darij, ordo.	393. 394. 395
Aciam vti Persarum Reges instruerent	408. 409	Agri Persarum immunes.	162
Acinaces gladioli breues.	359. interdum Aurei	Ἀχιμοφόροι,	167
	129. 405;	Ἀδύμαξ vestes	315
Admissionales	176	Alcibiades	347. 348. 401
Adoptationum mos rece- ptus à Persis	439	de Alexandro,	3. 69. 103. 122
Adorare, quid	13. 14		167. 181. 192. 291. 400
Adorantiū gestus. II. II. 14		Ἀμπροφωρος	49
Adulterium Persæ Parthiq; vindicabant	293. 294	Allium in culinij Persarum	358. 359
Æris alieni moles vitio du- cebatur apud Persas	249. 250	Anaxyrides, quid,	56
Ætarium Persicum, eique		Anchiale à Sardanapalo condita	199. 200
		Angari	190
		Antalcidas Laco	136
		Annulus Regius	34. 182. 183
		Ἀπὸ λησίου	200
		Aquam Choaspiam Reges	

potabant	79. 80	Athos mons à Xerxe per-
Aqua sitim Persæ restingue-		fossus
bant	270	437
Aquam Persæ colebant, &		Attalica Aulæa, & Attali-
vii ei sacra fierent	213.	cæ vestes,
216. 224		286
Arbiter de Regni successio-		Attalus quem velorū picto-
ne, inter fratres	7	riem auctorem quidā fal-
		sō putant 183. aurū velis
Arces condere, præfidis que		intexere prim ^o docuit 285
munire primi Persarum		Aulæa, quæ sint,
Reges docuerunt	438	284
Arcium custodia	114. 438	Aulæa Persica 282. Bellua-
Arcibus & vrbibus nō inlẽ		ta 283. his Tabernacula
præficiantur	153	insternebantur. 401. 402
Αρχαία	241	Aures forate Persarum 320
Arcus Persarum breues	366	Aures Regum
Archiatri	186	163
Arimanes 208. 230. 231. 232		Aurium amputatio
Aristoteli liber de Mundo		334
adferitur	66	Αχυν 346 & 467
Armatae muliebres, 302		
Armillas aureas brachijs ge-		
stabāt Persæ, 319. etiam		
in prælijs,	402. 403	
Armillarum aurearum do-		
num	128. 129. 130	
Artaxerxes μαχέχας	29.	
1181. 26. 190		
Artaxerxes Mnemon 8. 36.		
82. 102. 130. 134. 136. 186		
Asino imponi	338	
Astandæ	190. & 195	
Αστανδοί Persarum	161	

B

Babylonij 130. ab ijs vti
 Exceptus Alexander 192
 Babylonis mænia, & eorū
 descriptio 76. 77. 78. 78
 Balneatores Persarum 289
 in Balneis Vnguentis vnge-
 bantur Persæ 287
 Balthazar Rex 130. 146
 Bellica fortitudo summo in
 pretio apud Persas 355
 ad Bibendum Persæ coge-
 bant in cōuiujs 272. 273
 Bibliotheca Regia 183. 184
 Braccæ Persicæ 55. 318. eas
 etiam in prælijs Persæ

gestabant,	57. 372	Castrametatio Persarum
Buccina signum datum	423	396. 397
		Castrorum Persicorū opu-
		lentia
		404
C abades, Regno sum-		Cataphracti Equites
motus quod luscus		379
esset	7	Catenas præstantissimus sa-
Cadavera Persæ humabant		gittarius
non cremabant	351. 352	262
Calasiris	315	Καυκάσιος
Calligonus Eunuchus	299	317. 455
Callisthenes	20. & 21	Cera oblita Persarum
Calyptra Regina	100	causa
Cambyses	83. 351. 391. 392	352
Camelus velti commectus		Chanaranges
392. 393		191
Candys quid	52	Χειδέες
Candys Regius ὑπὸ πρῶτος		22
29. 52. 53. reliquorum		Χειδέωνος
Persarum	313	52
Canes Indici	144. 445	Chiliarchus ἴς. eius munus
Canum cibaria	98	177
Cantilenæ Persarum	300	Chiliarchi
& 429		156. 438.
Capyrus	314	Chirothecæ Persarum
Cardaces	405	318
Carduchi	405	Choaspes fluius
Καρδά Βασιλικὴ & Πόντος		79
340. & 341		Choaspia Aqua 79. 80. 123
Castrabantur mares apud		Chosroes licet minor natus
Persas	294. & 295	Cabadi fratri, in Regni
Castrandorū marium cau-		successione prælatus
sa	226. 297	7
		Χρυσόχελμοί Equi
		131
		Cibus perpaucis Persæ vte-
		bantur
		278
		Cidaris quid
		9. & 44
		Clamor bellicus Persarum
		423. 424.
		Clibanarij equites 379. eo-
		rum armaturæ descri-
		ptio, 380. 381. 382
		Clypei Grecorum initiū
		maximi
		364

Coci	280	Corporis Regum custodes,	
Cæna exhibita proceribus	26. 168		
à Rege	94	Criniti & Comati Persæ	
Cognati Regis	171		320
Comæ detonsæ in luctu, iâ.		Κρόκουλον	41
hominibus, quam In-		Crucis supplicium in Persi-	
mentis	322. 323	de visitatum	327. 328
Commeatus ad exercitum		Ctesias Gnidius	186. 187
alendum summa cura			345. 385
comparabatur	390. 391	Ctesiphon Parthorum Im-	
Commeatus liber	440	perij sedes	443. illic hie-
Commentarij rerum gesta-		mabant Reges	61. 443
rum	184. 185	Cubicularij Regum	178
Compedes aureæ	37. 324	Cubitus Regius	77
Condy	225	Κυβαντα	38. 486
Coniuges liberisq; secum		Cuniculos agebant Persæ	
in prælium Persæ duce-			430
bant	389. 390	Curatores Equorum, canu,	
Coniugia Persarum cum		operum,	189
Matribus, filiabus, foro-		Currus in prælijs	382. 383.
ribus	290. 291. 292	octiungi, 388. falcati,	
Conon Atheniensis	16. 17		385
Consilia inter pocula	277	ex Curru quadriiugo pu-	
Conuictores Regij 95. eo-		gnauit Darius	383
rûmq; ordo & nume-		Currus Iouis & Solis	108
rus	96	Cursus publicus	189
Copiarum suarum nume-		Curtius Rufus quibus tem-	
rum, vti Xerxes ac Da-		poribus vixerit	51. 52
rius inierint	407	Cutes viuis hominibus Per-	
Copide Persæ utebantur in		sæ detrahebant	330
prælio	360. 365	Cyrus pater appellatus	160
Coronati Persæ in sacrificijs			198
	222	de Cyro	47. 106. 107. 108

122. 127. 142. 168. 198	Dextra cum capite plerû-	
	eius Indignatio in Gyn-	
	dem fluuuium 435 sepul-	
	chrum 195. 196. 197	
		D
	Darius, quid, lingua	
	Persica 359. 468	
Darius Hystaspis filius 99.		
147. 160. 161. 184. 185.		
194. 197. 198. 208. 209.		
primus, Persis tributa		
imposuit,	170	
Darius, Artaxercis Mne-		
monis filius, à patre Rex		
designatus, 8. ei insidias		
molitus	337	
Darius Nothus Isogæo fra-		
tri legitimo in Regni suc-		
cessionem præpositus	7	
Darij vtriusque copia in		
Græciam	421	
Darici nummi aurei sagit-		
tarij nota signati	346	
& 347		
Δεκάροι	406	
Decollationis pæna apud		
Persas	326	
Deli templo Persæ perpe-		
cerunt	218	
Demaratus	39. 137	
Democedes Crotoniates		
Medicus	123. 124. 186	
		Dextra cum capite plerû-
		que abscissa
		327
		Dextre datio, fidei pignus
		ac vinculum
		149. 339
		Diadema fascia alba fuit
		fronti circumdata
		9. 10.
		44. 442.
		Diadema Reginarum
		99
		Διαδῆνος,
		50
		Dij patrij & Regij Persarû
		208. 209.
		Dij Romæ per aliquot an-
		nos absque simulachris
		culti
		217
		Dona Regia, Exercitus,
		136
		Molæ aureæ
		137. Tor-
		quium. aureorum, Ar-
		millarum aurearû, Vr-
		bium,
		118. 129. 130
		Dona militaria
		426
		Doryphori
		167
		Δρεπανοειχε δρηματα
		384.
		386. 387.
		E
		E Benum Æthiopes Tri-
		buti vice Regi Persa-
		rum pendebant
		446
		Ecbatana, Medorum Me-
		tropolis 61. illic Reges,
		æstiuum tempus transi-
		gere solebant
		58. 59
		Edictorum & Rescriptorû

- Persicorum formulae 180
 et 181. 184
 Ελδουρεδ Αγοεδ 240
 Ephebi Persarum, et eorum
 educatio, atque institu-
 tio 256. 257. ac deinceps
 usque ad 264
 Ephesi templo Persae absti-
 nuerunt 218
 Epulum Regale 86
 Equus Soli mactabatur à
 Persis 205. et à Massa-
 getis, 448
 Equi Nisai, Indici, Parthici
 377. aureis frenis, 131.
 375. pretiosa stragula
 veste instrati, 374. 375.
 Capistris alligati, pedi-
 cis vincti 322. ferreis la-
 minis tecti, 377. 378.
 frontilibus et pectorali-
 bus armati 378. eos vii
 Persae strepitui armorum
 assuefacerent 430
 Equis adsidue haerebant
 Persae Parthique 301.
 373. 374. Equitare-
 que à pueris discabant,
 255.
 Equitandi ars à Medis pro-
 fecta 375. 376
 Equitatus Persici robur 373
 Eulæus amnis 81
 Eunuchorum fides 297
 domestica ministeria 26.
 178. et 297
 Eunuchi circa Reginas et
 mulieres 179. et 297.
 et 298. custodes mulie-
 ribus et pueris appositii
 297. 298. et 300. adul-
 terij postulati 298. 299.
 Alexandro Severo in-
 iusi, 179
 Εξάδοροι 406
 Excubias agebant Persae
 428
 Excubitores Persici 176. eo-
 rum cantilenæ 429
 Exercitus donum 136
 Exilij pœna 334
 Exploratores apud Persas
 426

F

- Falcati currus descriptio
 385. 386
 Feminalia 55
 Ferie repentinae Persarum
 et extraordinem indi-
 ete 99. 231.
 Festi Persarum dies 236
 Ficilia vasa 302
 Fidei religiosissima apud
 Persas observatio 338.
 339. etiâ cum hoste 440

- Fidicinae 89. 91. 92
 cum Filiabus misceri, apud
 Persas ius 291
 Filiorum Regionum natu-
 maximus Regnum ad-
 sequebatur. 6. eius edu-
 catio 104
 Federis percutiendi ritus
 439
 Forum liberale Persarum
 240
 Frigoris impatientes Persae
 438
 Frontalia Equorum 378
 Fucata facies Persarum 321
 Fundis Persae grandia saxa
 vibrabant 371
 Funditores Rhodij item Ba-
 learici, plumbeas glan-
 des iaculabantur 371.
 372
 Funera Persarum magno ap-
 paratu 350. 351
- G
- Galli gallinaei è Persi-
 de primum prodie-
 runt 344
 Galli aurei in haste cuspi-
 de, ferendi ius, 426
 Gallorum Trimarcisia 165
 Γαζα 128
 Gangaba, 304
 Gangamela 350
 Γαζα, Persicum verbum
 et quid significet 157
 Γαζοφλακες, et Γαζοφλα-
 κισ 157. 158. 159
 Gerra Persica 363
 Gladij semper accincti
 Persae 356
 Gladio Persarum breues
 359. lapillis et gemmis
 adornati, 403.
- H
- Hellepontij ponte iun-
 xit Xerxes 434
 Heraclius Imperator Per-
 sarum focos evertit 212
 Herbarum vires à pueris
 Persae discabant 249
 Heroibus sacrificatum 224
 Herodotus quo tempore hi-
 storiâ suâ scripsit 446
 mendacij insimulatus,
 231. 232
 Hippocrates 131. 188
 Hora nuntiabantur Regi-
 bus Persarum 188
 Horti Regij 70. Pensiles 73
 eorum descriptio 74
 Hostiae vii profecaretur
 222. et 223
 in Hostes sauitum 427
 præmia propofita ijs qui

eos viuos adduxissent	ἰππευτοὶ	406
ibidem	ἰατροὶ ἑσθέραι	370
Hyeme bello abstinēbant	Ismenias Thebanus	19
Persæ	438	
I		
I aculāri Persæ à pueris		
discebant	254. 255	
Iaculandi publica certamina	262.	
Ianitores Regum Persicorum	175. 178	
Ignis sacer & æternus Persarum.	37. 109. 111	
Ignis apud Persas summa veneratione colebatur.		
210. eum in sacrificando præfabantur. 210. ei vti sacra fierent.	124	
Imago aurea Regis	21	
Immortales	165	
Inaures Regum ac procerum	54. 320	
Inebriabatur semel quotānis Persarum Rex	82	
Ingrati actio apud Persas,	250. 251	
Insignia Regum	37	
Internuntij Regum	24. 176	
& 177		
Interpretes Regum	178	
Ionum imprecationes	219	
Iouem colebant Persæ	203	
Irer omne à Regib ⁹ & proceribus equis, non pedibus cōficiebatur	110. 501	
373. abstinētia in itinere	269	
Iudices Regij apud Persas	118	
Iudicum nūmariorum & venalium pœna	119	
Iudicia Persarum	323. 455	
Ius dicebant Persarum Reges	115	
Iusturādum sollemne Græcorum	219. & 210. Regum, per Mithram, 139. 140.	
Iustitiam pueri apud Persas discebant	244. 245	
Iustitium apud Persas.	36.	
apud Parthos	144	
L		
L apidibus obrui apud Persas receptum	332	
Lectis aureis cubabant discumbebantque Reges Persarum	68. 281	
Lecti Tricliniāres, cubiculāresque Persarum	281. 282.	
summum eorum in		

his sternendis studium	323. etiam iumentis	323
281	455.	
Lectica qua pellex Regia	Lucullus Xerxes togatus	
vehebatur velum alluare nefas erat,	dictus	420
29	Ludi coniuuales	89
Lecticarij serui	288	
Legatis munera data	138	
Leges Persarum	238. 239. 251	
Legibus soluti Reges	30	
Leonidæ mortui corp ⁹ cruci suffixum	329	
Λεπιδωπῆς quid	361	
Lethes Carcer	324	
Liberalitas Regum Persarum	138	
Liberorum Regiorum educatio	104	
Liberi qua ætate in parentum conspectum venirent,	243. 244	
Limina Regum ac Satraparum adolescentes terebant	253. 254	
Loculo aureo Cyrus conditus,	395	
Lorica Persarum ærea	265	
linea, 361. 362. squamis conferta	361. eius descriptio	362
Luctus publicus	36	
in Luctu vestes laceratæ, comæque vulsæ	322.	

M

MAgi qui 227. eorum Origo, & progressus, 228. 229. 230. disciplina 9. 230. arcana, 233. coniugia 290. sobrietas & abstinētia 135. dignitas 228 corpora à feris lanari solita 352. & 353. hi Regum consilijs intimi, 106. 205. 227. 228. Ignis sacri & æterni custodes, 111. & 212. in sepulchri Cyri, 197 sacra omnia obibant, iisque præerant. 226. 227 vaticinabantur ac futura prædicebant, 134. de prodigijs & ostentis consulebantur, 135. signa deorum & simulachra improbabant 216. à quibus extera gentis adiii. 135. 136.

Magophonia, 236
 Maieſtas Imperij IO. Re-
 gia, 108
 Manducans, 320
 Manica Perſarum, 22
 Mandrocles ſamius, 433
 Manuum amputatio, 334
 Margarita, 319
 Matribus Perſæ miſcebantur, 290
 Matronæ à virilibus conuiuiis arcebantur, 273, 274.
 Maza quid, 270
 Medicina in Ægypto inclauditur, 186
 Medici Regij 186, 193, 194.
 in exercitu 461
 Media Equorum ferax 376
 Medica herba, 456, 457.
 Medica mala 3 4 3. eorum grana, Parthorum Reges ac proceres eſculentis incoquebant, 85, 344, 345
 Medica veſtis perlucida ac fluida 312 ſerica erat, 127
 eius donum, 117
 Medici olei vis 431, 432
 Μέγας βασιλεύς 3
 Megiſtanes, 173, 175
 Melophori 166
 Membranæ Perſarum 345
 Memmonia Suſa 61

Mendacium ſummo probro apud Perſas 244
 Menſe Regiæ 84. earum miſtri 279
 Mercede conducti milites Græci à Perſis 404, 405
 Μερόδωρος 50
 Militiæ tempus legitimum 404. vacationem nullus in Perſide habebat 357
 Milites vti conſcriberentur in Perſide 404
 Militares animaduerſiones 427
 Myrrhanes, 191
 Miſſio honeſta quinquageſimo anno concedebatur 441
 Miſtra Perſarum deus 209
 quo nomine, Sol à Perſis colebatur, 206. ei ſacra in antro ſeu ſpecu fiebāt 206. ei ſacri dies, 237
 vitus inuictiorū 207, 208.
 per eum Reges iurabant, 139
 Miura & Tiara differentia 42
 Μυριάρι 406
 Mola aureæ donum 137
 Μυσούρι 89
 Munera regibus à ſubditis

data 35
 Murex laudatiſſimus 50
 Murices ſternere, Perſæ noverant 432
 Muſica Perſarum 300
 N
 Nabuchodonosor 5, 22
 75, 98, 181.
 Naphtha, 431, 432, 452
 463
 Navium amputatio 433
 Naſturtio ſamem Perſæ explebant 270, 271. eius vires 271
 Natate diſcebant Perſæ 356
 Natales Regum 36, 236, 237
 Natales dies Perſæ celebrabant, 85, 278
 Navium Perſicarum varia genera, 437
 Neanthes Cyzicenus hiſtoricus 135
 Niſei equi III. 376, 377.
 proceri & veloces 377.
 Noctu non pugnabant Perſæ 428
 Nominis regum mutatio p. 10
 Noſhi, a Regni ſucceſſione, legitimis extantibus, arcebantur, 7
 479
 Notis Regalibus compuncti 427
 Nonacula in Perſide capita amputabantur 324
 Nummus tantum argenteus à Perſis poſterioribus temporibus percuffus 347
 Nuptiarum ſtata tempora apud Perſas 292
 Nux molluſca 340
 O
 Oſcunitatem verborū vitabant Perſæ 253.
 Obſidiones urbium admontis ſcalis, machinſi, item facibus, 431
 Obſonatores 80
 Oculi Regum 103
 Oculi nocentibus effoſſi 335
 Oleum Achantinum 85, Medicum, 431, 432, 446 ex Verme Indico 431
 Omenti particula flammæ imponebatur 223
 Ομομησι 172
 Opifices viles apud Perſas 304
 Oromasdes, ſeu Oromazus 208, 230, 231, 232
 Oroſangæ 122
 Ornatores ſerui 288
 Oſculo Reges, excipiebant

honoratos 126	Perse,	gna,	148
propinquos	305	Parthorum Reges vti epulis	
Osthanes Magnus	229. 230	accumberet 97. in Cte-	
Ostianij	175	siphonte hyemabat 443	
P			
Acis indicium Syrijs	440	Pasargadae 195. 197. vbi	
Padagogi Regij	104	Regia 61. et 157. Reges-	
Παδαγωγία Persarum	294	que inaugurabantur, 8.	
Pallij figura	48	Patria Persarum in liberos	
Palmae Babylonicæ	193	potestas	253
Παλμῆ quæ sint	365	Pedum amputatio	334. 335
Pane triticeo Persarum Re-		Pedibus vix vnquam Perse	
ges vescabantur	84	incedebant,	301
Paradisi 70. 71. his incluse		Pellicum greges Regibus, ite	
feræ	144	pruinatus 101. 293 ex Io-	
Parasangis et schænis iiti-		nia,	104
nera Persæ metiebantur		ex Pelle viniis detracta cu-	
345. 457		lei et tres,	330. 331
Parasanga, triginta stadia		Pelopidas	19
continebat	345	Pelta quid	364. 365
Πάρυστιδος dolus 308. 309		Πελτῆ quid	365
Parricidij crimen Persis		Persarum Regnum Heredi-	
nouum et inauditum,		tarium 5. nec vllis, quam	
252. 253		qui stirpis Regie essent	
Partes de mensa	98	delatum 5. 6. et 7. suf-	
Parthi a teneris sagittare		fragijs procerum delati	
discebant 370. et Equi-		7. de eius successione,	
tare, 255. olim Leones in		controversia inter fra-	
prelium premittebant		tres 6. et 7. eius ampli-	
409. terga vertentes, sa-		tudo 1. quandiu stetit 2.	
gittas mittebat 367. 368		Persarum religio, à 203. vs-	
eorum duodeniginti Re-		que 226. erga Regem	
		observantia 32. 33. 34. po-	
		lygamia 289. victus, à	
		261. vsque	

261. vsque ad 289. Ve-	Pincernæ Regij et pocilla-
stitus, à 312. vsque 319.	tores 86. 87. 280. gustu
ornamenta, 319. 320. per-	potum explorabant 87
nae, à 325. vsque ad 338	Pisage
Persea arbor	307
341. 342	Pistores
Persepolis, Persici Regni ca-	28
put	Platanus aurea 68. et 69.
62	Plutarchus Ctesiae infestus,
Persepolitana Arx 62. 195.	187. 447. ex eius Sym-
Regia 62. eius incendiū	posiacus Macrobius vlti-
93. 220. Gazæ, 159	imum Saturnaliorum li-
Persica mala,	brum contexit 274
341. 342.	Pompa egressus Regum 108
Περσικῆ calceamenti genus	Pons à Dario, Danubio et
319	Bosphoro impositus 433.
Persicæ linguae difficultas	item, quo Xerxes Helle-
348	spontum iunxit 417. 420
Persica vocabula quaedam	Precatio pro Regum salute
349. 350. 458	21. et 12
Phareira Persarum et ar-	Prægustatores à Persis pri-
cus	imum instituti 88
366	Premium propositum, vo-
Phasiani Medii	luptatum inuencoribus
344	92. 93
Phauorinus Sophista Gal-	Proletariorum in Perside
lus et Arelatensis 298.	præmia et honores
eius laudes	122. 290
299	Propinqui omnes ob vnius
Phiala aurea libavit Xer-	noxam peribant 336
xes	14
225	Προσχωρῆ quid
Φορολόγι	276
161	Προξίδης
Φολιδώτης quid	91
361	Psalmus quid
114. 438	89
Phuræ Persarum	Publicatio bonorum
429	386
Pictum quid sit	
316. 317	
Pietas Persarum erga parē-	
tes	
252	
Pilea Persarum	
42	

Pueritia Persarum 242. 256	Reginarum caput diademate vinciebatur 99.
Puerorum ingenuorum educatio & institutio apud Persas 242. 243. ac deinceps vsque ad p. 255	100. ornatus, 100. 101. his in ornatum Regiones attributæ 100
Puerorum Persicorum sicca corpora 248	Risu soluto & immodico Persæ abstinebant.
Purpura 50	Ρουβοειδής quid 363
Πυροδοξ quid 194. 195	
Ρυπηρα & πνευματικα 211. & 212	
Pyropro honor habitus apud Persas 213	
	S
	Accorum ludicrum, 238
R	Sacrificabant Persæ in arcibus & collibus 226
Ei in carcerem conijciebantur 323 eorum delicta meritis conferebantur. 116	Sagaris Persarum 360
Rex, vna Dei imago. p. 10.	Sagenà vrbes circumualabant Persæ 432
Rex Regū, & Magnus Rex 3. 4. de his quæ ad Reges Persicos pertinent, vide Indicem lib. 1.	Sagittare, Persæ, à pueris disciebant 254. 255
Regia Persarum, Susa, Ec-batane, Persopolis, Parsargada 58. 59. 60. 61. 62. 63.	Sagittarij posteriorum temporum Persæ 368. 369.
Regia descriptio 63	Saluatione Persæ exercebantur 262
Reginæ sine custodibus degabant 101. circa eas Eunuchi. 179	Saltabant Reges, eo solum die, quo Mithræ sacrificabant 163
	Salutandi Regis, Macedonicus mos 21
	salutatio vulgaris Persarum 304
	Sanctiones Edictorum Persicorum 181. 182

Saraballa 56	& perfecta ætatis Viri postulabantur. 266
sardanapal ⁹ vno die duas vrbes condidit 200.	Septemviri 119
448. eius sepulchrum & Epitaphium, 199. 200. 201. 202	Sepulchra Regum Persicorum 63. 194
Satrapes quid 145	Sepultura Persicæ ritus 353. 354
Satraparum munus & dignitas 149. & 150	Serui vocabantur omnes, qui Persarum Regibus suberant 31. 32
Satrapia 175. earum numerus 146. 147	Signa militaria Persarum. 425. 426
Satrapia filiis Regum concessæ 149	Silentium Persarum. 34
sauciorum in bello cura. 426	Sinistrum latus honoratius dextro 96
Σατραπείων quid apud Persas 332	Συρσεύς qui 171
Sceptrum aureum 58	Solis cultus apud Persas 203. & Parthos 205
Sceptrigeri Regum 188	cum Sororib ⁹ misceri apud Persas ius 291
Scorticæ vestes Persarum 313. Item Bracchæ 318	Spadones vnde 295
Scribæ Regij 180. in Satraparum officio 157	Spartana Regina 101
Scuti Persarū è cratibus 265	Spiculatores 168. 169
Sella Regia 66. 67	Stateres 347. 348
Sella aurea 170. Argenteis pedibus, 458	Statira Artaxerxis Mnemonis coniux, 23. veneno necata 308. 309
Semiramis 115. prima marescastresse dicitur 296. & vestem Medicam induxisse in vsum 47	Stipendia apud Persas vigesimo anno inchoabantur, & quinquagesimo implebantur 357
Seniores qui apud Persas 266. apud eos Ephebi 317	Stola Persica 46. 47

Strabonem quisnam in linguam Latinam conuerterit	261	Templa Græciæ Persæ incenderunt	218
Strata lectorum Persicorum	302	Templis Deos includi ridiculum censebant	216. 217
Stratores Regum	188	Terram & aquam petebant Reges	410. 411. penitentibus quinam denegarunt, 412. 413. 414. qui contra, concesserunt 4. 5
Στρατοὶ seu famuli lectis sternendis deseruientes, à Persis primū institui	282	Terram Persæ colebant	214 & 216
Suppellectilis Persicæ opulentia & luxus	280. & 281. 303	Τετραγωνοί,	48
Supplicum gestus apud Assyrios	12	Themistocles	19. 133. 348. ei donatæ vrbes in alimētia ab Artaxerxe, 134
Surena 174. eius dignitas & munus, 9. & 174. & 17.		Thessalio	140
Susa Domicilium Regum 60. à quo condita, & unde nomen inuenerint, ibidem illic inuenta	Ca. 158	Tiara Persæ caput tegebāt	309. 310. etiam in prælijs 372
		Tiara ex pannis compactæ	42. earum figura, 310. 311
		Tiara Regum, recta, reliquorum inclinata	38. 39. 40. 41.
		Tiara capiti detracta in salutatione	311
		Tiara, ad vicem capitiū, amputata,	337
		Tibicinæ	89. 92
		Tigranes ad pedes Pompeij	311. 312
		Tiara demisit	311. 312

T

Tavernacula in Castris	398. 399. omni luxu & opulentia instructa	399. 400. 401
Talaris vestis indecora Romanis videbatur	313	
Tapetes	282. 286	
Ταπίττοι	406	

Timagoras Atheniensis, 18.	Veneficorum pœna apud Persas	332	
98. Cretensis 19. 95. 135	Venenum lene	192	
Tissaphernis copiæ	Venus à Persis colebatur.	209	
Tiuli sepulchrorum	198. 199	209	
Tyridates Magorum disciplina imbutus	232	Veritatem pueri Persici docebantur	244
Toga picta	316. 317	Versicolores Persarum vestes.	316
Torquis aurei donum,	128	Vestes pretiosæ in bello, 402	402
Torques aureos collo gestabant: Persæ 319. etiam in bello,	402	scissæ in luctu,	322
Tributa quis Persis primus imposuerit	160. 161	Vestius Persarum. 312. 313. & deinceps vsque ad	319
ligendorum cura	113.	Via floribus & odoribus strata	339. 304
summa,	161	Vicinos Persæ præ ceteris colebant	306
Tripus Persarum	338	Vigiles	36
Triremis aurea	125	Vineta Persarum	304
Tunica Regum,	49	Vinum patera Dijs datum	224. 225
Tunicæ Persarum manuleata 314. lorice superindute,	372. 323	Vino dediti Cambyses, Darius, Artaxerxes, 85. 272	272
		Virilis vigoris initium Persæ 17. anno desiniebant.	264
		Vitæ Persarum finis longissimus	350
		Vitis aurea	69
		Vinaria 71. his inclusa ferre	144. 145. 260
		Vini exurebatur apud Persas	H h iij
Vacatio militiæ	266.		
& 267.			
Vasa colligere	393		
Venatu, Reges exercebantur	142. item Ephebi 257.		
258. 259			
Venationis commendatio	142. 143		
Veneficia Persarum	307		

486		
<i>fas</i>	329	<i>riarum numerus</i> 415.
<i>Vinos Persæ defodiabant</i>	416. 417	
331		<i>de Xerxe</i> 30. 33. 83. 93. 100.
<i>Umbracula Persarum</i>	303	106. 111. 123. 125. 226
<i>Unguenta Persarum</i>	206.	
287		Z
<i>Vota pro Salute Regis & filiorum</i>	107	Z ona Regum Persico- rum 555. Regina- rum, 100
<i>Vrbes in alimentâ donatæ</i>	133	<i>Zona mulierum Persica- rum</i> 318
<i>Vuastes Regina</i>	275	<i>Zona adprehēdebatur Rei qui ad supplicium tra- hebantur</i> 117
X		<i>Zoroastres</i> 229. 230. 233
<i>Xenophōtis libri de Cy- ri institutione</i>	109	
<i>Xerxis Clasis</i>	417. 418. co-	

**MENDA IN HIS LIBRIS, OPERA-
rum vitio, aut aliâs commissâ, ita corrige.**

P. 3. v. 5. *Perfarum Regem Μέγαν βασιλέα* vocitatū mirū non est. p. 8. 61. 62. & 195. & alias vbicunque, emenda *Pasargadæ, Pasargadis, Pasargadas.* p. 44. v. 17. distinctū albo. p. 47. v. 8. *Αναε.* Strabo lib. xi. *Ælian.* p. 49. v. 4. *Hrabanus.* p. 58. v. 2. 3. ἐν Εὐβαταίοις. additque ἔπειθ' ἵπποι καὶ αὐτῶν, λέγουσιν ἐν ἑαρινῷ θαλάπῃ καὶ ψύχῃ δὲ ἐλάττει. p. 60. v. 27. *Hystaspis.* p. 64. v. 7. quod non *Regiarum* modò ædium magnificen-
tiam, verum etiam *fastum.* p. 67. v. 5. ἐν θρόνοις. p. 68. v. 9. dele. & v. 10. *Cyri folium.* p. 73. v. 12. *Hortos.* p. 85. v. 5. *Athenæus* lib. xi. *Κλειάρχος* ὃ ἀπὲρ τῶν Περσῶν βασιλέως διηγοῦμενος, ὅτι πῖς αὐτῷ ποτίσασιν ἢ δὲ πῖ βραμίμα δόθλα ἐπίθῃ τοῦ ἔλαιου, πῶς γὰρ δύνῃ ὁ λέγων, εἶμεν, διὸς γὰρ

βασιλέως ἐπὶ κεφαλῶς. *Hefychius* διὸς ἐπὶ κεφαλῶς παροιμία, λέω κλειάρχος φησὶν εἰρηθεῖαι διὸν ἐπὶ τῷ ἄργαυ Σίλων. v. 6. tradit: quod ex *Plinio* lib. xi. cap. LIII. petitum est. p. 98. v. 26. lib. III. & lib. VIII. πῶς δ. p. 113. v. 21. Sane *Perfarum.* p. 118. v. 12. *perstrinxit.* p. 119. v. vlt. lib. xi. p. 120. v. 12. ille *Hester* locus. p. 133. v. 27. *Myuntem* & v. 29. hinc *Plutarchi.* p. 135. v. 7. *Suidas,* *Νεωγῆης Κοζικηνὸς ῥήτωρ.* μαθητῆς φιλόσοφου τῶν μαθησῶν. p. 161. v. 6. illius vero, vulgi ore triti dicti interpretationem, adfert *Suidas,* in verbo *Κέρρος.* p. 162. v. 1. ait p. 164. v. vlt. Præterea cohortem. p. 165. v. 5. ὀπλίηται. Idem in verbo *Ἐξῆς.* εἶχε δὲ ὀπλίηταις μωλοῖς εἰς Ἀθανάπῃς ἐκάλει. p. 166. v. 2. se occidisse. p. 174. v. 4. ὀπίς. *Suidas* *Μεγιστάνες,* οἱ τῶν βασιλέως ἀπὲρ βλεπῆται ὑπεξυ-
σία. v. 10. *Seneca* *Epist.* xxi. Omnes illos *Megistanes* & *Satrapas,* & *Regē ipsū* ex quo *Idomeni* titulus petebatur. P. 178. v. 13. ἀπῶς δ. & in *Alexandri* vita. P. 196. v. 15. *παρφυροῖς.* P. 212. adhibebant, ijdēque arcana. P. 214. *maçtatas* à *Cyro* *Xenoph.* lib. viii. πῶς δ. re-
fert. p. 218. v. 32. quæ *Luna* esse perhibetur. p. 219. *offensos,* & hoc obtentu. P. 221. v. 6. ait *Δίπῃ.* p. 222. v. vlt. modico dein interuallo. p. 223. v. 27. cum nihil eorum. p. 224. v. vlt. dele *Chofroem* quoque *Perfarum* *Regem Soli* & alijs. p. 227. v. 21. *Appianus* lib. ii. de bellis civilibus. *Ἀλέξανδρος* ἔξε-
λάσας τοὺς Βερεχμῆτας οἱ δοιοδοσιν Ἰνδῶν ἔτι μετὰ πορολόγοι τε καὶ ἄλλοι, καὶ Περσῶν οἱ Μάγοι. p. 228. v. 24. *Suidas,* *Μαγική,* τῶν τελευτῶν ἐφ' ὅσον Μήδοι καὶ Πέρσαι. ἢ ἀφ' ἑρῶν τῆς γοντικῆς καὶ αὐτῆς φαρμακείας. p. 231. & *Δεινῶν.* p. 232. v. 2. *numinū.* p. 236. v. 8. fuisse aiebat. v. 15. respondisse fertur, *Σοφοί* & c. *Alia* dele. 247. τῶν λόγων, magis. 250. *Mimus* pronuntiat. p. 314. *transfugerunt,* vt *Strabo* lib. xv. scribit. p. 316. v. 2. *Hefychius* autem *Ἀκρίων* in-

terpretatur *ἡγεταλάων*. v. 27. indicat Diodor.
 p. 327. v. 16. Suidas in verbo *Ξενοφών, βασιλεὺς δὲ πῶς τῶ
 Κύρι κεφαλῶν, ἔχον ἀποκρίνας*. p. 330. v. 13. πῶς ὄπῃ.
 p. 332. v. 14. explicant, Dionysius Halicarn. lib. 11. &
 Plutarch. v. 15. lucem adferunt. 351. v. 9. dele totam
 hanc clausulam, Iusta patri mortuo &c. vsque ad,
 Apud Persas. p. 386. v. 27. currus effundebant. p.
 388. v. 2. Fallitur ergo Hesychius cum ait, *Δρεπανηφό-
 ρα ἄρματα. τοῖς Μακεδόνας φασὶ ἀποκρίνας χεῖρα δαμν.* p. 192.
 v. 28. dele, præter Pausaniam. p. 397. v. 17. *χαλινῶσται*.
 p. 401. v. 29. Vnde Andocides Oratio. in Alcibiadé
 hæc ei inter cetera obijcit, *Συμῶν μὲν Περσικὴν Εφεστῶσι
 διπλασίαν τῆς δημοσίας ἐπέξεν.* p. 413. v. 13. confirmat:
 quibus sese comitem; Suidas in verbo *Ξενοφών*, ad-
 dit. p. 425. v. 22. lib. IIII. p. 436. v. VI. *Equus quieti
 solis appellabatur.* 443. Translato vero ad Parthos
 Imperio. p. 445. *πλείστη τῆς ἀποσιβυθῆς*. p. 453. v. 3. pro-
 sperissima. & v. 8. Suidas, in verbo *Γαυστανίας ἐδῆ ηὐ
 βαπέζῃ ἐξήτο Μυθική*. Hinc & *Γρασκὴν τρυφῶν* mensæ,
 dixit Max. Tyr. Sermo. XI. 455. v. 21. pulchritudinis
 præstantia. p. 404. v. 12. Maltham. v. 3. Naphtha,
 duobus locis, in *Νάφθα*, & in *Μυθίκα*.

EXCVDEBAT STEPH.

PREVOSTEAV TYPOGRAPHVS,

LYTETIÆ PARISIORVM.

M. D. LXXXX.